Journal of Modern Learning Development

ISSN 2673-074X (Print) ISSN 2697-455X (Online)

ปีที่ 9 ฉบับที่ 10 ตุลาคม 2567
Vol. 9 No. 10 October 2024

Journal of Modern Learning Development

ISSN 2673-074X (Print)
ISSN 2697-455X (Online)

ปีที่ 9 ฉบับที่ 10 ประจำเดือนตุลาคม 2567

วัตถุประสงค์

Journal of Modern Learning Development เป็นวารสารวิชาการราย 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิชาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Modern Learning Development ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ 12 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190
https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index
E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีร์ดนัย กัปโก — ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมชาย ดำเนิน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.หอมหวล บัวระภา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.พรชัย เจดามาน	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.กุลจิรา รักษนคร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ธีระวัฒน์ หินแก้ว	วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
พระมหาพิสิฐ วิสิฏฐปณฺโญ,ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.รัชดา ภักดียิ่ง	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.ลักขณา อินทร์บึง	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ดร.สาคร มหาหิงค์	นักวิชาการอิสระ
ดร.อดิศร หนันคำจร	นักวิชาการอิสระ
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล	นักวิชาการอิสระ
ดร.ภานุวัฒน์ กิตติกรวรานนท์ รัตนพิมลพลแสน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์	นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนัยนา กัปโก — ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

➜ **การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** 1

อรัญญา แก่นจันทร์ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต

➜ **การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหา เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** 17

ธมนวรรณ สมดี, ดุจเดือน ไชยพิชิต

➜ **การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร** 31

ปภัสสร ตันโห, นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ และ วิเชียร อินทรสมพันธ์

➜ **ดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย** 46

อุเทน นุ้ยพิน และ อุทัย เลาหวิเชียร

➜ **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** 57

อิสริยาภรณ์ พฤกษะวัน และ ทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์

➜ **Vocational College Pre-School Education Students' Satisfaction Towards the Use of the Superstar Application to Teach Hands-On Art Class** 72

Peifang Chen and Thanawan Phognsatha

➜ **The Yao Medical Culture: Historical Memory and a Guide to the Development of Medical Cultural Industry in Jinxiuyao of Guangxi** 93

Manjing Zang and Kla Sriphet

➜ **The Ancient Performance Arts in Shi jing – Feng** 108

Li Xiang, Phakamas Jirajarupat and Jin Qiu

➜ **ภาพลวดลายดอกไม้งานเครื่องเคลือบลายครามสมัยราชวงศ์หมิง เพื่อการสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่ในเครื่องเคลือบลายคราม** 119

Linyao Cheng, Fonthip Watthanasirin Rangsitsawat and Sakesan Tanyapiron

➜ **The Mediation Effects of Job Performance and Occupational Stress on the Relationship Between Professional Identity and Occupational Well-Being of Teachers in Normal Universities and Colleges in Anyang City, Henan Province** 137

Li Ning, Sukhum Moonmuang and Sataporn Pruettikul

➜ **The Folk Murals in Pingnan County of Guangxi: Protection and Inheritance for Cultural Heritage** 151

Haowen Liao and Thitisak Wechkama

➜ **โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)** 162

ธนวรรต บุญสร้าง และ ปานปั้น รองหานาม

➜ **The Tibetan Reba Drum Dance: Inheritance and Development in the Context of Chinese National Policy** 176

Zhonghao Lyu and Peera Phanlukthao

➜ **ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น** 190

อภินพ ฮาดภักดี, พระครูปิยสุเมธาภรณ์, พระมหากิตติ กิตฺติเมธี, สุทธิรักษ์ ตาพล และ พระมหาณัฐพันธ์ สุทสฺสนวิภาณี

➜ **รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว** 206

รถแก้ว อินทกุมมาน, บุรพร กำบุญ, นราธิป แนวคำดี และ ศิรชญาน์ การะเวก

➜ **Dance Education Management of Vocational and Technical College Affecting Dance Career in China** 219

Liu Heng and Sirimongkol Natayakulwong

➜ **Exploration of Traditional Cultural Elements in Contemporary Art: A Discussion on Aesthetic Trends and Cultural Identity** 232

Xueqing Cao, Pongdej Chaiyakut and Pakamas Suwannipa

➜ **แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง** 246

กัมปนาท เกตุเหมือน, เฉลิมพล งามสุทธิ และ จันทิมาภรณ์ จันทรมณี

➜ **การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา** 262

ภัทรวดี ชื่นเรือง และ สุดากาญจน์ ปัทมดิลก

➜ **แนวทางการจัดการในการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ เมืองภูเขาหวงซานมณฑลอานฮุย สาธารณรัฐประชาชนจีน** 278

หลิว หยิงเฉา และ ชัยยศ วนิชวัฒนานุวัติ

➜ **การใช้เทคนิคการเขียนพู่กันจีนโบราณในการวาดภาพจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน** 289

เซิง เซี่ย และ ชัยยศ วนิชวัฒนานุวัติ

➜ **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** 301

ชนกภรณ์ บุญกิ่ม และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์

➜ **การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด** 319

อังค์วรา แสงสว่าง และ พจนา พิชิตปัจจา

➜ **การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน** 335

ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล, พระครูเมธีรัตนบัณฑิต และ ธัชพล ยรรยงค์

➜ **The Influence of E-commerce Live Streaming on Consumers' Irrational Consumption Behavior：A Case of Changsha City, China** 351

Xinjun Mo, Hatairat Lertjanyakit and Lu Suo

➜ **The Study on the Ethnic Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works** 367

Ziyu Zhou, Phakamas Jirajarupat and Xiulei Ren

➜ **A Study on the Style and Performance Form of Tibetan “Guo Xie” Dance in Historical and Contemporary China** 379

Songheng Li and Peera Phanlukthao

➜ **The Quality Assurance of Online Courses Based on CIPP Model in Guilin Institute of Information Technology (GIIT)** 393

Qiu Chu, Wichian Intarasompun and Nuttamon Punchatree

➜ **Development of English Communication Skills on Uplifting Local Wisdom and Sales Career for Grade-8 Students Through Projects-Based Activities** 408

Pitchayanin Bunmas and Sudakarn Patamadilok

➜ **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอน โดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ กับการสอนปกติ** 418

ทิพวิมล โพธิ์วัด และ กรวิภา สรรพกิจจำนง

➜ **มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลก ทางวัฒนธรรมของประเทศไทย** 431

ตราดุลย์ นรนิติผดุงการ, มัลลิกา พินิจจันทร์ และ วัชระ เนติวาณิชย์

➜ **Mediation Effect of Organizational Justice on Relationship between Transformational Leadership and Job Satisfaction of Middle School Teachers in Anyang City Under Henan Province** 446

Zhang Wei, Chuanchom Chinatangkul and Kamolmal Chaisirithanya

➜ **การดำเนินงานเพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคของสำนักงาน คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่** 458

กนกขวัญ บุณยะจิตติ และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

➜ **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1** 475

จีรนันท์ เชียงแสน และ กษิฎิฏฐ์ มีพรหม

➜ **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 493

ศุภวิชญ์ ใจเย็น และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

➜ **การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** 511

รัชพล เอี้ยวน้าว และ อภิชาติ พานสุวรรณ

➜ **การดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่** 532

ปวีณา ปัญญาวงค์ และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

➜ **ความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ** 551

ปาจรีย์ คำพะวงศ์ และ ศรีรัฐ โกวงศ์

➜ **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3** 566

ปาริชาติ จันทร์ย้อย และ กิตติศักดิ์ ลักษณา

➜ **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรี สาวบิ๊กไซซ์ใน จังหวัดขอนแก่น** 585

ศิริลักษณ์ ศิริจันทร์ และ นิติพล ภูตะโชติ

➜ **ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ** 597

วิรัญชนา วิทิตปกรณ์ , ศรีรัฐ โกวงศ์

➜ **การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามา ร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ** 614

อินทิรา แก้วเข้ม และ อ้อมธจิต แป้นศรี

➜ **การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส** 631

ศักดิ์ดา งานหมั่น, สุรชัย แก้วคูณ, สมชัย ศรีนอก, ถาวร ภูษา และ อิสยาภรณ์ เทพประสิทธิ์

➜ **รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย** 648

พิมพ์กัลยา ฤทธิ์เพ็ญ

➜ **การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** 664

ธัญจิรา หงส์พิพิธ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย

➜ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** 678

นรากร มั่นแก้ว, ดลนภา มั่นแก้ว, น้ำฝน แสงอรุณ, จิรภัทร สิงห์มนต์ และ ณัฐกานต์ ประจัญบาน

➜ **Using Orff Teaching Method for Rhythm Practice for Grade One in Suzhou Foreign Language School, Jiangsu Province, China** 694

Xu Ruiqi, Chutasiri Yodwised and Chuchat Pinpart

➜ **จริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง** 704

วิรัล ภคจารุกิตติ์ และ สมพล ทุ่งหว้า

➜ **ความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร** 722

ปวีณ์สุดา ปัญญาขันธ์ และ ทองฟู ศิริวงศ์

➜ **Guangdong ATV Performing Arts Vocational College Chaoshan music culture "tide song book" construction** 740

Lin Fengqiang and Thanyawat Sondhiratna

บทความวิชาการ

➜ **ความท้าทายและโอกาส วิเคราะห์การกระจายตัว ของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์** 750

พระมหาปัญญา ปญฺญาสิริ, ศิริ สุดสังข์ และ พระสมุห์ประจิรักษ์ มหาปญฺโญ

➜ **การประยุกต์ใช้องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ชุมชนปาเกอะญอ ตำบลป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี** 762

วรพงศ์ แสงผัด

➜ **ศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย : การสังเคราะห์หนังสือตำรา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย** 771

บุณยเสนอ ตรีวิเศษ

➜**การเล่นบทบาทสมมติกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก** 788

ณัฐวิภา วาณิชย์เจริญ

➜**การพัฒนาบุคลากรภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล** 801

เอกลักษณ์ บดีรัฐ, ศรชัย ท้าวมิตร และ โชติ บดีรัฐ

➜ **The Teaching of Ying Ge Dance in China** 818

Huang Ying, Thanyawat Sondhiratna and Warudh Samansap

➜ **Children Piano Teaching Methods and Characteristics of Children's in Learning** 826

Zhang Jie, Thanyawat Sondhiratna and Bhannavichaya Vadhanasiriphongs

บทความปริทรรศน์

➜ **รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก** 834

พระครูนิมิตสาธุวัฒน์ (บุญเมือง ชวโน)

ภาคผนวก

843

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Analytical Reading Ability and English Learning Achievement by Sq4r Learning Management with 5w1h Technique of Grade 6 Students

อรัญญา แก่นจันทร์ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Aranya Kaenchan and Dudduan Chaipichit
Northeastern University, Thailand
Corresponding Author, Email: aranyakaen@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยการทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษรายชั่วโมง จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบอัตนัยวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 ข้อ 3) แบบทดสอบปรนัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 11 คน มีคะแนนเฉลี่ย 82.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 82.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ

* วันที่รับบทความ : 22 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 2 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 6 ตุลาคม 2567
Received: September 22 2024; Revised: October 2 2024; Accepted: October 6 2024

เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.82 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.91 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H; ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This preliminary experimental research with a one-group posttest-only design purposed to: 1) develop the analytical reading ability of English Subject with SQ4R learning management together with 5W1H technique of Grade 6 Students to have 70 percent passing mean score, and 70 percent of all students could pass 70 percent criterion; 2) develop the learning achievement of English subject with SQ4R learning management together with 5W1H technique of Grade 6 Students to have 70 percent passing mean score, and 70 percent of all students could pass 70 percent criterion. The research target group consisted of 11 Grade 6 Students in Trimitwittayakhan School under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office1 during Semester 1 in Academic Year 2024, selected by the purposive sampling technique. The research design was the pre-experimental research design with the one-group posttest. The research instruments contained: 1) 12 learning management plans of English subject within 12 hours, 2) the subjective test to measure the analytical reading ability in 5 items, and 3) the objective test to measure the learning ability in 20 items. The statistics for analyzing the data included: 1) the percentage, 2) mean and 3) standard deviation and percentage.

The research findings exposed that: 1) The analytical reading ability of English subject of 11 students of the target group had 82.00 mean score, with 0.51 standard deviation value, equaled 82.00 percent, and 9 students of all could pass 81.82 percent criterion, higher than the setting criterion. 2) The learning achievement of English subject with SQ4R learning management together with 5W1H technique of Grade 6 Students revealed 81.82 percent mean score, and 90.91 percent of all students could pass the score criterion higher than the setting criterion.

Keywords: SQ4R learning management with 5W1H; analytical reading ability; learning achievement

บทนำ

การอ่านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนที่จำเป็นต้องอ่านหนังสือและสื่อต่างๆ เพื่อศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมแห่งยุคไร้พรมแดน ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารและเชื่อมโยงถึงกันจากทั่วทุกมุมโลก ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญในฐานะเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน สื่อต่างๆ แทบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ บทความเชิงวิชาการ ข่าว เอกสาร

สำคัญต่างๆ ดังนั้นความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดให้ผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Analytical Reading) เพื่อที่จะอ่านเรื่องราวให้เข้าใจ สามารถจับประเด็นสำคัญ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้และมีเหตุผลสนับสนุน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554)

ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร การเรียน การสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) พิจารณาจาก คะแนน (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.22 คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากโดยรวมสำนักงานศึกษาธิการภาคทุกแห่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละปีการศึกษา 2564 ลดลงจากปีการศึกษา 2563 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายคุณภาพการศึกษาที่ระบุในแผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2574 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2564) เช่นเดียวกับในระดับสถานศึกษา จากข้อมูลรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร พบว่าร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบ วิชาภาษาอังกฤษที่ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ปีการศึกษา 2563-2565 คิดเป็นร้อยละ 10.00 ร้อยละ18.75 และร้อยละ 15.00 ตามลำดับ (โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร, 2565) ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายคุณภาพของสถานศึกษาและเป้าหมายคุณภาพการศึกษาที่ระบุในแผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2574 ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษปีการศึกษา 2565 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62 ซึ่งต่ำกว่าประกาศการกำหนดค่าเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอยู่ที่ร้อยละ 70 ขึ้นไป (โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร, 2564)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยพบว่านักเรียนโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคารประสบปัญหาการอ่านเชิงวิเคราะห์ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการทำความเข้าใจบทอ่านและตอบคำถาม จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษ 3 ปีการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 มีจำนวนต่ำกว่าร้อยละ 50 สาเหตุของปัญหาส่วนหนึ่งเป็นเพราะความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์นักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่เน้นการสอนอ่านออกเสียงมากกว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพที่มีผู้นิยมใช้กันมาก โดยพัฒนามาจากการสอนแบบ SQ3R ของ โรบินสัน (Robinson, 1961) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านจากมหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University) (Pauk, W., 1984) ได้เสนอรูปแบบวิธีการอ่านแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) Survey เป็นการสำรวจบทอ่าน (2) Question เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ มีจุดหมายในการอ่าน (3) Read เป็นการอ่านอย่างละเอียดเพื่อตอบคำถาม ที่ตั้งไว้และจับใจความของเรื่อง (4) Record เป็นการจดบันทึกเป็นข้อความ ย่อ ๆ ตามความเข้าใจหรือตามคำถามที่ตนกำหนดไว้ (5) Recite เป็นการสรุปใจความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง และ (6) Reflect เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ส่วนเทคนิค 5W1H คือ คำย่อของชุดคำถาม Who? What? When? Where? Why? How? ซึ่งเป็นระบบชุดคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูล ที่ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายและหลากหลาย ทั้งด้านการศึกษาและด้านธุรกิจ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย (Kipling, 1912) นักวิชาการด้านการศึกษา จากหนังสือ Just So Stories โดย Rudyard Kipling เรื่อง The Elephant's Childs ซึ่งผู้เขียน ปิดท้ายเรื่องด้วยบทกลอนว่า "I keep six honest serving-men (They taught me all I know); Their names are What and When and How Where and Who." สำหรับด้านการศึกษามีผู้นำเทคนิคนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์และพบว่าเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเป็นนักอ่านที่มีความเชี่ยวชาญได้ผ่านการตั้งคำถามต่างๆ ซึ่ง มีประเด็นคำถาม ประกอบด้วย (1) Who บุคคลสำคัญในเรื่องมีใครบ้าง (2) what มีเหตุการณ์ อะไรเกิดขึ้นบ้าง (3) where เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ใดบ้าง (4) when การบอกลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (5) why การบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ หรือสาเหตุที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง และ (6) How เป็นการบอก รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อตั้งคำถามแล้วให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเองผ่านการทำความเข้าใจบทอ่าน จึงจะสามารถพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (ณัฐกานต์ เฟื่องมณี, 2564) ซึ่งได้พัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

จากประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในการเรียนได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในการต่อยอดการเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days จำนวน 12 แผน รวม 12 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร ปีพุทธศักราช 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน ตรวจสอบพิจารณาความสมบูรณ์ ถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ พร้อมแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้อง และความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาพรวมทั้ง 12 แผน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.06 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพและความเหมาะสมมากที่สุด ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร ปีพุทธศักราช 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์แบบอัตนัย 10 ข้อ ใช้จริง 5 ข้อ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. นำแบบทดสอบการวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ พร้อมแบบประเมิน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ (IOC) ผลการประเมินอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งถือว่าแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ และสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนรู้เนื้อหา เรื่อง Special Days มาแล้วเพื่อวิเคราะห์หาค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) พบว่า ค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.40 – 0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.28 – 0.48

4. คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 5 ข้อ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 และจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Special Days ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร ปีพุทธศักราช 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 36 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

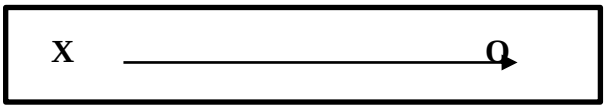
2. ประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระดับ 0.67 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3. จากนั้นทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนรู้เนื้อหาเรื่อง Special Days มาแล้วเพื่อวิเคราะห์ หาค่าความยาก (P) โดยผลการวิเคราะห์ ค่าความยาก (P) มีค่าตั้งแต่ 0.57 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (P) มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.53

4. คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์และครอบคลุมตามจุดประสงค์ จำนวน 20 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.80 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สร้างขึ้นนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

4. วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยทดลองขั้นต้น (Pre - Experimental Research Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One-group posttest only design) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

แผนภาพที่ 1 แผนวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น แบบวัดผลหลังทดลองอย่างเดียว

X แทน การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H

O แทน การวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน

2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดรายวิชาหรือปฐมนิเทศ ขั้นตอนการสอน ให้กับนักเรียนได้เข้าใจ

3. ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Special Days สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน หลังการสอนเสร็จสิ้นลง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 ข้อ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

5. นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผลและแปลผลข้อมูลต่อไป

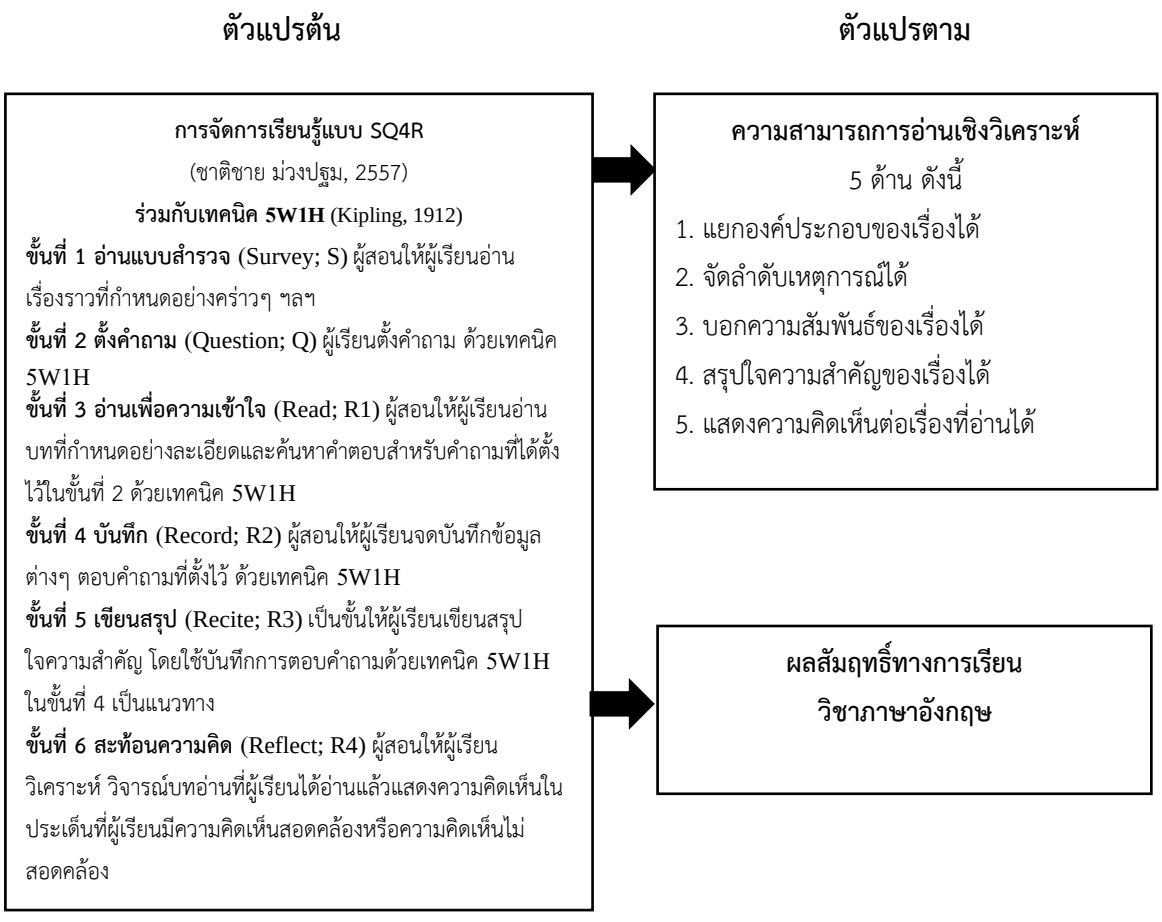
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนหลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนหลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพ

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ (รายด้าน)

ผลการวัดความสามารถ การอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	$(\bar{X})$	S. D.	ร้อยละ
แยกองค์ประกอบของเรื่องได้	20	17.18	2.86	85.91
จัดลำดับเหตุการณ์ได้	20	18.36	1.80	91.82
บอกความสัมพันธ์ของเรื่องได้	20	14.82	2.86	74.09
สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้	20	15.09	2.66	75.45
แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องได้	20	16.55	3.14	82.73

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนทดสอบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days แยกเป็นรายด้าน นักเรียนมีความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ 5 ด้าน คือ แยกองค์ประกอบของเรื่องได้ จัดลำดับเหตุการณ์ได้ บอกความสัมพันธ์ของเรื่องได้ สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องได้ ซึ่งมีคะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.00 โดยนักเรียนมีความสามารถในการจัดลำดับเหตุการณ์ได้มากที่สุด คือมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.82 รองลงมาคือความสามารถในการแยกองค์ประกอบของเรื่องได้ คือมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.91 ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องได้ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.73 สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 75.45 และความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ของเรื่องได้ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.09

ตารางที่ 2 สรุปคะแนนทดสอบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			$(\bar{X})$	S. D.	ร้อยละ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
11	100	70	82.00	0.51	82.00	9	2	81.82	18.18

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days จำนวนคะแนนเต็ม 100 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ของนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Special Days ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 83.64 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.91 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้เสนอผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปคะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Special Days ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนนความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			$(\bar{X})$	S. D.	ร้อยละ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
11	20	14	16.36	0.39	81.80	10	1	90.91	9.09

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Special Days ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคะแนน 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.36 มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 81.80 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10

คน เท่ากับร้อยละ 90.91 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 คน เท่ากับร้อยละ 9.09 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Special Days จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 82.00 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์เท่ากับร้อยละ 81.82 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ แยกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่านักเรียนมีความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 5 องค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย 82.00 ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการจัดลำดับเหตุการณ์ได้มากที่สุด คือมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.82 รองลงมาคือความสามารถในการแยกองค์ประกอบของเรื่องได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.91 ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.73 สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.45 และความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ของเรื่องได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.09

จากผลการสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 11 คน พบว่าคะแนนสอบจากจำนวนคะแนน 100 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 82.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน เท่ากับร้อยละ 18.18 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ช่วยให้นักเรียนฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์ แยกแยะรายละเอียดของเนื้อความด้วยเทคนิค 5W1H ตรวจสอบความหมายอย่างละเอียด ทำให้เข้าใจความคิดและเนื้อความในบทอ่านได้อย่างถูกต้อง นักเรียนฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้มีเอกสารใบความรู้ ใบงานและแบบทดสอบให้นักเรียนได้ฝึกการเรียนรู้ และฝึกการอ่านอย่างเป็นระบบ 6 ขั้นตอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R และใช้เทคนิค 5W1H ในการแยกองค์ประกอบของเรื่อง นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละครั้งจะเกิดการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H จึงช่วยส่งเสริมความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษ ให้

นักเรียนนำความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์มาใช้ในการอ่าน วิเคราะห์ความคิดและเนื้อความของบทอ่านได้อย่างถูกต้อง ประยุกต์ใช้กับการอ่านบทอ่านต่างๆในการเรียน และบทอ่านในชีวิตประจำวัน ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นได้ ดังที่ อรพินท์ จิตรัตน์พิพัฒน์ (2562) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านอย่างละเอียดที่ต้องใช้กระบวนความคิดไตร่ตรอง หาเหตุผล พิจารณา แยกแยะองค์ประกอบต่างๆของเรื่องเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายเรื่องนั้น ประเมินและตัดสินใจหาคำตอบที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นักเรียนจึงสามารถแยกองค์ประกอบของเรื่องได้ ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และผลเป็นอย่างไร สามารถจัดลำดับเหตุการณ์ได้ ได้ถูกต้องไม่สับสน บอกความสัมพันธ์ของเรื่องได้ องค์ประกอบในเรื่องมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด เหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกันหรือขัดกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่ สรุปใจความสำคัญของเรื่องได้หรือประเด็นหลักของเรื่องได้ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องได้โดยสามารถบอกความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นแล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะสำคัญในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบันคือมีความละเอียดรอบคอบในการเลือกข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆที่มีอยู่มากมาย โดยอาศัยกระบวนการสร้างความรู้ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตจากการอ่านเชิงวิเคราะห์

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 25.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.04 สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 15.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

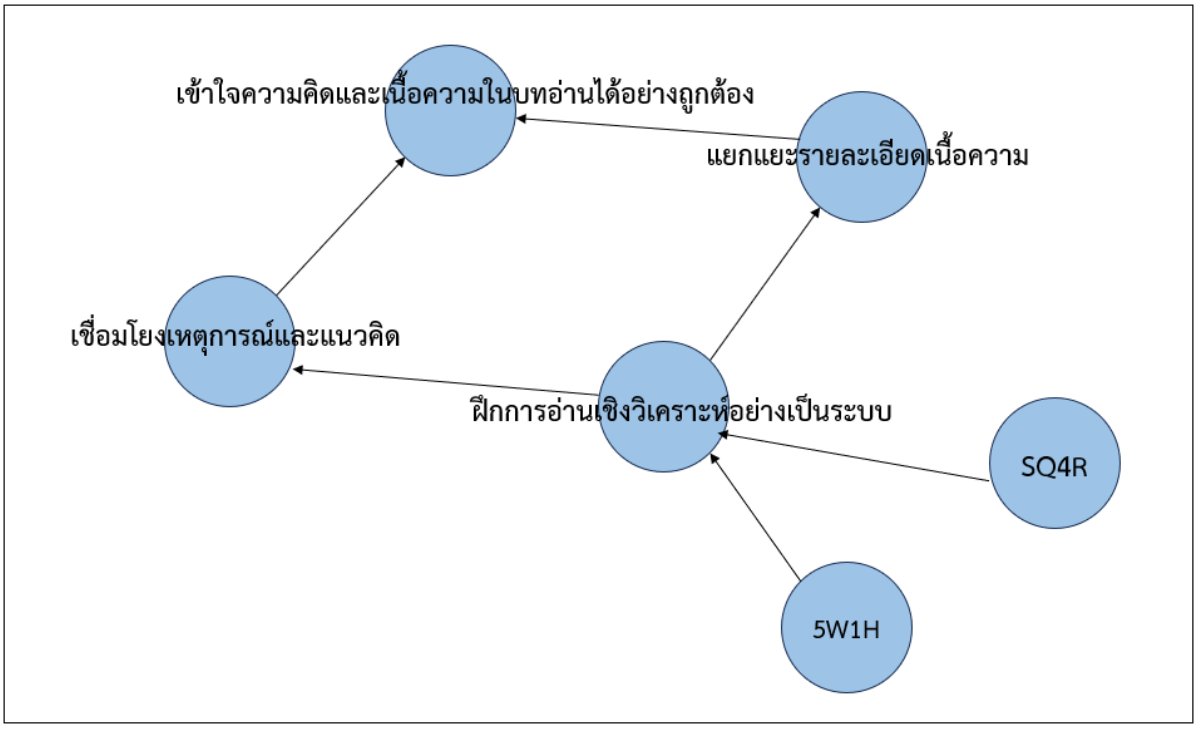
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 81.82 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.91 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหลังจากที่ได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถแยกแยะรายละเอียดของเนื้อความ ตรวจสอบความหมายอย่างละเอียด ทำให้เข้าใจความคิดและเนื้อความในบทอ่านได้อย่างถูกต้อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ ศิริวรินทร์, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์ และทิพาพร สุจารี (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่าน

ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ระหว่าง ก่อนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างกันของ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เช่นเดียวกันกับที่ กานต์ธิดา ทองจันทร์ และสุดากาญจน์ ปัทมดิลก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน แต่ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนยังสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.83 ค่า (S.D.=0.94)

ดังนั้นจึงสามารถอธิบายได้ว่า การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์หลังจากเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 5W1H นั้น เกิดจากการที่กิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในหลายมิติ ได้แก่ SQ4R (Survey, Question, Read, Record, Recite, Reflect) ช่วยให้นักเรียนมีการสำรวจเนื้อหา ตั้งคำถาม อ่าน ทบทวน และสะท้อนความรู้ ซึ่งกระบวนการนี้ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทอ่านอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และช่วยให้สามารถจำแนกองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน เทคนิค 5W1H (Who, What, Where, When, Why, How) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนคิดเชิงวิเคราะห์ผ่านการตอบคำถามสำคัญของเรื่อง ทำให้นักเรียนสามารถแยกประเด็นสำคัญ และเชื่อมโยงเหตุการณ์และแนวคิดในเรื่องได้อย่างถูกต้องและเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 การเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R และ เทคนิค 5W1H กับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผู้สอนสามารถพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์เชิงลึกเพิ่มเติม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคำตอบของคำถาม 5W1H ช่วยให้ผู้เรียนได้รับมุมมองที่หลากหลาย และผ่านการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปสู่การอภิปรายและวิเคราะห์เชิงลึก

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R และ 5W1H เพื่อต่อยอดนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ในโรงเรียน โดยเฉพาะในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์และการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา หรือวิชาวิทยาศาสตร์

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ในการเรียนรู้แบบ SQ4R และ 5W1 ผู้สอนควรจัดเวลาสำหรับแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำตามกระบวนการ SQ4R อย่างเป็นระบบและไม่เร่งรีบ เช่น การให้เวลาพอสมควรในแต่ละขั้นตอนของการตั้งคำถาม การอ่าน และการสะท้อนความคิด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษณ์ ศิริวรินทร์, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์ และ ทิพาพร สุจารี. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.* 17 (3), 243-259.

กานต์ธิดา ทองจันทร์ และ สุดากาญจน์ ปัทมดิลก. (2565). *การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชาติชาย ม่วงปฐม. (2557). *ทฤษฎีการเรียนการสอน.* อุดรธานี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยอุดรธานี.

ณัฐกานต์ เฟื่องมณี. (2564). *การพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

นริศรา ชยธวัช. (2563). *การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. DSpace at Silpakorn University.

โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร. (2564). *รายงานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2564*. ฝ่ายวิชาการ: โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร.

โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร. (2565). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560).* โรงเรียนไตรมิตรวิทยาคาร.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2564). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564.* สำนักทดสอบทางการศึกษา. https://boet.obec.go.th/wp-content/uploads/2023/01/BOOK-O-NET.pdf

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อรพินท์ จิตรัตน์พิพัฒน์. (2562). *การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม ที่เรียนด้วย กระบวนการอ่านแบบ PQRST*. รายงานการวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา สงขลา เขต 2. http://www.ska2.go.th/reis/?name=research&file=readresearch&id=295

Kipling, R. (1912). *Just so stories: The Elephant's Child.* United States (Garden city N.Y.): The country life press.

Pauk, W. (1984). The new SQ4R, Reading World. Taylor and Francis *online.* https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19388078409557775

Robinson. (1961). *Effective study*. New York: Harper & Brothers.

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development for Problem-Solving Ability and Science and Technology Learning Achievement Using Problem -Based Learning Management with Poe Learning Management Technique of Grade 6 Students

ธมนวรรณ สมดี และ ดุจเดือน ไชยพิชิต
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Thamonwan Somdee and Dudduan Chaipichit
Northeastern University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Jpsomdee@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยทดลองขั้นต้นแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

* วันที่รับบทความ : 22 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 29 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2567
Received: September 22 2024; Revised: September 29 2024; Accepted: October 2 2024

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉลี่ยเท่ากับ 80.58 คิดเป็นร้อยละ 83.94 และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.92 คิดเป็นร้อยละ 84.58 และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน; เทคนิคการเรียนรู้ POE; ความสามารถในการแก้ปัญหา; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were : 1) develop the problem-solving ability in Science and Technology using the problem-based learning management with POE learning management technique of Grade 6 Students to have the mean score passing 70 percent criterion, and 70 percent of all students could pass the 70 percent criterion; 2) develop the science and technology learning achievement using the problem-based learning management with POE learning management technique of Grade 6 Students to have the mean score passing 70 percent criterion, and 70 percent of all students could pass the 70 percent criterion. The target group of this research included 12 Grade 6 Students in Srakaewratbumrung School, under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 1 during Semester 1 in Academic Year 2024, derived from the purposive sampling technique. The research was conducted from the pre-experimental research design with the one-group posttest design. The research instruments included: (1) 6 learning management plans, entitled World Change Process within 12 hours, (2) 6 subjective tests to measure the problem-solving ability, and (3) 4-choiced objective test, entitled with 20 items. The data analysis was calculated with the basic statistics, covering mean, standard deviation and percentage.

The research findings revealed that: 1) The students had the problem-solving ability scores in the mean of 80.58, valued 83.94 percent; and 10 students with 83.33 percent of all students had the scores higher than the setting criterion.
2) The students had the learning achievement scores in the mean of 16.92, valued 84.58 percent; and 10 students with 83.33 percent of all students had the scores higher than the setting criterion.

Keywords: problem-based learning management; POE learning management technique; problem-based ability; learning achievement

บทนำ

การเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากความรู้วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับโลกธรรมชาติ (national world) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกคนจึงต้องเรียนรู้เพื่อนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพ เมื่อผู้เรียนได้เรียนวิทยาศาสตร์โดยได้รับการกระตุ้นให้เกิดความตื่นเต้น ท้าทายกับการเผชิญสถานการณ์หรือปัญหา มีการร่วมกันคิด ลงมือปฏิบัติจริง ก็จะเข้าใจเห็นความเชื่อมโยงของวิทยาศาสตร์กับวิชาอื่นและชีวิต ทำให้สามารถอธิบาย ทำนาย คาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล การประสบความสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจมุ่งมั่นที่จะสังเกต สำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายในท้องถิ่น และคำนึงถึงผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความถนัดแตกต่างกัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสมรรถนะสำคัญในข้อ 3 กล่าวถึงความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นความสามารถในการแก้ปัญหา จึงเป็นทักษะที่จำเป็นที่ระบุในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ต้องพัฒนานักเรียน

จากการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผ่านมา ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนด เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันยังเป็นปัญหาโดยผู้เรียนยังไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความตื่นเต้น ท้าทายกับการเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ร่วมกันคิด และลงมือปฏิบัติจริง เกิดความสนใจ มุ่งมั่นที่จะสังเกต สำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้ ส่วนด้านครูผู้สอนมีจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นเนื้อหา ฟังและจำมากกว่าคิด ไม่เน้นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนได้พัฒนาด้านความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ จึงต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem–Based Learning Model) ตามขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษานั้น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมาย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดแก้ปัญหา เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เกิดความสงสัยต้องการหาคำตอบ ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่มค้นคว้าเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้ ผู้สอนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) และเทคนิคการเรียนรู้ Predict-Observe-Explain (POE) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้นักเรียนคิดทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยใช้เหตุผล จากนั้นสังเกต ทดลอง สืบค้น เพื่อพิสูจน์หาคำตอบจากการทำนายและคิดหาเหตุผลอธิบายคำตอบที่ได้ (White และ Gunstone, 1992) หากนำทั้งสองการจัดการเรียนรู้นี้มาใช้ร่วมกัน ผู้วิจัยคาดว่าจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดความสงสัยในสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญ เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหา มีความร่วมมือในการทำกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการคิดทำนายสังเกตและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารในการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา และจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสระแก้วราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ไม่ผ่านการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกมาแล้ว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ประกอบด้วย 6 แผน ซึ่งใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ โดยใช้เกณฑ์รูบริคส์ (Rubrics Scorc)

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 แผน มีขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบพิจารณาความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา ภาษา กิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้อง และความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้ มีคุณภาพและความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.96 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วมาจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบอัตนัย 12 ข้อ ใช้จริง 6 ข้อ นำแบบทดสอบการวัดความสามารถในการแก้ปัญหา พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อทำการประเมินหาคุณภาพของแบบทดสอบ จากนั้นนำไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนรู้เนื้อหา เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก มาแล้ว ผลการวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) พบว่า ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.40 – 0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.28 – 0.48 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.97

2. คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 6 ข้อ ที่ได้รับการปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

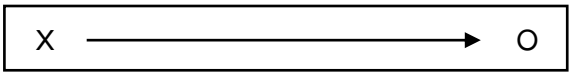
1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบทดสอบวัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 40 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ ซึ่งมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อทำการประเมินหาคุณภาพของแบบทดสอบ จากการวิเคราะห์ พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนรู้เนื้อหาเรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกมาแล้ว จากนั้นนำมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (p) หาค่าอำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.50 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.53 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.84

3. คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 20 ข้อ ที่ได้รับการปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำไปจัดพิมพ์และทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยทดลองขั้นต้น (Pre - Experimental Research Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One-group posttest only design) มีรูปแบบดังภาพที่1 ในการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543)

ภาพที่ 1 แผนวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น แบบวัดผลหลังทดลองอย่างเดียว

X แทน การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค POE

O แทน การวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดรายวิชาหรือปฐมนิเทศ ขั้นตอนการสอน ให้กับนักเรียนได้เข้าใจ

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ทดลองในหน่วยการเรียนรู้เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง

3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียนหลังการสอนเสร็จสิ้นลง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา จำนวน 6 ข้อ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผลและแปลผลข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ความสามารถในการแก้ปัญหา ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้จากการตรวจแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความสามารถแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 80.58 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์เท่ากับร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้เสนอผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นรายด้าน

ความสามารถในการแก้ปัญหา	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ระบุปัญหา	24	21.25	3.39	88.54
วิเคราะห์ปัญหา	24	19.17	4.21	79.86
กำหนดวิธีการแก้ปัญหา	24	20.25	2.99	84.38
ตรวจสอบผลลัพธ์	24	19.92	3.91	82.99

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ทั้ง 4 ด้าน คิดเป็น ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย 83.94 ซึ่งนักเรียนมีความสามารถการระบุปัญหามากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 88.54 รองลงมาคือความสามารถการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.38 ความสามารถการตรวจสอบผลลัพธ์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.99 และความสามารถการวิเคราะห์ปัญหา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 79.86

ตารางที่ 2 สรุปคะแนนทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนน			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			($\bar{X}$)	ร้อยละ	S.D.	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
12	96	67	80.58	83.94	0.55	10	2	83.33	16.67

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคะแนน 96 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.58 คะแนน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 83.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน

10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน เท่ากับร้อยละ 16.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 84.58 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้เสนอผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	เกณฑ์คะแนนผ่าน	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			จำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ (คน)		นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	
			($\bar{x}$)	ร้อยละ	S.D.	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
12	20	14	16.92	84.58	0.36	10	2	83.33	16.67

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคะแนน 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.92 มีร้อยละเท่ากับ 84.58 ของคะแนนเต็มส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน เท่ากับร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน เท่ากับร้อยละ 16.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 80.58 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์เท่ากับร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ทั้ง 4 ด้าน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย 83.94 ซึ่งนักเรียนมีความสามารถการระบุปัญหามากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.54 รองลงมาคือความสามารถการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.38

ความสามารถการตรวจสอบผลลัพธ์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.99 และความสามารถการวิเคราะห์ปัญหา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 79.86 จากผลการสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 12 คน พบว่าคะแนนสอบจากจำนวนคะแนน 96 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.58 คะแนน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 83.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน เท่ากับร้อยละ 16.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะความสามารถในการแก้ปัญหา ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดความสงสัยในสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญ เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหา มีความร่วมมือในการทำกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการคิดทำนายสังเกตและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารในการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดารัตน์ สันจรรัตน์ (2564) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา และการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ผลการประเมินกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาร้อยละ 87.32 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 92.86 2) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ผลการประเมินกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 86.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 92.86 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ผลการประเมินกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ร้อยละ 84.05 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 89.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 84.58 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหลังจากที่ได้เรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำวัน เกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาเพื่อค้นหาคำตอบ คิดอย่างเป็นระบบ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและ

สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ชาพิทักษ์ (2564) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปรากฏการณ์ของโลก โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.06 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.71 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด สุนันทา ศรีโมรส (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 25.17 คิดเป็นร้อยละ 83.89 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ชุติมา สรรเสริญ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้ทำการสังเกต โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง จากแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และสาริญา และสุม (2560) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้มีความหลากหลายเพื่อให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และควรคำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

1.2 ครูควรศึกษาขั้นตอนและวิธีการในการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE ให้เข้าใจอย่างแท้จริงก่อนนำกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้กับผู้เรียน เพื่อนักเรียนจะได้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถคิดแก้ปัญหา และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรนำนวัตกรรมหรือวิธีการสอนอื่นๆ เช่น วิธีการสอนแบบโครงงาน วิธีการสอนแบบคิดวิเคราะห์ วิธีการสอนแบบคิดอย่างมีวิจารณญาน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE กับเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ เช่น เรื่องสารอาหารและระบบย่อยอาหาร การแยกสาร ไฟฟ้า และในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ และในระดับชั้นอื่น ๆ อีกด้วย

3.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ POE

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชุติมา สรรเสริญ. (2560). *การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

รุ่งนภา ชาพิทักษ์. (2564). *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันการส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สาริญา และสุม. (2560). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 .* สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุดารัตน์ สันจรรัตน์. (2564). *การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

สุนันทา ศรีโมรส. (2563). *การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.

Weir, J. J. (1974). PROBLEM SOLVING IS EVERYBODY'S PROBLEM. *The Science Teacher.* 41 (4), 16–18. http://www.jstor.org/stable/24123495.

White, R.T. & Gunstone, R.F. (1992). *Probing Understanding*. London: Falmer Press.

การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

Empowerment of Administrators Affecting the Performance Standards of Teachers in Schools under the Bangkok Primary Educational Service Area Office

ปภัสสร ตันโห,
นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ และ วิเชียร อินทรสมพันธ์
มหาวิทยาลัยธนบุรี

Papasson Tunho,
Nitsinee Kuprasert and Wichian Intarasompun
Thonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Kaewgarasin@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา (3) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการให้ความรู้และสารสนเทศ ส่วนด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ครู รองลงมาได้แก่ ด้านมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านมาตรฐานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .374 และสามารถร่วมกันทำนายตัวมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 14.00

* วันที่รับบทความ : 26 ธันวาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 14 มกราคม 2567; วันตอบรับบทความ : 18 มกราคม 2567
Received: December 26 2023; Revised: January 14 2024; Accepted: January 18 2024

คำสำคัญ : การเสริมสร้างพลังอำนาจ; มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

Abstract

The purpose of this independent study was to study (1) the level of empowerment of school administrators; (2) the level of performance standards of teachers in schools; and (3) the empowerment of school administrators affecting the performance standards of teachers in schools. The sample consisted of 298 administrators and teachers in schools under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. A questionnaire was used as a research instrument for data collection. Data were then analyzed using statistics to determine performance, mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.) as well as Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results indicated that 1) overall empowerment of school administrators was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was honor and respect for the decisions of performers, followed by providing knowledge and information. An aspect with the lowest mean was delegation of authority and duties. 2) Overall performance standard of teachers in schools was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was teacher performance standards, followed by learning management standard. An aspect with the lowest mean was standard of relationship with parents and community. 3) The empowerment of school administrators affected the performance standards of teachers in schools with a statistical significance level of .05 level with a multiple correlation coefficient of .374 and able to mutually predict the performance standards of teachers in in schools at 14.00%.

Keyword : Empowerment; Teacher performance standards; Bangkok Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่นระบบบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ฯลฯ แต่ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคลากรที่สำคัญในการดำเนินการบริหารโรงเรียน ส่วนจะบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น กระบวนการบริหาร ทักษะของผู้บริหาร ตลอดจนเทคนิควิธีต่างๆ ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเข้าใจในหลักการกระบวนการบริหารและทักษะของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของวิธีการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจ จากส่วนกลาง หรือ ศูนย์รวมอำนาจ ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งนี้ การให้บุคคล คณะบุคคลหรือ ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารนั้น เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมประชาธิปไตย การกระจายอำนาจการบริหารจัดการทางการศึกษาจะทำให้องค์กรทางการศึกษา มีความ

เป็นอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจัดการซึ่งจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทางการศึกษา คือ การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การปฏิรูปการบริหารการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น โรงเรียนต้องมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ร่วมมือกันโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายบริหารโรงเรียน ร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหาและร่วมกันทำงานเป็นทีมซึ่งแนวคิดที่ได้รับความสนใจศึกษา เพื่อหาแนวทางปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แตกต่างไปจากการทำงานแบบดั้งเดิม และสอดคล้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุคปัจจุบันเน้นการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร ยกระดับความรู้และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจในองค์กร หรือ Empowerment (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บังคับบัญชาใช้ในการเพิ่มอำนาจหรือมอบหมายอำนาจหน้าที่อำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง เทรซี (Tracy. 1990 : 161-163) ได้กำหนดขั้นตอนของการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความชัดเจนหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ 3) การกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศ 4) การฝึกอบรมและการพัฒนา 5) ให้ความรู้และสารสนเทศ 6) ให้ข้อมูลป้อนกลับ 7) ให้การยอมรับ 8) ให้ความไว้วางใจ 9) ยอมรับข้อผิดพลาด และ 10) ให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน

จากการศึกษาสภาพปัญหาจากการปฏิบัติงานของครูที่เกิดขึ้น ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำสูง มีความรู้ ทักษะและความสามารถในเรื่องงานเป็นอย่างดี อีกทั้งการ เปลี่ยนแปลงในองค์การใด ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการดลใจและเตรียมสมาชิกใน องค์การเพื่อทำสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะครู จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะในหน้าที่ให้เป็นมืออาชีพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา (เสาวนิตย์ ชัยมุสิก, 2544) อีกทั้งหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีบทบาทคือ การทำอย่างไรให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บุคคลที่มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ทำงานให้บรรลุเป้าประสงค์สำเร็จได้ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับลูกศิษย์ เติบโตและพัฒนาเป็นสมาชิกของชุมชน สังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์และ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชุติกาญจน์ รุ่งเรือง, 2553) ดังนั้น ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารจึงมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ในด้านการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการให้ความไว้วางใจในการให้อำนาจในการตัดสินใจได้อย่างอิสระตามขอบเขตหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ และควรมีการส่งเสริมการอบรมและพัฒนาศักยภาพตามแต่ความถนัดและความสามารถของบุคคล เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถและสมรรถนะของตน มีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน เกิดความพึงพอใจในงาน

มีความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจ รักในงานที่ทำ ซึ่งทำให้โรงเรียนมีบุคลากรครูที่มีศักยภาพสูง อันจะส่งผลดีและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในทิศทางเดียวกัน เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเพียงคนเดียวไม่สามารถทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้ แต่ต้องได้รับความร่วมมือกันของทุกคนทุกฝ่ายเป็นอย่างดี จึงจะช่วยนำพาให้ไปสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายสูงสุด นั่นก็คือการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เต็มศักยภาพตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ต่อไป

จากการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครพบว่าด้านคุณภาพการศึกษานั้นยังไม่น่าพอใจกล่าวคือ แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือเร่งรัด ส่งเสริมสนับสนุนการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบางกลุ่มสาระที่เป็นกลุ่มสาระวิชาหลักยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากจำนวนครูย้ายออกมีจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงตามความถนัด หรือไม่ตรงสาขาวิชาเอก ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพการจัดการเรียนรู้ที่ขาดประสิทธิภาพ นอกจากนั้นครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือยึดหนังสือเรียนเป็นหลักบรรยาย ให้เด็กท่องจำ เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานจำเป็นต้องเร่งยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาผู้เรียนให้สูงขึ้น ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะห้าปี ในวาระแรกได้จัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพ บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดร่วมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2563-2565)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร อยู่ในระดับใด มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับใด และการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครและการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อมาตรฐานปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

ระเบียบวิจัยวิธีวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,161 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 75 คน ครู จำนวน 1,086 คน จาก 37 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 298 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 19 คน ครู จำนวน 279 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม
กลุ่มทราวดี	25	373	398	6	96	102
กลุ่มรัตนโกสินทร์	27	413	440	7	106	113
กลุ่มกรุงธนบุรี	23	300	323	6	77	83
รวม	**75**	**1,086**	**1,161**	**19**	**279**	**298**

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบแบบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวความคิดตามแนวคิดเทรซี่ (Tracy) 10 ขั้นตอน ได้แก่1) ความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ 3) การกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศ 4) การฝึกอบรมและการพัฒนา 5) การให้ความรู้และสารสนเทศ 6)ให้ข้อมูลป้อนกลับ 7) ให้การยอมรับ 8) ให้ความไว้วางใจ 9) ยอมรับข้อผิดพลาด และ 10) ให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานจาก ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มี 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ครู มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรง (Validity) ความถูกต้องของเนื้อหา (Content) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มาวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด เพื่อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ .891

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยดำเนินจัดส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยค่าสถิติตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

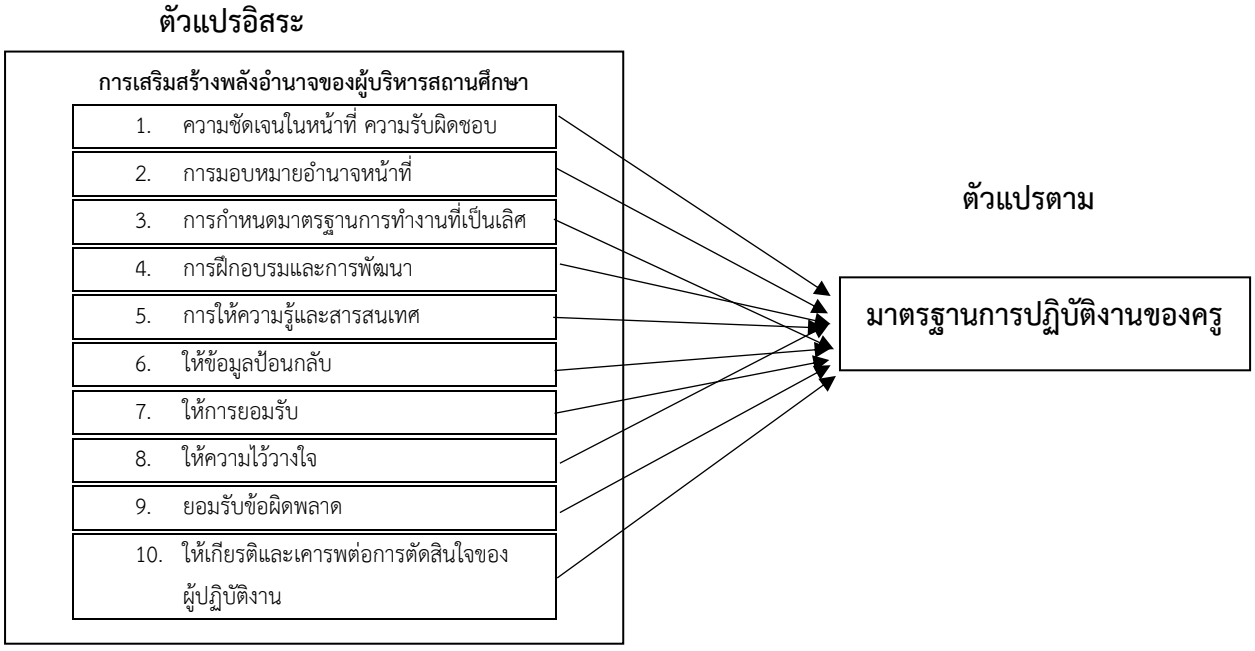
2) วิเคราะห์การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3) การวิเคราะห์การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของ เทรซี่ (Tracy. 1990 : 161-163) ซึ่งกล่าวว่า รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ในลักษณะการทำงานเป็นขั้นตอนตามลำดับทั้งหมด 10 ขั้นตอน ได้แก่1) ความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ 3) การกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศ 4) การฝึกอบรมและการพัฒนา 5) การให้ความรู้และสารสนเทศ 6)ให้ข้อมูลป้อนกลับ 7) ให้การยอมรับ 8) ให้ความไว้วางใจ 9) ยอมรับข้อผิดพลาด และ 10) ให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูจาก ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร โดยภาพรวม

(n = 298)

	การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ	4.24	.57	มาก	9
2.	การมอบหมายอำนาจหน้าที่	4.22	.49	มาก	10
3.	การกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศ	4.25	.69	มาก	8
4.	การฝึกอบรมและการพัฒนา	4.27	.53	มาก	6
5.	การให้ความรู้และสารสนเทศ	4.34	.54	มาก	2
6.	ให้ข้อมูลป้อนกลับ	4.31	.58	มาก	3
7.	ให้การยอมรับ	4.29	.65	มาก	5
8.	ให้ความไว้วางใจ	4.26	.63	มาก	7
9.	ยอมรับข้อผิดพลาด	4.29	.54	มาก	4
10.	ให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน	4.36	.49	มาก	1
	รวม	**4.29**	**.56**	**มาก**	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.29 ,S.D. =.56) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่าด้านให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.36 ,S.D. = .49) รองลงมาได้แก่ ด้านการให้ความรู้และสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.34 ,S.D. = .54) ส่วนด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.22 ,S.D. = .49)

2. ผลการศึกษาระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวม (n = 298)

มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ครู	4.43	.53	มาก	1
2. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้	4.38	.53	มาก	2
3. มาตรฐานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	4.34	.51	มาก	3
รวม	**4.38**	**.52**	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.38 ,S.D. = .52) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.43 , S.D. = .53) รองลงมาได้แก่ ด้านมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.38 , S.D. = .53) ส่วนด้านมาตรฐานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.34 ,S.D. = .51)

3. ผลการวิเคราะห์ การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา (n = 298)

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
1. ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา (X6)	1.009	.296	5.470	.000
2. ด้านการให้การยอมรับ (X7)	.558	.147	2.705	.007
3. ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน (X10)	.295	.142	2.624	.009
4. ค่าคงที่ (Constant)	71.602	-	13.946	.000

$R = .374$, $R^2 = .140$, $R^2_{adj} = .131$, $\mathbf{F_{change}} = 6.887$

$df1 = 1$, $df2 = 294$, $Sig. < 0.05$, $SE_{est.} = 6.533$, $a = 71.602$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรอิสระคือ การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร (Xs) ได้แก่ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา(X6) ด้านการให้การยอมรับ (X7) และด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน (X10) สามารถร่วมกันทำนายตัวมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 14.00 (R2 = .140) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 6.533 (SEest = 6.533) พบว่า ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ได้ถึงร้อยละ 13.10 (R2adj = .131) ส่วนอีกร้อยละ 86.90 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา(β = .296) รองลงมาได้แก่ ด้านการให้การยอมรับ (β = .147) และด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน (X10) (β = .142)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายตามลำดับของสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่สูงสุด คือด้านให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ด้านการให้ความรู้และสารสนเทศ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการที่ผู้บังคับบัญชาใช้ในการเพิ่มอำนาจหรือมอบหมายอำนาจหน้าที่ อำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจ พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยช่วยให้บุคคลเปลี่ยนโลกทัศน์เกี่ยวกับการมองตนเองและสังคมอย่างสร้างสรรค์ คือรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ และสามารถเปลี่ยนแปลงการทำงานของตนให้ดีขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสวาด พลกล้า (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน ,ด้านการความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ ,ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด ,ด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับ และด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา ทิพย์กมลธนกุล (2564 : 255) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างพลังอำนาจของ

ผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านให้การยอมรับ ด้านการให้ความรู้และสารสนเทศ ด้านความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศ ด้านการให้ความไว้วางใจ ด้านการยอมรับข้อผิดพลาด และด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Intarasompun, W., Muangnual, P., and Punchatree, N. (2022) Wichean Intarasompan, and Jittawisut Wimuttipanya (2021)

2. ผลการวิจัย พบว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ครู รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านมาตรฐานความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามสมรรถนะวิชาชีพและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 และมีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและการ จัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิ่มทิพย์ อนิศดา และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2555 : 77) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงทั้งงานวิจัยของพรทิพย์ เพ็งกลัด และสายสุดา เตียเจริญ (2562 : 737) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารของผู้บริหารกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู เพิ่มความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู มีการประพฤตตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีการส่งเสริมการเรียนรู้เอาใจใส่และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล ด้านการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดกับผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคานึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ผู้เรียน ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่นพัฒนา

ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wikaiwaraporn, T., Yamchuti, U. . ., Indarasompun , W. ., & Womgsamut, P. . (2023) และ Detakkanat, N., Yamchuti , . U. ., & Inthasomphan , W. (2023)

3. ผลการวิจัย พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการให้การยอมรับ และด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน สามารถพยากรณ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 14.00 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์และเทคนิคการบริหาร เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยให้ครูเปลี่ยนโลกทัศน์เกี่ยวกับการมองตนเองและสังคมอย่างสร้างสรรค์คือรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ และสามารถเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้นเพื่อเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษาได้ การปฏิบัติงานของครูนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของเยาวชน การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารจึงทำให้ครูมี ทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ บุสโร, เก็จกนก เอื้อวงศ์ และกุลชลี จงเจริญ (2563 : 53-54) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการยอมรับข้อผิดพลาด การให้ความไว้วางใจ การให้ความรู้และสารสนเทศ การฝึกอบรมและการพัฒนาและการระบุความรับผิดชอบของงานในหน้าที่อย่างชัดเจน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียน โดยการเสริมพลังอำนาจดังกล่าวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรันทร์ดา เสือจอย (2564 : ง) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่ำสุดกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ดังนั้น ผู้บริหารควรเสริมสร้างให้ครูมีความรู้สึกดี มีความภูมิใจในการปฏิบัติงาน โดยต้องมีการให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้อื่นที่ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเสมอ

2. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการให้การยอมรับ ซึ่งส่งผลรองลงมาสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การยอมรับบุคลากรภายในสถานศึกษา ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

3. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ซึ่งส่งผลมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นผู้ส่งเสริมการให้ความรู้และสารสนเทศการฝึกอบรมและการพัฒนา เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

4. จากผลการศึกษา พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงบทบาททักษะเชิงมนุษย์ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจผู้ปฏิบัติงานจนสามารถยอมรับข้อผิดพลาดและการให้ความไว้วางใจผู้ปฏิบัติงานได้

5. จากผลการศึกษา พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ควรได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานนอกสถานศึกษาด้วย ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมพลังอำนาจให้แก่ครูโดยมีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นและให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้กับครูในสถานศึกษา โดยการให้ความรู้และสนับสนุนส่งเสริมสารสนเทศ การฝึกอบรมและการพัฒนา ลดภาระงานของโรงเรียนการระบุความรับผิดชอบของงานในหน้าที่อย่างชัดเจนและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา มาใช้ในงานวิจัยกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ในหน่วยงานอื่น เพื่อมาแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เนื่องจากมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จของสถานศึกษา ทางด้านการปฏิบัติ

หน้าที่ครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านความร่วมมือของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา

4. ควรศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชุติกาญจน์ รุ่งเรือง. (2553). *โครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "การพัฒนาข้าราชการครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและวิทยฐานะ".* โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาประจำการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รุ่น 7 ปีการศึกษา 2552. ม.ป.ท.

พรทิพย์ เพ็งกลัด และ สายสุดา เตียเจริญ. (2562). การสื่อสารของผู้บริหารกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10 (2) , 737-750.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้.* กรุงเทพมหานคร: ธรรกมลการพิมพ์

วนิดา ทิพย์กมลธนกุล. (2564). การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.* 7 (1), 255-271.

วิรันทร์ดา เสือจอย. (2564). *การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สวาด พลกล้า. (2561). *การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

สุเมธ บุสโร, เก็จกนก เอื้อวงศ์ และ กุลชลี จงเจริญ. (2563). การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 7 (2), 53-69.

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2563). แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2563-2565.

อิ่มทิพย์ อนิศดา และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2555). คุณภาพชีวิตของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.* 3 (1), 77-86.

Detakkanat, N., Yamchuti , . U. ., & Inthasomphan , W. . (2023). Trust Characteristics of the Principals Affecting Performance following the Teaching Profession Standard of Teachers under the Samut Songkram Primary Educational Services Office. *Journal of Modern Learning Development,* 8 (7), 1–17. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/260836

Diane Tracy. (1990). *10 steps to empowerment A common-sense guide to managing people*. New York : William Morrow and Company, 161-163.

Intarasompun, W., Muangnual, P., and Punchatree, N. (2022). Active Learning Management and Using E-Portfolio as Authentic Assessment for Teacher Students. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University,* 13 (2),108–118. Retrieved from https://so04.tci-thaijo.org/index.php /yri/article/view/262856

Wichean Intarasompan, and Jittawisut Wimuttipanya. (2021). A quality in education of lower central network school with coaching and mentoring pass online system. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education.* Vol.12 No. 8 (2021). Retrieved from https://turcomat.org/index.php/turkbilmat/article/view/3819

Wikaiwaraporn, T., Yamchuti, U. . ., Indarasompun , W. ., & Womgsamut, P. . (2023). Academic Leadership of School Principals and Learning Organization in the Basic Educational Schools under the Bangkok Metropolitan Administration, North Krung Thon Group. *Journal of Modern Learning Development*, 8 (7), 98–114. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/260898

ดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย

The Dissertations in Public Administration for Human Resources Management in Thailand

อุเทน นุ้ยพิน และ อุทัย เลาหวิเชียร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Utane Noui-Pin and Uthai Laohavichien
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Nouipin@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาจุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษา จัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต (2) ศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยคือ ดุษฎีนิพนธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรหรือชื่อปริญญาบัตรทางรัฐประศาสนศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และสามารถคัดถ่ายสำเนาได้เต็มเรื่อง จำนวน 180 เรื่อง นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1) จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต พบว่า ศึกษาเฉพาะเรื่องหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์

2) จัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาในเรื่องหรือหัวข้อเดียวกันเพียงแต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง

3) ปัจจัยที่จะส่งผลต่อทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต พบว่า เป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การที่ทำการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านกลยุทธ์ และด้านสังคม

* วันที่รับบทความ : 25 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 29 พฤษภาคม 2567
Received: May 25 2024; Revised: May 28 2024; Accepted: May 29 2024

4) ทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต พบว่า ศึกษาประเด็นย่อยหลายประเด็นร่วมกัน ด้วยแรงกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมภายในหรือภายนอกองค์การจะก่อเกิดหัวข้อการศึกษาใหม่

คำสำคัญ : ดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์; รัฐประศาสนศาสตร์; การจัดการทรัพยากรมนุษย์

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the focus of study or study guideline, group, classify, distinguish, and analyze the dissertations in public administration for human resources management in Thailand in the past (2) factors affecting the educational direction of the dissertations in public administration for human resources management in Thailand in the future. This research is qualitative research. - with content analysis techniques, the research content scope is the dissertation of a graduate of a program or degree in Public Administration. - from higher education institutions in Thailand by choosing to study only dissertations in human resource management. They can photocopy the full story, totaling 180 stories, presenting information in a descriptive form.

The study findings were as follows:

1) The focus of study or study guideline of the dissertations in public administration for human resources management in Thailand in the past, it was found that only subjects or topics related to human resource management were studied.

2) Group, classify, differentiate, and analyze the focus of study or study guideline of the dissertations in public administration for human resources management in Thailand in the past. It was found that most of them studied on the same subject or topic, just changing the sample groups.

3) Factors affecting the educational direction of the dissertations in public administration for human resources management in Thailand in the future. It was found that it is an environmental factor both inside and outside the organization being studied, such as strategic and social factors.

4) The future direction of the study of public administration dissertations on human resource management in Thailand is found to study many sub-issues together with stimulation from the environment inside or outside the organization. New topics of study are born.

Keywords: Public Administration Dissertations; Public Administration; Human Resource Management

บทนำ

บทความและงานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่ง นิศาชล พรหมรินทร์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิวัฒนาการกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ไทย พ.ศ. 2549 – 2561 พบว่า การศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์มีขอบข่ายของการศึกษาประกอบด้วย (1) องค์การและการจัดการ (2) การบริหารงานบุคคล (3) การบริหารงานคลังสาธารณะ (4) นโยบายสาธารณะ (5) การบริหารโครงการ (8) การบริหาร

ปกครองท้องถิ่น (9) กฎหมายมหาชนและระเบียบข้อบังคับ 10) การบริหารเปรียบเทียบและการบริหารการพัฒนา (11) จริยธรรมการบริหาร (12) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ (13) การบริหารราชการทั่วไป แต่ปัจจุบันแนวทางของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งเกิดจากการทบทวนข้อเขียนบทความที่มีอยู่ทำให้นักวิชาการและนักศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์หลายคนได้ให้การยอมรับตรงกันว่ารัฐประศาสนศาสตร์มีขอบข่ายของการศึกษาที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ (1) การเมืองและนโยบายสาธารณะ (2) ทฤษฎีองค์การ และ (3) เทคนิคการบริหาร (อุทัย เลาหวิเชียร, 2563 : 1, 5) และ ไม่ว่านักวิชาการแต่ละท่านจะมีมุมมองเกี่ยวกับขอบข่ายของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์เป็นอย่างไร ก็ยังพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการคนหรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้แฝงตัวอยู่ในขอบข่ายการศึกษาหรือมุมมองของนักวิชาการทุกท่าน เนื่องด้วยการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์นั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงหลักการบริหารไปได้ และองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ยังไม่ครอบคลุมหรือสิ่งที่ยังขาดอยู่ คือ ส่วนของงานวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยหรือดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ในระดับปริญญาเอก ซึ่งถือเป็นผลงานทางวิชาการที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือทำให้องค์ความรู้เดิมขยายและกว้างขวางก้าวหน้ามากขึ้นกว่าข้อเขียนหรือบทความทางวิชาการ โดยดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เปรียบเทียบระหว่างปี ค.ศ. 1981 และ ค.ศ. 1990 พบว่า งานดุษฎีนิพนธ์รุ่นหลังมีการปรับปรุงงานเขียนมากกว่ากลุ่มงานที่เขียนขึ้นมาก่อน (ปฐม มณีโรจน์, 2523 : 73-75)

ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังไว้ว่าข้อเขียนและข้อค้นพบจากดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาเอก (dissertation) ในประเทศไทยจะเปิดโลกทัศน์ของการศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ แต่เนื่องจากงานวิจัยที่เป็นดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ในระดับปริญญาเอก (dissertation) ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย มีการศึกษาและตีพิมพ์ไว้อยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งพบว่ากระจายอยู่ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยยังไม่มีการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวไว้อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับทิศทางของการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาจุดมุ่งเน้นของการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร สามารถจัดหมวดหมู่ของการศึกษาได้อย่างไรบ้าง รวมถึงมีปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนในแนวคิดของการศึกษาหรือไม่ ตลอดจนแนวโน้มของการศึกษาเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมแนวทางการศึกษาหรือการทำดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต

2. เพื่อจัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต

4. เพื่อทราบถึงทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยคือ ดุษฎีนิพนธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรหรือชื่อปริญญาบัตรทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยตรง จากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ และสามารถคัดถ่ายสำเนาได้เต็มเรื่อง จำนวน 180 เรื่อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเริ่มทำการสืบค้นสำรวจและรวบรวมงานดุษฎีนิพนธ์ (dissertation) โดยได้ประสานขอรับข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเกี่ยวกับรายชื่อของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกทางรัฐประศาสนศาสตร์และได้อนุมัติเป็นชื่อปริญญาบัตรทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยตรง พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 28 สถาบัน จากนั้นได้รวบรวมรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาและผลงานดุษฎีนิพนธ์ทั้งหมดโดยสำรวจและสืบค้นจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2566 พบว่ามีจำนวน 1,438 เรื่อง เมื่อเฉพาะจงเจาะศึกษาเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 188 เรื่อง มีจำนวน 8 เรื่อง ไม่มีต้นฉบับเรื่องหรือสำเนาเผยแพร่หรือเก็บรักษาไว้ จึงสามารถคัดถ่ายสำเนาดุษฎีนิพนธ์เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เพียง 180 เรื่อง

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัยในครั้งนี้ ใช้โปรแกรม ATLAS.ti ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถช่วยในการคัดเลือกข้อความสำคัญ (Quotations) และกำหนด (Coding) ของข้อมูลเพื่อให้เข้าใจและเชื่อมโยงข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยพิจารณาเลือกข้อความที่ปรากฏในดุษฎีนิพนธ์ อาทิเช่น คำสำคัญ ซึ่งอาจปรากฏในบทคัดย่อ คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย หรือทฤษฎีและแนวคิดที่อ้างอิง ตลอดจนกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นต้น หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทำการจัดหมวดหมู่

ข้อมูล (Categories) จำแนกข้อมูลที่ได้ตามกรอบแนวคิดการการวิจัย แจกแจงข้อมูลให้เกิดความชัดเจนและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) สำรวจรายชื่อดุษฎีนิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติปริญญาบัตรทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยตรง 2) คัดเลือกดุษฎีนิพนธ์ตามขอบเขตของการศึกษาโดยเลือกศึกษาเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ 3) คัดถ่ายดุษฎีนิพนธ์เต็มเรื่อง และแสกนเก็บข้อมูลในรูปแบบแฟ้ม PDF 4) จัดหมวดหมู่ ตามกรอบแนวคิดที่จะศึกษา ศึกษาและบันทึกข้อมูลโดยผู้วิจัยอ่านงานดุษฎีนิพนธ์ที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้วโดยละเอียด ทำการสรุปเนื้อหาระดับเล่ม บันทึกข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะงานวิจัยและข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย 5) ตรวจสอบผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลที่ได้

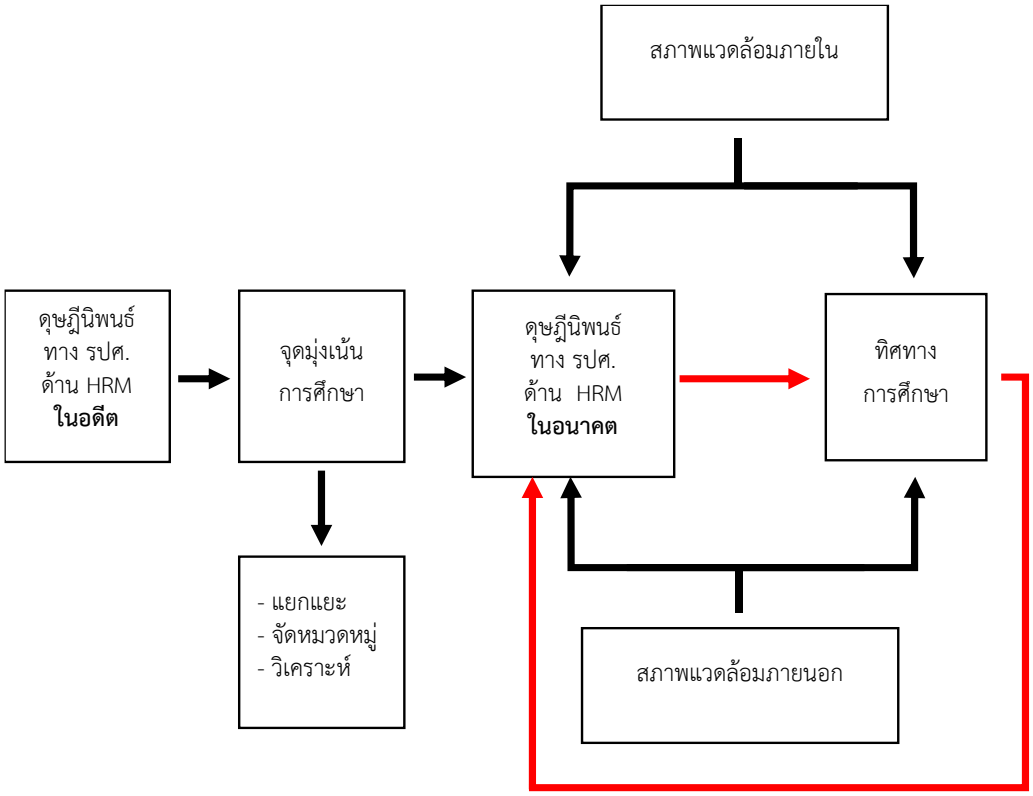
5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์กรณีศึกษาข้อมูลเชิงเนื้อหา สรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าพัฒนาการของการศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่อดีตเริ่มจากการมุ่งเน้นการศึกษาในส่วนที่เป็นกระบวนการของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งอาจแบ่งแยกเป็นกระบวนการต่างๆ ประกอบด้วย 1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) การวิเคราะห์งาน 3) การสรรหาบุคลากร (Dessler, 1997 : 48) 4) การคัดเลือก 5) การฝึกอบรมและการพัฒนา (Losey et al., 2005 : 47) 6) ผลตอบแทนและผลประโยชน์อื่น 7) ความปลอดภัยสุขภาพ (Mondy & Noe, 2004 : 79) 8) พนักงานและแรงงานสัมพันธ์พนักงาน 9) การประเมินผลการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงาน (Harvey & Bowin, 1996 : 49) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับหลักการบริหารหรือยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ หรือยุคคลาสิค หรือยุคของแนวคิดการพัฒนาระบบบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาแบบระบบปิด (close system) ต่อมาแนวทางการศึกษาได้ผนวกรวมเข้ากับการศึกษาในยุคมนุษย์สัมพันธ์ (human relation approach) ที่ให้ความสำคัญกับคนมากยิ่งขึ้น จึงเริ่มให้ความสนใจกับปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก แนวทางของการศึกษาจะเป็นขยายออกเป็นการศึกษาระบบเปิด (open system)

การที่พัฒนาการของการศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ได้ส่งผ่านสู่ยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกหรือที่เรียกว่าให้ความสำคัญกับการศึกษาเชิงระบบมากขึ้น ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องเล็กๆ ที่เป็นปัญหา เพื่อมุ่งเน้นค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา แนวทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน (modern organization theory) นี้หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างว่ายุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ (post-behavioralism) จำเป็นต้องมุ่งเน้นถึงการศึกษาซึ่งเป็นทฤษฎีระบบโดยมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้แนวโน้มของการศึกษาหรือการทำดุษฎีนิพนธ์ทาง

รัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต มีทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไป และก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษามีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต พบว่า มีการศึกษาเฉพาะเรื่องหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และมีดุษฎีนิพนธ์จำนวนไม่น้อยศึกษาในเรื่องหรือหัวข้อเดียวกันเพียงแต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นองค์การที่นำมาใช้ในการศึกษา รวมถึงผลการศึกษาที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในองค์การ ประการสำคัญผลการศึกษาไม่สามารถนำไปให้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างเป็นการทั่วไปและไม่ได้เป็นการขยายหรือต่อยอดองค์ความรู้ที่ศึกษาเพียงแต่เป็นการยืนยันแนวคิดเดิม

2. การจัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มคำสำคัญ พบว่า กลุ่มคำสำคัญที่ได้รับความสนใจและนำมาศึกษามากที่สุดคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สมรรถนะ และคุณภาพชีวิต

2.2 หัวข้อการศึกษา พบว่า หัวข้อการศึกษาที่ได้รับความสนใจนำมาศึกษามากที่สุดคือ คนและองค์การ ทักษะด้านทรัพยากรมนุษย์ และความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน

2.3 ประเด็นย่อยการศึกษา พบว่า ให้ความสำคัญในการศึกษาองค์การ และประเด็นย่อยลำดับถัดไปที่ถูกนำมาใช้ศึกษา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทักษะความเป็นผู้นำ

3. ปัจจัยที่จะส่งผลต่อทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต พบว่าได้รับอิทธิพลจากแนวทางการศึกษาระบบเปิด (open system) ซึ่งให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การที่ทำการศึกษา โดยมากำหนดเป็นเหตุปัจจัยต่างๆ ของการศึกษาเพื่อทดสอบหรือยืนยันแนวคิดทฤษฎี โดยสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นเหตุปัจจัยและส่งผลให้สนใจนำมาศึกษามากที่สุดประกอบด้วยปัจจัยด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย ส่วนปัจจัยภายใน คือ ระบบองค์การ และโครงสร้างองค์การด้าน คนในองค์การ

4. ทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต พบว่า จะมีลักษณะของการศึกษาเป็นประเด็นย่อยหลายประเด็นร่วมกัน โดยจะขึ้นอยู่กับว่าผู้วิจัยได้สนใจหรือได้รับแรงกระตุ้นในการทำวิจัย จากภาวะการณ์ใดซึ่งอาจมาจากสภาพแวดล้อมภายในหรือภายนอกองค์การที่จะศึกษา ซึ่งปัจจัยแต่ละปัจจัยจะส่งผลต่อแนวทางการศึกษาหรือหัวข้อการศึกษาที่แตกต่างกันหรือศึกษาร่วมกันได้ ซึ่งหากให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมองค์การมากหัวข้อการศึกษาหรือทิศทางการศึกษาจะมีเรื่องที่แตกต่างไปจากเดิม แต่ถ้าให้ความสำคัญเพียงสภาพแวดล้อมภายในหรือปัจจัยภายใน คือ ระบบ โครงสร้าง และบุคคล ทิศทางของหัวข้อการศึกษาจะออกมาในรูปแบบเดิมคือ มีหัวข้อการศึกษาเดียวกันหรือเหมือนกันแต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นองค์การที่เลือกมาศึกษา แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยภายในด้านกลยุทธ์ ด้านทักษะและด้านค่านิยมร่วมในองค์การ จะก่อเกิดหัวข้อการศึกษาใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่น่าสนใจและสามารถนำไปต่อยอดหรือขยายแนวทางการศึกษาให้กว้างขวางขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาจุดมุ่งเน้น จัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ การศึกษาหรือแนวทางการศึกษาดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต ที่พบว่า มีการศึกษาเฉพาะเรื่องหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นยุคที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการด้านบุคคล การให้ความสำคัญกับคน การพัฒนาคน การลงทุนกับคน ซึ่งเป็นแนวคิดการศึกษาที่เริ่มจากการจัดการงาน พัฒนาแตกย่อยเป็นการศึกษาในมิติที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากร การจัดการทุนมนุษย์ จนกลายมาเป็นสาขาของการศึกษาที่สำคัญสาขาหนึ่ง สอดคล้องกับ อุทัย เลาหวิเชียร (2563 : 40-44) นำเสนอว่า เป็นยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ (post-behavioralism) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับองค์การหรือที่เรียกว่า ทฤษฎีองค์การที่อาศัยหลักมนุษยนิยม และมีแนวโน้มศึกษาโดยแยกตัวออกจากการศึกษาทางวิชาการหรือบทความทางวิชาการ ที่จากเดิมเน้นศึกษาเฉพาะส่วนเป็นกระบวนการของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งเน้นหลักการบริหารหรือยุคคลาสิค (Classical) และยุคมนุษย์สัมพันธ์ (Humanism) บางส่วน ไปสู่แนวทางการศึกษาเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะประเด็นที่ให้ความสนใจต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาไปสู่แนวทางปฏิบัติ

ผลการจัดกลุ่ม จำแนก แยกแยะและวิเคราะห์ จุดมุ่งเน้นการศึกษาหรือแนวทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอดีต ยังพบว่าส่วนใหญ่ศึกษาในเรื่องหรือหัวข้อเดียวกันเพียงแต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง อาทิเช่นหัวข้อหรือชื่อเรื่องที่เกี่ยวกับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต ภาวะผู้นำ ความผูกพัน สมรรถนะ ผลการปฏิบัติงาน การจัดการความรู้ เนื่องจากคำเหล่าเป็นคำที่เกี่ยวข้องและบ่งชี้ให้ทราบได้ทันทีว่าการศึกษานั้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ ศักดิ์สวาท สุวรรณนัง (2557), ศิริวดี วิวธคุณากร (2564), เกียรติสุดา แก้ววิศิษฎ์ (2559), ก้องเกียรติ ลึกนุช (2561) ที่ศึกษาหัวข้อเกี่ยวกับสมรรถนะที่คล้ายคลึงกันเพียงแต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าแม้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จะเป็นสาขาวิชาที่กว้าง แต่การศึกษายังคงอยู่ในมุมที่แคบมีเพียงไม่กี่หัวข้อหรือประเด็นที่ถูกหยิบยกมาศึกษา และผลการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์กลุ่มนี้เป็นเพียงการมุ่งเน้นศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยหรือสมมติฐานวิจัย หรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งประโยชน์ของการวิจัยอาจนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้สำหรับองค์การที่นำมาศึกษานั้นเพียงองค์การเดียว ไม่สามารถนำไปใช้หรือไปอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างเป็นการทั่วไป ขณะเดียวกันผลการศึกษาในมุมมองหรือมิติทางวิชาการของดุษฎีนิพนธ์กลุ่มนี้ไม่ได้ช่วยต่อยอดหรือขยายความรู้ทางวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้กว้างขวางขึ้นแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นการสอบทานและยืนยันแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาศึกษาอ้างอิงผ่านกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาที่วนเวียนอยู่ในประเด็นเดิม

ผลการศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต พบว่า มีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การที่ทำการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ค่านิยมขององค์การ และด้านสังคม เป็นต้น ที่สามารถส่งผลโดยตรงต่อแนวทางการศึกษา ทำให้เกิดหัวข้อการศึกษาปลีกย่อย โดยหากเน้นการศึกษาปัจจัยภายในองค์การเพียงอย่างเดียวจะทำให้หัวข้อการศึกษาวนเวียนอยู่ในเรื่องเดิม แต่หากผู้ศึกษาเน้นศึกษาปัจจัยภายนอกองค์การควบคู่กับการศึกษาปัจจัยภายในองค์การจะเกิดหัวข้อการศึกษาใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้ได้องค์ความรู้ที่กว้างขวางขึ้น มีหลากหลายประเด็นและหลากหลายมุมมองที่ได้รับจากผลการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมภายนอก และมีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนองค์ประกอบระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อม (อุทัย เลาหวิเชียร, 2563 :1- 5)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาทิศทางการศึกษาของดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยในอนาคต ยังพบว่า หากมีการศึกษาประเด็นย่อยหลายประเด็นร่วมกัน ด้วยแรงกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมภายในหรือภายนอกองค์การตามทฤษฎีระบบเปิด (open system) จะก่อเกิดหัวข้อการศึกษาใหม่ๆเพิ่มขึ้น มีความหลากหลายในประเด็นการศึกษา เนื่องจากได้รับสิ่งเร้าจากปัจจัยภายนอกให้แนวทางการศึกษามีความหลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีระบบเปิด ซึ่ง Patton & McMahon (2006) ให้ทัศนะว่าปัจจัยนำเข้าทั้งภายในนอกจะทำให้มีแนวคิดหรือมุมมองต่าง ๆกว้างขึ้น จึงสามารถนำปัจจัยต่างๆเหล่านั้นมาใช้ในการศึกษาให้เกิดความหลากหลายแห่งวิชาได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบจุดเน้นของการศึกษาดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ผ่านมา ที่จะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการศึกษาหัวข้อเดิม รวมถึงทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ คือ ปัจจัยภายในและภายนอกองค์การ ที่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางหรือขยายผลเพื่อศึกษาหรือวิจัยต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีมาตรการในการกำกับและควบคุมการทำดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาของแต่ละสถาบันโดยภาพรวม ซึ่งอาจกำหนดโดยสภาวิจัยแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อลดจำนวนความซ้ำซ้อนในหัวข้อการศึกษาหรือ ลดละ งดเว้นการศึกษาในเรื่องเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้วงปีการศึกษาเดียวกัน

2. ควรมีมาตรการที่เข้มงวดกับสถาบันการศึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับการตีพิมพ์และเผยแพร่ดุษฎีนิพนธ์ให้สามารถค้นคว้าและศึกษาได้อย่างเปิดเผยในทุกมิติโดยอย่างน้อยที่สุดต้องมีเก็บรักษาไว้ที่หอสมุดกลางของสถาบันการศึกษาต่างๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยรูปแบบการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์งานวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ให้มากขึ้น

2. ควรส่งเสริมให้มีการขยายตัวของการเรียนการสอนและการจัดทำดุษฎีนิพนธ์ทางรัฐประศาสน-ศาสตร์ในส่วนภูมิภาคมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในรูปแบบของการนำองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยไปการศึกษาเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานหรือผสมผสานกับแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างเครื่องมือเพื่อช่วยทำงาน ซึ่งงานวิจัยทั้ง 2 แนวทางจะสอดคล้องกับการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมมากกว่าการสั่งสมองค์ความรู้

เอกสารอ้างอิง

เกียรติสุดา แก้ววิศิษฎ์. (2559). *รูปแบบพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารห้างค้าส่งในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์.* ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ก้องเกียรติ ลึกนุช. (2561). *การจัดการความรู้กับสมรรถนะบุคลากรของกรมช่างโยธาทหารเรือ กองทัพเรือ.* ดุษฎีนิพนธ์-รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

นิศาชล พรหมรินทร์. (2552). *วิวัฒนาการกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ไทย พ.ศ. 2549-2551*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย.

ปฐม มณีโรจน์. (2523). ขอบข่ายและสถานภาพของรัฐประศาสนศาสตร์: พิจารณาในทัศนะวิชาชีพ. ใน อุทัย เลาหวิเชียร, ปรัชญา เวสารัชช์ และ เฉลิมพล ศรีหงษ์ (บรรณาธิการ), *รัฐประศาสนศาสตร์: ขอบข่าย สถานภาพและพัฒนาการในประเทศไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 73-78). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงรุ้ง-การพิมพ์. น.7

ศักดิ์สวาท สุวรรณนัง. (2557). *สมรรถนะของบุคลากรส่วนภูมิภาคของการกีฬาแห่งประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ-ธนบุรี.

ศิริวดี วิวธคุณากร. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ.* ดุษฎีนิพนธ์-รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Dessler, G. (1997). *Human resource management.* Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Harvey, D., & Bowin, R. B. (1996). *Human resource management: An experiment approach.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Losey, M., Meisinger, S., & Ulrich, D. (2005). *Future of human resource management.* Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Mondy, R. W., & Noe, M. R. (2004). *Human resource management.* (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Noe, R., Hollenbeck, J., Gerhart, B., & Wright, P. (2006). *Human resources management: Gaining a competitive advantage. (13th ed.).* New York: McGraw-Hill.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

A Development of English Grammar Competence for Grade 6 Students Using Activity-Based Learning

อิสริยาภรณ์ พฤกษะวัน และ ทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Isariyapron Pruksawan and Tamronglak Unakarin
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: apply_light@hotmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ จำนวน 22 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่มอย่างง่าย แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน (One–Group Pretest–Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวมพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.76)

* วันที่รับบทความ : 23 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 26 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 28 พฤษภาคม 2567
Received: April 23 2024; Revised: May 26 2024; Accepted: May 28 2024

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน; ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this study were 1) to compare the achievement of English grammar before and after learning using Activity-based learning of grade 6 students and 2) to study students' satisfaction toward the development of English grammar achievement using Activity-based learning for grade 6 students. The sample group was composed of 22 students in grade 6/1 who studied in the second semester of the 2023 academic year at Wat Ban Mai School, which was obtained from cluster simple random sampling. The research design was One–Group Pretest–Posttest Design. The research instruments included 1) lesson plans with Activity-based learning 2) an English grammar learning achievement test with 4 multiple choices and 3) satisfaction questionnaires. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and t-test dependent.

The findings revealed that 1) the students' learning English grammar achievement for grade 6 students after using Activity-based learning was significantly higher than before at the .05 level and 2) the students' satisfaction toward the development of English grammar achievement for grade 6 students was at the highest level. The mean is 4.51 and the standard deviation is 0.76.

Keywords: Activity-based learning; English grammar achievement;

บทนำ

การเรียนการสอนของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยมุ่งพัฒนาทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน การเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีนั้นควรมีความรู้ในด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ (Grammar) ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานที่สำคัญซึ่งจะใช้เพื่อต่อยอดและพัฒนาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นการเข้าใจและรู้หลักการของไวยากรณ์จะนำไปสู่การใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนเพื่อที่จะได้นำเสนอหรือรับสารได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Martin, H, (2000) กล่าวว่า ไวยากรณ์มีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมากเพราะไวยากรณ์เป็นพื้นฐานซึ่งสนับสนุนการเรียนภาษาในทุกทักษะและนักเรียนทุกระดับชั้น เช่นเดียวกับ Crystal (2002) กล่าวว่า ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่ติดอยู่กับตัวของภาษาซึ่งเป็นส่วนสำคัญของภาษา เมื่อภาษาเกิดขึ้นไวยากรณ์ก็เกิดขึ้นเช่นกัน การเรียนรู้หลักไวยากรณ์ทางภาษาจึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากผู้เรียนจะต้องนำความรู้ด้านหลักภาษาหลักไวยากรณ์ไปใช้ในการเรียนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

จากผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ที่จัดสอบโดยสถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) พบว่าคะแนนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั่วประเทศต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งประเมินได้จากคะแนนเฉลี่ย 4 ปีย้อนหลังตั้งแต่ปีการศึกษา 2561-2564 อยู่ที่ร้อย 36.83, 32.07, 40.94 และ 37.05 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินที่สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อสังเกต พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ (พื้นฐาน) ปีการศึกษา 2565 ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะการเรียนเรื่อง กาล (Tenses) ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญในภาษาอังกฤษ ตามที่ บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (ม.ป.ป.) ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการที่จะนำไปต่อยอดการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูงและพัฒนาทักษะที่ถูกต้องในการพัฒนาการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะย่อย คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้มีความคล่องแคล่วและถูกต้องโดยอาศัยไวยากรณ์จำเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นทักษะใด ๆ ของการใช้ภาษาอังกฤษเรื่องกาล (Tense) ล้วนเป็นพื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องและจำเป็นต่อผู้เรียนทุกคน เพราะกาลหรือเวลานั้นสามารถจัดกลุ่มของความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า การเรียนภาษาต่างประเทศหากเรียนรู้ผ่าน “กิจกรรม” จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนจนก่อให้เกิดทักษะ หรือความชำนาญ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปตามลำดับของธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-Centered) ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อการสอน ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้เรียนได้ลงมือทำ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สถาพร พฤฑฒิกุล, 2555) ซึ่งวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2558) และ (สาวิตรี โรจนะสมิต อาร์โนลด์, 2555 อ้างถึงใน ภัทรสร นรเหรียญ, 2562) ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน และไตร่ตรองความคิดต่อเนื้อหาที่เรียน เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมจากการปฏิบัติ อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกผู้เรียนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ในขณะที่ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนกา รคิดขั้นสูง ผู้สอนต้องลดบทบาทการเป็นผู้ให้ความรู้ลงและเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการเรียนการ

สอน จากหลักการดังกล่าวการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning หรือ ABL)

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะและมีประสิทธิภาพโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายดึงความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้เรียนรู้อย่างสนุกสนานเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) เปลี่ยนห้องเรียนเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมและการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ (Padmavathi, 2556 อ้างถึงใน นาเดีย กาพา, 2562) กล่าวว่า นอกจากการลงมือปฏิบัติแล้ว ผู้เรียนจะได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์การเรียนรู้ และสามารถตกผลึกความรู้จากการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ ด้วยตัวผู้เรียนเองได้ ซึ่งจะแตกต่างจากการนั่งเรียนแบบฟังบรรยายแบบการเป็นผู้รับ การเรียนโดยผ่านกิจกรรมทำให้นักเรียนการเรียนรู้ในระยะยาวและเรียนรู้อย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษา เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นถ่ายทอดผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบการทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน (One–Group Pretest–Posttest Design) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งหมด 45 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.1 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มอย่างง่าย (Cluster simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบการทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน (One–Group Pretest–Posttest Design) โดยมีแบบแผน ดังนี้ (นิโลบล นิ่มกิ่งรัตน์, 2543)

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T1 หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบวิธีการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐาน

X หมายถึง การสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐาน

T2 หมายถึง การทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษรวมกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบวิธีการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 9 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วยขั้นตอนการสอนทั้งหมด 4 ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นและให้ประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผล

แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Present Simple Tense **(จำนวน 7 ชั่วโมง)**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Auxiliary Verbs	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ประโยคบอกเล่า	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประโยคปฏิเสธ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ประโยคคำถาม	จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Present Continuous Tense **(จำนวน 4 ชั่วโมง)**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ประโยคบอกเล่า	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ประโยคปฏิเสธและประโยคคำถาม	จำนวน 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Past Simple Tense **(จำนวน 4 ชั่วโมง)**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ประโยคบอกเล่า	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ประโยคปฏิเสธ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง ประโยคคำถาม	จำนวน 1 ชั่วโมง

การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบคนละชุดกัน มีการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำข้อมูลจากการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถึง 1.00 และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ที่มีความสอดคล้องตามเกณฑ์และผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีการหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ถ้าได้ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 จะคัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ พบว่า ได้ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 61 ข้อ จึงคัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ ตามที่ต้องการและนำไปสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 5 ข้อ
ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหา	จำนวน 5 ข้อ
ด้านที่ 3 ด้านประโยชน์	จำนวน 3 ข้อ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยการนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำข้อมูลจากการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถึง 1.00 พบว่า มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง จำนวน 13 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงกระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

4.2 ทดสอบก่อนเรียนเรียน โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที

4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง

4.4 ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลาในการทดสอบ 60 นาที โดยแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบหลังเรียน (Post-test) จะคนละชุดกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความคิดเห็นหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.6 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น มีขั้นตอนการเตรียมข้อมูลก่อนการประมวลผล คือ เมื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว มีการลงรหัสตามคู่มือลงรหัสที่จัดทำไว้ จากนั้นจึงนำไปบันทึกและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลต่อไปในที่นี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

5.1 สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่

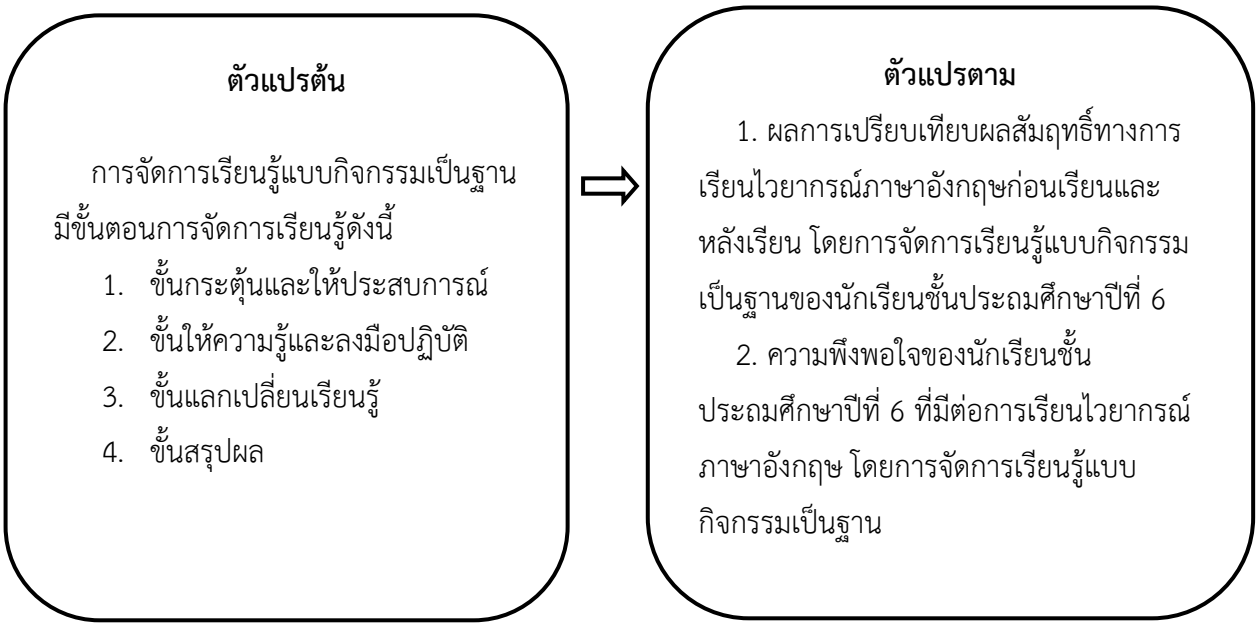
- ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

- สถิติการทดสอบค่าที test (Dependent Sample)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning) **ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการศึกษามาเปรียบเทียบโดยใช้ t-test dependent ปรากฏผลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน (n)	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	t	Sig.
ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	22	10.95	2.06	7.32	12.25*	0.0000
หลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	22	18.27	3.01			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 18.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.01 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning)

ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 22 คน ปรากฏผลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. ลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.41	0.89	มาก
2. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ	4.68	0.55	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการสอน	4.36	0.88	มาก
4. ระยะเวลาของการร่วมกิจกรรม	4.14	0.87	มาก

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
5. กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสามารถสรุปโครงสร้างทางไวยากรณ์	4.77	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.47**	**0.74**	**มาก**
ด้านเนื้อหา			
6. เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.32	0.76	มาก
7. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.50	0.72	มาก
8. เนื้อหาบทเรียนมีความน่าสนใจและเข้าใจง่าย	4.55	0.66	มากที่สุด
9. เนื้อหาที่ใช้สอนมีประโยชน์ต่อนักเรียน	4.59	0.78	มากที่สุด
10. เนื้อหากับระดับความรู้ของนักเรียนมีความเหมาะสม	4.65	0.65	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.52**	**0.71**	**มากที่สุด**
ด้านประโยชน์			
11. การสอนไวยากรณ์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานช่วยให้การเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษง่ายมากขึ้น	4.45	0.78	มาก
12. การสอนไวยากรณ์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.64	0.64	มากที่สุด
13. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนได้ในชีวิตจริง	4.55	0.94	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.55**	**0.79**	**มากที่สุด**
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	**4.51**	**0.75**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านประโยชน์ของนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.55, S.D. = 0.79) รองลงมาคือด้านเนื้อหา ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.71) และระดับความคิดเห็นมีความพึงพอใจระดับมาก คือ ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.78)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ หลังเรียน ($\bar{x}$ = 18.27, S.D. = 3.01) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 10.95, S.D. = 2.06) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 10.95, S.D. = 2.06) และคะแนนหลังเรียน ($\bar{x}$ = 18.27, S.D. = 3.01) มีความแตกต่างกัน ซึ่งคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเกิดจากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจนเกิดทักษะและสามารถสร้างองค์ความรู้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงได้ด้วยตนเอง ซึ่ง Mellander, K, (1993) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ได้นำเสนอไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการที่ผู้เรียนได้ทดลองฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นสื่อการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีจุดดึงดูดที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจได้และมีกิจกรรมที่เน้นการเรียนเรียนรู้ด้วยตัวเอง จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และจดจำได้ดีกว่า ดังนั้น รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ซึ่งมีการเน้นในเรื่องของระบบไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมากในการศึกษาต่อหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามที่ MARTIN, H, (2000) กล่าวว่า ไวยากรณ์มีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมากเพราะไวยากรณ์เป็นพื้นฐานซึ่งสนับสนุนการเรียนภาษาในทุกทักษะและนักเรียนทุกระดับชั้น ด้วยเหตุนี้เอง การพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคนิคหรือกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น ซึ่งจากการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษผ่านการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์สูงขึ้นเนื่องจการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้นกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา สตราซดาวสคัส (2564) ได้ทำวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดขั้นสูง โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในรายวิชาวัฒนธรรมไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งในแต่ละกิจกรรมผู้เรียนจะได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.76) เนื่องจากการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น เพราะกิจกรรมการสอนมีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติอย่างอิสระและกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในการเรียนไวยากรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ปิยะนุช แจ่มหม้อ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 2.80) และสอดคล้องกับการวิจัยของ Alnoori (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการสอนไวยากรณ์ผ่านกิจกรรมของนักเรียน EFL ในประเทศอิรักและทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้ทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนอัลจาซีรา จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยเปิดโอกาสให้มีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่นำเสนอแนวคิดทางไวยากรณ์ มีการทดสอบและสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในช่วงท้ายของการทดลอง พบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษานั้นมีความสนุกสนานกับกิจกรรมไวยากรณ์ในห้องเรียนและเรียนรู้องค์ประกอบของไวยากรณ์ผ่านกิจกรรมและการออกแบบกิจกรรมไวยากรณ์เป็นวิธีสอนไวยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรศึกษาหลักการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานโดยละเอียดเพื่อให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานในขั้นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนบางขั้นตอนที่ใช้เวลาพอสมควร ครูผู้สอนควชี้แจงและอธิบายอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หากพบว่านักเรียนไม่เข้าใจ ขาดความสนใจหรือไม่ให้ความร่วมมือ ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นนักเรียนและเป็นที่ปรึกษาในระหว่างดำเนินกิจกรรม

3. ครูผู้สอนควรเผื่อเวลาในการเตรียมตัวของนักเรียนในขณะดำเนินกิจกรรม เนื่องจากบางกิจกรรมจะต้องใช้โทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ตในการทำกิจกรรม อาจเกิดความล่าช้าจากอุปกรณ์ของนักเรียนหรือความล่าช้าของอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะส่งผลต่อการทำกิจกรรม ครูผู้สอนจะเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาก่อนหรือระหว่างดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการใช้กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ

2. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

ชลิดา สตราชดาวสคัส. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดขั้นสูง โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในรายวิชาวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. วิทยาลัยครูสุริยเทพ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

นาเดีย กาพา. (2562). การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based learning: ABL). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: https://anyflip.com/jxpjh/gxlt/basic.

นิโลบล นิ่มกิ่งรัตน์. (2543). *การวิจัยการศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (ม.ป.ป.). การพัฒนาการเรียนรู้ 12 tenses โดยการสร้างความคิดรวบยอดสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารพิกุล.* 18 (2), 238-239.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปิยะนุช แจ่มหม้อ. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภัทรสร นรเหรียญ. (2562). *การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาพร พฤฑฒิกุล. (2555). คุณภาพผู้เรียน.....เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ QUALITY OF STUDENTS DERIVED FROM ACTIVE LEARNING PROCESS. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.* 6 (2), 4.

Crystal, D. (2002). *English as a Global Language*. United Kingdom : Cambridge University Press.

Martin, H. (2000). *Advanced Grammar In Use*. United Kingdom : Cambridge University Press.

Mellander, K. (1993). *The power of learning. United States of America* : RR Donnelley & Sons Company.

Vocational College Pre-School Education Students' Satisfaction Towards the Use of the Superstar Application to Teach Hands-On Art Class

Peifang Chen and Thanawan Phognsatha
Assumption University,Thailand
Corresponding Author, E-mail: 421945345@qq.com

****

Abstract

Mobile learning was popular during the epidemic, and a number of schools in China used the Superstar Application to assist distance learning. Therefore, it is relevant to investigate students' satisfaction with the use of the Superstar application in the classroom to enhance student learning.

The purpose of the study was 1) To identify the factors that affect vocational colleges students' satisfaction with the Superstar application, and 2) To determine the level of vocational college students' satisfaction towards the Superstar Application.

This research utilized a quantitative approach, using a questionnaire as a survey tool to collect sample data from the target population. The purposive sampling strategy, inviting 415 students from Deyang Vocational College of Technical and Trade to participate in the research. Confirmatory Factor Analysis (CFA) and Structural Equation Modeling (SEM) were employed to assess the model's fit and establish the causal relationships between the variables for hypothesis testing.

The research's conceptual framework was constructed upon the foundation of the Web-based Learning Environment Instrument (WEBLEI) and the Expectation-Confirmation Model (ECM), with seven variables being identified as access, interaction, response, result, perceived usefulness, confirmation, and satisfaction. It was found that six of the seven hypotheses proposed were proven to achieve the research objectives, while the hypothesis between confirmation and satisfaction was not proven. The results of the study showed that the factors affecting students' satisfaction with the Superstar Application in vocational and technical colleges were access, interaction, response, result, and perceived usefulness; with perceived usefulness being the strongest predictor directly affecting the Superstar Application; and the result variable had a significant effect on students' satisfaction with Superstar Application use. In addition, the study also found that although confirmation did not directly impact satisfaction, confirmation played a significant role in perceived usefulness.

Keywords: Superstar Application, Technology-Enhanced Learning, Vocational College Students, Pre-school Education, Web-Based Learning

Introduction

As the epidemic spreads, many people were opting for mobile learning. According to Kumar Basak et al. (2018), m-learning was the process of acquiring new information and skills using a mobile device (e.g., smartphone or tablet)(Yeap et al., 2016), which enabled students to learn beyond space and time. Students could use their mobile devices to learn at any time of the day, free from the confines of the traditional classroom (Loh et al., 2022). In addition, social media (e.g., Facebook) and instant messaging (e.g., WhatsApp) platforms allow teachers to

* Received: March 29 2024; Revised: May 8 2024; Accepted: May 9 2024

conduct online debates, make important announcements, and distribute resources (Bordoloi et al., 2021). With social media platforms, instant messaging applications, online chat rooms and forums, audio and video conversations, and advanced communication technologies, students and teachers can communicate easily and quickly. Because of the technological effectiveness and versatility of mobile devices, m-learning had become the most popular choice among the learning systems implemented in higher education worldwide during the epidemic (Biswas et al., 2020). For example, they used educational applications to increase students' interest in learning (Yahaya & Zaini, 2020), to enrich learning content, to encourage peer social interaction (Al-Emran et al., 2020), and to enhance students' learning experience (Wang et al., 2018). One example of this was the use of the Superstar Application to enhance students' interest in learning. Considering that confirmation, and perception of perceived usefulness could affect their satisfaction with learning. Therefore, it was particularly important to investigate students' satisfaction with the use of the Superstar Application in the classroom to enhance student learning.

This study provided two models that form a conceptual model to test the role of the Superstar Applications in drawing learning through a questionnaire. This research examined the results derived from the Web-Based Learning Environment Instrument (WEBLEI), Expectation-Confirmation Model (ECM), to reflect the impact of instruction through the Superstar Application on students' learning of drawing, leading to better use of technology for learning and increased student engagement in Technology-Enhanced Learning (TEL). Although these two models were widely used, most of the courses using the model were lecture-based, while pre-school art course was hands-on, so this paper focused on examining the use of the Superstar Application in hands-on art classes.

For students, technology fostered independent learning. E-learning technology allowed students to adjust their study plans according to their personal time. And with the popularity of interactive software such as the Superstar Application, students could access class resources more easily and learn more effectively.

For teachers, it reduced repetitive work and improved the efficiency of teaching. This was mainly reflected in the fact that teachers could correct students' homework anytime and anywhere, and students could also revise their homework immediately after getting timely feedback from teachers. At the same time, students could also tap the Superstar Application to watch if they didn't understand something, which reduced the teacher's repetitive labor. In short, this optimized the teaching mode, and improved students' performance.

For university administrators, the adoption of the Superstar Application optimized the management process and provided a more comfortable teaching environment.

For policy makers, education was to continuously meet the needs of students, in order to students could be faster and in line with the times, so the combination of online and offline teaching methods was also conducive to the development of the school.

This research was conducted to investigate the satisfaction of pre-school education majors in Deyang Vocational College of Technical and Trade with the use of the Superstar Application for teaching hands-on art classes.

Research Objectives

The research objectives had been formulated as follows.

1) To identify the factors that affect vocational colleges students' satisfaction with the Superstar application.

2) To determine the level of vocational college students' satisfaction towards the Superstar Application.

Literature Review

The Web-Based Learning Environment Instrument (WEBLEI)

The WEBLEI which arose due to the increasing popularity of online learning, and the WEBLEI which had our main scales. Three of them were based on Tobin's findings and were access, interaction, and response scales (Tobin, 1998). The resulting scale was the last part of the questionnaire and includes questions about the organization and content of the internet course.

Web-based learning was defined as a form of distance education that utilized computers and Internet technology (Allen & Seaman, 2008). And the Web-based Learning Environment Instrument (WEBLEI) had four main scales. Three of the scales - the Emancipatory Scale, the Co-Participation Scale, and the Qualia Scale - were based on Tobin's (1998) findings on Connecting Communities for Learning (CCL). The other scale focused on information architecture and the design of online materials (Chang & Fisher, 2001). Facilitation, efficiency, and autonomy of learners' emancipatory behaviors were the focus of the Emancipation subscale. The co-participation subscale focused on six aspects of facilitating learning in virtual communities: flexibility, reflection, quality, interaction, feedback, and collaboration. According to Tobin (1998), the six elements of the Qualia subscale were enjoyment, confidence, achievement, success, frustration, and boredom. Chang and Fisher (2001) created a fourth subscale called results, which focused on the organization of information and the layout of online materials. This section included content relevance and scope, content effectiveness, content accuracy and balance, navigation, and aesthetic and emotional aspects. The researcher used access (Emancipatory Scale), interaction (Co-Participation Scale), response (Qualia Scale), and result (Information Structure and Design Scale) as variables.

Technology-Enhanced Learning (TEL) Theory

TEL was often defined as learning that took place using ICT and web-based educational technologies. Therefore, TEL was also known as e-learning, mobile learning, technology-assisted learning, and technology-based learning(Dubey & Sahu, 2021).

In face-to-face learning, technology enriched it; in blended learning courses, technology reduced human contact; and in the process of distance learning, technology allowed for self-directed learning. From here we could see that technology played an increasingly important role (Kirkwood & Price, 2014). Within this broader context, the convergence of Information and Communication Technology (ICT) had revolutionized the way we teach and give rise to Technology Enhanced Learning (TEL). ICT had become an important factor in education due to its versatility, affordability, accessibility, and freedom from the traditional constraints of time and place. As a result, teaching methods had become more flexible and able to seamlessly adapt to new technologies to provide a more dynamic learning experience (Becker & Ravitz, 1999). How technology improves education and how much value it adds to the learning process was a matter of concern. The term enhancement implies that something

was superior or better in some way. Similarly, TEL implied a value judgment (Kirkwood & Price, 2014).

Expectation-Confirmation Model Theory (ECM)

This theory was adapted from the consumer behavior literature and combined with theoretical and empirical data from previous research on information systems use to create an information systems persistence model (Bhattacherjee, 2001).

Expectation-confirmation theory (ECT) had been widely used in the consumer behavior literature to study consumer satisfaction, post-purchase behaviors (e.g., re-purchase, complaints), and service marketing (Dabholkar et al., 2000; Oliver, 1980; Patterson et al., 1997; Tse & Wilton, 1988). However, a number of theoretical extensions were needed to adapt ECT to a different context (i.e., the persistence of IS), and these extensions offer unique opportunities for theoretical refinement. They had the potential to explain IS continuance decisions better than ECT. Within this framework, there were four variables, the independent variable was confirmation, the intermediate variables were perceived usefulness and satisfaction, and the dependent variable was the intention to continue using the information system.

Research Conceptual Framework

The conceptual framework of this study was based on two previous theoretical frameworks (WEBLEI, ECM).

The independent variables of the study were access, interaction, response, result and confirmation. The intermediate variable was perceived usefulness. The dependent variable was students' satisfaction in using the Superstar Application. Regarding the conceptual framework, there were 7 variables and 7 relationships.

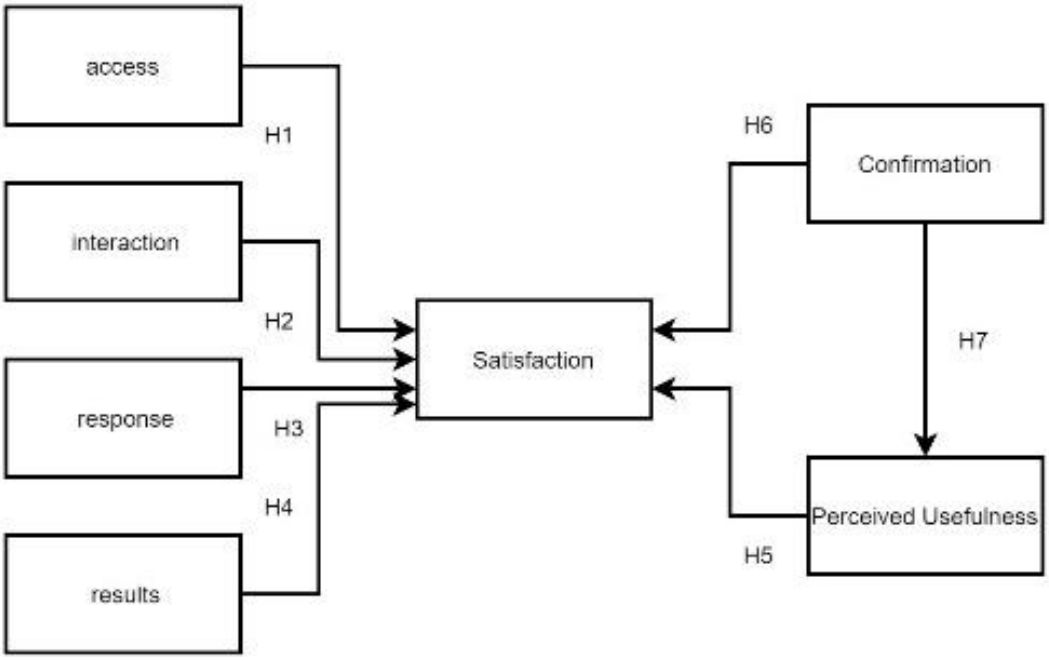

Figure 1: Research Conceptual Framework

Based on the conceptual framework, the hypotheses were developed as follows.

Hypotheses Testing

$H_0$1: Access to the Superstar Application does not influence students' satisfaction.

H_a1: Access to the Superstar Application influences students' satisfaction.

$H_0$2: The interaction of the Superstar Application does not influence students' satisfaction.

H_a2: The interaction of the Superstar Application influences students' satisfaction.

$H_0$3: The response of the Superstar Application does not influence students' satisfaction.

H_a3: The response of the Superstar Application influences students' satisfaction.

$H_0$4: The result of the Superstar Application does not influence students' satisfaction.

H_a4: The result of the Superstar Application influences students' satisfaction.

$H_0$5: Perceived usefulness of Superstar Application does not influence students' satisfaction towards the use of Superstar Application.

H_a5: Perceived usefulness of Superstar Application influences students' satisfaction towards the use of Superstar Application.

$H_0$6: Confirmation does not affect students' satisfaction with the use of the Superstar Application.

H_a6: Confirmation affects students' satisfaction with the use of the Superstar Application.

$H_0$7: Confirmation of expectations isn't related to their perceived usefulness of the Superstar Application.

H_a7: Confirmation of expectations is positively related to their perceived usefulness of the Superstar Application.

Research Methodology

Research design

This study used quantitative research to examine students' satisfaction with the Superstar Application used for teaching art. A survey was conducted using Questionnaire Star in this process.

Population and Sample

Population: The focus of this study was on students in an art-related program at a vocational-technical college. Through the use of the Superstar Application, students were able to preview and review content placed on the Superstar Application by the instructor before and after class by accessing the content. During formal classes students use the Superstar Application under the guidance of the instructor and actively participate in classroom activities.

Sample: The representative target population in this study was the vocational college preschool education students of Deyang Vocational College of Technical and Trade and all sampling units can be generalized to represent all students. In order to get the results of the survey more accurately, the participants were 415 students of preschool education majors from Deyang Vocational College of Technical and Trade, and the participants participated voluntarily. A purposive sampling method was used in this study to draw the sample from the Deyang Vocational College of Technical and Trade.

Research Instruments

Questionnaire

The questionnaire for this study consisted of two parts: scale items for all observed variables and demographic information.

The questionnaire consisted of two sections.

Part 1: Demographic information of the respondents, including gender, grade.

Part 2: Seven factors, including access, interaction, response, result, satisfaction, perceived usefulness, and confirmation, were evaluated using the 23 questionnaire items in the first section. Furthermore, the WEBLEI was formulated by Chang and Fisher (2003), the satisfaction and confirmation scale was developed by Bhattacherjee (2001), and the perceived usefulness scale was established by Davis (1989).

Table 1: Operationalization Table of "access, interaction, response, result, satisfaction, perceived usefulness, and confirmation."

Variable	Definition	Operationalization	Sources	Measurement
Access	The access scale measures the accessibility of the learning environment to students (Demirtaş et al., 2021).	1. I can access lessons on the Superstar Application at a time convenient to me. 2. Lessons on the Superstar Application are available at locations suitable for me. 3. I can access lessons on the Superstar Application on days when I do not have class or am absent from school. 4. Lessons on the Superstar Application allow me to work at my own pace to achieve learning objectives.	(Chang & Fisher, 2003)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire

		5.	Lessons on the Superstar Application enable me to decide how much I want to learn in a given period.		
Interaction	The interaction scale investigates how beneficial students judge distance education to be (Demirtaş et al., 2021).	6.	I communicate with my teacher on this subject electronically via the Superstar application.	(Chang & Fisher, 2003)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire
		7.	I have the option to ask my teacher what I do not understand via the Superstar Application.		
		8.	The teacher responds to my Superstar Application.		
Response	The response scale indicates how students feel and think about the web-based learning system (Demirtaş et al., 2021).	9.	I can learn more in this environment.	(Chang & Fisher, 2003)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire
		10.	I can easily get students to work with me on the Internet.		
		11.	It is easy to work with other students and discuss the content of the lessons.		
Results	The results scale expresses the extent to which students believe they accomplished	12.	The organization of each lesson on the Superstar Application is easy to follow.	(Chang & Fisher, 2003)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire

	any of the learning objectives within the online learning environment (Demirtaş et al., 2021).	13. Superstar Application lessons help me better understand the work that is delivered in class. 14. The subject content is appropriate to be delivered on the Superstar Application.		
Satisfaction	Satisfaction in this study measures the individual's psychological or emotional state of experience as a virtual communication user (Bhattacherjee, 2001; Zheng et al., 2013).	15. I am satisfied with the performance of the Superstar Application. 16. I am pleased with the experience of using the Superstar Application. 17. The use of the Superstar Application improves my ability to integrate information 18. I am satisfied with the learning flexibility of the Superstar Application.	(Bhattacherjee, 2001)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire
Perceived Usefulness	Perceived usefulness is defined here as the degree to which a person believes that using a particular	19. Using the Superstar Application can improve my learning performance. 20. Using the Superstar	(Davis, 1989)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire

	system would enhance his or her job performance. (Davis, 1989)	21.	Application can increase my learning effectiveness. I find the Superstar Application to be useful to me.		
Confirmation	Confirmation was a significant predictor of satisfaction and perceived usefulness in the proposed model. (Bhattacherjee, 2001)	22. 23.	My experience with using the Superstar Application is better than I expected. The service provided by the Superstar Application is better than I expected.	(Bhattacherjee, 2001)	A 5-point Likert Scale survey questionnaire

Pilot Test

This study was pilot-tested through an online questionnaire published by Questionnaire Star. The data were collected from 40 students majoring in pre-school education at Deyang Vocational College of Technical and Trade.

Validity of Research Instruments

The research instrument used in this study was modified from previous studies, which confirmed its construct validity. To further ensure the validity of the questionnaire, three experts with more than twenty years of research and professional experience in art-related fields were invited to evaluate the items of the questionnaire. One of the experts was a Ph.D., one was a professor, and one was an associate professor, all of whom were qualified to assess the validity of the questionnaire. In assessing the items for each construct, the study used a threshold score of 1 (if the item measured the construct with certainty), 0 (if the item's ability to measure the construct was uncertain), or -1 (if the item could not measure the construct with certainty). According to Hambleton et al. (1978), items with an IOC score of less than 0.5 should be deleted.

Reliability of Research Instruments

Table 2 displayed the Cronbach's alpha for each construct as determined by Jamovi. For the majority of the structures, the alpha was greater than 0.9. It showed that the access scale has 5 items and a Cronbach's Alpha coefficient of 0.979, which is higher than 0.9, indicating that the reliability test results were good for the access scale. Similarly, strong reliability test results may be drawn for the other scales, which include interaction, response, result, satisfaction, perceived usefulness, and confirmation.

Table 2: Pilot Test Results of Cronbach's Alpha of the Research Instruments

Variable	Number of Items	Cronbach's Alpha
Access	5	0.979
Interaction	3	0.982
Response	3	0.992
Results	3	0.983
Satisfaction	4	0.967
Perceived usefulness	3	0.977
Confirmation	2	0.976

Data Collection Procedures

Questionnaire Star was the online survey tool for this study. The researchers created a web-based Chinese questionnaire on this platform and pushed the link to the questionnaire to the target group of students via WeChat. Students could then fill in the answers via their cell phones or computers. After collecting the questionnaires, the researchers eliminated questionnaires that took a short time to fill out or had too many single answers to ensure the validity of the questionnaires. Once the data collection was completed, the researcher conducted statistical processing using Jamovi software in order to analyze the results in a meaningful way.

Research Results

Demographic Information

The sample in this part includes details on the 415 students' personal characteristics, such their grade level and gender, which would be reflected in the descriptive analysis of demographic data. The detail information was showed in Table 3. The demographic characteristics of the respondents were summarized in terms of frequency and percentage. Respondents were predominantly female, accounting for 84.6 % of the total sample, while males accounted for 15.4 %. In terms of academic year, 36.1 % were freshmen, 58.6 % were sophomores, and 5.3 % were juniors.

Table 3: Demographic Information of Samples

Variable	Category	Frequency	Percentage
Gender	Male	64	15.4 %
	Female	351	84.6 %
	Total	**415**	**100%**
Year of Study	Year 1	150	36.1 %
	Year 2	243	58.6 %
	Year 3	22	5.3 %
	Total	**415**	**100%**

The value of the standard deviation is close to 0, indicating that the distribution of the data is unchanged and close to the mean. The standard deviation for all items ranged from 0.61 to 0.677, which indicates that there is less variability within the data set. The average mean value ranged from 4.130 to 4.240.

Table 4: Descriptive Statistics of Each construct

Construct	Number of items	Average Mean	Average SD
Access (Acc)	5	4.240	0.617
Interaction (Int)	3	4.187	0.643
Response (Resp)	3	4.153	0.659
Result (Resu)	3	4.177	0.638
Satisfaction (Sa)	4	4.160	0.624
Perceived Usefulness (PU)	3	4.130	0.661
Confirmation (Con)	2	4.145	0.644

All of the skewness values in Table 5 were negative and near to zero (between -0.428 and -0.108), suggesting that the distribution's long tail was to the left. Trochim and Donnelly (2006) had proven that the normal curves for skewness at -2 and +2 were acceptable. Additionally, the majority of the kurtosis values (-0.618 to 0.253) have a flat shape and were negative and around zero. A realistic scenario, according to Hair Hair Jr et al. (2010), was skewness range of -2 to +2 and kurtosis range of -7 to +7.

Table 5: Normality of Data

	N	Mean	SD	Skewness	SE	Kurtosis	SE
Acc1	415	4.210	0.632	-0.203	0.120	-0.618	0.239
Acc2	415	4.250	0.608	-0.183	0.120	-0.549	0.239
Acc3	415	4.260	0.624	-0.428	0.120	0.253	0.239
Acc4	415	4.250	0.610	-0.195	0.120	-0.564	0.239
Acc5	415	4.230	0.611	-0.233	0.120	-0.229	0.239
Int1	415	4.200	0.630	-0.300	0.120	-0.075	0.239
Int2	415	4.200	0.639	-0.317	0.120	-0.149	0.239
Int3	415	4.160	0.660	-0.288	0.120	-0.324	0.239
Resp1	415	4.170	0.628	-0.208	0.120	-0.306	0.239
Resp2	415	4.130	0.672	-0.351	0.120	-0.069	0.239
Resp3	415	4.160	0.677	-0.345	0.120	-0.273	0.239
Resu1	415	4.170	0.659	-0.344	0.120	-0.105	0.239
Resu2	415	4.190	0.615	-0.141	0.120	-0.504	0.239
Resu3	415	4.170	0.639	-0.333	0.120	0.093	0.239

Sa1	415	4.160	0.639	-0.204	0.120	-0.374	0.239
Sa2	415	4.160	0.617	-0.112	0.120	-0.470	0.239
Sa3	415	4.170	0.609	-0.108	0.120	-0.439	0.239
Sa4	415	4.150	0.631	-0.244	0.120	-0.069	0.239
PU1	415	4.120	0.665	-0.236	0.120	-0.380	0.239
PU2	415	4.130	0.655	-0.238	0.120	-0.289	0.239
PU3	415	4.140	0.662	-0.258	0.120	-0.344	0.239
Con1	415	4.130	0.659	-0.250	0.120	-0.323	0.239
Con2	415	4.160	0.628	-0.192	0.120	-0.297	0.239

Confirmatory Factor Analysis (CFA)

Table 6 showed the data results, Average Variance Extracted (AVE), Composite Reliability (CR) and Factor loadings (Estimate) extracted for all items in the confirmatory factor analysis.

For the accuracy of the additional measurements of the structure matrix, the researchers summarized the metrics of the validated factor analysis in this section. The factor loading values ranged from 0.542 to 0.618, the average variance extracted values ranged from 0.797 to 0.845, and the composite reliability ranged from 0.9 to 0.959, which are all ideal.

Table 6: Confirmatory factor analysis result, Composite Reliability (CR) and Average Variance Extracted (AVE)

Factor	**Indicator**	**Estimate**	**SE**	**Z**	**p**	**Stand. Estimate**	**AVE**	**CR**
Access	Acc1	0.578	0.024	24.300	< .001	0.915	0.825	0.959
	Acc2	0.556	0.023	24.300	< .001	0.916		
	Acc3	0.557	0.024	23.300	< .001	0.894		
	Acc4	0.566	0.023	24.900	< .001	0.929		
	Acc5	0.542	0.024	23.000	< .001	0.887		
Interaction	Int1	0.574	0.024	23.900	< .001	0.912	0.818	0.931
	Int2	0.578	0.024	23.700	< .001	0.906		
	Int3	0.590	0.025	23.200	< .001	0.895		
Respond	Resp1	0.537	0.025	21.600	< .001	0.855	0.797	0.921
	Resp2	0.618	0.025	24.400	< .001	0.921		
	Resp3	0.609	0.026	23.500	< .001	0.901		
Result	Resu1	0.578	0.026	22.600	< .001	0.879	0.816	0.93
	Resu2	0.572	0.023	24.900	< .001	0.931		
	Resu3	0.574	0.024	23.500	< .001	0.900		
Satisfaction	Sa1	0.575	0.024	23.700	< .001	0.902	0.841	0.954
	Sa2	0.576	0.023	25.300	< .001	0.936		
	Sa3	0.558	0.023	24.400	< .001	0.918		
	Sa4	0.575	0.024	24.200	< .001	0.912		

Perceived Usefulness	PU1	0.612	0.025	24.500	< .001	0.921	0.845	0.943
	PU2	0.597	0.025	24.100	< .001	0.912		
	PU3	0.611	0.025	24.700	< .001	0.925		
Confirmation	Con1	0.600	0.025	23.900	< .001	0.912	0.818	0.90
	Con2	0.563	0.024	23.200	< .001	0.897		

Discriminant Validity

In AVE analysis, the square root of each AVE value associated with a construct was compared to the correlation between any pair of constructs, ensuring that the former was significantly larger than the latter (Zaiţ & Bertea, 2011). According to the study's results on discriminant validity, the square roots of AVE are 0.908, 0.904, 0.893, 0.904, 0.917, 0.919, and 0.905. For the non-diagonal region, the square roots of each of them are larger than the interconnecting covariance. Consequently, this empirical study's discriminant validity is upheld.

Table 7: Discriminant Validity

	Acc	**Int**	**Resp**	**Resu**	**Sa**	**PU**	**Con**
Acc	**0.908**						
Int	0.822	**0.904**					
Resp	0.794	0.835	**0.893**				
Resu	0.801	0.794	0.856	**0.904**			
Sa	0.798	0.78	0.859	0.902	**0.917**		
PU	0.741	0.765	0.81	0.861	0.9	**0.919**	
Con	0.746	0.728	0.808	0.828	0.864	0.875	**0.905**

Note: Acc=Access, Int=Interaction, Resp=Response, Resu=Result, Sa=Satisfaction, PU=Perceived Usefulness, Con=Confirmation

Confirmatory Factor Analysis (CFA) Model Fit

The model fit for CFA was assessed to ensure the adequacy of the CFA model for subsequent analysis. Moreover, the CFA model fit result was shown on Table 8. According to the criteria proposed by Navarro and Foxcroft (2019) the current model fit seemed to reach an acceptable level of fit. This is indicated by values of Comparative Fit Index (CFI) greater than 0.9, Tucker-Lewis Index (TLI) greater than 0.9, and Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) approximately ranging from 0.05 to 0.08, as shown in Table 8.

Table 8: CFA Model Fit Indices

			RMSEA 90% CI	
CFI	**TLI**	**RMSEA**	**Lower**	**Upper**
0.958	0.949	0.0792	0.0731	0.0853

Table 9: Confirmatory Factor Analysis Fit Indices and Adjustments

Fit Index	Acceptable Criteria	Source	Statistical Values
RMSEA	≤ 0.08	Navarro and Foxcroft (2019)	0.080
CFI	≥ 0.90	Navarro and Foxcroft (2019)	0.956
TLI	≥ 0.90	Navarro and Foxcroft (2019)	0.948
Model Summary			In harmony with empirical data

The structural model was tested for fit using the following fitting indices. Standardized Root Mean Square Residual (SRMR), RMSEA, CFI, TLI analyses showed the following values for the selected fit indices. The following were the indices' outcomes. TLI = 0.948, RMSEA = 0.080, GFI = 0.976, and SRMR = 0.021. The actual data and the current model fit analysis were in agreement. Seven variables—access, interaction, response, result, perceived usefulness, confirmation, and satisfaction—would be evaluated using these indices.

Table 10: Fit Indices Results of the Structural Equation Model (SEM)

Fit Index	Acceptable Criteria	Source	Statistical Values
GFI	≥ 0.80	Cho et al. (2020)	0.976
SRMR	≤ 0.08	Cho et al. (2020)	0.021
RMSEA	≤ 0.8	MacCallum et al. (1996)	0.080
CFI	≥ 0.90	Bentler and Bonett (1980)	0.956
TLI	≥ 0.90	Bentler and Bonett (1980)	0.948
Model Summary			In harmony with empirical data

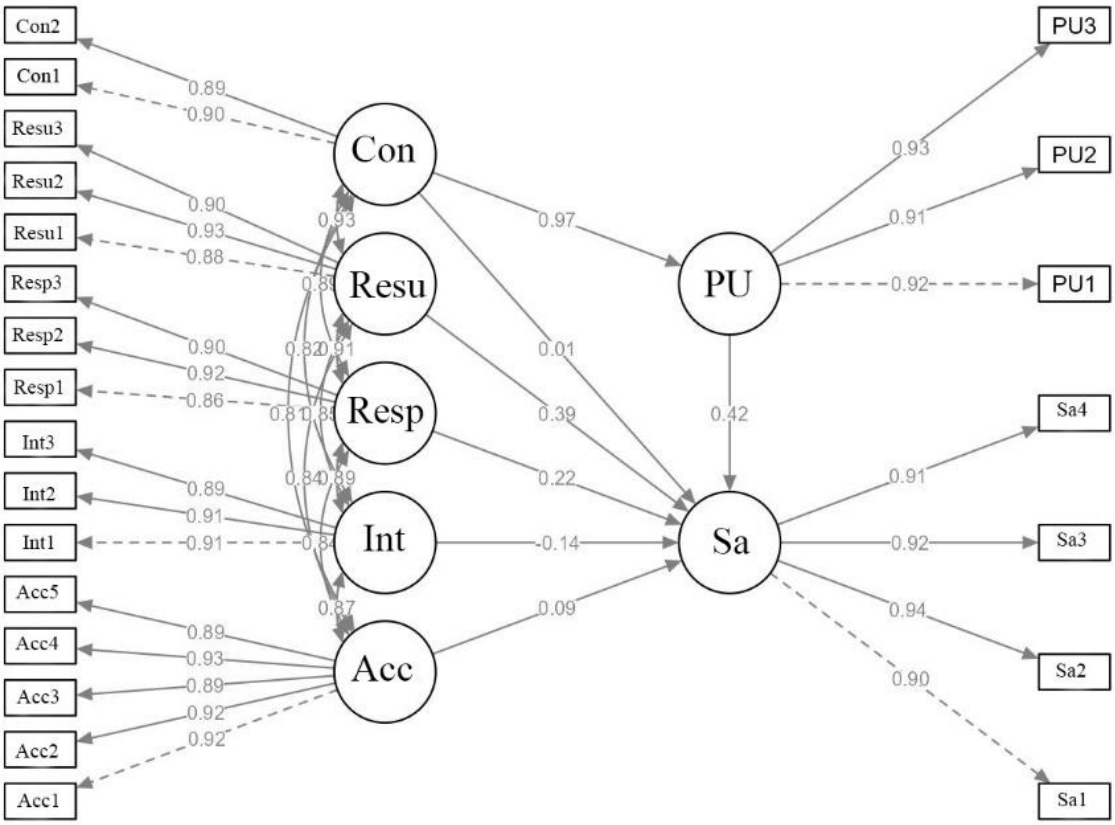

Figure 2: SEM Path Diagram of the Study

Research Hypothesis Testing

Table 11: SEM Parameter Estimates

				95% Confidence Intervals				
Dep	**Pred**	**Estimate**	**SE**	**Lower**	**Upper**	**β**	**z**	**p**
Sa	Acc	0.091	0.044	0.006	0.176	0.092	2.097	0.036
Sa	Int	-0.135	0.057	-0.246	-0.024	-0.135	-2.388	0.017
Sa	Resp	0.238	0.079	0.084	0.392	0.223	3.029	0.002
Sa	Resu	0.391	0.085	0.225	0.557	0.394	4.612	< .001
Sa	PU	0.394	0.131	0.137	0.650	0.419	3.008	0.003
Sa	Con	0.013	0.176	-0.332	0.359	0.014	0.075	0.940
PU	Con	1.003	0.036	0.933	1.074	0.969	27.937	< .001

Table 11 displayed the results of testing each of the hypotheses presented in the study. Table 12 presented a summary of the hypothesis testing based on the obtained results.

A P-value of 0.05 or less indicated moderate evidence against the null hypothesis. A P-value between 0.001 and 0.01 indicated moderate to strong evidence, and a P-value less than 0.001 indicates strong to very strong evidence (Goodman, 1999). Using knowledge of corresponding beta coefficients to impute missing correlations (effect sizes) generally produced relatively accurate and precise population effect-size estimated under certain conditions(Peterson & Brown, 2005). Table 12 showed that most of the alternative hypotheses were supported except Ha6.

Table 12: Hypothesis Testing Results of the Structural Equation Model

Hypotheses	Standardized Coefficients (β)	z-value	Result
Ha1: Access to the Superstar Application influences students' satisfaction.	0.092	2.097*	supported
Ha2: The interaction of the Superstar Application influences students' satisfaction.	-0.135	-2.388*	supported
Ha3: The response of the Superstar Application influences students' satisfaction.	0.223	3.029*	supported
Ha4: The result of the Superstar Application influences students' satisfaction.	0.394	4.612***	supported
Ha5: Perceived usefulness of Superstar Application influences students' satisfaction towards the use of Superstar Application.	0.419	3.008**	supported
Ha6: Confirmation affects students' satisfaction with the use of the Superstar Application.	0.014	0.075	Not supported
Ha7: Confirmation of expectations is related to their perceived usefulness of the Superstar Application.	0.969	27.937***	supported

*** = P<.001, **= P <.01, * = P<.05

In addition to testing the hypotheses related to the independent and dependent variables, the study showed that the mediating effect between the Confirmation (Con) and Perceived usefulness (PU) at $p < 0.001$. Table13 showed the hypotheses associated with the mediating variables.

Table 13: Mediating Effects of Confirmation (Con) and Satisfaction (S)

Label	Description	Parameter	Estimate	SE	95% Confidence Intervals Lower	Upper	β	z	p
IE1	Con ⇒ PU ⇒ Sa	p30*p28	0.395	0.131	0.137	0.652	0.406	3.007	0.003

Discussion

Research objectives

As shown in the data in Table 12, most of the hypotheses were supported except the H_a6. Detailed explanation followed.

1) To identify the factors that affect vocational colleges students' satisfaction with the Superstar application.

Access, interaction, response, result, and perceived usefulness had an effect on satisfaction, and confirmation has an effect on perceived usefulness.

There was a statistically significant link between access and satisfaction among pre-school pupils in the target universities, indicated that the alternative hypothesis of hypothesis 1 (Ha1) was supported. With a threshold value of 0.092 and a p-value of 0.036, the standardized path coefficient (β) indicated a significant association between satisfaction and access.

The alternative hypothesis of hypothesis 2 (Ha2) was supported, suggesting a statistically substantial correlation between interaction and satisfaction with using Superstar Application among pre-school education students at the targeted universities. The standardized path coefficient (β) was recorded at -0.135 with a p-value of 0.017, indicating a significant association between interaction and satisfaction.

The alternative hypothesis of hypothesis 3 (Ha3) that there was a statistically significant relationship between response to mobile learning and making satisfaction among preschool students in the target universities was supported. The standardized path coefficient (β) is 0.223 with a p-value of 0.002 which indicated that there was a significant relationship between response and satisfaction.

The alternative hypothesis of hypothesis 4 (Ha4) was supported which reflected that there was a statistically significant correlation between result and satisfaction. The value of standardized path coefficient (β) was 0.394, and a p-value of <0.001 which indicate that results had a significant correlation with satisfaction.

It was determined that there was a statistically significant link between satisfaction and perceived usefulness by supporting the alternative hypothesis of hypothesis 5 (Ha5). Among pre-school students at the target universities, there was a statistically significant association between satisfaction and perceived usefulness of using Superstar Application. Path Coefficient Standardized According to the standardized path coefficient (β) of 0.419 and p-value of 0.003, there was a noteworthy association between satisfaction and perceived usefulness.

The alternative hypothesis of hypothesis6 (Ha6) was not supported, signifying the absence of a statistically significant relationship between confirmation and satisfaction regarding the utilization of using Superstar Application among pre-school students at the targeted universities. The standardized path coefficient (β) is observed to be 0.014 with a p-

value of 0.940, indicating a lack of significant correlation between confirmation and satisfaction.

Since pre-school students at the target universities regard mobile learning to be valuable, the alternative hypothesis of hypothesis 7 (Ha7) was supported, indicating a statistically significant correlation between the two. Perceived usefulness was significantly correlated with confirmation, as indicated by the standardized path coefficient (β) with a threshold of 0.969 and a p-value of <0.001.

2) To determine the level of vocational college students' satisfaction towards the Superstar application.

The descriptive analysis's findings showed that all of the study's variables had averages between 0.797 and 0.845 and standard deviations between 0.855 and 0.936. To ensure the precision of the supplementary measurements of the structure matrix, the researchers synthesized the metrics derived from the validated factor analysis in this section. The factor loading values were observed to range from 0.542 to 0.618, the AVE values ranged from 0.797 to 0.845, and the CR ranged from 0.9 to 0.959, all of which align with ideal thresholds. Each square root was greater than the covariances between the non-diagonal elements, thus affirming the discriminant validity of this empirical study. Furthermore, the discriminant validity of the structural equation modeling is also upheld, solidifying the validity of the conclusions drawn.

Research results

The statistical results indicated that satisfaction was directly affected by access, interaction, response, result, and perceived usefulness. Additionally, confirmation had an intuitive effect on satisfaction. Perceived usefulness had the most significant effect on satisfaction, with the results scale ranking second in terms of its effect on satisfaction.

Reflection

These variables suggested that by emphasizing perceived usefulness, educators, administrators, and governmental bodies could enhance student satisfaction with the Superstar Application. Encouraging the utilization of the Superstar Application in the teaching and learning process not only promotes individual study but also enhances teaching effectiveness, reduces redundant workload for instructors, streamlines administrative procedures for university administrators, and provides overall benefits to the university as a whole for policy makers.

Congruent/Incongruent

First, perceived usefulness had the most significant impact on satisfaction. This finding was supported by several studies that had identified a positive correlation between these two constructs (Lee & Kwon, 2011; Maryanto & Kaihatu, 2021; Shin et al., 2011). Additionally, the statistical analysis revealed that the results scale had the second greatest impact on satisfaction. Previous studies had also demonstrated that online resources enhance student learning and promoted greater focus on the material (Gupta & Pathania, 2021). Several studies had shown that response significantly affected satisfaction. For example, Gupta and Pathania (2021) found that students feel content and accomplished, enjoy learning in an online environment, and feel at ease when collaborating with other students. Chandra and Fisher (2009) argued that web-based learning was convenient, accessible, and promoted autonomy in learning, allowing students to learn at their own pace. However, the data suggested that interaction had a relatively small impact on satisfaction. Previous literature had confirmed the relationship between interaction and satisfaction. However, the data suggested that interaction had a relatively small impact on satisfaction. And the data suggested that interaction had a

relatively small impact on satisfaction. This indicated that, for most people, face-to-face interactions were still preferred (Chandra & Fisher, 2009). Finally, validation could also have a positive impact on perceived usefulness. Some researchers were convinced that confirmation enhanced individuals' perceived usefulness(Larsen et al., 2009; Lin & Wang, 2012; Lu et al., 2019).

Overall, this study confirms that access, interaction, response, results, and perceived usefulness contribute to the satisfaction of pre-school students using Superstar Application.

Recommendations

Based on these two main findings, the recommendation was to emphasize the advantages or benefits of integrating the Superstar Application into the teaching and learning process. Firstly, developers and universities should strive to ensure that students perceive improved performance and enhanced learning efficiency when utilizing the Superstar Application. Additionally, it was crucial to maintain a clear and comprehensible course structure that facilitates students' understanding, thereby fostering the perception that online learning through the Superstar Application could facilitate the achievement of their learning objectives. Moreover, features such as good accessibility from any location, effective interaction with instructors, and robust feedback mechanisms should be prioritized. These aspects collectively enabled the Superstar Application to effectively support students in attaining their online learning objectives.

References

Al-Emran, M., Arpaci, I., & Salloum, S. A. (2020). An empirical examination of continuous intention to use m-learning: An integrated model. *Education and Information Technologies*, 25 (4), 2899-2918. https://doi.org/10.1007/s10639-019-10094-2

Allen, I. E., & Seaman, J. (2008). *Staying the course: Online education in the United States, 2008*. PO Box1238, Newburyport, MA 01950.

Becker, H. J., & Ravitz, J. (1999). The influence of computer and internet use on teachers' pedagogical practices and perceptions. *Journal of research on computing in education*, 31 (4), 356-384.

Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin*, 88 (3), 588.

Bhattacherjee, A. (2001). Understanding information systems continuance: An expectation-confirmation model. *MIS Quarterly*, 351-370.

Biswas, B., Roy, S. K., & Roy, F. (2020). Students perception of mobile learning during COVID-19 in Bangladesh: . *University student perspective*.

Bordoloi, R., Das, P., & Das, K. (2021). Perception towards online/blended learning at the time of Covid-19 pandemic: an academic analytics in the Indian context. *Asian Association of Open Universities Journal*, 16 (1), 41-60. https://doi.org/10.1108/AAOUJ-09-2020-0079

Chandra, V., & Fisher, D. L. (2009). Students' perceptions of a blended web-based learning environment. *Learning Environments Research*, 12, 31-44.

Chang, V., & Fisher, D. (2001). *The validation and application of a new learning environment instrument to evaluate online learning in higher education.* Proceedings of the Australian Association for Research in Education conference 2001,

Chang, V., & Fisher, D. (2003). The validation and application of a new learning environment instrument for online learning in higher education. In *Technology-rich learning environments: A future perspective* (pp. 1-20).

Cho, G., Hwang, H., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2020). Cutoff criteria for overall model fit indexes in generalized structured component analysis. *Journal of marketing analytics*, 8 (4), 189-202. https://doi.org/10.1057/s41270-020-00089-1

Dabholkar, P. A., Shepherd, C. D., & Thorpe, D. I. (2000). A comprehensive framework for service quality: an investigation of critical conceptual and measurement issues through a longitudinal study. *Journal of Retailing*, 76 (2), 139-173. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0022-4359(00)00029-4

Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13 (3), 319-340. https://doi.org/10.2307/249008

Demirtaş, İ., Ayyıldız, S., Ayyıldız, B., & Kuş, K. Ç. (2021). Distance education during social isolation: an evaluation of student attitudes and perceptions using the web-based learning environment instrument (WEBLEI). *Anatomy*, 15 (2), 163-170. https://doi.org/10.2399/ana.21.928791

Dubey, P., & Sahu, K. K. (2021). Students' perceived benefits, adoption intention and satisfaction to technology-enhanced learning: examining the relationships. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 14 (3), 310-328. https://doi.org/10.1108/JRIT-01-2021-0008

Goodman, S. N. (1999). Toward Evidence-Based Medical Statistics. 1: The P Value Fallacy. *Annals of internal medicine*, 130 (12), 995-1004. https://doi.org/10.7326/0003-4819-130-12-199906150-00008

Gupta, A., & Pathania, P. (2021). To study the impact of Google Classroom as a platform of learning and collaboration at the teacher education level. *Education and Information Technologies*, 26 (1), 843-857.

Hair Jr, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). Multivariate data analysis. In *Multivariate data analysis* (pp. 785-785).

Kirkwood, A., & Price, L. (2014). Technology-enhanced learning and teaching in higher education: what is 'enhanced'and how do we know? A critical literature review. *Learning, media technology*, 39 (1), 6-36.

Kumar Basak, S., Wotto, M., & Bélanger, P. (2018). E-learning, M-learning and D-learning: Conceptual definition and comparative analysis. *E-Learning and Digital Media*, 15 (4), 191-216. https://doi.org/10.1177/2042753018785180

Larsen, T. J., Sørebø, A. M., & Sørebø, Ø. (2009). The role of task-technology fit as users' motivation to continue information system use. *Computers in Human Behavior*, 25 (3), 778-784.

Lee, Y., & Kwon, O. (2011). Intimacy, familiarity and continuance intention: An extended expectation–confirmation model in web-based services. *Electronic Commerce Research and Applications*, 10 (3), 342-357. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.elerap.2010.11.005

Lin, W. S., & Wang, C. H. (2012). Antecedences to continued intentions of adopting e-learning system in blended learning instruction: A contingency framework based on models of information system success and task-technology fit. *Computers & Education*, 58 (1), 88-99.

Loh, X. K., Lee, V. H., Loh, X. M., Tan, G. W., Ooi, K. B., & Dwivedi, Y. K. (2022). The Dark Side of Mobile Learning via Social Media: How Bad Can It Get? *Information Systems Frontiers*, 1-18. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10202-z

Lu, Y., Wang, B., & Lu, Y. (2019). Understanding key drivers of MOOC satisfaction and continuance intention to use. *Journal of Electronic Commerce Research*, 20 (2).

MacCallum, R. C., Browne, M. W., & Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological methods*, 1 (2), 130.

Maryanto, R. H., & Kaihatu, T. S. (2021). Customer loyalty as an impact of perceived usefulness to grab users, mediated by customer satisfaction and moderated by perceived ease of use. *Binus Business Review*, 12 (1), 31-39.

Navarro, D. J., & Foxcroft, D. R. (2019). Learning statistics with jamovi: A tutorial for psychology students and other beginners (Version 0.70). *Tillgänglig online:*. https://doi.org/http://learnstatswithjamovi.com

Oliver, R. L. (1980). A cognitive model of the antecedents and consequences of satisfaction decisions. *Journal of marketing research*, 17 (4), 460-469.

Patterson, P. G., Johnson, L. W., & Spreng, R. A. (1997). Modeling the determinants of customer satisfaction for business-to-business professional services. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 25 (1), 4-17. https://doi.org/10.1007/BF02894505

Peterson, R. A., & Brown, S. P. (2005). On the use of beta coefficients in meta-analysis. *Journal of applied psychology*, 90 (1), 175.

Shin, D. H., Shin, Y. J., Choo, H., & Khisu, B. (2011). Smartphones as smart pedagogical tools: Implications for smartphones as u-learning devices. *Computers in Human Behavior*, 27 (6), 2207-2214. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.06.017

Tobin, K. (1998). Qualitative Perceptions of Learning Environments on the World Wide Web. *Learning Environments Research*, 1 (2), 139-162. https://doi.org/10.1023/A:1009953715583

Trochim, W., & Donnelly, J. P. (2006). The research methods knowledge base (3. bs.). *Cincinnati, OH: Atomic Dog*.

Tse, D. K., & Wilton, P. C. (1988). Models of consumer satisfaction formation: An extension. *Journal of marketing research*, 25 (2), 204-212.

Wang, Y. Y., Wang, Y. S., Lin, H. H., & Tsai, T. H. (2018). Developing and validating a model for assessing paid mobile learning app success. *Interactive Learning Environments*, 27 (4), 458-477. https://doi.org/10.1080/10494820.2018.1484773

Yahaya, W. A. J. W., & Zaini, K. M. (2020). The Effects of a Mobile App with Tutorial Learning Strategy on Anxiety Level of Secondary Students. *TechTrends*, 64 (3), 525-532. https://doi.org/10.1007/s11528-020-00505-4

Yeap, J. A., Ramayah, T., & Soto-Acosta, P. (2016). Factors propelling the adoption of m-learning among students in higher education. *Electronic Markets*, 26, 323-338.

Zaiţ, A., & Bertea, P. E. (2011). Methods for testing discriminant validity. *Management Marketing Journal*, 9 (2), 217-224.

Zheng, Y., Zhao, K., & Stylianou, A. (2013). The impacts of information quality and system quality on users' continuance intention in information-exchange virtual communities: An empirical investigation. *Decision Support Systems*, *56*, 513-524. https://doi.org/10.1016/j.dss.2012.11.008

The Yao Medical Culture: Historical Memory and a Guide to the Development of Medical Cultural Industry in Jinxiuyao of Guangxi

Manjing Zang and Kla Sriphet
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Authors, E-mail: Sriphet.k1@gmail.com

****

Abstract

The Yao medicine culture is deeply rooted in the history and tradition of the Yao people in Jinxiu, Guangxi, and has profound cultural and medical value. However, the rapid development of modernization and the dominance of Western medicine pose major challenges to the protection and sustainable development of Yao's medical culture. This study set three objectives:(1)To study the historical memory of Yao Medicine.(2)To investigate the current status and challenges of Jinxiu's Yao Medical Culture.(3)To explore a sustainable development guide for Jinxiu's Yao Medical Culture industry. This study adopted qualitative research methods, combined with literature review, observation, interview, group discussion, etc., and collected data by means of interview outline, observation record and other tools. Ten key information providers, 15 practice information providers and 20 general information providers were selected. Descriptive statistics and hypothesis testing were used to analyze the data. The results show that: (1) Yao medicine is ancient and unique. Yao medicine culture is an important carrier of Yao's history, tradition and values. (2) The Yao medicine culture in Jinxiu is characterized by excessive collection of Yao herbs, lack of successors of Yao doctors, loss of Yao medicine experience and insufficient development of traditional Yao medicine products; Lack of publicity and promotion. (3) Put forward the protection of Yao medical resources; Training Yao medical talents; Explore and develop traditional Yao medicine, build brand to promote Jinxiu Yao medicine culture and other countermeasures. The study argues that this unique cultural heritage can be maintained and enhanced by strategically integrating Yao medicine into the broader medical culture industry and modern medical practice. The study provides a set of recommendations for policymakers, practitioners and local communities to ensure the survival and prosperity of Yao medical culture in modern times.

Keywords: Yao Medical Culture; Historical Memory; Sustainable Development; Jinxiuyao; Guangxi

Introduction

Yao Medical Culture is a unique medical system and the collective culture developed by the Yao people through long-term life practices and their struggle against diseases. It encompasses Yao medicine's understanding of human physiology and pathology, including distinctive theories such as balance of excess and deficiency. Based on a rich variety of herbal resources, Yao medicine has developed unique herbal treatments, using precise combinations of herbs tailored to different conditions. Additionally, it includes external treatments such as cupping, scraping, fumigation, and topical applications. Yao Medical Culture is not only a medical practice but also an important carrier of Yao people's history, traditions, and values,

* Received: September 18 2024; Revised: October 1 2024; Accepted: October 2 2024

reflecting their reverence for nature and life, thus holding deep cultural and medical value.

Jinxiu Yao Autonomous County (hereinafter referred to as Jinxiu) lies between 109°50′-110°27′ E and 23°40′-24°28′ N in the Dayao Mountain region in the central-eastern part of Laibin City, Guangxi Zhuang Autonomous Region, China. Covering an area of 2,518 square kilometer. In the early Ming Dynasty over 600 years ago, the Yao people began migrating to the area that is now Jinxiu (Jinxiu County Chronicle Compilation Committee, 1992). In 2022, the population of Jinxiu Yao people is more than 61,600 people, and there are 5 branches of Yao people, such as Panyao, Chashan Yao, Hualangyao, Shanziyao and Aoyao, which is one of the main populated counties of Yao people. According to medicinal plant surveys, of the 1,528 native plant species in Jinxiu, 1,351 are medicinal, making it the county with the most diverse herbal species in Guangxi and the largest medicinal gene bank in Guangxi (Zhou, 2022). Jinxiu is home to 1,226 animal species, including lizards and pangolins, which are valuable medicinal resources. The Yao culture is preserved with great integrity, and the integration of ecological wellness and medical care is embedded in daily life. Today, Jinxiu is recognized as the "Yao Capital of the World" (Yu, 2020). Currently, Jinxiu has over 400 Yao medicine apprentices, 26 Yao medical clinics, and a Yao medicine street with more than 40 stalls (Huang & Peng, 2024). Jinxiu has built Guangxi Jinxiu International Yao Medical Hospital, built 13 traditional Chinese herbal medicine planting bases, and has 25 Yao pharmaceutical processing enterprises and 29 small and micro enterprises providing health care services. The annual comprehensive output value of Yao pharmaceutical industry chain is about 652 million yuan.The county is focusing on developing three major brands: Yao Medical Health, innovative Yao medicinal plants, and women's health products. Jinxiu has also established the Guangxi Jinxiu International Yao Medical Hospital, and its Yao Medical Health Center has been recognized as a Guangxi Traditional Chinese Medicine Health Tourism Demonstration Base.

The theory of industrial integration refers to the interaction, penetration, and synergy between different industries or sectors, aimed at creating new value, improving efficiency, and promoting economic growth. This paper attempts to apply the theory of industrial integration to analyze Jinxiu's Yao medical resources and current development, leveraging the advantages of Yao medicine and culture in a cross-industry development model with health, culture, and tourism industries. This aims to create new market demand, expand market scope, and extend the lifecycle of Jinxiu's traditional Yao medical industry, leading to industrial innovation.

The study found five problems in the process of inheritance and development of Yao medicine in Jinxiu: disorderly collection, wild Yao medicine facing regional wild extinction; Yao's medical experience is difficult; Yao doctors have no successors; The transformation and development of traditional Yao medicine is insufficient. The publicity and promotion of traditional Yao medicine culture is weak. These problems highlight the urgent need for conservation, innovation, and strategic development to preserve and enhance the cultural and medicinal heritage of Yao medicine.

This research aims to study the historical memory of Yao Medicine and provide a sustainable development guide for Jinxiu's Yao Medical Culture industry. Through the collection of written documents and literature, the study sorts out the historical development of Yao medicine and analyzes the challenges faced in the inheritance and development of Jinxiu's Yao Medical Culture. The study seeks to preserve, protect, and promote Yao Medical Culture, helping Jinxiu's Yao Medical Culture industry overcome bottlenecks, enrich the

connotation of Yao Medical Culture, support the creative development of the Yao medical industry, and boost the local economy.

Research Objectives

1. To study the historical memory of Yao Medicine.
2. To investigate the current status and challenges of Jinxiu's Yao Medical Culture.
3. To explore a sustainable development guide for Jinxiu's Yao Medical Culture industry.

Literature Review

The primitive form of Yao Medical Culture has persisted for over 3,000 years, with significant development occurring between the Spring and Autumn period (around 2000 years ago) and the Qin and Han dynasties. During this time, Yao Medicine evolved through the discovery, accumulation, and refinement of knowledge on the medicinal properties of plants, animals, and minerals. Yao Medical Culture encompasses not only medical knowledge but also disciplines such as ethnology, psychology, anthropology, folklore, botany, ecology, religious beliefs, and cultural arts. Yao Medicine is particularly effective in treating difficult conditions such as fractures, snake bites, rheumatism, liver and kidney diseases, gastrointestinal issues, gynecological disorders, pediatric illnesses, tumors, and more (Dong, 2007). An important aspect of Yao Medical theory is the "Wind and Strike Medicine Classification." "Wind" refers to soft and gentle properties, while "Strike" indicates strength and hardness. "Wind Medicine" works to balance the organs, while "Strike Medicine" quickly expels harmful pathogens. These classifications reflect the efficacy of the medicine and serve as a basis for Yao clinical treatments. Classic Yao medicines from the Dayao Mountain mountains include thousands of varieties, with 104 commonly used, such as the Five Tigers, Nine Bulls, Eighteen Diamonds, and Seventy-two Winds (Qi, 2000). In addition to disease treatment, Yao Medicine also plays a key role in disease prevention and wellness.

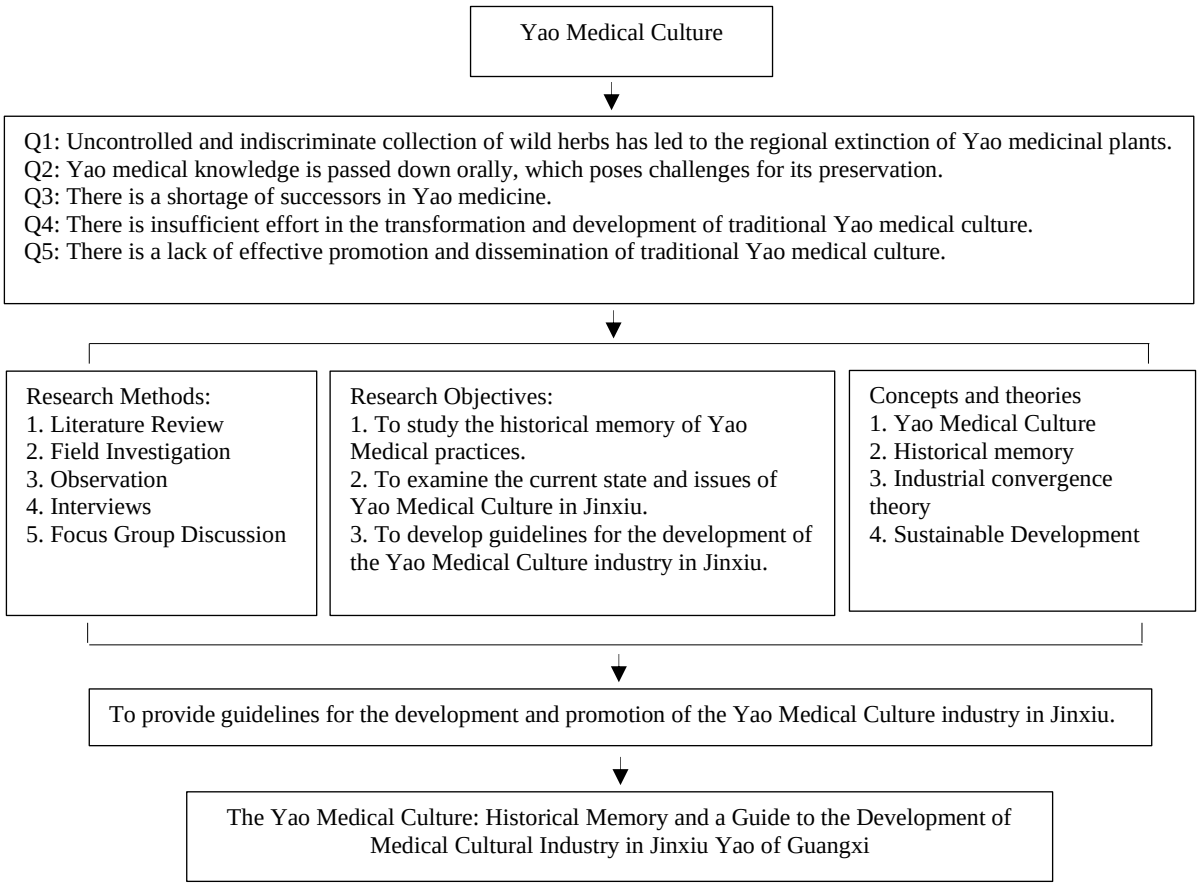
Due to feudal influences, in the past, Yao doctors often withheld key elements when passing down medical secrets, or transmitted false information. As a result, some important medical knowledge has been lost (Guangxi Zhuang Autonomous Region Editorial Group, 2009). Elderly Yao people, Yao doctors, and herb gatherers who possess extensive knowledge of Yao Medicine face the problem of having no successors; overharvesting has also led to the regional extinction of wild Yao medicinal resources. Furthermore, the development and innovation of Yao Medicine remain insufficient (Lin, 2020). As of July 10, 2024, a search using Baidu Academic with the keyword "Jinxiu Yao Medicine" yielded 49 results, with 29 studies focusing on ethnology, and others on pharmacy, public health, and preventive medicine. Most of these studies employ both qualitative and quantitative methods, and primarily focus on the inheritance and development of Yao Medical Culture (Wei, 2023; Xie, 2022; Zhou, 2022; Pan, 2017). Hou et al. (2017) identified the factors limiting the development of Jinxiu Yao Medical Culture, including a weak industry foundation, limited brand influence, and insufficient policy support. They suggested building the brand "Hometown of Yao Medicine (Jinxiu)," protecting and developing classic endangered Yao medicines, improving the treatment of chronic diseases using Yao techniques, modernizing Yao Medicine, and enhancing talent development (Feng, 2013). Pan (2017) explored the integration of Yao Medical Culture with tourism product planning to further enrich its cultural

system. Li and Zhang (2015) proposed incorporating Yao Medicine into local educational curriculums to cultivate "folk medical talents."

Research on Jinxiu Yao Medical Culture is still limited. Only through modern research, increasing innovation, and building marketing systems can the Yao medical industry develop effectively (Qin, 2002). Existing research mostly focuses on the preservation of Yao Medicine and its integration with tourism, while studies on the technological integration, industrial models, marketing, and innovative ecological protection of Yao Medical Culture remain scarce. Few specific guidelines tailored to the local context have been provided.

Research Conceptual Framework

Table 1 *Conceptual Framework*

Research Methodology

1. Research Methodology

This study adopts a qualitative research approach, selecting Jinxiu Yao Autonomous County in Laibin City, Guangxi Zhuang Autonomous Region, People's Republic of China, for field investigation. Through interviews, observations, and group discussions, the historical origins of Yao Medicine were collected, the challenges in the protection and inheritance of Jinxiu Yao Medicine were analyzed, and strategies for the development of the Jinxiu Yao Medical Culture industry were explored.

2. Source of Data

The data sources for this study include: data obtained from literature, such as historical documents, news reports, research reports, and government reports, which provide the foundation and theoretical basis for the research; and first-hand data collected through fieldwork, in-depth observations, interviews, and group discussions, which offer detailed material for the study.

3. Population and Sampling

The target population of this study includes relevant administrative personnel from various departments, Yao doctors, tourism practitioners, pharmaceutical company managers, local residents, and tourists, with different ages and educational backgrounds. The sample selection adopts a purposive sampling method, selecting three categories of participants: 10 key informants, 15 practical informants, and 20 general informants.

4. Data Collecting

Data collection was primarily conducted through fieldwork, observation, interviews, and group discussions to gather information on the history of Yao Medical, the current state of Jinxiu Yao Medical, and the development of the industry. The observation method was used to understand the actual perceptions of relevant administrative personnel, Yao doctors, tourism practitioners, pharmaceutical company managers, local residents, and tourists regarding the history and development of Jinxiu Yao Medical. Group discussions and interviews were flexibly employed to gather the participants' views, attitudes, and suggestions on the history of Yao Medical, the current state of Jinxiu Yao Medical, and the development of the Yao Medical culture industry.

5. Analysis of Data

Guided by the conceptual framework, and incorporating observation and survey data, the study describes and analyzes the collected data based on the research objectives. It involves outlining the history of Yao Medical, summarizing the characteristics of Jinxiu Yao Medical, and exploring strategies for developing the Yao Medical culture industry in Jinxiu. The data analysis serves as a key argument for the main viewpoints. The final research results are presented through descriptive analysis.

Research Results

1.Historical Memory of Yao Medical Practices

This section mainly collects data through literature review and field interviews. The author conducted field investigations in Jinxiu Yao Autonomous County, Laibin City, Guangxi Zhuang Autonomous Region, China, to understand the state of Yao medical practices. Through China Library network, China National Knowledge Network, Baidu academic network and other information to understand the development of Yao medicine culture in Jinxiu..

From the formation and development of Yao medicine, it is noted that the origins of Yao medicine can be traced back to Yao shamanism. Early Yao medical practitioners emerged from Yao shamans. When Yao people faced illness or injuries, besides consulting deities or performing exorcisms, they primarily relied on traditional herbal medicine to alleviate pain (Liu, 1995). Shamans would use spells, talismans, dances, and sacrifices to invoke spirits and drive away evil, while also employing herbal remedies like massages, hot compresses, bloodletting, and acupuncture to aid in treatment. Through practical experience, they gradually identified the properties of various herbs and developed a valuable system of using plant parts such as branches, roots, bark, leaves, flowers, and fruits to maintain health and reproduction within their community.

As early as the Song Dynasty (960-1279), the Yao people were known to use herbal medicine. According to Zhou Qufei's "*Lingwai Daida*" (Volume 7), "Lingling incense is found in Yao caves and in Jingjiang, Rongzhou, and Xiangzhou. It can be cultivated in deep mountain woodlands and marshy areas." Lingling incense, also known as fragrant grass, was used by the Yao during the Song Dynasty for insect repellent and treatment of colds, stomach aches, diarrhea, and toothaches (Ai, 1956; Mo, 2000). After the Ming and Qing Dynasties, Yao medicine further developed. After the founding of the People's Republic of China, the state encouraged the inheritance and promotion of ethnic medicine. In 1985, the Guangxi Ethnic Medicine Research Institute was established, which set up a Yao Medicine Research Office. The Jinxiu Yao Autonomous County established Yao Medicine Clinics and Research Institutes, providing specialized research and clinical bases for Yao medicine. This led to further biochemical, pharmacological, and clinical research and development. Researchers also explored and organized over 40 traditional Yao medical therapies, including internal and external treatments, transforming Yao medical research from empirical to experimental medicine.

Jinxiu is rich in medicinal resources with unique diagnostic methods. Yao people collect herbs from the mountains and use traditional Yao medicine recipes and folk remedies to treat common and complex diseases such as tumors. Yao medicine features a combination of medical practices and rich treatment methods. In addition to general diagnostic methods like observation, inquiry, palpation, and testing, Yao medicine places special emphasis on unique diagnostic methods such as eye, eyebrow, nose, philtrum, hand, nail, ear, and navel diagnoses. Treatments are divided into internal and external methods, with internal treatments primarily using decoctions and external methods including bathing, scraping, needling, and cupping. Historically, Yao folk doctors relied on oral transmission and practical experience rather than medical texts. Through the practice of collecting herbs and treating diseases, they gradually learned the names, forms, and medicinal functions of various herbs, familiarizing themselves with folk recipes and methods passed down from predecessors.

2. Current situation and existing problems of Jin Xiuyao's medical culture

2.1 Current Status of Yao Medical Culture in Jinxiu County

Leveraging its ecological advantages, Jinxiu County has explored innovative development methods, establishing an ecological and multi-dimensional business model that includes forest-based beekeeping, forest-based cultivation of Chinese medicinal herbs, and forest-based specialty agricultural products. The county has planted 180,000 acres of medicinal herbs and established 13 medicinal herb cultivation bases. It has cultivated 24 Yao medicine processing and production enterprises and developed over 10 regional public health and wellness projects, including Yao medicinal foot baths, Yao medicinal barrel baths, hot compress therapy, ceramic needle therapy, fire therapy, moxibustion, and guasha. Additionally, 22 Yao health and wellness techniques (therapies) have received national copyright certificates.

Jinxiu County utilizes its rich medicinal diet therapy resources to guide enterprises in creating dishes such as the Panwang Feast, the Bojia Feast, and the Mountain Delicacies Feast. It has developed 10 businesses producing substitute tea products from medicinal food sources and 8 certified liquor production companies. Over 40 series products, including Yao medicinal health wine, Yao brain-enhancing soups, Yao Wang Balm, and Yao medicinal baths, have been developed. The Yao Medicine Street features 46 Yao medicine shops and 6 Yao medicine enterprises, receiving approximately 80,000 tourists annually from across the country. A total of 74 related patents have been filed, with 15 patents granted certificates and 59 patents accepted by the national patent office. Five patent research achievements have been successfully converted, laying a solid foundation for the promotion and application of Yao medicine and the development of the cultural tourism industry.

To preserve and promote traditional Yao medicine and support the development of the Yao medicine industry, the "Regulations on the Development of Yao Medicine in Jinxiu Yao Autonomous County" were enacted in 2021. This regulation is of significant importance for the inheritance and promotion of traditional Yao medicine and the development of the Yao medicine industry. In 2022, over 10,000 prescriptions, secret recipes, and proven formulas were excavated and tidy up. Publications include "*Yao Medicine Clinical Prescriptions Collection* (Volume II)," "*Yao Medicinal Diet Therapy Collection*," "*Jinxiu Yao Medicine*," and a special issue of "*Jinxiu Yao Medicine*." The county's Yao medicine hospital applied for 4 internal Yao medicinal formulations, filed 5 patents, and applied for 1 “food” product (Yao Yun Yiyan Shenjiu) and 13 “health” Yao medicinal products.

2.2 Problems with Yao Medicine Culture in Jinxiu County

This study focuses on the current state and issues of Yao medicine culture in Jinxiu County. Interviews were conducted with government officials, hotel managers, scenic area managers, medicinal herb company managers, Yao doctors, village residents, and tourists. The interview data is summarized in Table 1.

Interviews: Issues in the Inheritance, Protection, and Development of the Jinxiu Yao Ethnomedicine Culture

Table 2 Interviews: Issues in the Inheritance, Protection, and Development of the Jinxiu Yao Ethnomedicine Culture

Interviewee	Viewpoint
1	Due to the overharvesting of wild medicinal herbs, the sustainable use of Yao medicinal resources is threatened.
2	The inheritance mechanism is fragile, with a shortage of successors for Yao medicine practitioners and resources.
3	The experience of Yao medicine relies on oral transmission and secret family formulas, facing the risk of loss.
4	The rapid effectiveness of Western medicine impacts traditional Yao medical practices, and there is insufficient effort in the conversion and development of Yao medicinal products.
5	The methods of dissemination are outdated, lacking brand marketing, and the promotion of traditional Yao medicine culture is weak.
6	The government should take primary responsibility for developing Yao medicine culture.
7	The Yao people themselves need to have a stronger awareness of their medical culture.

2.2.1 The sustainable use of Yao medicine resources is under threat.

Due to disorderly, excessive, and destructive harvesting, wild Yao medicinal herbs face regional extinction, leading to a drastic decline and near extinction of wild Yao medicinal resources, which threatens their sustainable use. The variety and quantity of Yao medicinal materials in the Dayao Mountain area are also steadily decreasing. As Yao medicine's treatments are deeply rooted in these unique herbs, it is crucial to address and regulate this situation.

2.2.2 The successors of Yao medicine are lacking.

The income of folk Yao doctors is not guaranteed, and some are not qualified to practice medicine. Yao doctor's professional trust is quite awkward, the living state is worrying; The young generation is less interested in Yao medicine and less willing to learn. Rural doctors' sense of identity to traditional Yao medicine is weakened, and they are reluctant to engage in the inheritance of Yao medicine, and the protection and inheritance mechanism is weak. Collecting Yao medicine is also a big test. With the reduction of old Yao doctors, the development of Yao medicine is not enough.

2.2.3 The knowledge and experience of Yao medicine are facing the risk of being lost

As Yao medicine has no written records, most Yao doctors give oral treatment experience, and most of them are not passed on to outsiders, but are passed on by word of mouth, with narrow transmission scope and no technical standards, which is not conducive to case records and technical accumulation, technical improvement, peer communication and innovation, large-scale inheritance, and easy to be lost. Due to the impact of modern medicine, the clinical application space of Yao medicine has been reduced, and many Yao medicine experiences are facing the crisis of loss with the natural attrition of old Yao doctors, and Yao medicine cultural relics have been abandoned because of neglect. Although the state has given

strong support to ethnic medicine for a long time, the phenomenon of heavy medicine abandoning medicine is serious.

2.2.4 The transformation and development efforts for traditional Yao medical practices and Yao medicinal products are insufficient

With the acceleration of social rhythm, Western medicine has quickly gained a foothold by virtue of its advantages such as quick effect, which has affected the share of traditional medicine and Yao medicine in the entire medical market. The existing Yao pharmaceutical production enterprises, mostly small workshops, processing equipment is simple and backward, processing capacity is low. Traditional Yao medicine has advantages in the treatment of some chronic diseases and difficult miscellaneous diseases, with few side effects, and has a good market prospect, but the transformation and development of traditional Yao medicine and Yao medicine products are insufficient, and the overall scientific and technological innovation ability of Yao medicine is relatively weak.

2.2.5 The industry's brand effect value is low, and the promotion and publicity efforts are inadequate

Jinxiu Yao medical products have weak original ability, lack of hard and loud fist products, and lack of demonstration and leading effect in the integrated development of Yao medical health service industry and cultural tourism. Jin Xiuyao pharmaceutical products have few varieties, single varieties, narrow application, low-end products, serious homogenization, weak brand appeal, few product sales terminals, insufficient consumer understanding and understanding, and low consumer group communication and reuse rate. At present, Jinxiu's Yao medicine theory and clinical research do not adopt the methods of logical reasoning, mathematical description and experimental test. It is obvious that the value of Yao medicine culture is different from the thinking of modern people. Most patients tend to choose Western medicine for treatment. The construction of Yao medical institutions and service networks is lagging behind, the means of communication are old, and many traditional therapies of Yao medicine are on the verge of annihilation or loss, let alone innovation and development.

3. Jinxiu Yao Medicine Cultural Industry Development Guide

The author sorted out, analyzed and studied the collected literature, news materials and field investigation data, analyzed the existing problems in the protection, inheritance and industrial development of Jinxiu Yao medical culture, and put forward the strategies to strengthen the protection, inheritance and development of Jinxiu Yao medical culture from the perspective of the development history and current situation of Jinxiu Yao medical culture.

3.1 Strengthen the protection of natural resources of Jinxiu Yao medicine

Scientifically delimit the protection scope and varieties of Yao medicinal materials natural resources, implement rotation of harvesting and cultivation, close mountains and forests, and strengthen the supervision of wild drug species resources. The measures of seed bank preservation, ex situ preservation and in-situ protection shall be implemented, and the protection of endangered wild species of medicinal materials shall be strengthened. Vigorously develop the planting and processing of Jinxiu Yao medicine medicinal materials, and build a demonstration base for planting medicinal materials, a planting and breeding base for endangered and scarce Yaoyao medicinal materials, a production base for bulk and high-quality Yaoyao medicinal materials, and a breeding base for fine varieties of Yao medicine medicinal materials. Adopt the mode of "company + cooperative + base + farmer" to carry out the original ecological and imitation ecological planting of Yao medicinal materials, realize

the standardization, scale and industrialization of Yao medicinal materials planting, and ensure that the planting area is stable at more than 14,000 hectares. Relying on scientific and technological progress to improve the scientific and technological content and added value of Jinxiu Chinese herbal medicine planting and processing.

3.2 Diversify the cultivation of Yao medicine talents

Implement the "Three Major Projects" for cultivating Yao medicine talents, which include the Guangxi Famous Chinese Medicine Talent Cultivation Program, the Qi Huang Talent Cultivation Program, and the Inheritance of Chinese Medicine Talent Cultivation Program. This approach involves targeted training for five-year clinical Chinese medicine undergraduates, establishing an integrated educational model that connects college education, post-graduate education, and continuing education, with mentorship throughout. Create expert inheritance studios and build a comprehensive Yao medicine talent network covering provincial, municipal, county, township, and village levels. Improve the professional technical position evaluation and appointment system for ethnic medicine personnel. Strengthen cooperation with traditional Chinese medicine colleges and research institutions both within and outside the region, and actively recruit composite talents in areas such as medicinal plant cultivation, modern medicine research and development, and pharmaceutical production and management.

3.3 Strengthen the excavation and research of traditional Yao medicine

Collect, sort out and translate Yao medicine manuscripts and oral materials scattered in the folk. Excavate and improve the theoretical system of Yao medicine, increase the tracing and research of the development source and inheritance of Yao medicine in Jinxiu, carry out investigation and research on the application characteristics of Yao medicine, and deeply analyze the unique value of Yao medicine from a multidisciplinary perspective. Excavating and sorting out Yao's unique medical cognition, diagnosis and treatment methods, medication techniques and prescriptions are highly documented. To protect the physical objects, natural resources, social and cultural background related to traditional medicine, so as to promote the entire relevant medical cultural material environment and ecological environment will be protected and valued. Encourage practitioners of Yao Pharmaceutical to apply for patents, trademarks and other intellectual property rights, and strengthen the protection of intellectual property rights of Yao Pharmaceutical.

3.4 Increase efforts to develop traditional Yao medicine in Jinxiu

Continuously improve the clinical standards of Yao medicine. Utilize the unique diagnostic and treatment methods of Yao medicine in hospital settings to promote its application, increasing the accessibility of Yao medical services. Strive to integrate traditional Yao medicine with both Western and Chinese medicine, gradually bringing Yao medicine into the global realm and elevating its experiences to serve humanity on a broader scale.

Vigorously develop the Yao medicine industry. Draw on modern medical techniques and methods to research and develop traditional Yao medicine. Focus on the research, development, and manufacturing of distinctive Yao medicine products such as single prescriptions, tested formulas, Yao medicinal baths, oral liquid medicine, Yao medicine powders, Yao medicine health products, postpartum care products, and medicinal wines. Continuously improve the efficacy, safety, controllability, stability, and acceptability of traditional Yao medicine, enhance the added value of Yao medicine products, align with international standards, and increase the competitiveness of Yao medicine products. Led by Jinxiu Yao Medicine Hospital, establish key specialty areas in Yao medicine and develop

well-known Yao medicine hospitals. Accelerate the construction of Yao medicine-themed towns, Jinxiu International Yao Medicine Hospital, centers for treating difficult and complex conditions with Yao medicine, Yao medicine rehabilitation and wellness demonstration bases, Yao medicine museums, and medicinal plant gardens. Form health and wellness medical consortiums. Encourage Jinxiu Yao Medicine Hospital to collaborate with traditional Chinese medicine clinics (Yao medicine clinics) across the country. Embed a complete set of Yao health and wellness services into qualified Chinese medicine clinics (Yao medicine clinics) to overcome the industry development bottlenecks of limited availability and lack of insurance coverage for Yao health services outside Jinxiu.

Make full use of the advantages of Jinxiu Yao medical culture resources, increase the integration with health tourism products, highlight the cultural elements of Yao medical culture, explore new cultural and tourism formats, and create classic cultural experience, ecological health, Yao medicine health tourism and other health tourism scenic spots and routes rich in health tourism culture and Jinxiu characteristics. Develop Yao medical culture + health tourism products in line with Jinxiu characteristics. Accelerate the extension of Yao medicine health care products to scenic spots, hotels, tourist homestays, characteristic streets, etc., "

Yao medicine as the medium" linkage development to further extend the industrial chain of Jinxiu Yao medical culture health tourism, attracting tourists to come to experience Yao medical culture.

3.5 Fully utilize geographical indication resources to build and promote the Jinxiu Yao medicine brand

Strengthen the construction of medical culture communication platform and promote the popularization of Yao medical culture. To build a number of Yao medical culture propaganda and education bases. Through activities such as doctor teaching group, free health clinic, Yao medicine culture into grassroots, campus, and so on, continue to carry out health culture publicity and service activities, establish people's awareness of Yao medicine culture, and create a social atmosphere of "trust Yao medicine, love Yao medicine, and use Yao medicine". Strengthen cooperation and exchanges with other regions and countries, and promote the international development of Yao medical culture industry in Jinxiu County.

Strive to build "famous hospitals", "famous doctors" and "famous drugs" to guide the attention of the whole society. Accelerate the construction of "famous hospital" International Yao Medical Hospital. Actively promote the "famous doctor" inheritors of Yao medicine. Develop Yao medicine bath, oral liquid medicine diet, Yao medicine powder, Yao medicine health care, postpartum maintenance, medicine wine and other series of Yao medicine products with characteristics of Jinxiu Yao medicine; Recommend ceramic needle point acupuncture method, fire moxibustion method, bloodletting scraping therapy, needle picking therapy and other magical therapies; Popularize "bird does not stand", "smelly urine rattan", "cow ear wind" and other "strange" medicinal materials to enrich Yao medicine. Strive to create a Yao medical brand with high recognition, obvious differences and strong uniqueness, such as bigger and stronger "postpartum three bubbles" brand. Apply for "geographical indication certification trademark", "Geographical indication protection products", "agricultural product geographical indication registration", etc., to create a well-known regional Yao pharmaceutical brand.

Integrate Yao medicine culture with modern information technology for promotion. Establish a Yao medicine culture database and utilize the internet for an information data center to provide shared knowledge innovation and data development services for medical institutions and businesses. Use Yao hospital and Yao medicine brand WeChat official accounts to build important media channels for hospital-patient information dissemination, bridging communication between the two parties. Explore new business models of “Internet + Yao Medicine + Culture” and develop cultural products such as Yao medicine live streaming experiences, online programs, and web novels.

To sum up, the current Jinxiu Yao medical culture has been developed to a certain extent, but there are still development bottlenecks. Such as lack of theoretical research, inheritance facing difficulties, shortage of talents, lack of market development, product research and innovation ability is weak, resource protection pressure, and integration with modern medicine is difficult. This part discusses its development history and the sustainable development of Yao's medical culture industry, providing theoretical support and practical guidance for the effective protection, inheritance and development of Jin Xiuyao's medical culture. It is of great significance to enrich medical treasure house, provide treatment ideas, maintain the diversity and uniqueness of Yao culture, enhance national identity, promote industrial development, promote tourism development, protect people's health and promote social harmony.

Discussion

Yao Medical Culture represents the collective wisdom of the Yao people, embodying their history, traditions, values, and way of life. It serves as an important symbol of spiritual sustenance and cultural identity for the Yao people. This study, through literature review and field investigation, employs qualitative data analysis and selects Jinxiu Yao Autonomous County in Guangxi, China, as the research site. Using purposive sampling, data were collected from local government officials, Yao doctors, tourism company managers, pharmaceutical enterprise administrators, local residents, and tourists. The findings reveal that Yao Medicine originated from Yao people's ritualistic practices and evolved into a unique medical system through long-term use of herbal medicines and accumulated experience. This research focuses on exploring the historical background of Yao Medicine and the current development of Jinxiu's Yao Medical Culture. It also analyzes strategies for the sustainable utilization, protection, and development of Jinxiu's Yao medical resources to promote the growth of its medical culture industry.

Jin Xiu Yao medicine and health industry as a pillar industry to catch. Through the development of a comprehensive system in various fields such as medical treatment, scientific research and production, Yao medicine and Yao medicine have shown strong vitality in disease prevention, treatment, rehabilitation and health care. However, there are still some weaknesses in the development of Yao medicine. Lack of theoretical research: Yao medicine mainly relies on oral inheritance of experience, and lacks systematic and in-depth theoretical research to explain its medical principles and pharmacological mechanisms, which limits the scientific development and wide recognition of Yao medicine. There are limitations in the inheritance of Yao medicine, and the master and apprentice inheritance and family inheritance are the main methods, which have a narrow audience and are easy to cause the loss of some unique skills or knowledge (Pan,2017). The diverse choices and fast-paced life in modern society have made the young generation less interested and patient in learning Yao medicine,

resulting in a shortage of talents. Diagnostic methods, dosage, processing technology and other aspects are mostly based on experience, the lack of unified standards and norms also hinder the large-scale development of Yao medicine and modern medicine. Although there are some Yao pharmaceutical brands, the overall visibility and influence are limited, and they are at a disadvantage in market competition, and it is difficult to form a brand effect to drive industrial development. The research and development and innovation ability of Yao pharmaceutical products is insufficient, mainly in the form of traditional herbs, prescriptions and other forms, and the lack of diversified and high value-added products that meet the modern market demand. Some rare Yao medicine resources face the pressure of over-collection, and the sustainable utilization of Yao medicine resources is threatened. There are great differences between the theory and practice system of Yao medicine and modern medicine. How to learn from and integrate with modern medicine while maintaining its own characteristics is an urgent problem to be solved.

Jinxiu needs to implement practical measures to strengthen theoretical research and product development, and accelerate the development of health food products, cosmetics, and disinfectants to promote sustainable development of Yao medicine. Leveraging the rich Yao medicine and tourism resources, Jinxiu should seek breakthroughs in branding health tourism, developing a range of Yao medicine series health tourism products that integrate vacation, sightseeing, experience, and research, and actively develop additional products to enrich tourism formats and create economic growth points. Apply to have Yao medicine techniques and treatments recognized as intangible cultural heritage representative projects and cultivate more inheritors of intangible cultural heritage. Promote the "Yao Medicine Capital" brand, and expand and strengthen the Yao medicine health industry. This research not only provides a theoretical basis for the development of Jinxiu Yao medicine industry but also offers a reference for the protection and innovation of other ethnic medicine cultures.

Table 3 Yao medical culture: historical memory and the development of medical culture industry in Jinxiuyao, Guangxi discussed knowledge points

NO.	Item	Discuss	The new knowledge
1	Historical Background	Origins	Yao medicine originated from shamanistic practices combined with long-term use of plant-based medicines.
		Evolution	A unique medical system formed through the accumulation of experiential knowledge.
2	Cultural Significance	Spiritual and Identity Marker	Yao medicine is deeply connected to the Yao people's cultural identity and worldview.
		Traditional Transmission	Passed through oral tradition, often via family or apprenticeship.
3	Challenges	Lack of Theoretical Research	Insufficient scientific research to explain the medical principles and pharmacological mechanisms.
		Talent Shortage	Fewer young people are interested in learning due to modern lifestyle distractions.
		Standardization Issues	Diagnosis methods, dosage, and preparation rely heavily on experience, lacking standardized guidelines.
		Limited Innovation	Yao medicine products are primarily traditional with limited modern product diversification.

		Resource Overharvesting	Increased demand threatens the sustainable use of rare medicinal resources.
4	Future Development Strategies	Strengthen Theoretical Research	Invest in scientific research to elucidate Yao medicine's principles, making it more widely recognized.
		Talent Development	Focus on training new Yao medical practitioners to preserve knowledge.
		Standardization	Establish standards for diagnosis, treatment, and medicine preparation.
		Cross-Disciplinary Collaboration	Encourage cooperation between Yao medicine and modern medical institutions for integrated healthcare solutions.
		Branding and Marketing	Promote Yao medicine through branding to enhance its market competitiveness.
5	Sum up	New Knowledge and Contributions:	The research offers a roadmap for revitalizing Yao medicine through a blend of traditional practices and modern industry methods.
			Recognizing the importance of integrating Yao Medicine with wellness and cultural tourism to create new economic growth points.
			Suggests that recognizing Yao medicine as intangible cultural heritage can further protect and promote its knowledge.

Recommendation

The results of this study indicate that the Yao medicine culture in Jinxiu County not only has a profound historical heritage and unique therapeutic effects but also shows broad prospects in industrial integration and innovation. The author has outlined the historical memory of Yao medicine, analyzed the current state of Yao medicine culture in Jinxiu, and proposed the following suggestions to stakeholders and future research directions:

(1) Strengthen protection and inheritance. Comprehensively collect and sort out ancient books, documents, unilateral prescriptions, diagnosis and treatment techniques and other materials of Yao medicine, carry out digital processing, and establish a complete database of Yao medicine culture. Oral history records were made for the old doctors and pharmacists of Yao nationality to rescue the medical knowledge and experience on the verge of being lost. Policy support is given to old Yao doctors to receive apprentices to teach their skills, to encourage young Yao people to learn their ethnic medicine culture, and to give policy support and rewards to ensure that Yao medicine is passed on.

(2) Increase Research Investment: The government and businesses should increase investment in Yao medicine research, focusing on pharmacology, efficacy, and clinical applications. Use modern technology to innovate and develop Yao traditional medicine, creating products that meet modern market needs. Establish a strict quality control system to ensure the quality of Yao medicine products.

(3) Industry Development: Plan and build Yao medicine industrial parks to attract Yao medicine enterprises, research institutions, and medical organizations, forming an integrated cluster of R&D, production, sales, and medical services. Combine Yao medicine culture with tourism to further advance Jinxiu's "World Yao Capital, Health-preserving Jinxiu" tourism brand. Develop Yao medicine-themed tourist routes, such as Yao medicine cultural experience tours and health-preserving tours.

(4) Brand Building and Promotion: Establish brand awareness to create a Yao

medicine brand with high recognition, clear differentiation, and strong uniqueness. Enhance the visibility and reputation of Yao medicine products through brand building, increasing market competitiveness. Strengthen publicity and promotion by creating "famous hospitals," "famous doctors," and "famous medicines," applying for geographical indication certification, and using various media channels to promote Yao medicine culture and products.

In summary, future research should focus on exploring the integration of Yao medicine with modern technology, building a cultural industry ecosystem, and international promotion paths. Ecological cultivation and green processing will become the development trends for the Yao medicine culture industry, contributing more significantly to human health and the ecological environment.

References

Ai, M. (1956). The Sacred Herb of the Great Yao Mountain. *Guangxi Daily*.

Dong, M.J., Zhong, Z.G., & Li, X.J. (2007,November 23). A Brief Discussion on the Protection and Inheritance of Yao Medicine Cultural Heritage. *Proceedings of the Academic Seminar on Yao Ethnic Intangible Cultural Heritage*, 243-248.

Guangxi Zhuang Autonomous Region Editorial Group. (2009). *Social and Historical Investigation of the Guangxi Yao Ethnic Group (2)*. Beijing: Ethnic Publishing House.

Huang, L., & Peng, T. (2024). Research on the Role of Yao Medicine Culture in Promoting Rural Revitalization in Yao Areas. *New West*, (03), 168-170.

Jinxiu County Chronicles Compilation Committee. (1992). *Chronicles of Jinxiu Yao Autonomous County*. Beijing: Central University for Nationalities Press.

Lin, M.C.,Wang, S.M., Shen, S.G., & Chen, H.F. (2020). Research Progress on Yao Medicine Resources. *World Journal of Traditional Chinese Medicine*, 15 (11), 1565-1570.

Liu, Y.H., & Ding, F. (1995). An Overview of the Yao Ethnic Group and Its Medicine. *Ethnic Medicine*, 11 (05), 24-25.

Mo, J.S. (2000). *Yao Ethnic Stone Tablet Craft*. Nanning: Guangxi Nationalities Publishing House, 131.

Pan, X.H. (2017). Preliminary Exploration of Yao Medicine Cultural Tourism Development: A Case Study of Jinxiu Yao Autonomous County. *Tourism Review* (Late Half Month), (06), 36-37+40.

Qi, B.H. (2000). *Chinese Ethnic Almanac*. Beijing: Ethnic Publishing House, 596.

Qin, X.Y., Luo, J.Y., & Gao, Z.G. (2002). *Chinese Yao Medicine*. Beijing: Ethnic Publishing House, 56-61.

Wei, J.M., Jiang, L.M., & Hu, L.M. (2023). Case Study of Developing Green Industries Based on Yao Medicine Resources in Jinxiu Yao Autonomous County, Laibin City. *Southern Natural Resources*, (12), 40-42.

Xie, Q.H., & Dong, J. (2022). A Brief Analysis of the Inheritance and Development of Yao Medicine in Guangxi's Jinxiu County from the Perspective of Rural Revitalization. *New West*, (12), 114-116+120.

Yu, Y.H. (2020). *Research on the Integration Model of Ethnic Culture Industry and Tourism Industry in Jinxiu Yao Autonomous County*. Guangxi University.

Zhou, J.F. (2022). The Fragrance of Jinxiu Yao Medicine Spreads Across the Great Yao Mountain. *Contemporary Focus*, (10), 34.

The Ancient Performance Arts in Shi jing – Feng

Li Xiang,
Phakamas Jirajarupat and Jin Qiu
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: misshappylx@163.com

****

Abstract

Shi jing is the earliest collection of poetry in ancient China. The research objective of this paper is to refine the types and performance forms of music and dance in the Shi jing-Feng, and to analyse the social background, cultural connotation and aesthetic characteristics of music and dance in the Central Plains during the Chun qiu and the Zhan guo Period.

This paper adopts the literature method to collect and organise the information related to music and dance in the Shi jing-Feng. Using the interdisciplinary research method, the paper explores and analyses the music and dance in Shi jing-Feng from multiple perspectives and levels, such as music, dance, literature and history. And the method of mathematical analysis is used to test the validity of the obtained data.

The research results of this paper are as follows: the types of music and dance and the forms of performance in Shi jing-Feng are clarified. The influence of the open and free social environment and cultural connotation on the development of music and dance in the Chun qiu and the Zhan guo Periods is summarised. The aesthetics of music and dance in the Chun qiu and the Zhan guo Period is diversified.

Keywords: Shi jing-Feng; types and forms of music and dance; aesthetic characteristics

Introduction

The performing arts of ancient China have a long history, rich in connotation and diverse in form. Chinese performing arts took shape thousands of years ago. In the Western Zhou Dynasty, a system of music and dance performances was formed with a strict hierarchy and norms. The Shi jing is the earliest collection of poetry in China, collecting and preserving 305 poems from the early Western Zhou Dynasty to the middle of the Chun qiuPeriod (11th to 6th centuries B.C.), a period of more than 500 years.

What is contained in Shi jing-Feng is precisely the folk customs from the early Western Zhou Dynasty to the Chun qiu and Zhan guo Period, which includes poems related to music and dance performances. The study of music and dance performance art in Shi jing- Feng is based on the free and open music and dance culture background of the Chun qiu and Zhan guo period. Through the analysis of the fifteen national wind texts, combined with the literature, archaeological data, and image data of the relevant regions, the study will grasp the cultural connotation and value orientation of the social foundation, development history, actors, and performance methods of that time, and analyse the aesthetic trends of the music and dance art at that time.

* Received: April 7 2024; Revised: April 19 2024; Accepted: April 27 2024

The study of ancient performing arts based on the literature of " Shi jing- Feng " is of great historical and practical significance, as it can educate people with culture, nurture them with literature and cultivate them with literature, provide theoretical support and practical basis for the construction of the ancient music and dance cultural system with Chinese characteristics, and open up a wider path of development for the inheritance and protection of traditional culture.

Research Objectives

1. To refine the types of music and dance in Shi jing-Feng and the forms of performance.
2. To analyze the social background and cultural connotation of the Central Plains during the Chun qiu and Zhan guo periods.
3. To analyze the aesthetic characteristics of music and dance during theChun qiu and Zhan guo periodsin Shi jing-Feng.

Literature Review

According to the research focus of this dissertation, a literature review will be conducted on three levels: Shi jing-Feng, music and dance during the Chun qiu and Zhan guo periods, and the culture and aesthetics of ancient music and dance.

1. Shi jing-Feng

In the history of Shi jing research, attention to the artistic nature and expression of "Feng" was relatively late, and the analyses and summaries of ancient scholars were mostly sporadic and scattered in various notes and poetic commentaries. In modern research, it is usually studied from the perspective of history, literature, geography, linguistics, and so on. For example, Zheng Zhiqiang's book New Vision of Contemporary Poetry and Scripture Research applies the methodology of contemporary literary theory research to organize and interpret the literary achievements and cultural traditions in Shi jing through a modern perspective, while at the same time providing an in-depth analysis and overview of the basic creative principles, creative methods, and main ways of thinking in Shi jing. Chen Dongmei's study of the regional styles of the Poetry Scriptures: Binfeng, Ernan, and Wangfeng, and Li Zhaolu's study of the Poetry Scriptures: Qifeng are based on the geographical regions in the "Feng", and explore the influence of geographical factors in different regions on humanities, society, and literary works. It explores the influence of geographic factors in different regions on humanities, society and literature, and contributes to the construction of local culture by combining with the development of the discipline.

2. Music and Dance in the Chun qiu and Zhan guo periods

Around the 20th century, a number of works on the general history of Chinese dance emerged. The representative ones are: General History of Chinese Dance, edited by Liu Qingyi, which not only sorted out the types, styles and degrees of Chinese dance development in each period, but also closely linked the study of dance development with social, political, cultural and economic aspects, making it a set of general historical writings. Among them, Sun Jingshen's "Pre-Qin Volume" and Liu Enbo's "Ancient Cultural Relics Atlas Volume" have a greater reference value for this thesis in terms of the literature and unearthed artifacts about the music and dance of the Zhou Dynasty. In addition, "History of Chinese Dance" written by Wang Ningning, Jiang Dong and Du Xiaoqing is a comprehensive interpretation of history in

the form of a brief history of dance, in which the chapters on Zhou Dynasty music and dance also lay a certain theoretical foundation for the research of this thesis.

3. Ancient music and dance culture and aesthetics

Beyond the historiography of dance, breaking down the barriers between disciplines and utilizing a multidisciplinary and interdisciplinary approach to the study of the physical qualities of Chinese dance, the re-observation of the different categories can make the dance-related research more fulfilling. For example, archaeology and ecology are applied to the study of dance historical materials, and aesthetic theories are integrated into the study of dance thought. Jin Qiu's book, Traditional Chinese Culture and Dance, closely links traditional culture and dance, and analyzes the dance forms and characteristics of the dynasties from the pre-Qin Dynasty to the Ming and Qing Dynasties. Yuan He's book, Chinese Dance Aesthetics, identifies the basic categories, characteristics and laws of Chinese dance aesthetics from a theoretical point of view, discusses the composition of the aesthetic system, and combs through to summarize the historical process of Chinese dance aesthetic thought. In the first part of the book, the discussion of pre-Qin dance aesthetics is a significant revelation to the study of the aesthetic level of Zhou dynasty music and dance.

Research Methodology

This paper is a qualitative research, which is based on two main research methods: documentary research method and interdisciplinary research method.

According to the purpose of the research, the totality and sampling of this paper are screened at the level of both the research object and the researcher. The research object is the text of the Shi jing - Feng, and the researchers are the informants related to the Shi jing. The main informants were categorised into three groups: experts on the Shi jing, researchers in museums and cultural centres, and performers of ancient music and dance.

According to the purpose of the study, the scope of the collection of documentary data was determined, and the obtained documentary materials, audio-visual materials were sorted out and integrated, refined and then classified and managed, and the valuable data were preserved as the basis of the study. Using the interdisciplinary research method, the literature in Shi jing-Feng is sorted out and analysed comprehensively in combination with literature, history, geography, music, dance, aesthetics and other disciplines. After classifying and summarising the data collected by the research tools, three experts were invited to verify and double-check the data. The reliability of the information collected was ensured by soliciting expert opinions.

Research Scope

This paper takes the text of Shijing-Feng as its object, and the time range of the poems contained in it is from the beginning of the Western Zhou Dynasty to the middle of the Chunqiu Period (11th century B.C.E. to 6th century B.C.E.). The scope of this paper includes the following: a study of the text of Shijing-Feng, a study of the types of music and dance and performance forms of Shijing-Feng, a study of the cultural background and connotations of the Chunqiu and Zhanguo States Periods, and a study of the aesthetics of music and dance in the Chunqiu and Zhanguo States Periods.

Research Conceptual Framework

The research framework of this study is illustrated in Figure 1 below.

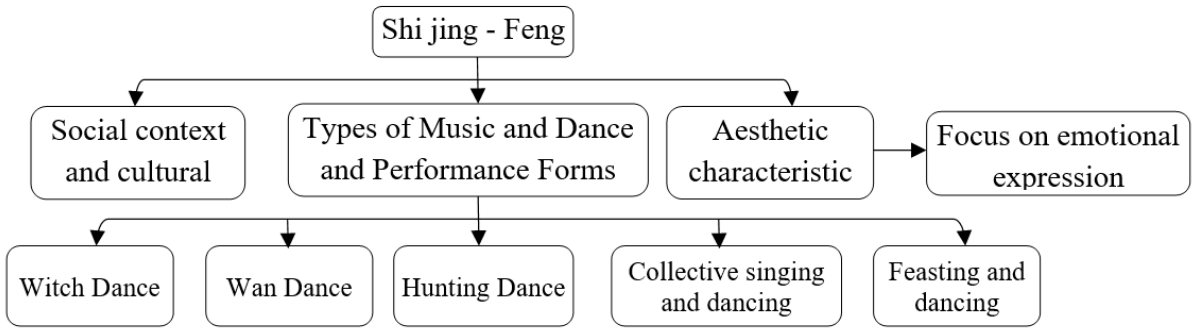

Figure 1 Research Conceptual Framework
Source: Constructed by the researcher

Research Results

1.1 Types of Music and Dance in Shi jing-Feng and Forms of Performance

There are 160 poems in Shi jing-Feng, and although every one of them can be included in music, there are only 17 poems with clear descriptions of music and dance or related records. Through analyzing and organizing the literature, the types of music and dance recorded in these 17 poems include five kinds of dance: witch dance,Wan dance, hunting dance, collective song and dance, and feast and drink music and dance. This paper chooses the three kinds of music dances as examples to be analyzed in this paper, namely, the witch dance, Wan dances and the hunting dance.

1.1.1 Witch Dance

In the ancient obscurantist era, human beings could not understand the phenomena of thunder and lightning, wind and rain, disease and death in the natural world, and thus produced the worship and reverence for supernatural power. Against this background, witches came into being as intermediaries between man and God. They communicated with the gods by means of dancing, singing and incantations, with a view to obtaining their blessings and solving difficulties and problems in life. The wizard culture in ancient times was the initial germ of Chinese performing arts, as the saying goes, "The gods of witchcraft must use song and dance (Wang Guowei, 1995)." This kind of dance for the purpose of sacrifice is the prototype of ancient witch dance.

Ancient Chinese witch dances were performed in a variety of forms, "Witches entertained the gods with songs and dances during rituals, sacrificed to heaven and earth, and acted as a bridge to communicate between people and the gods to seek blessings and get rid of evils. (Huang Yongtang, 1999)" It can be seen that the creation and development of poetry, music and dance are closely related to the culture of witch. Among the fifteen national Feng of Shi jing, the Chen Feng is the most distinctive and involves the most witchcraft and religious activities. For example, the two poems "Chen Feng - Wanqiu" and "Chen Feng - Dongmen zhifen" describe the singing and dancing to entertain the gods in Wanqiu and Dongmen in Chen, vividly reproducing the folklore of witchcraft prevalent in the state of Chen at that time, which is a concrete embodiment of the dance of witchcraft in Shi jing.

Wanqiu" is the first poem of "Chen Feng", which describes a Chen woman holding a heron's feather in Wanqiu, accompanied by the sound of drums and percussion music, dancing in winter and summer. In ancient China, witchcraft sacrifices accompanied by songs and dances were common, and the songs and dances themselves bore the imprints of witchcraft. The sacrificial scene of the witch entertaining the gods with her dance in Wanqiu also shows the witchcraft customs of Chen at that time, when songs and dances flourished, from another side. The dance form depicted in "Chen Feng - Wanqiu" is "Worth its heron feather", in which the witch dances with the feather of a heron in her hand, as if the bird is flying freely, which is also a phenomenon of the totem worship of "bird" in the ancient sacrifices. (Guo Wenying, 2002) ”Dongmen zhifen"tells the story of a party in which young people who fell in love gave each other tokens of trust, and sang and danced for each other's pleasure. The singing and dancing scenes were quite spectacular, reflecting the special customs of the state of Chen, in which young men and women were fond of singing and dancing, and in which witchcraft was prevalent. The unique local conditions of Chen country make witch dance and love and religion closely combined, people attach great importance to the entertainment role of dance in religious ceremonies, and has become a social custom. It has penetrated into the daily life of men and women in Chen, evolving from religious rituals into the wind of song and dance and the openness to love that grows therein, and the place of religious rituals has gradually evolved into a place for men and women to gather and visit.

1.1.2 Wan Dance

In the history of Chinese dance development, "Wan Dance", as an ancient form of music and dance, has its unique historical role and status. From the surviving oracle bone inscriptions as well as "Shi", "Shu", "Chun qiu" and the canonical books of the pre-Qin dynasties can be found in its long history and its colorful artistic charm. As the most important music and dance in the ancient history of China, the Wan Dance was popularized among the four major tribal clusters of the Di, Xia, Yi and Miao people in the primitive era of China. Originally, the Wan Dance was supposed to be a kind of ritual in the middle of spring, and it was carried through the culture of the Xia, Shang and Zhou dynasties, and it seems that people always danced the Wan Dance in the middle of spring. This kind of cultural and martial group dance, when performing, the dancers holding Ganqi, feathers and other dance tools dance, has the religious ritual function of sacrificing to the mountains and rivers and ancestral temples, the political edification function of declaring the cultural and military achievements and the artistic appreciation value of the celebration and entertainment.Shi jing-Feng in the "Bei Feng-Jian xi," this piece of poetry, the Wan Dance has a very rare record.

The first three chapters describe the time, scene, and performance of Wan dances: at noon, Wan dances are about to begin, and the drums inform the crowd that the dancers are already in the position of leaders; immediately afterwards, Wan dance begin, and the beautiful, sturdy dancers hold the bridle ropes in their hands and dance powerfully; while the drums rest and the dances stop, the dancers look red and moist after the dance. After the dancer's face red, as if coated with Dan dust, and the king of Wei also feel that this dance is very good, shouting "give wine". The last chapter is the poet's lyrical expression, she realized that she had unknowingly fallen in love with the dancer, so she sighed: there are hazel trees on the mountain, there are ling grass in the marsh, who is the person I miss? Who is the person I miss? It is the Western beauty, and this Western beauty is the dancer of Shuo Mei. The Wan Dance in"Bei Feng- Jian xi," is not only a form of dance, but also a microcosm of the culture of ancient society. Through the wonderful performance of the dancers, it shows the prosperity and

harmony of the ancient society, and at the same time reflects the aesthetic concepts and cultural traditions of the ancients.

1.1.3 Hunting Dance

Hunting was originally one of the oldest production activities and a means of livelihood for primitive human beings. After entering the slave society, the rulers no longer need to murder by hunting, but as an ancient social customs and practices are still keen by the slave masters and nobles. In ancient times, slave owners and aristocrats often trained their armies through hunting for entertainment. They often took their families and led large groups of men and horses to places with beautiful scenery where birds and animals gathered to hunt, sometimes not returning for months on end. "The rulers' fascination with field hunting has been documented since the Xia Dynasty, and by the Chun qiu and Zhan guo periods, field hunting was very prevalent among the nobles. (Xu Suqing, 1987) "There are many poems on shooting and hunting in Shi jing-Feng, such as "Qi Feng – Yi jie" and "Zhou Nan – Tu ju ", which preserved precious information on the activities of people of all classes in the Zhou Dynasty engaged in shooting and hunting, dances, and spring excursions, and so on.

In "Qi Feng - Yi jie ", a highly skilled archer is depicted, and his appearance, demeanor and exquisite shooting skills are praised, reflecting the fact that more than two thousand six hundred years ago, our ancestors already attached importance to the beauty of the human body and were able to take the body as a standard of human beauty, such as tall, strong, athletic, agile and coordinated, flexible and bright eyes, and a dignified demeanor. The archery activities shown in "Qi Feng - Yi jie " have a relatively obvious tendency to be ceremonial and entertaining. "Dance is selected", "skillfully tends to stagger" shows that in the process of archery there is both dance and music, but also need to have a certain etiquette, the original practical significance has been greatly weakened, and ultimately became only pay attention to the surface of the ceremonial manner without focusing on the effectiveness of the "ritual shooting". "The original practical significance has been greatly weakened. This is a kind of "decorating with rituals and music", used to observe virtue, teaching in the shooting activities, it seeks is through the archery competition, rituals and music, humility and concessions, moral self-reflection way, to achieve the "teach people to be courteous, Dunhua into a custom" effect.

The poem "Zhou Nan – Tu ju" is a poem praising the warrior's bravery and resourcefulness. The poem is divided into three stanzas: the first stanza is about the warrior's bravery and loyalty, and the warrior is the vanguard of defending the lord. The second stanza is about the warrior's courage and righteousness. The gallant warrior is a good helper of the lord. The third stanza describes the warrior's courage and wisdom, and the gallant warrior is the counselor of the lord. This poem reflects that the lords and ministers at that time recruited many talented people and the society was in the trend of raising warriors. The warriors earned their food and clothing by serving their masters with their skill. From the different characters and forms of hunting activities in the above poem, we can understand the hunting activities of that time and see the microcosm of the social life of that time.

1.2 Social background and cultural connotation of the Chun qiu and Zhan guo periods

The Chun qiu and Zhan guo periods was a transitional period from slavery to feudalism, which in the Chinese chronology specifically refers to the period from 770 B.C. to 221 B.C., which was also a period of great division of the territory and mountains in Chinese history. In 770 B.C., the eastward migration of King Ping of the Zhou Dynasty began the Chun qiu Period of Chinese history, and also began to form the period when the feudal system was transformed into a centralized system of power and became a monarchy. By the Chun qiu and Zhan guo

periods, music and dance had a new development, from a solemn form of sacrifice to a form of entertainment. In such a period of frequent wars, the vassal states established their own countries, so the types of music and dance were more complicated.

1.2.1 Social Background

During the Chun qiu and Zhan guo periods, all the vassals wanted to have more rights by establishing their own states, so there were constant wars during this period. During the Chun qiu period, the strength of the vassal states was not balanced, and in order to strive for greater interests and rights, wars were constantly waged among the states, and five great powers gradually appeared, i.e. the "Five Hegemons of the Chun qiu Period": the Qi Huan gong, Song Xiang gong, the Jin Wen gong, the Qin Mu gong, and the Chu Zhuang wang. In 453 B.C., the three kingdoms of Han, Zhao, and Wei cut off the state of Jin, and Yue overcame Wu and Chu overcame Yue. At this time, after a long period of war, only Qi, Chu, Yan, Han, Zhao, Wei and Qin were left, which were the "Seven Kingdoms of the Zhan guo" in Chinese history. During the Chun qiu and Zhan guo periods, the prolonged period of warfare would inevitably affect the socialsystem at that time, destroying the old feudal system of the previous dynasty and causing great suffering to the people. However, on the other hand, the long period of war and chaos accelerated the unification of the vassal states and various ethnic groups. Chun qiu and Zhan guo period of music and dance, its most notable feature in the development of the folk content is broad, diverse forms, has been rapid development. The Western Zhou initially made music for the purpose of learning the lessons of the failure of the Shang Dynasty, in order to further consolidate their rule. Therefore, this programmed restriction made the art of music and dance detached from life and lost its innovative power. Since the Spring and Autumn Period, the system of the Western Zhou Dynasty was broken, and the folk music and dance took advantage of the situation to develop, and the fifteen state Feng in Shi jing recorded the folk Feng and folk music of the vassal states. It can be seen that the folk music and dance at that time were closer to people's lives and more lively and vivid when they were performed, which not only promoted the development of entertainment music and dance, but also made the professional dancers pay more attention to the display of their technical skills.

1.2.2 Cultural connotation

During the Chun qiu and Zhan guo periods, as an important transition period of ancient Chinese society, music and dance, as an important part of social and cultural life at that time, was deeply influenced by the cultural connotation of its evolution and development. In the Chun qiu and Zhan guo period, "falling of ceremony" represented the collapse of the patriarchal bloodline politics established in the Western Zhou Dynasty in front of the new class authority, political environment and social stage, and at the same time, "music", which is closely related to " ceremony ", also collapsed due to its collapse. and at the same time, "music", which is closely related to " ceremony ", was also destroyed because of its collapse. The ritual and music culture established by the Western Zhou with great pains lost its former glory in the face of the socio-political disintegration in the middle and late Spring and Autumn period. The Zhou people's rule-following and self-control also changed with the pace of the times into the enterprising and competitive career of the Chun qiu and Zhan guo periods. " Falling of ceremony " broke down the hierarchy and weakened the norms of morality and propriety. "It was a time when people were not bound by rituals and were not subject to the same discourse, and therefore it was also a time of independent thinking and creative passion. This era catalyzed people to abandon stereotypes and encouraged them to passionately enjoy women's music, song and dance, which created conceptual support for the large number of folk music and dance

to enter the court. (Yuan Wo, 2006) "The vivid and fresh folk music and dance won favor from the bottom up with its simplicity and warmth of emotion and its variety of forms, and the women's music with white teeth and thin waists, and the gorgeous witch dances in the mountains recorded in Shi jing-Feng were so touching and aesthetically appealing that they blossomed with the passions of the new era.

The Chun qiu and Zhan guo periods were the stages of the transformation of ancient Chinese society from a slave society to a feudal society, during which a number of great thinkers, philosophers, politicians and educators appeared in the thousands of years of Chinese cultural history. More importantly, during the Chun qiu and Zhan guo periods, the Hundred Schools of Thought, represented by Confucianism, Taoism, and the Law of the Mohists and Scholars, began a great exposition, exchange, and battle of theoretical ideas, which is called the "Hundred Schools of Thought ". The "Hundred Schools of Thought" was an intense exchange of ideas during the Chun qiu and Zhan guo periods, which brought about unprecedented liberation and freedom in the spiritual field of this era. The chaotic social reality of the Chun qiu and Zhan guo periods created a wealth of ideologies and artistic concepts, especially among the classes that broke free from the Western Zhou Dynasty, who, on the one hand, were eager to break away from the old rituals and music's suppression of human desires, and on the other hand, expected to find a reasonable way of governing the world in the midst of the chaotic world. As a result, many opposing voices gradually emerged against the idea of rites and music that had been maintained for hundreds of years. Apart from Confucianism, which still emphasized the important role of rites and music in the rule of the society, Taoism, Mohism, and Legalism strongly attacked it from various aspects. Each family expresses its own opinion and a hundred schools of thought contend. Diversity of thought and culture provides the ideological basis for the innovation of music and dance art. The collision and fusion of ideas of various schools of thought make the art of music and dance present diversified characteristics in the form of expression, connotation and meaning. The music and dance artists drew on the essence of each school of thought and integrated it into their artistic creation, which made the music and dance works more colorful and full of vitality. At the same time, the folk culture of the Chun qiu and Zhan guo periodsprovided rich materials and inspiration for the art of music and dance, and the music and dance works were closer to the people's lives in terms of content and more flexible and diverse in form. The expression of emotions and aesthetic interests in folk culture also injected new connotations into the art of music and dance, making it more infectious and expressive.

1.3 Aesthetic Characteristics of Music and Dance in the Chun qiu and Zhan guo periods

During the Chun qiu and Zhan guo periods, great changes occurred in social politics, economy, culture and other aspects, and the art of music and dance also presented new aesthetic characteristics. The music and dance of this period not only focused on the beauty of form, but also emphasized emotional expression and cultural connotation, forming a unique artistic style. This period was an era of bursting sensual desires and splendid emotional rendering, and the darkness and tragedy of reality made people indulge in physical sound and color enjoyment. The political symbolism and elegant norms given to music and dance in the Western Zhou Dynasty were no longer the goal of people's pursuit, and the aesthetic orientation was changed from "rationality" and "humanity" to "sensibility", "Desire", the artistic value of Yale dance is losing. Therefore, the dance sought a fresher, more in line with the status quo of social development at that time - folk music dance, which provided a great possibility for the development of the aesthetic ability of the pre-Qin dance. Rulers in the enjoyment of music

and dance, recognizing the aesthetic value and entertainment function of music and dance, and recognizing that music and dance, like "beauty", can play an important role in political struggle, so they not only enjoy music and dance, but also make full use of music and dance in the process of fighting for new power, which greatly contributed to the prosperity of the music and dance activities at that time. This greatly contributed to the prosperity of the music and dance activities at that time, which in turn prompted the dance performing arts into a new level.

1.3.1 The Pursuit of Formal Beauty

The music and dance of the Chun qiu and Zhan guo Period had a very high pursuit of formal beauty. First of all, the movements of music dances were delicately designed and full of changes, which embodied the rhythmic beauty of dances and showed the physical beauty of dancers. Secondly, the costumes and props of music dance are also extremely elaborate, with bright colors and exquisite patterns, adding visual enjoyment to the dance performance. In addition, the music, rhythm, melody and other elements of music and dance are also coordinated with each other, which together constitute a wonderful art form.

1.3.2 Richness of Emotional Expression

The music and dance of the Chun qiu and Zhan guo Period is also characterized by richness in emotional expression. The music and dance works often vividly expressed people's joy, anger, sadness, happiness and other emotional states through dance movements, music melodies and other means. At the same time, music and dance are also good at using symbols, metaphors and other techniques to convey profound ideological connotations and moral concepts. The richness of this emotional expression makes the art of music and dance more infectious and expressive.

1.3.3 Deep Cultural Connotation

The music and dance of the Chun qiu and Zhan guo Period has a profound cultural connotation. The music and dance works of this period often integrate the values, moral concepts, religious beliefs and other multicultural elements of the society at that time, presenting a unique artistic style. At the same time, the music and dance also carried rich historical stories and folk legends, providing the audience with an important window to understand the social culture of the time. The profoundness of this cultural connotation makes the art of music and dance more historical value and cultural significance.

1.3.4 Diversity of regional characteristics

During the Chun qiu and Zhan guo periods, there were frequent cultural exchanges between countries, and the art of music and dance also showed the diversity of regional characteristics. The music and dance of different regions differed in style, movement and costumes, showing their unique aesthetic characteristics. For example, the music and dance of the Chu region is characterized by the beauty of the slender waist and long sleeves, and the dance is graceful and elegant; while the music and dance of the Qi region focuses on the momentum and power, and the dance movements are strong and powerful. This diversity of regional characteristics makes the music and dance of the Spring and Autumn and Warring States Period more colorful.

1.3.5 Influence on the aesthetics of music and dance of later generations

The dances of the Chun qiu and Zhan guo Period were passionate, novel and bright, and most importantly, the dance form with thin waist and long sleeves laid down the basic characteristics and aesthetic tone of ancient Chinese dances, and fully prepared for the establishment of the overall aesthetic style of traditional Chinese dances. There are not a few types of music and dance in this period, and each type of dance is more or less influenced by

the music and dance of Chu, for example, to analyze its influence on the music and dance of later generations. Chu culture has a long history and is an indispensable part of Chinese history. In the land of Chu, the prosperity of sorcery, folk entertainment and so on have influenced the music and dance of Chu, over time, the music and dance of Chu has its own characteristics, forming what we often call "Chu dance". In ancient China, the art form of music and dance has not become a real art form, Chu dance continues the advantages of the previous dynasty of music and dance, but also absorbed the dance style and characteristics of neighboring places, this dance aesthetic style has been continued to the Han Dynasty. Han Gaozu Liu Bang on the Chu culture is very appreciated, especially on the Chu music and dance is more favorite, in his strong support, the court of the Han dynasty in the Chu music and dance prevalent. Now many unearthed artifacts can be seen in the Han Dynasty Chu dance form, or maintain the aesthetic characteristics of the Spring and Autumn and Warring States period Chu dance waist and long sleeves. After the Han Dynasty, Chinese dance was also influenced a lot, and the aesthetic form and style of Chu dance can still be seen in many dance works.

To summarize, the music and dance of the Chun qiu and Zhan guo periods became an indispensable part of the social and cultural life of that time with its unique aesthetic characteristics. In terms of formal beauty, emotional expression, cultural connotation, regional diversity and other aspects, it showed a very high artistic charm. Through the study of the aesthetic characteristics of music and dance in the Chun qiu and Zhan guo periods, we can gain a deeper understanding of the cultural landscape and artistic characteristics of this historical period, and also provide useful reference and inspiration for today's cultural construction and artistic creation..

Discussion

The purpose of this paper is to extract the types of music and dance and their performance forms in Shi jing - Feng, and to analyse the influence of the social background and cultural connotation on the development of music and dance during the Spring and Autumn and Warring States Periods, as well as the aesthetic characteristics of music and dance of the time.

Based on this, it is concluded that there are five kinds of music and dance recorded in the Shi jing - Feng, namely, the Witch Dance, Wan Dance, the Hunting and Shooting Dance, the Collective Song and Dance, and the Banquet and Drinking Dance, which are all performed in the form of the trinity of poetry, music, and dance. During the Spring and Autumn and Warring States Periods, there was a surge of social unrest and change, and a hundred schools of humanistic thought contended for the development of music and dance, which provided an environment for exchange and integration. The aesthetics of music and dance at that time also shifted from ceremonial to entertainment, paying more attention to emotional expression.

Through the research of this paper, it is found that protection is the premise, utilisation is the means, and inheritance is the ultimate goal. In the context of the cultural renaissance of the Chinese nation, the inheritance and development of Chinese music and dance performing arts not only requires professional theoretical knowledge and technical skills, but also the penetration of traditional Chinese culture. The study of music and dance performance based on Shi jing - Feng focuses on the study of dance ontology in theory. It is able to actively explore the unique dance types and performance forms belonging to the " Shi jing - Feng " from the

literature, which expands the ideas for the theoretical study of ancient music and dance, and is in line with the development trend of the society nowadays.

Recommendations

1. Theoretical Recommendation:

To further enhance the research on the inheritance and development of ancient music and dance, and to provide theoretical support and practical basis for the research on ancient dance culture with the characteristics of the Central Plains.

2. Policy Recommendations

Continuously improve the awareness of the living inheritance of ancient Chinese music and dance culture, and play an advancing role in strengthening national self-confidence and prospering cultural undertakings.

3. Practical Recommendations

Integrate the research results into the practice of teaching dance in colleges and universities, and open up a broader path for the inheritance of music and dance culture..

References

Guo, W. (2002). The witch dance in "Wanqiu" and "Dongmen zhi yan" and the origin of the witch style in Chendi. *Journal of Luoyang Normal College*, (06), 58-60.

Huang, Y. (1999). Primitive religion-witchcraft and ancient music and dance. *Journal of Jinzhu University (General Edition)*, (04), 44-47+43.

Wang, G. (1995). *A history of Song and Yuan opera*. East China Normal University Press.

Xu, S. (1987). Shooting and hunting dances in Shi jing for spring excursions. *Sports Literature and History*, (01), 64-69.

Yuan, H. (2006). *The aesthetic history of dance in ancient China*. Higher Education Press, 50.

ภาพลวดลายดอกไม้งานเครื่องเคลือบลายครามสมัยราชวงศ์หมิง เพื่อการสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่ในเครื่องเคลือบลายคราม

Research on the patterns of blue and white porcelain flowers in the Ming Dynasty, in order to create blue and white works with new floral patterns

Linyao Cheng,
Fonthip Watthanasirin Rangsitsawat and Sakesan Tanyapiron
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:sakesan@go.buu.ac.th

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ใช้"การวิจัยลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามสมัยราชวงศ์หมิง"เป็นหัวข้อในการวิจัย เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่บนผลงานเครื่องเคลือบลายคราม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบวรรณกรรมและวิธีการตรวจสอบแบบภาคสนาม วัตถุประสงค์การวิจัยได้แก่ : (1) เพื่อศึกษาเทคนิคการวาดภาพลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิง (2) เพื่อศึกษาลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามของราชวงศ์หมิง (3) เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่ในเครื่องเคลือบลายครามและสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องลายครามใหม่ วิธีการวิจัยคือ การวิเคราะห์วรรณกรรมและการสำรวจภาคสนาม ผลการวิจัยได้แก่ : (1) เทคนิคการวาดภาพดอกไม้หลักของเครื่องเคลือบลายครามจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิง ได้แก่ การวาดเส้น การแบ่งเส้น จุด การเก็บลำต้น และการปล่อยว่าง (2) ลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น สมัยราชวงศ์หมิง มีอัตลักษณ์ด้วยสไตล์ที่เป็นธรรมชาติ และการวางเค้าโครงของลวดลายให้ความสำคัญด้านความสมดุลและความกลมกลืน โดยลวดลายดอกไม้มีความหมายอันเป็นมงคลที่หลากหลาย (3) ผสมผสานระหว่างศิลปะเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิมของจีนกับศิลปะร่วมสมัย ตอนที่ออกแบบลวดลายเครื่องเคลือบลายครามแบบใหม่ ให้นำองค์ประกอบดอกไม้แบบดั้งเดิมผสมผสานกับสุนทรียภาพสมัยใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานลวดลายดอกไม้ใหม่ของเครื่องเคลือบลายคราม

คำสำคัญ: ราชวงศ์หมิง; เครื่องเคลือบลายคราม; ลวดลายดอกไม้; ชิ้นงานลายคราม

* วันที่รับบทความ : 16 กุมภาพันธ์ 2567; วันแก้ไขบทความ 16 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567
Received: February 16 2024; Revised: May 16 2024; Accepted: May 17 2024

Abstract

This research takes "Research on Flower Patterns of Blue and White Porcelain in the Ming Dynasty" for research and create blue and white porcelain with new floral patterns. Through the literature research method and field investigation method, the research purposes are: (1) To study the flower painting techniques of Jingdezhen blue and white porcelain in the Ming Dynasty. (2) To study the floral patterns of blue and white porcelain in the Ming Dynasty. (3) In order to create new blue and white flower patterns and new blue and white porcelain works. The research methods are literature analysis and field investigation.

The results show: (1) The flower painting techniques of Jingdezhen blue and white porcelain in the Ming Dynasty mainly include: line drawing, water separation, stippling, stem picking and white space. (2) The flower patterns of Jingdezhen blue and white porcelain in the Ming Dynasty are characterized by a naturalistic style. The pattern layout pays attention to balance and harmony, and the flower patterns have different meanings. (3) Integrate traditional Chinese blue and white porcelain art with contemporary art. When designing new blue and white porcelain patterns, combine traditional floral elements with modern aesthetics to create new blue and white floral pattern works.

Keywords: Ming Dynasty; blue and white porcelain; floral patterns; new blue and white porclain patterns

บทนำ

Liu Shiyun (ปี ค.ศ.1999 : 47-51) กล่าวว่า เครื่องเคลือบลายครามถือเป็นงานเครื่องเคลือบที่โดดเด่นด้วยเอกลักษณ์ประจำชนชาติและเป็นงานมีชื่อเสียงที่สุดของจีน เครื่องเคลือบลายคราม คืองานเครื่องเคลือบที่ใช้พู่กันจุ่มรงควัตถุ “โคบอลต์” แล้ววาดเขียนลวดลายลงบนผิวเครื่องเคลือบเนื้อเปล่า จากนั้นจึงนำชิ้นงานไปทาสารเคลือบใส แล้วเผาในเตาอุณหภูมิสูงหนึ่งครั้ง กล่าวได้ว่าเครื่องเคลือบลายครามชิงฮวา คืองานเขียนสีใต้เคลือบแบบจีนดั้งเดิมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเสียงโดดเด่นเป็นอันดับต้น ๆ ในสี่เครื่องเคลือบเอกเลื่องชื่อของนครแห่งศิลปะเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น การออกแบบรูปทรงของเครื่องเคลือบลายครามถือได้ว่างดงามล้ำเลิศ กอปรกับลวดลายประดับตกแต่งที่รุ่มรวยนัยแฝงทางศิลปวัฒนธรรม งานหัตถศิลป์เครื่องเคลือบประเภทดังกล่าวจึงเป็นที่ยกย่องและมีชื่อเสียงไปทั่วโลกมาตั้งแต่สมัยโบราณ และในฐานะไข่มุกแห่งศิลปะอารยธรรมชนชาติจีนอันเปล่งประกาย ในหน้าประวัติศาสตร์ เครื่องเคลือบลายครามจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพานเชื่อมการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรมระหว่างตะวันออกและตะวันตกด้วยเช่นกัน

ราชวงศ์หมิงเป็นยุครุ่งเรืองของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจีนในสมัยโบราณและยังเป็นยุคสมัยที่แสดงให้เห็นถึงทักษะงานฝีมือระดับสูงสุดของจีนในยุคสมัยนั้น Li Wei (ปี ค.ศ.2015 : 56-59) มีความเห็นว่าเครื่องเคลือบลายครามของราชวงศ์หมิงที่มีงานฝีมือประณีตการตกแต่งที่ซับซ้อนรูปร่างที่สวยงามความหมายทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและลักษณะอื่น ๆ ได้กลายเป็นตัวแทนของงานศิลปะจีนมากที่สุดซึ่งรูปแบบการตกแต่งส่วนใหญ่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมและภูมิทัศน์ธรรมชาติ เช่นดอกไม้ตามฤดูกาล นกและสัตว์ ภูมิทัศน์ ฯลฯ

รูปแบบส่วนใหญ่ใช้เทคนิคที่เรียบง่ายและสดใส เส้นเรียบ ลวดลายที่ซับซ้อนมีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์สูงและเสน่ห์ทางศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเครื่องเคลือบลายครามที่ตกแต่งด้วยลวดลายดอกไม้ซึ่งต่างก็สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมจีนและตะวันตกจนค่อย ๆ ก่อเกิดเป็นสไตล์ศิลปะที่มีเอกลักษณ์แปลกใหม่ ภาพลวดลายดอกไม้ที่ตกแต่งบนงานเครื่องเคลือบลายครามถือเป็นหัวข้อสร้างสรรค์รูปแบบการตกแต่งที่สำคัญที่สุด และเป็นหัวข้อที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปวัฒนธรรมตะวันตกอย่างชัดเจนที่สุด ในทางกลับกันแล้ว ภาพลวดลายดอกไม้ในสมัยราชวงศ์หมิงก็เป็นงานที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยตะวันตกอย่างลึกซึ้งที่สุดเช่นกัน กล่าวได้ว่าภาพลวดลายดอกไม้บนงานเครื่องเคลือบลายครามคือสื่อสำคัญในการสืบสานและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจีน รวมถึงเป็นสะพานเชื่อมเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

ด้วยเหตุนี้ การศึกษารูปแบบลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามจึงมีความสำคัญต่อการพิทักษ์รักษามรดกทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการปกป้อง และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่านี้มิให้ถูกลืมเลือนหรือสูญหายไป Chen Ningliang (ปี ค.ศ.2021 : 22-24) มีความเห็นว่า กระบวนการผลิตเครื่องเคลือบลายครามมีเอกลักษณ์เฉพาะและซับซ้อน ผ่านการศึกษารูปแบบลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามทำให้เราสามารถสืบทอดและพัฒนาเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาที่เกี่ยวข้อง และรักษาการมีอยู่ของงานฝีมือแบบดั้งเดิมโดยความสำคัญอยู่ที่สามารถช่วยให้ผู้คนได้ชื่นชมและเข้าใจความงามของศิลปะ ซึ่งจะยกระดับความงามและความสามารถในการชื่นชม พัฒนาการของลวดลายดอกไม้เครื่องเคลือบลายครามมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก การศึกษารูปแบบเหล่านี้ทำให้เราเข้าใจรูปแบบความงาม ขนบธรรมเนียมทางสังคม และความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินในยุคต่างๆได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางประวัติศาสตร์ การศึกษาสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญเชิงบวกต่อการรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และทำให้ผู้คนเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิมอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ศิลปะเครื่องเคลือบลายครามในยุคสมัยใหม่จำเป็นต้องได้รับการบูรณาการสู่ระบบศิลปะเครื่องเคลือบสมัยใหม่ เพื่อเปิดม่านสู่ขอบเขตองค์ความรู้ใหม่ในสาขาศิลปะร่วมสมัย Chen Yingjun (ปี ค.ศ.2020 : 71-73) เชื่อว่า ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามไม่สามารถเป็นได้แค่สัญลักษณ์แทนวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมประเภทหนึ่งเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องพัฒนาและปรับตัวเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพทางศิลปะและจิตวิญญาณของผู้คนในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้รูปแบบใหม่บนเครื่องเคลือบลายครามนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้สร้างสรรค์ที่มีความเชี่ยวชาญเทคนิคงานฝีมือแบบดั้งเดิมในระดับหนึ่ง รวมถึงความสามารถในการคิดค้นและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อีกด้วย

ดังนั้น จึงมีการสร้างงานศิลปะที่มีลวดลายดอกไม้เครื่องเคลือบลายครามใหม่ ไม่เพียงแต่เป็นการสืบสานและพัฒนาเทคนิคการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบลายครามที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังถือเป็นการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบลายครามที่โดดเด่นด้วยอัตลักษณ์แบบสมัยใหม่และมีความร่วมสมัยมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ทั้งยังช่วยเพิ่มพูนกลิ่นอายตามกาลยุคสมัยและยกระดับสู่ความเป็นสากลให้แก่ผลงาน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าเชิงลึกเกี่ยวกับนัยแฝงทางศิลปะและหลักทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

(1) เพื่อศึกษาเทคนิคการวาดภาพลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิง

(2) เพื่อศึกษาลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามของราชวงศ์หมิง

(3) เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่ในเครื่องเคลือบลายครามและสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องลายครามใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิง โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีศิลปะ ทฤษฎีการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และทฤษฎีสัญศาสตร์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ แหล่งกำเนิด งานฝีมือ และอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิง โดยวิเคราะห์ลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามโดยเฉพาะ และสรุปอัตลักษณ์ลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิง เพื่อสร้างผลงานเครื่องเคลือบลายครามด้วยลวดลายดอกไม้ใหม่ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Linyao Cheng, 2023)

ระเบียบวิธีวิจัย

(1) การวิจัยทางเอกสาร : ดำเนินการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลเอกสารอ้างอิง บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ สื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ผ่านแหล่งข้อมูลห้องสมุด BUU ศูนย์ TCDC กรุงเทพฯ และแพลตฟอร์ม China National Knowledge Infrastructure (CNKI) เพื่อทำความเข้าใจภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ (รวมถึงภูมิหลังทางเศรษฐกิจ ภูมิหลังทางการเมือง ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ฯลฯ) ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายดอกไม้เครื่องเคลือบลายครามของราชวงศ์หมิงและชิง รวมถึงทฤษฎีทางศิลปะ แนวคิดและรูปแบบการสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ของจิงเต๋อเจิ้นในสมัยโบราณ รวบรวมภาพผลงานของ 2 ศิลปินผู้เชี่ยวชาญการเขียนสีภาพวาดลวดลายดอกไม้จากจิงเต๋อเจิ้น ประเทศจีน

(2) การวิจัยภาคสนาม

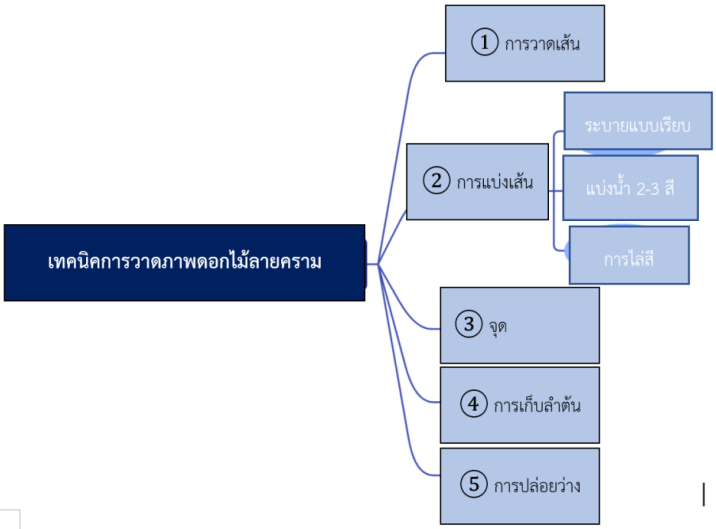
ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลภาพลวดลายดอกไม้บนงานเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิง-ชิง ที่แตกต่างกันจำนวน 10-20 รูปแบบ ผ่านการลงพื้นที่ภาคสนามเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาประเทศจีน พิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์เตาเผาหลวงอวี้เหยาเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นและสถาบันวิจัยทางโบราณคดีด้านศิลปะเครื่องเคลือบของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น จากนั้นจึงเดินทางไปเยี่ยมชมสตูดิโอหัตกรรมตัวแทนสตูดิโอผลิตเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเพื่อสังเกตการณ์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ภาพลวดลายดอกไม้บนงานเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิง

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการสัมภาษณ์เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันของศิลปินและช่างฝีมือเครื่องเคลือบลายคราม เช่น การสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงวิธีการและเทคนิคการวาดเครื่องเคลือบลายครามที่พวกเขาถนัด ความยากลำบากในการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบลายคราม และข้อปฏิบัติที่ควรระวัง ฯลฯ ① กลุ่มประชากรเป้าหมายของการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ศิลปินผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ศิลปะการเขียนสีภาพลวดลายดอกไม้ลายคราม และ ศิลปินงานเขียนสีภาพลวดลายดอกไม้ลายคราม ② กำหนดจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ที่ 3-5 คน ③ รูปแบบการสัมภาษณ์:การสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่มย่อย

เทคนิคงานฝีมือการวาดภาพลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิงเต๋อเจิ้นในราชวงศ์หมิง

เครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิมเป็นเครื่องเคลือบดินเผาจีนแบบดั้งเดิมที่มีชื่อเสียง เป็นหลักฐานแห่งการผสมผสานของศิลปะและวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก เป็นผลิตผลมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาอย่างยาวนานของชาวจีน และมีคุณูปการอันยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ Cheng Honglin (ปี ค.ศ. 2021 : 118-120) กล่าวว่า เครื่องเคลือบลายครามที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานนี้รูปแบบศิลปะของลวดลายดอกไม้บนผิวเครื่องเคลือบแสดงถึงลักษณะทางศิลปะและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของยุคสมัยต่างๆ

กระบวนการวาดภาพนี้มีเทคนิคอันลึกลับและละเอียดอ่อน ซึ่งผ่านประวัติศาสตร์ที่ยาวนานจนก่อตัวเป็นรูปแบบจีนที่เป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการปกป้อง สืบทอด และสร้างสรรค์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเครื่องเคลือบลายครามจึงมีความจำเป็นต้องจัดระเบียบเทคนิคการวาดภาพของดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามให้เป็นระบบ

รูปที่ 2 เทคนิคงานฝีมือการวาดภาพลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายคราม (Linyao Cheng, 2023)

เทคนิคงานฝีมือการวาดภาพลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามที่สำคัญ ได้แก่

① การวาดเส้น : หมายถึงการวาดโครงร่างของดอกไม้ด้วยพู่กัน แบ่งเป็นวาดเส้นเดี่ยวและวาดเส้นคู่ การวาดเส้นเป็นหนึ่งในเทคนิคพื้นฐานที่สุดในการตกแต่งเครื่องเคลือบลายคราม โดยจะใช้พู่กันที่มีความหนา-บางต่างกันเพื่อร่างเส้นที่ชัดเจนและพลิ้วไหว เพื่อวาดโครงร่างพื้นฐานของดอกไม้ เส้นเดี่ยวมีความเรียบง่ายและมีชีวิตชีวา ในขณะที่เส้นคู่นั้นมีความละเอียดกว่า ซึ่งสามารถเพิ่มความรู้สึกซับซ้อนและความเป็นสามมิติของลวดลายได้

② การแบ่งเส้น : การแยกน้ำสีน้ำเงินและสีขาวหมายถึงเทคนิคการวาดภาพที่แสดงระดับของวัตถุโดยการควบคุมความหนาของปากกาและหมึก เทคนิคนี้เริ่มตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิงจนถึงราชวงศ์ชิง เฉดสีของพู่กันและหมึกสีครามสามารถแบ่งออกเป็นมากกว่าห้าระดับ เทคนิคการแบ่งเส้นต้องการให้ศิลปินควบคุมการเปลี่ยนแปลงเฉดสีและการควบคุมปริมาณน้ำของเม็ดสีคราม เพื่อให้ได้ความชัดเจนทั้งในระยะไกลและใกล้ หลังจากสมัยราชวงศ์หมิง เทคนิคนี้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น สร้างทัศนียภาพที่หลากหลายผ่านเฉดสีครามที่มีความเข้ม-อ่อนแตกต่างกัน

③ จุด : เทคนิคนี้ส่วนใหญ่จะใช้ในการจัดแต่งดอกตูม หรือแสดงลวดลายของดอกไม้ประดับ ทำให้ภาพมีมิติและดูสมบูรณ์มากขึ้น การวาดภาพโดยใช้จุดไม่เพียงแต่เพิ่มความสมบูรณ์ของรายละเอียดของชิ้นงาน แต่ยังช่วยเพิ่มความน่าดึงดูดทางศิลปะของงานอีกด้วย

④ การเก็บลำต้น : หมายถึงการเอาวัสดุเครื่องเคลือบดินเผาออกด้วยมีดแกะสลัก กรีดเส้นสีขาวออกจากก้านดอกหรือใบ เทคนิคการเก็บลำต้นเกี่ยวข้องกับการแกะสลักวัตถุดิบสีครามและนำส่วนที่เกินออกเพื่อให้ก้านของดอกหรือใบปรากฏเป็นเส้นสีขาว ทำให้เกิดความรู้สึกโดดเด่นเป็นพิเศษ การใช้เทคนิคนี้ต้องใช้ความแม่นยำและทักษะขั้นสูงเป็นอย่างมาก

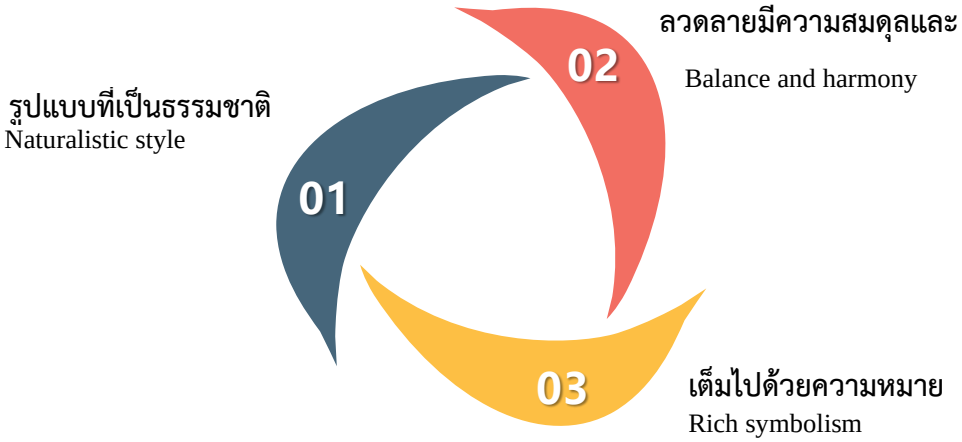
⑤ การปล่อยว่าง : การปล่อยว่างของลายครามหมายถึงการใช้สีครามเป็นสีพื้นหลังของรูปภาพ เทคนิคการลงสีโดยเว้นว่างรูปทรงดอกไม้ทั้งหมดไว้เพื่อเน้นส่วนหลักของดอกไม้ การปล่อยว่างเป็นเทคนิคทั่วไปในการวาดภาพแบบจีน การทิ้งส่วนที่ไม่มีสีไว้ในภาพด้วยความตั้งใจ จะทำให้เกิดความตัดกันอย่างชัดเจน เน้นวัตถุให้โดดเด่น และเพิ่มการแสดงออกทางศิลปะ ในภาพวาดเครื่องเคลือบลายคราม การปล่อยว่างไม่เพียงแต่สามารถเน้นลวดลายดอกไม้เท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความงามอันบริสุทธิ์และเรียบง่ายอีกด้วย

Fan Shuangmei (ปี ค.ศ. 2010 : 69-70) ให้ความเห็นว่า การใช้เทคนิคเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนถึงความงามโดยธรรมชาติของงานศิลปะเครื่องเคลือบลายครามเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการแสวงหาและแสดงออกถึงความงามในวัฒนธรรมทางสังคมของราชวงศ์หมิงอีกด้วย ในการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบลายครามสมัยใหม่ เทคนิคงานฝีมือแบบดั้งเดิมเหล่านี้ยังคงใช้กันอย่างแพร่หลายและผสมผสานกับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ เกิดเป็นรูปแบบทางศิลปะและรูปแบบการแสดงออกใหม่ๆ โดยยังคงสืบทอดและพัฒนารูปแบบศิลปะโบราณและวิจิตรงดงามนี้ต่อไป

อัตลักษณ์ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิงเต๋อเจิ้นในราชวงศ์หมิง

He Hong jie (ปีค.ศ. 2023 : 150-152)เครื่องเคลือบลายครามเป็นหนึ่งในเครื่องกระเบื้องเคลือบจีนโบราณซึ่งมีลายดอกไม้เป็นส่วนสำคัญลวดลายเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะมีคุณค่าด้านการประดับตกแต่งและคุณค่าด้านศิลปะเพียงเท่านั้นในขณะเดียวกันก็ยังมีคุณค่าและความหมายของวัฒนธรรมที่หลากหลาย ประการแรก ลายดอกไม้สีครามเป็นคำชมเชยความงามของธรรมชาติ ในทฤษฎีศิลปะของจีนนั้นวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมในทฤษฎีศิลปะจีน วัฒนธรรมจีนเน้นการความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ลวดลายดอกไม้จึงเป็นหนึ่งในการแสดงตามแบบฉบับ ลวดลายเหล่านี้มักเลือกดอกไม้ที่มีรูปลักษณ์สวยงามมาเป็นสัญลักษณ์ ประการที่สอง ลายดอกไม้สีครามยังสะท้อนถึงแนวคิดความงามแบบดั้งเดิมในวัฒนธรรมจีน แนวคิดความงามแบบจีนดั้งเดิมนั้นเน้นที่ความงามของความสมมาตร ความสมดุล และความกลมกลืน และลวดลายดอกไม้ ซึ่งมักจะเป็นไปตามมาตรฐานความงามนี้ ตัวอย่างเช่น ในรูปแบบลวดลายของดอกไม้ รูปร่าง ขนาด ปริมาณ ฯลฯ ของดอกไม้ต้องได้รับการออกแบบและดูความเหมาะสมอย่างระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความสมดุลและความลงตัวของความรู้สึกสุนทรีย์โดยรวม นอกจากนี้ลายดอกไม้สีครามยังมีแฝงไปด้วยคุณค่าและความหมายของวัฒนธรรมจีนอีกด้วย

ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิงเต๋อเจิ้นในราชวงศ์หมิงมีการแสดงถึงอัตลักษณ์แห่งยุคสมัย โดยมีลักษณะพิเศษที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

รูปที่ 3 อัตลักษณ์ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิงเต๋อเจิ้นในราชวงศ์หมิง
(Linyao Cheng, 2023)

(1) รูปแบบที่เป็นธรรมชาติ

Wang Yi และ Shen Ling (ปีค.ศ. 2018 : 66) มีความเห็นว่า ลวดลายดอกไม้เครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงส่วนใหญ่ใช้รูปแบบที่เป็นธรรมชาติ โดยมุ่งมั่นที่จะสะท้อนรูปทรงตามธรรมชาติของดอกไม้อย่างแท้จริง ลวดลายเหล่านี้มักมีความพิถีพิถัน โดยเน้นไปที่การวาดภาพบรรยายลักษณะการเจริญเติบโตของดอกไม้ที่โดดเด่น เช่น การโค้งงอของกิ่งและใบ รูปแบบดอกไม้บาน-ตูม เป็นต้น รวมถึงตั้งใจที่จะแสดงให้เห็นความสดใสและความงามตามธรรมชาติของดอกไม้

รูปแบบที่เป็นธรรมชาติของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงถือเป็นการสืบทอดและพัฒนาการของการตกแต่งเครื่องเคลือบลายครามของราชวงศ์หยวน เหล่าศิลปินแสวงหาเทคนิคการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติและ วาดรายละเอียด โดยมุ่งเน้นที่จะคว้าและทำเน้นย้ำความงดงามของธรรมชาติผ่านภาพวาดเครื่องเคลือบลายคราม ลวดลายดอกไม้รูปแบบนี้มีความใกล้เคียงกับธรรมชาติอย่างแท้จริง และยังมาพร้อมกับกลิ่นอายแห่งชีวิตและเสน่ห์ทางศิลปะอย่างเข้มข้น

(2) ลวดลายมีความสมดุลและกลมกลืน

การจัดวางลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงเน้นความสมดุลและความกลมกลืน ในด้านรูปทรงและพื้นที่วางของเครื่องเคลือบดินเผา ช่างฝีมือจะออกแบบลวดลายดอกไม้ตามรูปทรงและขนาดของวัตถุ เพื่อให้ได้ลวดลายและรูปทรงที่เหมาะสม เทคนิคการจัดวางทั่วไป ได้แก่ ความสมมาตร การวนซ้ำ การจัดเรียงแบบสลับ ฯลฯ ซึ่งทำให้รูปแบบทั้งหมดแสดงออกถึงดูสมบูรณ์แต่ไม่แออัด และเป็นจังหวะแต่ไม่เสียความเป็นธรรมชาติไป

Wu Liang (ปีค.ศ. 2020 : 59-61) ให้ความเห็นว่า รูปแบบลวดลายของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงได้รวบรวมหลักสุนทรียภาพแบบดั้งเดิมของศิลปะการตกแต่งของจีนโบราณ ซึ่งก็คือแนวคิดทางปรัชญาที่ว่าคือ "ความเป็นหนึ่งเดียวของธรรมชาติและมนุษย์ ". เมื่อออกแบบลวดลาย ช่างฝีมือจะปฏิบัติตามหลักการของความสมมาตรและความสมดุลอย่างเคร่งครัด ด้วยการจัดวางอย่างด้วยความตั้งใจ การตกแต่งเครื่องลายครามและรูปทรงของภาชนะจะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้สุนทรียศาสตร์ที่กลมกลืนและเป็นหนึ่งเดียว การออกแบบประเภทนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นในภาชนะชิ้นเดียวเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงการประสานงานกับเครื่องใช้อื่นๆ โดยรวมด้วย

(3) เต็มไปด้วยความหมาย

Liu Daoguang (ปีค.ศ. 2014 : 80-83) เห็นว่า ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงไม่ได้เป็นเพียงแค่การตกแต่งเท่านั้น พืชแต่ละชนิดล้วนมีความหมายที่ชัดเจน สะท้อนถึงคุณค่าและความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้คนในเวลานั้น. ตัวอย่างเช่น ดอกโบตั๋นเป็นตัวแทนของความมั่งคั่ง ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ ดอกพลัมเป็นตัวแทนของความดื้อรั้น ไม้ไผ่เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์และความอ่อนน้อมถ่อมตน ลวดลายเหล่านี้ถูกส่งต่อไปยังรุ่นต่อๆ ไปผ่านทางเครื่องเคลือบลายคราม จนกลายเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม

ในวัฒนธรรมจีน พืชแต่ละชนิดล้วนมีความหมายเชิงสัญลักษณ์และความหมายเฉพาะเจาะจง Liu Zuying (ปีค.ศ.2023 : 22-23) เห็นว่า ลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงมักมีความหมายแสดงถึงความโชคดี ความมั่งคั่ง และความสุข ซึ่งสะท้อนถึงความปรารถนาและความเชื่อของผู้คน ตัวอย่างเช่น ดอกโบตั๋นซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญงอกงามของชาติจีน มักใช้เพื่อสื่อถึงความมั่งคั่งและความเจริญรุ่งเรือง ดอกบัว ที่สามารถโผล่ออกมาจากโคลนโดยไม่เปื้อนสี จึงเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์และความสูงส่ง ดอกพลัมเพียงเพราะว่าบานเพียงลำพังในฤดูหนาวจึงถือเป็นสัญลักษณ์ที่แข็งแกร่งและเด็ดเดี่ยว

ลักษณะที่โดดเด่นเหล่านี้รวมกันเป็นรูปแบบศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หมิงซึ่งสะท้อนถึงความนิยมทางสุนทรีย์และคุณค่าของวัฒนธรรมทางสังคมในขณะนั้น Zhang Baoqing และ Zheng Xiang (ปีค.ศ.2023 : 124-128) ชี้ให้เห็นว่าเครื่องเคลือบลายครามของจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิงไม่เพียงแต่ครองตำแหน่งสำคัญในประวัติศาสตร์ของศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาจีนแบบดั้งเดิม แต่ยังมีผลกระทบที่ความลึกซึ้งและยาวนานต่อศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาโลกอีกด้วย

การผสมผสานระหว่างศิลปะเครื่องเคลือบลายครามของจีนดั้งเดิมและศิลปะร่วมสมัย

Han Jiang (ปีค.ศ.2020 : 122-123) เห็นว่า การผสมผสานระหว่างศิลปะเครื่องเคลือบลายครามของจีนดั้งเดิมและศิลปะร่วมสมัยเป็นหัวข้อการวิจัยศิลปะเชิงสำรวจที่ล้ำลึกและสร้างสรรค์ ในฐานะตัวแทนของศิลปะเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิม คุณค่าทางศิลปะของเครื่องเคลือบลายครามสะท้อนผ่านสีเคลือบอันเป็นเอกลักษณ์ ให้เห็นภาพวาดอันวิจิตรงดงาม และมรดกทางวัฒนธรรมอันลึกซึ้ง ศิลปะร่วมสมัยเน้นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ และการบูรณาการข้ามพรมแดน เพื่อให้มุมมองและเทคนิคการแสดงออกใหม่ๆ สำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคสมัยใหม่ของเครื่องเคลือบลายคราม ศิลปินพยายามผสมผสานแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ วัสดุใหม่ และเทคโนโลยีใหม่รวมเข้ากับเทคนิคงานฝีมือเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิม เพื่อสร้างผลงานที่มีเสน่ห์แบบดั้งเดิมแต่มีสุนทรียภาพสมัยใหม่

กลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับแนวปฏิบัติเพื่อการบูรณาประกอบด้วย: นวัตกรรมการออกแบบ ความหลากหลายของหัวข้อ การบูรณาการเทคนิควิธี ความร่วมมือข้ามพรมแดน และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การบูรณาการศิลปะเครื่องเคลือบลายครามเข้ากับศิลปะร่วมสมัยไม่เพียงแต่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของงานฝีมือแบบดั้งเดิม แต่ยังศิลปะร่วมสมัยยังเสนอวัสดุใหม่และแหล่งที่มาของแรงบันดาลใจ เพื่อเป็นการเปิดเวทีเสวนาศิลปะข้ามวัฒนธรรมและข้ามยุคสมัย

รูปที่ 4 ผู้ศึกษาวิจัยนี้ Linyao cheng ถ่ายวิดีโอสารคดีเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบลายให้แก่ช่อง CCTV (Linyao Cheng, 2023)

ผู้วิจัย Linyao Cheng ได้อุทิศตนให้กับการสร้างสรรค์และการวิจัยเครื่องเคลือบลายครามเป็นระยะเวลาหลายปี จนได้รับรางวัลกิตติมศักดิ์ "ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคอุตสาหกรรมเบาแห่งชาติ" นอกจากนี้เขายังถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบลายคราม สำหรับสถานีโทรทัศน์กลางของจีน (รูปที่ 3-2)

ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์ศิลปินเครื่องเคลือบลายครามและผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเครื่องเคลือบลายครามรวมทั้งหมด 4 คน ผู้วิจัยพบผู้ให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และสมาคมมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจิงเต๋อเจิ้น ได้แก่ Cheng Jianping ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและงานฝีมือของมณฑลเจียงซี, Gan Daofu ศิลปินเครื่องเคลือบลายครามมืออาชีพ, Zeliha Ertugrul ศิลปินหญิงเครื่องเคลือบสีลายครามของตุรกี และ Jaume Ribalta ศิลปินชาวสเปน

รูปที่ 5 ผู้ศึกษาวิจัยนี้ Linyao cheng ถ่ายภาพร่วมกับผู้ถูกสัมภาษณ์ (Linyao Cheng, 2023)

หลังจากจบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาอย่างละเอียดและรอบคอบ โดยสังเกตข้อมูลที่สำคัญและข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการออกแบบลวดลายดอกลายครามแบบใหม่ได้ และยังเปรียบเทียบมุมมองและข้อมูลเชิงลึกของผู้ให้สัมภาษณ์ต่างๆ ในจีนและต่างประเทศเพื่อรับแรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้รับข้อมูลเชิงลึกและข้อมูลเพื่อสร้างลวดลายดอกไม้ลายครามแบใหม่ๆ ข้อมูลเชิงลึกและข้อมูลเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเครื่องเคลือบลายคราม พัฒนาทักษะการวาดภาพลายครามของผู้วิจัย และยังให้แรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์สำหรับการออกแบบลวดลายดอกไม้ ทั้งนี้ยังสามารถใช้เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบลายครามและการสืบทอดวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ช่วยให้ผู้คนเข้าใจและชื่นชมความงามของเครื่องเคลือบลายครามมากขึ้น

ชุดผลงานเครื่องเคลือบลายครามที่สร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่

ศิลปะมาจากชีวิต ด้วยเหตุนี้ผลงานควรสะท้อนถึงประสบการณ์และความคิดในชีวิตของตัวเอง ในการศึกษานี้ มีการวิเคราะห์ผ่านลักษณะลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายคราจิงเต๋อเจิ้นในราชวงศ์หมิง เพื่อให้ได้รับความเข้าใจและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

หลังจากการรวบรวมและสรุปข้อมูล ผู้วิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย โดยใช้วัตถุดิบสีครามในการวาดภาพเครื่องเคลือบดินเผาอย่างพิถีพิถันเพื่อสร้างชุดเครื่องเคลือบลายคราม โดยได้เลือกเลือกดอกไม้ 4 ชนิด ได้แก่ กล้วยไม้ฟาแลนน็อปซิส ดอกไอริส ดอกบัวสาย และดอกดาวกระจาย เป็นองค์ประกอบหลักที่มีชื่อว่า "ดอกไม้แสนน่ารัก" ใช้รูปแบบการแสดงออกแบบนามธรรมโดยเน้นรูปร่างและลักษณะเด่นของดอกไม้ผ่านการขยายรายละเอียดของดอกไม้นั้นๆ กล้วยไม้ฟาแลนน็อปซิสในภาษาดอกไม้หมายถึง การมาถึงของความสุข

ผลงานเหล่านี้ ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดความรักที่มีต่อความงดงามของธรรมชาติและชีวิต ตลอดจนความรู้สึกสุนทรีย์ของผู้หญิง ผสมผสานองค์ประกอบเครื่องเคลือบลายครามโบราณเข้ากับบริบทของศิลปะสมัยใหม่ ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอดความเคารพต่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แบบดั้งเดิมเครื่องเคลือบลายคราม ผ่านผลงานเหล่านี้ ขณะเดียวกันก็แสดงสุนทรียศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์ในนวัตกรรม ผลงานลวดลายดอกไม้ใหม่ในเครื่องเคลือบลายครามนี้สร้างขึ้นเพื่อแสดงความยกย่องต่อมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ รวมถึงถ่ายทอดการผสมผสานระหว่างประเพณีและความทันสมัยเข้าด้วยกัน แสดงออกถึงอารมณ์ส่วนตัวและแนวคิดเกี่ยวกับสุนทรียภาพผ่านภาษาศิลปะที่มีเอกลักษณ์

(1) แนวคิดของผลงาน : คำสำคัญของผลงานคือ ความงามของธรรมชาติ การสร้างสรรค์มีพื้นฐานมาจากความรักในธรรมชาติ และถ่ายทอดจิตวิญญาณแห่งความรักธรรมชาติ และชีวิตรักผ่านลวดลายดอกไม้

① **ที่มาของแนวคิดผลงาน** มาจากการสังเกตและการคิดถึงธรรมชาติของผู้วิจัย ดอกไม้ที่มีสีสันหลากหลาย บ่งบอกถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องและความมีชีวิตชีวาอันไม่มีที่สิ้นสุด นำมาสู่แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตและหัวข้อหลักชีวิตให้กับผู้วิจัย

② **ความชื่นชอบลวดลายดอกไม้ก่อตัวเกิดขึ้นในผลงาน** ซึ่งถ่ายทอดความชื่นชอบธรรมชาติและความโหยหาธรรมชาติของมนุษย์ มีเพียงการเติบโตอย่างต่อเนื่องเท่านั้นที่เราจะสามารถชื่นชมความงามของธรรมชาติได้

(2) กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคฝีมืองานเครื่องเคลือบดินเผา : เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานคือ เทคนิคการแบ่งเส้นสีคราม

① ออกแบบและวาดแบบ: สังเกตลวดลายดอกไม้ เลือกลวดลายดอกไม้ เริ่มเขียนโครงร่าง ใช้เส้นวาดภาพต้นแบบ วางสัดส่วนของรูปภาพ จากโครงร่างดังกล่าว จึงออกแบบลวดลายดอกไม้ที่สมบูรณ์ครบชุด ตรวจสอบให้แน่ใจว่าลวดลายดอกไม้แต่ละชนิดไม่เพียงแต่สะท้อนถึงลักษณะเด่น แต่ยังสามารถนำภาพไปวาดบนเครื่องเคลือบลายครามได้อย่างกลมกลืนอีกด้วย นำลวดลายที่ออกแบบเรียบร้อยย้ายไปไว้บนกระดาษลอกลาย เป็นแบบพิมพ์เขียวเพื่อพิมพ์ภาพลงบนตัวเครื่องเคลือบดินเผาในภายหลัง

② การทำการะดานเครื่องเคลือบดินเผา: เลือกดินเหนียวสีขาวคุณภาพสูงที่เหมาะสำหรับการทำเครื่องเคลือบดินเผา และปั้นดินเหนียวสีขาวให้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมที่ต้องการด้วยมือหรือล้อหมุน ตากตัวดินเหนียวสีขาวที่ขึ้นรูปแล้วให้แห้งจนถึงกึ่งแห้ง และรอวาดลวดลาย รูปทรงกลม 4 แผ่น ขนาดยาว 35 ซม. กว้าง 35 ซม. และหนา 3 ซม.

③ การวาดลวดลายคราม : ใช้วัตถุดิบสีครามที่มีโคบอลต์ (วัสดุเม็ดสีน้ำเงินชนิดหนึ่ง) เพื่อวาดหรือพิมพ์ลวดลายดอกไม้ที่ออกแบบด้วยตนเองลงบนตัวดินเหนียวสีขาวกึ่งแห้ง หลังจากที่ลวดลายที่วาดแห้งแล้ว ให้ทำการตัดแต่งและเพิ่มความชัดเจนในส่วนที่จำเป็นทั้งหมด สูตรวัตถุดิบสีครามที่แตกต่างกันและอุณหภูมิการเผาจะส่งผลต่อการแสดงออกของความเข้มของสีขั้นสุดท้าย ดังนั้นจึงต้องควบคุมกระบวนการผลิตอย่างเข้มงวด

④ การเคลือบ: เตรียมวัตถุดิบเคลือบใสที่เหมาะสม ทาเคลือบอย่างสม่ำเสมอบนตัวเครื่องเคลือบดินเผาที่วาดลวดลายด้วยสีคราม ความสม่ำเสมอของการเคลือบจะส่งผลโดยตรงต่อความเงาและสีของเครื่องเคลือบดินเผา

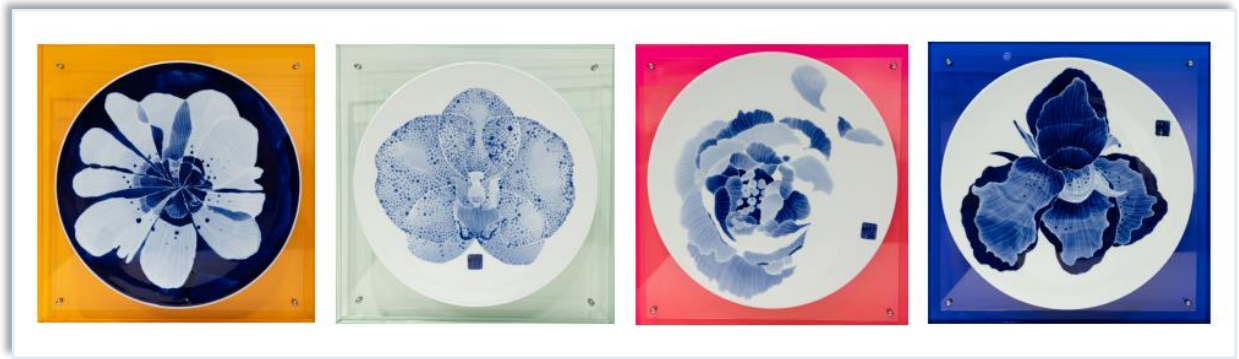
⑤ การเผาที่อุณหภูมิสูง: ใส่ตัวเครื่องเคลือบดินเผาที่เคลือบแล้วลงในเตาเผาที่มีอุณหภูมิสูง โดยอุณหภูมิปกติจะอยู่ที่ประมาณ 1300°C ขั้นตอนนี้เรียกว่า การเผาดิบ หลังจากการเผาขั้นต้น เครื่องเคลือบลายครามจะต้องนำไปเผาอุณหภูมิสูงขึ้นเพื่อละลายเคลือบ และปล่อยให้โคบอลต์ในวัตถุดิบสีครามที่อยู่ใต้การ

เคลือบออกสี ซึ่งอุณหภูมิและบรรยากาศมีผลกระทบอย่างมากต่อเฉดสีคราม รวมถึงความอบอุ่นและความเย็นของสีน้ำเงินที่ส่งผลอย่างมาก ดังนั้นจึงต้องการการควบคุมที่แม่นยำ

⑥ การทำความเย็นและการตรวจสอบ: ทำให้เครื่องเคลือบดินเผาที่เผาเรียบร้อยแล้วอุณหภูมิลดลงตามธรรมชาติจนถึงอุณหภูมิห้อง ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จเพื่อดูสี ความชัดเจนของลวดลาย และตำหนิใดๆ หรือไม่ หากมีจำเป็น ให้ขัดและทำความสะอาดเครื่องเคลือบลายลายครามเพื่อขจัดฝุ่นจากเตาเผาหรือสิ่งเจือปนอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเผา

กระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมดต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในงานฝีมือเครื่องเคลือบลายคราม เทคนิคการวาดภาพ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับศิลปะดอกไม้ รวมถึงความซาบซึ้งในสุนทรีย์ของศิลปินในงานศิลปะร่วมสมัย

(3) ภาพผลงานที่จัดแสดงจริง :

รูปที่ 5 ภาพผลงานที่จัดแสดงจริง (Linyao Cheng, 2023)

(3) ผลงานร่วมจัดแสดงในนิทรรศการ :

ผลงานเครื่องเคลือบลายคราม “ดอกไม้แสนน่ารัก” ของผู้วิจัย Cheng Linyao ได้เข้าร่วมในนิทรรศการ "Mutual Learning and Common Prosperity" ระหว่างวันที่ 18-22 ตุลาคม ค.ศ.2023 ที่ศูนย์แสดงเครื่องเคลือบดินเผานานาชาติ เมืองจิงเต๋อเจิ้น

รูปที่ 7 บรรยากาศในนิทรรศการ (Linyao Cheng, 2023)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ : (1) เพื่อวิจัยทักษะการวาดดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น สมัยราชวงศ์หมิง (2) เพื่อวิจัยลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามสมัยราชวงศ์หมิง (3) เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายดอกไม้ใหม่ของเครื่องเคลือบลายครามและผลงานเครื่องเคลือบลายครามใหม่ งานวิจัยนี้ผ่านวิธีการวิเคราะห์วรรณกรรมและวิธีการตรวจสอบภาคสนาม ได้ผลสรุปดังนี้ : (1) เทคนิคการวาดภาพดอกไม้หลักของเครื่องเคลือบลายครามจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิง ได้แก่ การวาดเส้น การแบ่งเส้น จุด การเก็บลำต้น และการปล่อยว่าง ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้ผู้วิจัยมีกรอบการทำงานที่มี

เหมาะสม และให้ข้อมูลอ้างอิงที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมนำไปประยุกต์ใช้ (2) ลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามสีจิงเต๋อเจิ้นในสมัยราชวงศ์หมิงมีลักษณะเฉพาะที่เป็นธรรมชาติซึ่งสะท้อนถึงรูปแบบธรรมชาติของดอกไม้อย่างแท้จริง เค้าโครงลวดลายให้ความสำคัญกับความสมดุลและความกลมกลืนกัน ลวดลายดอกไม้เต็มไปด้วยความหมายที่หลากหลาย สะท้อนถึงค่านิยมและความเชื่อทางวัฒนธรรมของคนสมัยนั้น (3) ผสมผสานระหว่างศิลปะเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิมเข้ากับศิลปะสมัยใหม่ ตอนที่ออกแบบลวดลายเครื่องเคลือบลายครามแบบใหม่ ให้นำองค์ประกอบดอกไม้แบบดั้งเดิมผสมผสานกับสุนทรียภาพสมัยใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานลวดลายดอกไม้ใหม่ของเครื่องเคลือบลายคราม

ผลการวิจัยพบว่า : ทักษะการวาดลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น สมัยราชวงศ์หมิงมีคุณค่าทางศิลปะอันลึกล้ำและอัตลักษณ์ด้านสุนทรียภาพอันเป็นเอกลักษณ์ การใช้ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้ลวดลายดอกไม้เสมือนจริงมากขึ้น และยังเพิ่มอัตลักษณ์ทางศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ให้กับผลงานลวดลายดอกไม้ใยเครื่องเคลือบลายครามสมัยราชวงศ์หมิง และในขณะเดียวกัน ยังเป็นแหล่งอ้างอิงและแรงบันดาลใจสำหรับศิลปินร่วมสมัยในการสร้างสรรค์ผลงานลวดลายดอกไม้แบบใหม่ในเครื่องเคลือบลายคราม ผ่านการผสมผสานระหว่างแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ เราสามารถเสริมสร้างพลังและความมีชีวิตชีวาให้กับศิลปะเครื่องเคลือบลายคราม เพื่อสืบทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของชนชาติจีน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยนี้

(1) วิจัยอัตลักษณ์และความหมายของลวดลายดอกไม้ในเครื่องเคลือบลายคราม สมัยราชวงศ์หมิง สามารถทำการเปรียบเทียบและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบต่อลวดลายดอกไม้ของเครื่องเคลือบลายครามในแต่ละประเภทและแต่ละยุคสมัย เพื่อเข้าใจแก่นแท้ของศิลปะเครื่องเคลือบลายครามได้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำมาเป็นทฤษฎีเชิงลึกสำหรับนวัตกรรมของศิลปะเครื่องเคลือบลายครามร่วมสมัย

(2) สนับสนุนศิลปินและนักออกแบบให้สำรวจและออกแบบผลงานลวดลายดอกไม้บนเครื่องเคลือบลายครามต่อไป โดยสามารถผสมผสานกับแนวคิดสุนทรียศาสตร์ของสมัยใหม่และองค์ประกอบศิลปะเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิม ดำเนินการออกแบบเชิงนวัตกรรมอย่างกระตือรือร้น เพื่อส่งเสริมการสืบทอดและการพัฒนางานศิลปะเครื่องลายครามให้ทันสมัย เพื่อเติมพลังและสร้างความมีชีวิตชีวาใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) การวิจัยในขั้นต่อไปสามารถสำรวจแนวคิดการออกแบบเชิงสร้างสรรค์และวิธีการทางเทคนิคได้มากขึ้น และลนพื้นฐานที่รักษาแก่นแท้ของเครื่องเคลือบลายครามแบบดั้งเดิม จะสามารถเสริมสร้างองค์ประกอบสุนทรียภาพสมัยใหม่ให้มากขึ้นได้อย่างไร ตลอดจนทะลุโหมดการผลิตแบบดั้งเดิม เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเครื่องลายครามที่ทันสมัยและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมากขึ้น

(2) ดำเนินการตรวจสอบและวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของตลาดสำหรับงานศิลปะเครื่องเคลือบลายครามและแนวโน้มด้านสุนทรียภาพของผู้บริโภค ตลอดจนวิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบลายครามร่วมสมัย โดยเริ่มต้นจากแง่มุมของความต้องการของตลาด ความชอบของผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมายของงานศิลปะ และมุมอื่น ๆ ให้คำแนะนำและการสนับสนุนแก่การสืบทอดและการสร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบลายครามที่เป็นมืออาชีพมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและความเจริญรุ่งเรืองของงานศิลปะเครื่องเคลือบลายคราม

เอกสารอ้างอิง

Chen Ningliang. (2021). On the Craftsmanship Beauty of Jingdezhen Blue and White Porcelain Decorative Art. *Jingdezhen Ceramics*. (04), 22-24.

Chen Yingjun. (2020). Viewing Chinese Traditional Values from Ceramic Patterns—Taking Ming Dynasty Blue and White Porcelain as an Example. *China Ceramic Industry.* (04), 71-73.

Cheng Honglin. (2021). A Brief Analysis of the Development Status of Jingdezhen Blue and White Porcelain. *Ceramics Research.* (03), 118-120.

Fan Shuangmei. (2010). A Brief Discussion on the Craft Techniques of Blue and White Porcelain Fencai. *Ceramics Research.* (02), 69-70.

Han Jiang. (2020). Analysis of the Inheritance and Innovation of Jingdezhen Blue and White Porcelain Craftsmanship. Cultural Relic Identification and Appreciation (19), 122-123.

He Hongjia. (2023). Research on the Characteristics of Ming Xuande Blue and White Porcelain. *Ceramics Research.* (03), 150-152.

Li Wei. (2015). Artistic Characteristics of Early Ming Dynasty Folk Kiln Blue and White Porcelain. *Cultural Relic Identification and Appreciation*. (02), 56-59.

Liu Daoguang. (2014). Attempts on Jingdezhen 'Blue and White' Creativity and Techniques. *Creativity and Design*. (04), 80-83.

Liu Zuying. (2023). A Brief Discussion on the Aesthetic Features and Innovative Application of Blue and White Porcelain. *Ceramic Science and Art*. (09), 22-23.

Liu Shiyun. (1999). The Origin and Development of Blue and White Porcelain. *Ceramics Research.* (03), 47-51.

Wang Yi & Shen Ling. (2018). The Pattern Types and Artistic Characteristics of Blue and White Porcelain During the Ming and Qing Dynasties. *Popular Literature and Art*. (20), 66.

Wu Liang. (2020). On the Artistic Charm of Jingdezhen Blue and White Porcelain. *Ceramics Research.* (06), 59-61.

Zhang Baoqing & Zheng Xiang. (2023). Research on the Transformation and New Aesthetic Trends of Contemporary Blue and White Porcelain Painting. *China Ceramics.* (10), 124-128.

The Mediation Effects of Job Performance and Occupational Stress on the Relationship Between Professional Identity and Occupational Well-Being of Teachers in Normal Universities and Colleges in Anyang City, Henan Province

Li Ning,
Sukhum Moonmuang and Sataporn Pruettikul
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 453241034@qq.com

****

Abstract

Background

The rapid growth of China's higher education sector, particularly in Anyang City, has led to increased pressures on university educators, contributing to significant occupational stress and burnout. Despite extensive research on the well-being of primary and secondary teachers, studies focusing on university educators remain limited. This study addresses the gap by investigating the mediating effect of professional identity on occupational well-being in university settings. Understanding this relationship is crucial for developing strategies to enhance educators' professional experience, reduce stress, and ultimately improve the overall quality of education in higher institutions.

The aims of this research were: (1) to study the components of professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress of teachers in normal universities and colleges in Anyang City, Henan province, (2) to develop a model for professional identity, occupational Well-being, job performance, occupational stress of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province, and (3) to verify the effect of mediating effects on the relationship between professional identity and occupational Well-being of teachers in normal universities and colleges in Anyang city.

The research methodology in this study was a quantitative survey research method was employed in this research. The population were teachers who were teaching in universities and colleges in Anyang City, Henan. The samples were randomly selected from the population by using the proportional stratification random sampling method. The G*power software was used to calculate the sample size, 455 samples were selected. The 5-point Likert's rating scale questionnaires were developed for data collection. Data analysis was descriptive statistics to describe the characteristics of samples, The Confirmatory Factor Analysis (CFA) was used as a measurement analysis model, and the Structural Equation Model (SEM) for hypothesis testing.

Research findings were (1) there were 4 components, named professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress were adequate components in the research of teachers in normal universities and colleges in Anyang City, Henan province that fit the empirical data. (2) The development measurement model for professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress was a good fit for empirical data. (3) Occupational stress on the relationship between professional identity and well-being, but job performance did not have a mediating effect.

* Received: September 29 2024; Revised: October 5 2024; Accepted: October 6 2024

Keywords: Professional Identity; Occupational Well-being; Job performance; Occupational stress; Mediation effect.

Introduction

In recent decades, China's higher education sector has experienced significant growth, with enrolment rates now at 59.6% (Cao, Jian et al., 2023) While this expansion reflects progress, it has also created substantial pressures for university educators, leading to unprecedented levels of occupational stress and burnout. Minister of Education Chen Baosheng has highlighted the urgent need to enhance teachers' occupational well-being (Chen, Baosheng, 2019).

Despite extensive research on the well-being of primary and secondary teachers, studies focusing on university educators are scarce. A CNKI search shows only 52 references on university teachers' well-being out of 1,278 on the topic overall. Current research often examines demographics and traits affecting teachers' well-being (Pei, Miao & Li, Xiaoyan, 2015), yet comprehensive studies on professional identity, occupational stress, job performance, and well-being in university settings are limited.

In Anyang City, the education sector has similarly advanced, with the number of higher education institutions increasing from 6 to 7 between 2017 and 2022, and enrolment rising from 83,951 to 138,516 (Anyang Municipal Bureau of Statistics, 2023) Given these challenges, investigating the mediating effect of professional identity on university teachers' occupational well-being is vital for enhancing their professional experience and overall educational quality in Anyang.

Conclude the research problems

Studying the mediation effects of job performance and occupational stress on the relationship between professional identity and well-being is vital because it helps us understand how these factors impact teachers' overall satisfaction and effectiveness. Identifying how stress and performance affect well-being can guide interventions to support teachers, reduce stress, and improve job satisfaction, ultimately benefiting both educators and students. This research is especially important in the context of Anyang City, Henan Province, where local educational dynamics may shape these relationships.

Reason for presenting this paper

The important of this study was to enhance our understanding of the relationships between professional identity, job performance, occupational stress, and well-being among teachers. Sharing these insights can help educators and administrators develop effective strategies to improve teacher support and job satisfaction. Additionally, the findings can inform local and regional policy decisions, promoting healthier work environments. Ultimately, this presentation fosters collaboration and dialogue among scholars and practitioners to address educational challenges, especially in Anyang City, Henan Province.

Research Objectives

1. To study the components of professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province.

2. To development Structural Equation Model (SEM) for professional identity, job performance, and occupational stress on the occupational Well-being of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province.

3. To study the mediation effects of job performance and occupational stress on the relationship between professional identity and occupational Well-being of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province.

Research Hypothesis

Hypothesis 1: The professional identity factor had direct effect on occupational Well-being.

Hypothesis 2: The professional identity factor had direct effect on job performance.

Hypothesis 3 : The professional identity factor had potential direct effect on occupational stress.

Hypothesis 4 :The job performance factor direct effect on occupational Well-being.

Hypothesis 5: The occupational stress factor had direct effect on occupational Well-being.

Hypothesis 6: The occupational stress factor had direct effect on job performance.

Hypothesis 7: The professional identity factors had indirect effect on occupational Well-being via job performance.

Hypothesis 8: The professional identity factors had indirect effect on occupational Well-being via occupational stress.

Hypothesis 9: The professional identity factors had indirect effect on occupational Well-being via the effect of occupational stress and job performance.

Literature Review

Professional Identity in Education

Professional identity is a critical construct in the field of education, influencing teachers' motivation, engagement, and effectiveness. According to Beijaard, Meijer, and Verloop (2004), a strong professional identity is linked to greater job satisfaction and commitment among educators. Teachers who possess a clear professional identity are more likely to engage in reflective practices, enhancing their teaching quality (Zembylas, M. , 2003).

Job Performance

Job performance among teachers is often associated with their ability to meet educational goals and contribute positively to student learning outcomes. Research by (Campbell, J. P., 1990) suggests that job performance is multidimensional, encompassing aspects such as teaching effectiveness, classroom management, and student interaction. High levels of job performance not only benefit students but also contribute to teachers’ self-efficacy and professional growth (Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W., 2001).

Occupational Stress

Occupational stress is a prevalent issue in the teaching profession, often arising from factors such as workload, student behavior, and administrative demands (Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. , 2015). Studies have shown that high levels of occupational stress can negatively impact teachers' job performance and overall well-being, leading to burnout and decreased job satisfaction (Brouwers, A., & Tomic, W. , 2000). This highlights the importance of addressing stressors within the educational environment to foster better outcomes for teachers.

Occupational Well-Being

Occupational well-being encompasses emotional, psychological, and social aspects of a teacher's work life. Research indicates that well-being is linked to various factors, including professional identity and job performance (Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. , 2009). Teachers who experience high levels of well-being are more likely to exhibit positive attitudes toward their work, leading to improved teaching practices and student outcomes (Seligman, M. E. P. , 2011).

Mediation Effects

The mediation effects of job performance and occupational stress in the relationship between professional identity and occupational well-being are significant yet underexplored. Previous studies have suggested that job performance may mediate the relationship between professional identity and well-being, as teachers with a strong professional identity are likely to perform better, enhancing their well-being (Kirk, S., & Sang, K. J. , 2013). Additionally, occupational stress may serve as a mediator, where increased stress can diminish both job performance and well-being, regardless of professional identity (Salanova, M., et.al, 2010).

Research Methodology

This research employed the quantitative survey research method with the cross-sectional data sample survey. The population of this research were 3,966 teachers from normal universities and colleges in Anyang City, Henan province. Sample were selected by using the proportional stratified random sampling, and samples size were 455 teachers. Sample size was calculated through G*power.

The data collection was conducted through online distribution of questionnaires. 455 questionnaires were distributed to target teachers through the online platform Questionnaire Star, and a total of 455 valid questionnaires were collected.

The data analysis were descriptive statistics to describe the sample characteristics, Factor analysis Model (CFA) for measurement model of latent variables, and Structural Equation Model (SEM) for hypothesis testing.

Research Conceptual Framework

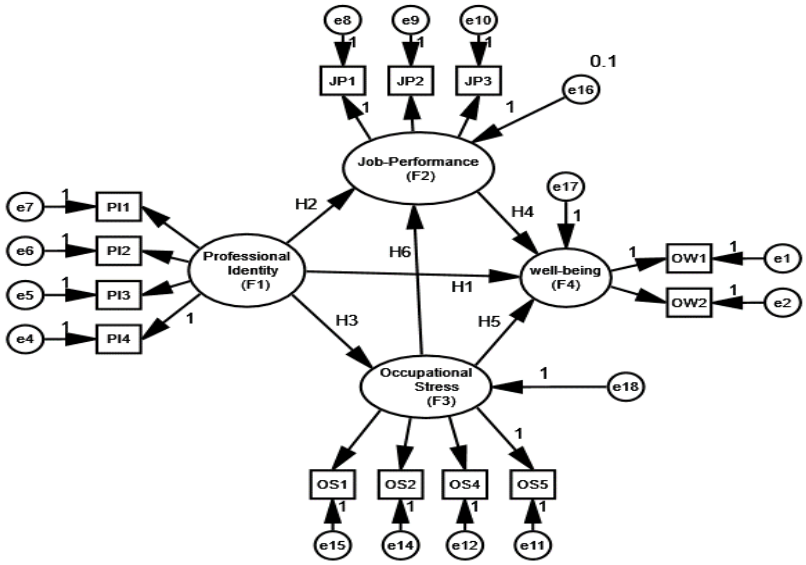

Figure 1: Conceptual framework of research

The dependent variable in this research was teachers' Occupational Well-being, which included 2 observed variables: Professional identity, Organizational Environment Comfort (WeiShuhua, 2008).The independent variable in this research was Professional Identity, which included 4 observed variables: Role values, Professional behavioural tendencies, Professional values, Sense of professional belonging (GeXiping, 2010).The mediator variables in this research were Job Performance and Occupational Stress. Job Performance included 3 observed variables: Research performance, Teaching performance, Educational performance; Occupational Stress included 5 observed variables (Nana, 2021): Workload, Interpersonal relationship, Career development, Management evaluation and hiring, Role conflict (PanPing, 2019).

Research Results

1. There were 4 components, named professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress were adequate component in research of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province.

1.1 Intercorrelation between observed Variables analysis

Table 1 Intercorrelation between observed variables in CFA model

	OW1	OW2	JP1	JP2	JP3	PI1	PI2	PI3	PI4	OS1	OS2	OS3	OS4	OS5
OW1	—													
OW2	0.899 ***	—												
JP1	0.807 ***	0.859 ***	—											
JP2	0.884 ***	0.857 ***	0.798 ***	—										
JP3	0.885 ***	0.843 ***	0.775 ***	0.907 ***	—									
PI1	0.914 ***	0.899 ***	0.807 ***	0.898 ***	0.900 ***	—								
PI2	0.884 ***	0.854 ***	0.781 ***	0.901 ***	0.921 ***	0.907 ***	—							
PI3	0.895 ***	0.875 ***	0.775 ***	0.891 ***	0.907 ***	0.918 ***	0.921 ***	—						
PI4	0.854 ***	0.884 ***	0.823 ***	0.839 ***	0.829 ***	0.878 ***	0.843 ***	0.852 ***	—					
OS1	0.725 ***	0.735 ***	0.751 ***	0.747 ***	0.743 ***	0.745 ***	0.741 ***	0.736 ***	0.806 ***	—				
OS2	0.504 ***	0.567 ***	0.651 ***	0.493 ***	0.474 ***	0.519 ***	0.486 ***	0.496 ***	0.617 ***	0.778 ***	—			
OS3	-0.170 ***	-0.267 ***	-0.301 ***	-0.173 ***	-0.116 *	-0.170 ***	-0.101 *	-0.132 **	-0.216 ***	-0.109 *	-0.181 ***	—		
OS4	0.607 ***	0.627 ***	0.665 ***	0.639 ***	0.640 ***	0.638 ***	0.635 ***	0.633 ***	0.689 ***	0.868 ***	0.853 ***	-0.041	—	
OS5	0.567 ***	0.613 ***	0.674 ***	0.577 ***	0.563 ***	0.583 ***	0.563 ***	0.558 ***	0.662 ***	0.841 ***	0.886 ***	-0.157 ***	0.897 ***	—

Note: *** $p < .001$, * $p < .05$

Data analysis in table 1 showed the correlation matrix demonstrated that most variables exhibited strong positive relationships with one another.

1.2 CFA Model analysis

CFA model fit evaluation

Table 2 CFA Model fit evaluation

Measure	Estimate	Threshold	Interpretation
CMIN	717.689	--	--
DF	59	--	--
CMIN/DF	12.051	< 5	Acceptable
CFI	.934	>0.9	Acceptable
RMR	0.074	<0.08	Good

The model fit indices presented mixed results. The Chi-Square (CMIN) was 711.689 with 59 degrees of freedom, yielding a CMIN/DF ratio of 12.051, which exceeds the acceptable threshold of 5. However, this test is sensitive to sample size, as small deviations can produce significant results in large samples. The Comparative Fit Index (CFI) was 0.934, indicating a reasonable fit, while the Root Mean Square Residual (RMR) was 0.074, meeting the good fit criterion of less than 0.08. Overall, the measurement model for professional identity, occupational well-being, job performance, and occupational stress demonstrated a good fit with the empirical data.

2. The development measurement model for professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress were good fit to empirical data.

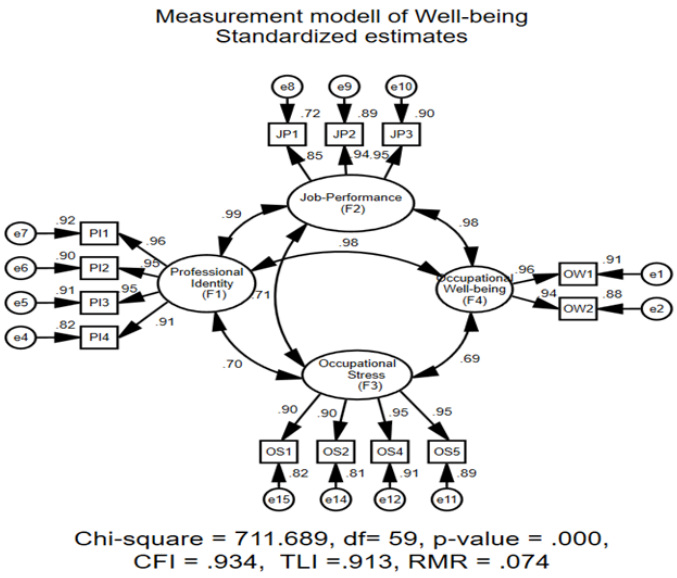

Figure 2 The Measurement Model of Four Latent Variables and Their intercorrelation in Standardized Format, and The Model Fit Index.

2.1 Assumption check for multivariate normality in CFA.

The Mardia's coefficient is a key metric for assessing the assumption of multivariate normality in Confirmatory Factor Analysis (CFA).

Table 3 Mardia's coefficient multivariate testing

	Coefficient	z	χ^2	df	p
Skewness	40.7	-	3179	560	< .001
Kurtosis	300.8	39.3	-	-	< .001

The kurtosis coefficient of 300.8 indicates a significant deviation from normality, suggesting heavy tails or outliers in the data distribution. A z-value of 39.3 reflects a strong deviation from normality, with a p-value of < .001 confirming the statistical significance of this kurtosis. Both Mardia's skewness and kurtosis coefficients indicate that the data significantly deviates from a multivariate normal distribution, which may imply skewness and/or outliers. This is important for selecting appropriate statistical methods, leading the researcher to use the Robustness method for parameter estimation to address potential multivariate normality issues.

2.2 SEM analysis

Model Fit

The model had a Chi-square value of 817.945 with a p-value of 0.000, indicating a significant difference between the model and the data. However, this test is sensitive to sample size, meaning small deviations can yield significant results in larger samples, making the Chi-square value alone an unreliable fit indicator. The CFI (Comparative Fit Index) was 0.924 and the TLI (Tucker-Lewis Index) was 0.901, both above 0.90, suggesting a good fit and substantial variance explained by the model. The IFI (Incremental Fit Index) also confirmed a satisfactory fit at 0.924. Lastly, the RMR (Root Mean Square Residual) was 0.078, indicating an acceptable fit with small residuals.

Significance of Path Coefficients:

Professional Identity (F1) to Occupational Well-being (F4): The path coefficient was 0.95, indicating that professional identity had a significant positive impact on occupational well-being. Occupational Stress (F3) to Occupational Well-being (F4): The path coefficient was 0.83, indicating a significant negative impact of occupational stress on occupational well-being. Job Performance (F2) to Occupational Well-being (F4): The path coefficient was 0.21, suggesting a moderate positive impact of job performance on occupational well-being. These significant path coefficients indicated that the relationships between these variables were statistically important, supporting the theoretical framework of the model.

3. Occupational stress had mediating effect on the relationship of professional identity and well-being, but job performance did not have mediating effect.

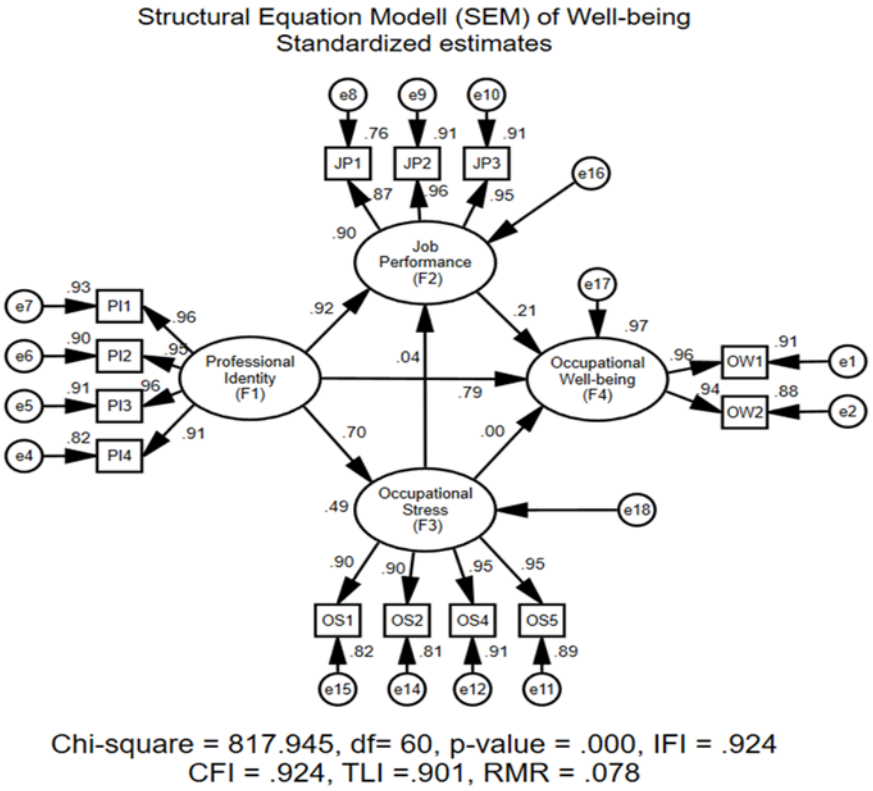

Figure 3 The Measurement Model of Four Latent Variables in Standardized Format, and The Model Fit Index.

While the chi-square statistic suggested a significant deviation from a perfect fit, the other indices (IFI, CFI, TLI, and RMR) indicated that the model had an overall good fit, therefore, the model was considered to have adequately represented the data.

3.1 Hypothesis testing of direct effects

Table 4 Hypothesis testing of direct effects

Effects			Estimate	Beta	S.E.	C.R.	P	Label
F4	<---	F1	0.83	0.789	0.068	12.261	***	H1
F2	<---	F1	0.952	0.916	0.041	23.003	***	H2
F3	<---	F1	0.778	0.701	0.043	17.983	***	H3
F4	<---	F2	0.209	0.206	0.062	3.359	***	H4
F4	<---	F3	-0.005	-0.005	0.021	-0.219	0.827	H5
F2	<---	F3	0.042	0.045	0.026	1.618	0.106	H6
Chi- square=817.945, df=60, IFI=.924, CFI=.924,TLI=.901, RMR=.078								

Note: F1=Professional identity, F2= Job performance, F3=Occupational stress, and F4= Occupational well-being

H1: The effect of Professional Identity (F1) on Occupational Well-being (F4) was estimated at 0.83, with a standardized coefficient (Beta) of 0.789. This indicates that higher Professional Identity levels significantly enhance Occupational Well-being, as shown by a critical ratio of 12.261 and a p-value less than 0.001, suggesting stronger Professional Identity leads to greater occupational well-being.

H2: The effect of Professional Identity (F1) on Job Performance (F2) was estimated at 0.952, with a Beta of 0.916. This indicates that higher Professional Identity is associated with marked improvements in Job Performance. A critical ratio of 23.003 and a p-value below 0.001 confirm the statistical significance, suggesting that a well-developed Professional Identity leads to significantly higher job performance levels.

H3: The effect of Professional Identity (F1) on Occupational Stress (F3) was estimated at 0.778 with a Beta of 0.701. This indicated that higher Professional Identity was associated with increased Occupational Stress. The strong significance of this effect was supported by a critical ratio of 17.983 and a p-value less than 0.001, suggesting that individuals with a strong Professional Identity experienced higher level of stress in their occupations.

H4: The effect of Job Performance (F2) on Occupational Well-being (F4) was estimated at 0.209 with a Beta of 0.206. This relationship showed that improvements in Job Performance led to better Occupational Well-being. The effect was statistically significant, as evidenced by a critical ratio of 3.359 and a p-value less than 0.001, demonstrating that better job performance contributed to enhanced well-being at work.

H5: The effect of Occupational Stress (F3) on Occupational Well-being (F4) was estimated at -0.005 with a Beta of -0.005. This suggested that Occupational Stress had little to no impact on Occupational Well-being. The relationship was not statistically significant, as shown by a critical ratio of -0.219 and a high p-value of 0.827, indicating that Occupational Stress did not meaningfully affect well-being at work.

H6: The effect of Occupational Stress (F3) on Job Performance (F2) was estimated at 0.042 with a Beta of 0.045. The critical ratio was 1.618, and the p-value was 0.106, indicating that this relationship was not statistically significant. Thus, Occupational Stress did not significantly impact Job Performance, suggesting that variations in stress levels had minimal effect on job performance outcomes.

3.2 Hypothesis testing of indirect effects

Table 5 Hypothesis testing of indirect effects

Label	Description	Estimate	SE	β	z	p
H7	F1 ⇒ F2 ⇒ F4	0.07	0.249	0.07	0.281	0.778
H8	F1 ⇒ F3 ⇒ F4	-0.039	0.018	-0.039	-2.131	0.033
H9	F1 ⇒ F3 ⇒ F2 ⇒ F4	0.003	0.01	0.003	0.275	0.783

H7: The indirect effect of Professional Identity (F1) on Occupational Well-being (F4) through Job Performance (F2) was estimated at 0.07, with a standard error of 0.249, indicating uncertainty. The standardized coefficient (β) of 0.07 suggests a weak positive relationship. The z-value was 0.281 and the p-value was 0.778, showing that this indirect effect was not statistically significant, indicating no meaningful impact.

H8: The indirect effect of Professional Identity (F1) on Occupational Well-being (F4) through Occupational Stress (F3) was estimated at -0.039, with a standard error of 0.018, indicating precision. The standardized coefficient (β) was -0.039, reflecting a weak negative relationship. With a z-value of -2.131 and a p-value of 0.033, this effect was statistically significant, suggesting the pathway is significant, though small and negative.

H9: The indirect effect of Professional Identity (F1) on Occupational Well-being (F4) through Occupational Stress (F3) and Job Performance (F2) was estimated at 0.003, with a standard error of 0.01. The z-value was 0.275 and the p-value was 0.783, indicating this effect was not statistically significant.

Conclusion

1. There were 4 components, named professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress were adequate component in study of teachers in normal universities and colleges in Anyang city, Henan province.

This research focused on teachers from normal universities in Anyang City, Henan Province, and aligns closely with previous studies on occupational identity, happiness, job performance, and stress. This work highlighted the role of professional identity in influencing well-being and job performance. This research emphasized how strong professional identity impacts teaching effectiveness. This research examined the interplay between professional identity and occupational stress, reinforcing findings from Anyang. Additionally, Bowen's exploration of occupational stress's effects on job performance and well-being corroborates this study’s results.This consistency affirmed the importance of these components in normal universities/colleges and teacher management. Although the specific focus of different studies may vary, the core themes remain relevant, highlighting the importance of managing stress, cultivating professional identity, and ensuring happiness to improve job performance in educational environments.

2. The development measurement model for professional identity, occupational Well-being, job performance, and occupational stress were good fit to empirical data. The measurement model in Anyang City, incorporating professional identity, occupational well-being, job performance, and occupational stress, demonstrated a good fit to empirical data, highlighting their interrelation in understanding teachers' experiences. Sigel's research on cognitive development reinforced the importance of professional identity for teaching effectiveness, while Bowen emphasized stress's role in job performance and well-being. Pan Ping’s findings supported the connection between professional identity and well-being, further validating the Anyang model. Overall, the model aligns with previous research, underscoring the collective significance of these components in enhancing teachers' effectiveness and experiences.

3. Occupational stress had mediating effect on the relationship of professional identity and well-being, but job performance did not have mediating effect. This finding indicates that occupational stress mediates the relationship between professional identity and occupational well-being, while job performance does not. Stress serves as a crucial intermediary influencing how professional identity affects overall well-being. Bowen's research supports this, showing that stress impacts various work-related outcomes, including well-being. Locke's goal-setting theory, while not directly addressing this mediation, frames stress as significant in achieving occupational goals. Wang Gang's exploration further confirms that stress mediates the effects

of professional identity on well-being more than job performance. Overall, the research underscores the importance of managing occupational stress to enhance well-being, suggesting that merely improving professional identity is insufficient without addressing stress levels.

Discussion

The findings of this study revealed that professional identity played a significant role in shaping occupational well-being and job performance. A strong professional identity was found to have a direct, positive impact on teachers' well-being, supporting existing literature that highlights its role in enhancing job satisfaction and emotional health (Beijaard, D.,et.al, 2004; Day, C., & Gu, Q, 2010). Similarly, professional identity had a significant effect on job performance, aligning with previous research showing that a clear sense of identity improves teaching effectiveness by helping teachers apply their knowledge and skills more efficiently (Shulman, 1986; Saxberg, H., & Holt, M., 2014). However, the results indicated that while professional identity also influenced occupational stress, its indirect effect on well-being via job performance was non-significant, suggesting that other mediating factors might be at play in this relationship.

In contrast, the direct effects of job performance on well-being were significant, supporting the argument that effective performance contributes to greater job satisfaction and overall mental health (Judge, T. A., & Bono, J. E., 2001). However, the hypothesis that occupational stress would directly influence job performance was not supported, as the relationship between these two variables was found to be non-significant. This finding highlighted the complexity of the stress-performance link, suggesting that moderating factors, such as resilience and organizational culture, may play a critical role. Additionally, the indirect effect of professional identity on well-being through both occupational stress and job performance was also non-significant, indicating that stress management and direct pathways to well-being may be more influential than the combined effects of stress and performance. These results underscored the need for further exploration into alternative pathways and mediating variables to fully understand the dynamics between professional identity, stress, performance, and well-being.

Synthesize the overall finding as the mind mapping

The findings highlight the critical role of professional identity in shaping both occupational well-being and job performance. While occupational stress acts as a significant mediator, job performance plays a less prominent role in linking identity to well-being. The study emphasizes the importance of stress management programs and fostering a strong professional identity to enhance teacher well-being and performance. Further research should explore additional mediators and moderating factors to gain a deeper understanding of these dynamics and develop effective strategies for improving teachers' work environments

Recommendations

1. Recommendation for Policies Formulation

To enhance teachers' professional identity and well-being, universities should adopt a multi-faceted approach. This includes establishing stress management programs with workshops on mindfulness and time management, and enhancing counseling services through partnerships with mental health professionals. Addressing workload, class sizes, and job expectations is crucial for a supportive environment. Regular evaluations based on faculty

feedback and frequent well-being surveys will tailor support to needs. Additionally, support systems like mental health resources and flexible work arrangements are essential. Performance evaluations should focus on teaching impact and engagement, promoting professional growth and fostering a more positive academic environment.

2. Recommendation for Practical Application

To enhance teachers' professional identity and well-being, institutions should focus on key strategies. Implementing programs that strengthen professional identity through mentoring, development opportunities, and experience-sharing platforms is essential. Stress management can be addressed with workshops, mental health resources, and a supportive work environment. Enhancing job performance involves clear role definitions, comprehensive professional development, regular feedback, and recognition of achievements. Cultivating a supportive work culture is crucial, promoting collaboration and work-life balance. Practical steps like team-building activities, flexible work arrangements, and open communication will help teachers feel valued and supported. These strategies can significantly improve job satisfaction, performance, and overall well-being.

3. Recommendation for Further Research

Future studies could explore several areas to deepen our understanding of faculty well-being. First, investigating additional mediating variables could illuminate the complex relationships between professional identity, occupational stress, and well-being. Second, longitudinal studies could track how these factors evolve over time and influence each other. Third, examining the effectiveness of various interventions aimed at reducing occupational stress and enhancing professional identity and well-being would be valuable. Finally, exploring how professional identity and occupational stress interact with other job-related outcomes, such as job satisfaction and performance, could provide a more comprehensive view of their impact. These directions could yield critical insights for developing effective support strategies for faculty members.

References

Anyang Municipal Bureau of Statistics. (2023). *Statistical Bulletin on National Economic and Social Development of Anyang City in 2022*. Anyang: The Anyang Investigation Team of the National Bureau of Statistics.

Beijaard, D.,et.al. (2004). Reconsidering research on teachers’ professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20 (2), 107-128.

Brouwers, A., & Tomic, W. . (2000). A longitudinal study of teacher burnout and perceived self-efficacy in classroom management. *Teaching and Teacher Education*, 16 (2), 239-253. .

Campbell, J. P. (1990). *Modeling the performance prediction problem in industrial and organizational psychology.* In M. D. Dunnette & L. M. Hough (Eds.), Handbook of industrial and organizational psychology (Vol. 1, pp. 687-732). Palo Alto, CA: Consulting.

Cao, Jian et al. (2023). *Statistical Bulletin on the Development of National Education in 2022.* Beijing: Ministry of Education of the People's Republic of China.

Chen, Baosheng. (2019). *2019 National Conference on Education Work*. 2019 National Conference on Education Work. Beijing.

Day, C., & Gu, Q. (2010). *The new lives of teachers*. Routledge.

Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. . (2009). T*he Oxford handbook of positive psychology (2nd ed., pp. 187-194)Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction.* In S. J. Lopez (Ed.), . London: Oxford University Press.

GeXiping. (2010). *The attributes, value, and enhancement of occupational happiness*. Academic exchange.

Judge, T. A., & Bono, J. E. (2001). Relationship of core self-evaluations traits—self-esteem, generalised self-efficacy, locus of control, and emotional stability—with job satisfaction and job performance: A meta-analysis. . *Journal of Applied Psychology*, 86 (1), 80-92.

Kirk, S., & Sang, K. J. . (2013). The mediating effects of self-efficacy on the relationship between professional identity and teaching performance in university teachers. *Journal of Educational Psychology*, 105 (2), 357-369.

Nana, Z. (2021). *Research on Psychological Capital, Occupational Well-being*. Tianjin University of Technology and Education.

PanPing. (2019). *A Research on the Relationship between Occupational Stress and Work Performance of College Teachers*. Southwest University.

Pei, Miao & Li, Xiaoyan. (2015). *Research progress on the happiness of foreign teachers*. Teacher education research, 93-97.

Salanova, M., et.al. (2010). The gain spiral of resources and work engagement: Sustaining work engagement and performance over time. *Work & Stress*, 24 (3), 258-279.

Saxberg, H., & Holt, M. (2014). Teacher identity and job satisfaction: A review of recent research. *Journal of Educational Research*, 12 (3), 45-62.

Seligman, M. E. P. . (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being.* Free Press.

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher,* 15 (2), 4-14.

Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. . (2015). Job satisfaction, stress, and coping strategies in the teaching profession: What do teachers say? *International Education Studies*, 8 (3), 181-192.

Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education,* 17 (7), 783-805.

Wang, H. (2019). *A Study on the Relationship among Teachers' Professional Identity,Job Burnout and Occupational happiness*. Hainan Normal University, 12.

WeiShuhua. (2008). *Research on Teacher Professional Identity*. Southwest University.

Zembylas, M. . (2003). Interrogating “teacher identity”: Emotion, resistance, and self-formation. *Educational Theory*, 53 (1), 107-127.

The Folk Murals in Pingnan County of Guangxi: Protection and Inheritance for Cultural Heritage

Haowen Liao and Thitisak Wechkama*
Mahasarakham University, Thailand
*Corresponding Authors, E-mail: thitisak.w@msu.ac.th

****

Abstract

The folk murals in Pingnan County, Guangxi, play an important role in local economic development and rural revitalization. Due to natural threats and insufficient protection, the murals are facing a crisis. This study proposes two goals:(1)To study the current situations and problems of folk murals in Pingnan County, Guangxi;(2)To study the protection and inheritance of folk murals in Pingnan County, Guangxi.The study sample consisted of 7 key informants,15 practice informants and 20 general informants. This paper adopts a qualitative research method, through literature survey, field investigation, in-depth interviews, and combined with tools such as interview outlines to collect data, and finally proposes strategies for protection and inheritance through focus group discussions. The results of this study are as follows: (1)The number of murals has decreased sharply due to challenges such as natural environmental erosion,funding shortages,cultural changes,conflicts between innovation and tradition,infiltration of secular tastes, and urban demolition.(2)This study proposes a comprehensive strategy for protecting murals, including anti-aging treatment, repair of diseases, enhancing cultural identity, developing mural tourism and derivatives, using digital technology, and recording and evaluating cultural heritage.Compared with previous studies, the protection and inheritance strategies proposed in this study are more comprehensive and systematic, forming an all-round protection and inheritance system.The results of this study have certain reference value for the protection and inheritance of murals in Guangxi, Guangdong,Hainan and other regions, as well as for the formulation of policies by local governments.

Keywords: Pingnan County folk murals; multiple dilemmas of murals; protection and inheritance; strategic research

Introduction

This study focuses on the folk murals in Pingnan County, Guangxi, which is a cultural heritage with profound national cultural heritage and historical memory. Pingnan County is a county located in the southeast of Guangxi Zhuang Autonomous Region, under the jurisdiction of Guigang City, between 23° 2'19" and 23° 54'18" north latitude and 110° 3'54" and 110° 39'42" east longitude. As an important part of the traditional culture and cultural heritage of the Chinese nation, the folk murals in Pingnan County, Guangxi have unique artistic and historical value.

Lingnan Region From 2012 to 2024, a series of studies on traditional architectural murals in Lingnan region have emerged (the Lingnan region in this study refers to the three provinces of Guangdong, Guangxi and Hainan in China). The emergence of these studies has greatly enriched the knowledge system in this field, and the main research is based on Guangdong region. Kang (2012) took the lead in conducting an in-depth study of the works and cultural influence of Yang Ruishi, a master of Lingnan murals in the Qing Dynasty, and provided important insights into the

* Received: September 19 2024; Revised: September 29 2024; Accepted: October 2 2024

Lingnan culture in the Qing Dynasty. Subsequently, Xie, Cheng and Wang (2014) took the murals of Xujiang Ancestral Temple in Foshan as an example to explore the uniqueness of the hall mural techniques in the Lingnan Cantonese region. Li (2014, 2016) focused on the current status of ancient buildings and murals in Foshan City, Guangdong Province, put forward protection suggestions, and explored the application of digital technology in the protection and inheritance of murals. In his doctoral thesis, Xie (2018) established a theoretical framework for the systematic study of Cantonese traditional architectural murals, and deeply analyzed the graphic characteristics of murals, the inheritance of skills and their relationship with spatial art. Mai (2020) systematically sorted out the application and types of decorative patterns of Cantonese traditional buildings and established a knowledge framework. Li and (Li 2021) conducted a comprehensive survey of traditional architectural murals in southeastern Guangxi. Deng (2021) focused on the murals of traditional ancient buildings in the Nanjiang River Basin in Guangdong, and explored protection measures and the inheritance and development of cultural heritage. Lv and Zhou (2022) analyzed the origin and historical background of traditional architectural murals in Guangfu and discussed the significance of protection. Finally, Nong (2023) conducted a comprehensive investigation of traditional architectural murals in southeastern Guangxi and proposed a protection and development strategy. These studies together constitute the knowledge system of traditional architectural murals in Lingnan. Although predecessors have studied Lingnan mural culture in many aspects, there is still a lack of targeted and comprehensive protection measures in unknown areas and regions.

In summary, this study aims to deeply explore the targeted protection measures for folk murals in Pingnan County, Guangxi, combine the results of previous studies, deeply analyze the problems faced by folk murals in Pingnan County, Guangxi, and propose comprehensive and effective protection measures. Through this study, new ideas and approaches are provided for the protection and inheritance of folk murals in Pingnan County, Guangxi, and new theoretical perspectives and practical references are provided for the inheritance and protection of cultural heritage.

Research Objectives

(1) To study the current situations and problems of folk murals in Pingnan County, Guangxi

(2) To study the protection and inheritance of folk murals in Pingnan County, Guangxi

Literature Review

There are abundant murals in China, but research on Cantonese traditional architectural murals in Lingnan region is relatively lacking. Lingnan region refers to Guangdong, Guangxi and Hainan in China. The Cantonese dialect in Guangxi is similar to the customs and culture of Guangdong. The folk murals in Pingnan County, as an extension and development of Cantonese traditional architectural murals, can fill the gap in its research. Cantonese traditional architectural murals occupy an important position in the Chinese historical mural system, and are of great significance to deepening the understanding and promoting the excavation of Lingnan culture. However, there are currently few scholars in this field, and the research results are not comprehensive and systematic. In addition, murals are rarely mentioned in the study of ancient villages and ancient architectural culture. In 2012, Kang Wei's research focused on the works and cultural influence of Yang Ruishi, a master of Lingnan murals in the Qing Dynasty. The purpose

is to organize and study Yang Ruishi's artistic achievements through in-depth identification of his work "Chuanjing Tu", and thus provide important insights and interpretations for Lingnan culture in the Qing Dynasty.

Xie Yantao, Cheng Jianjun and Wang Ping took the murals of Xujiang Ancestral Temple in Foshan as an example to deeply explore the uniqueness of the hall mural techniques in the Lingnan Cantonese region, aiming to reveal its profound historical heritage, exquisite technical craftsmanship and rich cultural value. At the same time, through the detailed appreciation of each mural, they explored the unique artistic style and creative techniques of different painters (Xie,Cheng &Wang,2014).In 2014, Li Mujun focused on the current status of ancient buildings and murals in Foshan, and put forward relevant protection suggestions, aiming to provide a solid foundation for subsequent in-depth research, and especially emphasized its important scientific, artistic and historical value Li,M.(2014).Two years later, Li Mujun further explored the possibility of using digital technology to protect and inherit the murals of traditional Cantonese buildings, aiming to provide new opportunities for cross-disciplinary cooperation and utilization of ancient architectural research through digital technology, and to promote the research of a new model for the protection and development of folk murals (Li,2016).Xie Yantao's 2018 doctoral dissertation aims to establish a theoretical framework for the systematic study of Cantonese traditional architectural murals. By deeply analyzing the graphic characteristics of murals, the inheritance of skills, and their close relationship with spatial art, this study promotes a comprehensive understanding and effective protection of Cantonese traditional architectural murals. This study combines multidisciplinary research methods, establishes a solid theoretical framework through field surveys and case analysis, and deeply explores the subtle relationship between murals and spatial scale, architectural function, and cultural psychology, providing a new perspective and interpretation for a deeper understanding of Cantonese traditional architectural murals (Xie,2018).Mai Jiawen's research focuses on the decorative patterns of traditional Cantonese architecture, aiming to systematically organize their applications and types and establish a complete knowledge framework. The study found that patterns were widely used in many parts of Cantonese architecture, showing a variety of types and forms. By summarizing common patterns and designs, a preliminary knowledge framework of Cantonese decorative patterns was established, and an in-depth comparative analysis of specific types of patterns was conducted (Mai,2020).Li Yifan and Li Wei's research focused on traditional architectural murals in southeastern Guangxi, aiming to comprehensively investigate their number, distribution, theme and characteristics, and provide important reference and reference for folk mural research. The study found that traditional architectural murals in southeastern Guangxi are widely distributed and numerous, showing strong local characteristics and unique Lingnan style. These research results have greatly enriched the information and connotation of mural research (Li &Li,2021).Deng Hui's research focuses on the traditional ancient architectural murals in the Nanjiang River Basin in Guangdong, aiming to explore and protect these precious mural heritages and promote the inheritance and development of regional cultural heritage. The study pointed out that traditional ancient architectural murals were an important decorative element of residential buildings and ancestral halls in the region during the Ming and Qing dynasties. Their current status, artistic techniques, subject types, styles and values will become the focus of the study. At the same time, exploring effective protection measures and incorporating them into the development of local cultural industries and school education activities is also one of the important goals of the study (Deng,2021).Lü Tangjun and Zhou

Yixin studied the murals of traditional Cantonese buildings, analyzing their origins, historical background, themes, artistic schools, etc., and explored the significance of their protection (Lv &Zhou,2022).Nong Xiubei conducted a comprehensive survey of traditional architectural murals in southeastern Guangxi, proposed strategies for protection and development, deeply described their characteristics and charm, and gave specific suggestions for protection and utilization.(Nong,2023).

Although previous studies have covered many important aspects of Lingnan mural culture, such as case studies of artists, analysis of skills, current status assessment, digital protection, theoretical framework construction, decorative pattern compilation, regional surveys and the origin of mural craftsmen, most of the vast Lingnan region is still unaware of its existence, and there are still certain research gaps in cross-disciplinary cooperation, the integration of mural culture and modern society, and the implementation strategies of specific protection measures. Most of the above-mentioned previous studies are in Guangdong, and there are still a large number of such murals in Guangxi and Hainan. In particular, how to combine the protection of mural culture with practical fields such as local economic development, cultural tourism, comprehensiveness, and mural development, as well as how to formulate more targeted and operational protection plans, are still aspects that need to be strengthened in current research.

Research Methodology

1. Research methodology

This study is a qualitative research. The researcher will collect data from relevant documents and research papers. The field research will collect data and information by using documentary research, field survey, interview, content analysis. In addition, photos, videos and audio recordings will be taken. These data will be analyzed using concepts, theories, literature, related research, and classified according to the research objectives through the method of descriptive analysis.

2. Population and sample group

This study involved a total of 42 respondents, all from Pingnan County. The research sample included 7 key information providers, who were mainly local government officials, relevant mural industry experts, museum administrators, and cultural relics protection leaders; 15 informal information providers, who included the descendants of the building owners, art associations, and related artists; and 20 general information providers, who included tourists, villagers, students, and businessmen.

3. Research tools

This study used three research tools to assist in the investigation. The first was an interview guide, which was used for in-depth interviews. The second was a fieldwork record sheet, which was used to record data during observation. The third was a focus group discussion guide, which was used to guide the discussion and ensure that relevant topics were fully covered.

4. Data collection

The data for this study came from four sources. (1) Literature analysis, which extensively reviewed the historical background, artistic style, distribution area, and preservation status of the murals. (2) Field investigation, which directly observed and recorded on-site, and interacted with the person in charge of mural conservation. (3) In-depth interviews with department heads, experts, the president of the Art Association, the director of

the Pingnan County Museum, the administrator of the Pingnan County Museum, and industry leaders. (4) A focus group discussion led by the Pingnan County Art Association was held at the Pingnan County Cultural Center to explore the current status and existing problems of the murals. The data obtained was submitted to the government department Cultural Relics Bureau for focus group discussions.

5. Data analysis

This paper mainly adopts the methods of descriptive statistical analysis and content analysis. Specifically, the data collected in the field work are organized and analyzed to reveal the basic characteristics, distribution patterns and quantity, as well as the cultural connotation of the murals, and to describe the current situation and problems of folk murals in Pingnan County.

Research Conceptual Framework

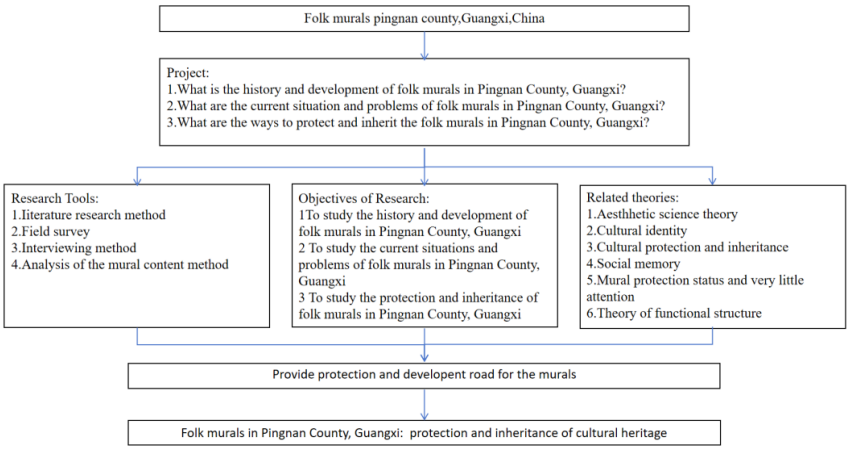

Figure 1: Research Conceptual Framework

Research Results

(1) To study the current situations and problems of folk murals in Pingnan County, Guangxi

1.1 Current status of murals

Murals are distributed in the vast rural areas of Pingnan County, and there are traces of murals in almost every village. These murals are mostly painted on the walls of village ancestral halls, temples, houses and other buildings. They are not only numerous but also widely distributed. Pingnan County is in a subtropical monsoon climate, which brings challenges to the preservation of murals. Environmental factors such as humidity, light, acid and alkali erosion accelerate the aging of murals. Now murals in various places are generally prone to fading of pigments, cracking of walls, shedding of white powder layers and spot shedding.

Problems with murals in various places in Pingnan County：

Table 1 Meteorological Parameters of Pingnan County

Name	Years	Material	Problems
Palace of Saints	1662	Mineral Pigments	Pigment fading, white powder layer falling off, spot falling off
Fan Family Courtyard	1755	Mineral Pigments	Pigment fading, white powder layer peeling, spot peeling, rainwater stains, mural scratches
Li Family Ancestral Hall	1803	Mineral Pigments	Pigment fading, white powder layer falling off, spot falling off
Simadi Residence	1828	Mineral Pigments	Pigment fading, wall cracking, white powder layer falling off, spot falling off
Xie's Residence in Zhongtuan Village	1862-1874	Mineral Pigments	Paint fades, rainwater stains

Data source:: Liao Haowen

1.2 Problems faced by murals

1.2.1 Impact of environmental factors on the preservation of murals

Pingnan County's subtropical monsoon climate provides favorable conditions for the long-term preservation of murals. The annual average temperature is stable at 21.5℃. This mild and constant temperature environment slows down the aging process of murals. However, humidity, sun and rain, and acid and alkali substances in the air still pose a serious threat to murals. Long-term moisture can easily cause the surface of murals to mold and fall off. The pigments will fade and peel off faster after absorbing moisture. At the same time, the humid environment is also prone to mold growth, further damaging the murals. Sun and rain will cause the mural pigments to fade, and rain erosion may cause the picture to be blurred. Acid and alkali substances in the air will also corrode the murals and accelerate their aging.

1.2.2 The impact of economic factors on mural protection

Economic factors also have an important impact on the protection of murals. Currently, murals are distributed in various towns and villages in Pingnan County. Due to the different development conditions of each township, there are also significant differences in the protection of murals. Although most of the large-scale and historic ancient buildings have been well restored, the protection of buildings and murals in some remote areas is still insufficient. Although economic development has provided more resources for cultural undertakings, when it comes to the protection, restoration and inheritance of folk murals, financial investment may still be insufficient, resulting in some precious murals not being properly maintained.

1.2.3 The influence of cultural and social factors on the development of murals

Cultural homogenization, faults in cultural inheritance, social and cultural changes in rural clans, and the impact of modern cultural trends have also brought challenges to the development and protection of folk murals in Pingnan County. In the process of modernization, the phenomenon of cultural convergence has become increasingly serious, resulting in the weakening of the uniqueness of murals and affecting the expression of their cultural value. At the same time, as the number of older generation artists decreases, the younger generation may not have enough understanding of and interest in folk murals, leading to gaps in cultural inheritance. The changes in the social culture of rural clans have also affected the embodiment and inheritance of related elements in murals. Although the influx of modern

cultural trends has injected new vitality into folk murals, it has also had an impact on the style of traditional murals, causing some young artists to ignore traditional elements and techniques in their creations. Human factors cannot be ignored either. The acceleration of urbanization and the lack of awareness of protection during the construction process also put some murals at risk of disappearing.

2. Protection strategy of murals

2.1 Enhance cultural recognition and publicity of murals

In response to the challenges of mural protection and inheritance in Pingnan County, multiple measures need to be taken. First, in response to the problem of low cultural recognition of murals in remote and economically underdeveloped areas, publicity should be strengthened through educational institutions and the media to enhance the public's awareness of the history, skills and cultural connotations of murals. At the same time, exhibitions and cultural exchange activities should be organized to attract the attention of young people. The inheritance of murals in Pingnan County is a long-term task that requires the joint efforts of the government, society and professional teams. In the inheritance, we should combine dynamic and static protection, hold exhibitions, lectures and other activities to show the charm of murals, improve public awareness, and encourage artists to learn and inherit skills. At the same time, strengthen the protection and restoration of murals on the original site to ensure safety and integrity. Focus on the transformation of research results, provide reference for academia and the public, and explore the application of murals in modern design and other fields. In addition, it is crucial to cultivate the interest of the younger generation. Through activities such as summer camps and creative competitions, we can stimulate young people's interest in traditional culture and incorporate mural culture into school education.

2.2 Implement technical protection measures to deal with environmental and disease problems

In view of the problems caused by Pingnan County's subtropical monsoon climate to the preservation of murals, as well as the fading of mural pigments, cracking of walls, shedding of white powder layers and spot shedding, a series of technical protection measures need to be taken. This includes anti-aging coating treatment on the surface of the murals, using special moisture-proof, mildew-proof and acid-proof paints to form a protective layer; at the same time, for the existing diseases, remedial measures such as reinforcement with polymer reinforcement agents, partial or overall coloring, crack repair, and re-scraping of the white powder layer are adopted to restore the original appearance of the murals and prevent the recurrence of the diseases.

2.3 Diversified ways to increase economic income and strengthen cultural heritage

In view of the economic shortage problem faced by the mural protection work in Pingnan County, as well as the threat of cultural homogenization and cultural inheritance fault, it is necessary to increase economic income through diversified channels and strengthen the protection and inheritance of mural culture. This includes developing mural tourism and creating mural tourism routes with local characteristics; developing mural derivatives and integrating mural elements into cultural and creative products; providing mural protection and restoration services, and providing one-stop services for mural protection projects at home and abroad; at the same time, using digital technology to collect and record murals with high precision, establish a mural digital resource library, and realize the online display and interactive experience of murals. In addition, it is necessary to launch a comprehensive survey

of folk murals, conduct detailed records and evaluations of murals in Pingnan County and its surrounding areas, and use modern scientific and technological means to establish a detailed digital archive to provide a solid foundation for subsequent protection, research and inheritance. At the same time, it is necessary to strengthen the awareness of mural protection among the public and builders, formulate scientific demolition and reconstruction plans, and ensure that important murals are effectively protected.

Discussion

In response to the challenges posed by Pingnan County's subtropical monsoon climate to the preservation of murals, as well as the low cultural identity of murals in remote and economically underprivileged areas,economic problems, cultural homogenization and cultural heritage gaps, this study proposed a series of practical solutions.This includes anti-aging coating treatment on the surface of murals, repairing pigment fading, wall cracking and other diseases; strengthening the publicity and education of mural art through educational institutions and media platforms, organizing exhibitions and cultural exchange activities, and encouraging innovation and development; making full use of mural resources to develop mural tourism, develop derivatives, provide protection and restoration services, and use digital technology to bring economic benefits; at the same time, launching a comprehensive survey of folk murals, recording and evaluating cultural heritage, and using modern scientific and technological means to establish a digital archive to provide a solid foundation for subsequent protection, research and inheritance.

Previous research results have laid a solid foundation for this in-depth understanding and protection of Lingnan mural culture and provided valuable references. Kang (2012) conducted an in-depth study of the works of Yang Ruishi, a master of Lingnan murals in the Qing Dynasty, revealing his artistic achievements and cultural influence, and providing new insights into the Lingnan culture of the Qing Dynasty. Then Xie and Chen and Wang (2014) explored the hall mural techniques in the Cantonese area of Lingnan, revealing its historical, technical and cultural value, and explored the artistic style of the painters, providing an important basis for understanding the artistic characteristics of Lingnan murals.

Li (2014) studied the current status of ancient buildings and murals in Foshan, put forward protection suggestions, provided a basis for subsequent in-depth research, and emphasized its multiple values. Two years later, Li (2016) further explored the possibility of using digital technology to protect and inherit Cantonese traditional architectural murals, and contributed to the research on new models of folk mural protection.

Xie (2018) aims to establish a theoretical framework for the study of Cantonese traditional architectural murals, promote comprehensive understanding and protection, and provide new perspectives and interpretations, providing systematic theoretical guidance for the study of Lingnan murals. (Mai, 2020) focuses on the decorative patterns of Cantonese traditional buildings, systematically organizes their applications and types, establishes a knowledge framework, and conducts comparative analysis, providing important materials for a more comprehensive understanding of the decorative art of Lingnan murals.

Li &Li(2021) and Deng (2021) studied traditional architectural murals in southeastern Guangxi and traditional ancient architectural murals in the Nanjiang River Basin of Guangdong, respectively, and comprehensively investigated their characteristics and the application of protection measures, providing important references for folk mural research and the inheritance and development of regional cultural heritage.

Lv and Zhou (2022) initially explored the origins of traditional architectural murals in the Cantonese region, which is of great significance for understanding the various aspects of this artistic heritage. Nong (2023) comprehensively investigated and analyzed the current status and characteristics of traditional architectural murals in southeastern Guangxi, provided protection and development strategies, and put forward specific suggestions and mechanisms.

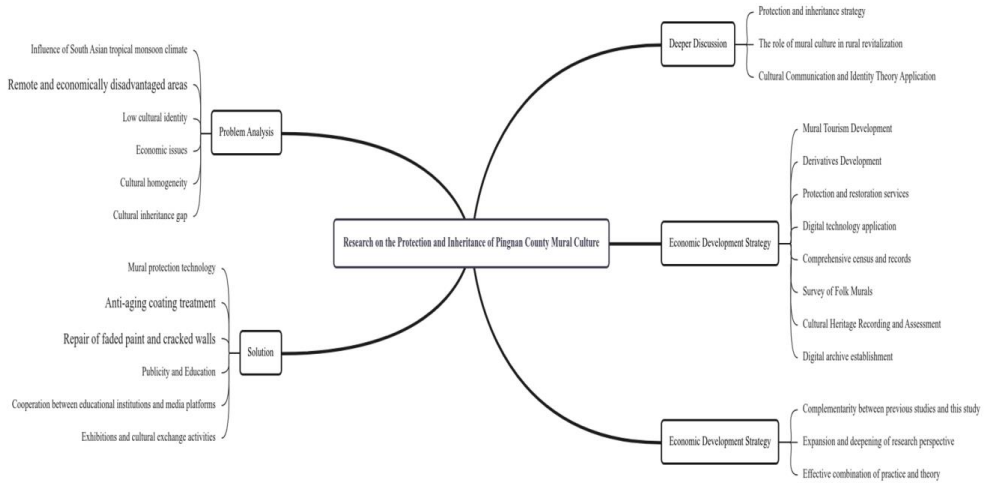
These research results together build a comprehensive and in-depth understanding of Lingnan mural culture, and provide valuable theoretical basis and practical experience for subsequent protection and inheritance work.

On this basis, this study further explored the protection and inheritance of Pingnan County mural culture, and proposed a series of specific protection measures and development strategies. In the context of globalization and cultural diversity, especially under the impetus of rural revitalization, this study emphasizes the importance of mural culture as a key factor in promoting the transformation and upgrading of rural economy and promoting the integrated development of cultural tourism.

In addition, this study further emphasized the universality and diversity of mural cultural communication through the application of theories such as cultural communication and cultural identity, and provided a new perspective and interpretation for understanding the cultural background and communication methods of murals. The application of this theory not only enriches the understanding of mural culture, but also provides strong support and guidance for more effective protection and inheritance of mural culture in practice.

In summary, the research results of predecessors and the content of this study have formed an organic complement and extension in the protection and inheritance of Lingnan mural culture. The combination of the two not only provides a more comprehensive and in-depth perspective on the study of Lingnan mural culture, but also provides strong support and guidance for more effective protection and inheritance of this precious cultural heritage in practice. Through the implementation of these measures, the mural culture of Pingnan County can be effectively protected and inherited, allowing it to glow with new vitality in modern society.

Figure 2: Mural Protection and Inheritance Framework

Recommendations

1. Theoretical recommendations

The protection and inheritance of folk murals in Pingnan County requires the strengthening of multidisciplinary comprehensive research, and the in-depth exploration of the cultural connotation, inheritance mechanism, educational value and economic potential of murals from multiple perspectives such as cultural anthropology, sociology, education and economics, to provide a comprehensive scientific basis for protection and inheritance, and to explore ways to combine with tourism and cultural industries to provide economic support for inheritance. The concepts of fusion and collision can be used, mainly referring to the fusion and collision of different cultures and artistic styles as an important driving force for the development of murals as a medium for cultural exchange. This cross-cultural exchange has prompted mural art to present a more diverse and rich appearance.

2. Policy recommendations

In order to enhance the public's recognition of mural culture, it is recommended to increase the publicity and education of mural culture, popularize mural knowledge through media, educational institutions and other channels, so that more people can understand and respect this cultural heritage.

In view of the environmental and disease problems faced by murals, technical protection measures should be implemented, and funds should be invested in the research and development and application of new protection materials and technologies to protect murals scientifically and rationally.

In order to support the long-term development of the mural cultural industry, economic income should be increased through diversified channels, such as promoting mural tourism, derivative product development, etc., and establishing a mural digital resource library. At the same time, mural culture should be incorporated into school education to cultivate the interest and love of the younger generation.

3. Practical recommendations

For the restored murals, advanced scientific and technological means should be used to prevent aging, moisture, mildew and acid, and form an effective protective layer. For the existing diseases, professional measures should be taken in time to repair them to maximize the service life of the murals.

The inheritance of mural culture requires the combination of living inheritance and static protection. Through exhibitions, lectures, workshops and other activities, the charm of murals can be shown to the public to improve people's awareness of the value of murals. At the same time, artists and craftsmen are encouraged to learn and pass on the skills of mural making to ensure that this traditional art can continue.

Diversified development is also an important way to protect and inherit murals. It is possible to develop mural tourism and create special tourist routes; develop mural derivatives to integrate mural elements into modern life.

References

Deng,H. (2021). Current status and protection foresight of traditional ancient architectural murals in the Nanjiang River Basin of Guangdong province. *Guangzhou City Polytechnic.* (01), 85-89.

Kang, W. (2012). From the existing Yang Ruishi murals to see the qing Dynasty lingnan architectural murals that need to be protected [J]. *Guangzhou wenbo*, 2012, (00), 248-251.

Li,M. (2014). Foshan Guangfu style of ancient buildings and murals. *yihai*. (02), 127-130.

Li,M. (2016). Research on the construction of Guangfu mural information database in Lingnan ancient village. *yihai.* (08),113-115.

Li,Y&Li,W. (2021). *Investigation and research of murals of traditional buildings in Southeast Guangxi.* Economic and social development. (03).

Lv,T.&Zhou,Y. (2022). *Initi Study of the Source Guangfu Area Traditional Architectural Muralists.* (11), 244-246.

Mai,J. (2020). *Study on Archiectural Ornaments of Traditional Architecture Canton*. Dissertation for the Degree of Master. (South China University of Technology).

Nong,X. (2023). *An investigation and study of traditional architectural murals in southeast Guangxi*.Master's degree thesis, Guangxi University for Nationalities.

Xie,Y.Cheng,J.&Wang,P. (2014). *Analysis of the hall mural art south of the Five Ridges Cantonese area:ToFoshan Xu Jiang temple mural art as an example*. (eds.) 2014 Annual Meeting and Academic Seminar proceedings of China Architectural History Society (pp.301-306).

Xie,Y. (2018). *Study on the traditional architectural murals of Guangfu*.Dissertation for Degree of Doctor of Philosophy.(South China University of Technology).

โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)
The Structure of Urban Layout for Khon Kaen City Bus Services

ธนวรรต บุญสร้าง และ ปานปั้น รองหานาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Thanawat Bunsrang and Panpun Ronghanam
Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: thanawat.b@kkumail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) 2) เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการเดินรถสาธารณะทั้งในเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างระบบของถนนภายในเมืองและลำดับศักย์ของถนน สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และใช้เทคนิคการซ้อนทับข้อมูล (Overlay Analysis) เพื่อหาสัดส่วนของการใช้พื้นที่ถนนและพื้นที่เมือง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยรอบสถานีที่ดินประเภทเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพต่ำกว่าเกณฑ์ และที่ดินประเภทเพื่อการบริการสาธารณะสูงกว่าเกณฑ์ (2) สัดส่วนพื้นที่เมืองกับถนนแล้ว ขอนแก่นมีสัดส่วนพื้นที่เมืองกับพื้นที่ถนนน้อยกว่ามาตรฐาน (3) ลำดับศักดิ์ โครงสร้างถนนของเมืองขอนแก่นไม่ได้เป็นไปตามลำดับศักดิ์ที่ถูกต้องในหลายพื้นที่ และมีแยกหรือทางตัดผ่านรวมบนถนนมิตรภาพไม่ได้เป็นไปตามระยะที่มาตรฐานกำหนด

คำสำคัญ: ลำดับศักย์ของถนน; การใช้ประโยชน์ที่ดิน; ผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น

Abstract

The objective of this research were to study 1) analysis of the structure of urban layout for Khon Kaen city bus services 2) propose ways to tackle problems for the structure of public service. We conducted qualitative research, analyzing data form documents related to road to layout, road hierarchy, and land utilization. Additionally, we used Geographical Information System overlay analysis to understand the proportion of road relative to the total city area.

The results of the research reveals that The Structure of Urban Layout for Khon Kaen City Bus Services (1) Land use for Khon Kaen. The city's bus routes are primarily confined to residential zones and do not extend to commercial, office, and public service areas. (2) Khon Kaen City suffers from a low ratio of public roads relative to its total area, reading to increased

* วันที่รับบทความ : 8 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 1 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 9 พฤษภาคม 2567
Received: April 28 2024; Revised: May 1 2024; Accepted: May 9 2024

traval challenges from residential regions to major thoroughfares. (3) Hierarchy for the city's road network, with its non-hierarchical structure and multiple intersections on Mittraphap Road, contributes to slower traffic flow.

Keywords: Hierarchy; Land use; Khon Kaen Comprehensive Plan Act

บทนำ

ขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีถนนมิตรภาพตัดผ่านกลางเมือง และถือเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการแพทย์และด้านการศึกษาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความหนาแน่นของประชากรสูงถึง 1,792,474 คน เป็นลำดับที่ 5 ของประเทศ มีรถที่จดทะเบียนมากถึง 891,444 คัน และมีรถที่จดทะเบียนใหม่ในปี พ.ศ.2564 จำนวน 65,173 คัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) ส่งผลให้โครงสร้างของเมืองขยายตัวไม่ทันกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมือง ปัจจุบันขอนแก่นได้มีแนวคิดในการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจให้แก่คนขอนแก่น ขอนแก่นแผนพัฒนาเมืองดังกล่าวแบ่งออกเป็น 7 ด้านประกอบด้วย ด้านคมนาคมขนส่ง (Mobility) ด้านวิถีชีวิต (Living) ด้านเศรษฐกิจ (Economy) ด้านประชากร (Citizen) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ด้านธรรมาภิบาล (Governance) และ ด้านพลังงาน (Energy) ในด้านคมนาคมขนส่งถือเป็นด้านที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ ของการพัฒนาเมืองซึ่งเมืองที่มีการพัฒนาในระดับโลก เช่น Eindhoven Portland หรือ Singapore ก็มีจุดเด่นในด้านคมนาคมขนส่ง ระบบคมนาคมขนส่งที่ดีจะถือเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป (วีรวัฒน์ พิลากุล, 2562 : 86)

ในปี พ.ศ.2558 ขอนแก่นได้มีแผนการพัฒนาเมืองด้านระบบขนส่งมวลชนโดยการร่วมมือกันของภาครัฐและภาคเอกชนมากถึง 20 องค์กร ในการร่วมลงทุน โดยใช้ชื่อว่า กลุ่มขอนแก่นพัฒนาเมือง (KKTT) และได้มีแผนจัดสร้างระบบขนส่งมลชนรถไฟฟ้ารางเบาและแผนพัฒนาพื้นที่ตลอดแนวสายการเดินรถไฟฟ้า ซึ่งเรียกว่า Transit Oriented Development หรือการพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์โดยใช้ขนส่งมวลชนเป็นตัวนำ การร่วมลงทุนดังกล่าวจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของขอนแก่นโดยไม่มีการรอการช่วยเหลือจากภาครัฐ ทำให้เกินการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

ในปี พ.ศ.2559 บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด ได้นำเอารถบัสปรับอากาศ (ปอ.24) เข้ามาให้บริการในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีอัตราค่าโดยสาร 15 บาทตลอดสาย ขอนแก่นซิตี้บัสมีการบริการอินเตอร์เน็ตฟรี (Free Wifi) และแอปพลิเคชัน KK Transit เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้โดยสารและสามารถตรวจสอบพิกัดของรถโดยสาร ขอนแก่นซิตี้บัสมีเที่ยวการทางเดินรถทั้งหมด 113 เที่ยว/วัน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มกราคม 2563) ในปัจจุบันขอนแก่นซิตี้บัสมีเที่ยวการทางเดินรถเหลือเพียง 18 เที่ยว/วัน

จากปรากฏการณ์ปัญหาด้านเที่ยวการทางเดินรถที่ลดลง จึงนำไปสู่การศึกษาโครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) และนำผลที่ได้ไปศึกษา ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านการคมนาคมขนส่งซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเมืองในด้านอื่นและเป็นต้นแบบให้หัวเมืองอื่นนำไปใช้เพื่อพัฒนาเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการเดินรถสาธารณะทั้งในเชิงโครงสร้าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) การทบทวนเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างโครงสร้างหลักของเมืองขอนแก่น และเส้นทางการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นข้อเท็จจริงและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ใช้เทคนิคการซ้อนทับข้อมูล (Overlay Analysis) ระหว่างแผนที่, ผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) และเส้นทางการให้บริการ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลโครงสร้างของพื้นที่ในการนำมาวิเคราะห์และให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสารกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) นำเส้นทางการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) ใช้เทคนิคการซ้อนทับข้อมูลลงบนผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) และใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยโดยใช้โปรแกรม QGIS เข้ามาคำนวณหาระยะทางที่เส้นทางการให้บริการผ่านของแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน และใช้ข้อมูลเชิงเอกสารการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Calthorpe, 1993 : 16-17) มาอ้างอิงและใช้ในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

2. สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง นำเส้นทางการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) ใช้เทคนิคการซ้อนทับข้อมูลลงบนแผนที่ โดยใช้ระยะที่ 1 ระยะเดินหรือ 400 เมตรเท่านั้นในการนำมาวิเคราะห์ และใช้เครื่องมือเข้ามาช่วย โดยใช้โปรแกรม QGIS ซึ่งเป็นโปรแกรมทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เข้ามาคำนวณหาพื้นที่เมือง พื้นที่ของถนนและหาขนาดของเมือง และใช้ข้อมูลเชิงเอกสารสัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง (Gardner, 2011) มาอ้างอิงและใช้ในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

3. ระบบถนนภายในเมืองและลำดับศักย์ของถนน นำเส้นทางการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ. 24) ใช้เทคนิคการซ้อนทับข้อมูลลงบนแผนที่ และใช้ข้อมูลถนนรอบๆเส้นทางการให้บริการ โดยใช้ระยะที่ 1 ระยะเดินหรือ 400 เมตรเท่านั้น และใช้ข้อมูลเชิงเอกสารของผังเมืองและลำดับศักดิ์ ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 มาตรา 17(3)(ก) มาอ้างอิงและใช้ในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาบรรยายเรียบเรียงข้อมูลผลการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

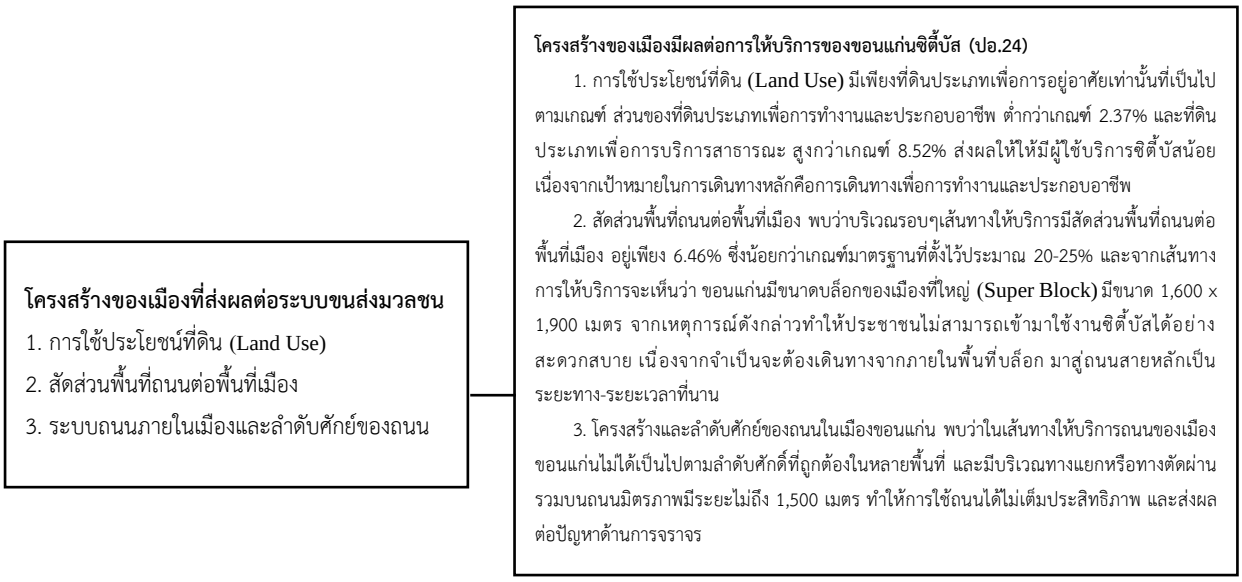
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของเมืองที่ผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส ได้แก่

1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) เป็นการใช้ที่ดินเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ

2. สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง ผังเมืองมาตรฐานจะมีสัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมืองไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 (พนิต ภู่จินดา, 2564)

3. ระบบถนนภายในเมืองและลำดับศักย์ของถนน การกำหนดลำดับศักย์ของถนนที่ถูกต้องและเหมาะสมจะช่วยให้การสัญจรสะดวก ปลอดภัยและจะช่วยให้การสัญจรมีประสิทธิภาพสูงสุด (สิทธิพงค์ กลิ่นกระจาย, 2562 : 8-9)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

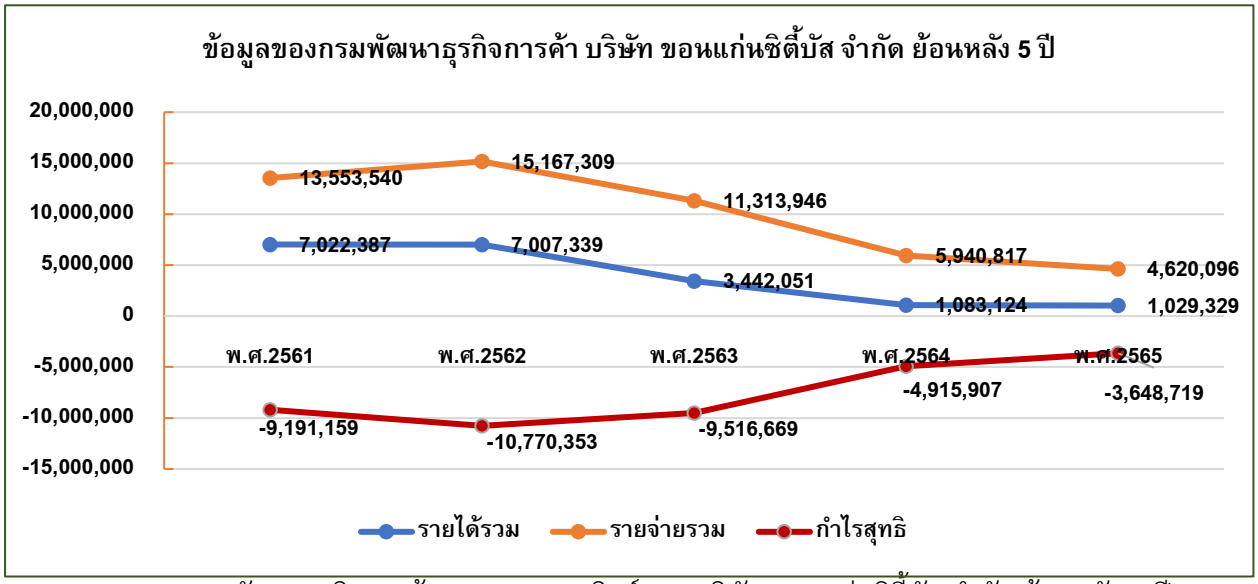
การศึกษาเรื่องโครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) โดยมีการทบทวนเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

1. ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)

1.1) การให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)

บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด ก่อตั้งในปี พ.ศ.2559 ได้นำเอารถบัสปรับอากาศ (ปอ.24) เข้ามาให้บริการในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง (ในช่วงแรกของการให้บริการ) โดยมีอัตราค่าโดยสาร 15 บาทตลอดสาย มีเส้นทางการเดินรถ 3 เส้นทาง และมีเที่ยวการทางเดินรถ 18 เที่ยว/วัน ประกอบด้วย สายสีแดง มีจำนวน 6 เที่ยว/วัน สายสีน้ำเงิน มีจำนวน 3 เที่ยว/วัน และสายสีเขียว มีจำนวน 9 เที่ยว/วัน (ตารางเดินรถขอนแก่นซิตี้บัส : 1 ธันวาคม 2566) และจากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ของ บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด ย้อนหลัง 5 ปี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2566) ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ของ บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด ย้อนหลัง 5 ปี

หมายเหตุ : จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ของ บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด ย้อนหลัง 5 ปี

รูปที่ 1 แผนที่การเดินรถขอนแก่นซิตี้บัส (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2566)

1.2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use)

จากผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) ได้แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออก 10 ประเภท ดังนี้

ตารางที่ 2 ประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลำดับ	ชนิดของสี	สี	ประเภทประโยชน์ที่ดิน
1	เขตสีเหลือง	ย.1-ย.4	ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
2	เขตสีส้ม	ย.5-ย.7	ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
3	เขตสีแดง	พ.1-พ.4	ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
4	เขตสีเขียว	ก.1-ก.2	ประเภทชนบทและเกษตรกรรม

5	เขตสีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว	อก.	ประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
6	เขตสีเขียวอ่อน	ล.	ประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการการเลี้ยงสัตว์และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
7	เขตสีเขียวมะกอก	ศษ.	ประเภทสถาบันการศึกษา
8	เขตสีฟ้า	ลส.	ประเภทที่โล่งเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
9	เขตสีเทาอ่อน	ศน.	ประเภทสถาบันศาสนา
10	เขตสีน้ำเงิน	ส.	ประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

เมื่อนำเส้นทางการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) มาวาดลงบนผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) พบว่าบริเวณรอบๆเส้นทางให้บริการมีการแบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 4 ประเภทดังนี้ 1. พานิชย์ อาศัยหนาแน่น 2. อาศัยปานกลาง 3. อาศัยปานน้อย 4. เพื่อการบริการสาธารณะ และจะได้ระยะทางในการให้บริการและประเภทของประโยชน์ที่ดินตลอดเส้นทางการให้บริการของทั้ง 3 สายที่ให้บริการ ตามตารางที่ 3 และจะได้สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมตลอดเส้นทางการให้บริการ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ระยะทางในการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24)

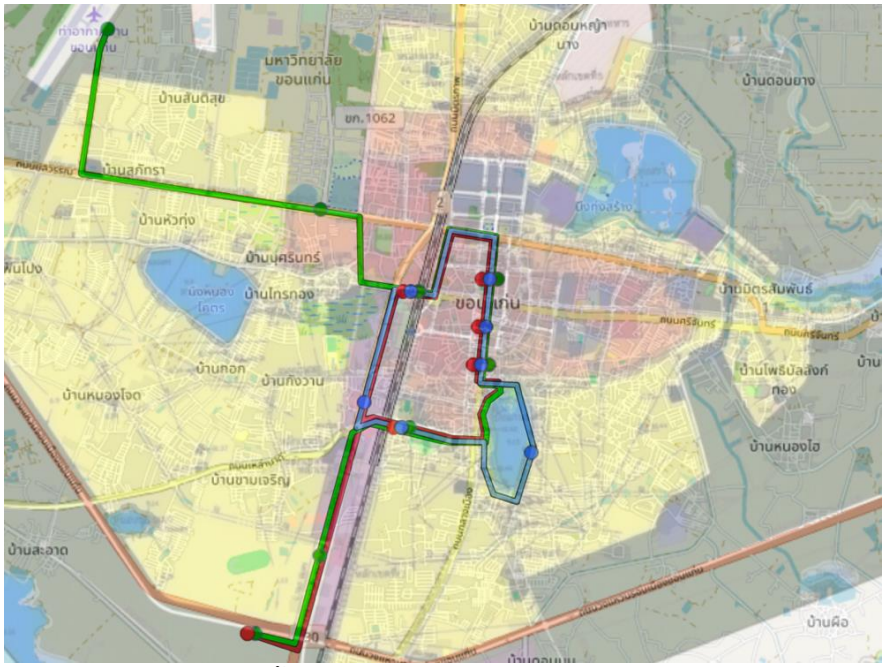
เส้นทางการให้บริการ	ระยะทาง (กม.)	พานิชย์ อาศัย			เพื่อการบริการสาธารณะ (กม.)
		พานิชย์ อาศัยหนาแน่น (กม.)	อาศัยปานกลาง (กม.)	อาศัยน้อย (กม.)	
สายสีฟ้า	11	8.9	2.4	3.3	7.4
สายสีแดง	16.7	21.1	4	-	8.3
สายสีเขียว	18	20.5	4.9	4.8	5.8
ระยะทางรวม	45.7	50.5	11.3	8.1	21.5

หมายเหตุ : ระยะทางในการให้บริการ จากการใช้เครื่องมือทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

ตารางที่ 4 สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	TOD ย่านชุมชน	TOD ย่านเมือง	TOD เมืองขอนแก่น
เพื่อการอยู่อาศัย	50 – 80%	20 – 60%	48.85%
เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ	10 – 40%	30 – 70%	27.63%
เพื่อการบริการสาธารณะ	10 – 15%	5 – 15%	23.52%

หมายเหตุ : สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน จาก The Next American Metropolis. และการใช้เครื่องมือทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

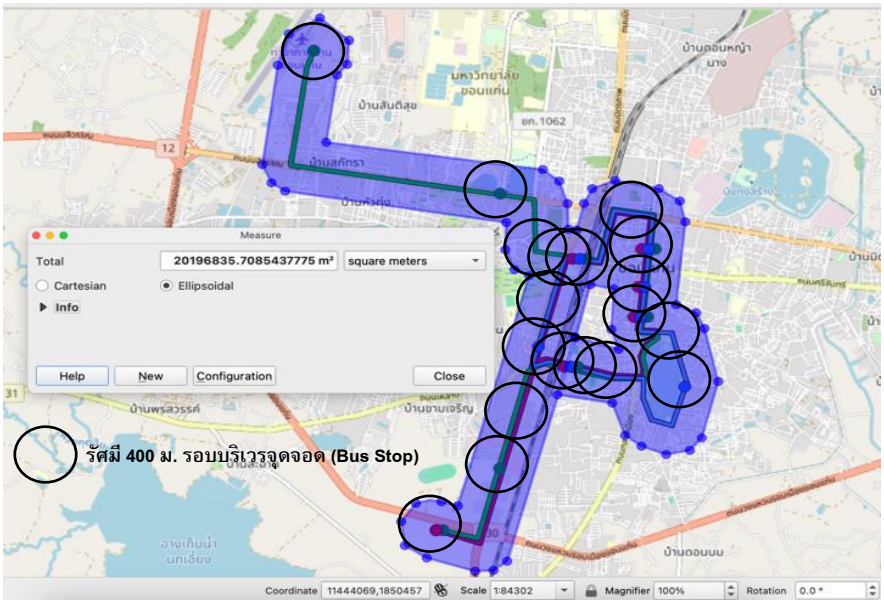

รูปที่ 2 เส้นทางการให้บริการขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) บนผังเมืองรวมเมืองขอนแก่น (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3)

1.3) สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง

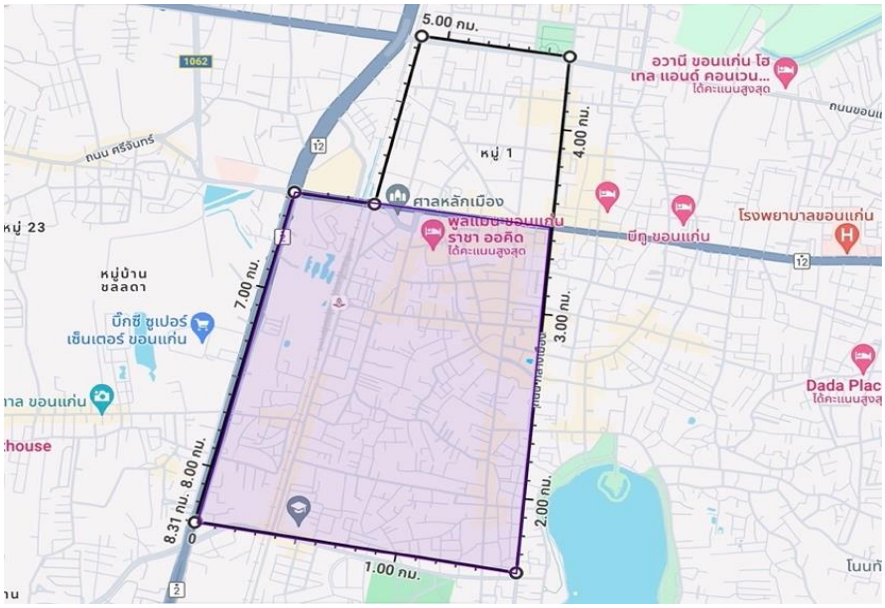
เมืองขอนแก่นเป็นเมืองที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากการเติบโตของเมืองทำให้โครงสร้างของเมืองขยายตัวไม่ทันกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองและเส้นทางการให้บริการสาธารณะไม่สามารถครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ได้ จึงส่งผลให้เมืองมีความหนานแน่น เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ และสัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมืองของเมืองขอนแก่น พื้นที่ทั้งหมดที่ครอบคลุมพื้นที่การให้บริการ โดยวัดออกไปทางด้านซ้ายขวาของเส้นทางให้บริการ 1 ระยะเดิน(400 เมตร) จะได้พื้นที่ทั้งหมดคือ 20,196,835.7 ตร.ม. พื้นที่ถนนที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการ โดยวัดออกไปทางด้านซ้ายขวาของเส้นทางให้บริการ 1 ระยะเดิน (400 เมตร)

จะได้พื้นที่ถนนคือ 1,305,500 ตร.ม. สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมืองของเมืองขอนแก่นบริเวณโดยรอบเส้นทางการให้บริการจะอยู่ที่ร้อยละ 6.46

รูปที่ 3 พื้นที่อยู่รอบๆเส้นทางการให้บริการ

จากโครงสร้างของเมืองขอนแก่น โดยใช้เกณฑ์เส้นทางการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนวิ่งล้อมรอบ จะได้พื้นที่ Block เมืองขอนแก่นมีขนาด 1,600 x 1,900 เมตร ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าผังเมืองแบบมาตรฐานที่มีขนาดเพียง 800 x 800 เมตร

รูปที่ 4 บล็อกขนาดใหญ่ (Super Block) ของเมืองขอนแก่น

1.4) โครงสร้างและลำดับศักย์ของถนนในเมืองขอนแก่น

ขอนแก่นเป็นเมืองที่มีถนนสายประธานผ่านกลางเมืองและมีถนนสายหลัก ถนนสายรอง ถนนสายย่อยที่จะเชื่อมต่อไปยังส่วนต่างๆของเมือง และมีของบริเวณทางแยกหรือทางตัดผ่านรวมทั้งไฟแดงบนถนนสายประธาน

ถนนสายประธาน ได้แก่ ถนนมิตรภาพ

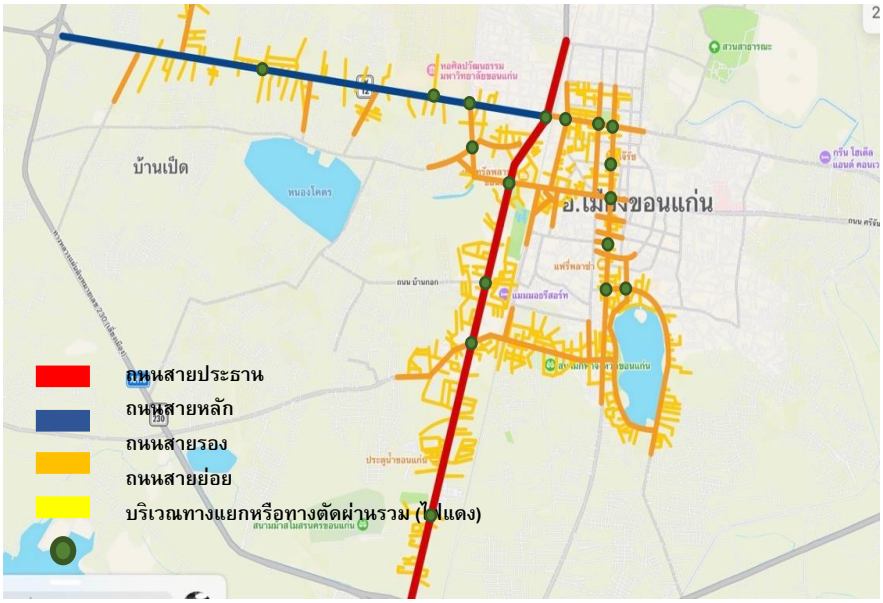
ถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนมะลิวัลย์

ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนบ้านกอก (สี่แยกมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ถนนศรีจันทร์ และถนนเหล่านาดี

ถนนสายย่อย ได้แก่ ซอยมิตรภาพ 2 4 5 6 8 10 และซอยมะลิวัลย์ 3 เป็นต้น

บริเวณทางแยกหรือทางตัดผ่านรวม ได้แก่ สี่แยกมะลิวัลย์ (สี่แยกสามเหลี่ยม) สี่แยกประตูเมือง (สี่แยกเซ็นทรัล) สี่แยกบ้านกอก (สี่แยกมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สี่แยกเหล่านาดี (สี่แยกเจริญศรี) และไฟแดงหน้าศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติขอนแก่น (KICK)

จะเห็นว่า ถนนสายประธานจะมีถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนสายย่อย มาเชื่อมต่อไปยังส่วนต่างๆของเมือง และยังมีบริเวณทางแยกหรือทางตัดผ่านรวมทั้งไฟแดงบนถนนสายประธานและตารางระยะทางระหว่างแยก (ไฟแดง) บนถนนสายประธาน ตามตารางที่ 5

รูปที่ 5 โครงสร้างของถนนที่อยู่รอบๆเส้นทางการให้บริการ

ตารางที่ 5 ตารางระยะทางระหว่างแยก (ไฟแดง) บนถนนสายประธาน

				สี่แยกมะลิวัลย์ (สี่แยกสามเหลี่ยม)
			แยกประตูเมือง (สี่แยกเซ็นทรัล)	980 เมตร
		สี่แยกบ้านกอก (สี่แยก ม.ภาค)	1,200 เมตร	2,180 เมตร
	สี่แยกเหล่านาดี (สี่แยกเจริญศรี)	730 เมตร	1,930 เมตร	2,910 เมตร
ไฟแดงหน้าศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติขอนแก่น (KICK)	2,300 เมตร	3030 เมตร	4,230 เมตร	5,210 เมตร

2. ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการเดินรถสาธารณะทั้งในเชิงโครงสร้าง

ภาครัฐควรจัดการแยก จุดกลับรถ บนถนนมิตรภาพที่เป็นถนนสายสำคัญสำหรับการให้บริการ ให้เป็นไปตามลำดับศักย์ของถนนที่ถูกต้องและเหมาะสม จะช่วยให้การสัญจรสะดวก ปลอดภัยและทำให้การสัญจรมีประสิทธิภาพสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านโครงสร้างของเมืองที่มีผลต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) จากแนวคิด Transit Oriented Development (TOD) Calthorpe มีเพียงที่ดินประเภทเพื่อการอยู่อาศัยเท่านั้นที่เป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนของที่ดินประเภทเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ ต่ำกว่าเกณฑ์ 2.37% และที่ดินประเภทเพื่อการบริการสาธารณะ สูงกว่าเกณฑ์ 8.52% ส่งผลให้ให้มีผู้ใช้บริการซิตี้บัสน้อย เนื่องจากเป้าหมายในการเดินทางหลักคือการเดินทางเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยาภรณ์ เทพาศักดิ์ (2553 : 38)

2) สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง พบว่าบริเวณรอบๆเส้นทางให้บริการมีสัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมือง อยู่เพียง 6.46% ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ประมาณ 20-25% และจากเส้นทางการให้บริการจะเห็นว่า ขอนแก่นมีขนาดบล็อกของเมืองที่ใหญ่ (Super Block) มีขนาด 1,600 x 1,900 เมตร ซึ่งมีขนาดที่ใหญ่กว่าขนาดของผังเมืองแบบมาตรฐานที่มีขนาดเพียง 800 x 800 เมตร จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามาใช้งานซิตี้บัสได้อย่างสะดวกสบาย เนื่องจากจำเป็นจะต้องเดินทางจากภายในพื้นที่

บล็อก มาสู่ถนนสายหลักเป็นระยะทาง-ระยะเวลาที่นาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพิ่ม แซ่โง้ว, มรกต วรชัยรุ่งเรือง, คธาวุฒิ ไวยสุศรี และ ณยศ กุลพานิช (2565 : 101) ที่กล่าวว่า การเข้าถึงการบริการสาธารณะที่ยากลำบากนำไปสู่ความไม่พอใจ และไม่ต้องการใช้ระบบขนส่งสาธารณะเหล่านั้น

3) โครงสร้างและลำดับศักย์ของถนนในเมืองขอนแก่น พบว่าในเส้นทางให้บริการถนนของเมืองขอนแก่นไม่ได้เป็นไปตามลำดับศักดิ์ที่ถูกต้องในหลายพื้นที่ และมีบริเวณทางแยกหรือทางตัดผ่านรวมบนถนนมิตรภาพมีระยะไม่ถึง 1,500 เมตร ซึ่งตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 มาตรา 17(3)(ก) ได้กำหนดไว้ว่าโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมขนส่งทางบกของประเทศไทยต้องแบ่งออกตามลำดับศักย์ และมีระยะห่างระหว่างบริเวณทางแยกหรือทางตัดผ่านรวมบนถนนสายประธานต้องมากกว่า 1,500 เมตร ทำให้การใช้ถนนได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ และส่งผลต่อปัญหาด้านการจราจร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา พรพันธุ์ไพบูลย์ (2564 : 31) ที่กล่าวว่า ลำดับศักย์มีความสัมพันธ์กับระบบการสัญจรที่เข้าถึงพื้นที่

2. แนะแนวทางในการแก้ปัญหาการเดินรถสาธารณะทั้งในเชิงโครงสร้าง ภาครัฐควรจัดการแยก จุดกลับรถ บนถนนมิตรภาพที่เป็นถนนสายสำคัญสำหรับการให้บริการ ให้เป็นไปตามลำดับศักย์ของถนนที่ถูกต้องและเหมาะสม จะช่วยให้การสัญจรสะดวก ปลอดภัยและทำให้การสัญจรมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิพงศ์ กลิ่นกระจาย และพรรณี ชีวินศิริวัฒน์ (2563 : 333) ที่กล่าวว่า การจำแนกถนนตามหน้าที่การใช้งานจริง จะช่วยให้การวางแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) รอบเส้นทางการให้บริการไม่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ ดังนั้นควรศึกษาเส้นทางการบริการของระบบขนส่งมวลชนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานจริง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนพื้นที่ถนนต่อพื้นที่เมืองของเมืองขอนแก่นน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น ภาครัฐควรมีการบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเข้มงวด เช่น ห้ามจอด ห้ามจอดรับ-ส่ง ในพื้นที่ห้ามจอด เพื่อที่จะทำให้การจราจรคล่องตัวและลดการติดขับของการจราจร เนื่องจากไม่สามรถแก้ปัญหาด้านโครงสร้างโครงสร้างของเมืองได้โดยตรง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างถนนของเมืองขอนแก่นไม่ได้เป็นไปตามลำดับศักย์ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกนโยบาย ควรแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างของเมืองที่เป็นต้นตอของปัญหา เช่น การสร้างสะพานกลับรถ สะพานหรืออุโมงค์ข้ามแยก เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพเส้นทางบริเวณจุดตัดและจุดกลับรถ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการสัมภาษณ์หรือเป็นการทำแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ ในประเด็นที่มีผลต่อการให้บริการโดยตรง เช่น เส้นทางการให้บริการ, ความสะดวกในการใช้บริการ หรือความคุ้มค่าในการใช้บริการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำมาสู่การหาปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการให้บริการของขอนแก่นซิตี้บัส (ปอ.24) ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤติยาภรณ์ เทพาศักดิ์. (2553). *ปัจจัยภายในผู้เดินทางที่มีผลต่อการเลือกใช้รถขนส่งสาธารณะ : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น*. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บริษัท ขอนแก่นซิตี้บัส จำกัด. (2566). เส้นทางเดินรถ ขอนแก่นซิตี้บัส. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา: https://khonkaencitybus.com

บริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (เคเคทีที) จำกัด. “ขอนแก่นโมเดล” วิถีการสร้างเมืองอัจฉริยะแบบคนขอนแก่น. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566. แหล่งที่มา : https://www.khonkaenthinktank. com/news_view.php?id=86

พนิต ภู่จินดา. (2564). Superblock ต้นเหตุแห่งปัญหารถติดในกรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2566.แหล่งที่มา: https://healthserv.net/healtheconomy/11769

พรนภา พรพันธุ์ไพบูลย์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลำดับศักย์ของย่านตลาดเทศบาลตำบลหล่มเก่า. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 12 (2), 31-41.

พรเพิ่ม แซ่โง้ว, มรกต วรชัยรุ่งเรือง, คธาวุฒิ ไวยสุศรี และ ณยศ กุลพานิช. (2565). ระดับการเข้าถึงของระบบขนส่งสาธารณะกับการใช้ที่ดินในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.* 42 (1), 90-103.

วีรวัฒน์ พิลากุล. (2564). *แนวทางการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของประเทศ.* (1). สถานที่พิมพ์: สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สถิติการจดทะเบียนของกรมขนส่งทางบบก จำแนกตามสถานะรถที่จดทะเบียน. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566. แหล่งที่มา : https://ittdashboard.nso.go.th/preview.php?id_project=127

สิทธิพงศ์ กลิ่นกระจาย และ พรรณี ชีวินศิริวัฒน์. (2563). การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และตรรกศาสตร์คลุมเครือเพื่อจำแนกลำดับศักย์ของถนน : กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 23 (2), 333-346.

สิทธิพงค์ กลิ่นกระจาย. (2562). การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อจำแนกลำดับศักย์ของถนน: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *Chulalongkron University Theses and Dissertations (Chula ETD)*, 8-9.

Charlie Gardner. (2011). Density on the Ground: Cities and Building Coverage. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2566. แหล่งที่มา: https://oldurbanist.blogspot.com/2011/06/density-on-ground-cities-and-building.html

Peter Calthorpe. (1993). *The Next American Metropolis: ecology, community, and the Americandream*(4). สถานที่พิมพ์: Princeton Architectural Press.

The Tibetan Reba Drum Dance: Inheritance and Development in the Context of Chinese National Policy

Zhonghao Lyu and Peera Phanlukthao
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 861419275@qq.com

****

Abstract

The objectives of this research were: 1) Explore the historical background of the Tibetan Reba Drum Dance, including its origins, cultural roots, and early development stages. 2) Analyze the inheritance and evolution of the Tibetan Reba Drum Dance, focusing on how it has adapted to societal changes and modernization while preserving its traditional essence. 3) Examine Chinese policies regarding the protection and promotion of the Tibetan Reba Drum Dance, assessing their effectiveness in safeguarding intangible cultural heritage and fostering cultural appreciation and education. This study adopts qualitative research methods , the sample studied includes Reba folk artists in Tibet, China, and professors and experts from Tibet University. Research tools include questionnaires, interviews and observations. Collecting data from literature and the field, and analyzing it through field imterviews, comparative research，and observation and discussion.

The research results were found as follow: 1) The Reba Drum dance originated in Tibet, and its history can be traced back to Tibetan Buddhism hundreds of years ago. 2) Tibetan Reba dance is the spiritual culture and wealth of the social life development of the Tibetan people. After long-term historical accumulation and practice, it has gradually evolved into A dance art culture rich in unique Tibetan style and of great development, inheritance and research value. 3) Tibetan Reba Drum Dance has been listed as a national intangible cultural heritage and runs through the Chinese national education system. With the support and encouragement of relevant national policies, Tibet Reba drums are booming.

Keywords: Tibetan; Reba Drum Dance; Inheritance; Development; Chinese National Policy

Introduction

Beijing, June 2, 2023 (Xinhua) -- Xi Jinping, general secretary of the Central Committee of the Communist Party of China (CPC), President of the People's Republic of China (PRC) and Chairman of the Central Military Commission (CMC), attended a symposium on the development of cultural inheritance in Beijing on June 2 and delivered an important speech. He stressed that it is our new cultural mission in the new era to continue to promote cultural prosperity, build a strong cultural country and build a modern civilization of the Chinese nation from a new starting point. We should be firm in our cultural confidence, take up the mission, work hard, and make joint efforts to create a new culture belonging to our era and build a modern civilization for the Chinese nation.

According to Xinhua News Agency, Beijing, August 12 - In order to further strengthen the protection of intangible cultural heritage, recently, the General Office of the CPC Central Committee and the General Office of the State Council issued the Opinions on Further Strengthening the Protection of Intangible Cultural Heritage. Protecting, inheriting and

* Received: April 25 2024; Revised: May 15 2024; Accepted: May 17 2024

utilizing intangible cultural heritage is of great significance for continuing the historical lineage, strengthening cultural confidence, promoting civilization exchanges and mutual understanding, and building a strong socialist cultural country. The Opinions propose that intangible cultural heritage be integrated into the national education system, and in 2006 the Tibetan Reba Drum was included in the first batch of national intangible heritage.

Tibet is a vast region with a dispersed population. Due to the geographical environment, production methods, and different objects of labor in each region, especially the differences in geographic conditions and the influence of religion and culture, towns and villages, rural areas and pastoral areas, and pastoral areas and forested areas have formed their own different dance forms and physical movements (Yu, 2018). Reba Drum Dance, a traditional dance circulating in Tibet, Yunnan, Sichuan, Qinghai and Gansu where Tibetan people gather, is one of the national intangible cultural heritages. "The Reba Dance originated in the 11th century A.D. and was created by the Tibetan Buddhist master Milarepa." The movements of the Reba Dance are mostly characterized technically by: "bending the back, arching the waist, swinging the hands, turning around, turning the hips, bending the knees, squatting and kicking the legs". Men's physical strength requirements are higher, mainly reflected in the "strong muscles, flexible limbs", while women's physical flexibility requirements are higher, mainly reflected in the "upper limb stretching generous, flexible and coordinated lower limbs"(Liu, 2015).

With the accelerated pace of life and the influence of strong Western culture, few young people are willing to learn traditional skills and time-consuming and laborious handmade art, traditional folk art including the Tibetan Reba Drumming is facing a lack of successors and even the extinction of the art of the death of the situation (Xiao, 2004). Fortunately, in recent years, the government has begun to attach great importance to the protection of intangible cultural heritage, including folk arts, and most representative folk arts have been placed on national or local government protection lists and have received attention and protection. And the establishment of protection lists at all levels across the country, folk art will be further rescued and protected (Li, 2019). Folk art has become a cultural symbol and icon stored forever in the body and heart of every Chinese. Just as the Chinese nation is known as the heir of the dragon, the character and genes of the Chinese people have become inseparable from the imprints of life left by our ancestors. The great renaissance of Chinese culture will start from now on and move towards a better tomorrow.

Research Objectives

1. Explore the historical background of the Tibetan Reba Drum Dance, including its origins, cultural roots, and early development stages.

2. Analyze the inheritance and evolution of the Tibetan Reba Drum Dance, focusing on how it has adapted to societal changes and modernization while preserving its traditional essence.

3. Examine Chinese policies regarding the protection and promotion of the Tibetan Reba Drum Dance, assessing their effectiveness in safeguarding intangible cultural heritage and fostering cultural appreciation and education.

Literature Review

The Tibetan Plateau, where Tibetans are located, has always been known as the "roof of the world", and the geographic environment is relatively closed, which makes the culture of the Tibetan region has a relatively fixed cultural form, forming a unique cultural system. As Lv (2018) argues the dance and culture of the Tibetan region has a rude and pure national character. With the introduction of Buddhism into the Tibetan area, more and more religious elements have been infiltrated and absorbed into the dance. Religious festivals and rituals continue unabated. The "Reba Drum" dance was born in this unique environment. The "Reba" is a group of family-based skilled folk performers, who are skillful and have passed on their skills from generation to generation, selling their skills and begging for food. Most of them are women who perform the "Reba Drum". This dance has a strong mystical color from the beginning to the end, naturally, "Reba drum" dance in the performance, it will reveal a strong regional flavor, with the national style and unique performance techniques. The drum has been a common and frequently used prop in many folk dances. Not only can it be used to accompany the music, but it is also believed to have the effect of warding off evil spirits, seeking rain and a good harvest. Reba Drum is a drum used in Reba Dance, Diqing can be called an ocean of song and dance, there is a saying that the Tibetans "can talk, they can sing, they can walk, they can dance", As Li (2014) argues it is this unique, singing and dancing environment, I fell in love with the potshang, strings, songs and the passionate Reba Dance. The formation of the Reba drum has a great connection with its Tibetan folk dance culture.

The appellation in the rhythmic training of the hot bar drum is oh, according to the query related information shows that one of the movement requirements in the rhythmic training of the hot bar drum is to add the appellation oh (Bai, 2013). There are nine types of drums, and the dance is performed according to the rhythm of the drums. Reba is a kind of by selling art for a living wandering artist class to family as the basic unit composed of performances, to bell drums, melting rap, harmonic song and dance, acrobatics, qigong, Reba drama in one of the comprehensive art. Music function and size is different. According to the query related public information: the size of the Reba drum is different because they each bear different musical functions. The size of the Reba drums is also related to their historical origin. Large drums are usually used to play low rhythms, while small drums are used to play high-pitched tones. The combination of the two drums can produce rich musical effects, making the Reba drum more vivid and diverse in its performance. The Reba Drum is a traditional Mongolian percussion instrument consisting of two drums, one large and one small. Reba drum plays an important role in Mongolian culture, not only as a musical instrument, but also as a cultural symbol, representing the Mongolian national spirit and cultural heritage.

proposed that cultural heritage is to inherit and develop those wonderful, essential things, and remove the dross, so that the most fundamental cultural genes of the Chinese nation are compatible with contemporary culture and harmonized with modern society. As Yang (1998) argues it is promoted in a way that is pleasing to the people and universally participatory, so as to carry forward the spirit of culture that transcends time and space, transcends countries, is rich in everlasting charm, and has contemporary value, and to disseminate the inheritance of traditional and excellent culture, and the achievements of contemporary Chinese cultural innovations for the world. This establishes the theoretical basis for cultural inheritance, and answers the question of what is excellent traditional culture and how to inherit and develop it. A correct understanding of the inheritance and development of Chinese culture is not only a major issue related to the current and future period, but also a

major issue related to the sustainable development of the Chinese nation. Chinese culture is the only continuous culture in the history of world culture. The continuity of Chinese culture over the past 5,000 years is an important feature of Chinese culture. The reason why this continuity of Chinese culture has become possible is that, in addition to various other elements, the excellent cognition and inheritance theory of the Chinese nation is also an important cause. Inheritance and transmission is an important feature of ancient Chinese culture and a basic condition for the continuity of Chinese culture. Confucius paid attention to "to state but not to write", to state is to repeat and to pass on, to state is the main way of early ancient cultural development. Without "describing", the achievements of culture could not be kept and passed on. After Confucius, Confucianism's interpretation and passing on of the Six Classics from time to time played a fundamental role in the long-term inheritance of Chinese culture.

A Brief Introduction to the Folk Reba Dance of the Tibetans in Khamba, Western Sichuan, explores the history, costumes, performance forms, artistic characteristics, and current situation of the Reba Dance in order to call for attention to be paid to the protection of this intangible cultural heritage (Cai, 2013). As Liu (2010) discusses the development space of the Tibetan Reba Drum and Dance in the teaching of Chinese ethnic folklore, analyzing it from its unique form of expression to the purpose and significance of training in teaching. It is hoped that through education as a way to let people inherit the tradition to develop the tradition and better develop the folk dance nowadays (Hongtao, 2018). An Introduction to the Development of Reba Dance, the study shows that the new trend in the development of contemporary Reba art is a typical example of the inheritance, development and innovation of contemporary dance.

Research Methodology

1. Research Method

This study adopts a qualitative research method, collecting data from literature and the field, and analyzing it through field interviews, comparative research, and observation and discussion.

2. Source of Data

The researchers chose Tibet University and the Tibetan Art Institute as fieldwork sites; the researcher consulted relevant information from the Scientific Services Department of the Tibetan Art Research Institute, Internet research databases and other sources.

3. Population and Sample

The population of the study consists of folk artists of Reba in the Nagchu and Chamdo regions of China; Tibetan professors and experts and related artists, including Professor Rodan of Tibet University, Professor Tsegyi of Tibet University, and Professor Sanga Drolma of Tibet University; Students in Tibet; Relevant government workers.

4. Data collection

Field research, field data collection, the researcher visited China Tibet University in the field; Relevant documents, the researcher consulted relevant documents from sources such as the Scientific Services Department of the Tibetan Arts Research Institute and the Internet Research Database; Comparative research, analyze its background to find out the differences and commonalities, reveal the essence, value and significance, and provide a strong theoretical basis for the inheritance and development of China's Reba drum dance.

5. Analyze data

Viewing the interviewed data from the demographics; acquired data were categorized; summarize and analyze the groups of data from the instrument; the information collected was compiled by purpose.

Research Conceptual Framework

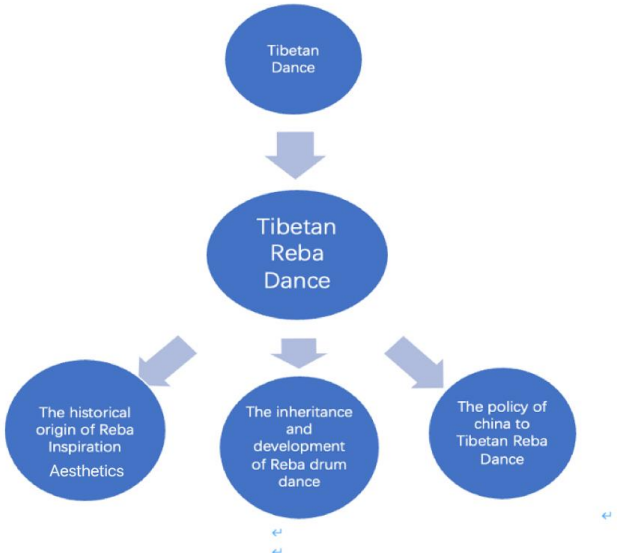

Figure 1: Research Conceptual framework
Source: Produced by researchers

Research Results

Research shows that the Tibetan Reba Drum Dance originated in Tibet, and its history can be traced back hundreds of years to the period when Tibetan Buddhism was prevalent. The Tibetan Reba Drum Dance is one of the most popular Tibetan folk dances and occupies an important position in Tibetan dance; After long-term accumulation and practice, as well as continuous learning and innovation, Reba Dance has gradually evolved into a unique Tibetan dance culture and art, which has great inheritance and development value. With the development of society and economy, the culture of various ethnic minorities has also changed. is gradually moving towards modern culture, Tibetan Reba drum culture is also facing such a crisis, and requires the joint efforts of the government and the public to inherit and develop it. Because the Reba Dance is related to Tibetan life customs and culture and has strong cultural characteristics, it was included in the National Intangible Cultural Heritage List in 2006, and its popularity has increased. The Tibetan Reba Dance is an important part of the social life of the Tibetan people. Develop spiritual culture and wealth.

1. The historical background of Tibetan Reba Drum Dance

Reba drum (Figure1) is also called Na'e. The Tibetan and Monba ethnic groups use drum-beating and membrane-sounding musical instruments. Reba Drum, the Tibet Autonomous Region traditional dance, one of the national intangible cultural heritage (Zhao, 2004). Reba dance is a dance form performed by Tibetan "Reba" artists, by selling art for a living vagabond artists class (generally composed of family as the basic unit) performance,

mainly bell drums, integration of rap, harmonic (song and dance), acrobatics, qigong, Reba drama in one of the comprehensive art.

Figure 2 Reba Drum
Source: Photographed by researcher

The original purpose of the creation of the traditional Tibetan Reba Drum Dance is a special ceremony to attract the public and invite them to sing songs of praise. However, it still has a special phenomenon that deserves our close attention. That is, in the Reba Dance, most of the songs and chants that we need to greet and sing on the spot are directly derived from some Chinese Tibetan Buddhist folk tales. Tibetan Buddhism famous song and dance masters and the Tibetan high disciples, its dance activities play a very important role in promoting artistic guidance, The original Tibetan culture and its roots generated by Reba drum dance are for various Tibetan sacrifices and activities, and the original totem worship (Li, 2020). According to historical records, Reba drum dance originated around the 11th century A.D and was founded by Milarepa, the second-generation founder of the Kagyu Sect of Tibetan Buddhism. Some people also believe that Reba dance was inherited by Buddhist scholar Dangpa Sanjay. There are many folk legends about the origin of Reba. According to legend, people built a nine-story temple at the intersection of the Souza, Meili and Shenggua rivers. The rulers tempted people to come to build a temple for them. Karma Milarepa, one of the founders, organized five men and five women to perform drumming and dance activities in their spare time on each floor. After several years of construction, the temple was completed, the number of Reba drums increased, and the dances became richer (Sun, 2019).

Much of the performance of the Reba is related to Milarepa, and the Kagyu master Milarepa is glorified through the content of the doxology. For example, in a rap performance by a Reba artist, a verse recounts: "Ya, the Reba dance was founded by Milarepa and passed down by Rejumba. Reba has a drum beat, Reba has two drum beats, Reba has three drum beats ....." from this, everyone believes that the founder of Reba Art is Milarepa, and its propagator is Rejumba, Milarepa’s disciple (Gao and Zhang, 2019). Currently there is a debate

on the origin of the home of Reba, some scholars believe that the cause of the art form is not overnight, but in the long river of historical development of a variety of factors combined. The earliest Dinga Reba is in 1040 AD Tibetan Buddhism Kagyu school of the second generation of guru Milarepa and Rejumba in the original folk Reba dance on the basis of the creation and development of an independent dance art (Ze, 2018).

As an intangible cultural heritage under national protection, the Reba drum dance culture has its own cultural characteristics and significant cultural collection value. In the development process of its cultural dissemination, it embodies and highlights the highly individualized national cultural characteristics of the Tibetan region, ancient and natural, widely distributed, distinctive Ethnic and Regional Characteristics, and strong religious colors.

2. The inheritance and development of Tibetan Reba Drum Dance

The Reba drum dance (Figure 2) is discussed in the overall scope of the Reba art from the perspectives of ephemeral and co-temporal viewpoints, and it is mainly divided into the following phases. In the dark society of the unity of church and state, the development of the Reba performance is mainly divided into two phases: in the first phase, some religious ceremonies or rituals are performed to exorcise ghosts and subdue devils, to eliminate calamities and pray for blessings, and to perform the performance of beating drums and dancing, with the help of the "drum"(Yan, 2018). With the help of the "drum" in order to seek the blessing of the gods and six animals peace, the performance of the sacred and solemn, ceremonial, with a set of fixed performance program; the second stage, from the religious temples to the folk art of selling art to earn a living, commercial propaganda, self-indulgence and other forms of performance. During this period, folk Reba performance has a set of performance programs, especially the drums and bells of the skill is relatively high, usually performed around the circle dance, drums from slow to fast, and finally pushed to the climax. From the overall point of view, the identity of the Reba artists at this stage was humble, and the performance of Reba had a certain utilitarian nature, which was well received by the monks, dignitaries and the people at that time (Hongxing, 2018).

Figure 3 Reba Drum Dance Show
Source: Photographed by researcher

After the founding of New China, the peaceful liberation of Tibet made the Tibetan people become the masters, and the living conditions gradually improved, and most of the artists ended the life of wandering and selling their art. The form of performance of Reba art also changed, and the main object of Reba artists' service was changed from the slave masters and dignitaries to the working people. Every year, the government of the Tibet Autonomous Region also organizes folk arts and cultural performances, in which the participating performing teams take out their own skills, and the venues for Reba performances are gradually transferred to professional stages. The government's participation and promotion made the performance program of Reba art develop gradually, and the performance skills become more and more diversified (Liu 2010). When performing the slow board posture is beautiful and stretching, full of rhythm; the fast board is rhythmic ups and downs, the body turns left and right, the performer is able to accurately beat the drums in the rapid movement, increasing the difficulty of the completion of the physical skills.

Since the reform and opening up, with the development of society, the Tibetan people's quality of life has been improving, and their lifestyles are also changing, and the number of folk artists who follow the wandering artists to learn their craft and sell their skills on the streets is decreasing (Liu, 2021). In their place are local professional arts and cultural organizations and the Reba performing arts team. The inheritance and development of the Reba art and the Reba drum dance have fallen mainly on literary and artistic workers at all levels, who, by penetrating into the folklore and learning from the Reba artists, have collated, summarized, and processed the performance forms and contents of the Reba bells and the Reba drum dance in the Reba art, and compiled a series of books and materials such as the "Integration of Chinese Nationalities and Folk Dances - Tibet Volume".Tibet University, Beijing Dance Academy, and Central University for Nationalities have refined, processed, and innovated the elements of the Reba drum movement in line with professional aesthetics and pedagogical training, and have incorporated the Reba drum dance into the scope of "academy" dance teaching (Li and Xiong, 2018). At the same time, dance artists have created the "grasslands on the Reba", "hot Sama", "Clothier", "Xuan Yin drum dance". In recent years, it also produces new forms of fitness Reba dance, enriching the amateur cultural life of the masses. Reviewing the development of each stage of the art of Reba, its performance form, content, performance subject, field, etc. are constantly constructed and reshaped with social change.

In the sense of music and rhythm, the sense of movement and skills that can be demonstrated in the process of people's performance of the dance of the Reba Drum Dance are all subject to great changes with different periods of national historical development, different ethnic regions and cultural environments, and different performance scenes, which undoubtedly belongs to the great innovation on the basis of the traditional dances in the Tibetan region of our country (Gao, 2020). From this, we can also see that the traditional dance Reba Drum Dance in Tibet region of China in the art of inheritance and cultural innovation in these two aspects, the performance must first be cultural inheritance, and then can be the innovation of culture(Li, 2022). The traditional dance of Reba Drum dance in Tibet should be continuously developed on the basis of inheriting the tradition, and always keep the Reba Dance with unique ethnicity, tradition and regional characteristics unique to Tibet, which is also a fundamental requirement for Reba Drum dance in Tibet to be widely accepted and loved by more Chinese people in the process of the future development (Omega, 2012).

3. The analysis of the Chinese policy on Reba Drum Dance

In 2002, Chinese President Xi Jinping, General Secretary of China's intangible cultural heritage protection work made important instructions emphasizing the need to do a good job in the systematic protection of intangible cultural heritage, to better meet the people's growing spiritual and cultural needs, and to promote cultural self-confidence and self-improvement. 2006, the State Council of the People's Republic of China approved the inclusion of the Tibetan Reba Drum and Drum dance in the first batch of state-level intangible cultural heritage list. For the development of Tibetan Reba drum dance, the relevant government departments play an important role in guiding and spreading. Under the active leadership and support of government departments, Reba drum dance is moving towards the culture and art industry cluster, which can more fully reflect the inheritance value of Reba drum dance and its spreading effect. As a leader, government departments have a greater influence in the dissemination of Tibetan Reba drum dance culture. As the whole nation has entered the information network era, the use of online publicity for the inheritance of the Reba can enable more people to understand the culture and characteristics of the Tibetan Reba Drum and Drum art, and strengthen the cognition of people in the folk dance and art circles about the Reba Drum and Drum (Wang, 2022).

To further strengthen protection, the CPC Central Committee and the State Council issued the Opinions on Further Strengthening the Protection of Intangible Cultural Heritage. The Opinions propose that the content of intangible cultural heritage be integrated throughout national education, that a curriculum and teaching materials system for intangible cultural heritage be constructed, and that general education books on intangible cultural heritage be published. Specialized courses on intangible cultural heritage will be offered in primary and secondary schools, and the construction of national-level primary and secondary school inheritance bases for representative items of intangible cultural heritage will be encouraged (Yang, 2010). Strengthening the construction (Figure 3) of the discipline system and specialty of intangible cultural heritage in colleges and universities, and supporting colleges and universities with the conditions to independently establish additional master's degree and doctoral degree programs. Specialties and courses related to the protection of intangible cultural heritage will be opened in vocational schools. Intensify the training of teachers of intangible cultural heritage, and support representative inheritors to participate in school lectures, teaching and research. Guiding social forces to participate in intangible cultural heritage education and training, and widely carrying out social practice and study activities. A number of national intangible cultural heritage inheritance education and practice bases are being built, and intangible cultural heritage is being encouraged to enter schools (Kelsang, 2012).

Figure 4 Undergraduate students learning the Reba drum dance in class
Source: Photographed by researcher

Discussion

The results of this study are consistent with and build on previous academic research on Reba drumming and its evolution in historical context. As Cai Chuan (2013) believes that Tibetan Reba drum dance originated in the 11th century AD and was founded by Milarepa, the second generation founder of Tibetan Buddhism. The results of this study are consistent with this, indicating that Tibetan Reba drum dance originated from Tibetan Buddhism. In this way, this study further deepens the understanding of the historical background of Reba Drum in Tibet and deeply explores the history, costumes, performance forms, artistic characteristics of Reba Drum. During Reba drumming, the songs and hymns we need to welcome guests on site and sing come from some folk stories of Tibetan Buddhism in China. Famous Tibetan Buddhist song and dance masters and disciples of eminent Tibetan monks promote art in dance activities. They play an important guiding role. The original Tibetan culture and the origin of the Reba drum are used in various Tibetan sacrificial activities and primitive totem worship. According to Liaspa (2012), dance reflects the life, customs, language, music, and environment of a culture. It is considered to be a spiritual value that helps to refine people's thoughts and is a manifestation of people's beauty and harmony. Reba Dance is the ideological leader of local government groups and the link between local people and the outside world. We think about the relationship between Reba drum and folk dance and national culture, and realize the significance of Reba drum in dance performance. The art of dance is to extract performable body movements from life and symbolize them in the innovation of dance works. In the art of dance, using Reba drums to assist dance and tell the characteristics of Tibetan culture is one of the commonly used choreography techniques. By analyzing the use of Reba drums in Tibetan dance, we can understand the characteristics of Tibetan culture, history, religion, and national customs, and dynamically record the cultural phenomena presented by the competition between contemporary culture and national traditions. The artistic carrier of dance. Therefore, only by understanding the artistic tension of Reba drum itself can we correctly regard Reba drum as an

artistic expression of dance. It can be seen from the research results that the evolution of Reba drumming from a small tradition to a cultural festival echoes the expressive role of dance and reflects the development of a culture. In the current situation of Reba dance in contemporary Tibet, this study amplifies this assertion by showing how Reba dance has become an important part of Tibetan civilization and connecting the inheritance and development of Reba dance, as Sissaug (2012) analyzed Reba drum art is an important part of the treasure house of Tibetan singing and dancing art. It is the crystallization of the hard work and wisdom of the Tibetan people and plays a greater role in cultural exchanges among various ethnic groups. The best way to carry forward and develop culture and art is to use the past for the present and use foreign materials for China. As Jersey (2017) notes today's Reba Inspiration has been collected, organized, and exchanged, "taking the essence and discarding the dross." After refining and "re-creating", a new hot dance that has elements of ancient ethnic songs and dances and the flavor of the times has been formed. Bafeng provides the creative foundation for the "redevelopment" of Reba Valley. Research shows that the national policy to promote the development of Tibetan Reba dance resonates with the theories of Liu Yao (2010) and Gou Kemi (2013) on the inheritance of intangible cultural heritage. Tibetan Reba Dance is listed as a national intangible cultural heritage. The introduction of the cultural heritage list and national red head-related documents play an important role in the inheritance of Reba dance. Universities in minority areas have unique advantages in the inheritance and research of Reba dance. Reba dance can be realized through higher education in colleges and universities in minority areas. The protection and inheritance of inspiration are the main feasible paths.

Based on this, the following conclusions are drawn: The investigation believes Reba Drum Dance of the Tibetan region has been passed down from generation to generation in the Tibetan region of China with its unique way of national art expression, and the Reba Drum Dance itself contains the unique national spiritual and cultural connotation of the people in the Tibetan region and the unique way of national cultural and emotional expression of the people in the Tibetan region. As an excellent traditional dance culture and art of our country, the Reba Dance in Tibet has been developed and inherited in the new historical development era of our country, and nowadays the Reba Dance in Tibet has become a form of performance for the people of Tibet to carry out recreational activities and festive ceremonies and celebrations in daily life, as well as for stage art performances. Throughout the text, the researcher firstly introduces the historical origin of Tibetan Reba Drum Dance from the background of Tibetan dance, and then studies the inheritance and development of Reba Drum Dance, and the national policy to promote the development of Reba Drum Dance. The performance of Reba Drum and Dance has its own special rules and unique ways of physical expression, and the Tibetan culture needs the Reba Drum and Dance as a spiritual and cheerful carrier to spread, so its creation is not an occasional choice of history, but an inevitable development of history. From the ancient, mysterious, rich religious color period to the warm, simple social life and production period until today's blossoming with the flavor of the times, although in the process of development has also encountered difficulties and problems, but the Tibetan dance artists, enthusiasts are also thinking about how to break through, so that we can see the development of the Tibetan Reba Drum and through the taste of its distinctive figurative, deep rhythmic nature, original skillfulness discover the charm of national art. Research has shown Tibetan Reba Drum Dance originated in Tibet, and its history can be traced back to the period when Tibetan Buddhism was popular hundreds of years ago. From the origin, performance content, performance form, performance skills, and Performance costumes, as well as regional genres and artistic values

illustrate the historical background of Tibetan Reba drumming; Tibetan Reba drum dance is the spiritual culture and wealth of the Tibetan people's social life development. After a long period of historical accumulation and practice, continuous learning and inheritance, it has gradually evolved into a dance art culture rich in unique Tibetan style and has great development and inherit research value; Tibetan Reba Drum Dance has been listed as a national intangible cultural heritage. The Tibetan Reba Drum Dance runs through China's national education system. With the support and encouragement of relevant national policies, the Tibetan Reba Drum Dance has flourished. Culture influences art and is reflected through art. The Tibetan Reba Drum Dance not only has a unique expression of art, but also contains rich cultural connotations. As long as we grasp the core content of contemporary Reba drum dance and keep innovating, while inheriting the excellent national culture and exploring the national aesthetic interests, we can make the Tibetan Reba drum dance keep pace with the times.

Suggestion

1. In order to protect and inherit the Tibetan Reba Drum Dance, the government should strengthen the publicity and guarantee mechanism. When protecting and inheriting the Tibetan Reba Drum Dance culture, introduce it to folk culture museums for performances, strengthen the construction of talent teams, and base on the fertile soil of national culture. The selection and training targets are mainly Tibetan teenagers. In addition to penetrating into dance majors, it must also be popularized in primary and secondary schools. Clarify the scope of management, strengthen leadership, incorporate it into planning, and elevate the protection of Tibetan Reba Dance to the local policy level.

2. Use this survey as a guide for studying the performing arts of Reba Drum in Tibet, understand and implement the value of participating in the cultural heritage of Reba Drum in Tibet, and further study the history and culture of Reba Drum in Tibet, and the role of Reba Drum in Tibet. development in other areas. In addition, there is room for this research and the socio-cultural changes in Tibet should be studied in the context of tourism, focusing on Tibetan settlements outside Tibet.

3. Although this study provides certain insights into the inheritance and development of Tibetan Reba Drums under China's national policies, some limitations should also be acknowledged. The spiritual significance and social significance of the inheritance and development explored in this study The value does not go deep into the researcher's personal experience, and future research can conduct more in-depth exploration from the perspective of personal experience to obtain a more detailed understanding. Nonetheless, this study provides valuable suggestions on the interplay between the inheritance and development of Tibetan Reba Dance, emphasizing the enduring significance of the inheritance and development of Tibetan Reba Dance under national policies..

References

Yu Shan. (2018). Analysis of Bon cultural relics from Reba dance. *Tibetan Art Research*. (04), 59-64.

Liu Jia. (2015). "Oriental Gypsy" Dance: Tibetan Reba Dance. *New Long March (Party Building Edition).* (08), 60.

Xiao Weibing. (2004). *Holding special teaching on Reba drumming*. (eds.) Beijing Education Yearbook. Kaiming Publishing House, 179.

Li Xin. (2019). Comparative study of the "intangible cultural heritage" hand drum dance between China and South Korea from the perspective of different cultures. *Art Criticism.* (06), 57-60+109.

Zhao Runbo. (2004). On the origin of Tibetan "Reba". *Yunling Song*. (02), 46-47.

Li D. (2020). Analysis of the value of Tibetan Reba drum dance in college dance majors. *Popular Literature and Art.* (23), 200-201.

Sun Wenxue. (2019). *Research on the artistic characteristics and cultural connotation of Tibetan Reba Dance* (Master's thesis, Jiangnan University). https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202002&filename= 1020007544.nh

Gao Yongpeng & Zhang Nan. (2019). Traceability·Nirvana - Enlightenment from the men's Reba group dance "The Commoner". *Sichuan Drama*. (05), 162-164.

Zeji. (2018). Summary of the "First Region-wide Reba Dance Performance and Reba Art Summit Forum" and others. *Tibetan Art Research.* (04), 37-43.

Yan Yuwen. (2018). "Dancing with the drum, wherever the heart goes" - the protection and inheritance of the "intangible cultural heritage" Tibetan Reba dance. *Drama House.* (26), 120.o

Hongxing Yangzong. (2018). Research on intergenerational inheritance of Dingqingkang Shareba in Tibet - the life history of artist Tashi Quzhen. *Journal of Ethnology* . (01), 68-80+126-128.

Zhou Xiangfei, Luo Min & Arongjiacuo. (2009). A brief review of the Tibetan folk song and dance "Reba" in Kham, Western Sichuan. *Journal of Mianyang Normal University.* (10), 128-130.

Liu Mijia. (2010). A brief discussion on the development space of Tibetan Reba dance in Chinese folk teaching. *Education and Teaching Forum*. (12), 108-109.

Kang Kelsangmeduo & Ngawang. (2007). The passionate Tibetan folk Reba song and dance. *Tibetan Art Research*. (04), 26-32.

Hong Tao & Kelsang Qujie. (2008). A brief discussion on the development of Reba Dance. *Tibetan Art Research*. (02), 43-45.

Liu Bo. (2021). Research on folk aesthetics of Tibetan folk "Reba" art. *Journal of Sichuan Normal University (Social Science Edition)*. (01), 159-165.

Li Da & Xiong Yan. (2018). Analysis of the value of Tibetan Reba drum dance in folk dance classroom teaching. *Popular Literature and Art*. (09), 195-196.

Cong Shuaishuai. (2017). The beauty of composite Reba dance. *Dance.* (03), 63-65.

Qiangba Qujie & Tseden Dolma. (2018). Research on drum dance culture in Tibet. *Journal of Beijing Dance Academy.* (01), 80-86.

Kelsang Qujie. (2012). Analysis of the cultural characteristics, evolution and development of Reba dance music. *Tibetan Art Research.* (01), 39-46.

He Yunfeng. (2007). Originally from the same origin—the origins of the Naxi "Leba" and the Tibetan "Reba", Liubian, and Current Analysis. *Tibetan Art Research*. (01), 23-34.

Omega Can. (2012). Basic procedures for traditional "Reba Tambourine Dance" performance. *Tibetan Art Research.* (01), 33-38.

This magazine. (2018). Listen to the call of the earth and ask for directions to the holiness of the snowy land - "Heavenly Dance Style" original Tibetan-themed dance performance. *Dance.* (01), 6-11.

Yang Congbiao. (2010). A brief discussion on Reba Art. Tibetan Art Research (03), 22-23.

Qizhu Dorji. (2006). "Dingqing Reba" dance on the grasslands of eastern Tibet. *China Tibet (Chinese Edition).* (06), 50-53.

Tang Baijing & Guo Airi. (2021). Chinese folk dance creation under the concept of Chinese national community—also a review of the group dance work "Chengyi Reba". *Dance.* (04), 83-88.

Yang Congbiao. (2005). Reba is passionate and tambourine is affectionate. *Chinese Music Education.* (07), 46.

Wang Wei. (2022). Interpretation of men's Xuere Baldang drum dance. *Shang Wu.* (11), 80-82.

Li Shuying. (2022). *Analysis of the creation of the dance drama "Drum of Life*" https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202202&filename=1022482841.nh

Gao Zixuan. (2020). *On Reba Art and its Basic Functions* (Master's Thesis, Tibet University). https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202201&filename=1020319412.

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Outline of the Study of Conditions Affecting the Decision to Elect Members of the Tambon Administrative Organization of the People in Muang District Khon Kaen Province

อภินพ ฮาดภักดี, พระครูปิยสุเมธาภรณ์,
พระมหากิตติ กิตฺติเมธี, สุทธิรักษ์ ตาพล และ พระมหาณัฐพันธ์ สุทสฺสนวิภาณี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Aphinop Hadpagdee, Phrakrupiyasumaytapron,
Phramaha Kitti Kittimatee, Suttiruk Tapol
and Phramaha Natthabhan Sudassanavibhānī
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus
Corresponding Author, E-mail: mahakitti2017@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Researh) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Researh) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด 30,144 คน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 397 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

พบว่า จากการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 397 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ การศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นรายละเอียดดังแสดงเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.59 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 111 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน

* วันที่รับบทความ : 20 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 6 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 8 ตุลาคม 2567
Received: September 20 2024; Revised: October 6 2024; Accepted: October 8 2024

136 คน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รายได้ต่อเดือนระหว่างต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 173 คน การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทัศนคติของประชาชน ($\overline{X}$ = 4.31, S.D.=0.54) รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ($\overline{X}$ = 4.30, S.D.= 0.55) ด้านนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D.= 0.56) และด้านภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน($\overline{X}$ = 4.20, S.D.= 0.52)

2. ความพึงพอใจของประชาชนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น อุทิศเวลาเพื่อส่วนรวมได้ มีความจริงใจ มีความปรารถนาต่อประชาชน ต่อชุมชน ต้องการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น วางแผนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมได้เป็นอย่างดีการตัดสินใจเลือกบุคคลที่ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ช่วยเหลือชุมชน ต้องการให้ชุมชนพ้นจากความลำบากเป็นผู้ที่ช่วยเหลือชาวบ้านเป็นอย่างดี โดยไม่แบ่งแยกกลุ่มหรือชุมชน มีความยุติธรรม สามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ดูแลทั่วถึงทุกชุมชนทุกหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ไม่มีความอิจฉาริษยา การวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นพบว่า ด้านนโยบายของผู้สมัครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.97) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00) ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00)ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.23) ด้านกาตัดสินใจเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการตัดสินใจ; การเลือกตั้ง; การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง

Abstract

In the research study on the study of conditions affecting the decision to vote for members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen Province, the objectives are 1) to study the conditions affecting the decision to vote for members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen Province, 2) to study the satisfaction of the people affecting the decision to vote for members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen Province. This is a mixed methods research between quantitative research using survey research from questionnaires and qualitative research by in-depth interviews with key informants. The researcher studied the concepts, theories and related research using research

instruments, including questionnaires and interview forms. The researcher distributed 397 questionnaires to the sample population and received 397 correct and complete questionnaires, accounting for 100 percent of all questionnaires. The data were then analyzed using a ready-made social science program. The interview forms were used for in-depth interviews with 23 key informants, and the data were analyzed for summary content.

The research results found that

1. Conditions affecting the decision to elect members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen ProvinceIt was found that from the distribution of the questionnaire on the opinions of the people, 397 people, classified by gender, age, status, education level and occupation. The study of the conditions affecting the decision to elect members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen Province, the details are as follows: 181 males, accounting for 45.59 percent, 111 aged between 51 and 60 years, 136 married, 140 primary school students, accounting for 35.50 percent, and 173 monthly incomes below 5,000 baht. The decision to elect members of the sub-district administrative organization of the people in Mueang District, Khon Kaen Province, overall, was at a high level ($\overline{X} = 4.27$, S.D. = 0.37). When considering each aspect, it was at a high level. When the average values were arranged from highest to lowest, it was found that the attitude of the people ($\overline{X} = 4.31$, S.D. = 0.54), followed by the motivation of the people to participate in development activities ($\overline{X} = 4.30$, S.D. = 0.55), the participation of the people in the implementation ($\overline{X} = 4.26$, S.D. = 0.56), and the leadership of community leaders ($\overline{X} = 4.20$, S.D. = 0.52).

2. People's satisfaction affects the decision to elect members of the sub-district administrative organization of people in Mueang District, Khon Kaen Province. It was found that the decision of people in the election of the mayor of the sub-district administrative organization in Waeng Noi District, Khon Kaen Province, the decision to elect a person who is kind, generous, selfless and can devote time for the public, is sincere, has a desire for the people, for the community, wants to develop the community to be prosperous, has a better life, is a person who is beneficial to the community, for society, is consistent, helps those who are in trouble, always helps villagers, is a person who has knowledge and ability, can plan to solve various problems of the community well, the decision to elect a person who likes to help villagers, helps the community, wants the community to be free from hardship, is a person who helps villagers very well, has good intentions for villagers, is a good person, is fair, can distinguish right from wrong, is a person who pities others, wants others to be free from suffering, must help those under his rule to be free from suffering, help the underprivileged to have a better life without discriminating between groups or communities, is fair, can create equality in society, is a person who can solve the problems of the community, is a person who helps society, is a person who has knowledge and ability, has principles of management, can help society to have a better life, the decision to elect a person who is sincere, chooses a good person, is happy when others are doing well and are happy. Wanting others to be happy, generating income, creating careers, taking care of every community and village, being a person who is happy when seeing others doing well, not being jealous, being united, having a plan to work successfully, planning to help people thoroughly, leading the community to progress, being happy and happy in the success of others, making decisions to select a good leader, letting go, not being too attached, being fair, trying to think, consider, and be neutral, being fair, helping people with sincerity, not dividing into groups or sides, being neutral, managing with fairness, being fair, not making things worse for those in distress, and being

able to solve problems. The analysis of people's satisfaction with the decision to elect members of the sub-district administrative organization of people in Mueang District, Khon Kaen Province found that the overall policy of the candidates was at a high level ($\overline{X}$=3.97), the overall characteristics of the candidates were at a high level ($\overline{X}$ = 4.00), the overall campaign of the candidates was at a high level ($\overline{X}$=4.00), the overall personal relationship with the candidates was at a moderate level ($\overline{X}$=3.23), and the overall decision to vote was at a high level ($\overline{X}$=4.18).

Keywords: Educational Institutions; treatment; Mueang Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับตังแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไทยที่ผ่านมา เป็นการปกครองรูปแบบรัฐสภาบาง ช่วงเวลามีรูปแบบการปกครองแบบสภาเดียวบ้าง หรือรูปแบบการปกครองแบบสองสภาบ้าง ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ อย่างไรก็ตามโดยมากมักจะมีการปกครองแบบ ระบบสองสภาอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และรัฐธรรมนูญทุกฉบับได้ กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ในการตรากฎหมายและบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนวุฒิสภาทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางนิติบัญญัติที่มีบทบาทสำคัญ ต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยอย่างยิ่ง (สมชาย ปรีชาศิลป์, 2560: 73-85)

การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองโดยเสียงข้างมาก และคุ้มครองสิทธิของเสียงส่วนน้อยในสังคม ผู้ชนะเสียงข้างมากถือว่าได้ฉันทานุมัติจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตยให้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ ส่วนผู้แพ้หรือเสียงข้างน้อยต้องเป็นฝ่ายที่ทำหน้าที่ ตรวจสอบการทำหน้าที่ของฝ่ายเสียงข้างมาก อย่างไรก็ตามในสังคมที่มีความแตกแยกสูง (Deeply Divided Societies) มีความแตกต่างกันทางความคิดทางการเมืองสูงมีแนวความคิดที่เป็นประชาธิปไตย รูปแบบหนึ่งที่แตกต่างจากประชาธิปไตยเสียงข้างมากขาดลอย (Majoritarianism) ซึ่งผู้ชนะได้ทุกอย่างไปหมด (Winner Takes All) ส่วนผู้แพ้ไม่ได้อะไรเลยนั่นคือ “ประชาธิปไตยแบบร่วมมือ” (Consociational Democracy) ซึ่งมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยที่เอื้อให้กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมสามารถแข่งขันกันและไม่มีใครที่ชนะอย่างเด็ดขาดและแพ้อย่างขาดลอยเป็นประชาธิปไตยที่เอื้อให้ทั่วทุกกลุ่มมีตัวแทนของตนเองในสัดส่วนคะแนนที่ตนเองได้รับเป็นการกำกับและควบคุมความขัดแย้งได้ด้วยกฎกติกาประชาธิปไตยเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความขัดแย้งในสังคมให้เป็นความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์เป็นการแข่งขันทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ด้วยวิธีการเลือกตั้งทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้ ดังนั้นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งคือการออกแบบระบบการเลือกตั้งให้สอดรับกับกระบวนการลด

ความขัดแย้งในสังคม การปกครองตามแนวคิดในระบอบประชาธิปไตยของไทย เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน จากการปฏิรูปทางการเมืองในปีพุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ใน มาตรา 78 มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 และตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นที่มาของการเลือกตั้งตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลหรือ การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับการเลือกตั้งทุกครั้งต้องมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ลงสมัครแข่งขันเพื่ออาสาเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ทำให้เกิดการแข่งขันในระหว่างผู้สมัคร ซึ่งผู้สมัครแต่ละคนก็จะมีกลยุทธ์กลวิธีต่าง ๆ กันออกไปเพื่อการโน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินใจเลือกตนเอง ฉะนั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติส่วนบุคคล ทัศนคติของสังคม ข้อมูลข่าวสาร และสิ่งแวดล้อมอื่นๆมาเป็นข้อมูลวิเคราะห์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ที่สามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของผู้เลือกตั้งที่สามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของผู้เลือกตั้งตามรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สุรชัย ศรีกรรณ์, 2561 : 88-102)

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญ คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง (มนตรี ตรีชารี, 2560: 45-67) เป็นการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนการบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้จะปราศจากการควบคุมของรัฐ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นที่รัฐทำให้เกิดขึ้น หรือการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาคแต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด (สมชาย ปรีชาสิทธิ์, 2559: 73-92.)

ในปัจจุบันปัญหาทางการเมืองและการปกครองของประเทศไทยในท้องถิ่นมักจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่า บุคคลที่ได้รับเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ฐานะดีในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือมีธุรกิจ กิจการโดยบุคคลเหล่านั้นจะใช้วิธีให้หัวคะแนนในการหาเสียง ทั้งในการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุน นั่นคือสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการหาเสียงและเกิดการแข่งขันอย่างรุนแรง เริ่มตั้งแต่

การแย่งหมายเลขผู้สมัครโปสเตอร์หาเสียงเวทีหาเสียง หัวคะแนน กลุ่มผู้สนับสนุน การจัดเลี้ยง การซื้อเสียง ซึ่งกลุ่มผู้ได้รับการเลือกตั้งจากวิธีการดังกล่าวส่วนมากจะเป็นผู้มีทุนทรัพย์มาก และคาดหวังผลตอบแทนเมื่อได้รับการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน จากบุคคลเหล่านี้ทำให้เกิดกลุ่มคนที่เรียกว่า “ธุรกิจทางการเมือง” (ณัฐพล จันทร์สิงห์, 2560: 72-88) ซึ่งบุคคลที่เข้ามานี้หวังว่าจะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องหรือเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจหรือกิจการที่ตนเองมีอยู่ โดยใช้อำนาจของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งดังกล่าว อีกประการหนึ่งคือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มที่เป็นญาติ เพื่อนฝูง ผู้ใกล้ชิด เข้ามาเป็นแขนขาของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในการลงคะแนนและการหาเสียงซึ่งก็เกิดปัญหาตามมา และในกลุ่มประชาชนเองก็มีความคาดหวังว่าในการเลือกตั้ง แต่ละครั้งจะได้รับประโยชน์จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น รายได้จากการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีการจัดเลี้ยงฟรี สิ่งของต่างๆ รวมไปถึงนโยบายต่างๆ ที่จะได้หลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ทำให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารงานภายในองค์การที่ไม่มีประสิทธิภาพตามมา ส่งผลให้องค์การและประเทศโดยรวมไม่พัฒนาไปในทางเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในทางตรงข้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนก็มีความตั้งใจจริงที่จะเข้ามาช่วยเหลือส่วนรวม ตั้งใจทำงานเพื่อประชาชนทำให้เกิดการพัฒนาเจริญก้าวหน้า (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2561: 85-99)

ปัญหาที่พบซึ่งเกี่ยวข้องกับการได้มาของผู้บริหาร ที่ส่วนใหญ่ไร้ประสิทธิภาพในการทำงาน หรืออาศัยประโยชน์ขององค์กรท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องจนทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่เท่าเทียมกัน ได้แสดงทัศนะไว้ว่าที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งมาจากความตื่นตัวและความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่ยังมีค่อนข้างน้อย รวมทั้งบทบาทของกลุ่มอำนาจเก่า ดังเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังคงมีแอบแฝงอยู่มาก ทำให้ผลการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นพวกเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน สำหรับการเลือกตั้งขององค์กรการปกครองท้องถิ่น การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนเพื่อทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจะต้องมีหน้าที่ในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขปัญหาต่างๆ หากได้ผู้แทนที่ไม่ดีก็จะทำให้การบริหารงานขององค์กรท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการที่ประชาชนจะได้ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพหรือเป็นตัวแทนของคนเองได้อย่างแท้จริงหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนจะสามารถตัดสินใจเลือกบุคคลที่มีความสามารถเข้าไปทำหน้าที่ตามความต้องการของตนเองได้มากน้อยแค่ไหน และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นการตัดสินใจของประชาชนที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างมีอิสระเสรีเพียงใด ทั้งนี้เพราะในสภาพความเป็นจริง การไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเป็นเพียงผลพวงขั้นสุดท้ายของกระบวนการทางการเมืองของสังคม (ธีรพล วัฒนธรรม, 2562: 88-102.)

การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นถือเป็นหน้าที่โดยตรงในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นต้องใช้บทบาทของความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ ตามโครงสร้างของการจัดการองค์การ ตามระบบและตามแนวคิดของผู้บริหารแต่ละคนในการใช้อำนาจและตำแหน่งที่มีในการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุเป้าหมาย เพราะผู้บริหารเปรียบเสมือนผู้นำสูงสุดที่จะนำพาให้องค์การก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหารซึ่งจะเป็น ผู้วินิจฉัย สั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารนั้นจะต้องมีความพร้อมทางด้านข้อมูล มีความรู้ทางด้านวิชาชีพมีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ มีทักษะในการเข้าสังคม มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถแก้ปัญหา สามารถตัดสินใจ มีวุฒิภาวะอารมณ์ มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้สึกไวต่อบุคคลอื่นมีความใฝ่รู้และใฝ่เรียน ซึ่งคุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ต้องมี (Blair, Harry, 2000 : 21-30.)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งที่น่าจะให้ความสนใจคือ การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละครั้ง มีปัจจัยใดบ้างที่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงคำนึงถึง และนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะการคำนึงถึงตัวบุคคลผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งว่า เป็นคนที่มีชื่อเสียง มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่นสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร ได้แก่ ตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด 30,144 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 397 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 397 คน ได้จากสูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณสูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane)

1.3 เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire)

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 397 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ

2. การออกแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (In-depth interview)

2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน นายกเทศบาลตำบล 6 คน คน และเลขานุการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น 1 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

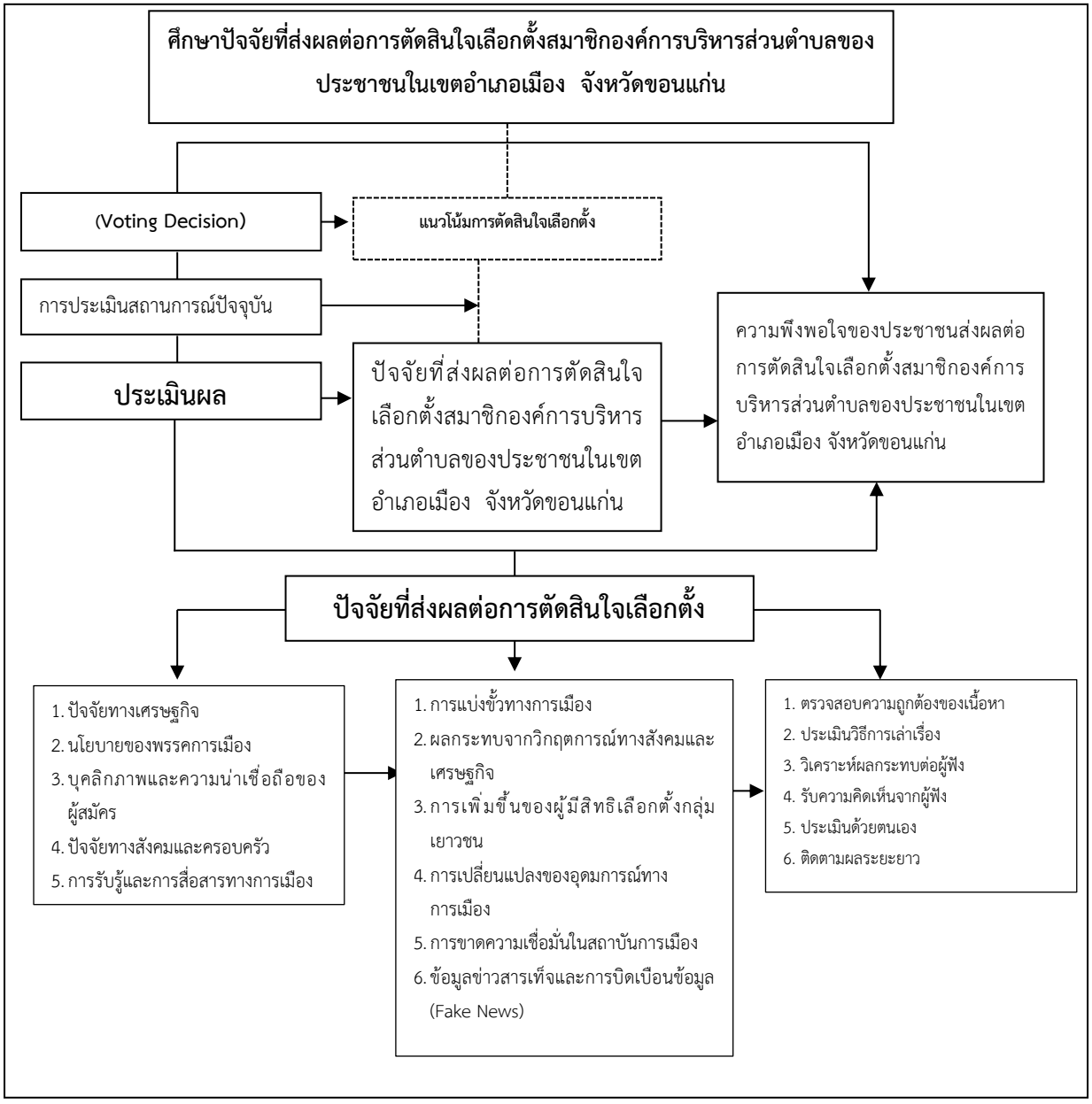
2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview)

2.3 การรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียงเฉพาะประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยบูรณาการกับแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Techniques) ประกอบบริบท (Context)

สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น พบว่า

จากความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 397 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ การศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นรายละเอียดดังแสดงเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.59 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 111 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 136 คน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รายได้ต่อเดือนระหว่าง ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 173 คน

3) การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทัศนคติของประชาชน ($\overline{X}$ = 4.31, S.D.=0.54) รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ($\overline{X}$ = 4.30, S.D.= 0.55) ด้านนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D.= 0.56) และด้านภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D.= 0.52)

3) ความพึงพอใจของประชาชนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น การตัดสินใจเลือกบุคคลที่มีความเมตตา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และอุทิศเวลาเพื่อส่วนรวมได้ มีความจริงใจ มีความปรารถนาต่อประชาชน ต่อชุมชน ต้องการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นผู้มีคุณประโยชน์ต่อชุมชน ต่อสังคม มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือนร้อน คอยช่วยเหลือชาวบ้านอยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ วางแผนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมได้เป็นอย่างดีการตัดสินใจเลือกบุคคลที่ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ช่วยเหลือชุมชน ต้องการให้ชุมชนพ้นจากความลำบาก เป็นผู้ที่ช่วยเหลือชาวบ้านเป็นอย่างดี มีความปรารถนาดีต่อชาวบ้าน เป็นคนดี มีความยุติธรรม สามารถแยกแยะถูกผิดได้ เป็นผู้ที่สงสารผู้อื่น อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ต้องคอยช่วยเหลือผู้อยู่ในการปกครองให้พ้นทุกข์ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยไม่แบ่งแยกกลุ่มหรือชุมชน มีความยุติธรรมสามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม เป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของชุมชนได้ เป็นผู้ที่คอย

ช่วยเหลือสังคม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีหลักในการบริหารจัดการสามารถให้ความช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้การตัดสินใจเลือกบุคคลมีความจริงใจ เลือกคนดี ยินดีเมื่อคนอื่นได้ดีมีความสุข อยากให้คนอื่นมีความสุข สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ดูแลทั่วถึงทุกชุมชนทุกหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ไม่มีความอิจฉาริษยา มีความสามัคคี กลมเกลียวกัน มีการแผนการทำงานให้ประสบความสำเร็จ วางแผนให้การช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึง นำพาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ยินดีและมีความสุขในความสำเร็จของผู้อื่นการตัดสินใจเลือกผู้นำที่ดีมีการปล่อยวางไม่ยึดติดมากไป เป็นผู้ความยุติธรรม พยายามคิดพิจารณาไตร่ตรองวางตัวเป็นกลาง ความยุติธรรมให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความจริงใจไม่แบ่งกลุ่มแบ่งฝ่าย เป็นผู้ที่มีความเป็นกลางบริหารจัดการด้วยความยุติธรรม มีความเที่ยงตรงไม่ซ้ำเติมผู้ที่ตกทุกข์

4) การวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น นโยบายของผู้สมัครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.97) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00) ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00)ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.23)ด้านกาตัดสินใจเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่มีความสำคัญ “ศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น พบว่า

จากความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 397 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและอาชีพ การศึกษาสภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นรายละเอียดดังแสดงเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.59 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 111 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 136 คน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รายได้ต่อเดือนระหว่าง ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 173 คน **ภาสวรรณ สิทธิกรณ** ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในจังหวัดขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ 7 ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลัคนา ถูระบุตร และ บัญชา วิทยอนันต์** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผล

ต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทัศนคติของประชาชน ($\overline{X}$ = 4.31, S.D.=0.54) รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ($\overline{X}$ = 4.30, S.D.= 0.55) ด้านนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D.= 0.56) และด้านภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D.= 0.52) สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนภูมิ โภชน์เกาะ** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 5 กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นุชปภาดา ธนวโรดม** ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดขอนแก่นแต่กต่างกัน **ประเด็นสถานภาพสมรส** ประชาชนที่สมรสแล้วจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกตั้งตามความคิดเห็นของคู่สมรสมากกว่าประชาชนที่ยังไม่ได้สมรส ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนที่สมรสแล้วมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับคู่สมรสและต้องการความเห็นชอบจากคู่สมรสในการตัดสินใจสำคัญๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิกานต์ ใสยเกื้อ** ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สถานการสมรส ต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุลีมาศ แปลงศรี** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรสโดยภาพรวมแตกต่างกัน **ประเด็นระดับการศึกษา** ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่างๆ มากขึ้น รวมถึงมีทักษะในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุลีมาศ แปลงศรี** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิก สภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครพนม ระดับการศึกษา

3) ความพึงพอใจของประชาชนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น

พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น การตัดสินใจเลือกบุคคลที่มีความเมตตา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และอุทิศเวลาเพื่อส่วนรวมได้ มีความจริงใจ มีความปรารถนาต่อประชาชน ต่อชุมชน ต้องการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นผู้มีคุณประโยชน์ต่อชุมชน ต่อสังคม มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือนร้อน คอยช่วยเหลือชาวบ้านอยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ วางแผนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมได้เป็นอย่างดีการตัดสินใจเลือกบุคคลที่ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ช่วยเหลือชุมชน ต้องการให้ชุมชนพ้นจากความลำบาก เป็นผู้ที่ช่วยเหลือชาวบ้านเป็นอย่างดี มีความปรารถนาดีต่อชาวบ้าน เป็นคนดี มีความยุติธรรม สามารถแยกแยะถูกผิดได้ เป็นผู้ที่สงสารผู้อื่น อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ต้องคอยช่วยเหลือผู้อยู่ในการปกครองให้พ้นทุกข์ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยไม่แบ่งแยกกลุ่มหรือชุมชน มีความยุติธรรม สามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม เป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของชุมชนได้ เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือสังคม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีหลักในการบริหารจัดการสามารถให้ความช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้การตัดสินใจเลือกบุคคลมีความจริงใจ เลือกคนดี ยินดีเมื่อคนอื่นได้ดีมีความสุข อยากให้คนอื่นมีความสุข สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ดูแลทั่วถึงทุกชุมชนทุกหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ไม่มีความอิจฉาริษยา มีความสามัคคี กลมเกลียวกัน มีการแผนการทำงานให้ประสบความสำเร็จ วางแผนให้การช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึง นำพาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ยินดีและมีความสุขในความสำเร็จของผู้อื่นการตัดสินใจเลือกผู้นำที่ดีมีการปล่อยวางไม่ยึดติดมากไป เป็นผู้ความยุติธรรม พยายามคิดพิจารณาไตร่ตรองวางตัวเป็นกลาง ความยุติธรรมให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความจริงใจไม่แบ่งกลุ่มแบ่งฝ่าย เป็นผู้ที่มีความเป็นกลางบริหารจัดการด้วยความยุติธรรม มีความเที่ยงตรงไม่ซ้ำเติมผู้ที่ตกทุกข์ การวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น นโยบายของผู้สมัครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.97) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00) ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.23) ด้านกาตัดสินใจเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18) สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยงยุทธ พงษ์ศรี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ประเด็นอาชีพ** ประชาชนที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือสังคมจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพที่

เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือสังคมมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเมืองและการเลือกตั้งมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิกานต์ ใสยเกื้อ** ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนภูมิ โภชน์เกาะ** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 5 กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งควรส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้ง และให้ความรู้ ทั้งทางด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และ ด้านแบบแผนการตัดสินใจการเลือกตั้ง อย่างเป็นรูปธรรม และให้ทั่วถึงทุกกลุ่มคน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งควรส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้ง และให้ความรู้ ทั้งทางด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และ ด้านแบบแผนการตัดสินใจการเลือกตั้ง ให้เข้าถึงทุกองค์กร และสถาบันการศึกษา

2) ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

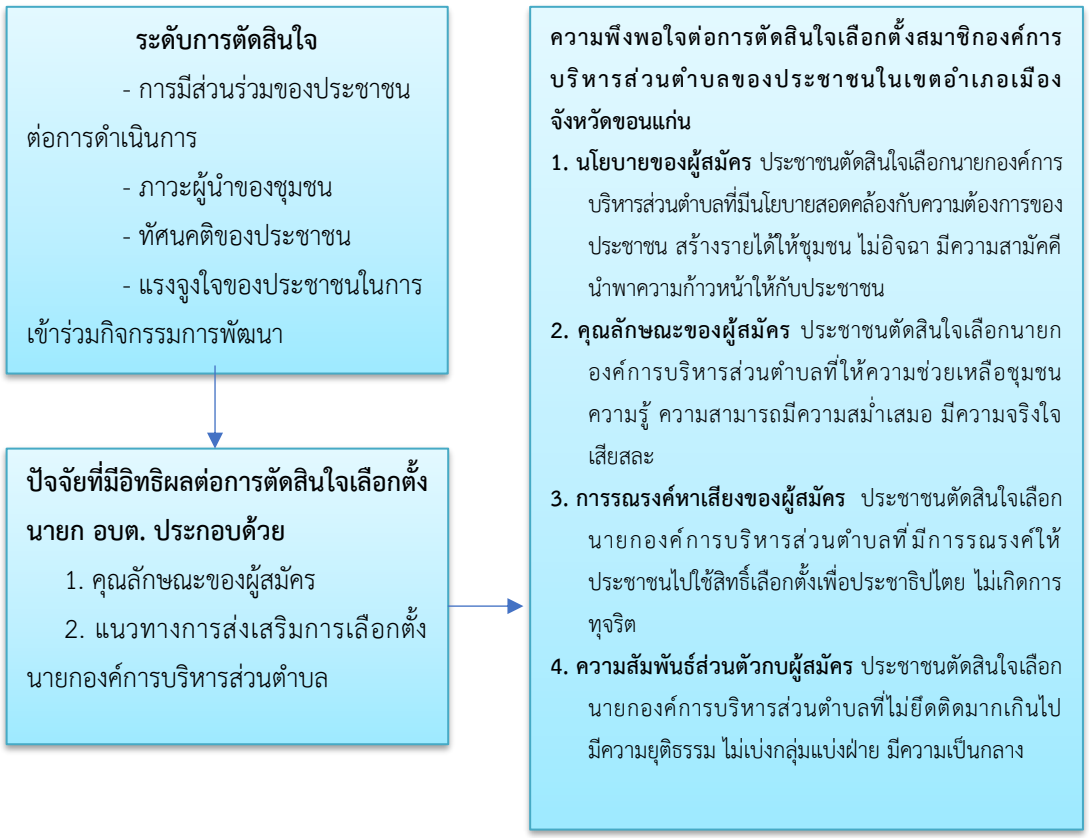
2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้กับการเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ

3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เห็นพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกัน

3.2 ควรศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยใช้หลักธรรมที่เป็นการพัฒนาการเลือกตั้งให้ดีขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย

องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

ชนิกานต์ ใสยเกื้อ. (2565). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.* 9 (5). 129-145.

ณัฐพล จันทร์สิงห์. (2560). *ธุรกิจการเมืองกับการพัฒนาเศรษฐกิจ.* นนทบุรี: สำนักพิมพ์ธนบรรณ.

ธนภูมิ โภชน์เกาะ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 5 กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์.* 5 (1). 16-28.

นุชปภาดา ธนวโรดม. (2562). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาสวรรณ สิทธิกรณ. (2562). *พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในจังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์รัฐศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มนตรี ตรีชารี. (2560). *ระบอบประชาธิปไตย: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: สยามพิมพ์.

ยงยุทธ พงษ์ศรี. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัด สินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2562.* วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.

ลัคนา ถูระบุตร และ บัญชา วิทยอนันต์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE.* 12 (3). 140-149.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2561). *การเมืองและการเลือกตั้งในประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิชาการ.

สมชาย ปรีชาศิลป์. (2560). *เหตุการณ์ 24 มิถุนายน 2475: ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของไทย.* กรุงเทพมหานคร: สยามพิมพ์.

สมชาย ปรีชาสิทธิ์. (2559). *ประชาธิปไตยในทฤษฎีและการปฏิบัติ.* นนทบุรี: ธนบรรณ.

สุรชัย ศรีกรรณ์. (2561). *สิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตย.* เชียงใหม่: สำนักพิมพ์วิชาการ.

สุลีมาศ แปลงศรี. (2565). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครพนม.* ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Blair, Harry. (2000). *Participation and Accountability at the Periphery: Democratic Local Governance in Six Countries.* World Development.

รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

The Model of Management Industry Tourism Influenced Advantage Competitive in lao People's Democratic Republic

รถแก้ว อินทกุมมาน, บุรพร กำบุญ,
นราธิป แนวคำดี และ ศิรชญาน์ การะเวก
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Lodkeo Inthakoumman, Buraporn Kumboon,
Narathip Amthiengtrong and Sirachaya Karawek
Bangkok Thonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: lodkeointhaoumman@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยของรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 1,604 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 15 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยของรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) รูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมท่องเที่ยว; ความได้เปรียบทางการแข่งขัน; สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

---

* วันที่รับบทความ : 3 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 13 พฤษภาคม 2567
Received: April 3 2024; Revised: May 10 2024; Accepted: May 13 2024

Abstract

The objectives of this research are 1) to study factors that influence competitive advantage in the Lao People's Democratic Republic 2) to analyze the relationship between factors of the tourism industry management model that influence competitive advantage. in the Lao People's Democratic Republic 3) To present a tourism industry management model that influences competitive advantage in the Lao People's Democratic Republic. This research is mixed methods research. The population is tourists who come to travel. In the Lao People's Democratic Republic, there were 1,604 cases the total sample size was 400 people. As for the qualitative research, A purposive random sampling method was used for 15 people. The instrument used to collect data was a questionnaire and used structural equation modeling techniques.

The results of the research found that 1) The management style of the tourism industry influences the competitive advantage in the Lao People's Democratic Republic at a high level 2) Factors of tourism industry management style have both direct and indirect influence on competitive advantage in the Lao People's Democratic Republic. 3)Tourism industry management style influences competitive advantage in the Lao People's Democratic Republic. and are interconnected with competitive advantage.

Keywords: Tourism Industry; Competitive Advantage; Lao People's Democratic Republic

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นอุตสาหกรรม ที่มีการเติบโตเร็วที่สุด สามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศอย่างมหาศาล ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนและกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อันนำไปสู่การจ้างงาน สร้างอาชีพและการกระจายรายได้ นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีความสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลก ในปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเป็น หนทางสำคัญของการ นำรายได้เข้าสู่ประเทศ ในสภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง บวกกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี องค์กรต่างๆ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวต่างก็ได้มีการพัฒนากลยุทธ์การตลาด และเทคนิคในการให้บริการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทั้งเป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และยังเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูง ในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ โดยมีการผลักดันการลงทุนทางธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ธุรกิจการนำเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจภัตตาคาร ร้านอาหาร การขนส่ง การผลิตสินค้าของที่ระลึก และอื่น ๆ ในหลายประเทศให้ความสนใจและนำเอาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ (กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว, 2565)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้ถือเอาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น 11 ในแผนงานบุริมสิทธิ์ของรัฐบาล เพราะว่าการท่องเที่ยวได้นำรายได้เข้าประเทศ เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการจ้างงานมากขึ้นให้สังคม ซึ่งได้กำหนดและประกาศจัดตั้งปฏิบัติการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อรองรับให้แก่การท่องเที่ยว และการบริการอื่น ๆ ที่มีการขยายตัว นอกจากนี้ยังได้มีการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างมาก เช่น การสร้างเส้นทางคมนาคมให้เชื่อมโยงกันทั่วประเทศ และเชื่อมกับบรรดาประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะอยู่ทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เชื่อมโยงกับทุกแขนงการเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบประชาชนมีส่วนร่วม (กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว, 2565)

ในปัจจุบันสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มุ่งเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และถือได้ว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นของประชาชนทุกคนและต้องช่วยกันดูแลรักษา โดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถจะอำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ มีความยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม โดยจะมีแผนการประสานงานระหว่างภาครัฐบาล ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันกำกับ ดูแล บำรุงรักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ โดยการดำเนินการของรัฐได้มีการกำหนดนโนบาย และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภายใต้ยุทธศาสตร์ชื่อ “Lao PDR Tourism Strategy, 2016-2028” ทั้งนี้ภายใต้แผนการท่องเที่ยวและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยมีมาตรการสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ สร้างโครงสร้างพื้นฐานในพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งแต่สนามบิน ความสะดวกและ การควบคุมการเข้า-ออกประเทศ คุณภาพการให้บริการที่พัก การประชาสัมพันธ์ และการดูแลนักท่องเที่ยวอย่างจริงใจ ซึ่งระบุอย่างชัดเจนในส่วนการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านคมนาคม ด้านการขนส่ง และด้านการท่องเที่ยว โดยการเสริมสร้างการคมนาคมของประเทศเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไป เช่น การมีโครงการระบบคมนาคมเชื่อมต่อเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อาทิ โครงการสร้างถนน อุโมงค์ หรือการพัฒนาสนามบิน เป็นต้น (Minister of Planning and Investment, 2020) ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงแผนยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2016-2028 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ระบุถึงการพัฒนาการการท่องเที่ยวของประเทศโดยจะทำ

การเชื่อมต่อ 8 เมืองหลัก คือ พงสาลี หลวงพระบาง เชียงขวาง เวียงจันทร์ บอลิคำไซ สะหวันนะเขตคำม่วน จำปาสัก โดยเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรที่เป็นอัตลักษณ์เด่นของแต่ละเมืองเป็นจุดขาย ดังตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวแยกตามแต่ละประเภท ตั้งแต่ปี 2017 – 2022 (กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์, 2522)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวแยกตามแต่ละประเภท ตั้งแต่ปี 2017 – 2022

ประเภท	บัตรผ่านแดน นักท่องเที่ยว		บัตรแผ่นแดน นักท่องเที่ยว		หนังสือผ่านแดน นักท่องเที่ยว		รวมทั้งหมด นักท่องเที่ยว	
	รายวัน	ค้างคืน	2017	2018	2019	2020	2021	2022
รวมทั้งหมด	1,039,069	141,691	937,343	1,190,381	1,786,221	2,139,691	2,723,564	3,330,072
นักท่องเที่ยวสากล					421,919	470,137	421,919	470,137
นักท่องเที่ยวภาคพื้น	1,039,069	141,691	937,343	1,190,381	1,364,302	1,669,554	2,301,645	2,859,935
ไทย	932,214	127,120	838,538	1,059,334	741,043	878,278	1,579,941	1,937,612
เวียดนาม	38,350	5,230	44,304	43,580	517,283	662,016	561,587	705,596
จีน	68,504	9,342	54,501	77,846	96,290	122,011	150,791	199,857
กัมพูชา				9,621	7,561	5,519	7,561	15,140
พม่า					1,765	1,730	1,765	1,730

ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์, 2522

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1.ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 1,604 ราย **(กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2565)** ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามกูฏแห่งความชัดเจนของ (Hair, et al, 2010) จึงได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยาม และโครงสร้างของตัวแปรเพื่อเป็นการวัดผลให้เที่ยงตรงมากที่สุด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ผู้วิจัยติดต่อขอทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม

3.2. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้ว เป็นรูปแบบกระดาษ (Paper) เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

3.3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบและคัดแยก โดยยึดความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละกับตัวแปรจัดประเภท (Categorical Variables) และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละด้านโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์โมเดล (AMOS) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ทั้งนี้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งผู้ผลิตภาครัฐ และภาคเอกชน

กลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 15 คน

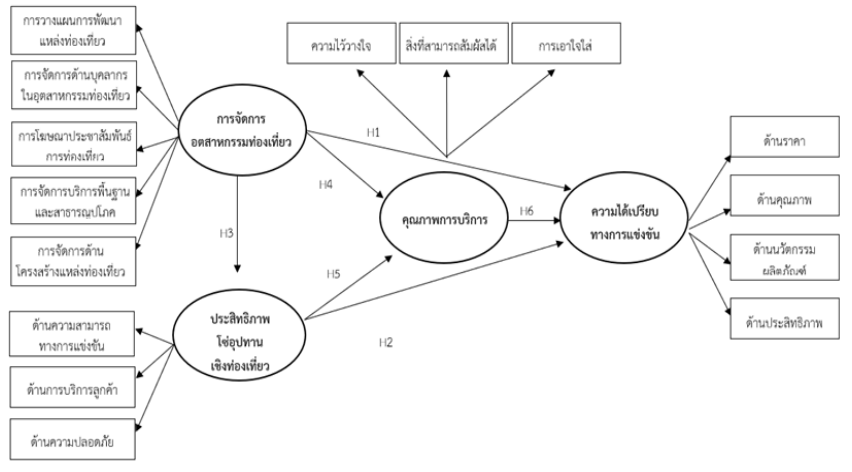
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเทคนิควิธีพรรณนา (Description Statistic) แล้วนำมาจัดหมวดหมู่และนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากได้มีการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลเพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยโดยเน้นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของในประเทศและต่างประเทศเป็นประการสำคัญ เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกรอบแนวคิดในด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยกำนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น **ตัวแปรตาม**

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า 1) ด้านการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 3.58, S.D. = 0.892) ด้านประสิทธิภาพโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว อยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 3.53, S.D. = .895) ด้านคุณภาพการบริการ อยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 3.20, S.D. = .996) และด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน อยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 3.43, S.D. = .857)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยของรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20, SD= 0.74) เมื่อพิจารณารายด้าน พบดังนี้ ด้านราคา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.15, SD = 0.79) ด้านคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.14, SD = 0.72) ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.12, SD = 0.77) ด้านประสิทธิภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20, SD = 0.74)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เสนอรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและการจัดการการท่องเที่ยว สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวองค์ประกอบของการท่องเที่ยว กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวที่ตรงกับอุปสงค์หรือความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ส่งเสริมอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1. ด้านการบริหารจัดการและการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสามมิติ ได้แก่ ด้านราคา ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และด้านประสิทธิภาพ (United Nations World Tourism Organization, 2004) ซึ่งผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว มีความเห็นว่าเป็นการพัฒนาเมืองด้านการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม คงมีอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลกระทบของการขยายตัวของการท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการในอนาคตต่อไป

2. ด้านประสิทธิภาพโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมในโซ่อุปทาน มีความแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงผู้ประกอบการต้องทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้ประกอบการมีความประสงค์ให้หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อใช้บริการต่างๆ ต้องทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ

และกลับมาใช้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทรัพยากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างองค์กร เป็นต้น ต้องให้ความสำคัญและผนวกกับด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผลการวิจัยสามารถจำแนกได้ ดังนี้ การวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การจัดการบริการพื้นฐานและสาธารณูปโภค การจัดการด้านโครงสร้างแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสามารถเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว มีการส่งเสริม คือ กิจกรรมหรือหน่วยธุรกิจที่จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมการทำของฝากในชุมชน กิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นฤดล สวัสดิ์ศร และมัสลิน ปูนอน, 2562) ที่กล่าวว่าเป็นแหล่งที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมได้อย่างสะดวก

2) ปัจจัยของรูปแบบการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านประสิทธิภาพโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความสามารถในการแข่งขัน ด้านการบริการลูกค้า และด้านความปลอดภัย ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ บริการลูกค้า มีมาตรฐานและคุณภาพให้เหมาะสมกับราคา และจัดรายการนำเที่ยวที่หลากหลายแปลกใหม่เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ส่งเสริมอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการบริการท่องเที่ยวความสามารถในการแข่งขัน ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการแข่งขันเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเพิ่มทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ความปลอดภัย การให้บริการระบบการจัดส่งระบบขนส่งมวลชนที่มีความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชนัญชิดา อนุชาติ และฐิรชญา มณีเนตร, 2558) ส่งเสริมให้พัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านภาษา และจัดการฝึกอบรมให้นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วุฒิชาติ สุนทรสมัย, 2563) นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพการบริการ ลักษณะทางกายภาพ และด้านผลผลิตและคุณภาพ ด้านคุณภาพบริการ ประกอบด้วย ความไว้วางใจ สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ การเอาใจใส่ ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ ผู้ประกอบการควรมีความพร้อมด้านการจัดสถานที่ การเอาใจใส่ คุณภาพการบริการต้องสามารถปรับเปลี่ยนบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ทันที ความไว้วางใจ เน้นคุณภาพบริการการสื่อสารและความเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Aliman el at, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทาง พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการเยี่ยมชมเกาะ ภาพรวมของลังกาวีอยู่ในตำแหน่งที่เป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านประสิทธิภาพด้านห่วงโซ่

อุปทานเชิงท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ (นาฎยา ซาวัน, คนึงนิตย์ ไสโสภณ, และบุญยัง มั่นดี, 2561) เรื่อง เศรษฐกิจการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก หลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่สรุปว่า เศรษฐกิจการท่องเที่ยวของหลวงพระบาง มีปัจจัยสำคัญ คือ นโยบายการท่องเที่ยว เป็นภาคส่วนสำคัญอันดับหนึ่ง โดยมีปัจจัยภัยในทางเศรษฐกิจคือ ชื่อเสียงการเป็นมรดกโลก ประเพณีท้องถิ่น และสภาพภูมิประเทศ ที่โดดเด่น ผู้คนในท้องถิ่น ที่พัก การขนส่ง และมีอาหารที่สมบูรณ์ ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประกอบด้วย ราคา เช่น ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการท่องเที่ยว มีความเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่มราคามีความเหมาะสม และมีส่วนลดสำหรับลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว คุณภาพ ผู้ประกอบการต้องเน้นคุณภาพการบริการให้มีมาตรฐาน ระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ บริการด้วยความสะดวกรวดเร็วและทันตามกำหนด นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโปรโมชั่นและจัดทำแพ็คเกจที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น พัฒนาการนำเสนอแพ็คเกจออกสู่ตลาดโดยใช้ Social Media ระบบการบริการที่รวดเร็วและสถานที่บริการสะอาดมีมาตรฐาน ด้านประสิทธิภาพ ผู้ให้บริการมีการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงโดยมีความถูกต้อง และทันเวลาที่กำหนด มีความพร้อมของพนักงานที่จะให้บริการแก่ลูกค้าได้ทันท่วงทีตามเวลาที่กำหนด ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คุณภาพ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการบริการที่มีความสะดวกรวดเร็วเน้นคุณภาพให้บริการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาโปรโมชั่นและจัดทำแพ็คเกจที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น พัฒนาช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ แพ็คเกจใหม่ๆเข้าสู่ตลาดได้เร็วกว่าคู่แข่ง ด้านประสิทธิภาพ ผู้ให้บริการต้องเน้นเทคโนโลยีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน บริการให้สำเร็จลุล่วงโดยมีความถูกต้องและทันเวลาที่กำหนด ราคา มีส่วนลดสำหรับลูกค้าเก่าหรือนักท่องเที่ยวสามารถกำหนดราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ เป็นต้น

3) รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและการจัดการการท่องเที่ยว สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวที่ตรงกับอุปสงค์หรือความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสามารถทำแผนการตลาดของการท่องเที่ยว นอกจากนี้นักวิจัยสามารถนำแนวคิดไปต่อยอดในการทำวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าในลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งประโยชน์ทางวิชาชีพหรือการนำไปปฏิบัติ เช่น ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว สามารถนำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไปใช้ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในประเทศได้ สำหรับนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว สามารถนำปัจจัยที่ทำการศึกษาไปวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรในแหล่งชุมชน

และภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับ (ลำพอง กลมกูล, 2561) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนาในประเทศอาเซียน กรณีศึกษาหลวงพระบาง สปป. ลาว โดยมีรัฐเข้าไปจัดการส่งเสริมร่วมกับหน่วยของวัดและศาสนาให้เกิดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และประเพณีวิถีทางศาสนาที่เชื่อมประสานกับแหล่งการท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งธรรมชาติ ป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และยังสอดคล้องกับ (อมรา ไชยมนตรี และวิภาวี กฤษณะภูติ, 2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดในนครเวียงจันทร์ นโยบายการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์นโยบายการท่องเที่ยว ค.ศ. 2006-2020 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยมีมาตรการสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ สร้างโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งแต่สนามบิน ความสะดวก และการควบคุมการเข้า-ออกประเทศคุณภาพการให้บริการที่พัก การประชาสัมพันธ์และการดูแลนักท่องเที่ยวอย่างจริงใจและเมืองหลวงพระบางมีศักยภาพของการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีโครงสร้างพื้นฐานในด้านการท่องเที่ยวครบ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มากำหนดแนวทางการท่องเที่ยว โดยมีการบริหารจัดการและการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสามมิติ ได้แก่ ด้านราคา ด้านคุณภาพ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และด้านประสิทธิภาพ ตามแนวทางขององค์การท่องเที่ยวโลกสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization, 2004) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยข้างต้น รวมถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ดังนี้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการดำเนินตามแผนพัฒนาที่ 8 ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง โดยส่งเสริมการลงทุนทำห้างสรรพสินค้า โรงเรียนนานาชาติ โรงพยาบาล บริษัทขนส่ง ระหว่างประเทศ และโรงแรมในเขตชานเมือง ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน สามารถส่งเอกสารคำร้องที่แผนกแผนการและการลงทุน แขวงสามารถอนุมัติการลงทุนได้ไม่จำกัดมูลค่า ซึ่งผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว มีความเห็นว่าเป็นการพัฒนาเมืองด้านการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามอาจมีอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลกระทบของการขยายตัวของการท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการในอนาคตต่อไป

สำหรับประสิทธิภาพโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมในโซ่อุปทาน มีความแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงผู้ประกอบการต้องทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้ประกอบการ มีความประสงค์ให้หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้มากขึ้น เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอย่างมาก ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องปิดกิจการลง

และด้านระบบโลจิสติกส์ยังไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งต้องให้ความสำคัญและผนวกกับด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อใช้บริการต่างๆ ต้องทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาใช้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างองค์กร ต้องให้ความสำคัญและผนวกกับด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต้องทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเกิดการกลับมาใช้บริการโดยมีความสัมพันธ์ด้านประสิทธิภาพโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ประกอบด้วย การบริการลูกค้าความปลอดภัยและความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลต่อการบริการประกอบด้วย ความไว้วางใจสิ่งที่สามารถสัมผัสได้และการเอาใจใส่ ซึ่งการบริการส่งผลโดยตรงต่อความได้เปรียบในการแข่งขันประกอบด้วย ราคา คุณภาพ นวัตกรรม ประสิทธิภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

หน่วยงานภาครัฐ ควรเข้ามามีส่วนในการผลักดันการท่องเที่ยว ที่มีความโดดเด่นและมีศักยภาพในเชิงการแข่งขันที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทเดียวกันและแนวทางในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและบูรณาการกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การท่องเที่ยวที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยว สามารถนำแนวทางในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริม และจัดการการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยวนี้ไปบูรณาการกับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ควรเพิ่มการเจาะตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ตลอดจนส่งเสริมการเดินทางรักษาความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของการท่องเที่ยว ต่อไป

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 เพิ่มการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติ และควรมุ่งศึกษานักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่สนใจเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถเพิ่มช่องทางการในการเก็บข้อมูลเพิ่ม เช่น การสอบถามในระบบออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น

4.2 ศึกษาเชิงลึกเพื่อนำมาจัดทำแผนการตลาดกลยุทธ์ และช่องทางการตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ เรื่องของรสนิยม สไตล์การท่องเที่ยว การใช้จ่าย รูปแบบการเดินทาง ช่วงเวลาการเดินทางของแต่ละกลุ่ม

4.3 ศึกษาต่อยอดการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว แผนการตลาดและการสื่อสารการท่องเที่ยวมาผนวกและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เป็นที่นิยมในแต่ละภาค เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับการท่องเที่ยวอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์. (2537). *ลู่ทางขยายการค้าและการลงทุนของประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.* กรุงเทพมหานคร: ปฤษฐธุรกิจ.

กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. (2565). *มรดกลาว-มรดกโลก อีกหนึ่งแนวทางฟื้นเศรษฐกิจลาว.*

ชนัญชิดา อนุชาติ. (2558). กลยุทธ์องค์กรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลไทยแพทย์แผนโบราณสกลนคร หลวงปู่แฟ็บ สุภัทโท. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 10 (2), 84-94.

นฤดล สวัสดิ์ศร และ มัสลิน ปูนอน. (2562). *ศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นาฎยา ซาวัน, คนึงนิตย์ ไสยโสภณ และ บุญยัง หมั่นดี. (2017). เศรษฐกิจการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก หลวงพระบางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 19 (2), 81-96.

ลำพอง กลมกูล. (2561). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนาในประเทศอาเซียน: กรณีศึกษาหลวงพระบาง สปป. ลาว.*

วุฒิชาติ สุนทรสมัย. (2563). อิทธิพลของภาพลักษณ์และคุณค่าตามการรับรู้ของแหล่งท่องเที่ยวต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี. *วารสารบริหารธุรกิจเศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*. 16 (3), 163-181

อมรา ไชยมนตรี และวิภาวี กฤษณะภูติ. (2561). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาวัดในนครเวียงจันทร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์.* 35 (3), 189-193.

Aliman, N. K., Hashim, S. M., Wahid, S. D. M. & Harudin, S. (2016). Tourists' Satisfaction with a Destination: An Investigation. *International Journal of Marketing Studies*. 8 (3), 173-188.

Hair, J.F., Black, W.C, Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7h Ed.). New York: Pearson

Minister of Planning and Investment. (2020). Deputy Minister Do Thanh Trang welcomes Sustainable Food Systems Ireland representative. *Online.* From: https://www.mpi.gov.vn/en/Pages/default.aspx

United Nations World Tourism Organization. (2004). Concepts & definitions: Sustainable development of tourism conceptual definition. *Online.* Retrieved from https://www.unwto.org/ frameset/frame_sustainable.html

Dance Education Management of Vocational and Technical College Affecting Dance Career in China

Liu Heng and Sirimongkol Natayakulwong
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 57517471@qq.com

****

Abstract

This qualitative research aims to 1) study and analyzed the current situation of dance education management in Vocational and Technical College at Henan Province, China and 2).To analyzed the affecting of dance education management in Vocational and Technical College on cultivating students to become professional in dance career in China .All data were collected from Documentaries and Field work. The research tools including ; In-depth interviews, Questionnaires and Observation. The population and Sampling Group were Chinese national Artist 1, Deans of College 3, Head of the dance department 3, Dance teachers 9, and Dance students 30. representative and Concluded by descriptive analysis.

This qualitative investigation discusses the current status and development of dance education management under the backdrop of China's national education policies. Drawing on field interviews and observations to collect on-site data, this article examines the historical background and development of dance education management in Henan Province, China. It also analyzes how improving the design of dance education management can cultivate more professional dancers. The research indicates that the management of dance education in China has undergone systematic development since the founding of the People's Republic of China. In particular, the establishment of the Beijing Dance Academy has significantly promoted the systematic development of dance education management in China. Through long-term historical accumulation and practice, it has gradually evolved into a systematic management model with significant development and research value. It is integrated into the national education system of China. Under the systematic promotion of education management, effective design and management can be achieved, thereby facilitating the cultivation of better professional dancers in dance majors at vocational colleges. This survey contributes to the enhancement of dance education management in Henan Province and provides a useful theoretical basis for vocational colleges to cultivate more and better professional dancers in dance majors.

According to the Dance Career in Chinese society, all The Vocational and Technical Dance College in Henan province should developed all management factors which helping to make the quality of Dance's students for more professional in present. .

Keywords : Dance management; Pingdignshan; Anyang, Xinyang; Vocational and Technical College

* Received: April 21 2024; Revised: May 11 2024; Accepted: May 13 2024

Introduction

Higher vocational education is an important part of higher education, and the construction of vocational education teachers, especially the construction of art dance teachers in higher vocational colleges, is the weakest link in the current development of vocational education. How to improve the overall level of the existing dance teachers and how to guide the professional development of teachers are urgent problems to be solved.

Based on the basic qualities that art dance teachers should have, this paper analyzes the current situation and existing problems of the professional development of art dance teachers in higher vocational colleges in China, and puts forward some countermeasures for the professional development of art dance teachers in higher vocational colleges

The article believes that the modern vocational college art dance teachers should have five aspects of comprehensive quality, the current professional development difficulties mainly lie in dance teaching, dance education awareness, teaching goal positioning, teaching methods, teacher quality and so on. The development of dance teachers in higher vocational colleges not only has the common rules of college teachers, but also is restricted by the special factors affecting the formation and development of art teachers' expertise. Therefore, the difficulties in the professional development of art dance teachers in higher vocational colleges are mainly reflected in the incompatibility between the existing professional development mechanism and training methods of teachers' professional development and the characteristics of the professional development of art dance teachers in higher vocational colleges. At present, it is necessary to establish the specialty of art dance teacher in higher vocational colleges which is suitable for the requirements of vocational education

The development countermeasure is to set up the dance professional development guidance organization at all levels of higher vocational colleges and establish the humanistic management idea; Gradually standardize the admission system of dance teachers in higher vocational colleges to provide conditions for standardized professional development; To formulate an independent professional title evaluation policy for vocational teachers, which is the guidance direction for the professional development of in-service dance teachers in vocational colleges; Change the training mechanism of higher vocational teachers to ensure the standardization of the professional development of higher vocational teachers' dance; Establish a perfect teacher education system and create various ways of professional development for dance teachers in higher vocational colleges. The formulation and revision of the talent training program of each specialty is one aspect of the construction of the school's specialty and curriculum. The author focuses on comparing and analyzing the talent training programs of professional colleges, normal colleges, comprehensive universities and higher vocational colleges, exploring the accurate positioning of dance majors in higher vocational colleges, clarifying training goals and directions, so as to promote teaching reform andinnovation.

Research Objectives

1. To study and analyzed the current situation of dance education management in Vocational and Technical College at Henan Province, China.

2. To analyze the affecting of dance education management in Vocational and Technical College on cultivating students to become professional in dance career in China.

Research Methodology

Research Design:

This study employed in-depth interviews and observations, focusing on conducting extensive interviews with representatives of teachers and students. The interviews aimed to explore whether the curriculum was adequately structured, whether the course content was diversified, and whether the school possessed sufficient dance studios and audio equipment. Data were collected accordingly. The objective was to investigate the influence of curriculum design and content on the learning motivation of dance major students.

Population and Participants of the Study:

(1) Population

This study primarily targets representatives of teachers and students from the Dance Major at Pingdingshan Vocational and Technical College, with 6 teachers and 60 students.

(2) Participants:

The participants are 20 students and 6 teachers from the Dance Major at Pingdingshan Vocational and Technical College. They were selected using purposive sampling, with students categorized into low and high learning motivation groups. In-depth interviews were conducted, and data collection was carried out accordingly.

Research Instruments:

The research tools include in-depth interviews, observation, and data collection.

Research Scope

1. Study on the current situation of dance education management in Vocational and Technical college and the improvement of Dance education management at Henan Province, China

2. Study on the affecting of Dance education management of Vocational and Technical College at Henan with related with the dance career in China.

Research Conceptual framework

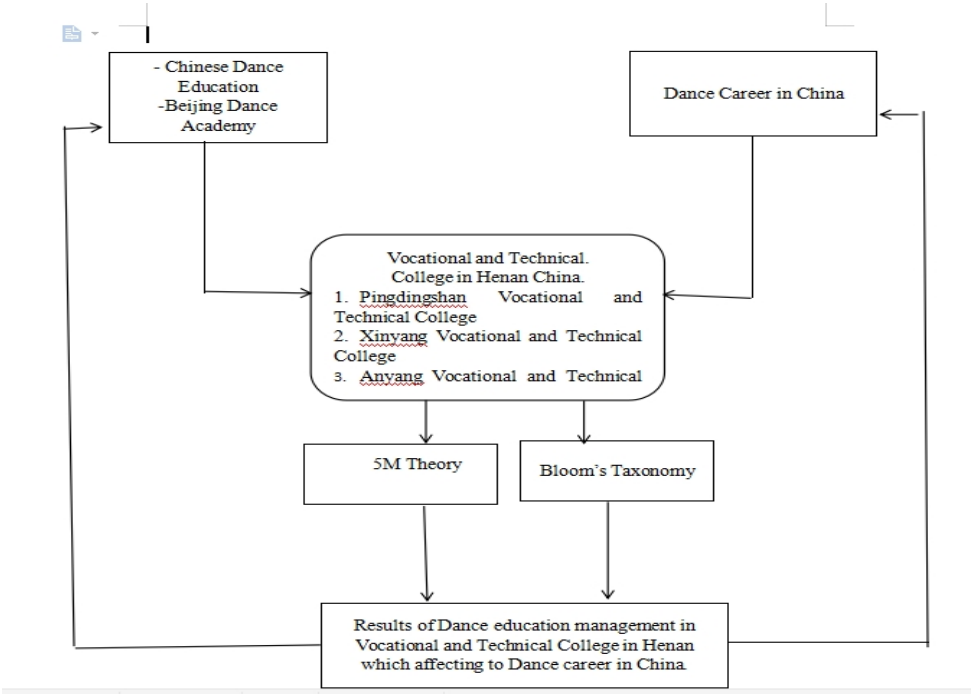

Figure 1 Research Conceptual Framework by researcher
Note: Constructed by the researcher

Research Findings

The Current Situation of Dance education management in Vocational and Technical College at Henan, China

At the present stage, China attaches great importance to the overall development of higher education, and provides relevant policy support and support for education, which makes the overall scale of higher vocational education continuously expand, and the number of students in vocational and technical colleges continues to increase. Vocational and technical colleges are faced with good development prospects, but limited by the student level and other factors, the actual education management work is also facing more challenges and problems. Therefore, teachers must start with the analysis of education management from the perspective of professionalism, innovation and development, based on the foundation of vocational and technical colleges and past experience, the possible emergencies and problems in the management of dance education management Effective prediction, introduce effective dance education management system and emergency response program. The theme and core of dance education in vocational and technical colleges should be defined, and the education management method should be adjusted according to their education mode, method, content and approach, so as to make it more fit the needs of students' cognitive development, thinking development, professional development, skill development and career development.

1.The educational management ability needs to be improved

In the process of education management of vocational and technical colleges, the education management experience of dance teachers in some vocational and technical colleges has a serious polarization trend. Some of the excellent higher vocational teachers with rich experience in education management themselves have advanced education management model.

The acceptance of the formulas and ideas is relatively low. Even if the vocational and technical colleges set up relevant training and activities, but subject to it Under the influence of age, level, level, cognition and experience, etc.

It is difficult to apply some advanced theories, methods and technologies to the actual process of education management. However, some teachers with high professional level and information literacy themselves lack rich teaching experience. Although they can make educational management plans according to the standards and requirements of vocational and technical colleges, there will be many contradictions and problems in the implementation process.

At present, higher vocational teachers generally lack the experience of practice and practice in social and front-line positions, and they do not have a deep understanding of the market and positions, although they have it Rich theoretical knowledge system, but it is difficult to provide experience guidance for students' practice, employment, entrepreneurship. This makes the professional talents sent by vocational and technical colleges unable to meet the needs of the current society and positions.

Pingdingshan Vocational and Technical College, located in the central part of Henan Province, has opened dance departments, physical education departments, education departments, tourism and hotel management departments. Among them, the dance course of the Ministry of Education only has ballet physical training and pre-school dance, and the dance course of the Department of Physical Education is the direction of sports dance, while the Department of Tourism and Hotel Management only provides ballet physical training. Only the dance department provides the training of professional dancers.

On the curriculum standard, the course content should highlight the students ' s vocational skills training, the choice of theoretical knowledge should be close to the students' auxiliary ability in the end, strengthen the course training, including professional core courses of dance basic training, folk dance, Chinese folk dance, Chinese classical dance, drama rehearsal course for the nature of the training course, the end of each semester ballet dance basic skills and folk dance special skills training, the fifth semester not less than half a year students' field practice, increase the proportion of the overall course training, make dance performance professional training hours accounted for 82.1%, effective guarantee reiterated The main position of practical training in course teaching.

At present, there are still some higher vocational colleges who cannot get rid of the influence and shadow of traditional exam-oriented education, and the actual curriculum is more inclined to theoretical knowledge teaching, which leads to the teaching direction of teachers is also inclined to the one-way transmission of theoretical knowledge. Even if teachers will design some practical links or practical activities, it is difficult to better meet the requirements of practice, exercise and improvement according to the proportion of their proportion and class hours. In addition, the majors of some higher vocational colleges lack the characteristics and characteristics of higher vocational colleges, and there is a certain gap with the current society, economy, positions and majors. Even though teachers spend more time and energy on planning,

the whole the effect of physical education and training is still not satisfactory. Although some higher vocational colleges have introduced some advanced management technologies, because the existing equipment and instruments do not match, there will be relatively many hidden dangers and problems in the subsequent education management.

Most higher vocational schools will carry out the educational management system according to the actual educational objectives and professional characteristics Setting, requires every teacher to carry out education management with reference and index. But in the actual execution process when In this way, some teachers do not fully grasp the influence of science and technology, politics, economy and development on higher vocational education management, Still use the traditional education management system, which has a certain lag and irrationality.

When the actual education tube when problems occur in the management work, it is difficult for teachers to properly solve and deal with them according to the system. Part of the higher vocational education in order to can To achieve more ideal results, often will learn from and refer to some more typical education management system system , no Combined with the actual situation of the school to rectify. This will not only affect the effective practice and implementation of the relevant systems, but also can make the higher vocational education management work appear more serious arbitrariness and disorder phenomenon.

The management system of various education in China belongs to the "centralized system". As the central leading organization of education, the Ministry of Education entrusts the Department of Higher Education and the Department of Vocational and Adult Education to exercise its corresponding macro-management functions. Higher vocational and technical education in the Ministry of Education, and the Department of Higher Education is in the charge. Higher vocational and technical education in all provinces and cities is under the responsibility of the Department of Higher Education and the Department of secondary vocational education and training. This kind of non-unified management organization has caused the split pattern in the management function of vocational education in China, and affected our country the unity and integrity of vocational education policies and regulations.

The Department of Higher Education is established under the Ministry of Education, which is responsible for the macro management and coordination of higher education in China. In the aspect of higher vocational education, it makes overall plans for higher vocational colleges and school-running institutions, formulates guiding documents for higher vocational personnel training, guides the teaching capital construction and reform of higher vocational colleges, and is responsible for the quality monitoring and evaluation of higher vocational education. In terms of the management of vocational education and training certificates, the Department of Higher Education of the Ministry of Education is only responsible for the management of academic certificates of vocational education, while the vocational qualification certificates are comprehensively managed by the labor and personnel administrative departments of The State Council. And, there is no relationship between them. This kind of vocational education and training certificate management body is divided between diploma and vocational qualification certificates Department has seriously affected the healthy development of vocational education and training in China.

2. The quality control of investment and fund management of higher vocational education

The investment system of higher vocational education in China is diversified. The diversification of investment subjects has basically formed a diversified investment system in which the national and local governments, enterprises and individuals raise funds for the development of higher vocational education in accordance with the law. The proportion of government investment is roughly less than 40%, which is obviously low.

The funds for running higher vocational colleges mainly come from government appropriation, social aid, donations and students' individual tuition fees. The provincial and municipal governments shall formulate the average standard for the number of students in higher vocational colleges in their respective regions, the relevant departments of The State Council, together with the financial departments, shall formulate the average standard for the average number of students in higher vocational colleges in their respective departments, and the government shall allocate the educational funds to state-owned higher vocational colleges in full according to the standard for the average number of students. Non-state-owned higher vocational colleges can only rely on students' personal tuition, social aid and donations, and fund management lacks effective incentive means.

The Higher Education Evaluation Office of the Ministry of Education is responsible for organizing experts to conduct irregular inspection and evaluation of education quality in higher vocational education in universities affiliated to the Ministry of Education or other ministries and commissions. The provincial higher education evaluation offices are responsible for organizing experts to inspect and evaluate the quality of education in the higher vocational colleges under their new jurisdiction. The inspection cycle is too long, the inspection object is known in advance, preparation.

The effect is almost a mere formality. In higher vocational colleges, the educational affairs department is generally responsible for the inspection, supervision and management of teaching quality by means of mid-term teaching inspection, supervision, teaching and research activities, and tracking investigation of graduates. Management and teaching functions have not been effectively separated, and teaching quality the control effect is all determined by the scholars themselves.

An analysis of Dance education management in Vocational and Technical

College that affected to Dance career in China

Through the analysis of the dance education management of Henan Vocational and Technical College, combined with the support of 5M management theory, the researchers focus on the dance education management of Henan Vocational and Technical College.

Guide and mobilize higher vocational teachers to actively participate in the obstacles and difficulties encountered in education management, with the help of Rich experience and authority to improve themselves, effectively overcome and solve the problems of education management. The above personnel can also be hired as education management consultants in higher vocational colleges to provide self-experience, technical, legal and theoretical guidance for the development of teacher education.

Effectively optimize the personnel structure of the education management team, and comprehensively improve their business ability and comprehensive quality. It can also be based on the actual school education development needs and education management, requiring the whole society to recruit education management talents urgently needed by higher vocational education, from their professional, quality, thought, innovation, practice and other aspects of

assessment, and arrange for the new teachers and higher vocational education management The port of the training, so that it can better understand the actual methods and procedures of education management.

Vocational and technical colleges can also comprehensively review the files of existing teachers, fully understand their advantages and disadvantages, adjust the original education management training, and set up different medium-term, long-term and short-term training programs according to their needs. In the training process, the cross-field content related to education management should be added, and the training related to teachers' ethics, innovation and entrepreneurship, post spirit, responsibility consciousness and professional accomplishment should be carried out innovatively. Cooperate with third-party training institutions to provide customized and personalized training services for teachers, and give full play to the institutional field Land advantages and talent advantages, teachers for in-depth, comprehensive, sustainable, effective and scientific training. Only in this way can the higher vocational education management team have the professional theory, technical level and professional accomplishment to meet the current needs of education management.

In the education management of vocational and technical colleges, teachers must fully master the professional characteristics, personality characteristics and characteristics of students Industry orientation and other on, effectively optimize the allocation of human, material, financial resources, as well as the related information, space, time and other resources. Teachers need to fully understand the characteristics and students' career planning goals, expand and extend the current teaching content, introduce current affairs news or information related to majors, or introduce some excellent resources with regional characteristics and characteristics of higher vocational education.

Comprehensively expand students' vision, improve the professional knowledge system of higher vocational colleges. It can also strengthen the understanding of the current market development, economic development and international development trends, combined with the current situation For popular majors and posts, the actual structure of professional courses is adjusted, and the general courses related to majors are comprehensively carried out, which effectively permeates ideological and political education and moral education. Can also be fully in the course teaching increase some content related to professional ability, innovation, build with the current training, employment, employment, entrepreneurial situation, guide students to immersive case analysis and practice, or science introduction of class, online courses, flipped classroom, live teaching, group learning, studio teaching, to promote learning and other new methods.

Can also accurately locate the professional and student training objectives, to the relevant teaching materials Integration and creation. For the newly introduced textbooks, the professional teachers of the school should jointly review them, and their application and promotion should be scientifically demonstrated, so as to improve their regional, characteristic, pertinence and era. Teachers need to effectively adjust the class hours of professional theoretical teaching and practical teaching, so as to increase the number of practical class hours to meet the purpose of the vocational ability development needs of higher vocational students. Vigorously strengthen the construction of modern classrooms, education management facilities, campus training base, to create a good environment for students to practice and education management.

Vocational and technical colleges should comprehensively strengthen the inter-school cooperation with the excellent institutions and enterprises in the district Into the cooperative relationship, by signing the talent training contract, to provide them with excellent talents who meet the job needs, and have high professional quality and professional ability. The school can also share the resources and research results of enterprises and institutions through cooperation, so as to provide more students with opportunities for practice and practical training in front-line positions.

In this process, teachers of vocational and technical colleges can also form a team of practice guidance teachers with excellent managers of enterprises, pay full attention to the development of students' behavior, cognition, psychology and thought in the process of practice, and provide targeted guidance and assistance for students (Lin, 2010).

In creating more for the business at the same time of economic benefits, comprehensively improve students strain ability, professional ability, psychological ability, ability to work under pressure, practical ability. In addition, in order to better grasp the real-time dynamics of higher vocational education management, based on the actual situation, combined with a series of changes and innovations of higher vocational education management, actively introduce and embed the advanced modern education management system. Big data technology is used to comprehensively collect, analyze, integrate and screen the relevant information of school education management, and make the corresponding digital files of education management, and store them in the electronic information database.

Teachers of vocational and technical colleges must understand some political policies, policies, rules and regulations related to educational management, The education management system is in-depth analysis and interpretation to build a new higher vocational education management system. Higher vocational colleges can comprehensively summarize and analyze the previous situation of teachers' work, effectively carry out the post responsibility system based on education management work, and comprehensively strengthen the top-level design and education management planning. The division of education management in detail, and the implementation of teachers in the form of tasks, so that teachers can better grasp the responsibility and obligation of education management.

Avoid the follow-up education management work appear mutual buck-passing and perfunctory phenomenon.

In order to fully implement and penetrate the quality education, we can also launch new credits System, systematic assessment of students, according to students' daily learning attitude and examination scores So that teachers can be more comprehensive, systematic, perfect understanding of the students in all aspects of the situation, and on the basis of the follow-up education management work to improve and innovation.

According to the development of education management at each stage, the relevant school enrollment system, student discipline management system, student reward and punishment management system, students' daily education management system, student dormitory management system, and teacher accuracy can be introduced Entry system, assessment and supervision system, education management and supervision system, safety management system, teaching facilities and equipment maintenance and management system, information database management system, education file management system, etc., to make the qualitative and quantitative stages of higher vocational education management, effectively restrain and guide teachers' education management behavior.

In addition, schools can also set up a special education management assessment team to increase the content of education management in the process of teachers' performance appraisal, set up different assessment indicators according to the nature of professional education management, establish a salary system and teacher subsidy system with strong linkage, and make salary and compensation based on the assessment results Posting of the distribution.

In addition, in order to comprehensively enhance the authority, enforcement, legality and authority of the education management system, a relatively strict reward and punishment system can be introduced, considering the influencing factors and constraints of education management, and accurate detailed rules of rewards and punishments can be introduced. Excellent teachers who have outstanding work or have achieved strong academic research achievements will be given spiritual and material rewards, and provided with better opportunities for promotion and further study according to their career planning needs. And for the violation of the relevant education management regulations or work ability。

In a word, teachers must break the influence and imprisonment of students in the traditional higher vocational education management mode, and, with the purpose of comprehensively improving students' professional skills, comprehensive quality, practical quality and professional level, launch a strong binding, forward-looking and comprehensive vocational and technical college education management program. In addition, teachers should also face up to the current education management, and constantly carry out self-learning and self-improvement, in order to better deal with and solve the emergencies and problems of education management.

The teaching materials of Beijing Dance Academy are effectively adopted to cooperate with ethnic folk dance, ballet fragments and dance combination teaching. Teachers and students understand the local cultural context, and collect local dance materials based on local characteristics for dance editing and creation. Make the students accurately complete the movement requirements from easy to difficult, improve the dance art quality.

The director of the academic Committee of Beijing Dance Academy, professor and tutor of master students highly believe that the training of elite dance talents should be based on the premise of aesthetic body culture, and present the body culture in the process and transformation of theory and practice. The discipline construction of dance education requires an excellent team of teachers to establish its own uniqueness in the exploration of characteristic style courses. "We should work with more brother art colleges to build Chinese dance subjects, establish the context of Chinese dance, enrich Chinese dance culture, and promote the innovative development of Chinese traditional culture.

Dancers selection is very demanding, vocational and technical colleges and universities teaching level and the basic conditions of students do not have this ability, if according to the Beijing dance academy elite dancers, copy dance academy course design and teaching mode, will inevitably lead to vocational and technical college dance students employment efficiency decline, so explore suitable for vocational and technical college dance students training mode and management mode is very necessary. This requires the management to combine the 5M management method, fully investigate the demand for the job market on the line, and design a dance education model suitable for vocational and technical colleges.

Researchers found that the internal factors affecting dance students in vocational colleges are the teaching level of teachers and the basic conditions of students. It is very important to build excellent education management team, innovate higher vocational education management mode, and build education management system and system of education managers.

Discussion

The results of this study are consistent with previous academic research on dance education management and further deepen the understanding within a historical context. Zhou(2023) suggests, the accurate and appropriate positioning of dance teaching is crucial. The findings of this study align with this notion, demonstrating the importance of positioning in dance education teaching. Therefore, this study further enhances the understanding of dance teaching positioning and delves into the history, performance forms, and artistic characteristics of dance education. In dance education management, it is essential to adapt teaching methods and content according to different educational objectives. Since vocational colleges offer dance majors, it is imperative to thoroughly investigate, analyze, and research the feasibility of offering such programs, which plays a significant guiding role.

According to Wang (2023), dance reflects the cultural life, customs, language, music, and environment. It is considered a spiritual value that helps refine people's thoughts and is a manifestation of beauty and harmony. Dance education management serves as the ideological leader of schools and the link between teachers and students. Reflecting on the relationship between dance education and folk dance and national culture, we realize the importance of designing dance education positioning in dance performances. Dance art extracts performable body movements from life and symbolizes them in innovative dance works. By analyzing the precise positioning of dance education in teaching, we can understand the characteristics of dance performance culture, history, religion, and national customs, and dynamically record the cultural phenomena presented by the competition between contemporary culture and national traditions. Therefore, only by combining the 5M theory - Man, Machine, Material, Method, and Environment - effectively can dance education managers design a sound dance education management system, thereby promoting dance teaching management and nurturing more and better professional dancers tailored to societal needs.

The research results indicate that establishing long-term teaching goals and development directions is a new topic under the background of a market economy on how to develop the dance industry. Vocational colleges need to start from reality, clarify the teaching tasks of dance education based on the existing faculty and teaching conditions of the colleges, and conduct extensive investigations and research on the social market. On this basis, clear teaching goals should be formulated, and courses should be set up accordingly, with professional and high-quality faculty. Tao (2014) analyzed, the talent goal of dance majors in vocational colleges should be to cultivate specialized talents who are proficient in the basic theory and knowledge of dance, possess basic skills, and have certain abilities in dance performance and preliminary choreography, in order to adapt to the high-quality faculty for dance teaching in general universities, higher art colleges, and primary and secondary schools, as well as dance cultural research. Zhang(2023) pointed out, today's dance education has been collected, organized, and exchanged, "taking the essence and discarding the dross." After

refinement and "recreation," it has formed an important system of dance education management.

The research shows that national policies promoting the development of dance education, as mentioned by Ding(2022) and Guo(2021) about the theory of vigorously developing vocational education. Dance education in vocational colleges has been listed as a key national development project. The introduction of relevant national documents plays an important role in the management of dance education in vocational colleges.

Recommendations

1.Theoretical Recommendation

This study highlights the importance of dance education management within the context of national policies. Dance education management serves as the theoretical guidance for the advancement of dance teaching and forms the foundation for cultivating professional dancers suitable for market and societal needs. Through long-term historical accumulation and practice, it holds greater research value. However, in the development process of dance education management in vocational colleges, there are still issues such as inconsistent teaching levels among teachers and lack of uniformity in the selection of teaching materials. Researchers believe that improving the teaching level of dance teachers and standardizing teaching materials is a crucial issue. The researchers suggest increasing the budget for teacher training and appointing specialized personnel to select and compile teaching materials that align with the requirements of dance education in vocational colleges. The researchers' policy suggestion is to strengthen the guarantee mechanism, showcasing the learning outcomes of teachers' professional development. It involves clearly defining the scope of management, enhancing leadership, incorporating it into planning, and elevating the improvement of dance teachers' levels to the level of dance education management.

2.Policy Recommendations

The researchers further recommend that this survey be utilized as a guide for the theoretical framework of dance education in vocational colleges. It should also be used to understand and implement the value of participation in dance education and curriculum development, and further research the history and development of related disciplines. Additionally, this study should investigate the changes in dance education management in vocational colleges under the backdrop of the Chinese education context, with a focus on developed regions' management of dance education in vocational colleges.

3.Practical Recommendations

While this survey provides some insights into the development of dance education management under Chinese national policies, it should be acknowledged that there are certain limitations. The discussion in this study regarding the spiritual significance of enhancing dance education management and how to cultivate more social value for professional dancers did not delve into the researchers' personal experiences. Future research could explore more deeply from the perspective of personal experience to obtain a more detailed understanding. Nonetheless, this study has made valuable suggestions on the interaction between dance education management and related management theories, emphasizing the lasting significance of dance education management under Chinese national policies.

References

Ding, J. (2022). Exploration of the artistic teaching of music and dance in higher vocational education. *Journal of Jiangxi Electric Power Vocational and Technical College*, (07), 134-136.

Guo, N. (2021). Research and optimization countermeasures of art education management in universities in modern society. *Popular Literature and Art*, (09), 192-193.

Lin, Q. (2010). Large-scale musical and dance epic "The Road to Renaissance" — On cultivating the patriotism of Chinese youth. *Social Sciences (new theory edition)*, (02), 145-146.

Tao, Y. (2014). The reference significance of comprehensive university to the curriculum of vocational colleges [Master's dissertation, Beijing Dance Academy]. Retrieved from https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201501&filename=1015511132.nh

Wang, X. (2023). Problems and countermeasures in the implementation of dance aesthetic education curriculum in higher vocational colleges [Master's thesis, Southwest University]. *Online.* Retrieved from https://link.cnki.net/doi/10.27684/d.cnki.gxndx.2023.002105

Zhang, Y. (2023). Based on the background of big data, the training mode of compound talents in higher vocational dance major is briefly analyzed. *Theatre house*, (29), 121-123.

Zhou, Y. (2023). Management mechanism and construction of art education. *New course teaching (electronic version)*, (04), 102-103.

Exploration of Traditional Cultural Elements in Contemporary Art: A Discussion on Aesthetic Trends and Cultural Identity

Xueqing Cao,
Pongdej Chaiyakut and Pakamas Suwannipa
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 2067527336@qq.com

****

Abstract

The relationship between traditional culture and contemporary art is a topic of considerable interest, as they represent not only the intersection of cultural heritage and innovation but also crucial vehicles for cultural identity and creative expression. Traditional culture, as a treasure trove of history, carries rich value systems, symbolic structures, and aesthetic standards. Meanwhile, contemporary art reflects and explores present-day society, culture, and individual experiences. The relationship between traditional culture and contemporary art involves both symbiosis and conflicting opposition.

Against this backdrop, this study employs a comprehensive research approach, including literature review, case analysis, and field research. By reviewing and analyzing relevant literature, the study aims to explore the historical development, current status, and existing issues and challenges concerning the relationship between traditional culture and contemporary art. The findings provide important theoretical support for cultural research, policy-making, and artistic practice. Through case analysis, specific artworks or projects are examined to discover the integration and innovation of traditional cultural elements in contemporary art, offering theoretical guidance for understanding cultural exchange, innovation, and the promotion of cultural diversity and development. Field research methods are used to investigate public attitudes and responses toward traditional culture and contemporary art, aiming to understand the aesthetic and value of traditional cultural elements in contemporary art, supported by objective research data.

Keywords: Traditional Cultural; Contemporary Art; Aesthetic Trends; Cultural Identity

Introduction

In contemporary society, traditional culture and contemporary art play indispensable roles in the cultural domain. Traditional culture represents not only the accumulated cultural heritage of a nation or region but also embodies people's identification with and inheritance of values, lifestyles, and social orders. With its unique symbolic system, ideological concepts, and aesthetic standards, traditional culture carries the essence and characteristics of national culture, providing rich emotional resonance and cultural identity (Wang, 2024: 119). In contrast, contemporary art emphasizes innovation and foresight, reflecting and exploring current society, culture, and individual experiences through various art forms such as painting, sculpture, music, and installation art. Contemporary art presents a diverse and complex artistic landscape through various media and expressive techniques.

* Received: April 10 2024; Revised: May 7 2024; Accepted: May 9 2024

The relationship between traditional culture and contemporary art is a complex and multidimensional topic. The integration and conflicts between the two are manifested not only in the forms and creative ideas of artworks but also in the attitudes and responses of artists, audiences, and the general public toward traditional culture and contemporary art. This reflects the challenges and issues faced in the relationship between traditional culture and contemporary art. The excessive commercialization and commodification of traditional cultural elements can distort and strip away their essence, leading to the loss of their original cultural value and uniqueness. Meanwhile, contemporary art's interpretation and acceptance of traditional culture may exhibit one-sidedness and limitations, often falling into superficial imitation or simplistic negation of traditional culture. Therefore, finding a balance between traditional culture and contemporary art is crucial. This balance should aim to protect and inherit traditional culture while also inspiring the innovation and vitality of contemporary art. This challenge remains one of the pressing issues to be addressed in the current cultural landscape.

Based on the above background, this study was aimed at delving into the relationship between traditional culture and contemporary art, with a focus on analyzing the phenomena of their integration and conflicts along with their influencing factors. Furthermore, efforts were made to explore how to promote positive interactions and development between traditional culture and contemporary art in contemporary society. The study was approached through the following aspects: Firstly, an overview of the definitions of traditional culture and contemporary art was provided, and their significance within societal culture was highlighted, aiming to clarify their intrinsic connections and interactive relationships. Secondly, research questions were posed focusing on the phenomena of integration and conflict between traditional culture and contemporary art, exploring the influences of cultural identity, aesthetic trends, and other factors behind these phenomena. Lastly, the research objectives were specified with the intention of deeply exploring the relationship between traditional culture and contemporary art to provide theoretical support and practical guidance for promoting cultural exchange and innovation. Through this study, new ideas and perspectives were aimed to be contributed to the development and advancement of the cultural domain. By addressing these aspects, efforts were made to shed light on the complexities of the relationship between traditional culture and contemporary art and to offer insights that could foster a more harmonious and mutually enriching interaction between these vital components of our cultural landscape.

Research Objectives

1. The study aimed to deepen the understanding of the definitions and connotations of traditional culture and contemporary art, while examining their societal status, roles, and the transformations they have undergone throughout history.

2. It explored the phenomena of integration and conflict between traditional culture and contemporary art, analyzing the underlying mechanisms and influencing factors. The study aimed to reveal the impacts on cultural identity, aesthetic trends, and other aspects behind the integration and conflict.

3. The study investigated the utilization of traditional cultural elements in contemporary art and their representation within artistic works, aiming to explore the value of traditional culture in contemporary art creation.

Research Methodology

This study employed a comprehensive research methodology, including literature review, case analysis, and field research. By flexibly integrating these research methods, the study aimed to thoroughly explore the relationship between traditional culture and contemporary art, uncovering the essence and influencing factors behind their integration and conflicts, and obtaining rich research data and profound conclusions to achieve the research objectives. Furthermore, it aimed to provide theoretical support and practical guidance for promoting cultural exchange and innovation.

1. Literature Review: Extensive collection and systematic review of relevant literature in the field, including academic papers, professional journals, books, and research reports, were conducted to understand the definitions, connotations, historical development, and current status of traditional culture and contemporary art, along with the progress and status of related theoretical research.

2. Case Analysis: In-depth analysis of representative cases where traditional culture and contemporary art were integrated was conducted. This included analyzing artworks, individual artists, art exhibitions, cultural events, etc. Through detailed observation and analysis of these cases, the study aimed to explore how traditional cultural elements were utilized, manifested, and their artistic effects in contemporary art, revealing the cultural implications and aesthetic trends behind the integration phenomena.

3. Field Research: Field research was conducted to understand public attitudes, perceptions, and expectations toward traditional culture and contemporary art. This involved learning about the public's expectations and demands for cultural inheritance, innovation, and development. Additionally, participating in cultural activities, art exhibitions, etc., provided firsthand experiences and insights into the blending and interaction of traditional culture and contemporary art.

By combining these research methods, the study provided a comprehensive understanding of the relationship between traditional culture and contemporary art, offering valuable insights that could contribute to the promotion of cultural exchange, innovation, and development in the cultural domain.

Research Scope

This study focused on analyzing the development trends in the field of contemporary art over the past decade, exploring the contributions of artworks to contemporary aesthetic trends and cultural identity evolution, as well as investigating potential controversies and challenges.

1. Timeframe: The research primarily examined the evolving relationship between traditional culture and contemporary art over the past decade. With the acceleration of globalization, informatization, and modernization, numerous new changes and trends emerged in the relationship between traditional culture and contemporary art. The study emphasized analyzing relevant circumstances during this period.

2. Geographical Scope: While the relationship between traditional culture and contemporary art is a global topic, this study primarily focused on China and its related cultural spheres. It also touched upon international cases and cultural exchange activities to comprehensively explore the relationship between traditional culture and contemporary art.

3. Study Content: The main contents of the study included definitions and connotations of traditional culture and contemporary art, the application of traditional cultural elements in contemporary art and artistic forms, phenomena of fusion and conflict between traditional culture and contemporary art, factors and mechanisms influencing their relationship, and development trends and future prospects of traditional culture and contemporary art. The study delved into these aspects through literature reviews, case analyses, and field research to provide theoretical support and practical guidance for understanding and promoting the exchange and development of traditional culture and contemporary art.

Given the limitations of time and resources, this study might not have covered all aspects and details of the relationship between traditional culture and contemporary art. Additionally, due to the complexity of cross-cultural exchanges and communication, the study might not have fully encompassed various cultural backgrounds and artistic forms. Therefore, there were certain limitations and deficiencies in the research, requiring continuous refinement and revision in practice.

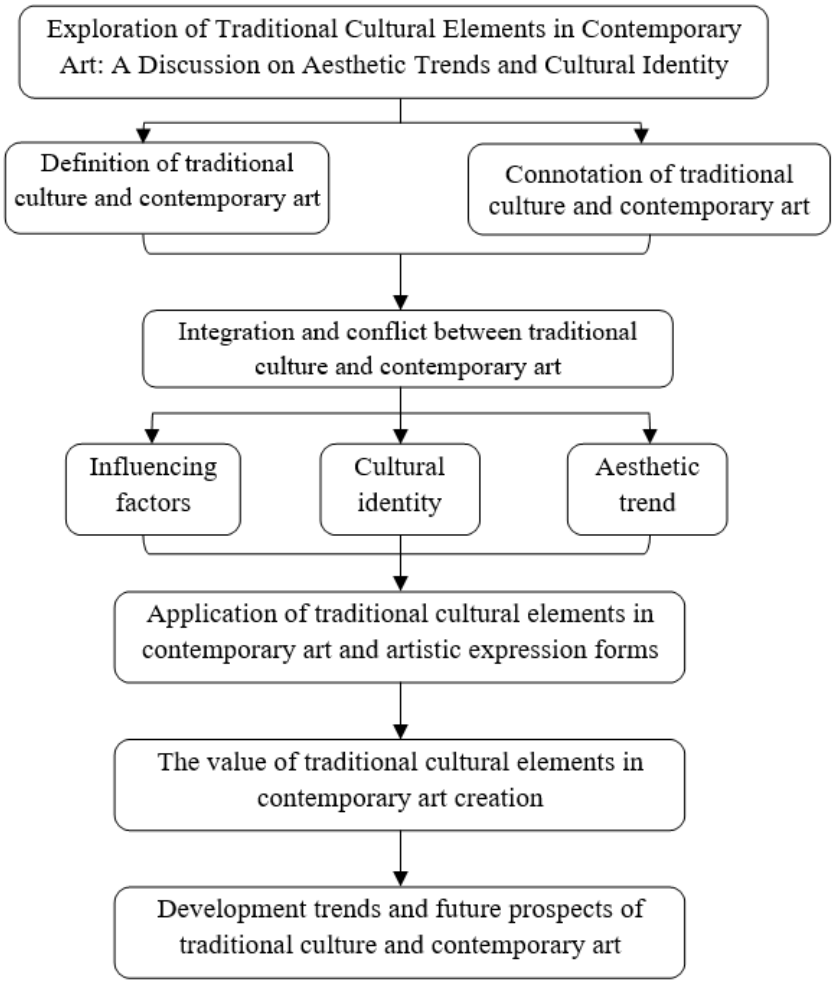

Figure 1 Research Conceptual Framework
Source: Constructed by the researcher

Research Results

The relationship between traditional culture and contemporary art is complex and diverse. Traditional cultural elements integrated into contemporary art endow works with profound cultural connotations and historical significance. Concurrently, contemporary art continuously reinterprets and deconstructs traditional culture, bringing forth new aesthetic experiences and cultural insights. However, several issues persist, such as the over-commercialization and oversimplification of traditional cultural elements, as well as contemporary art's unilateral interpretations and misinterpretations of traditional culture. To address these challenges, it is imperative to enhance communication and dialogue between traditional culture and contemporary art, fostering deeper integration and innovation between the two. Additionally, efforts should be made to protect and inherit traditional culture, preventing its excessive commercialization and distortion. Furthermore, support and guidance for contemporary art creation are needed to encourage artists to explore the values and significance of traditional culture in their work, injecting new vitality and meaning into contemporary cultural development.

1. Definition, Connotations and Evolution of Traditional Culture and Contemporary Art

While examining their societal status, roles, and the transformations they have undergone throughout history**,** it was found that traditional culture and contemporary art are two culturally significant concepts with definitions and connotations spanning multiple dimensions.Traditional culture referred to the cultural deposits and traditional customs passed down through history in various ways (Wu, 2018: 18). It was a cultural form created by a nation or society during long-term development, characterized by unique features and spiritual content. This included, but was not limited to, language, religious beliefs, values, social customs, artistic forms, and more (Chen, Yang & Gong, 2021: 66). Traditional culture was rich and diverse, reflecting specific cultural groups' lifestyles, ideologies, aesthetic preferences, and moral standards. It typically held significant historical value and cultural identity, embodying collective memories of nations and societies. Traditional culture played a crucial role in shaping people's identity and cultural confidence.

In the evolution of traditional culture, from primitive tribal culture to ancient civilizations, a significant developmental trajectory emerged. Primitive tribal culture represented an early form of human society characterized by features such as primitive religion, totem worship, hunting, and gathering. Over time, agricultural and urban civilizations gradually emerged, such as ancient Egyptian, ancient Greek, and ancient Roman civilizations, enriching and further developing traditional culture. In ancient civilizations, religion and philosophy played important roles in shaping traditional culture, profoundly influencing its formation and development and shaping national ideologies and cultural cognition. During the feudal period, traditional culture was closely linked with rituals, customs, and ethical teachings, reflecting societal hierarchy and the orderly social structure of rank and status. The etiquette, hierarchical norms, and clan traditions of the feudal era became core components of traditional culture, deeply influencing behavioral norms and ideological perspectives.

Contemporary art refers to artistic forms and creative practices that emerge and develop within the context of contemporary society. It encompasses various art forms such as painting, sculpture, music, installations, film, and more, showcasing high levels of innovation and diversity. Contemporary art reflects the experiences, emotions, and thoughts of contemporary society and individuals, while also challenging and critiquing traditional artistic forms and aesthetic concepts. The essence of contemporary art includes reflections and explorations of

current social realities, expressions of individual emotions and experiences, and innovations and experiments in artistic language and forms. Constantly intertwining with factors like technology, globalization, and cross-cultural influences, contemporary art exhibits diverse and complex development trends, becoming an integral part of contemporary societal culture.

During the modernist period, the art world underwent a thorough upheaval and challenge to traditional artistic forms and concepts. Modernism emphasized artistic freedom and innovation, focusing on exploring the expressions of artistic elements such as form, color, and line. With the rise of postmodernist art, there was a heightened emphasis on reflecting on and critiquing contemporary societal realities, presenting questioning and subversion of traditional values and artistic norms. The acceleration of globalization has contributed to the diversity and cross-cultural characteristics of contemporary art. Artists transcend borders and cultural backgrounds, absorbing and integrating various cultural elements to create works with international perspectives and cross-cultural features, promoting the diversification and internationalization of art development. Today, under the influence of digital and new media technologies, contemporary art exhibits new trends in development. With its characteristics of multimedia, interactivity, and participation, contemporary art expands its forms of artistic expression, providing new possibilities for artistic innovation.

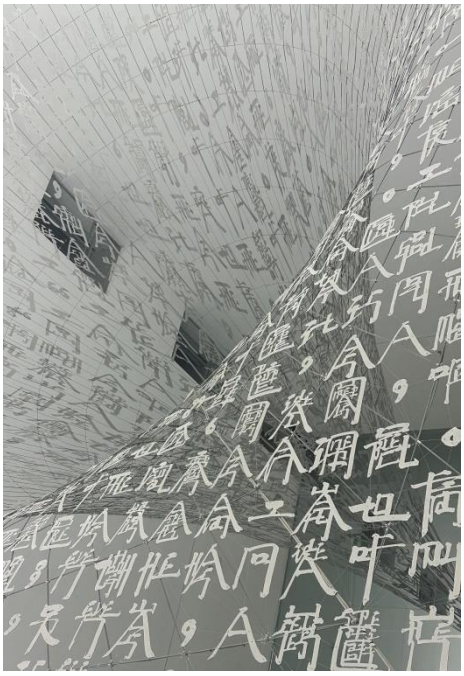

Figure 2 Bing Xu's contemporary artwork *Book of Heaven*
Source: Photographed by researchers

In summary, traditional culture and contemporary art both play important roles in societal culture. They blend and complement each other, collectively forming crucial components of cultural inheritance and innovation, enriching the diversity of societal culture. By deeply understanding the definitions and connotations of traditional culture and contemporary art, as well as elucidating their positions, roles, and evolution in societal culture, significant research outcomes and theoretical support can be provided for cultural studies,

cultural policy formulation, artistic practices, and more. This fosters cultural inheritance and innovation, advancing societal cultural progress and development.

2. Integration, conflict and impact of Traditional Culture and Contemporary Art

The phenomenon of integration and conflict between traditional culture and contemporary art has been examined, with a focus on analyzing the underlying mechanisms and influencing factors. The study aimed to unveil the impacts on cultural identity, aesthetic trends, and other pertinent aspects associated with this integration and conflict. It was discovered that within the realm of contemporary art, the interplay between traditional culture and contemporary expressions has garnered considerable attention. This reflects both the inheritance and reinterpretation of traditional culture, as well as the reflections and explorations within the context of contemporary society. For instance, artists combine Chinese characters with contemporary installation art to create works that integrate contemporary themes and aesthetic concepts, producing pieces that carry both traditional significance and meet modern aesthetic demands. However, conflicts can arise between traditional culture and contemporary values. Some artists attempt to incorporate traditional cultural symbols into contemporary fashion design to preserve and promote traditional culture. Nevertheless, this practice may spark cultural controversies, as certain designs might become overly commercialized or lose the original essence of traditional culture, leading to distortions and dilutions of traditional culture.Studies indicate that in the realm of contemporary art, the fusion and conflicts between traditional culture and contemporary art not only reflect respect and inheritance of tradition but also mirror reflections and challenges of contemporary societal realities and values. Such fusion and conflicts not only enrich the diversity of artistic expressions but also promote cultural exchanges and development.

Figure 3 Contemporary Artworks with Chinese Bagua Elements
Source: Photographed by the researcher

As globalization deepens, the exchange and integration among different cultures become increasingly intimate, prompting artists to transcend geographical and cultural limitations to absorb and merge diverse cultural elements, thereby creating artworks with cross-cultural characteristics. However, simultaneous societal changes and cultural identity factors may lead to conflicts between traditional culture and contemporary art (Li, 2023: 109). As social structures and values evolve, certain concepts within traditional culture may conflict with contemporary societal values, prompting a reexamination and challenge of traditional culture. Additionally, individuals from different cultural backgrounds may have varying understandings and levels of acceptance of artistic works, which can influence the direction of artistic creation and audience reception.

In summary, by exploring the fusion and conflicts between traditional culture and contemporary art, analyzing their underlying mechanisms and influencing factors, and revealing the impacts on cultural identity, aesthetic trends, and other aspects, important research outcomes and theoretical guidance can be provided for a deeper understanding of cultural exchange and innovation. This research can also promote cultural diversity and development.

3. The aesthetics and value of traditional cultural elements in the use of contemporary art

The integration of traditional cultural elements into contemporary art and their portrayal within artistic creations seeks to examine the significance of traditional culture in modern artistry. It has been observed that traditional cultural elements incorporated into contemporary art extend beyond mere aesthetic considerations, encompassing cultural, historical, and societal values inherent within artistic works. Traditional cultural elements often possess unique aesthetic charm, such as traditional painting styles, sculpture forms, or decorative patterns, which can imbue artworks with profound historical and cultural significance, capturing the audience's attention. The exquisite craftsmanship and unique aesthetic concepts conveyed by these elements not only reflect the wisdom and creativity of ancient artists but also provide modern audiences with aesthetic enjoyment and experiences.

Furthermore, traditional cultural elements typically carry rich cultural connotations and historical stories. Artists, through the use of these elements, not only demonstrate respect for and inheritance of traditional culture but also endow their works with deeper meanings and implications, prompting audiences to reflect upon and appreciate cultural traditions. Against the backdrop of globalization, the utilization of traditional cultural elements plays a crucial role in cross-cultural exchanges. Artists integrate elements from different cultures, breaking traditional cultural boundaries and presenting audiences with diverse and exotic artworks, expanding their aesthetic perspectives. Such cross-cultural exchanges not only enrich the forms of artistic expression but also promote understanding and respect among different cultures, making positive contributions to the development of cultural diversity.

Figure 4 Furkat. Parwanzade Contemporary Artwork *Moon*
Source: Photographed by the researcher

In summary, through the examination of how traditional cultural elements are used in contemporary art and the exploration of their expressions in artistic works, the value and significance of traditional culture in contemporary art creation can be delved into. This deeper understanding of the interrelationship between traditional culture and contemporary art, along with the exploration of the aesthetic and value of traditional cultural elements in contemporary art applications, yields substantial research outcomes and theoretical support for cultural inheritance and innovation.

Discussion

In contemporary art, the increasing integration of traditional cultural elements is becoming a prominent phenomenon. This trend is not only signified by a resurgence of tradition by artistic creators but also by the evolution of aesthetic trends and cultural identity. Through a deeper exploration of this phenomenon, a better understanding can be gained of how contemporary artworks are engaged in dialogue with traditional culture and of the significance of this dialogue for our understanding of contemporary society and cultural identity. Below, the significance and developmental trends of the integration of traditional culture and contemporary art are discussed from two perspectives: the importance of fusion and developmental trends.

Significance of the Integration of Traditional Culture and Contemporary Art

1. Importance of Cultural Inheritance and Innovation: The fusion and symbiosis of traditional culture and contemporary art reflect the importance of cultural inheritance and innovation. Traditional culture, as a unique cultural heritage of nations and regions, is deemed crucial for maintaining cultural identity and societal stability. The innovative spirit of contemporary art and exploration of aesthetic trends represent the times (Li & Wang, 2024: 76). This infusion injects new vitality and driving force into cultural development. Therefore, the integration of traditional culture and contemporary art not only promotes cultural inheritance but also inspires creativity, driving progress and development in the cultural domain.

2. Significance of Cultural Exchange and Dialogue: Research indicates that the integration of traditional culture and contemporary art not only embodies intrinsic connections and commonalities among cultures but also reflects exchanges and dialogues between different cultures. Against the backdrop of globalization, cultural exchanges and dialogues have become more frequent and intimate, fostering mutual understanding and inclusivity among diverse cultures. Thus, by enhancing exchanges and collaborations between traditional culture and contemporary art, artistic content can be enriched and the protection (Wu, 2018: 18) and development of cultural diversity can be promoted, advancing the prosperity and progress of world culture.

3. Shifts in Aesthetic Trends and Cultural Identity: Studies reveal that the relationship between traditional culture and contemporary art is influenced by aesthetic trends and cultural identity, which in turn affect individuals' and societies' understanding and cognition of culture. With ongoing social changes and deepening cultural exchanges, people's aesthetic concepts and attitudes towards traditional culture and contemporary art are evolving. Therefore, attention must be paid to shifts in aesthetic trends and cultural policies and artistic directions must be promptly adjusted to promote cultural identity and social harmony (Wei, 2023: 55).

Development Trends of the Integration of Traditional Culture and Contemporary Art

1. Deepening Cultural Education and Promotion: The fusion of traditional culture and contemporary art requires not only the creativity and expressiveness of artists but also the understanding and recognition of the public. Therefore, efforts should be made to strengthen cultural education and promotion (Su, 2023: 19), enhancing public awareness of traditional culture and contemporary art, and cultivating aesthetic sensibilities and cultural literacy among the populace.

2. Encouraging Cross-disciplinary Collaboration and Innovation: The integration of traditional culture and contemporary art necessitates cross-disciplinary collaboration and innovation across different sectors and industries. Governments, businesses, art institutions, and other stakeholders should enhance cooperation to provide artists with more creative space and resource support, thereby promoting the fusion and innovation of traditional culture and contemporary art.

3. Protecting and Inheriting the Core Values of Traditional Culture: While promoting the fusion and innovation of traditional culture and contemporary art, it is essential to emphasize the core values and essence of traditional culture. Efforts should be made to strengthen the protection and inheritance of traditional culture. Only by innovating on the foundation of traditional culture can contemporary art gain depth and significance, providing a more solid foundation for the development of culture.

In summary, the integration and development of traditional culture and contemporary art constitute a complex and diverse process that necessitates the collective efforts and participation of society as a whole. By thoroughly exploring the significance and value discovered through research, and by presenting relevant viewpoints and insights, deeper reflections and revelations can be fostered to promote positive interactions and development between traditional culture and contemporary art. This concerted effort will contribute to a more profound understanding and enlightenment in advancing the symbiotic growth of traditional culture and contemporary art.

Recommendations

1.Theoretical Recommendations: Based on research findings, several recommendations can be proposed for exploring the theoretical study of the relationship between Traditional Cultural and Contemporary Art. The relationship between traditional culture and contemporary art is a multidimensional and multilayered process of cultural exchange and interaction. A multidimensional theoretical framework can be established, encompassing aspects such as cultural cognition, aesthetic concepts, and artistic forms of expression, to investigate the mutual influence and mechanisms of action between traditional culture and contemporary art. Through systematic analysis and integration of these aspects, a better understanding of the relationship between traditional culture and contemporary art can be achieved, providing theoretical support for cultural exchange and innovation. Given that the integration of traditional culture and contemporary art involves the interpretation and representation of cultural symbols and meanings, a model for interpreting cultural symbols and meanings can be established. This model can explore how traditional cultural elements manifest in contemporary art and their artistic effects, as well as the impact of these symbols and meanings on individuals and society. By deeply interpreting cultural symbols and meanings, the underlying connections and common characteristics between traditional culture and contemporary art can be revealed (Chang, 2022: 109).

The relationship between traditional culture and contemporary art, which is influenced by cultural identity and aesthetic trends, is subject to dynamic changes. Different perceptions and evaluations of traditional culture and contemporary art by individuals and groups in various historical periods and societal contexts are analyzed, along with the impact of these perceptions and evaluations on artistic creation and cultural development. By tracking and analyzing the dynamic changes in cultural identity and aesthetic trends, the pulse of cultural development can be better understood, and the direction of cultural policies and artistic creation can be guided. The integration of these two aspects is regarded as a complex process of cross-cultural exchange and interdisciplinary study, where knowledge and experiences from different cultures and disciplines are integrated and exchanged. This process promotes collaboration and communication across different fields, facilitating the exploration of theoretical issues and practical challenges related to the relationship between traditional culture and contemporary art. The aim is to provide more comprehensive and in-depth theoretical support for the integration and innovation of traditional culture and contemporary art.

In summary, through the proposed theoretical framework, a better understanding of the relationship between traditional culture and contemporary art can be achieved, and theoretical guidance and practical support for cultural exchange and innovation can be provided. It is also important to continuously validate and refine these theoretical frameworks in practice to adapt to the ongoing changes in cultural development and evolving societal demands.

2. Policy Recommendations: Based on research findings, the following suggestions are proposed for policymakers and cultural managers to promote the development and preservation of traditional culture and contemporary art. Firstly, efforts should be intensified by the government to protect and inherit traditional culture. This can be achieved through strengthening the conservation of cultural heritage, both tangible and intangible, to preserve the core values and essence of traditional culture. Additionally, support for education and dissemination of traditional culture should be enhanced to foster its inheritance and development in fields such as education and cultural industries. Secondly, policies more conducive to the innovation and development of contemporary art should be formulated.

Providing artists with more creative space and resource support, such as establishing art funds and awards, can encourage and support outstanding contemporary art creation, thereby promoting the prosperity and progress of contemporary art (Wang, 2024: 119).

Furthermore, the government and cultural management departments can bolster support and guidance for the integration of traditional culture and contemporary art. Encouraging artists to incorporate traditional cultural elements into contemporary art creation can result in artworks that are more characteristic of the times and rich in cultural connotations. Strengthening cultural exchange and cooperation through cultural events and art exhibitions can facilitate dialogue and interaction between traditional culture and contemporary art.

Supporting and guiding the development and innovation of the cultural industry is also crucial. By formulating relevant policies and measures, offering preferential tax policies, financing support, and intellectual property protection to the cultural industry, integration and development with industries such as technology, finance, and tourism can be encouraged, thus driving innovation and upgrading within the cultural industry. Additionally, international dissemination and exchange of Chinese traditional culture and contemporary art can be promoted through cultural festivals, art exchange activities, and cooperation with other countries and regions. This can enhance dialogue and understanding between different cultures, contributing to the diversity and prosperity of world culture.

In summary, governments and cultural management departments should formulate more proactive policy measures to provide stronger support and protection for the development and preservation of traditional culture and contemporary art. Only through policy guidance and support can a positive interaction and mutual development between traditional culture and contemporary art be achieved.

3. Practical Recommendations: Based on research conclusions, the following practical suggestions are proposed to facilitate the exchange and innovation between traditional culture and contemporary art:

For artists, it is essential to prioritize interdisciplinary collaboration and innovation. Artists should actively engage in interdisciplinary collaboration with experts, scholars in the field of traditional culture, fellow artists, and technologists. Together, they can explore ways to integrate and innovate traditional culture into contemporary art forms, creating artworks that are more unique and innovative. Artists should delve deep into the essence and content of traditional culture, continuously accumulating cultural materials and drawing inspiration. By studying classic works of traditional culture and participating in heritage projects, artists can deepen their understanding of traditional culture, providing richer cultural resources and inspiration for artistic creation (Dai & Wu, 2023: 295). Building on this foundation, artists should actively participate in cultural exchange activities and art exhibitions. Through showcasing artworks, hosting lectures, and workshops, they can share their artistic concepts and experiences with the public, fostering dialogue and interaction between traditional culture and contemporary art.

For cultural institutions, enriching cultural activities and program content is vital. They should organize more exhibitions, performances, lectures, and other events related to traditional culture and contemporary art. Establishing specialized cultural exchange platforms and artistic creation bases can provide artists with spaces and platforms to showcase their work and collaborate. Promoting interdisciplinary collaboration and exchange with other cultural institutions, artistic groups, and social organizations can further drive the exchange and innovation between traditional culture and contemporary art. Activities such as joint

exhibitions and collaborative projects can facilitate dialogue and interaction across different cultural domains.

For the public, enhancing cultural literacy and aesthetic education is key. By studying traditional cultural knowledge and participating in artistic activities, individuals can improve their understanding and appreciation of traditional culture and contemporary art. Visiting art exhibitions, attending performances, and reading relevant books can broaden perspectives and enrich aesthetic experiences. Moreover, the public can actively engage in cultural exchange activities, interacting with artists to understand their artistic concepts and cultural connotations. Participating in artist lectures, studio visits, and art workshops can deepen understanding of the artistic process and stories behind artworks, enhancing awareness and experience of traditional culture and contemporary art.

By implementing these practical recommendations, the exchange and innovation between traditional culture and contemporary art can be promoted, injecting new energy and vitality into the development and progress of the cultural field.

Through the exploration of traditional culture and contemporary art, a deeper understanding is gained of how traditional elements are creatively incorporated into artworks by artists. It is observed how this trend reflects the evolution of aesthetic trends and cultural identity. The reinterpretation of tradition not only enriches the form and content of artistic creation but also enhances the audience's awareness and understanding of traditional culture. However, it must also be acknowledged that controversies and challenges may arise in this process, such as concerns about balancing traditional and contemporary aesthetics and potential cultural distortions. Therefore, the discussion of traditional cultural elements in contemporary art is not only a reflection on the aesthetic value of art itself but also a profound reflection on cultural identity and societal change (Huang & Li, 2023: 177).

Suggestion

1. Interdisciplinary research: Incorporating interdisciplinary methods into the proposed research scope, including aesthetics, cultural research, sociology, and psychology, can lead to a more comprehensive understanding of traditional cultural elements in contemporary art. By utilizing interdisciplinary research methods, one can explore the evolution of aesthetic trends and the influence of these elements on cultural identity. For example, one could investigate how artists reinterpret traditional culture and analyze the impact of this reinterpretation on contemporary social values and cultural identity.

2. Art practice and theory: It is suggested to integrate theoretical research with art practice, thereby enriching the research content through insights gained from artists and their creative processes. This approach aids in understanding how artists incorporate traditional cultural elements into their works and delve into their perceptions of aesthetic trends and cultural identity. Simultaneously, it facilitates comprehension of the motivations and intentions driving their creations, thus enhancing our understanding of the role and significance of traditional culture in contemporary art and interpretation.

The aforementioned research suggestions aim to explore the application of traditional cultural elements in contemporary art and their influence on aesthetic trends and cultural identity in future relevant studies.

References

Chang, X. (2022). Application and extension of traditional Chinese materials in contemporary art. *Contemporary Art*, (01), 106-109.

Chen, X., Yang, Y., & Gong, X. (2021). Research on the application of traditional cultural elements in local brand design. *International Brand Observation*, (23), 66-70.

Dai, R., & Wu, H. (2023). Integration of traditional culture and contemporary art in contemporary college fine arts education. In *Proceedings of the Xi'an Sub-forum of the Smart City Construction Forum 2023* (pp. 295-296).

Huang, T., & Li, Z. (2023). Value, generation, and path of inheritance and development of excellent traditional culture from the perspective of cultural identity. *Journal of Xiangtan University (Philosophy and Social Sciences Edition)*, (04), 177-181.

Li, H. (2023). Public participation and cultural identity in public art. *Footwear Craft and Design*, (14), 108-110.

Li, R., & Wang, Y. (2024). Research on the value and expression of Chinese traditional culture in contemporary art design. *Textile Reports*, (02), 75-77.

Su, S. (2023). Protection of Central Plains intangible cultural heritage and regional cultural identity. *Cultural Industry*, (17), 17-19.

Wang, C. (2024). Integration of traditional Chinese culture and modern design concepts in Chinese art design. *Journal of Anyang Institute of Technology*, (01), 116-119.

Wei, F. (2023). Analysis of new era Chinese cultural identity from the perspective of cultural philosophy. *International Public Relations*, (22), 55-57.

Wu, L. (2018). Research on the application of traditional cultural elements in contemporary art design under the concept of "Intangible Cultural Heritage". *Beauty and Era (Part I)*, (11), 18-19.

แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง

The Mysterious Glass: by Tang Chang Transforming Creative Energy into Sound

กัมปนาท เกตุเหมือน,
เฉลิมพล งามสุทธิ และ จันทิมาภรณ์ จันทรมณี
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Kampanat Gatemuan,
Chalermpon Ngamsutti and Jantimaphorn Jantaramanee
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: kampanat.gat@bkkthon.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” ได้แรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างสรรค์บทเพลงบรรเลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย 2) นำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อความหมายทางดนตรี คัดเลือกโดยพิจารณาจากผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง ด้วยแบบสัมภาษณ์ด้านการสื่อความภาษา การประพันธ์เพลงไทย การประพันธ์เพลงสากล วิเคราะห์ข้อมูลกำหนดประเด็นการสร้างสรรค์ เรียบเรียงเสียงประสานตามหลักดุริยางคศาสตร์สากลและอธิบายรายละเอียดการสร้างสรรค์

ผลการวิจัย (1) งานสร้างสรรค์มีโครงสร้างหลัก 5 ตอน ABCDA ใช้อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ และ $\frac{12}{8}$ อัตราความเร็ว 80 Bpm และ160 Bpm ทำนองผสมผสานสำเนียงแบบสากลและไทยเดิม ใช้คอร์ดทบ 7 ตอน A อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ สื่อความถึงชีวิต ตอน B อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ สื่อความถึงคน ตอน C อยู่บนบันไดเสียง E ไมเนอร์ สื่อความถึงเวลา ตอน D อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ บรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ของผู้บรรเลง ย้อนความจบด้วยด้วยตอน A (2) งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปแบบของวงที่บรรเลงคือ วงสตริงคอมโบ ซึ่งประกอบด้วย กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า นอกจากนี้สามารถปรับเครื่องดนตรีและเนื้อหาดนตรีตามความเหมาะสมได้

คำสำคัญ: แก้วน้ำปริศนา; ดนตรีร่วมสมัย; วงสตริงคอมโบ

---

* วันที่รับบทความ : 9 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 30 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2567
Received: July 9 2024; Revised: September 30 2024; Accepted: October 2 2024

Abstract

This research is creative work. The creator was inspired by the concrete poetry of Tang Chang. The purpose is to study 1) Create “The Mysterious Glass” as contemporary music. 2) Perform with the string combo. Study concepts and theories from literature and research. Data was collected through interviews with
key Information, including music scholars, literature specialists, and expert in musical interpretation. The selection of participants was based on their relevant research and creative works. by interviews form on language interpretation, Thai music creation and international music creation.

The results showed that (1) The creative work has a total of 5 Section ABCDA, Time signature $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ and $\frac{12}{8}$, Tempo 80 Bpm and 160 Bpm, Key signature C major and E minor. The functioning of the melody is a melody that combines the stress of international and Thai original melodies. Using 7 chord. Section A is on the C major scale, represents life. Section B is on the C major scale, represents people. Section C is on the E minor scale, represents time. Section D on the C major scale, the creator wishes to improvise to convey the emotions of the performer. And end with section A. (2) Creative work The Mysterious Glass of Water by Tang Chang: Transforming Creative Energy into Sound. The creator defined the style of the band that performs with string combo. Which includes drum set, electric bass guitar, electric guitar, piano, trumpet, trombone and tenor saxophone. The main melody is performed by electric guitar. In addition, instruments and music content can be adjusted accordingly.

Keywords: The Mysterious Glass; Contemporary Music; String combo

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยเสียงเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สึก เสียงดนตรีเป็นเสียงที่ถูกเรียบเรียงผสมกลมกลืนกันทั้งจังหวะ ทำนอง การประสานเสียงให้เป็นบทเพลง แสดงวัตถุประสงค์และความรู้สึกของผู้แต่ง ผู้บรรเลงถ่ายทอดไปยังผู้ฟัง โดยดนตรีนั้นเป็นภาษาสากลที่มนุษย์ทุกเชื้อชาติสามารถสัมผัสได้ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก ทั้งเศร้าหมอง มีความรัก ให้กำลังใจ ปลุกใจ มีความกล้าหาญ ดนตรีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในเวลาและกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (กฤติน นกแก้ว, 2563 : 1)

ในบรรดาศิลปินนอกสายตา (outsider) จ่าง แซ่ตั้ง (Tang Chang, also known as Chang Sae-tang) เป็นศิลปินที่เป็นที่รู้จักคนหนึ่งท่ามกลางศิลปินคนอื่นๆ เช่น ประเทือง เอมเจริญ, สมชัย หัตถกิจโกศล, สุชาติ วัจนดิลก หรือสมเกียรติ ปานะศิริศิลป์ ซึ่งศิลปินนอกสายตาดังกล่าวเป็นศิลปินที่ศึกษาศิลปะด้วยตนเองและไม่เคยได้เข้ารับการศึกษาศิลปะในสถาบันใดๆ จ่างเกิดในย่านตลาดสมเด็จ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งธนบุรี ในปี พ.ศ. 2477 โดยบิดาอพยพมาจากประเทศจีน ส่วนมารดาเป็นชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย เมื่อจ่างอายุ

ครบเกณฑ์ได้เข้าศึกษาชั้นมูลโรงเรียนวัดพิชัยญาติการาม แต่ไม่นานหลังจากนั้นก็เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง จ่างจึงต้องออกจากโรงเรียนและไม่เคยได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาอีกเลย จ่างสมรสกับนางเซี๊ยะ แซ่ตั้ง (เสียชีวิต) มีบุตรชาย 4 คน บุตรสาว 3 คน จ่างสร้างผลงานศิลปะควบคู่ไปกับการค้าขายเพื่อเลี้ยงครอบครัว โดยไม่ได้ขายผลงานศิลปะแม้แต่ชิ้นเดียวในขณะที่มีชีวิตอยู่ (นวภู แซ่ตั้ง, 2562 : 114)

จ่างมีชื่อเสียงจากการเป็นคนแรกในประเทศไทยที่สร้างงานศิลปะแบบนามธรรม (Abstract Art) จากการค้นพบของตนเองผ่านปรัชญาตะวันออก (เต๋าและพุทธ) โดยไม่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก และจ่างยังเป็นคนแรกในประเทศไทยที่สร้างงาน “บทกวีรูปธรรม” (Concrete Poetry) หรือวรรณรูป โดยอาศัยการเขียนคำซ้ำๆ กัน และจัดวางในลักษณะที่คล้ายกับการเขียนรูป ในสมัยนั้นเคยมีคนว่าเขาเป็นกวีติดอ่าง แต่เวลาผ่านมาจนปัจจุบัน งานของจ่างถูกนำมาศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่มัธยมศึกษา จนถึงระดับบัณฑิตศึกษา (ภูเขา บนสายธาร, 2555)

สิ่งที่จ่าง แซ่ตั้ง ทำควบคู่ไปกับการเขียนรูป และสร้างสรรค์จิตรกรรมนั้นคือ การเขียน และแปลหนังสือ ทั้งที่เขียนขึ้นเองในรูปของบทกวี เรื่องสั้น บันทึก และส่วนที่ศึกษาจากต้นฉบับภาษาจีนโบราณแล้วแปลพร้อมขยายความเป็นภาษาไทย เมื่ออายุได้ 34 ปี จ่าง รวบรวมผลงานการเขียนของเขาจัดพิมพ์เป็นหนังสือหนา 40 หน้าออกวางจำหน่าย ไม่มีชื่อเรื่อง ไม่มีคำนำ เป็นหนังสือปกสีดำเห็นเพียงภาพตนเองลาง ๆ ไม่มีรายละเอียดหรือคำอธิบายใด ๆ เกี่ยวกับผลงานของตัวเองนอกจากพิมพ์ว่า จ่าง แซ่ตั้ง ในหน้าแรก จากหน้าที่ 3 จนถึงหน้าสุดท้ายรวม 38 บท คือบทกวีที่เขาประพันธ์ขึ้นในรูปแบบเฉพาะตัว และมีชื่อเรียกว่า “บทกวีรูปธรรม” (ศภิสรา เข็มทอง, 2556 : 34)

บทกวีรูปธรรมของ จ่าง แซ่ตั้ง มีผลงานอยู่ชิ้นหนึ่งเป็นการสร้างสรรค์กลุ่มคำ 3 ชุด คือคำว่า คน, ชีวิต และวันเวลา โดยใช้คำว่า “คน” เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจนเป็นรูปทรงของแก้วน้ำ ใช้คำว่า “ชีวิต” เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจัดเรียงอยู่ภายในรูปทรงของแก้ว และใช้คำว่า “วันเวลา” วิธีการเขียนเหมือนองค์ประกอบในส่วนอื่น คือ เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจนเป็นรูปทรงเหมือนหลอดที่ใส่อยู่ในแก้วน้ำ โดยบทกวีรูปธรรมชิ้นนี้ไร้ชื่อผลงาน

รูปที่ 1 กวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง
ที่มา : บทกวีของฉัน โดย จ่าง แซ่ตั้ง (2553)

จากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำของ จ่าง แซ่ตั้ง เป็นการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยและตะวันตก รูปแบบดนตรีร่วมสมัย (Contemporary Music) สร้างสรรค์งานดนตรีที่เกิดจากการหลอมรวมกันขององค์ประกอบทางดนตรีของแต่ละวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างลงตัว โดยไม่ได้จำกัดเพียงแค่การนำเครื่องดนตรีไทยและตะวันตกมาเล่นร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับแต่งโครงสร้างและองค์ประกอบดนตรีของทั้งสองวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความกลมกลืนและเหมาะสม

วงสตริงคอมโบ (String combo) เป็นวงที่ผสมกันระหว่าง วงคอมโบ (Combo band) และวงชาโดว์ (Shadow band) ซึ่งเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงคอมโบ (Combo band) ประกอบด้วย กีตาร์, กีตาร์เบส, เปียโน, กลองชุด, แซกโซโฟน, ทรัมเป็ต และทรอมโบน, วงชาโดว์ (Shadow band) กีตาร์, กีตาร์เบส, กลองชุด ซึ่งเครื่องดนตรีในวงสตริงคอมโบ (String combo) สามารถปรับเพิ่มหรือลดได้ตามความเหมาะสมของโอกาสในการบรรเลง

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” ได้แรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมที่มีรูปทรงเหมือนแก้วน้ำ โดยจ่าง แซ่ตั้ง ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อถึงอารมณ์ของกลุ่มคำ 3 ชุด คือ คน, ชีวิต และวันเวลา ที่ประกอบกันเป็นรูปทรงแก้วน้ำ โดยมีโครงสร้าง ABCDA ซึ่งมี ตอน A คือ ชีวิต สื่อถึงความสว่างสดใสของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด ตอน B คือ คน สื่อถึงการเติบโตและมั่นคงของผู้คนที่เรียนรู้ไปตามประสบการณ์ ตอน C คือ วันเวลา สื่อถึงวันเวลาที่นำพาชีวิตไปสู่เหตุการณ์ต่าง ๆ ตอน D ในตอนนี้ผู้สร้างสรรค์มีความประสงค์ให้กีต้าร์บรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณ และจบด้วยตอน A

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย
2. เพื่อนำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative research) โดย มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง

2. ศึกษาทฤษฎีทางดุริยางคศิลป์ ว่าด้วยเรื่องการเรียบเรียงเสียงประสาน การสอดทำนอง การประพันธ์เพลงสมัยนิยม

3. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความหมายของบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ (การสื่อความหมาย), ความหมายของกวีรูปธรรมในความหมายของผู้ให้ข้อมูลแต่ละด้าน ได้แก่ ความหมายเชิงรูปธรรม (Music Interpreter), ความหมายเชิงนามธรรม (Abstract Understanding), ความหมายถึงแนวโน้มสู่ดนตรี (Theme of Trend Music) โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และปรับปรุงตามคำแนะนำ

4. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. นักวิชาการด้านดนตรี 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อความหมายทางดนตรี คัดเลือกโดยพิจารณาจากผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง

5. เก็บรวบรวมและวิเคราะห์หาความสอดคล้องจากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) กำหนดสังคีตลักษณ์ของงานสร้างสรรค์ให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากแนวความคิดการประพันธ์เพลงสมัยนิยม

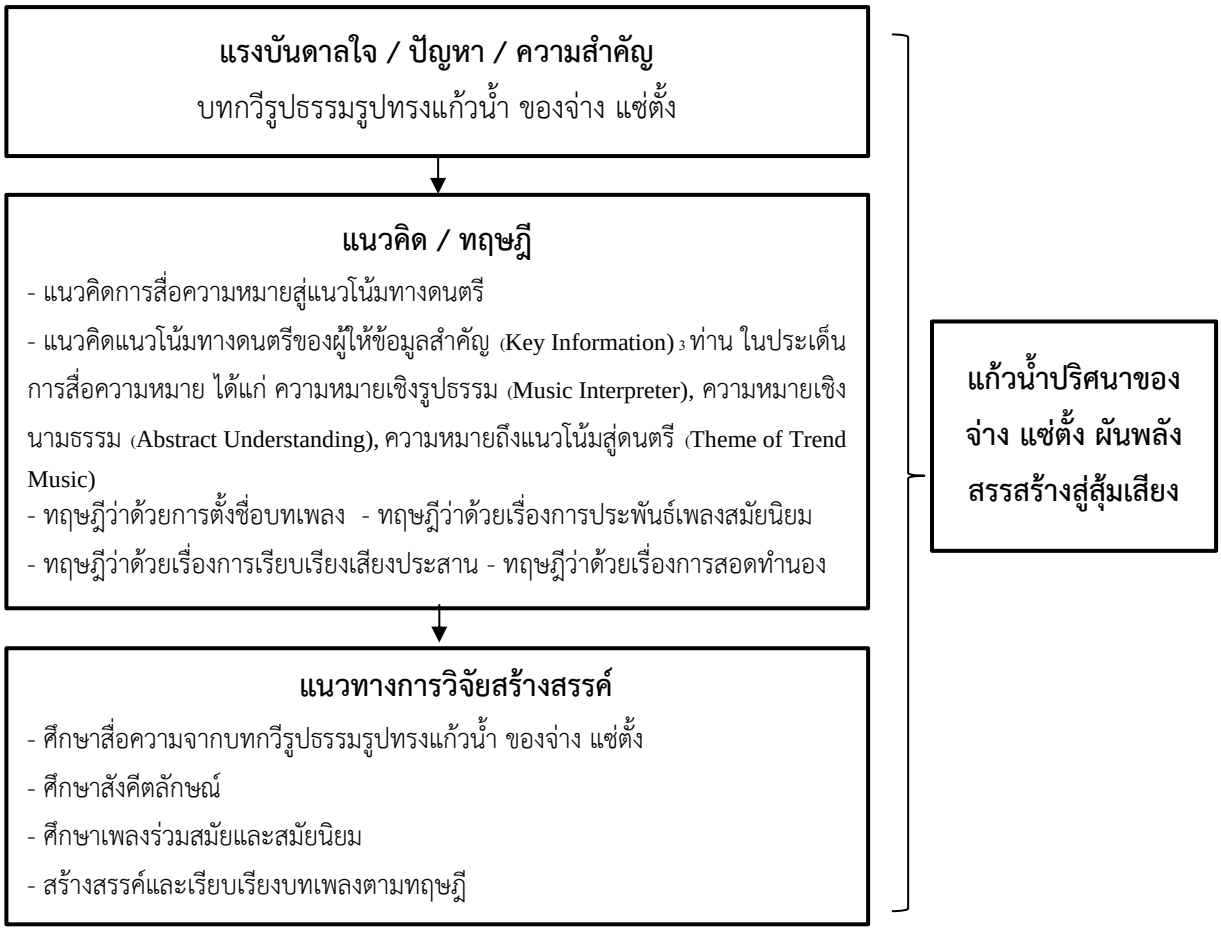
6. สร้างสรรค์ผลงาน จากแรงบันดาลใจ แนวคิด และทฤษฎี นำบทเพลงให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำการบันทึกโน้ตเพลงสร้างสรรค์ และบันทึกเสียง

7. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์โดยการเลือกประเด็น ได้แก่ การดำเนินทำนอง คอร์ด เสียงประสาน

8. จัดทำรูปเล่มงานวิจัยสร้างสรรค์

9. เผยแพร่ผลงานการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประพันธ์เพลง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการประพันธ์เพลงสากลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนสาขาดนตรีในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและกระบวนการในการประพันธ์เพลงตามแบบสากล และศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ การประพันธ์เพลงร่วมสมัยโดยการสื่อความจากบทกวีรูปธรรมต้องมีความเข้าใจการสื่อความทั้งด้านนามธรรมและรูปธรรม เพื่อวิเคราะห์หาความสอดคล้องในการกำหนดโครงสร้าง ลักษณะทำนอง การประสานเสียง และองค์ประกอบอื่น ๆ กับอารมณ์เพลง (สุชาติ แสงทอง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2566) ผู้วิจัยได้ศึกษาบทกวีรูปธรรมและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม พบว่าการสื่อความของบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำนั้น นอกจากการสื่อความของกลุ่มคำที่เป็นนามธรรมแล้ว การสื่อความจากรูปทรงและการวางองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมก็เป็นส่วนสำคัญ จากบทกวีรูปธรรมเป็นการสื่อความถึงผู้คนที่มีชีวิตและมีวันเวลาที่คอยทำให้ชีวิตของผู้คนนั้นลดลง มีแนวโน้มสู่ดนตรีที่แบ่งออกตามกลุ่มคำ

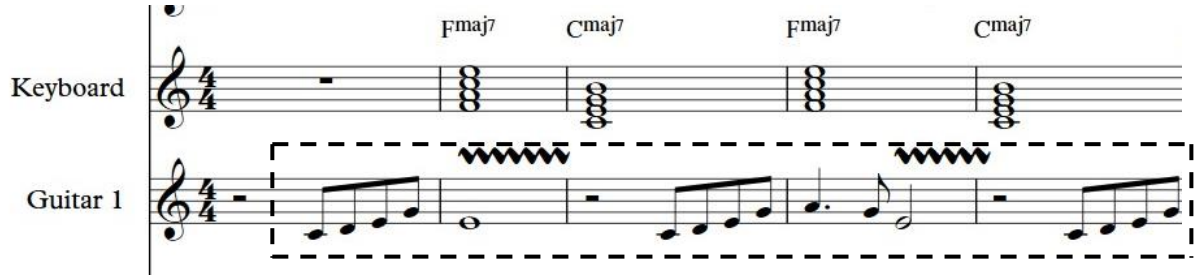
ทั้งสามและลำดับดังนี้ คือ ชีวิต แต่แรกเกิดไปสู่ชีวิตในอนาคต, คน ผู้คนที่มีชีวิตมีความเข้มแข็งเพื่อชีวิตตนเอง, วันเวลา มีความหลากหลายในแต่ละช่วงเวลา (ศักดิ์สิริ มีสมสืบ, สัมภาษณ์, 20 ตุลาคม 2566) และพบว่าจากกวีรูปธรรมสามารถสื่อความโดยแบ่งท่อนเพลงตามคำที่ใช้และมีแนวโน้มทางดนตรี คือ คน มีความหลากหลายเปรียบถึงทำนองที่กระชั้นสลับกับทำนองเสียงยาว แสดงถึงความหลากหลาย อาจเลือกใช้บันไดเสียงไมเนอร์ (Minor scale), ชีวิต ในแง่ของปรัชญา คือ ความสุข ทำนองที่ใช้ควรให้ความสว่าง แสดงถึงความสดใส อาจเลือกใช้บันไดเสียงเมเจอร์ (Major scale), วันเวลา มีมาตราเป็น วินาที, นาที, ชั่วโมง และวัน อาจใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time signature) ที่หลากหลาย การกำหนดแนวเพลงอาจมีได้มากกว่าหนึ่งแนวเพลง เช่น เพลงป๊อป เพลงร็อค ในเพลงเดียวกัน (มนัส แก้วบูชา, 6 พฤศจิกายน 2566) ทั้งนี้ต้องใช้หลักการประพันธ์เพลงและสร้างสรรค์ทำนองให้สามารถสื่อความบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้ว ของจ่าง แซ่ตั้ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการประพันธ์เพลง พบเอกสาร งานวิจัย บทความต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน (อรอุษา หนองตรุด. 2560 : 4, วิภัทร์ ลีลาประศาสน์. 2553 : 3, ดรุณี อนุกูล. 2564 : 4) โดยสรุปหลักการประพันธ์เพลงได้เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวคิดหลัก และกำหนดโครงสร้างรูปแบบทางดนตรีตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ 2. กำหนดกลุ่มเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่กำหนดจังหวะ บรรเลงแนวทำนองหลัก และแนวประสาน 3. แต่งทำนองที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการประพันธ์เพลง 4. เรียบเรียงเสียงของเครื่องดนตรี และสร้างพื้นผิวดนตรีด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดวางด้วยวิธีการที่แตกต่างหลากหลาย 5. ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง 6. นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยขั้นตอนทั้งหมดนี้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ครั้งนี้

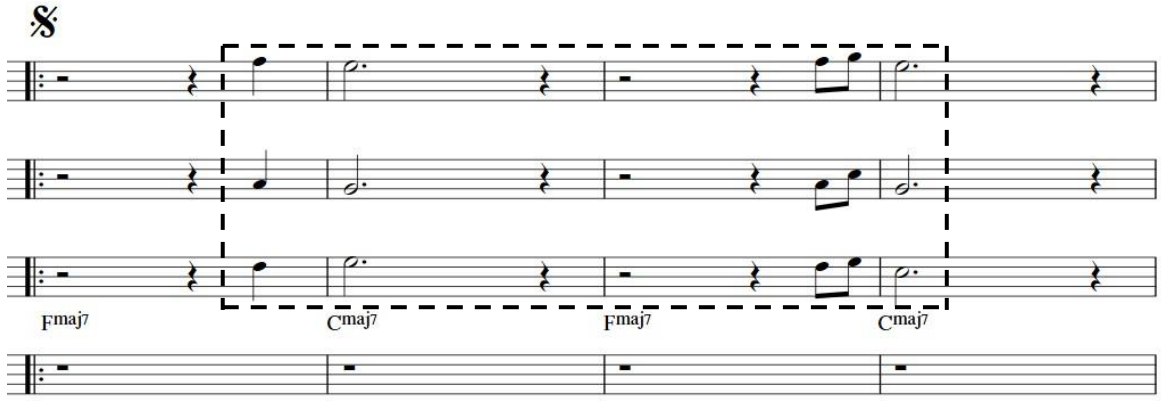
ผลการวิจัย

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” มีโครงสร้าง ABCDA อยู่ในอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ และ $\frac{12}{8}$ บนบันไดเสียงหลัก C เมเจอร์ และ E ไมเนอร์ ความเร็วของเพลงมีความเร็วของโน้ตตัวดำที่ 80 Bpm และ160 Bpm ใช้คอร์ดทบ 7 และคอร์ดทบ 9 โดย

ตอน A มีห้องเพลงจำนวน 22 ห้องเพลง บรรเลงโดย กลองชุด กีตาร์เบสฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า คีย์บอร์ด ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า ความเร็วของเพลงมีความเร็วของโน้ตตัวดำที่ 80 Bpm อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ มีการดำเนินคอร์ด F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / $Bm^{7(b5)}$ / G / C^{maj7} เป็นการใช้คอร์ดซ้ำ และขยายตอนเพลงในช่วงเคเดนซ์ด้วยคอร์ด $Bm^{7(b5)}$ ทำนองหลักเป็นทำนองที่ผสมผสานสำเนียงแบบดนตรีไทยเดิมและดนตรีสากล เน้นโน้ตในคอร์ดบนจังหวะสำคัญใช้ทำนองแบบกระชั้นสลับกับทำนองเสียงยาว และมีการสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้เน้นการประสานเสียงบนโน้ตของคอร์ดเป็นส่วนใหญ่ ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงชีวิตให้ความรู้สึกสดใส

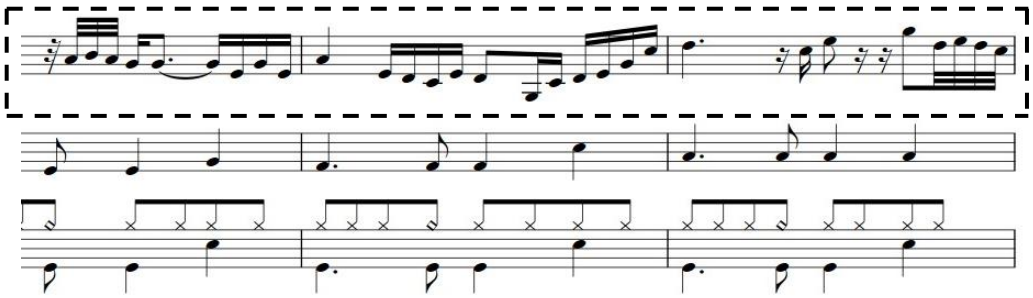

ภาพที่ 3 การดำเนินทำนอง ตอน A

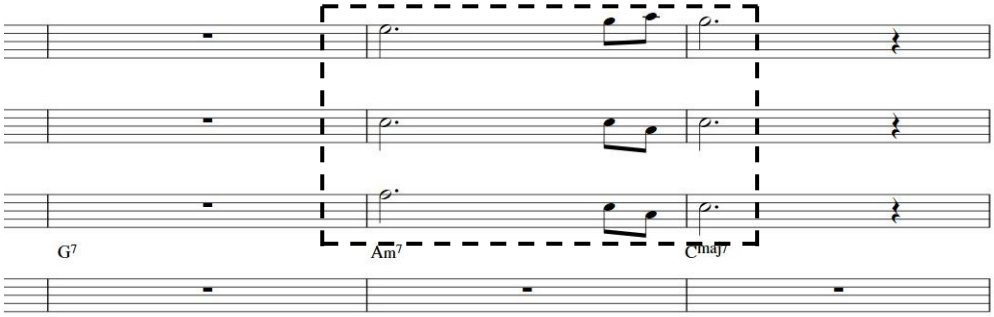

ภาพที่ 4 การสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ ตอน A

ตอน B มีห้องเพลงจำนวน 18 ห้องเพลง ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า ใช้บันไดเสียง C เมเจอร์ การดำเนินทำนองมีทำนองกระชั้นเป็นส่วนใหญ่ มีการสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ การดำเนินคอร์ด Dm^7 / G^7 / Am^7 / C^{maj7} / Dm^7 / G^7 / Am^7 / Gm^7 / F^{maj7} / A^{bmaj7} / G^7 โดยห้องเพลงที่ 30 เครื่องดนตรีทุกชิ้นบรรเลงด้วยโน้ตเสียงยาวเพื่อเตรียมเข้าสู่ ตอน C ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงคนให้ความรู้สึกมั่นคง

ภาพที่ 5 การดำเนินทำนอง ตอน B

ภาพที่ 6 การสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ของ ตอน B

ตอน C มีห้องเพลงจำนวน 26 ห้องเพลง ใช้กีต้าร์ไฟฟ้าดำเนินทำนอง มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็น E ไมเนอร์ อัตราความเร็ว 160 Bpm การดำเนินคอร์ด Em / Em / Em / Em / Em / Em / Fm / Fm / Em / Em / Fm / Fm ในตอน C นี้จะใช้เครื่องดนตรี กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า บรรเลงเท่านั้น โดย 4 ห้องเพลงแรกมีการใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะสลับกันระหว่าง $\frac{7}{4}$ และ $\frac{6}{4}$ เมื่อเข้าสู่ห้องเพลงที่ 5 มีการเปลี่ยนเครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็น $\frac{12}{8}$ การดำเนินทำนองมีทำนองกระชั้นเป็นส่วนใหญ่ ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงวันเวลาให้ความรู้สึกหลากหลาย

ภาพที่ 7 การใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะของ ตอน C

ภาพที่ 8 การดำเนินทำนองของ ตอน C

ตอน D ในตอนนี้ผู้สร้างสรรค์มีความประสงค์ให้กีต้าร์บรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณ มีห้องเพลงจำนวน 17 ห้องเพลง อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ ใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{4}{4}$ อัตราความเร็ว 80 Bpm การดำเนินคอร์ด F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / $Bm^{7(b5)}$ / E^{7} โดยเปลี่ยนคอร์ดในห้องเพลงที่ 16 ของตอนเป็นคอร์ด G และจบตอนด้วยคอร์ด C^{maj7} เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของผู้บรรเลง ณ เวลานั้น เมื่อจบตอน D ย้อนความและจบด้วยตอน A

ผลงานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” สามารถถ่ายทอดและสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ตามกรอบที่วางไว้ จากการนำไฟล์เสียงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้รับฟังและทำการวิจารณ์ พบว่าองค์ประกอบของงานสร้างสรรค์ สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกตามกรอบที่วางไว้ได้จริง

โน้ตผลงานสร้างสรรค์ แก้วน้ำปริศนา

19
Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.
Dm7 G7 Am7 Cmaj7 Dm7 G7
1.
2.
Am7 G7 Am7 Gm7 Fmaj7 Abmaj7 G7
C
32
♩ = 160
Distortion
E5
Syn

6
37
Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.
E5
F5
7
43
rit.
1.
2.
♩ = 80
D
♩ = 80
F3
E3
Fmaj7
Cmaj7
8
52
D.S. al Coda
Bm7(b5)
E7
G

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย

จากการสื่อความบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดอารมณ์เพลงของแต่ละตอนถ่ายทอดออกมาเป็นทำนองที่ผสมผสานสำเนียงทำนองแบบไทยเดิม และสากล สะท้อนบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ คอร์ดรองรับทำนองเป็นคอร์ดทบ 7 และอัตราจังหวะที่หลากหลายที่ส่งเสริมทำนองให้แสดงอารมณ์ที่เด่นชัดถึงอารมณ์สดใส มั่นคง หลากหลาย และผู้บรรเลงยังได้ถ่ายทอดอารมณ์ ณ เวลานั้น โดยการใช้คีตปฏิภาณด้วย

2. เพื่อนำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสรรสร้างสู่สุ้มเสียง” สามารถถ่ายทอดและสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ตามกรอบที่วางไว้ จากการนำไฟล์เสียงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้รับฟังและทำการวิจารณ์ ซึ่งพบว่าองค์ประกอบของงานสร้างสรรค์ สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกตามกรอบที่วางไว้ได้จริง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปแบบของวงดนตรีคือ วงสตริงคอมโบ ซึ่งประกอบด้วย กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองหลักโดยกีตาร์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นรูปแบบวงดนตรีที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน นอกจากนี้สามารถปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีตามความเหมาะสมได้

จากผลการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก เกตุพระจันทร์ จากดุษฎีนิพนธ์ การประพันธ์เพลง: เทพยดินแดน “เชียงราย” สำหรับวงแจ๊สออองซอมเบิลร่วมสมัย เป็นการประพันธ์บรรยายพรรณนาเปรียบเปรยถึงตำนานความเชื่อ เหตุการณ์ สถานที่ และความประทับใจต่างๆ เหล่านั้นที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงรายทั้งอดีตและปัจจุบัน โดยรูปแบบการประพันธ์จะเป็นการผสมผสานของลีลาดนตรีพื้นบ้านล้านนาและดนตรีแจ๊ส ทั้งนี้จะแบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ด้านแนวคิดการประพันธ์ลีลาสำเนียงเสียงพื้นบ้านล้านนา และแนวคิดการประพันธ์ลีลาเสียงดนตรีแจ๊ส รวมถึงอิทธิพลของดนตรีอื่น ๆ

ที่ส่งผลต่อวิธีการประพันธ์ ตลอดจนแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นี้ (ดิเรก เกตุพระจันทร์, 2563: 5) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินภัทร เจริญรัตน์ จากวิทยานิพนธ์บทประพันธ์เพลง “ไตรลักษณ์” บทเพลงสำหรับออร์เคสตรา (orchestra) เป็นบทประพันธ์เพลงในแบบของดนตรีนามธรรม แนวคิดหลักที่มีอิทธิพลต่อบทประพันธ์เพลงนี้คือไตรลักษณ์เป็นลักษณะ 3 ประการของสิ่งปรุงแต่งทั้งหลายเมื่อสิ่งปรุงแต่งทั้งหลายได้ถูกกฎสูงสุดของธรรมชาติปรุงแต่งให้เกิดขึ้นมาแล้วก็จะต้องมีลักษณะ 3 ประการนี้อยู่ด้วยตลอดเวลา ซึ่งได้แก่

1. อนิจจัง Anicca คือลักษณะไม่เที่ยงหรือไม่สามารถอยู่ในสภาพเดิมได้ตลอดไป
2. ทุกขัง Dukkha คือลักษณะต้องทนหรือสภาวะที่ต้องทน
3. อนัตตา Anatta คือลักษณะไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง

จากบทประพันธ์นี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้เสียงเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถถ่ายทอดพุทธปรัชญาโดยสื่อด้วยเสียงต่าง ๆ ดนตรีลักษณะนี้จึงเป็นดนตรีนามธรรม เนื่องจากดนตรีถ่ายทอดออกมาจากส่วนลึกของจิตใจไม่ใช่มาจากภายนอกจิตใจของผู้ประพันธ์ (ชินภัทร เจริญรัตน์, 2561: 1)

การสร้างสรรค์บทเพลงแก้วน้ำปริศนามีแรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำของ จ่าง แซ่ตั้ง เป็นผลงานดนตรีร่วมสมัยสำหรับวงดนตรีสตริงคอมโบ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ใช้พื้นฐานทางดุริยางคศิลป์สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ทันกับยุคสมัยและเป็นแนวทางในการศึกษาทำให้ผู้ศึกษาหรือผู้สนใจสามารถเรียนรู้และ ปฏิบัติได้ ผู้วิจัยมีข้อกำหนดในการศึกษาบทเพลงแก้วน้ำปริศนา 2 ประการคือ ประการที่หนึ่งการบรรเลงที่สื่อความตามที่ผู้สร้างสรรค์กำหนด และการบรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณ ประการที่สองเพื่อให้งานสร้างสรรค์เข้าถึงง่าย เหมาะสมและทันต่อยุคสมัย และเป็นการทำนุบำรุงวงการดนตรีไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. จากการศึกษาการสื่อความบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการศึกษาการสื่อความ โดยการสื่อความมีหลายแง่มุมควรต้องศึกษาทั้งด้านนามธรรมและรูปธรรม, แนวโน้วทางดนตรีที่สอดคล้องและอารมณ์เพลงที่เหมาะสม

2. การวางโครงสร้างของงานสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกโครงสร้างของรอนโดเป็นโครงสร้างหลัก เนื่องจากมีการย้อนความบางตอน ผู้ฟังสามารถจดจำทำนองได้ง่าย เพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่ายในการซ้ำของทำนอง ควรมีท่อนต่างมากกว่าการย้อนความ

3. การเลือกประเภทของวงดนตรี ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกรูปแบบวงสตริงคอมโบ เพื่อให้เหมาะสมและเข้ากับยุคสมัย สามารถเพิ่มหรือลดจำนวนของเครื่องดนตรีได้ตามความต้องการและความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้แรงบันดาลใจและสื่อความเฉพาะบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง ในการสร้างสรรค์ครั้งต่อไปควรหยิบยกผลงานอื่น ๆ เพื่อความหลากหลายและประโยชน์ทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษางานสร้างสรรค์ในรูปแบบดนตรีร่วมสมัยและสมัยนิยมเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาดนตรีร่วมสมัยให้หลากหลายและน่าสนใจขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤติน นกแก้ว. (2563). *การวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของ ประภพ ชมถาวร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชามนุษยดุริยางควิทยา. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จ่าง แซ่ตั้ง. (2553). *บทกวีของฉัน: จ่าง แซ่ตั้ง.* กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.

ชินภัทร เจริญรัตน์. (2561). *บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์: "ไตรลักษณ์" บทเพลงสำหรับออร์เคสตรา*. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดรุณี อนุกูล. (2564). *ดุษฎีนิพนธ์การประพันธ์เพลง: จิตวิญญาณ ลีลา อารมณ์“ขนมสงขลา” สวีทสำหรับวงวินด์ออนซอมเบิล*. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดิเรก เกตุพระจันทร์. (2563). *ดุษฎีนิพนธ์การประพันธ์เพลง: เทพยดินแดน “เชียงราย” สำหรับวงแจ๊สออง ซอมเบิลร่วมสมัย.* วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวภู แซ่ตั้ง. (2562). จ่าง แซ่ตั้ง กับ โลกศิลปะก่อนและหลัง 14 ตุลาฯ 16. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15 (2), 114.

ภูเขา บนสายธาร. (2555). 22 ปี มรณกาล จ่าง แซ่ตั้ง "เพราะฉันต้องการที่ว่างของฉัน". *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566. แหล่งที่มา: https://prachatai.com/journal/2012/09/42464.

วิภัทร์ ลีลาประศาสน์. (2553). *บทประพันธ์เพลง การมีชีวิต: จากเรื่องจริง*. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศภิสรา เข็มทอง. (2556). *อิทธิพลวัฒนธรรมจีนในงานจิตรกรรมของ จ่าง แซ่ตั้ง*. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต. สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์. ภาควิชาทฤษฎีศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรอุษา หนองตรุด. (2560). *ดุษฎีนิพนธ์การประพันธ์เพลง: "มรรคาแห่งโชคชะตา" แฟนตาเซียสำหรับวงเชมเบอร์อองซอมเบลอ*. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา

A Development of English Reading Comprehension Skill by Using Sq6R Technique for Grade-7 Students at Khaosai Thapklo Phittaya School

ภัทรวดี ชื่นเรือง และ สุดากาญจน์ ปัทมดิลก
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Pattarawadee Chuenrueang and Sudakarn Pattamadilok
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: pattarawadeec65@nu.ac.th

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 35 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$ เท่ากับ 4.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.42 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการเรียนรู้

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ; การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ; เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

* วันที่รับบทความ : 8 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: April 8 2024; Revised: April 20 2024; Accepted: April 27 2024

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the students' achievement in English reading comprehension skill of grade 7 students at Khaosai Thapklo Phittaya School before and after using SQ6R technique; and 2) to study the students' satisfied toward learning management to improve their reading comprehension skill with SQ6R technique. This is experimental research. The samples were 35 persons in Matthayom 1/1 selected by cluster simple random sampling. The instruments using for data collection were 5 lesson plans, English reading comprehension assessment tests; and the questionnaire for collecting the students' satisfied in the enhancement of English reading comprehension skill by using SQ6R technique. The statistics used for data analysis included Mean, Standard Deviation, and t-test.

The results of findings were as follows 1) The students' achievement in English reading comprehension skill after learning with SQ6R technique was significantly higher than before at the level of 0.5 and 2) The students' satisfied toward the learning management to improve their reading comprehension skill with SQ6R technique; overall, students' opinions on learning management through the SQ6R technique were at the highest level in all aspects, with a mean ($\bar{x}$) of 4.76 and a standard deviation (S.D) of 0.42 were at the highest level. Considering each aspect, it was found that the aspect with the highest level was the teacher, the rests were the aspects of the benefits received, content, measurement and evaluation; and the teaching and learning activities.

Keywords: A Development of English Reading Comprehension Skill; English Reading Comprehension; SQ6R technique

บทนำ

การอ่านเป็นความสามารถทางภาษาที่มีบทบาทสำคัญมาก เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ความคิดที่ลึกซึ้งกว้างไกล ได้รับคติการดำเนินชีวิต ตลอดจนความเพลิดเพลินอีกด้วย โดยเฉพาะในยุคของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากทุกมุมโลกเผยแพร่อย่างไร้พรมแดน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในด้านคุณภาพนักเรียนที่เกี่ยวกับการอ่านที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดีสามารถอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้และ ใช้ภาษาในการพัฒนาตน สร้างสรรค์งานอาชีพ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนภาษา การเน้นผลสัมฤทธิ์ของทักษะความเข้าใจของการอ่านจะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดความรู้ความ เข้าใจ และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน กรมวิชาการ (2546 : 23) สอดคล้องกับ พรรณทิพย์ภา ปาลวัฒน์ (2564) ที่ได้สรุปไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานและเป็นทักษะสำคัญเบื้องต้นที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้างได้ ประกอบกับในยุคปัจจุบันที่ได้กลายเป็นโลกไร้พรมแดน ข่าวสารต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์รอบข้างหรืออาจส่งผลกระทบกับบุคคลในวงกว้าง การอ่านจึงถือว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถก้าวตามความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทัน

ปัญหาสำคัญในการอ่านอย่างหนึ่งของนักเรียนคือ นักเรียนอ่านไม่เข้าใจ จับใจความสำคัญไม่ได้ สาเหตุเพราะในช่วงที่เรียน นักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกวิธีหรือวิธีการอ่านที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้การอ่านภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พูลเขาล้าน (2563 : 2-3) ที่กล่าวว่า ปัญหาทางด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษต่ำและไม่สามารถใช้ทักษะทั้ง 4 โดยเฉพาะทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามและบอกข้อมูลของเนื้อหาได้ สาเหตุส่วนหนึ่งนั้นมาจากนักเรียนยังขาดทักษะด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนอ่านจับความสำคัญของเรื่องไม่ได้ อ่านเนื้อเรื่องไม่เข้าใจ ประกอบกับการจัดกิจกรรมการสอนไม่น่าสนใจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไม่สูงขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสังเกตสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการอ่าน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากทางด้านนักเรียนแล้ว ยังเกิดจากตัวครู คือ ครูขาดทักษะและไม่เข้าใจวิธีการสอนการอ่านภาษาอังกฤษ หรือบางครั้งเนื้อหาไม่เหมาะสมกับความสนใจหรือความรู้พื้นฐานของนักเรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนขาดวิธีการอ่านที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ พัชราพรรณ จันสม (2559 : 3) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน เพราะการอ่านย่อมส่งผลต่อนักเรียนหลายอย่างถ้านักเรียนไม่ชอบอ่าน ย่อมนำไปสู่ปัญหาทักษะทางภาษาที่ไม่ก้าวหน้า จึงไม่สามารถสรุปใจความสำคัญหรือความคิดรวบยอด ตีความวิเคราะห์ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ตรงประเด็น จึงส่งผลทำให้ไม่สามารถตอบคำถามจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้ถูกต้อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หาเทคนิควิธีการสอนตามแนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้นเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานในการฟัง การพูด และการเขียน ครูผู้สอนจึงต้องหาวิธีสอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มระดับความสามารถของนักเรียนให้อ่านได้ดีขึ้น

ผู้วิจัยจึงศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่าเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่าน จดจำอย่างรวดเร็วและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Avila (2010) ได้กล่าวว่า เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนนั้นได้ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R พัฒนามาจาก SQ3R , SQ4R และ SQ5R ตามลำดับ ซึ่งการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (S = Surveying) ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม (Q = Questioning) ขั้นที่ 3 ขั้นอ่าน (R1 = Reading) ขั้นที่ 4 ขั้นบันทึก (R2 = Recording) ขั้นที่ 5 ขั้นจดจำ สรุปใจความสำคัญ (R3 = Reciting ขั้นที่ 6 ขั้นทบทวน (R4 = Reviewing) ขั้นที่ 7 ขั้นสะท้อนคิด (R5 = Reflecting) และ ขั้นที่ 8 ขั้นรวบรวมข้อมูลใหม่ (R6 = Reshaping)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ฝึกฝนการอ่าน มีประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มขึ้น ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังช่วยพัฒนานิสัยรักการอ่านและใช้ความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบเชิงทดลอง (Experimental research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One group Pretest – Posttest Design) และมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบก่อนเรียน	การทดลอง	การทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

T2 แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวนนักเรียนทั้งหมด 172 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 35 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Cluster Simple Random Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 5 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้แผนละ 3 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ชุด ชุดละ 20 ข้อ โดยชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนใช้สำหรับทดสอบนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบหลังเรียนใช้สำหรับทดสอบนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3)

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้แผนละ 3 ชั่วโมง ทำการวิเคราะห์และคัดเลือกเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดขอบข่ายเนื้อหา เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Teen and Technology
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Online Shopping
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Social Media
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Cyberbullying
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Digital footprint

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องครอบคลุมของรูปแบบเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการและแนวคิด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยปรับความถูกต้องของภาษาการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale)

1.7 นำแผนการจัดการเรียนการเรียนรู้มาแก้ไข ปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความถูกต้อง และสมบูรณ์มากขึ้น ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาจัดพิมพ์เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 5 แผน แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิธีการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยจัดทำโดยให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและสมรรถนะแกนกลาง จำนวน 2 ฉบับ

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC นำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปเป็นข้อที่ใช้ได้

2.6 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) โดยเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2.7 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พิจารณาข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ในเกณฑ์ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่น แล้วเลือกข้อสอบที่เหมาะสมที่สุดจำนวน 20 ข้อ จาก 30 ข้อ โดยพิจารณาเป็นรายข้อเพื่อให้เห็นความถูกต้องเชิงเนื้อหา

2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3 กำหนดขอบเขตของแบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านครูผู้สอน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 12 ข้อ โดยใช้มาตราวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert)

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบโดยพิจารณาเป็นรายข้อเพื่อหาความสอดคล้องของแบบสอบถามและความเหมาะสม

3.7 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง ทราบถึงจุดประสงค์ของงานวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R และชี้แจงขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ในการทำการวิจัย

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเขาทราย

ทับคล้อพิทยา จำนวน 35 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ใช้เวลา 15 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา จำนวน 35 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนสอบหลังเรียน (Post-test)

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ไปให้กลุ่มตัวอย่างทำเพื่อหาระดับความพึงพอใจ

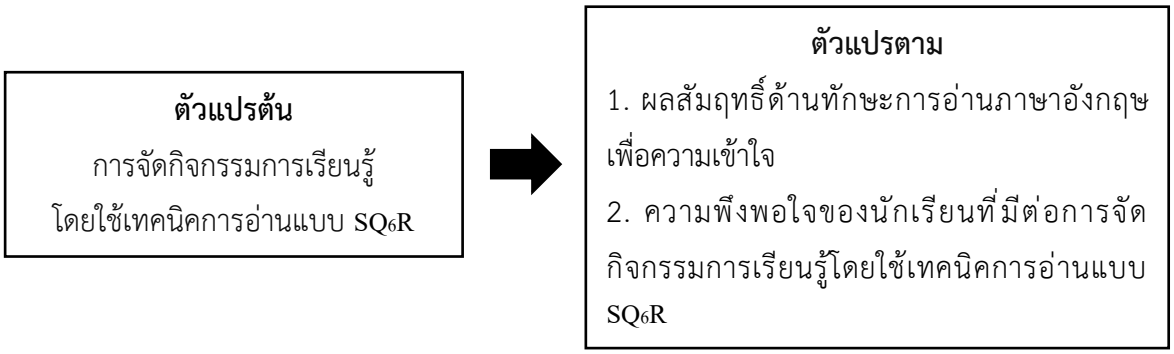
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือแบบทดสอบโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความยากง่าย อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test dependent

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงไว้ในตารางดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (n = 35)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	20	8.49	1.98	34.93
หลังเรียน	20	13.80	2.44	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.49 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.98 หลังเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.80 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.44 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลคะแนนด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เป็นรายบุคคล

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง (D)
1	3	9	6
2	7	13	6
3	11	18	7
4	9	15	6
5	8	14	6
6	7	15	8
7	9	15	6
8	12	19	7
9	4	7	3
10	4	9	5

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง (D)
11	9	13	4
12	8	14	6
13	9	14	5
14	11	18	7
15	9	13	4
16	8	12	4
17	5	10	5
18	12	20	8
19	5	12	7
20	6	13	7
21	8	14	6
22	5	13	8
23	11	18	7
24	8	14	6
25	10	17	7
26	10	19	9
27	9	15	6
28	6	12	6
29	8	15	7
30	7	13	6
31	9	15	6
32	8	14	6
33	11	19	8
34	7	11	4
35	6	13	7
รวม	279	495	216
ค่าเฉลี่ย	7.97	14.14	6.17
ร้อยละ	2.32	3.05	1.34

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R โดยพบว่าการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าผลต่างของคะแนนสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนน และค่าผลต่างของคะแนนที่ต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงไว้ในตารางดังนี้

ตาราง 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
	ด้านเนื้อหา			
1.	เนื้อหาเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.80	0.41	พอใจมากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมด้านเนื้อหา	4.80	0.41	พอใจมากที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.	กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจนและง่ายต่อการเรียนรู้	4.57	0.50	พอใจมากที่สุด
3.	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก น่าสนใจ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอ่าน	4.71	0.46	พอใจมากที่สุด
4.	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกับเพื่อนและครูในชั้นเรียน	4.66	0.48	พอใจมากที่สุด
5.	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเปิดกว้างทางความคิด	4.63	0.49	พอใจมากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.64	0.48	พอใจมากที่สุด
	ด้านการวัดและประเมินผล			
6.	มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ	4.69	0.47	พอใจมากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมด้านการวัดและประเมินผล	4.69	0.47	พอใจมากที่สุด
	ด้านครูผู้สอน			
7.	ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.86	0.36	พอใจมากที่สุด
8.	ครูเป็นผู้อำนวยสะดวก ให้คำปรึกษาและดูแลนักเรียนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง	4.91	0.28	พอใจมากที่สุด
9.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.38	0.38	พอใจมากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
	ค่าเฉลี่ยรวมด้านครูผู้สอน	4.86	0.34	พอใจมากที่สุด
	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
10.	มีความเข้าใจด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น	4.77	0.43	พอใจมากที่สุด
11.	สามารถนำเทคนิคการอ่านนี้ไปประยุกต์ใช้ในการอ่านเรื่องต่าง ๆ ได้	4.86	0.36	พอใจมากที่สุด
12.	ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน	4.80	0.41	พอใจมากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.81	0.40	พอใจมากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	**4.76**	**0.42**	**พอใจมากที่สุด**

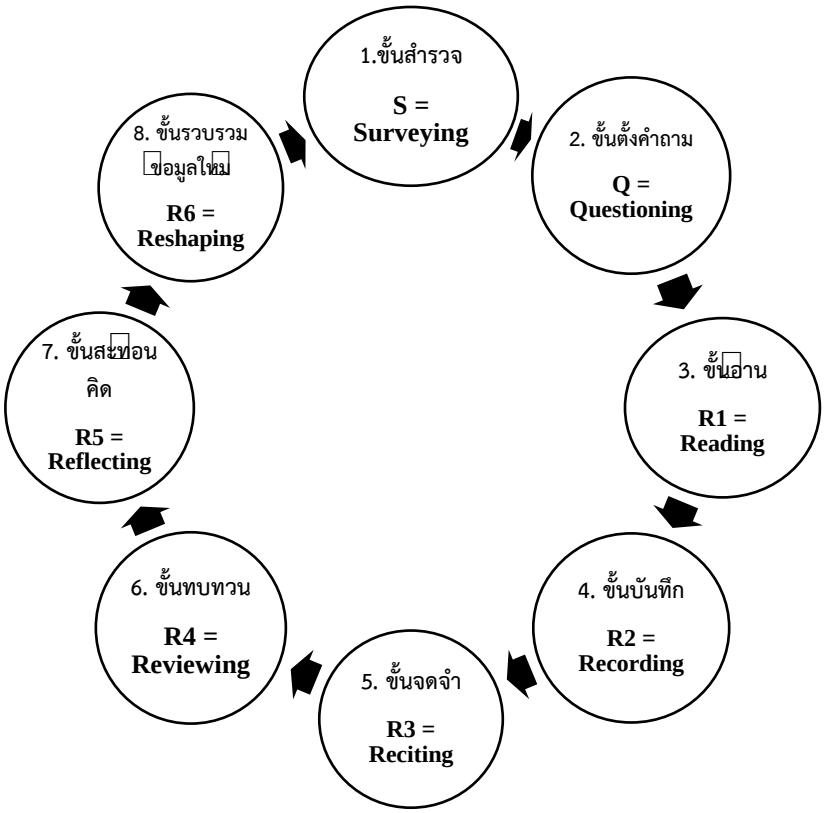
จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.76 และ S.D. = 0.42) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากสุดไปหาน้อยสุดได้ดังนี้ 1) ด้านครูผู้สอน ($\bar{x}$= 4.86 และ S.D. = 0.34) 2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x}$ = 4.81 และ S.D.= 0.40) 3) ด้านเนื้อหา ($\bar{x}$ = 4.80 และ S.D. = 0.41) 4) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.69 และ S.D. = 0.47) และ 5) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.64 และ S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R จะเริ่มต้นจากการสำรวจเนื้อหาของบทอ่านเพื่อหาความหมายโดยรวมและประเด็นสำคัญของการอ่านและในขณะที่อ่านจะต้องทำการฝึกถามคำถามเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ และตอบคำถามเพื่อจดจำสิ่งที่อ่านเป็นการทบทวนประเด็นสำคัญ อีกทั้งจะต้องอ่านอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่อถึงอะไรเพื่อหาใจความเข้าใจของเรื่อง ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศที่ จันทรพิมพ์ รังษี (2565) ได้นำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้เรียนโดยการใช้เทคนิค SQ6R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์ (2565 : 37) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนนั้นได้เกิดการเรียนรู้จากบทอ่านอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน เช่น ก่อนการอ่านจะสำรวจเนื้อหาในบทที่อ่านก่อนเพื่อหาความหมายโดยรวมและประเด็นสำคัญของการอ่าน การถามคำถามจากหัวข้อต่าง ๆ ที่พบในขั้นตอนที่จะสำรวจ หรือแม้กระทั่งการอ่านเนื้อหาในบทอ่านและการตอบคำถามในตอนท้ายของแต่ละข้อความเพื่อที่จะให้จำเนื้อหาที่อ่านได้รวมไปถึงการทบทวนประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในรูปแบบของงานเขียน นอกจากนี้ยังเสริมให้ผู้อ่านได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้แต่งว่าต้องการจะสื่ออะไร รวมไปถึงการอ้างอิงสื่อต่าง ๆ และการเชื่อมโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Rusmiati (2022) ที่ได้ศึกษาการใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน EFL ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้เทคนิคการอ่าน SQ6R การศึกษาประกอบด้วยนักเรียน 30 คน แบ่งเท่าๆ กันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนมัธยมต้นใน Central Aceh ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนที่ดีขึ้นหลังการทดลอง อย่างไรก็ตาม พบว่ากลุ่มทดลองซึ่งใช้เทคนิคการอ่าน SQ6R แสดงประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก (จาก 39 เป็น 84) เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม (จาก 33 เป็น 63) การทดสอบค่า t ให้ผลลัพธ์เป็น 13.53 ซึ่งบ่งชี้ถึงความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังการใช้เทคนิค SQ6R สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$ เท่ากับ 4.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.42 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากสุดไปหาน้อยสุดได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านครูผู้สอน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำในการจัดการเรียนรู้ด้วยความเอาใจใส่ มีการอธิบายขั้นตอนการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย

ค่าเฉลี่ยที่มากเป็นอันดับสอง คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจที่สูงขึ้น สามารถหาใจความสำคัญของเรื่องได้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน คือ สามารถนำเทคนิคการอ่านนี้ไปประยุกต์ใช้ในการอ่านเรื่องต่าง ๆ ได้ รวมทั้งในการเรียนและการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา วุฒิศักดิ์ (2561 : 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษาการติดต่อสื่อสารและการประกอบอาชีพเขาถือว่าเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ค่าเฉลี่ยที่มากเป็นอันดับสาม คือ ด้านเนื้อหา ในด้านนี้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งการคัดเลือกเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ อีกทั้งยังมีการคัดเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจ

ค่าเฉลี่ยที่มากเป็นอันดับสี่ คือ ด้านการวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยมีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งการประเมินระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชาภรณ์ สาโรจน์ (2565, หน้า 22-23) ได้กล่าวว่า การทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษด้านครูจะต้องมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน คลอบคลุมวัตถุประสงค์และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ กำหนดทิศทางการประเมินผล โดยครูสามารถวัดความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ทำการทดสอบ ความรู้ของนักเรียนด้วยข้อสอบที่มีมาตรฐาน เพื่อนำไปสู่การวัดและการประเมินที่เที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องในความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และค่าเฉลี่ยที่เป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้วิจัยยังกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นด้วยการร่วมมือกันภายในกลุ่ม การสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศในด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสนุกกับการเรียน ตลอดจนมีความยืดหยุ่นให้แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อเรื่องหรือบทอ่านที่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ และเป็นความรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเรียนของนักเรียนให้มากขึ้น อีกทั้งผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือสอดแทรกเนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมหรือสภาพท้องถิ่น ในขณะเดียวกันผู้สอนอาจสำรวจความคิดเห็นหรือความสนใจของนักเรียนให้ได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกเนื้อหาด้วย เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจให้มีประสิทธิภาพ

2. ครูผู้สอนควรส่งเสริมและประเมินความรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการประเมินผลสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อทำให้ทราบว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ อีกทั้งควรมีเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เนื่องจากผู้เรียนมีความถนัดและความสามารถที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรหรือองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น หรือระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นการประยุกต์และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรทำการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น เช่น เทคนิค STAD, เทคนิค KWL Plus, เทคนิค 5W1H, เทคนิค DR-TA เป็นต้น เพื่อหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจได้อย่างดีและเหมาะสมที่สุด

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวตัวแปรอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์ถึงความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณ ประเสริฐศิลป์. (2565). *ผลการใช้เทคนิค SQ6R และเอกสารจริงเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กาญจนา วุฒิศักดิ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิด “สอนแบบไม่สอน” เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

จันทรพิมพ์ รังษี. (2565). *การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัชชาภรณ์ สาโรจน์. (2565). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี*. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พรพรรณ พูลเขาล้าน. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรรณทิพย์ภา ปาลวัฒน์. (2564). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคเคดับเบิลยูแอลพลัสสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 15 (2), 1-10.

พัชราพรรณ จันสม. (2559). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านทักษะในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ (SQ4R) และ เค ดับเบิ้ลยู แอลพลัส (KWL-Plus)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Avila, M. (2010). Instructional Practice SQ6R. *Online*: Retrieved November 12, 2023. from http://web.bcoe.org/minicorps/foreading//index.cfm?

Rusmiati, R., Maharani, P. R., & Susidamaiyanti, S. (2022). The use of SQ6R method in increasing EFL students' reading comprehension. ACCENTIA: *Journal of English Language and Education*. 2 (1), 31-39.

แนวทางการจัดการในการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ เมืองภูเขาหวงซาน มณฑลอานฮุย สาธารณรัฐประชาชนจีน

Guidelines for the Management and Protection of Historical Commercial Areas in Huangshan Mountain Town, Anhui Province, People's Republic of China

หลิว หยิงเฉา และ ชัยยศ วนิชวัฒนานุวัติ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Liu Yingchao and Chaiyot Vanitwatthananuwat
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chaiyot.bkkthon@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานะปัจจุบันของการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองหวงซาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และ 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดการในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเสนอแนวทางการจัดการปกป้องคุ้มครองพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองหวงซาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัย บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ การสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม ภูมิวัฒนธรรม และศิลปิน จำนวน 6 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์มีคุณค่าและความสำคัญ เป็นแหล่งการค้าทางประวัติศาสตร์ สร้างขึ้นสมัยราชวงศ์หมิงและชิง โดยเฉพาะถนนสายโบราณ Tunxi ซึ่งมีสถาปัตยกรรมสไตล์ราชวงศ์หมิงและชิง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ฮุยโจวของเมืองหวงซาน มีรูปแบบเชิงพาณิชย์มากมายเรียงรายบนถนนประวัติศาสตร์ ประชาชนผู้อยู่อาศัยมุ่งหวังผลประโยชน์ของธุรกิจ โดยขาดความรู้ ความเข้าใจในการปกป้อง คุ้มครองพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงระบบนิเวศวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการปกป้องและพัฒนาพื้นที่ และ 2) แนวทางจัดการในการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 2.1) แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการปรับปรุงรูปแบบเชิงพาณิชย์ โดยการบูรณาการอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสมัยใหม่และวัฒนธรรมดั้งเดิม ให้เกิดวัฒนธรรมร่วมสมัย คงเอกลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ 2.2) แนวทางการพัฒนาสังคม โดยการสร้างความร่วมมือของชุมชน ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และ 2.3) แนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้วยการ

* วันที่รับบทความ : 22 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 5 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 6 ตุลาคม 2567
Received: September 22 2024; Revised: October 5 2024; Accepted: October 6 2024

ปรับปรุงระบบนิเวศวัฒนธรรม โดยอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนผู้อาศัยในพื้นที่ประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: การจัดการ; การปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์; เมืองภูเขาหวงซาน

Abstract

This research objects to 1) study and analyze the current status of the protection of historical commercial areas in Huangshan City, People's Republic of China, and 2) analyze the management approach for the development of creative economy and propose management approach for the protection of historical commercial areas in Huangshan City.

This research is a qualitative research, using the literature review method from research works, articles and documents related to the current situation of historical commercial areas, field surveys, and in-depth interviews with 6 experts in architecture, landscape culture, and artists.

The results of the research found that 1) historical commercial areas are valuable and important, as historical commercial sites built during the Ming and Qing dynasties, especially Tunxi Ancient Street, which has Ming and Qing dynasty architecture, which is a unique characteristic of Huizhou City in Huangshan City. There are many commercial forms lined up along the historical street. Residents aim for business benefits, but lack knowledge and understanding of the protection and protection of historical and traditional cultural areas, including cultural ecology, which affects the protection and development of the area. 2) Management approach for the protection of commercial areas includes: 2.1) Economic development approach by improving commercial forms by integrating modern and traditional cultural industries to create contemporary culture, while preserving the identity of traditional culture. 2.2) Social development approach by creating community cooperation. To create participation in the protection of commercial areas, to carry out cultural activities continuously, and 2.3) Guidelines for environmental development by improving the cultural ecosystem, with the cooperation of stakeholders, residents of historical areas.

Keywords: Management; Protection of commercial areas; Huangshan Mountain City

บทนำ

พื้นที่คุ้มครองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเกี่ยวกับเมืองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นการขยายแนวคิดในการคุ้มครองโบราณสถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งไม่เพียงแต่จะเน้นเฉพาะการคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และผลงานศิลปะที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำเนินการจัดการพื้นที่ และสภาพแวดล้อมโดยรอบด้วย ตามกฎหมายคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุทางวัฒนธรรมที่ประกาศใช้โดยรัฐในปี ค.ศ. 2002 ระบุว่ากลุ่มโบราณวัตถุและวัฒนธรรมคือ “พื้นที่ที่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัฒนธรรมอันอุดมสมบูรณ์ อาคารประวัติศาสตร์ที่กระจุกตัวอยู่ และมีขนาดที่สามารถสะท้อนรูปแบบพื้นที่และสไตล์ประวัติศาสตร์ดั้งเดิมได้อย่างสมบูรณ์และแท้จริง” (Wang, 2018)

เมืองหวงซาน มณฑลอานฮุย เป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมฮุ่ยโจว มีมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันล้ำค่ามากมาย โดยเฉพาะย่านการค้าทางประวัติศาสตร์เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของเมืองหวงซานและยังเป็นแหล่งสืบทอดวัฒนธรรมการค้าของฮุ่ยโจวที่สำคัญอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ย่านการค้าทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ต้องเผชิญกับภัยคุกคามมากมาย เช่น การทำธุรกิจค้าขายที่มากเกินไป การทำลายรูปแบบดั้งเดิม และการขาดการสื่อความหมายทางวัฒนธรรม ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการในการปกป้องพื้นที่การค้าทางประวัติศาสตร์ของหวงซานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ของเมืองหวงซานจะช่วยปกป้องและสืบสานวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของฮุ่ยโจว สถานที่ท่องเที่ยวเมืองโบราณที่สำคัญของสาธารณรัฐประชาชนจีน การปกป้องและพัฒนาอย่างเหมาะสมสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น สร้างโอกาสในการจ้างงาน และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย (Liu, 2020) ซึ่งเป็นเขตการค้าประวัติศาสตร์มีข้อมูลทางประวัติศาสตร์และลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นมากมาย การจัดการในการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ของเมืองหวงซานมีความสำคัญต่อการปกป้องวัฒนธรรมท้องถิ่นและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว เศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นรูปแบบของการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนอีกด้วย (Zhang, 2019) ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ของเมืองหวงซาน สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และแนวทางในการปกป้องคุ้มครองพื้นที่ประวัติศาสตร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบแนวทางในการจัดการ เพื่อปกป้องพื้นที่พาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ เมืองหวงซาน มณฑลอานฮุย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานะปัจจุบันของการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองหวงซาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดการในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเสนอแนวทางการจัดการปกป้องคุ้มครองพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองหวงซาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์เมืองหวงซาน เพื่อที่จะทำความเข้าใจประสบการณ์ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติในการปกป้องเขตการค้าประวัติศาสตร์ สำรวจพื้นที่การค้าประวัติศาสตร์หลายแห่งในเมืองหวงซาน สังเกตและบันทึกข้อมูลของสถาปัตยกรรม ผังพื้นที่ และรูปแบบการค้า และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมภูมิวัฒนธรรมและศิลปะ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากเนื้อหาการสัมภาษณ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญพิเศษ	หน่วยงานองค์กร
1. เซเฟย	ศาสตราจารย์	สถาปัตยกรรม	สถาบันเทคโนโลยีปักกิ่ง
2. ตู้เป่ยเว่ย	ศาสตราจารย์	สถาปัตยกรรม	สถาบันการออกแบบสถาปัตยกรรมปักกิ่ง
3. อู๋เจียนลี	ศาสตราจารย์	สถาปัตยกรรม	สถาบันการออกแบบสถาปัตยกรรมปักกิ่ง
4. หวังเจียซาน	ศิลปินแห่งชาติชั้นหนึ่ง	จิตรกรรม/ประติมากรรม	สมาคมศิลปินปักกิ่ง
5. จางเผิง	ศาสตราจารย์	จิตรกรรม/ประติมากรรม	มหาวิทยาลัยเหลียวหนิง
6. เฉิน หลิวถิง	ศาสตราจารย์	ภูมิวัฒนธรรม	สถาบันเทคโนโลยีปักกิ่ง

ผลการวิจัย

1. เมืองภูเขาหวงซาน มณฑลอานฮุย มีแหล่งการค้าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากมาย เช่น ถนนเก่า Tunxi ถนนตะวันออกของเขตฉีเหมิน ถนนตะวันตกของเขตฉีเหมิน ถนนไห่หยางฉีเหมินของเขตชิวหนิง ถนนเก่าหว่านอัน และถนนเก่าหลงฟู่ แหล่งการค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่สร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง โดยมีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบฮุ่ยโจว สไตล์ราชวงศ์หมิงและชิงเป็นที่รู้จักในชื่อชิงหมิงซ่าง เหอตู่ที่มีชีวิตอยู่ (Shi, 2018) ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น กำแพงหัวม้า กระเบื้องสีน้ำเงินขนาดเล็ก โครงสร้างอิฐและไม้ มีร้านค้าจำนวนมากและมีรูปแบบการค้าที่หลากหลายในแหล่งการค้าเหล่านี้ ครอบคลุมถึงงานหัตถกรรมดั้งเดิม อาหาร ขนม ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เป็นต้น แหล่งการค้าเหล่านี้สะท้อนถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของฮุ่ยโจว และยังสะท้อนถึงมรดกอันล้ำค่าของรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณอีกด้วย

ถนน Tunxi Old Street เป็นถนนสายโบราณที่มีคุณค่าและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หวงซานตั้งอยู่ในใจกลางเขต Tunxi เมืองภูเขาหวงซาน เป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของเมืองหวงซาน และเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรม Huizhou (Chen, 2016) เพื่อปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองภูเขาหวงซาน ถนน Tunxi Old Street มีประวัติศาสตร์ยาวนานเกือบพันปี โดยค่อย ๆ พัฒนามาจาก "แปดโกดัง" ในสมัยราชวงศ์ซ่งและหยวน ถนนนี้มีความยาว 1,272 เมตร ประกอบด้วย ถนนตรง 1 สาย ถนนตัดกัน 3 สาย และตรอก 18 ตรอก ถนนทั้งสายประกอบด้วยอาคารสไตล์ฮุยมากกว่า 300 หลัง

ที่สร้างขึ้นในยุคต่าง ๆ ถนนนี้กระจายตัวเป็นรูปโครงกระดูกปลา แคบทางทิศตะวันตกและกว้างทางทิศตะวันออก ถือเป็นถนนคนเดินที่สมบูรณ์แบบที่สุดในเมืองภูเขาหวงซานที่มีกลิ่นอายแบบดั้งเดิมของราชวงศ์ซ่ง หมิง และชิงทางตอนใต้ ถนน Tunxi Old Street มีชื่อเสียงในด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เรียบง่ายและสง่างาม รวมถึงรูปแบบธุรกิจแบบ "ร้านค้าด้านหน้าและด้านหลังโรงงาน" หรือ "ร้านค้าด้านหน้าและด้านหลังบ้าน" ถนน Tunxi Old Street แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวฮุย โดยมีร้านค้าเรียงรายกันเป็นแถว และเป็นที่รู้จักในชื่อ "ฉากริมแม่น้ำ Qingming ที่มีชีวิต" ได้รับเลือกให้เป็น "ถนนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงในสาธารณรัฐประชาชนจีน" ร่วมกับถนน Beijing Guozijian และถนน Suzhou Pingjiang (Tang, 2022)

รูปที่ 1 ถนนเก่า Tunxi เมืองภูเขาหวงซาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
ที่มา: หลิว หยิงเฉา, 2024

ในการปกป้องและพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ของสังคม การปกป้องประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมยึดตามแนวทางที่เน้นที่ผู้คน ประสานความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและตลาด และส่งเสริมการสืบทอดวัฒนธรรมในเมือง (Ju, 2016)

สถานะปัจจุบันของการปกป้องพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์

(1) การประเมินการป้องกันอาคาร: อาคารส่วนใหญ่ใน Tunxi Old Street เป็นอาคารอิฐและไม้ที่มีรูปแบบฮุ่ยโจว ในปัจจุบัน อาคารประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ได้รับการปกป้องและซ่อมแซมอย่างดี รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกฎหมายและนโยบายการป้องกันอาคารที่เข้มงวด เพื่อควบคุมและจำกัดลักษณะ โครงสร้าง และรูปแบบของอาคาร (Chen, 2016) อาคารบางหลังยังคงล้มเหลวในการปฏิบัติตามหลักการของความถูกต้องในระหว่างกระบวนการซ่อมแซม ทำให้รูปแบบดั้งเดิมถูกทำลาย และอาคารบางหลังได้รับความเสียหายและทรุดโทรมตามกาลเวลา การใช้อาคารเชิงธุรกิจในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการทำลายรูปแบบสถาปัตย์วัฒนธรรม

(2) ในด้านมรดกทางวัฒนธรรม ถนน Tunxi Old Street เต็มไปด้วยความหมายแฝงอันหลากหลายของวัฒนธรรมฮุ่ยโจว เช่น ศิลปะสถาปัตยกรรมฮุ่ยโจว วัฒนธรรมการค้าฮุ่ยโจว ประเพณีพื้นบ้าน ฯลฯ ร้านหัตถกรรมดั้งเดิมและร้านค้าเก่าแก่บางแห่งได้รับการอนุรักษ์และสืบทอด โดยจัดแสดงงานฝีมือฮุ่ยโจวที่เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเชิงพาณิชย์ให้กับนักท่องเที่ยว ในกระบวนการสร้างมูลค่าทางการค้า จัดแสดงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมไม่ลึกซึ้งเพียงพอ กิจกรรมและประเพณีทางวัฒนธรรมดั้งเดิมค่อย ๆ เสื่อมถอยลง

(3) ในด้านการพัฒนาเชิงพาณิชย์ ถนนเก่า Tunxi ซึ่งเป็นถนนการค้าสำหรับนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาเชิงพาณิชย์ที่ค่อนข้างเจริญรุ่งเรือง ดึงดูดนักท่องเที่ยวและธุรกิจจำนวนมาก ทำให้ถนนเก่ามีชีวิตชีวาทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รูปแบบเชิงพาณิชย์ค่อย ๆ มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น หัตถกรรม ของที่ระลึกทางวัฒนธรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การค้าขายที่มากเกินไปก็ทำให้เกิดปัญหา เช่น กิจกรรมเชิงพาณิชย์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของถนนเก่า

(5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักในการปกป้องถนนสายเก่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการปกป้องและพัฒนาถนนสายเก่า องค์กรชุมชนและกลุ่มอาสาสมัครได้ร่วมดำเนินกิจกรรมการปกป้อง อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของชาวบ้านและพ่อค้าแม่ค้าในการปกป้องยังต้องได้รับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนา และสร้างกลไกการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ความท้าทายและปัญหาที่ต้องเผชิญ

(1) แรงกดดันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว ในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากเยี่ยมชมถนนเก่า Tunxi อย่างเนืองแน่นอยู่ตลอดเวลา จะส่งผลกระทบต่อการได้รับประสบการณ์ของการท่องเที่ยวและสร้างแรงกดดันมหาศาลต่อโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมของถนนเก่า การกระจายปริมาณนักท่องเที่ยวที่ไม่เท่าเทียมกันส่งผลกระทบต่อความมีชีวิตชีวาทางการค้าโดยรวมและผลกระทบของการแสดงทางวัฒนธรรมของถนนเก่า วิธีการจัดการนักท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ ขาดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการชี้นำและหันความสนใจนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่เป็นระเบียบและอันตรายต่อความปลอดภัยได้ง่าย

(2) การค้าขายมากเกินไปและไม่ให้ความสำคัญกับความหมายทางวัฒนธรรม: เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดการท่องเที่ยว การพัฒนาเชิงพาณิชย์มีมากเกินไป และมีรูปแบบในทำนองเดียวกันการแข่งขันรุนแรง และทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของถนนเก่าจางหายไป บรรยากาศเชิงพาณิชย์ที่มากเกินไปส่งผลกระทบต่อความเรียบง่ายแบบดั้งเดิมและบรรยากาศชนบทของถนนเก่า เป็นการทำลายระบบนิเวศทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของถนน

(3) ความขัดแย้งระหว่างการปกป้องและการฟื้นฟูอาคาร อาคารประวัติศาสตร์บางแห่งจำเป็นต้องมีการซ่อมแซมและปรับปรุง เนื่องจากอายุและโครงสร้างที่เก่าเกินไป งานซ่อมแซมและปรับปรุงบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติตามฝีมือและสไตล์ดั้งเดิมของอาคาร การปกป้องและการฟื้นฟูต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก แต่ในปัจจุบัน แหล่งเงินทุนมีอยู่ไม่เพียงพอ ซึ่งยากต่อการดำเนินการ

(4) ขาดโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในถนนสายเก่าค่อนข้างล่าช้า เช่น ระบบระบายน้ำที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการสาธารณะไม่เพียงพอ และไม่สามารถจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยได้ ระบบขนส่งไม่สะดวก ที่จอดรถโดยรอบไม่เพียงพอ ถนนภายในแคบ ทำให้เกิดปัญหาการจราจร

(5) การพัฒนาชุมชนและการปกป้องผลประโยชน์ของผู้อยู่อาศัย การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและโครงสร้างทางสังคมของผู้อยู่อาศัยในถนนสายเก่าไปในระดับหนึ่ง การย้ายถิ่นฐานของผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นชนพื้นเมืองทำให้ความสามัคคีและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งต่อชุมชนลดน้อยลง ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในการปกป้องและพัฒนาถนนสายเก่าน้อย มุ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจ ไม่ให้ความสำคัญกับการปกป้องอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมได้โดยง่าย

(6) กฎหมาย ระเบียบ และกลไกการจัดการที่ยังไม่สมบูรณ์แบบ ปัจจุบัน กฎหมายและระเบียบสำหรับการปกป้องถนนเก่า Tunxi ยังไม่สมบูรณ์ กลไกการจัดการยังไม่ดีพอ และขาดการกำกับดูแลและประเมินผล ซึ่งไม่เอื้อต่อการปรับปรุงและพัฒนา

2. การจัดการเพื่อคุ้มครองพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ในเมืองภูเขาหวงซาน

(1) สร้างกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสม เสริมสร้างความพยายามในการบังคับใช้กฎหมาย และปราบปรามพฤติกรรมที่สร้างความเสียหายต่ออาคารประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเข้มงวด

(2) พัฒนาระบบการคุ้มครองที่เป็นวิทยาศาสตร์และสมเหตุสมผล ชี้แจงขอบเขตและข้อกำหนดการคุ้มครองของ Tunxi Old Street พิจารณาคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คุณลักษณะทางสถาปัตยกรรม และความต้องการของผู้อยู่อาศัย ให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองและการพัฒนา

(3) การตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคารประวัติศาสตร์เป็นประจำ แก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที จัดทำกลไกการวางแผน การดำเนินการ และการดูแลที่เข้มงวด มีการนำมาตรการป้องกันมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันไม่ให้เกิดการก่อสร้าง ต่อเติม และการทำลายสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(1) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ปรับปรุงรูปแบบเชิงพาณิชย์และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะ เช่น หัตถกรรมฮุ่ยโจวและอาหารฮุ่ยโจว เสริมสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมและโครงการเชิงประสบการณ์นอกเหนือจากทัวร์ชมสถานที่แบบดั้งเดิม เพิ่มกิจกรรมโต้ตอบ เช่น ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม หัตถกรรม การแสดงพื้นบ้าน ฯลฯ

(2) การพัฒนาทางสังคม: สร้างความร่วมมือในชุมชน สนับสนุนให้ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในกระบวนการปกป้องถนนเก่า และการมีส่วนร่วม เสริมสร้างการวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของถนนเก่า ดำเนินกิจกรรมมรดกทางวัฒนธรรม เช่น จัดหลักสูตรฝึกอบรมทักษะแบบดั้งเดิม

เทศกาลวัฒนธรรมพื้นบ้าน ฯลฯ ปลูกฝังความสนใจและความรู้สึกถึงเอกลักษณ์ของผู้อยู่อาศัยในวัฒนธรรมถนนเก่า และเพิ่มการตระหนักรู้ของสาธารณชนในการปกป้อง

(3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม: เสริมสร้างการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางนิเวศวิทยา ปรับปรุงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์สีเขียว ส่งเสริมอาคารสีเขียวและเทคโนโลยีประหยัดพลังงานเพื่อลดการใช้พลังงาน

ความร่วมมือของงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(1) ชี้แจงสิทธิและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ประชาชน และองค์กรสังคม ตลอดจนสร้างกลไกการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริมให้วิสาหกิจมีส่วนร่วมในการปกป้องและพัฒนา และจัดให้มีนโยบายจูงใจและการสนับสนุนทางการเงิน

(3) ชี้แนะให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การป้องกันและการปรับปรุงอาคาร

(1) จัดทำรายชื่ออาคารประวัติศาสตร์ที่ต้องอนุรักษ์ และเน้นการอนุรักษ์และซ่อมแซมอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ โดยใช้ฝีมือช่างและวัสดุแบบดั้งเดิมเพื่อให้แน่ใจว่าอาคารที่ได้รับการซ่อมแซมจะคงรูปแบบและลักษณะเฉพาะดั้งเดิมไว้ได้

(2) สำหรับอาคารที่ต้องการปรับปรุง ควรมีการวางมาตรการและข้อกำหนดการออกแบบที่เข้มงวด โดยต้องผสานความสัมพันธ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย กับการรักษารูปแบบทางประวัติศาสตร์

(3) เสริมสร้างการสนับสนุนด้านเทคนิคและการฝึกอบรมสำหรับงานป้องกันอาคาร และปรับปรุงระดับความเป็นมืออาชีพของบุคลากรซ่อมแซมบำรุงรักษา

การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ

(1) เพิ่มการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานถนนเก่า ปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคระบายน้ำ ไฟฟ้า การสื่อสาร และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็น และเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับโครงสร้างพื้นฐาน

(2) เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการสาธารณะ เช่น สร้างห้องน้ำสาธารณะเพิ่มเติม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกำจัดขยะ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัยและนักท่องเที่ยว

(3) ปรับปรุงการวางแผนการขนส่ง ปรับปรุงสภาพการจราจรรอบถนนเก่า จัดเตรียมที่จอดรถที่เหมาะสม และส่งเสริมวิธีการเดินทางแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นวัตกรรมและการจัดการ

(1) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จัดทำระบบการจัดการข้อมูลสำหรับเขตการค้าประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการติดตามและจัดการแบบไดนามิกของอาคาร ประชากร การค้า และข้อมูลอื่น ๆ

(2) การนำแนวคิดการจัดการในและต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ แนะนำแนวคิดและวิธีการจัดการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ประวัติศาสตร์ เช่น โมเดลการเปลี่ยนแปลง "การหมุนเวียนขนาดเล็ก"

(3) ปรับกลยุทธ์การบริหารจัดการอย่างทันท่วงทีทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

การติดตามและประเมินผล

(1) จัดทำระบบตัวชี้วัดการติดตามที่ครอบคลุม และติดตามและประเมินสถานะการคุ้มครองอาคารระดับการพัฒนาเชิงพาณิชย์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจทางสังคม การพัฒนาการท่องเที่ยว และด้านอื่น ๆ ของถนนเก่า Tunxi เป็นประจำ

(2) ปรับปรุงกลยุทธ์การปกป้องคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมและมาตรการการจัดการอย่างทันท่วงทีตามผลการติดตามและประเมินผลเพื่อให้มั่นใจถึงประสิทธิผลของการทำงานในการปกป้องคุ้มครอง

(3) สร้างความร่วมมือกับเขตประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอื่น ๆ ในประเทศและต่างประเทศ

สรุปผล

1) เขตพื้นที่พาณิชย์เชิงประวัติศาสตร์ เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งการค้าสำคัญทางประวัติศาสตร์ สร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง โดยเฉพาะถนนสายโบราณ Tunxi และสถาปัตยกรรมแบบฮุ่ยโจว มีรูปแบบธุรกิจเป็นที่รู้จักในนามถนนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รูปแบบเชิงพาณิชย์มีความหลากหลาย ประชาชนขาดความเข้าใจในการปกป้องและพัฒนา ไม่ให้ความสำคัญกับความหมายทางวัฒนธรรม และไม่มีกลไกการจัดการที่สมบูรณ์ชัดเจน มุ่งหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นสำคัญ ทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ลดลงไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและระบบนิเวศแบบดั้งเดิม

2) แนวทางการพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ เมืองหวงซาน มีแนวทางในการจัดการ

2.1) การพัฒนาพื้นที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการปรับปรุงรูปแบบเชิงพาณิชย์ มีการบูรณาการวัฒนธรรมดั้งเดิมและความคิดสร้างสรรค์ การผสมผสานอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ากับองค์ประกอบของอัตลักษณ์ดั้งเดิมของย่านการค้าประวัติศาสตร์ เช่น อาหาร เครื่องวิถีชีวิต รวมถึงสร้างผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

2.2) การพัฒนาสังคม โดยการสร้างความร่วมมือของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการปกป้องพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ ดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรม ปลูกฝังและตระหนักรู้ถึงคุณค่าความสำคัญของมรดกวัฒนธรรม และ

2.3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยการปรับปรุงระบบนิเวศวัฒนธรรม โดยอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างกลไกในการปกป้องพื้นที่พาณิชย์เชิงประวัติศาสตร์ และสร้างนวัตกรรมวัฒนธรรมในการจัดการเพื่อการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณ ด้วยการผสานรวมความสัมพันธ์ของเมืองเข้ากับชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัย สามารถสะท้อนรูปแบบทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางวัฒนธรรม และลักษณะเฉพาะของเมือง โดยใช้รูปแบบพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์ที่มีอาคารประวัติศาสตร์ มีเนื้อหาทางธุรกิจ และรูปแบบภูมิทัศน์แบบดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงบริบททางประวัติศาสตร์ที่มีการผสานรวมวิถีชีวิตสมัยใหม่ รวมถึงการดำเนินการเชิงพาณิชย์ การท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังมีมูลค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม และศิลปะที่สำคัญอีกด้วย (Wu, Q., 2020)

แนวทางการจัดการในการปกป้องคุ้มครองพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์ เมืองหวงซาน ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกป้องย่านการค้าเมืองโบราณ โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการอนุรักษ์เมืองโบราณตามมุมมองของมรดกทางวัฒนธรรม (Gao, 2019) กล่าวว่า การสำรวจการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น องค์กรทางสังคมและสาธารณะ และการดำเนินการจัดการเพื่อปกป้องมรดกวัฒนธรรม โดยเปรียบเทียบรูปแบบของการพัฒนาของศูนย์กลางประวัติศาสตร์ โบโลญญา เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ซึ่งได้รับการปกป้องอย่างครอบคลุม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งไม่เพียงปกป้องสภาพแวดล้อมทางกายภาพของศูนย์กลางประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ยังรักษาโครงสร้างทางสังคม ความมีชีวิตชีวา และวิถีการดำเนินชีวิตในเมืองที่มีอยู่เดิมไว้ด้วย (Wang et. al, 2023)

(Zhu, 2021) ได้วิเคราะห์มาตรการการปกป้องคุ้มครองของศูนย์กลางประวัติศาสตร์ของเมืองฟลอเรนซ์ และวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืนในการปกป้องโครงสร้างเมือง และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและสังคมกับมรดกทางวัฒนธรรม มีการปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ และมาตรการจัดตั้งหน่วยงานคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมพิเศษ เพื่อดำเนินการสร้างกลยุทธ์การจัดการ เพื่อแก้ไขปัญหา โดยได้เน้นย้ำถึงบทบาทของรัฐบาลในการปกป้อง คุ้มครองและสืบทอด ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และเสริมสร้างการจัดการการควบคุมพื้นฐาน และการวางแผนสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ พื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรมีมาตรการป้องกันพื้นที่พาณิชย์เชิงประวัติศาสตร์ และจัดตั้งกลไกการปกป้องและพัฒนา
2. ควรมีอบรม ชี้แจงผู้อาศัย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของย่านการค้าประวัติศาสตร์
3. ควรมีการจัดการในการสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาเขตพื้นที่พาณิชย์เชิงประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยและปัญหาในการจัดการพื้นที่เขตประวัติศาสตร์เมืองหวงซาน

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการที่ยั่งยืนของพื้นที่เชิงพาณิชย์ทางประวัติศาสตร์เมืองหวงซาน

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเมืองหวงซาน

เอกสารอ้างอิง

Gao, Y. (2019). Thoughts on the protection of ancient cities from the perspective of cultural heritage studies: A case study of the historic center of Krakow, Poland. *Art and Design: Theoretical Edition.* (5), pp. 78-80.

Han Chen. (2016). *Expression and inheritance of historical context in landscape design of traditional commercial blocks* [D]. Hefei University of Technology,

Ju Dedong. (2016). "Opportunities and Challenges: Seminar on the Further Promotion of the Protection of Historical and Cultural Blocks" [J]. *Urban Planning.* (12), p. 7-8.

Liu Zhenhua. (2020). *Research on the dynamic protection design strategy of the third phase of Harbin Daowai Historical Commercial Block* [D]. Harbin Institute of Technology, DOI: 10.27061/d.cnki.ghgdu.

Shi, L. (2018). Renovation and repair of historical blocks: Taking Tunxi Old Street as an example. *House*. (6), p. 1.

Tang, Y. L. (2022). *Research on the integration of culture and tourism in historical and cultural blocks: Taking Tunxi Old Street in Huangshan as an example (Doctoral dissertation).* Ningxia University.

Wang Xiaoya. (2018). *Research on the protection and renewal strategy of urban historical and cultural blocks* [D]. Southwest University.

Wang, H. W., Li, Y., Zhou, Y. G., Tong, L., & Jin. F. S. (2020). *Protection and Renewal Strategies for Shenyang Historic Areas. Planner,* (SO1), 10.

Wu, Q. (2020). *Research on the environmental improvement strategy of historical and cultural blocks in the new era (Doctoral dissertation).* Anhui University of Architecture.

Zhang Xuan. (2019). *Research on open space design under the scale and texture of historical blocks-taking Tunxi Old Street in Huangshan City as an example* [D]. East China Normal University, 11.

Zhu, J. X. (2021). Comparison and sustainable development of Florence's historic center and global historical cities from the perspective of world heritage. *Sustainable Development.* 11 (5), 9.

การใช้เทคนิคการเขียนพู่กันจีนโบราณในการวาดภาพจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน

The Use of Ancient Chinese Calligraphy Techniques in the Painting of Fossils in the National Natural History Museum of the People's Republic of China

เซิง เซี่ย และ ชัยยศ วนิชวัฒนานุวัติ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Sheng Xia and Chaiyot Vanitwatthananuwat
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chaiyot.bkkthon@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิด รูปแบบของการจัดนิทรรศการซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน และ 2) วิเคราะห์การประยุกต์ใช้พู่กันจีนในการสร้างสรรค์ภาพวาดวิวัฒนาการไดโนเสาร์ เพื่อจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยโดย 1) สำรวจ รวบรวมข้อมูล และทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัย บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการภาพจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์ และการวาดภาพจีนโบราณของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และ 2) สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาบรรพชีวินวิทยา จำนวน 3 คน และศิลปิน จำนวน 2 คน เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้พู่กันจีนในการสร้างสรรค์ภาพวาดจีนในพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

ผลจากการวิจัย พบว่า 1) แนวคิดและรูปแบบของการใช้เทคนิคการวาดภาพดั้งเดิมของจีนได้ถูกนำมาเป็นแนวคิดการวาดภาพ ซึ่งก่อให้เกิดนวัตกรรมและศิลปะในการออกแบบ และการบูรณาการความรู้ ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะ โดยใช้วิธีบูรณาการแบบสหวิทยาการบนพื้นฐานที่มีอยู่ให้มีวิธีการแสดงผลมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ และ 2) การใช้พู่กันจีนโบราณในการสร้างสรรค์จิตรกรรมการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ สามารถแสดงรูปร่าง ลักษณะ ประวัติการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

* วันที่รับบทความ : 22 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 5 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 6 ตุลาคม 2567
Received: September 22 2024; Revised: October 5 2024; Accepted: October 6 2024

คำสำคัญ: การวาดภาพพู่กันจีนโบราณ; ภาพจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์; การจัดแสดงนิทรรศการ

Abstract

This research objects to 1) study the concept and format of the exhibition of fossils in the National Museum of Natural History of the People's Republic of China, and 2) analyze the application of Chinese brushes in creating dinosaur evolution paintings for display in the exhibition format of the National Museum of Natural History of the People's Republic of China.

This research was qualitative: 1) survey, collect data, and review literature from research, articles, and documents related to the exhibition of fossil paintings and ancient Chinese paintings in the National Museum of Natural History. The data was analyzed from the content of the literature review. and 2) conduct in-depth interviews with 5 experts: 3 experts in paleontology and 2 artists to analyze the application of Chinese brushes in creating Chinese paintings in the National Museum of Natural History of the People's Republic of China. The analysis was done by analyzing the content of the interviews.

The results of the research found that 1) the concept and format of using traditional Chinese painting techniques have been applied as a painting concept, which has led to innovation and art in design and the integration of knowledge, science and art. An interdisciplinary integration method has been used on the existing basis to create more display methods that can be used in the exhibition of the Natural History Museum. 2) the use of ancient Chinese brushes in creating dinosaur evolution paintings. It can show the shape, characteristics, and evolutionary history of dinosaurs more accurately.

Keywords: Ancient Chinese brush painting Fossil painting Exhibition

บทนำ

วิทยาศาสตร์และศิลปะเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ และได้ร่วมกันส่งเสริมความก้าวหน้าและการพัฒนาของสังคมมนุษย์ วิทยาศาสตร์มุ่งสู่การมองไปข้างหน้า สิ่งที่จำเป็นคือความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม แม้ว่าวิทยาศาสตร์และศิลปะจะอยู่ในสาขาที่แตกต่างกัน แต่ก็มักจะต้องบูรณาการและเรียนรู้จากกันและกัน การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ในโลกตะวันตกในยุคปัจจุบันก็มีพื้นฐานมาจากยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาเช่นกัน (Han et al., 2023 : 29) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับศิลปะมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นภาพประกอบของการผ่ากระดูกหรือการ จำลองสัตว์สูญพันธุ์ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ เป็นพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติชั้นนำของสาธารณรัฐประชาชนจีน นิทรรศการและการวิจัยเกี่ยวกับไดโนเสาร์เป็นทิศทางสำคัญของการพัฒนาให้เกิดการรับรู้ เรียนรู้เกี่ยวกับซากไดโนเสาร์ วิวัฒนาการของไดโนเสาร์ โดยมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับฟอสซิลสำคัญที่พบในเมืองหลิงหยวน มณฑลเหลียวหนิง ซึ่งเป็นแหล่งฟอสซิลที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน

นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาตินี้ประกอบด้วยชุดไดโนเสาร์ไปจนถึงวิวัฒนาการของนกตั้งแต่ปลายยุคจูราสสิคจนถึงปลายยุคครีเทเชียสสูญพันธุ์ ตั้งแต่นกดึกดำบรรพ์ที่เก่าแก่ที่สุดและวิวัฒนาการรวมฟอสซิลทั้งหมด 18 ชิ้น ครอบคลุมวิวัฒนาการไดโนเสาร์สู่นก อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้และเข้าใจถึงวิวัฒนาการ รูปร่าง และลักษณะที่สำคัญของฟอสซิล

วิธีการวาดภาพด้วยพู่กันจีนแบบโบราณ หรือ กงปี ซึ่งเป็นรูปแบบศิลปะดั้งเดิมของการวาดภาพจีนที่ให้ความสำคัญกับการแสดงออกของรายละเอียดการใช้สี การใช้เส้นและเทคนิควิธีการสามารถเพิ่มรายละเอียดและการแบ่งชั้นของน้ำหนักเพิ่มเติมให้กับการจำลองภาพบรรพชีวินวิทยา

รูปที่ 1 ภาพวาดจากการใช้พู่กันจีนโบราณ
ที่มา: https://p5.ssl.qhimgs1.com/t01ec89dc1e3060329f.jpg

วิธีการการใช้พู่กันจีนโบราณในการวาดภาพเพื่อการจำลองภาพของซากดึกดำบรรพ์ ให้เกิดความเข้าใจ ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือ โดยการศึกษาแนวคิด รูปแบบ และวิเคราะห์การประยุกต์ใช้พู่กันจีนโบราณในการสร้างสรรค์ภาพวาดจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ ด้วยการเพิ่มรายละเอียดและเอฟเฟ็กต์ของภาพที่พิถีพิถันสมจริง แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโครงสร้าง รูปร่าง ลักษณะ และการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ การใช้พู่กันจีนอันประณีต ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถแสดงลักษณะที่ปรากฏของบรรพชีวินวิทยาได้แม่นยำ แต่ยังถ่ายทอดสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาและพฤติกรรมของบรรพชีวินวิทยา เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับการศึกษาซากดึกดำบรรพ์ให้ผู้ชมเข้าใจลักษณะและวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ได้ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์การใช้เทคนิคการเขียนพู่กันจีนในการวาดภาพวิวัฒนาการของซากดึกดำบรรพ์ การสร้างผลงานจิตรกรรมซากดึกดำบรรพ์ อันจะก่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในวิวัฒนาการของไดโนเสาร์สู่นกในการจัดแสดงนิทรรศการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาแนวคิด รูปแบบของการจัดนิทรรศการซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

2) เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้พู่กันจีนในการสร้างสรรค์ภาพวาดวิวัฒนาการไดโนเสาร์ เพื่อจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

1) สำรวจพื้นที่การจัดแสดงทางศิลปะในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

2) การทบทวนวรรณกรรมจากบทความงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด รูปแบบของการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน

3) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

ชื่อ	ความเชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
ซู่ชิ่ง	บรรพชีวินวิทยา	นักวิชาการของสถาบันวิทยาศาสตร์จีน
ชิวรุ่ย	พิพิธภัณฑ์	นักวิจัยที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ
จี้เฉียง	บรรพชีวินวิทยา	นักวิจัยของสถาบันวิทยาศาสตร์ธรณีวิทยาจีน
ลี่เฉิน	ศิลปิน	สมาคมศิลปินจีน
เฉินเหว่ยเหลียง	ศิลปิน	ศิลปินอิสระ

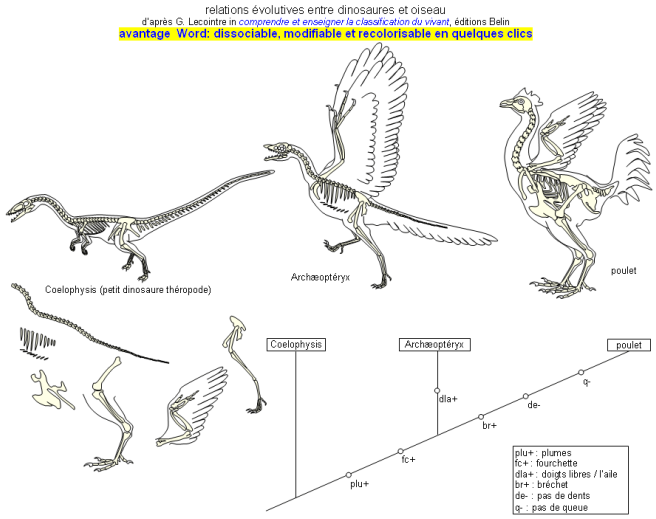
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการได้รับการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการเขียนพู่กันจีนโบราณในการวาดภาพจิตรกรรมของซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ

4) วิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5) สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1) รูปแบบของการจัดนิทรรศการซากดึกดำบรรพ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า จากรูปร่างและรูปทรงของไดโนเสาร์สังเกตเห็นว่าไดโนเสาร์มีวิวัฒนาการมาจากสัตว์เลื้อยคลานไปเป็นนก กระบวนการวิวัฒนาการอันยาวนานนี้ผ่านการพัฒนามาหลายร้อยล้านปี จากการวิเคราะห์พฤติกรรมช่วงชีวิตของไดโนเสาร์ ประการแรก พิจารณาลักษณะการล่าและการล่าเหยื่อ เหตุผลที่ไดโนเสาร์หลายตัววิวัฒนาการไปในทิศทางนี้ก็เพื่อหลบหนีจากศัตรูตามธรรมชาติ เพื่อให้ได้มีพื้นที่อยู่อาศัยมากขึ้น การวิเคราะห์จากฟอสซิล ลักษณะของความสามารถในการบิน จะบินร่อนในระยะสั้นหลังจากวิ่ง ร่อนจากต้นไม้ และบินด้วยปีก เพื่อให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหว ลักษณะโครงสร้างที่ชัดเจนของร่างกายคือ กระดูกสะบักที่พลิกกลับ ขาหน้ายาวขึ้น กระบวนการกระดูกงูบิน หางที่สั้นลงหรือกระดูกที่ซับซ้อนของหางที่วิวัฒนาการมา กระดูกกลวงที่เบา และมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกายของสายพันธุ์ที่แตกต่างกันไปในระหว่างการวิวัฒนาการจากไดโนเสาร์มาเป็นนก

รูปที่ 2 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกายเมื่อไดโนเสาร์วิวัฒนาการมาเป็นนก
ที่มา: https://img1.baidu.com/it/u=2418704115,2503811918&fm=253

การวาดภาพด้วยพู่กันจีนมีประวัติศาสตร์และมีคุณค่าทางศิลปะอันยาวนาน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมามีนักวิชาการและผู้สนใจจำนวนมากให้ความสนใจกับการใช้พู่กันจีนแบบดั้งเดิมในการสร้างภาพ เพื่อนำเสนอข้อมูลทางบรรพชีวินวิทยา การวาดภาพจากการใช้เทคนิคและวิธีการแบบโบราณของจีน สามารถทำให้ผลงานจิตรกรรมมีเส้นสายและพื้นผิวที่ละเอียด ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้เข้าใจ และยังสามารถตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ของคนสมัยใหม่

จากคำแนะนำที่ได้รับจากนักบรรพชีวินวิทยาและเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ ศิลปินเชื่อว่าลักษณะทางศิลปะของงานพู่กันชั้นดีนั้นเหมาะกับการแสดงออกของวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ไปสู่นก ประการแรกคือโครงสร้างของร่างกาย สามารถแสดงกระบวนการที่ชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างภายนอกของร่างกายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ที่สำคัญกว่านั้น การวาดภาพด้วยพู่กันได้ใช้ดอกไม้และนกเป็นธีมหลักมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบในการรับรู้ลักษณะของนก นอกจากนี้ยังสามารถแสดงโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงสีของขนได้อย่างละเอียดอ่อน ขนไดโนเสาร์ยังมีบทบาทสำคัญในการบินขึ้นไปบนท้องฟ้าสีฟ้า ขนไม่เพียงแต่ทำให้ไดโนเสาร์มีสีป้องกันเช่นเดียวกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของขนสามารถช่วยให้ไดโนเสาร์บินขึ้นไปบนท้องฟ้าได้

รูปที่ 3 ภาพวาดพู่กันจีน การวิวัฒนาการจากไดโนเสาร์สู่นก
ที่มา: Sheng Xia (ผู้วิจัย), 2023

จากแนวคิดทางวิทยาศาสตร์สู่การจำลองภาพวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ในพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานแสดงถึงโครงสร้างร่างกายของไดโนเสาร์ วิถีชีวิต ผลวัด และปัจจัยต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจ เกิดสุนทรียะ สร้างประสบการณ์และความทรงจำที่ดี ภาพวาดที่ได้รับการสร้างสรรค์ด้วยการใช้พู่กันจีนอันวิจิตรบรรจงสามารถปรับปรุงเอฟเฟกต์การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติได้เป็นอย่างดี และการผสมผสานระหว่างศิลปะและวิทยาศาสตร์ยังสามารถส่งผลต่อการรับรู้ เรียนรู้ และเข้าใจในขณะเดียวกัน การออกแบบธีมการสร้างสรรค์และการใช้ลักษณะเฉพาะของภาพวาดกงบีเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องใส่ใจ ให้ความสำคัญและภาพวาดกงบีก็จะกลายเป็นวิธีการแสดงออกทางศิลปะที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติของจีน

รูปที่ 4 นิทรรศการพิเศษแม่น้ำร้อนโบราณ
ที่มา: http://www.nnhm.org.cn

รูปที่ 5 ภาพการบูรณะจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ
ที่มา: Sheng Xia (ผู้วิจัย), 2023

รูปที่ 6 ภาพวาดวิวัฒนาการของไดโนเสาร์
ที่มา: Sheng Xia (ผู้วิจัย), 2024

รูปที่ 7 นิทรรศการภาพจิตรกรรมแสดงวิวัฒนาการของไดโนเสาร์
ที่มา: Sheng Xia (ผู้วิจัย), 2024

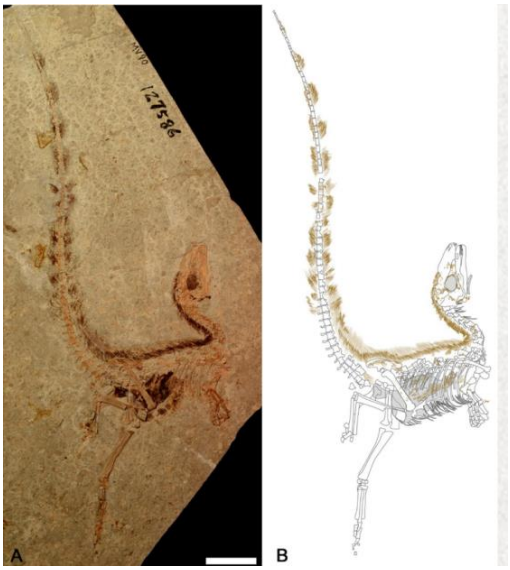
2) การประยุกต์ใช้พู่กันจีนในการสร้างสรรค์ภาพวาดวิวัฒนาการไดโนเสาร์ เพื่อจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า การใช้เทคนิควิธีการการเขียนพู่กันจีนโบราณในการวาดภาพซากดึกดำบรรพ์ที่จัดแสดงในนิทรรศการ สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับฟอสซิล และสามารถพิสูจน์ได้ว่านกมาจากการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ โดยได้คัดเลือกสายพันธุ์ 18 ชนิดที่สะท้อนกระบวนการวิวัฒนาการเฉพาะได้อย่างสมบูรณ์ แสดงโครงสร้างร่างกาย รูปร่าง และลักษณะขนของสิ่งมีชีวิตผ่านงานจิตรกรรมที่มีความละเอียด โดยเทคนิควิธีการของการใช้พู่กันจีนโบราณ การวาดภาพจีนแบบโบราณ (กงปี) ในการวาดภาพการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์พัฒนาไปเป็นนก มีขั้นตอนโดยการศึกษาวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ด้านกายภาพและการผสมผสานศิลปะโดยการใช้เทคนิควิธีการดั้งเดิมในการวาดภาพโบราณของจีน หรือที่เรียกว่า กงปี ด้วยการกำหนดโครงร่างของเส้น เช่น เส้นใบ เส้นดอก เส้นขนนก ฯลฯ แล้วเขียนโครงร่างด้วยสี ทำการผสมสีเส้น หรือเขียนเส้นด้วยสีโดยตรง

การลงสีขอบเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงสีในเส้นขอบ ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า "การลงสีเส้น ขอบคู่" การลงสีขอบเป็นวิธีการลงสีที่เก่าแก่และเป็นพื้นฐานของการวาดภาพประจำชาติจีน และยังเป็นรูปแบบการแสดงออกที่พบบ่อยที่สุดของการวาดภาพดอกไม้และนกตั้งแต่สมัยโบราณ และได้มีการสร้างรูปแบบขึ้น ในรูปแบบของการแสดงออกของการลงสีแบบตะขอ เนื่องจากความแตกต่างในคุณภาพสีที่ซับซ้อนและเรียบง่าย จึงแบ่งออกเป็นสองวิธี ได้แก่ วิธีลงสีหนักและวิธีการลงสีอ่อน

“สีหนัก” โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้เม็ดสีแร่ธาตุ เช่น สีชาด สีเขียวหิน และสีอื่น ๆ ขั้นตอนการระบายสีจะซับซ้อนมากขึ้น หลังจากระบายสีทับซ้อนกันหลายครั้ง สีที่ได้ก็จะเข้มและหนา สวยงาม ละเอียดอ่อน เต็มไปด้วยเอฟเฟกต์การตกแต่ง

"สีอ่อน" มักใช้สีคุณภาพจากพืชที่โปร่งใสกว่า (เรียกอีกอย่างว่าสีน้ำ) ในการระบายสี วิธีการพื้นฐานของการระบายสีอ่อนจะเหมือนกับสีหนัก สีอ่อนจะให้เส้นที่ชัดเจน สีจะสดใส บริสุทธิ์ และสดชื่น

การใช้เทคนิคศิลปะจีนแบบดั้งเดิมสำหรับการวาดภาพในนิทรรศการนี้ โดยส่วนใหญ่แสดงภาพขนนก และโครงสร้างทางกายวิภาค

รูปที่ 8 การวาดเส้นของ Dragosana ของจีน
ที่มา: https://p0.ssl.qhimgs1.com/sdr/400__/t01c4b5e5ff99682aaa.gif

รูปที่ 9 รูปไดโนเสาร์ที่เขียนโดยใช้พู่กันจีน
ที่มา: Sheng Xia (ผู้วิจัย), 2023

อภิปรายผลการวิจัย

สรุป

1) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติเป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติชั้นนำและเปิดให้ประชาชนเข้าชมได้ฟรี ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาของจีนซึ่งเป็นฐานในการศึกษาวิทยาศาสตร์ของเยาวชน พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติตั้งอยู่ในกรุงปักกิ่งตะวันออก อยู่ติดกับหอฟ้าเทียนถาน มรดกทางวัฒนธรรมโลก

การจัดแสดงนิทรรศการนี้เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตหลายชนิดที่สูญพันธุ์ไปในสมัยโบราณ ดังนั้น การแสดงภาพจำลองจึงเป็นส่วนที่จำเป็นของนิทรรศการ เทคนิคการวาดภาพแบบดั้งเดิมของจีน-ภาพวาดกงปี ได้ถูกนำมาเป็นแนวคิดในการบูรณาการระหว่างวิทยาศาสตร์และศิลปะ ในนิทรรศการพิเศษที่วางแผนกำหนด

ไว้สำหรับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ การออกแบบและการสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับธีมและสามารถปรับปรุงเอฟเฟกต์ของนิทรรศการได้

2) สถานการณ์ปัจจุบันของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ ตลอดจนข้อกำหนดและการวางแผนของนิทรรศการ รวมถึงการอาศัยสิ่งมีชีวิตที่มีชื่อเสียงของ Jehol ในสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงได้มีการออกแบบผลงานชุด "From Dragon to Bird" ซึ่งเป็นผลงานจิตรกรรมที่ผสมผสานวิทยาศาสตร์และศิลปะเข้าด้วยกันอย่างลงตัวผ่านวิธีการทางศิลปะ โดยผลงานชุดนี้แสดงให้เห็นว่าไดโนเสาร์วิวัฒนาการมาเป็นนกได้อย่างไร

ตามแผนการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ ร่วมกับนิทรรศการพิเศษ “Ancient Rehe” ผลงานชุด “From Dragon to bird” จะถูกจัดแสดงร่วมกับตัวอย่างฟอสซิลและโมเดลในนิทรรศการนี้ ไม่เพียงเพื่อให้ผู้เยี่ยมชมมีความรู้สึกเกี่ยวกับไดโนเสาร์มากขึ้นเท่านั้น แต่ยังเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เยี่ยมชมไปพร้อม ๆ กัน ให้มีความเข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการวิวัฒนาการจากไดโนเสาร์ไปสู่นกอีกด้วย

ภาพวาดกงบีเป็นรูปแบบภาพวาดแบบดั้งเดิมของจีน ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีคุณค่าทางศิลปะสูง การใช้ภาพวาดกงบีแสดงออกถึงเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นลักษณะเทคนิคดั้งเดิมของภาพวาดจีน โบราณ โดยให้ความสำคัญกับคำอธิบายรายละเอียดการใช้สี การใช้เส้นและเทคนิคสีของพู่กันอันประณีต งานศิลปะจากการใช้พู่กันจีนอันวิจิตรสามารถวาดรายละเอียดของภาพให้แสดงออกถึงความพิถีพิถันและสีสันที่สมจริง เพื่อให้เกิดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของภาพการฟื้นฟูทางบรรพชีวินวิทยาได้โดยใช้ทักษะและลักษณะของพู่กันที่ละเอียดอ่อน และยังตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้คนในยุคปัจจุบันอีกด้วย

อภิปรายผล

การใช้พู่กันจีนแบบดั้งเดิมในการวาดภาพเพื่อแสดงวิวัฒนาการของซากดึกดำบรรพ์ถือเป็นความพยายามที่มีคุณค่า ผ่านการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะนิทรรศการ ข้อกำหนดในการจัดนิทรรศการ และการวางแผนของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการออกแบบธีมของผลงานชุด “จากไดโนเสาร์สู่นก” ที่ผสมผสานวิทยาศาสตร์และศิลปะเข้าด้วยกันอย่างเต็มรูปแบบผ่านวิธีการทางศิลปะ เพื่อแสดงให้ผู้คนเห็นว่าไดโนเสาร์วิวัฒนาการมาเป็นนกได้อย่างไร

การค้นพบนกมังกรจีนยุคจูราสสิค นกในยุคดึกดำบรรพ์ ได้แก่ นกขนหาง นกขงจื๊อ บริเวณกำแพงเมืองจีนทางตะวันตกของมณฑลเหลียวหนิง พิสูจน์ให้เห็นว่านกวิวัฒนาการมาจากไดโนเสาร์ อย่างไรก็ตาม ยังมีความขัดแย้งมากมายในคำจำกัดความของนกในโลก และนกถูกกำหนดให้เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีปีกตัวแรกที่แสดงโดยบรรพบุรุษดึกดำบรรพ์ และนกขนหางเป็นนกที่เก่าแก่ที่สุดที่รู้จัก (Ji Qiang & Ji Shu'an, 1999 : 15-17)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าอย่างมากในการศึกษาวิวัฒนาการของไดโนเสาร์เป็นนก นักบรรพชีวินวิทยาใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนในการสังเกตขนไดโนเสาร์ด้วยกล้องจุลทรรศน์ และพบสารตกค้างของเมลาโนฟิลในขนไดโนเสาร์ การค้นพบนี้ไม่เพียงพิสูจน์ความคล้ายคลึงกันของโครงสร้างขนนกของไดโนเสาร์และนกในระดับจุลภาคเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เราสามารถเปรียบเทียบเมลาโนโซมในฟอสซิลกับนกสมัยใหม่ได้ จึงเป็นการสร้างสีลำตัวของไดโนเสาร์ขึ้นมาใหม่เมื่อพวกมันยังมีชีวิตอยู่ พบว่าขนไดโนเสาร์บางชนิดไม่เพียงมีสีสันสวยงามเท่านั้น แต่ยังมีความแวววาวเป็นประกายอีกด้วย มีการอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างขนดึกดำบรรพ์และขนสมัยใหม่ในแง่ของโครงสร้างทางสัณฐานวิทยา และกล่าวถึงความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ของขนดึกดำบรรพ์ในการศึกษาวิวัฒนาการของขนนก (Ji Qiang et al., 1998 : 3-10) เน้นย้ำว่าการวาดภาพกงบีซึ่งเป็นภาพวาดจีนแบบดั้งเดิมนั้นเหมาะสมกว่าสำหรับการสร้างสรรค์ภาพวาดวิวัฒนาการจากไดโนเสาร์สู่นกผ่านการถ่ายทอดรายละเอียดอันวิจิตรบรรจงของการวาดภาพกงบี สามารถควบคุมการวาดภาพขนนกและสีอย่างแม่นยำ เป็นการผสานภาพวาดจีนโบราณและวิทยาศาสตร์ได้อย่างลงตัว ตามแผนการจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ ร่วมกับนิทรรศการ “Ancient Rehe” ผลงานชุด “From Dragons to Birds” จะถูกจัดแสดงร่วมกับตัวอย่างและแบบจำลองฟอสซิล ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้ผู้ชมได้รับชมเท่านั้น แต่ยังกระตุ้นความสนใจของผู้เยี่ยมชมให้เกิดความเข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์สู่นก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1) ในกระบวนการจัดนิทรรศการ วิธีการแสดงบทบาทการวาดภาพด้วยพู่กันอย่างเต็มรูปแบบผ่านการจัดนิทรรศการที่เหมาะสม ควรมีการแนะนำข้อความ หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจโครงสร้างร่างกายและสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ได้อย่างชัดเจน

2) รายละเอียดในการสร้างภาพเขียนควรแสดงกระบวนการวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกาย เช่น ความยาวของแขนขาหน้าและหลัง สัดส่วน การเปลี่ยนแปลงของกระดูกฝ่าเท้าส่วนหน้า และการเปลี่ยนแปลงของหาง เป็นต้น โดยเฉพาะในลักษณะที่ประสานกัน-เทคนิคการวาดภาพสไตล์ขนนกและสี เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าไดโนเสาร์และนกมีความแตกต่างกันอย่างไร

3) การออกแบบและการสร้างสรรค์จิตรกรรมและนิทรรศการที่เกี่ยวข้อง ควรผสมผสานอย่างใกล้ชิดกับธีมของนิทรรศการพิพิธภัณฑ์และปรับปรุงเอฟเฟกต์นิทรรศการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และ AI ในการจัดแสดงนิทรรศการ รวมถึงการผลิตภาพยนตร์แอนิเมชั่น

2) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมจากภาพวาดกงปี วิวัฒนาการจากไดโนเสาร์สู่นก เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการใช้ประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

Chen Yansong & Wang Zhigang. (2022). Research on the display design strategy of natural science museum based on scientific visualization [J]. *China Museum*.

Han Zhibin, Zou Fudu, Zheng Wei & Xu Zhaofeng, et.al. (2023). Historical Interpretation of Cultural Inheritance and Civilization Mutual Learning [J]. *Journal of Central China Normal University (Humanities and Social Sciences)*. 62 (06), 1-32.

Ji Qiang, Ji Shu'an, Ren Dong, Lu Liwu, Fang Xiaosi & Guo Ziguang. (1998). The concept of primitive feathers and its scientific significance in the study of feather evolution [J]. *Jiangsu Geology*. (02), 3-10.

Ji Qiang & Ji Shu'an. (1999). On the definition of birds [J]. *Research on Scientific and Technological Terminology*. (02), 15-17.

Li Zhimin. (2023). Art Wonders: Exploring the Unique Charm of Virtual Reality Art Exhibition [J]. *Public Art*. (03), 85-93.

Wang Zeqiang. (2021). Analysis of the use of lines in gongbi painting [J]. *Fine Arts Literature*. 2.

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Learning Management with the Team Game Tournament and the Academic Board Games for Improving the Learning Achievements of the Thai Literature on Kap Hae Chom Krueng Khaw Whan Poem for Matthayomsuksa 1 Students

ชนกภรณ์ บุญกิ่ม และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Chanokporn Boonkim and Krittayakant Topithak

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 0985831886K@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษาและ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียนทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.61 หรือร้อยละ 61.18 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 3) ความพึงพอใจ

* วันที่รับบทความ : 6 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567

Received: April 6 2024; Revised: April 20 2024; Accepted: April 27 2024

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.63, S.D.=0.54)

คำสำคัญ: เทคนิคกลุ่มแข่งขัน; บอร์ดเกมการศึกษา; วรรณคดีไทย

Abstract

The purposes of this research study are as follows: 1) to study the effectiveness index of the learning management of the Thai literature, Kap Hae Chom Krueng Khaw Whan Poem, with the team game tournament and the academic board games; 2) to compare the learning achievements of the Thai literature before and after learning Kap Hae Chom Krueng Khaw Whan Poem with the team game tournament and the academic board games, and 3) to study the students' satisfactions towards the learming management of the Thai literature, Kap Hae Chom Krueng Khaw Whan Poem, with the team game tournament and the academic board games. The population included 462 Matthayomsuksa 1 students in 36 opportunity expansion schools in Sing Buri Primary Educational Service Area in the 2nd semester in the academic year of 2023. The samples consisted of 10 Matthayomsuksa 1 students in a classroom of Wat Ban Cha School (Iam Mhod Anusorn) in Bang Rachan District, Sing Buri Province in the 2nd semester in the academic year of 2023. They were selected with the cluster sampling method.

The research found that 1) The effectiveness index of the learning management of the Thai literature, Kap Hae Chom Krueng Khaw Whan Poem, with the team game tournament and the academic board games for Matthayomsuksa 1 students was 0.6118 or 61.18 percent. 2) The learning achievements after learning with the team game tournament and the academic board games were statistically and significantly higher than that before learning at the significance level of .05. 3) The satisfaction for Matthayomsuksa 1 students toward the team game tournament and the academic board games was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.63,S.D. = 0.54).

Keywords: Team game tournament; educational board games; Thai literature

บทนำ

วรรณคดีเป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดีมีคุณค่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1100) แต่งไว้ถูกต้องตามหลักของภาษา ซึ่งมีลักษณะบทประพันธ์ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรองเป็นเครื่องมือสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออก ซึ่งศิลปะอันประณีตงดงามของชาติ การศึกษาหรือการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสังคมวัฒนธรรมการเมืองและเศรษฐกิจของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมารวมทั้งยังทำให้เพลิดเพลินและจรรโลงใจในเนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ อีกด้วยคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมมีหลายประการทั้งด้านเนื้อหา ด้านอารมณ์และด้านสังคม เปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละสมัย ช่วยให้คนในชาติได้เรียนรู้เรื่องราวการดำรงชีวิตของบรรพบุรุษในอดีต รวมทั้งรู้จักนำข้อคิดจากวรรณคดีมาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมและ

สังคมปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนรู้จักและเห็นคุณค่าของหนังสือที่แต่งดีช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้สูงและประณีตขึ้น (พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547 : 23)

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญขอวรรณคดีจึงได้กำหนดลงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ว่าสิ่งที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้เมื่อได้รับการสอนภาษาไทย คือ สามารถใช้ภาษาไทยจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงสามารถวิเคราะห์วรรณคดีแล้ววรรณกรรมไทย เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้วรรณคดีไทยนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสันขึ้นมา เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาโดยมีพันธกิจสำคัญต่อคนไทยประการหนึ่ง คือ ให้ความเพลิดเพลินทางอารมณ์และความอิ่มเอมใจอันเกิดจากความงดงามของภาษา และการประทับใจจากเนื้อเรื่องอันมีข้อคิดและคุณค่าที่หลากหลาย ดังนั้นการสอนวรรณคดีไทยจำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้ประโยชน์ และคุณค่าจากวรรณคดีไทยให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 37-38)

ในปัจจุบันผู้วิจัยประสบปัญหาในด้านการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 และ 2565 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) พบว่า ครูสอนไม่สนุกสอนแบบบรรยาย ไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งเนื้อหาเข้าใจยาก คำศัพท์ยาก ยิ่งทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดีไทย ส่งผลกระทบถึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด ซึ่งนันทญ์ณภัค พรมมา (2563 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียนวรรณคดีไทย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว รวมทั้งนักเรียนขาดพื้นฐานเรื่องคำศัพท์ไม่กว้าง โดยเฉพาะคำศัพท์ทางวรรณคดี และนักเรียนมีประสบการณ์น้อยจึงทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาของวรรณคดี จึงไม่เห็นความสำคัญในการเรียนวรรณคดี นอกจากปัญหานักเรียนแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนนั้นก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเช่นกัน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดสิงห์บุรี (กนกวรรณ วันทะวงษ์ และ เรณู พุดมอญ, 2566: สัมภาษณ์) มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าปัญหาในการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากครู เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนถอดคำประพันธ์เองโดยให้ค้นคว้าอิสระจากอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยมีเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจคำศัพท์และเนื้อหานั้น ๆ รวมทั้งครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นไปทางเนื้อหาของวรรณคดี ประวัติผู้แต่งมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนตีความ วิเคราะห์ และประเมินค่า

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาตัวเองในด้านการสอนที่มากขึ้น เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน สื่อการสอน เทคนิควิธีการสอนนั้นมีอย่างหลากหลาย ครูผู้สอนยุคใหม่สามารถเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ก็เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง เพราะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยคละความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเก่ง ปานกลาง

และอ่อน ภาระงานของกลุ่มคือ หลังจากที่ครูนำเสนอบทเรียนทั้งชั้นแล้วให้แต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูกำหนด และเตรียมสมาชิกทุกคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในการแข่งขัน ครูจะจัดให้นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับเดียวกันแข่งขันกัน คะแนนที่สมาชิกทำได้จะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้รางวัลคือ กลุ่มที่ทำคะแนนได้สูงสุด (รัตนภรณ์ สุขศีลล้ำเลิศ, 2562 : 17) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) จึงเหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาในวรรณคดีไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ผู้วิจัยต้องการสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของเรียน กรมวิชาการ (2545 : 137-139) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นต้องเตรียมหรือสร้างสื่อ ซึ่งมีหลายประเภท 1) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึก 2) สื่อวัสดุอุปกรณ์ เช่น ของจริง ตาราง สถิติ 3) สื่อทัศนูปกรณ์ เช่น แถบเสียงคอมพิวเตอร์ 4) สื่อกิจกรรม เช่น เกม เพลง และ 5) สื่อบริบท เช่น สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การสอนด้วยบอร์ดเกม เป็นการสอนอีกหนึ่งรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ และเป็นที่นิยมของบอร์ดเกมกับการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เล่นได้รับประสบการณ์โดยตรง กระตุ้นการเรียนรู้โดยการลงมือทำ และยังลดอุปสรรคความเลื่อมล้ำในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ (Play Academy, 2560 : ออนไลน์) ซึ่ง ปิยะพงษ์ งันลาโลม (2563 : 42) ได้กล่าวว่าการนำเนื้อหาวรรณคดีไทยมาอยู่ในรูปแบบของบอร์ดเกมจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าถึงวรรณคดีไทยอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ไม่ใช่เรื่องไกลตัวเหมือนแต่ก่อน สามารถช่วยทำให้ผู้เรียนทุกเพศทุกวัยรู้สึกสนุกสนานท้าทายความสามารถ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษาจึงเป็นรูปแบบการสอนแบบใหม่ที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนาภรณ์ สุขศีลล้ำเลิศ (2562) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านแจกลูกคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านแจกลูกคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT นักเรียนทุกคนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ระดับดีขึ้นไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านแจกลูกคำสะกด หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พนิตนันท์ เขตวิทย์ (2565) เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 โรงเรียน จำนวน 462 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า (เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งสิ้น 10 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการสอนที่ได้รับการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา จำนวน 4 แผน 10 ชั่วโมง รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา ในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.3 สร้างแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 10 ชั่วโมง รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยกำหนดเนื้อหาสาระของแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน แผนที่ 1 บทนำเรื่องและคำศัพท์ แผนที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์และอาหารคาว แผนที่ 3 กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน และแผนที่ 4 โวหารภาพจน์คู่คุณค่าวรรณคดี

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การยอมรับคุณภาพอยู่ที่ 3.50 ขึ้นไป และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 ซึ่งผลการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้

เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.49)

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน(Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ทะเลสามัคคี อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 14 คน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าดัชนีประสิทธิผล ซึ่งค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5303

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ที่ปรับปรุงโดยสมบูรณ์แล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดี เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษา ทฤษฎีหลักการ วิธีการสร้างแบบทดสอบการวัดและการประเมินผลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบทดสอบ 1 ฉบับ ประกอบด้วย ข้อสอบปรนัยชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือกเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องกาพย์แห่ชมเครื่องคาวหวานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา จำนวน 35 ข้อนำไปใช้จริง 30 ข้อ ซึ่งเป็นวัดความสามารถด้านพุทธิพิสัยโดยแบ่งความรู้ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องกาพย์แห่ชมเครื่องคาวหวานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องกาพย์แห่ชมเครื่องคาวหวาน ตรวจสอบความสอดคล้องตามจุดประสงค์ในด้านพุทธิพิสัยโดยแบ่งความรู้

4 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยข้อคำถามใดมีค่าดัชนีสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามจะถูกตัดออกเพื่อปรับปรุง

ซึ่งพบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องการแห่ชมเครื่องคาวหวาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60- 1.00 จำนวนทั้งหมด 33 ข้อ (ภาคผนวก ง หน้า 86-87)

2.6 ปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้โดยทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องกาพย์แห่ชมเครื่องคาวหวานไปแล้ว คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) จำนวน 8 คน โดยปรับคำถามให้สอดคล้องกับระดับความรู้ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

2.7 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และพิจารณาจากเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 33 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.375 – 0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 – 0.75

2.8 คัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อที่ผ่านเกณฑ์กำหนด เพื่อมาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยกำหนดว่าต้องมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีที่ปรับปรุงโดยสมบูรณ์ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 10 คนซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยมีรายการสอบถามทั้งหมด 12 รายการสอบถามเกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ท เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยมีรายการสอบถามทั้งหมด 15 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับ บรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่

ได้รับ และเลือกใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับของลิเคิร์ท คือ ระดับมากที่สุด ระดับมากระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหากับประเด็นคำถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เมื่อพิจารณาความสอดคล้องประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยพิจารณาคะแนนแต่ละข้อ

โดยค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และนำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.6 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิแอลฟ่า (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) เท่ากับ 0.74 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นมาไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านจ่า(เอี่ยมโหมดอนุสรณ์) อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง

1. วิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปรผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

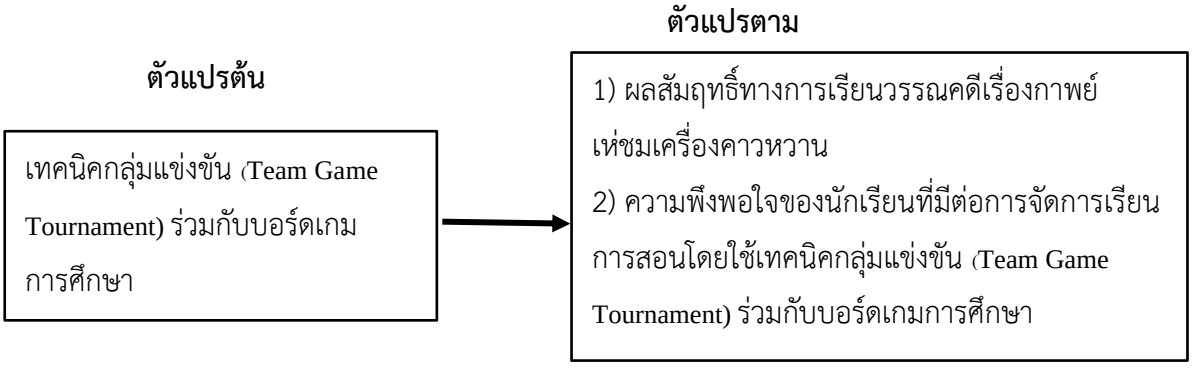
2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาดัชนีประสิทธิผล (Effactiveness Index : EI)

3. วิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงงเชิงเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence หรือ IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ รีชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้สูตร KR-20

4. วิเคราะห์และสรุปผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา โดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean) จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน 1) ด้านสาระสำคัญ 2) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมกรเรียนรู้ 4) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีผลการพิจารณาความเหมาะสม ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย “เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
บทนำเรื่องและคำศัพท์	4.54	0.49	มากที่สุด
ลักษณะคำประพันธ์และอาหารคาว	4.62	0.52	มากที่สุด
กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน	4.71	0.46	มากที่สุด
โวหารภาพจน์คู่คุณค่าวรรณคดี	4.65	0.50	มากที่สุด
ผลรวมการพิจารณาความเหมาะสม	**4.63**	**0.49**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน(Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (=4.63, S.D.= 0.49) โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน (=4.71, S.D.= 0.46)

หลังผู้วิจัยนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 คน โดยเก็บคะแนนทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน เพื่อหาดัชนีประสิทธิผล ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
10	30	63	208	0.6118

จากตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.61 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 61.18

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หลังจากผู้วิจัยนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 คน โดยเก็บคะแนนทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนเพื่อหาค่า t-test ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การทดสอบ	N	**คะแนนเต็ม**	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	$S.D._D$	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	10	30	8.4	2.98	11.9	2.07	18.10*	0
หลังเรียน	10	30	20.3	4.19				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.4 คะแนน และ 20.3 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง คะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การวิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดี เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน	4.90	0.32	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน	4.60	0.52	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.30	0.82	มาก
รวม	4.70	0.51	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย	4.60	0.70	มากที่สุด
6. นักเรียนสนุกกับเนื้อหาที่ได้เรียน	4.50	0.85	มากที่สุด
7. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม	4.20	0.79	มาก
8. บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นบรรยากาศที่ดี เหมาะแก่การเรียนรู้	4.90	0.32	มากที่สุด
รวม	4.55	0.66	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
9. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
10. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องกาพย์ยานี 11	4.60	0.52	มากที่สุด
11. นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้	4.30	0.82	มาก
12. นักเรียนเห็นความสำคัญของอาหารไทยมากขึ้น	4.70	0.48	มากที่สุด
รวม	4.65	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.63**	**0.54**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.63,S.D.=0.54) ด้านที่มีความพึ่งพอใจมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$=4.70,S.D.= 0.51) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

($\bar{X}$=4.65,S.D.= 0.45) สำหรับด้านที่นำเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X}$=4.55,S.D.= 0.66) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ร่วมกัน ($\bar{X}$=5.00,S.D.=0.00) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดี เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ($\bar{X}$=4.90,S.D.=0.32) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน ($\bar{X}$=4.60,S.D.=0.52) และเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X}$=4.30,S.D.=0.82)

เมื่อพิจารณาในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ พบว่า รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานมากขึ้น ($\bar{X}$=5.00,S.D.=0.00) รองลงมา คือ นักเรียนเห็นความสำคัญของอาหารไทยมากขึ้น ($\bar{X}$=4.70,S.D.=0.48) นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องกาพย์ยานี 11 ($\bar{X}$=4.60,S.D.= 0.52) และนักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ ($\bar{X}$=4.30,S.D.= 0.85)

เมื่อพิจารณาในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เป็นบรรยากาศที่ดีเหมาะแก่การเรียนรู้ ($\bar{X}$=4.90,S.D.= 0.32) กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย ($\bar{X}$=4.60,S.D.= 0.72) นักเรียนสนุกกับเนื้อหาที่ได้เรียน ($\bar{X}$=4.50,S.D.= 0.80) และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ($\bar{X}$=4.20,S.D.= 0.79)

อภิปรายผลการวิจัย

1. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6118 หรือร้อยละ 61.18 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนจริง คิดเป็นร้อยละ 61.18 ของคะแนนความก้าวหน้าสูงสุดที่เป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปิยะพงษ์ งันลาโสม (2563) ได้ศึกษางานวิจัย การพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และเจตนคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเล่นสูงกว่าก่อนเล่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจต

คติต่อการเล่นบอร์ดเกมวรรณคดีไทยเรื่องนิราศภูเขาทองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 (S.D. = 0.34) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับศิริพร เปรมปรีดิ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ร่วมมือแบบเกมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ร่วมมือแบบเกมมีฟิเคชัน เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนขุนช้างถวายฎีกามีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5920 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีไทยเพิ่มขึ้น 0.5920 หรือคิดเป็นร้อยละ 59.20

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ซึ่งการที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกม โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ด้วยกัน มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันผ่านการเล่นบอร์ดเกมศึกษาโดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกตลอดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผกาพรรณ จันทะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดานในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรัตนาภรณ์ สุขศีลล้ำเลิศ (2562) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านแจกลูกคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ซึ่งผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านแจกลูกคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT นักเรียนทุกคนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ระดับดีขึ้นไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านแจกลูกคำสะกด หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีการสอบถามทั้งหมด 12 รายการ สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กเก่ง เด็กกลาง และเด็กอ่อน รวมทั้งมีการแข่งขันบอร์ดเกมการศึกษาร่วมด้วยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการร่วมมือมือร่วมมือใจในการทำคะแนนของแต่ละทีม ได้ความสนุกสนานและความรู้ควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิตนันท์ เขตวิทย์ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.60,S.D.= 0.58) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนวรัตน์ แดงทุ่ง (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำไทย โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมร่วมกับบอร์ดเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า มีความพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านเกมร่วมกับบอร์ดเกมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.92, S.D.=0.12) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่ม ได้ศึกษาประเด็นหรือปัญหาที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ในแต่ละทีมจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ ความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนให้ได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาร่วมกันด้วยวิธีที่สนุกสนาน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ผ่านกิจกรรมการแข่งขันหรือกติกาที่กำหนด ซึ่งรูปแบบบอร์ดเกมก็มีหลากหลายรูปแบบ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้เทคนิคหรือวิธีการสอนอื่น ๆ ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องอื่น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแข่งขัน (Team Game Tournament) ร่วมกับบอร์ดเกมการศึกษา มาทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ควรคำนึงถึงเวลาในการเล่นบอร์ดเกมการศึกษา เนื่องจากผู้เล่นอาจจะไม่เข้าใจกฎและกติกาในการเล่นซึ่งทำให้เกิดปัญหาระหว่างการเล่น ดังนั้นผู้วิจัยควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทันเวลาที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ วันทะวงษ์ และ เรณู พุดมอญ. (2566). *ครูโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดสิงห์บุรี*. สัมภาษณ์. 30 มิถุนายน 2566

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).

นวรัตน์ แดงทุ่ง. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำไทย โดยการเรียนรู้ผ่านเกมร่วมกับบอร์ดเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นันทญ์ณภัค พรมมา. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อคู่คิด.* วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปิยะพงษ์ งันลาโสม. (2563). *การพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พนิตนันท์ เขตวิทย์. (2565). *พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม*. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2547). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดีการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผกาพรรณ จันทะ. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัตนภรณ์ สุขศีลล้ำเลิศ. (2562). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย เรื่อง การอ่านแจกลูกคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ราชบัญฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัญฑิตยสถานพุทธศักราช 2554.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศิริพร เปรมปรีดิ์. (2564). *การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ร่วมมือแบบเกมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Play On Boardgame Admin. (2559). What is Boardgame? บอร์ดเกม คืออะไร*?. ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: https://playonboardgame.wordpress.com/2016/ 04/19/ what-is-board game

การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด

Land Juristic Act Mobile Service Design of Chiangmai Provincial Land Office, Doisaket Branch

อังค์วรา แสงสว่าง และ พจนา พิชิตปัจจา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Aungwara Sangsawang and Pojjana Pichitpatja

Chiang Mai University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : aungwara_sa@cmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด 2) เพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดกระบวนการและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เป็นการทำงานในเชิงรุก ที่ออกบริการแก่ประชาชนในกลุ่มเปาะบาง โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบมาเป็นแนวทางในการทำวิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยมีการกำหนดโครงสร้างของประเด็นคำถามที่ต้องการจะศึกษาไว้ล่วงหน้าโดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม หรือการสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ร่วมกับการออกไปทดลองในการให้บริการแก่ประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เป็นการทำงานเชิงรุกนอกสำนักงาน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ การบริการนิติกรรมที่ดินที่สามารถนำออกไปให้บริการภายนอกสำนักงานได้ คือ การออกไปประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการในการนำนิติกรรมที่ดิน การตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นที่จะใช้ในการทำนิติกรรมที่ดิน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกหนังสือมอบอำนาจที่ถูกต้อง และการ รับมอบอำนาจต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ แนวทางปฏิบัติการบริการโดยรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ในเบื้องต้น มีการนัดหมายประชาชนและแจ้งวันที่จะออกบริการเคลื่อนที่ และรูปแบบในการให้บริการเคลื่อนที่ของ

* วันที่รับบทความ : 25 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 26 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567

Received: March 25 2024; Revised: April 26 2024; Accepted: April 27 2024

สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ควรออกไปตั้งบริการ ณ จุดใดจุดหนึ่ง แต่ในกรณีที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ควรจัดรถออกไปบริการถึงบ้านของผู้ที่ต้องการใช้บริการ

คำสำคัญ: นิติกรรมที่ดิน; การบริการเคลื่อนที่; สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด

Abstract

This study aims to 1) design a system for providing mobile land registration services (DOL Mobile) for Chiang Mai Provincial Land Office, Doisaket Branch and 2) develop guidelines for organizing processes and management related to the mobile land registration service system (DOL Mobile) of Chiang Mai Provincial Land Office, Doisaket Branch. This is a proactive service aimed at providing services to vulnerable groups. The research utilizes a practical approach using a design-thinking process as a guideline. In-depth interviews are conducted using semi-structured interview methods in both formal and informal formats. The interview questions are structured in advance, with open-ended questions, and data is collected through focus group discussions or in-depth informal group interviews. Additionally, service trials are conducted to provide services to the public.

The study found that the Land Juristic Act Mobile Service Design of Chiang Mai Provincial Land Office, Doisaket Branch is an outreach effort beyond office premises, aiming to facilitate access for bedridden patients, the elderly, or persons with disabilities who cannot move. The mobile land registration service can be provided outside the office, including outreach activities, document checks for land registration, guidance on completing power of attorney forms correctly, and receiving power of attorney in front of authorized personnel. It is suggested that the mobile service of Chiang Mai Provincial Land Office, Doisaket Branch should conduct preliminary outreach, schedule appointments with the public for service days, and determine the service format. The mobile service of the Chiang Mai Provincial Land Office, Doi Saket branch, should be provided at a certain place. However, in the case of bedridden patients or disabled individuals who cannot move, vehicles should be arranged to provide services directly to their homes.

Keyword: Land Juristic Act; Mobile Service; Chiangmai Provincial Land Office, Doisaket Branch

บทนำ

เมื่อโลกก้าวหน้าไปตามเทคโนโลยี และพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันในปัจจุบันของคนในสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลกับการใช้ชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน และเรียกยุคนี้ว่า ยุคดิจิทัล 4.0 รัฐบาลเองก็ต้องปรับเปลี่ยนการทำงานให้ก้าวตามยุคสมัยในปัจจุบัน ต้องก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล ซึ่งต้องนำพาประเทศก้าวไปสู่ “ไทยแลนด์ 4.0”

การที่ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อก้าวสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 ตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบหน่วยงานราชการ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเองต้องมีการปรับตัวใน ทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบริการสาธาณะแก่ประชาชน จึงต้องมีการนำดิจิทัลเข้ามาช่วยในการทำงาน ทำให้ภาครัฐต้องมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อรองรับการบริการสาธารณะที่ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อให้เกิดการบริการสาธารณะแก่ประชาชนในทุกกลุ่ม

เมื่อรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพื่อรองรับการก้าวสู่ยุคดิจิทัล และในขณะเดียวกันภาครัฐก็มีนโยบายในการให้บริการแก่ผู้คนโดยเสมอภาคกัน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงควรมุ่งเน้นพัฒนาองค์กรให้ตามทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ต้องปรับเปลี่ยนการทำงาน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้สามารถทำงานได้ตามสถานกาณ์ของโลกดิจิทัล รวมไปถึงการนำเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน และการให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี และเข้าถึงการให้บริการจากทางภาครัฐ โดยการออกไปให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มเปาะบาง ที่ไม่สามารถไปไหนมาได้เพียงลำพัง กรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานของทางภาครัฐจึงต้องมีการพัฒนาระบบ Application ของกรมที่ดินให้สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างครอบคลุม โดยมุ่งเน้นการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้ใช้บริการ ให้สามารถติดต่อกรมที่ดิน ได้สะดวกและง่ายที่สุด รวมไปถึงการพัฒนาการทำงานในเชิงรุกนอกสำนักงานในการให้บริการแก่ประชาชนถึงที่บ้าน รองรับการให้บริการแก่ประชาชนที่ไม่สะดวกเดินทางไปยังสำนักงานที่ดิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ที่มีความจำเป็นในการจัดการเรื่องเกี่ยวกับทางด้านที่ดินของตนเอง ทั้งการทำเรื่องยกให้ที่ดิน การซื้อขายที่ดิน การรับมรดกที่ดิน การแบ่งแยกที่ดิน และการรังวัดที่ดิน โดยการทำรถต้นแบบเคลื่อนที่เข้าไปบริการแก่ประชาชนให้ถึงที่ ตามบ้าน โรงพยาบาล หรือสถานที่อื่นๆ ตามที่ได้แจ้งความจำนงค์ไว้ ซึ่งในปัจจุบันสังคมประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุ และยังมีประชาชนจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้เพียงลำพัง หรือสามารถดำเนินการต่างๆ ได้โดยสะดวก เพื่อให้ประชาชนในกลุ่มเปาะบางนี้ สามารถเข้าถึงการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินได้ด้วยตนเอง โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินเข้าไปให้บริการแก่ประชาชนกลุ่มบุคคลดังกล่าวถึงสถานที่ โดยรถเคลื่อนที่ต้นแบบกรมที่ดิน (Department of Lands Mobile หรือ DOL Mobile) อีกทั้งการออกไปให้บริการแก่ประชาชนกลุ่มบุคคลดังกล่าวถึงสถานที่ ยังเป็นการป้องกันการปลอมแปลงลายมือชื่อของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน รวมไปถึงป้องกันการบิดเบือนเจตนารมย์โดยแท้ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทั้งนี้การออกไปให้บริการนอกสำนักงาน ยังคงเป็นทิศทางของกรมที่ดินในอนาคตที่เป็นการต่อยอดสิ่งดีๆ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อรองรับการให้บริการประชาชน สร้างความสะดวกสบาย รวดเร็ว ลดภาระแก่ประชาชน และเป็นการให้บริการต่อประชาชนในกลุ่มเปาะบาง

ดังที่นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ได้วางโครงการ และกล่าวในที่ประชุมกรมที่ดิน ครั้งที่ 7/2565 เมื่อวันพุธที่ 27 กรกฎาคม 2565 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 6 กรมที่ดิน อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ โดยมีเนื้อหาใจความสำคัญเกี่ยวกับทิศทางกรมที่ดินในอนาคตเกี่ยวกับรถเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ดังนี้ “โครงการแรก การบริการที่ดินเชิงรุกนอกสำนักงานรองรับสังคมผู้สูงอายุ ให้เจ้าหน้าที่ขับรถ (DOL Mobile) ไปให้บริการแก่ประชาชน โดยมีเครื่องมือเชื่อมโยงสัญญาณดาวเทียมในรถ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการหลังจากจดทะเบียนออนไลน์ต่างสำนักงาน เพื่อให้มีฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ก่อน และต้องจองบริการผ่านทาง e-QLands เท่านั้น โดยจะเริ่มในพื้นที่กรุงเทพมหานครก่อน เป็นการเพิ่มคุณภาพการบริการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ และสร้างความสะดวกสบายแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น” (สำนักเลขานุการกรมที่ดิน,2565)

จากการวางทิศทางกรมที่ดินในอนาคต โดยนายนิสิต จันทร์สมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน (ดำรงตำแหน่งเมื่อ พ.ศ.2562 - พ.ศ.2565) ได้วางโครงการเกี่ยวกับรถเคลื่อนที่ของกรมที่ดิน (DOL Mobile) ที่เป็นการทำงานเชิงรุกนอกสำนักงาน เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ในการออกให้บริการแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และประกอบกับประเทศไทยที่กำลังจะก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมไปถึงเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ป้องกันการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ป้องกันการบิดเบือนเจตนารมย์ที่แท้จริงของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในกลุ่มที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา รถเคลื่อนที่ต้นแบบกรมที่ดิน (DOL Mobile) ควรมีการให้บริการในรูปแบบใด เพื่อให้ตรงประเด็นกับความต้องการของประชาชน และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อที่กรมที่ดินจะได้พัฒนารูปแบบการให้บริการโดยรถต้นแบบเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด

2) เพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดกระบวนการและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด

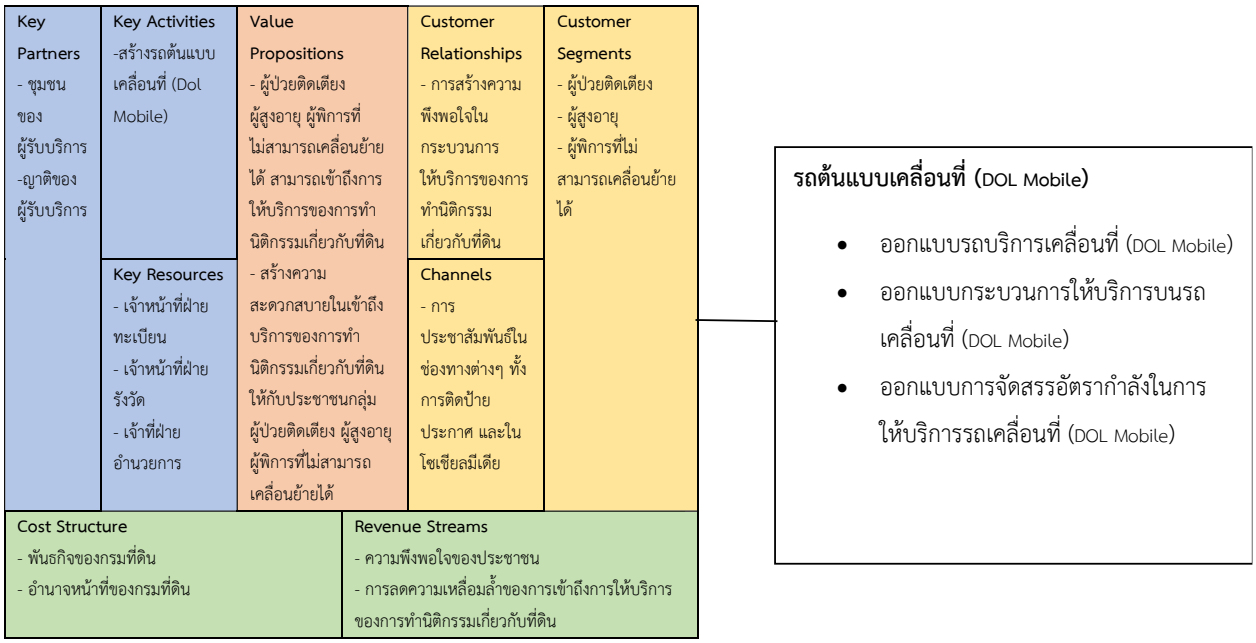
ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบมาเป็นแนวทางในการทำวิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi - structure interview) ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยมีการกำหนดโครงสร้างของประเด็นคำถามที่ต้องการจะศึกษาไว้ล่วงหน้าโดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended Questions) เพื่อใช้ในการตั้งคำถามที่อยู่ในขอบเขตของประเด็นที่ต้องการและสามารถซักถามข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ในระหว่างการพูดคุยสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดมากขึ้นใช้กับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป้าหมายกลุ่มที่ 1 ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด หัวหน้าฝ่ายทะเบียน หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าฝ่ายรังวัด หัวหน้างานรังวัด และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ รวมจำนวน 6 คน เป้าหมายกลุ่มที่ 2 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านฝ่ายทะเบียน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านฝ่ายรังวัด และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านฝ่ายอำนวยการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ว่าควรปฏิบัติงานในรูปแบบใด เมื่อมีรถต้นแบบเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ออกให้บริการประชาชน และการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หรือการสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะลึก (Focus Group Interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ร่วมกับการออกไปทดลองในการให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายที่ 3 ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ครอบครัวของประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ในเขตพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในประเด็นรูปแบบกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ว่าควรปฏิบัติงานในรูปแบบใด เมื่อมีรถต้นแบบเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ออกให้บริการประชาชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดนี้ ได้ใช้ทฤษฎี Business Model Canvas ของ ดร.อเล็กซานเดอร์ ออสเทอร์วัลเดอร์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกระบวนการศึกษาวิจัย โดยได้เริ่มจากการสร้างแบบแผนการศึกษาการวิจัยที่นำแบบแผนของ Business Model Canvas (Alexander Osterwalder, 2010 : 18-19) มาเป็นตัวออกแบบการบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ให้ได้ตรงกับความต้องการของประชาชน ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมที่ดิน ซึ่งจะสามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดงานวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากกรอบคิดงานวิจัย แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกระบวนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดดังนี้

เริ่มจากการสร้างแบบแผนการศึกษาการวิจัยที่นำแบบแผนของรูปแบบธุรกิจ (Business Model Canvas) ที่ประกอบด้วย 9 ส่วน 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะใช้สีแทนกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มสีฟ้า กลุ่มนี้คือ How ซึ่งประกอบด้วย

1. ทรัพยากรหลัก (Key Resources) หมายถึง ทรัพยากรหลักที่ใช้ในการให้บริการรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัด และเจ้าที่ฝ่ายอำนวยการ

2. กิจกรรมหลัก (Key Activities) หมายถึง กิจกรรมหลักที่ต้องทำ ซึ่งคือการสร้างรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile)

3. พันธมิตรหลัก (Key Partners) หมายถึง บุคคลที่มีส่วนช่วยในการทำให้เกิดการสร้างรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ซึ่งประกอบด้วย ชุมชนของผู้รับบริการ และญาติของผู้รับบริการ

กลุ่มสีส้ม กลุ่มนี้คือ What ซึ่งประกอบด้วย

4. คุณค่า (Value Propositions) หมายถึง การให้บริการของรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ สามารถเข้าถึงการให้บริการของการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และสร้างความสะดวกสบายในเข้าถึงบริการของการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินให้กับประชาชนกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้

กลุ่มสีเหลือง กลุ่มนี้คือ Who ซึ่งประกอบด้วย

5. ลูกค้า (Customer Segments) หมายถึง กลุ่มเป้าหมายที่รถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้

6. ช่องทาง (Channels) หมายถึง การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ในช่องทางต่างๆ ทั้งการติดป้ายประกาศ และในโซเชียลมีเดีย

7. ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationships) หมายถึง วิธีการรักษากลุ่มเป้าหมายให้คงอยู่ โดยการสร้างความพึงพอใจในกระบวนการให้บริการของการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินโดยรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile)

กลุ่มสีเขียว กลุ่มนี้คือ Money ซึ่งประกอบด้วย

8. กระแสรายได้ (Revenue Streams) หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการสร้างรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ซึ่งคือ ความพึงพอใจของประชาชน และการลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการให้บริการของการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

9. โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure) หมายถึง ต้นทุนของการสร้างรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ซึ่งคือ พันธกิจของกรมที่ดิน และอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดิน

กรอบวิจัยข้างต้นจะทำให้ผู้วิจัยได้ต้นแบบภารกิจของรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ที่นำออกให้บริการได้ตรงกับความต้องการในการใช้บริการของประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งการทำงานโดยรถต้นแบบเคลื่อนที่ (Dol Mobile) ถือได้ว่าเป็นการทำงานในรูปแบบใหม่ เป็นการทำงานเชิงรุกนอกสำนักงาน และเป็นการนำนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมาใช้กับการให้บริการเพื่อการก้าวสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) อย่างสมบูรณ์แบบต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group Discussion) และออกไปทดลองในการบริการเคลื่อนที่ในพื้นที่จริงมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ตีความหมาย และจับกลุ่มเพื่อได้คำตอบของงามวิจัยตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการค้นคว้า ศึกษาจากเอกสารต่างๆ โดยการทำการสรุปประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ โดยจำแนกข้อมูลได้แก่ มุมมองเกี่ยวกับรถบริการเคลื่อนของสำนักงานที่ดินจังหวัดใหม่ สาขาดอยสะเก็ด การบริการใดบ้างที่ควรออกไปให้บริการโดยรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด รูปแบบในการสร้างรถบริการเคลื่อนที่ของของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ช่วงระยะเวลาในการออกไปให้บริการโดยรถบริการเคลื่อนที่ของของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด สิ่งที่ควรมีในการให้บริการเคลื่อนที่ของของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด และจำนวนอัตรากำลังคนในออกไปให้บริการบนรถเคลื่อนที่ของของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หากผู้ให้ข้อมูลอนุญาตให้ทำการบึกทึกเสียงสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการถอดเทปเสียง เมื่อถอนเทปบันทึก เสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นสำคัญของคำถาม

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มานั้นว่าครบถ้วนหรือไม่ หากข้อมูลยังไม่ละเอียด และยังไม่สามารถตอบคำถามงานวิจัยได้ ผู้ศึกษาต้องจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลเพิ่ม

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดเพื่อตอบคำถามงานวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและตามข้อมูลที่ได้ เพื่อนำตอบคำถามในงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการออกไปทดลองการบริการโดยรถเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดในพื้นที่จริง เพื่อทำให้ได้ทราบถึงรูปแบบ และแนวทางการให้บริการรถเคลื่อนที่ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) **ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด** ที่ต้องบริหารจัดการการทำงานภายในหน่วยงาน โดยใช้จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่ภายในหน่วยงาน เพื่อจัดสรรทรัพยากรบุคคลในการออกไปบริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน ซึ่งในการออกแบบระบบการให้บริการเคลื่อนที่นี้ ทางผู้วิจัยเองได้นำการออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ ออกไปทดลองให้บริการในพื้นที่จริงแก่ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งจะสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 มุมมองเกี่ยวกับรถบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด พบว่า การบริการนิติกรรมที่ดินโดยรถบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เป็นการทำงานเชิงรุกนอกสำนักงาน เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในการออกให้บริการแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการทำ นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ป้องกันการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ป้องกันการบิดเบือนเจตนารมย์ที่แท้จริงของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ให้สามารถเข้าถึงการบริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด อีกทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกรมที่ดิน ซึ่งในอนาคตอาจมีการผลักดันเป็นโครงการของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ในการจัดออกบริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน

1.2 การให้บริการที่ควรออกไปให้บริการโดยรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด พบว่า การบริการนิติกรรมที่ดินที่สามารถนำออกไปให้บริการภายนอกสำนักงานได้ คือ การออกไปประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการในการนำนิติกรรมที่ดิน การตรวจสอบเอกสารเบื้องต้นที่จะใช้ในการทำนิติกรรมที่ดิน เพื่อลดขั้นตอน และลดระยะเวลาการรอคอยเมื่อมาใช้บริการต่อ ณ สำนักงานที่ดิน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกหนังสือมอบอำนาจที่ถูกต้อง และการรับมอบอำนาจต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการ รับมอบอำนาจเป็นเรื่องที่ต้องควรระมัดระวัง ถ้าผู้มอบอำนาจที่มีอายุมากเกินไป ทางสำนักงานที่ดินจะไม่รับหนังสือมอบอำนาจที่ผู้รับมอบอำนาจนำมาเองจากบ้าน โดยไม่ได้มีการมอบอำนาจต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากทางสำงานที่ดินป้องกันสิทธิ์ให้ของเจ้าของที่ดิน เพราะอาจมีการปลอมแปลงลายมือชื่อ หรือกดพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ได้มีความยินยอม หรือไม่มีความประสงค์ในการทำเรื่องตามหนังสือมอบอำนาจที่ระบุไว้ ดังนั้นเมื่อมีการทำงานในเชิงรุก ที่ออกไปให้บริการแก่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ทางเจ้าหน้าที่ที่ดินได้พบและเห็น ได้มีการสอบสวนตามเจตนาที่แท้จริง ก็จะสามารถดำเนินการทางธุรกรรมที่ดินให้ได้

1.3 รูปแบบในการสร้างรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ควรออกไปตั้งบริการ ณ จุดใดจุดหนึ่ง หรือเข้าร่วมกับโครงการของหน่วยงานสำนักงานเทศบาลในพื้นที่ที่ออกพื้นไปให้บริการกับผู้สูงอายุ ซึ่งต้องมีการประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่ดูแล หรือใกล้ชิดกับกลุ่มที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น งานสวัสดิการสังคมของสำนักงานเทศบาล ที่ดูแลผู้สูงอายุโดยตรง หรืออาจจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในแต่ละท้องที่ เพื่อที่จะให้หน่วยงานดังกล่าวประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อนัดหมายและกำหนดวันเวลาที่ทางสำนักงานที่ดิน จะออกไปตั้งรถบริการเคลื่อนยังจุดที่ นัดหมาย รวมไปถึงการนำแอปพลิเคชัน ที่ดินดอยสะเก็ด ที่ได้มีการออกแบบเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลของประชาชนที่ต้องการใช้บริการสำนักงานที่ดินเคลื่อนที่ครั้งนี้ ไปใช้ร่วมกับหน่วยงานผู้

ประสานงานดังกล่าวเพื่อที่จะได้บันทึกข้อมูล แจ้งเรื่องที่ต้องขอรับบริการ รวมถึงจำนวนผู้ใช้บริการที่จะใช้บริการรถเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดที่จะมาใช้บริการตามจุดที่ตั้งบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด แต่ในกรณีเป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้าย ควรจัดรถออกไปบริการถึงที่บ้านผู้ที่ต้องการใช้บริการ

1.4 ช่วงระยะเวลาในการออกไปให้บริการโดยรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด พบว่า ควรเป็นช่วงเวลาทำการปกติในวันเวลาราชการ การออกไปต้องดูความเหมาะสม ปริมาณงานที่เกิดขึ้น และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ด้วย ดังนั้นจึงควรออกบริการเคลื่อนที่โดยรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เดือนละ 2 ครั้ง โดยควรจัดวันไปในช่วงกลางสัปดาห์ หรือในช่วงกลางเดือน

1.5 สิ่งที่ควรมีในการให้บริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด พบว่า ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ออกไปให้บริการ ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตบริการ เพื่อเป็นสร้างภาพลักษณ์แก่กรมที่ดิน เพราะเจ้าหน้าที่ที่ออกไปให้บริการถือได้ว่าเป็นตัวแทนของสำนักงานที่ดิน ดังนั้นจึงต้องมีบุคลิกที่ดี มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญทางด้านงานที่จะออกไปให้บริการ สามารถตอบคำถามแก่ประชาชน และสามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า รวมไปถึงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำนิติกรรมที่ดินให้กับประชาชนได้

1.6 จำนวนอัตรากำลังคนในการออกไปให้บริการบนรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดที่เหมาะสม พบว่า อัตรากำลังที่จะออกไปให้บริการบนรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดในปัจจุบัน ต้องมีเจ้าหน้าที่จากทุกฝ่ายร่วมออกบริการดังนี้ ฝ่ายทะเบียน 1 คน ฝ่ายรังวัด 1 คน และฝ่ายอำนวยการ 1 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนไปคอยบริการแก่ประชาชนที่ต้องการทำนิติกรรมทางด้านทะเบียนที่ดินต่างๆ รวมไปถึงการดำเนินการตรวจเอกสารที่ประชาชนต้องการขอรับบริการ ส่วนฝ่ายรังวัดก็ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการรังวัดที่ดิน รวมถึงตรวจสอบคิวรังวัดที่ดินให้กับประชาชน และฝ่ายอำนวยการ ซึ่งมีตำแหน่งเจ้าพนักงานขับรถยนต์รวมอยู่ด้วย ก็ต้องเป็นผู้ให้บริการในด้านการขับรถบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดเพื่อออกบริการเคลื่อนที่ให้แก่ประชาชน

1.7 การทดลองออกไปบริการประชาชนในพื้นที่จริง ในการศึกษาในครั้งนี้ ทางด้านผู้วิจัยเองเป็นผู้ลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เพื่อไปให้บริการให้แก่ประชาชนที่ต้องการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และได้ไปร่วมกับโครงการของสำนักงานเทศบาลตำบลเชิงดอย ที่มีการนำผู้สูงอายุมาอบรม โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือไปยังสำนักงานเทศบาลตำบลเชิงดอย เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมกับโครงการของเทศบาล เพื่อไปตั้งจุดบริการเคลื่อนที่แก่ประชาชน รวมไปถึงได้มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการสังคม สำนักงานเทศบาลตำบลเชิงดอย ที่เป็นผู้แลผู้สูงอายุในพื้นที่ช่วยในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรถบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่

สาขาดอยสะเก็ด ให้กับประชาชนในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ที่ต้องการทำนิติกรรมที่ดิน และได้ขอความร่วมมือกับสำนักงานเทศบาลตำบลเชิงดอยในการกรอกข้อมูลยื่นคำของผ่านแอปพลิเคชัน ที่ดินดอยสะเก็ด เพื่อที่ทางสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด จะได้มีการจัดเตรียมงาน และจัดเตรียมเอกสารไว้บริการแก่ประชาชนในแต่ละรายที่ได้มีการยื่นคำขอ และในการลงพื้นที่จริง มีประชาชนที่เข้ามาขอรับบริการเกี่ยวกับนิติกรรมที่ดินที่ไม่ได้มีการนัดหมายไว้ก่อน ซึ่งทางผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ที่ออกพื้นที่ได้รับเรื่อง และรับคำขอไว้ในระบบแอปพลิเคชั่น ที่ดินดอยสะเก็ด เพื่อที่จะได้นำเรื่อง และคำขอดังกล่าวมาดำเนินการให้กับประชาชนผู้ยื่นคำขอต่อไป

2. การพัฒนาแนวทางในการจัดกระบวนการและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ให้ความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อน โดยควรนำไปประชาสัมพันธ์ในที่ประชุมระดับอำเภอ รวมไปถึงนำไปประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้นำชุมชนในพื้นที่ และการประชาสัมพันธ์ในช่องทางโซเชียลมีเดียต่างๆ ให้ทราบถึงการบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ควรมีการนัดหมายประชาชนและแจ้งวันที่จะออกบริการเคลื่อนที่ เพื่อที่ทางสำนักงานที่ดินจะได้จัดเตรียมและตรวจสอบเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนก่อนไปให้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การออกแบบบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด สามารถอภิปรายผลได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ซึ่งเป็นการออกแบบการทำงานภายในหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงแบ่งมุมมองออกเป็น 2 ด้าน คือด้านผู้บังคับบัญชา และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1. ด้านผู้บังคับบัญชา จากการศึกษา พบว่า ด้านมุมมองของผู้บังคับบัญชา ในเรื่องการบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด มีความคิดเห็นในการสนับสนุน และผลักดันให้มีโครงการเกี่ยวกับการบริการเคลื่อนที่ให้กับประชาชนในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ รวมไปถึงการบริการเคลื่อนที่ที่ออกบริการแก่ประชาชนทั่วๆ ไป อีกด้วย พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นว่าการบริการเคลื่อนที่ของกรมที่ดินอาจเกิดขึ้นจริงในอนาคตอย่างแน่นอน เนื่องจากเป็นการทำงานในเชิงรุก ที่ให้ความสำคัญกับประชาชน ให้เข้าถึงการบริการของทางภาครัฐ รวมไปถึงการให้ความสำคัญในเรื่องของการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการนำแอพพลิเคชั่นมา

ช่วยในการด้านการทำงาน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นการผลักดันการทำงานภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตามแนวคิดเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ซึ่งความหมายของคำว่า รัฐบาลดิจิทัล ตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2566 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะ โดยปรับปรุงการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชน และสร้างการมี ส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ในการทำงานในปัจจุบัน ภาครัฐให้ความสำคัญกับการเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยมองประชาชนเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ เน้นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้ความสำคัญกับประชาชนในทุกกลุ่ม เพื่อให้เข้าถึงการบริการของทางภาครัฐ และลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการบริการทางภาครัฐ ส่งผลให้หน่วยงานราชการต้องปรับวิธีการปฏิบัติงาน และเพื่อให้เกิดการบริการสาธาณะแก่ประชาชน จึงต้องที่ต้องนำดิจิทัลเข้ามาช่วยในการทำงาน ทำให้ภาครัฐต้องมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อรองรับการบริการสาธารณะนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อให้เกิดการบริการสาธารณะแก่ประชาชน รวมไปถึงการออกไปให้บริการนอกสถานที่ ถือได้ว่าเป็นการทำงานในเชิงรุกของสำนักงาน เป็นการสร้างสมรรถนะในการทำงาน และเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงานในยุคปัจจุบันอีกด้วย

2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ด้านมุมมองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในเรื่องการบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด มีความคิดเห็นในการเพิ่มอัตรากำลังในการทำงาน เนื่องจากปัจจุบันภาระงานที่รับผิดชอบในสำนักงานมีค่อนข้างมาก และภารกิจงานของกรมที่ดินก็มีเพิ่มมากขึ้น แต่อัตรากำลังในการทำงานมีเท่าเดิม จึงทำให้ต้องกระจายงานไปให้เจ้าหน้าที่ที่มีงานหลักที่ต้องรับผิดชอบในสำนักงาน จึงมองว่าอาจเป็นการเพิ่มภาระงานกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องด้วยการออกบริการเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด เป็นการบริการที่เพิ่มขึ้นจากการบริการที่เป็นการทำงานประจำในสำนักงาน และยังไม่มีกรอบการเพิ่มอัตรากำลังในการทำงานของเจ้าหน้าที่ จึงต้องมีการจัดสรรอัตรากำลังภายในหน่วยงานที่มีอยู่ในการออกบริการเคลื่อนที่ ให้กับประชาชน จึงมีเจ้าหน้าที่บางส่วนไม่อยากมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น จึงไม่เปิดรับการทำงานในเชิงรุกดังกล่าว ทำให้การทำงานในเชิงรุกอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และถือได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านบุคลากรที่จะขับเคลื่อนการทำงานในเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์กมล ไชยสมภาร (2562 : 6) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายรัฐบาลดิจิทัลไปปฏิบัติ ซึ่งได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในด้านบุคลากร ซึ่งยังมีบุคลากรบางส่วนที่ไม่ยอมปรับตัวและไม่เปิดรับการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัลไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยดังกล่าวจึงได้มีข้อเสนอแนะ ในเรื่องนี้ว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคลากรภายในองค์กรให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วย

ในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และจะช่วยยกระดับการทำงานภาครัฐ รวมถึงเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้การให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดกระบวนการและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด นั้น จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ออกบริการเคลื่อนที่ในพื้นที่จริงพบว่า แนวทางในการให้บริการโดยรถเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดิน เป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างสำนักงานที่ดิน และสำนักงานเทศบาล โดยไปร่วมตั้งจุดบริการร่วมกับสำนักงานเทศบาลที่จัดโครงการบริการแก่ผู้สูงอายุ มีการนัดหมายประชาชนที่จะใช้บริการ ทำให้เข้าถึงประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งการที่จะนำผู้สูงอายุมาอยู่รวมกันได้ ต้องอาศัยการจัดโครงการต่างๆ ของเทศบาล เนื่องจากทางโครงการของเทศบาลจะมีการจัดรถรับส่งแก่ประชาชนในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งโดยปกติกลุ่มผู้สูงอายุจะเดินทางไปไหนมาไหนค่อนข้างลำบาก แต่ถ้ามีการบริการจากทางภาครัฐก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2559 : 77) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการพัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาสทางสังคมในพื้นที่ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ และตำบลยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาในด้านการมุ่งพัฒนาคุณภาพการให้บริการสวัสดิการสังคมท้องถิ่นตามกฎหมาย ที่เกี่ยวกับขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่าจากเดิมขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพตามกระทรวงมหาดไทยต้องเดินทางมารับเบี้ยยังชีพที่ อบต. เอง ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อเอดส์ ที่ต้องเดินทางมารับเบี้ยยังชีพด้วยตนเอง ต่อมาทาง อบต. ได้มีการปรับปรุงให้บริการใหม่เป็นการออกพื้นที่ให้บริการในแต่ละหมู่บ้านโดยทำการนัดหมายล่วงหน้าและได้ออกพื้นที่ให้บริการแจกเบี้ยยังชีพทำให้เกิดความสะดวกแก่ผู้รับเบี้ยยังชีพ จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาดังกล่าวประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อเอดส์ ไม่สะดวกเดินทางไปรับบริการสาธารณะจากภาครัฐได้ ภาครัฐเองจึงควรปรับวิธีการให้บริการเป็นการออกพื้นที่ให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อเอดส์แทน ส่วนในเรื่องของการบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินในประชาชนผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการออกไปบริการยังสถานที่บ้าน หรือจุดบริการที่ประชาชนผู้ขอ ร้องขอไปให้บริการ โดยอาจนำแอพพลิเคชัน ที่ดินดอยสะเก็ด ประชาสัมพันธ์ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้ในการกรอกข้อมูลคำขอให้กับลูกบ้านที่มีความต้องการในการทำนิติกรรมที่ดิน เพื่อที่ทางสำนักงานที่ดินจะจัดเตรียมเอกสาร และเตรียมงานในการออกไปบริการแก่ประชาชนตามที่บ้านหรือตามสถานที่ที่ได้มีการนัดหมายไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ และการออกพื้นที่เพื่อไปทดลองการบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ให้กับประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 การออกแบบระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด จากผลการวิจัยพบว่า เป็นการทำงานเชิงรุกนอกสำนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ให้เข้าถึงการบริการของทางสำนักงานที่ดิน โดยการออกไปเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการในการทำนิติกรรมที่ดิน การตรวจเอกสารเบื้องต้นที่จะใช้ในการทำนิติกรรมที่ดิน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกหนังสือมอบอำนาจที่ถูกต้อง และการรับมอบอำนาจต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ก่อนออกไปให้บริการเคลื่อนที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน และมีการนัดหมายประชาชนแจ้งวันที่จะออกบริการเคลื่อนที่ ซึ่งในการออกไปบริการเคลื่อนที่นั้น ควรออกไปตั้งบริการ ณ จุดใดจุดหนึ่ง โดยช่วงระยะเวลาในการออกไปให้บริการควรเป็นช่วงเวลาทำการปกติในวันเวลาราชการ จัดวันไปในช่วงกลางสัปดาห์ หรือในช่วงกลางเดือน อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง และอัตรากำลังที่ควรออกไปให้บริการควรมีทุกฝ่ายที่จะออกไปบริการนอกสถานที่ โดยจัดออกไปฝ่ายละ 1 คน หมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนกันออกพื้นที่ และจากการได้ทดลองออกไปให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ไปร่วมตั้งจุดบริการร่วมกับสำนักงานเทศบาลตำบลเชิงดอย โดยประสานการทำงานร่วมกันกับเทศบาล ทำให้เข้าถึงประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่าการที่จะนำผู้สูงอายุมาอยู่รวมกันได้ ต้องอาศัยการจัดโครงการต่างๆ ที่ให้บริการแก่ผู้สูงอายุของเทศบาล จึงสามารถเข้าถึงประชาชนในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกันกับสำนักงานเทศบาลในพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุ แต่ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ควรมีการออกไปบริการยังสถานที่บ้าน หรือจุดบริการที่ประชาชนผู้ขอ ร้องขอไปให้บริการ โดยอาจนำแอพพลิเคชัน ที่ดินดอยสะเก็ด ที่ได้มีการออกแบบและทดลองใช้ในการออกไปให้บริการประชาชนที่ผ่านมา นำไปประชาสัมพันธ์ให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้ในการกรอกข้อมูลคำขอให้กับลูกบ้านที่มีความต้องการในการทำนิติกรรมที่ดิน เพื่อที่ทางสำนักงานที่ดินจะจัดเตรียมเอกสาร และเตรียมงานในการออกไปบริการแก่ประชาชนตามที่บ้านหรือตามสถานที่ที่ได้มีการนัดหมายไว้

1.2 แนวทางในการจัดกระบวนการและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้บริการการทำนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ (DOL Mobile) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด จากผลการวิจัยพบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อน โดยการนำไปประชาสัมพันธ์ในที่ประชุมระดับอำเภอ รวมไปถึงนำไปประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้นำชุมชนในพื้นที่ และการประชาสัมพันธ์ในช่องทางโซเชียลมีเดียต่างๆ ให้ทราบถึงการบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ควรมีการนัดหมายประชาชนและแจ้งวันที่จะออกบริการเคลื่อนที่ เพื่อที่ทางสำนักงานที่ดินจะได้จัดเตรียมงานก่อนออกไปให้บริการ ดังนั้นควรเขียนเป็นโครงการของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ที่จะออกบริการเคลื่อนที่แก่ประชาชนในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพื่อที่จะได้มีระเบียบรองรับในการปฏิบัติงานดังกล่าว และหากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ดจะมีโครงการที่จะออกบริการเคลื่อนที่จริงในอนาคต ควรนำเรื่องการออกบริการเคลื่อนที่ไปประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนให้รับรู้ถึงการมีการบริการเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดิน ก่อนออกไปให้บริการเคลื่อนที่จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับการบริการนิติกรรมที่ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาดอยสะเก็ด ที่ออกไปบริการนอกพื้นที่แก่บุคคลที่เป็นกลุ่มเปาะบาง ซึ่งได้แก่ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ให้สามารถเข้าถึงการบริการของทางภาครัฐที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมทางด้านที่ดินต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาและเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับการออกบริการเคลื่อนที่แก่ประชาชนในทุกกลุ่มที่ต้องการใช้บริการรถเคลื่อนที่ของกรมที่ดิน โดยไม่ต้องเจาะจงเฉพาะแต่กลุ่มเปาะบาง ควรเป็นการศึกษาการบริการเคลื่อนที่ในประชาชนที่ต้องการใช้บริการในทุกกลุ่ม เพื่อที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการทำงานในเชิงรุก ที่ออกบริการแก่ประชาชนทุกกลุ่มนอกพื้นที่ของกรมที่ดินในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2559). ศึกษาการพัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุคนพิการ และคนด้อยโอกาสทางสังคมในพื้นที่ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ และตำบลยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2559/M125083/Laosuwan%20Tatchawat.pdf

พิมพ์กมล ไชยสมภาร. (2562). การนำนโยบายดิจิทัลไปปฏิบัติ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1597737543_6114832044.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2566). รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.opdc.go.th/content/NzM0NA

สำนักเลขานุการกรมที่ดิน. (2565). การประชุมกรมที่ดิน ครั้งที่ 7/2565. *สรุปมติ ข้อสั่งการในการประชุมกรมที่ดิน ครั้งที่ 7/2565*.27 กรกฎาคม 2565.ห้องประชุม 1 ชั้น 6 กรมที่ดิน อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

Alexander OsterwalderandYres Pigneur.(2010).*คู่มือสร้างโมเดลธุรกิจ* Business Model Generation. แปลโดย วิญญู กิ่งหิรัญวัฒนา

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

The Development a Foundational Economy by Model Community of Nan Province

ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล,
พระครูเมธีรัตนบัณฑิต และ ธัชพล ยรรยงค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Theeratas Rojkitjakul,
Phrakhru Medhirattanabandit and Thatchaphon Yanyong
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: theeratas18@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน 2) เพื่อสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบฯ 3) เพื่อพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบฯ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากร จำนวน 6,955 คน โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน จากกลุ่มสมาชิกชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในเขตพื้นที่ของจังหวัดน่าน สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. กระบวนการสร้างองค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่านนั้น วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรรวมกลุ่มกัน เพื่อทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ร่วมกำหนดเป้าหมายในการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน มีโครงสร้างการบริหารองค์กรและการบริหารจัดการคนให้เหมาะสม

2. นวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน ได้แก่ ประกาศแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน โดยกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินและมีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด คือ ความถูกต้องตามหลักภาษาและหลักไวยากรณ์ และ ควรมีการนำเล่มไปแจกให้ชุมชนอื่นๆ

* วันที่รับบทความ : 24 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 1 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2567
Received: September 24 2024; Revised: October 1 2024; Accepted: October 2 2024

3. รูปแบบกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่านนั้นชุมชนมีการสร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อจะได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายกลุ่ม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดเป็นสินค้าโดยสอดแทรกนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

คำสำคัญ: เศรษฐกิจฐานราก; ชุมชนต้นแบบ; จังหวัดน่าน

Abstract

This research has the objectives are 1) Analyze the knowledge of model communities in Nan Province, 2) Develop innovations for grassroots economic development through model communities, and 3) Develop mechanisms to drive grassroots economic development using these model communities. This mixed-method research emphasizes participatory action research. The population consisted of 6,955 people, with a sample size of 379 people, derived using Taro Yamane's formula. The sample included members of model communities in Nan Province, representatives from government agencies, the private sector, and the public in the Nan Province area. The statistics used in the study were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Additionally, in-depth interviews were conducted with 15 key informants.

The results of the research found that:

1. The process of building knowledge within Nan Province's model communities involves community enterprises or farmer groups collaborating to conduct activities using local resources. They jointly set goals to elevate community products, with appropriate organizational structures and people management..

2. The innovation for grassroots economic development through Nan Province's model communities includes issuing guidelines to drive grassroots economic development. The sample group evaluated this with the highest level of agreement, particularly regarding the correctness of language and grammar, and suggested that the document be distributed to other communities.

3. The mechanism for grassroots economic development in Nan Province's model communities includes creating operational mechanisms at the community level, such as establishing community enterprises or groups to collaborate with diverse networks. Local wisdom is integrated into products by incorporating innovation and creativity.

Keywords: Foundational Economy; Model Community; Nan Province

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นอกจากกระส่งผลกระทบในด้านสุขภาพแล้ว ยังส่งผลกระอีกด้านหนึ่งที่สำคัญคือการผลิตอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลต่อสินค้าขาดแคลน เช่นเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ การดูแลสุขภาพ ที่ทำให้สินค้ามีราคาแพง เช่น หน้ากากอนามัย หรือเจลล้างมือ สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เกิดปัญหาการเก็งกำไร สร้างผลกระทบในระยะยาวได้ เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ลดลง ทำให้สูญเสียการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากมาลงทุนกับการป้องกันและรักษาโรคโควิค-19 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2022, 18) มีการนำเงินกู้จำนวนมหาศาลมาใช้ จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นทั้งระดับประเทศและระดับจังหวัดน่าน จนทำให้มีการออกมาตรการป้องกันและควบคุมโดยเร่งด่วน

จังหวัดน่านจึงมีมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 โดยได้ประกาศใช้ในขณะที่เกิดการระบาดหนัก เช่นปิดจังหวัดมาแล้วในอดีต นอกจากนั้นมีการประกาศมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สำคัญ เช่น ข้อ 1 ปิดสถานบริการ สถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ สถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ และสถานประกอบกิจการอาบ อบ นวด สถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ทุกแห่ง ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดน่าน ข้อ 2 ห้ามบริโภคสุรา และหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม หรือ ร้านอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจของ และอาจส่งผลกระทบด้านจำนวนอาหารที่ไม่เพียงพอได้ในอนาคตหากมีการระบาดขึ้นของโรคอื่นๆ ขึ้น สิ่งหนึ่งที่ช่วยให้สามารถมีมีอาหารหรือลดความไม่พร้อมดังกล่าวได้คือการมีชุมชนที่แข็งแข็งในพื้นที่

บริบทที่สำคัญของจังหวัดน่านประการหนึ่งคือการมีชุมชนต้น สมชาย พรมสวัสดิ์ (2020 : 45 - 60) แบบหลากหลาย โดยมีชุมชนต้นแบบที่สำคัญของจังหวัดน่าน อาทิ วิสาหกิจชุมชนชีววิถี บ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน, ชุมชนบ้านใหม่ ชุมชนต้นแบบโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวังไผ่ ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน,ชุมชนนิเวศวนเกษตรบ้านพี้เหนือ, ชุมชนนิเวศทำสวน บ้านพญาแก้ว, ชุมชนนิเวศทำนา บ้านหนองผุก แต่ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดน่าน โดยได้มีการขับเคลื่อนภาระกิจของภาคีเครือข่ายชุมชนต้นแบบนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของคนในจังหวัดน่านซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 โดยมีพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ ที่ 19 กรกฎาคม 2517 ในเบื้องต้นเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้ประชาชนมีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ และขั้นตอนต่อไปคือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การวางเส้นทางชีวิตของตนเองให้เรียบง่าย ธรรมดา และเดินสายกลางด้วยปัญญาพร้อมคุณธรรมในจิตใจ เพื่อนำชีวิตไปสู่ความสมดุลของทรัพยากร ให้มีความมั่นคง และเกิดความยั่งยืนในที่สุด เปรียบเสมือนเป็นการวางรากฐานของอาคารให้แข็งแรง ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ก่อนอื่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวดเพราะผู้มีอาชีพ และฐานะเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขั้นต่อไป...”

จากเหตุผลดังกล่าวคณะวิจัยจึงดำเนินการวิจัยครั้งนี้ขึ้น เพื่อจะทำให้ได้นวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดน่าน และพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดน่าน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอันมีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ส่วนประกอบทั้งสามนี้จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามแนวคิดของ Edward Barbier เป็นการป้องกันผลกระทบอันจะเกิดขึ้นจากการปิดจังหวัดในคราวการเกิดระบาดของโรคต่างๆในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน
3. เพื่อพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัย 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ซึ่งได้มาจากได้แก่ สมาชิกชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในเขตพื้นที่ของจังหวัดน่าน จำนวน 6,955 คน ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากจำนวนประชากร ใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727 ; อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 38) จำนวน 379 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close ended Questionnaire) โดยมีการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (อ้างใน สิน พันธุ์พินิจ, 2547 : 191) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.874 และแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) กำหนดคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเรือง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 ชุด เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองแล้วตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด 371 ชุด คิดเป็น100 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1) สถิติพรรณนา(Descriptive Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้พรรณนาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินประกาศแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 2 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 15 คน แบ่งเป็น 1) ตัวแทนสมาชิกชุมชนต้นแบบ จำนวน 10 คน 2) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คือ เกษตรจังหวัดน่าน พัฒนาชุมชนจังหวัดน่าน อพท.น่าน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และสำนักงานด้านความยั่งยืน จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ และแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน อันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการดังนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาถอดเสียงบันทึกเป็นข้อความ นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นแล้วเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกัวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อนำไปสู่การได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน ร่วมถึงการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน มีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลการดำเนินการต่างๆของชุมชนต้นแบบ

ขั้นตอนที่ เก็บข้อมูลเอกลักษณ์ของพื้นที่เป้าหมาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนต้นแบบตามของจังหวัดน่านจากข้อมูลที่ได้รับทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การลงภาคสนาม การเก็บแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบตามจังหวัดน่าน

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลเพื่อรายงานการวิจัยในรูปเล่มวิจัย

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

การศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน พบว่า แนวความคิดในการจัดตั้งและการพัฒนากลุ่มและวิสาหกิจชุมชนนั้น เพื่อทำกิจกรรมเสริมเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ชุมชน ดำเนินกิจกรรมโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านวิชาการผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ นำไปสู่รายได้ของครอบครัวและชุมชนวิสาหกิจชุมชนและชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้สร้างโอกาสมีรายได้สู่ชุมชน

การศึกษากระบวนการสร้างองค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน พบว่า

1) P = Plan (ขั้นตอนการวางแผน) วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกร (ริเริ่ม) รวมกลุ่มกัน เพื่อทำกิจกรรมผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการแปรรูปอย่างมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น วิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ประสบความสำเร็จ มีการจัดทำแผนชุมชนหรือแผนแม่บทชุมชน โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มาจากการมีส่วนร่วมของคนใน

2) D = Do (ขั้นตอนการปฏิบัติ) มีโครงสร้างการบริหารองค์กร และการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัด ทุกวิสาหกิจชุมชนมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ซึ่งมีทั้งโครงสร้างขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนที่แตกต่างกัน มีการเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา การอบรมการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เน้นคนในชุมชนร่วมกันระดมความคิด มีการระดมทุน ระดมกำลังสติปัญญา เรียนรู้ร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน ร่วมคิด - ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ - ร่วมดำเนินการ - ร่วมติดตามตรวจสอบ - ร่วมรับผลประโยชน์

3) C = Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ) การมีกฎระเบียบ หรือข้อตกลง ข้อบังคับ ในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน ซึ่งต้องความโปร่งใส มีการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกให้ชัดเจน ตรวจสอบได้ ซึ่งแต่ละวิสาหกิจชุมชน ได้มีการจัดระบบด้านเงินปันผลให้สมาชิก มีสวัสดิการอย่างเป็นระบบแก่สมาชิก

การจัดระเบียบให้สมาชิกมีเงินออม ทำให้สิ่งที่ตามมาคือ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีรายจ่ายลดลง และเป็นหนี้น้อยลงทุก ๆ ปี

4) A = Action (ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา) ใหญ่เกิดจากชาวบ้าน ระยะเริ่มต้นอาจเกิดจากการรวมกลุ่มแบบชาวบ้าน โดยขาดความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหารบริหารงาน จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้น เครือข่ายของวิสาหกิจชุมชน คือ หน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตระหนักรู้ถึงคุณค่า และความสำคัญของสินค้าที่เกิดจากชุมชนในจังหวัดน่าน ด้วยพื้นฐานการมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ผสานการสร้างความร่วมมือของชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องการถ่ายทอดให้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมโดยชุมชน

2. สรุปผลการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

การวิจัยเรื่อง **“นวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน”** คณะวิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยนำเข้า 3 ประการ คือ 1. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน และ 3. นวัตกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน โดยตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน 3) เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน นั้นเป็นการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสังดเคราะห์โดยผู้วิจัยโดยเป็นข้อความถามที่เป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

3. สรุปผลการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

ผลการศึกษาที่ได้จากเอกสารเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยจะได้สำรวจข้อมูลเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยดำเนินการร่วมกับสถานที่กับส่วนงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มบนฐานเศรษฐกิจชุมชน การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์โดยนำสิ่งที่ศึกษาทั้งหมดในการศึกษา ดังนี้

3.1 สร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากนั้น สิ่งที่สำคัญอันดับแรก คือ สร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายกลุ่ม อาทิ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer (YSF) เป็นต้น อีกทั้งรวมถึงการนำผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นจัดแสดงและจำหน่ายในงานต่าง ๆ ของจังหวัด โดยได้รับความ ร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เข้ามาเก็บข้อมูลและผลักดันให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้หน่วยงานและสถาบันต่างๆ มีการเข้ามาศึกษาดูงาน และพัฒนาให้เป็นพื้นที่ชุมชนต้นแบบร่วมกันกับชุมชน รวมถึงการให้คำแนะนำในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

มีการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชน ด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่นการพัฒนา ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งโดยบทบาทของสถาบันการศึกษาในพื้นที่และการสนับสนุนสิทธิชุมชน พร้อมทั้งให้มีการเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนกับแผนระดับต่าง ๆ ในพื้นที่และระดับชาติรวมทั้ง ให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในในมิติ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างความใกล้ชิดทางสังคมวัฒนธรรมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียง

3.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงทางรายได้

โดยูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนจังหวัดน่าน สรุปได้ดังนี้ (บัญชา โชติกำจร, 2566)

1) สร้างความเข้าใจให้ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ เพื่อพัฒนาคนพัฒนากระบวนการจัดท แผนและการทำงานร่วม โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา ทุนด้านต่างๆ ของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีระบบข้อมูลและชุดความรู้ศักยภาพของชุมชนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2) สร้างกลไกการจัดการร่วม โดยมีองค์ประกอบจากหลากหลายกลุ่ม หลากหลายอาชีพ หลากหลายช่วงวัยที่มีในพื้นที่ เชื่อมโยงประสานงาน มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนร่วม จัดการร่วมประกาศอัตลักษณ์ของชุมชนต่อสาธารณะมีการเชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาที่ เกี่ยวข้อง

3) เชื่อมโยงกลุ่มการผลิต การแปรรูป และการบริการในชุมชน เป็นเครือข่ายระดับตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า ความรู้ การต่อรอง ฯลฯ

4) เชื่อมโยงกลุ่ม/เครือข่ายการผลิต การแปรรูปและการบริการเป็น เครือข่ายระหว่างตำบลหรือคลัสเตอร์ เพื่อการหนุนเสริมช่วยเหลือกันและกัน

5) จัดความสัมพันธ์ในระดับตำบล เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมในระดับจังหวัด

3.3 ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและทุนทางวัฒนธรรมอย่างรู้คุณค่า

คนในชุมชนรู้จักหวงแหน และใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบมาผลิต การบริโภคในครัวเรือน จนถึงการนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบ ชุมชนก็สามารถใช้ทรัพยากรในการสร้างรายได้อย่างมีคุณค่า โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดเป็นสินค้า หรือบริการที่สอดแทรกนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ และยึดการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญได้เช่นเดียวกัน โดยเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยยึดความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เป็นตัวบ่งชี้เฉพาะลักษณะบริบทของพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นในที่นั้น ๆ ที่มีการถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมาทั้งวัฒนธรรมและความเป็นของสังคม เชื่อมโยงถึงโครงสร้างทางสังคมที่มีความเกี่ยวพันกันในพื้นที่มีคุณลักษณะไม่ทั่วไปไม่เป็นสากล ดังนั้น การจะพัฒนาองค์ความรู้เศรษฐกิจฐานรากจำเป็นจะต้องดึงเอาอัตลักษณ์ของชุมชนมาสู่การพัฒนา และยกระดับนำมาสู่การสร้างมูลค่าร่วมกับการระดมความคิดที่จะดึงเอาศักยภาพชุมชนเข้ามา พัฒนาอัตลักษณ์ตนเองและเป็นช่องทางที่จะนำไปสู่การสื่อสารทางการตลาดซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์ หรือบรรจุภัณฑ์เกิดความโดดเด่นและแตกต่างนำไปสู่การสร้างแบรนด์ทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักจากภายนอกที่มีลักษณะไม่เหมือนกับที่อื่น จะทำอย่างไรให้เกิดความโดดเด่น จากผลที่เกิดจากการระดม ความคิดแล้วจะทำอย่างไรให้เกิดการสร้างความจดจำของลูกค้าหรือบุคคลภายนอกได้รับรู้ถึง ผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์พื้นถิ่นนั้น

3.4 กระจายรายได้อย่างทั่วถึง

มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง สู่การจัดการตนเองที่ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนา สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในชุมชนได้เห็นเป้าหมายการพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยมีกระบวนการสำรวจข้อมูลของตนเองรู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่นนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกด้านที่สอดคล้องกับปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ และสร้างโอกาสการพัฒนาด้านต่างๆ ให้กับผู้คนในชุมชนท้องถิ่นของเราเอง ทั้งการแก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน ที่ดินทำกิน ราคา ผลผลิตตกต่ำ การฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดระบบสวัสดิการชุมชน ฯลฯ

3.5 การเชื่อมโยงเครือข่าย

กลุ่มชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน มีเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจหลายเครือข่าย ได้แก่ 1) พันธมิตรที่ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ อาทิ เครือข่ายมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายในท้องถิ่นอื่น ๆ แบ่งเป็นเครือข่ายภายในชุมชน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร และกศน. เป็นต้น 2) พันธมิตรในการศึกษาดูงานและจำหน่ายสินค้า อาทิ สถาบันการศึกษา ชุมชนในระแวกใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มเกษตรกรจากที่อื่นๆ 3) พันธมิตรที่ส่งมอบวัตถุดิบและผู้จัดทำผลิตภัณฑ์อาทิ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในพื้นที่หรือภายในชุมชนริมคลองบางมด เกษตรกรผู้ปลูกและจำหน่ายเครื่องสมุนไพร และกลุ่มคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 วิเคราะห์องค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

แนวความคิดในการจัดตั้งและการพัฒนากลุ่มและวิสาหกิจชุมชนนั้น เพื่อทำกิจกรรมเสริมเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ชุมชน ดำเนินกิจกรรมโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านวิชาการผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่นำไปสู่รายได้ของครอบครัวและชุมชนวิสาหกิจชุมชนและชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้สร้างโอกาสมีรายได้สู่ชุมชน วัตถุดิบที่ใช้ เกิดจากวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นของตนเอง ทำให้เกิดเป็นธุรกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น การนำสมุนไพรในท้องถิ่น คือ ใบหมี่-อัญชัน มาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นแชมพู ผลิตภัณฑ์จากผลไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สินค้าทางการเกษตร เป็นต้น ระบบการบริหารจัดการ มีการแบ่งหน้าที่กันทำ และการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับคณะทำงานอย่างเหมาะสม และอีกทั้งมีที่ปรึกษาของกลุ่มที่มีความสามารถที่สามารถให้คำปรึกษา ทั้งด้านการบริหาร การจัดการการเงิน เป็นต้น มีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุน ถ่ายทอด พัฒนาองค์ความรู้ การผลิต และการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญกมล ดอนขวา (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการศึกษาพบว่า การจัดการด้านการผลิต การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ การจัดการด้านการตลาด และการจัดการการเงินและบัญชี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการธุรกิจชุมชน ส่วนความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้ และคุณธรรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่ามีค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square ผ่านเกณฑ์การทดสอบทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 สร้างนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

1) การประเมิน (ร่าง) ประกาศแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามการวิจัยและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการโดยคำถามปลายเปิด และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 2 ประการ ดังนี้ 1) ส่วนใหญ่เป็นภาษากฎหมายและเป็นภาษาทางการ เข้าใจยาก และ 2) เนื้อหาครบถ้วนและมีประโยชน์ ทั้งนี้เมื่อลำดับจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามนั้น ประการที่กลุ่มตัวอย่างประเมินและมีระดับความคิดเห็นสูงที่สุดในด้านดังกล่าว คือ ความถูกต้องตามหลักภาษาและหลักไวยากรณ์ ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างประเมินและมีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ แบบอักษรที่ใช้เหมาะสม

2) การประเมิน (ร่าง) ประกาศแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้งานจริง จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามการวิจัย และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการโดยคำถามปลายเปิด และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 2 ประการ ดังนี้ 1) เนื้อหาสอดคล้องและเอื้อต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ 2) ควรมีการนำเล่มไปแจกให้ชุมชนอื่นๆทั้งนี้เมื่อลำดับจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามนั้น ประการที่กลุ่มตัวอย่างประเมินและมีระดับความคิดเห็นสูงที่สุดในด้านดังกล่าว คือ เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง สามารถนำไปสู่การพัฒนาแหล่งทิ่งเที่ยวเกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้ สอดคล้องกับ จิราภรณ์ จิตตะกูล (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดการท่องเที่ยว การผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน และการนำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อผู้มาเยือน นอกจากนี้ ยังพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

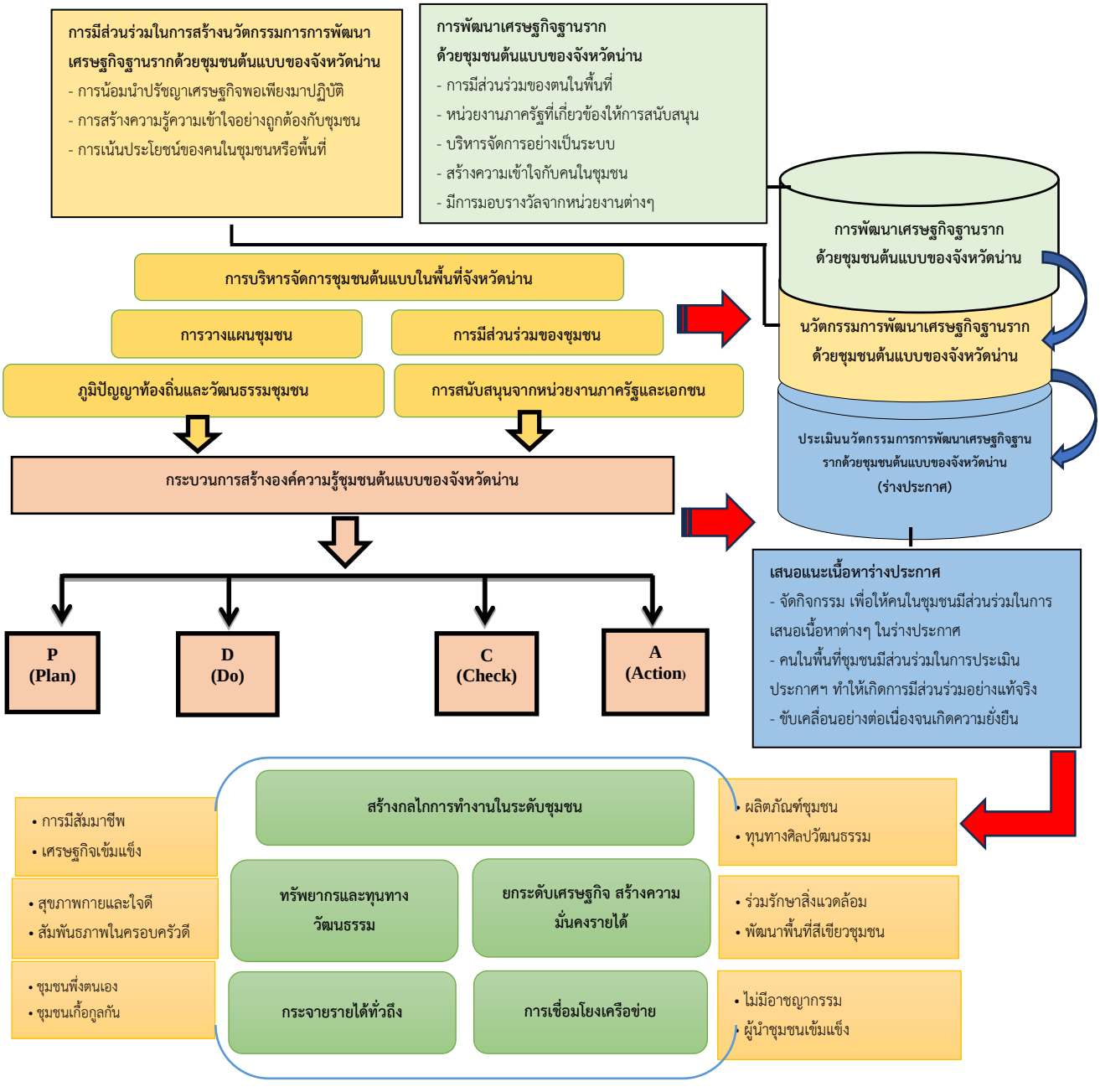
อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

การศึกษาชุมชนต้นแบบในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดน่าน พบว่า สภาพพื้นที่ของจังหวัดน่านส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชัน และมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรสำหรับการผลิต ทางเกษตร ทำให้ทางเลือกระบบพืชมีจำกัด โดยรูปแบบการดำรงชีวิตทั้ง 5 ชุมชนมีความคล้ายคลึงกัน คือ ชุมชนมีความเป็นเครือญาติ มีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันต่อมา และมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างและการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อการอยู่ร่วมกัน มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความมั่นคง มีการจัดตั้งกองทุน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อการผลิตและการพัฒนาชุมชน ครัวเรือนมีการออมเงินในกลุ่มต่างๆ มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของคนในชุมชนผสมผสานภูมิปัญญาในรูปแบบรวมทำ รวมกลุ่ม โดยศึกษาหาความรู้ การอบรม ศึกษาดู งาน ศึกษาจากผู้มีประสบการณ์ ส่วนรูปแบบกลไกลการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน พบว่าเริ่มต้นจากชุมชนต้องสร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายกลุ่ม เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงทางรายได้ มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับ ไพศาล มุ่งสมัคร (2556) และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์สมุนไพร กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจที่สำคัญ 3 อันดับ

แรก ได้แก่ การสร้างระบบการติดต่อสื่อสาร การผลิตสำรองเผื่อไว้ในช่วงฤดูกาลที่ขาดวัตถุดิบ และการประสานงานเพื่อให้กลุ่ม/เครือข่ายบรรลุเป้าหมาย และ รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านผู้รับบริการ ด้านกระบวนการบริหารจัดการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน” ผู้วิจัยนำองค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ไปสังเคราะห์สร้างเป็นองค์ความรู้เชิงนวัตกรรม ได้สังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้การวิจัย ดังได้แสดงในแผนภาพดังต่อไปนี้

องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัย มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน กระบวนการสร้างองค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน และการสร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชนสามารถอธิบายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน อธิบายความโดยสรุปดังนี้

1) การวางแผนชุมชน วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกร (ริเริ่ม) รวมกลุ่มกัน เพื่อทำกิจกรรมผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการแปรรูปอย่างมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น วิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ประสบความสำเร็จ มีการจัดทำแผนชุมชน หรือแผนแม่บทชุมชน โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มาจากการมีส่วนร่วมของคนใน

2) การมีส่วนร่วมของชุมชน มีโครงสร้างการบริหารองค์กร และการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัด ทุกวิสาหกิจชุมชนมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ซึ่งมีทั้งโครงสร้างขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนที่แตกต่างกัน มีการเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา การอบรมการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เน้นคนในชุมชนร่วมกันระดมความคิด มีการระดมทุน ระดมกำลังสติปัญญา เรียนรู้ร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน

3) ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน เน้นให้คนในชุมชนร่วมกันระดมความคิด มีการระดมทุน ระดมกำลังสติปัญญาซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน ไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกให้ชัดเจน

4) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ชาวบ้านระยะเริ่มต้นขาดความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหารบริหารงาน จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้น เครือข่ายของวิสาหกิจชุมชน คือ หน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องการถ่ายทอดให้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมโดยชุมชน

2. กระบวนการสร้างองค์ความรู้ชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน โดยใช้หลัก PDCA เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน จนได้นวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่านโดยสรุปดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ การสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องกับชุมชน และการเน้นประโยชน์ของคนในชมชนหรือพื้นที่

2) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของตนในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สร้างความเข้าใจกับคนในชุมชน และมีการมอบรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ

3. สร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน โดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดน่าน อธิบายความโดยสรุปดังนี้

1) สร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน โดยสร้างกลไกการทำงานในระดับชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายกลุ่ม อาทิ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer (YSF) เป็นต้น
ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เน้นการกระจายอำนาจให้ชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับท้องถิ่นการพัฒนา ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงทางรายได้ เป็นระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนา ด้านอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง เข้มแข็งและยั่งยืนระบบเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชน

3) ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและทุนทางวัฒนธรรมอย่างรู้คุณค่า คนในชุมชนรู้จักหวงแหน และใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบมาผลิต การบริโภคในครัวเรือน จนถึงการนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบ ชุมชนก็สามารถใช้ทรัพยากรในการสร้างรายได้อย่างมีคุณค่า โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดเป็นสินค้า หรือบริการที่สอดแทรกนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ และยึดการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญได้เช่นเดียวกัน โดยเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยยึดความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เป็นตัวบ่งชี้เฉพาะลักษณะบริบทของพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นในที่นั้นๆ ที่มีการถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมาทั้งวัฒนธรรมและความเป็นของสังคม

4) กระจายรายได้อย่างทั่วถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง สู่การจัดการตนเองที่ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนา สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในชุมชนได้เห็นเป้าหมายการพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยมีกระบวนการสำรวจข้อมูลของตนเองรู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่น นำมาจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกด้านที่สอดคล้องกับปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ และสร้างโอกาสการพัฒนาด้านต่างๆ ให้กับผู้คนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งการแก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน ที่ดินทำกิน ราคา ผลผลิตตกต่ำ การฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5) การเชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่มชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน มีเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจหลายเครือข่าย ได้แก่ 1) พันธมิตรที่ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2) พันธมิตรในการศึกษาดูงานและจำหน่ายสินค้า อาทิ สถาบันการศึกษา ชุมชน ในระแวกใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มเกษตรกรจากที่อื่นๆ 3) และพันธมิตรที่ส่งมอบวัตถุดิบและผู้จัดทำ ผลิตภัณฑ์อาทิ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในพื้นที่หรือภายในชุมชนริมคลองบางมด เกษตรกรผู้ปลูกและจำหน่าย เครื่องสมุนไพร และกลุ่มคนในชุมชน

ทั้งหมดเป็นไปตามแนวทางการมีสัมมาชีพ การมีเศรษฐกิจเข้มแข็ง การมีสุขภาพกายและใจดี สอดคล้องกับสัมพันธภาพใน สมาชิกชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองและเกื้อกูลกัน การสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งเป็นทุนทางศิลปวัฒนธรรม ร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม พัฒนาพื้นที่สีเขียว ป้องกันและไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรม และการมีผู้นำชุมชนเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ควรมีการศึกษาด้านการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาอาชีพของชุมชน

2) ควรศึกษาถึงยุทธศาสตร์ของประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

2) หน่วยงานระดับจังหวัดน่านควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัด

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในการยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

2) ควรมีการศึกษาด้านการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาอาชีพของชุมชน

3) ควรศึกษาถึงยุทธศาสตร์ของประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยชุมชนต้นแบบของจังหวัดน่าน

เอกสารอ้างอิง

ขวัญกมล ดอนขวา. (2556). การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *รายงานการวิจัย*. สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

จิราภรณ์ จิตตะกูล. (2021). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน. *วารสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 3.

ไพศาล มุ่งสมัคร และคณะ. (2556). รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพร กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์. *วารสารสมาคมนักวิจัย.* 18 (3). 115-123.

สิน พันธุ์พินิจ. (2547). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุนพับลิชชิ่ง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2022). ผลกระทบของโรคโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจไทย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th.

สมชาย พรมสวัสดิ์. (2020). การพัฒนาชุมชนต้นแบบในจังหวัดน่าน: กรณีศึกษาบ้านดอนสถาน. *วารสารการพัฒนาชุมชน.* ปีที่ 10 ฉบับที่ 2.

The Influence of E-commerce Live Streaming on Consumers' Irrational Consumption Behavior：A Case of Changsha City, China

Xinjun Mo,
Hatairat Lertjanyakit and Lu Suo
Stamford International University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 2010200046@students.stamford.edu

****

Abstract

Irrational consumption behavior is an important part of human consumption activities. In recent years, e-commerce live streaming has developed rapidly in China. Some consumption behaviors of Chinese consumers have shifted from offline or traditional e-commerce to e-commerce live streaming, and irrational consumption behaviors have also migrated to e-commerce live streaming. Based on previous studies, the objectives of this study are: 1) To study the components of e-commerce live streaming that influence consumers' irrational consumption behavior; 2) To clarify the correlation between e-commerce anchors' attributes, sellers' characteristics, consumers' shopping status and irrational consumption behavior; 3) To analyze the mediating role of consumer trust in e-commerce live streaming and irrational consumer behavior; 4) To identify the biggest factors of e-commerce live streaming that influence consumers' irrational consumer behavior according to the degree of their role. Using the snowball sampling method, 425 valid samples were collected. Descriptive statistical analysis and confirmatory factor analysis were performed on the sample data to test reliability and validity, and a structural equation model was constructed to verify the research hypothesis.

The research results show that: 1) the factors that affect consumers' irrational consumption behavior through e-commerce live streaming include e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status and consumer trust; 2) e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics and consumer shopping status significantly affect consumers' irrational consumption behavior; 3) consumer trust plays a mediating role between e-commerce live streaming and irrational consumption behavior; 4) consumer shopping status is the most important factor affecting consumers' irrational consumption behavior. It is recommended to enhance the attributes of e-commerce anchors, improve the integrity of e-commerce sellers, and advocate rational consumption by consumers.

Keywords: E-commerce live streaming; Irrational consumption behavior; Consumer; Changsha City of China

Introduction

Consumption behavior is an important part of human life, consumers will be affected by internal and external factors and the limitations of information processing capacity when making consumption decisions, sometimes violating the principle of utility maximisation and individual preference consistency, irrational consumption (Kahneman,2003). Irrational consumption is a concept opposite to rational consumption, and irrational consumption behavior is generally regarded as irrational consumption decisions that are not made in accordance with the pursuit of utility maximisation (Kollat, 1969). Some studies have shown

* Received: September 30 2024; Revised: October 7 2024; Accepted: October 8 2024

that 80% of consumers have engaged in impulsive or blind consumption behavior, and consumers are more prone to irrational consumption in online shopping environments (Tibert & Willemijin, 2011). In August 2023, the 52nd China Internet Development Statistical Report released by the China Internet Information Centre (CNNIC) showed that as of June 2023, China's e-commerce live streaming user scale reached 765 million people, accounting for 71.0% of the total Internet users, of which the e-commerce live streaming user scale was 526 million people, accounting for 48.8% of the total Internet users (CNNIC, 2023). A large part of Chinese consumers' shopping behavior has shifted from physical shopping to online platforms, especially e-commerce live streaming shopping, and consumers' irrational consumption behavior has migrated to e-commerce live streaming platforms. Its interactive shopping experience, convenient shopping methods, fast payment means and festive online promotions stimulate consumers' buying desires, and the irrational consumption behavior in real life has extended to the e-commerce live streaming field, with "hand-chopping party", "moonlight family", "eat dirt", "buy it buy it" and other network buzzwords, image describes the irrational consumption behavior of e-commerce live streaming.

Existing scholars have conducted few studies on the mechanism of irrational consumer behavior in the context of e-commerce live streaming, or have only focused on one dimension. Ding(2018) studied the factors that affect consumer purchasing behavior in the "Internet celebrity + live streaming + e-commerce" model, and used in-depth interviews and questionnaires to conduct in-depth exploration and empirical testing of the factors that affect the irrational consumer behavior of e-commerce live streaming consumers; Han&Xu (2020) believed that the attributes of e-commerce anchors will affect consumers' shopping behavior. This study will comprehensively consider the key elements of consumer behavior such as e-commerce anchor attributes, seller characteristics, and shopping status, construct a theoretical model, explore the factors that affect consumers' irrational consumer behavior through e-commerce live streaming, deeply analyze the causes of irrational consumer behavior, and put forward reasonable suggestions.

Research Objectives

1) To study the components of e-commerce live streaming that influence consumers' irrational consumption behavior and determine the measurement indicators of their role consumers' irrational consumption behavior.

2) To clarify the correlation between e-commerce anchors' attributes, sellers' characteristics, consumers' shopping status and irrational consumption behavior, and analyze the mechanism of their role.

3) To analyzing the mediating role of consumer trust in live e- commerce and irrational consumer behavior.

4) To identify the biggest factors of live e-commerce that influence consumers' irrational consumer behavior according to the degree of their role.

Literature Review

1. E-commerce anchor attributes

E-commerce anchors are the most important link between consumers and sellers. The anchor's personal attributes, that is, skills, have a strong impact on consumers' shopping motivation. The anchor's personal attributes are more important than consumers' perception of the value of online shopping products (Cheng et al., 2022). Most consumer behaviors are based on trust in anchors and then extended to trust in products. Compared with traditional celebrities, e-commerce anchors can make consumers have stronger brand attitudes and willingness to buy (Fei&Zhou,2021), stimulating consumers' irrational consumption behaviors. Based on previous studies and the background of this study, hypotheses H1 and H2 are proposed.

H1 E-commerce anchor attributes significantly influence consumers' irrational consumption behavior.

H2 E-commerce anchor attributes significantly affect consumer trust.

2. Characteristics of e-commerce sellers

Sellers in e-commerce live streaming can be either the merchants who provide goods or the e-commerce anchors themselves. Consumers choose e-commerce sellers to purchase goods mainly based on the reputation and promotion strength presented by the e-commerce sellers. If consumers trust a seller with a good reputation, they tend to think that the seller's products may be of high quality (Mavlanova et al. 2016), and promotions may reduce the actual financial expenditure of consumers, allowing consumers to gain price advantages and make repeat purchases (Chandon et al., 2000), or they may cause consumers to deviate from their original purchase plans and produce irrational consumption behaviors. Therefore, this study proposes hypotheses H3 and H4.

H3 E-commerce live streaming seller characteristics significantly influence consumers' irrational consumption behavior.

H4 E-commerce live streaming seller characteristics significantly affect consumer trust.

3. Consumer shopping status

Whether shopping online or offline, consumers' consumption behavior will be affected by the immediate shopping status. This shopping status is on the one hand the consumer's mood when consuming, and on the other hand the presence and suggestions of peers when consuming. As more conversations and tasks take place in virtual environments such as e-commerce platforms, emotional contagion can occur without a physical location (Meng et al., 2021), affecting more consumer consumption behaviors. At the same time, the essence of shopping is a social experience. Peers will change the consumption experience. Peers can enhance the shopping experience by sharing experiences and providing support and help in the decision-making process (Borges et al. 2010). Based on previous research, hypotheses H5 and H6 are proposed.

H5 Consumer shopping status in e-commerce live streaming context significantly influences consumers' irrational consumption behavior.

H6 Consumer shopping status in e-commerce live streaming context significantly affects consumer trust.

4. consumer trust

An important reason why consumers generate consumption behavior is the trust transfer between merchants and consumers. Merchants establish trust relationships through product display and communication with consumers, and transform consumer trust into consumption behavior through interpersonal relationships and the flow of information. Li et al. (2014)

believe that trust is even more important for e-commerce than offline merchants. Accepting trust involves accepting a certain risk because they cannot experience the goods and check the products they are interested in buying before they arrive, so they consume The more consumers trust, the more they buy. Consumer trust not only directly affects irrational consumption behavior, but also plays an intermediary role between the various components of e-commerce live broadcast and consumers' irrational consumption. Research by He et al. (2018) confirmed that consumer trust plays an important role in e-commerce marketing. There is a significant mediating effect between design and consumers' continued purchase intention. Therefore, we propose research hypotheses H7-H10.

H7 Consumer trust significantly affects consumer irrational consumption behavior.

H8 Consumer trust in mediating between e-commerce anchor attributes and consumer irrational consumption behavior.

H9 Consumer trust mediates between e-commerce seller characteristics and consumer irrational consumption behavior.

H10 Consumer trust mediates between consumer shopping status and consumer irrational consumption behavior.

5. Irrational consumer behavior

Irrational consumption behavior is an irrational consumption decision made without pursuing utility maximization (Kollat&Willett, 1969). The comprehensive influence of internal and external factors prompts consumers to produce irrational consumption behavior. External factors include product characteristics, consumption scenarios, marketing Stimulation, etc., internal factors include consumer characteristics, emotions, etc. In the context of e-commerce live streaming, the interesting and interactive live broadcast atmosphere created by anchors is significantly positively related to consumers' impulse buying intentions, and personalized live broadcast content and easy-to-operate live broadcast interfaces can enhance consumers' pleasure. and a sense of immersion, thereby awakening consumers' impulse purchases (Yang&Yang, 2017).

Research Methodology

1. Population and sample

This study adopts a quantitative research method and selects consumers who watch e-commerce live streaming and have consumption behavior as the sample population in Changsha City, Hunan Province, China. As of the end of 2022, the resident population of Changsha City is 10,420,600, but there is a lack of specific data on the number of consumers who watch e-commerce live streaming and have consumption behaviors. Therefore, this study uses the formula of W.G. Cochran (1953) to calculate the sample size, in order to obtain the appropriate sample size ratio is set to 0.5, the confidence interval is 95%, and the maximum error capacity is not more than ± 5%, resulting in a sample size of about 385 people, taking into account the error rate of questionnaire distribution and the rate of invalid questionnaires, the sample size will be increased by 10% based on the calculation results, and the final sample size is determined to be 424 people. Non-probability sampling method - snowball sampling method for sampling, from small to large, gradually expanding the sample population, in order to facilitate the author to go beyond their own interpersonal circle, to reach more target groups, to complete the sample data collection.

2. Research tools

At present, the research on the influence of e-commerce anchors on consumers' irrational consumption behavior is still in the beginning stage, and the scale with higher authority and in line with the research objectives has not been retrieved for the time being, therefore, this study adopts the literature survey method and the expert interview method, collects the measurement items related to e-commerce Live Streaminging and irrational consumption behavior in the previous studies to improve them accordingly, and invites five experts in the related fields after the preliminary development of the scale is completed, scholars for IOC test to further improve the feasibility of the scale, and finally the questionnaire was made on this basis. The questionnaire is divided into two parts:The first part is demographic characteristics. This includes gender, age, occupation,income, number of live e-commerce views per month, number of live e-commerce purchases viewed per month, and dollar amount.

The second part is the body of the questionnaire, which includes survey items for the independent, dependent, and mediating variables.

There are three independent variables, totaling eight dimensions, with five question items for each dimension. The e-commerce anchor attractiveness, compatibility, professionalism, and interactivity entries were modified using the scales of Liu et al (2020), Lee&Watkins (2016), and Ohanian (1990); the e-commerce seller reputation entries were modified by the scale designed by Sirkka et al (1999); the e-commerce seller promotion entries were modified by the scale designed by scale modified by Beatty&Ferrell (1998); consumer sentiment entries modified by the scale designed by Adelaar et al (2003); and consumer shopping companion entries adapted from the scale designed by Bearden et al. (1989) and others.

The mediating variable was consumer trust, with five question items, adapted from the scale developed by Palvia (2009) et al.

The dependent variable was irrational consumer behavior, with eight question items, adapted from scales designed by Dholakia (2000), Stern (1962), and Rook&Hoch (1985).

Table 1 Measurement Scale Provenance

Projects	No.	Measurement item	Reference Scale Sources
Attractiveness (EA)	EA1	You watch an e-commerce anchor whose appearance appeals to you	Liu et al. (2020), Lee&Watkins (2016)
	EA2	You watch an e-commerce anchor who is attractive	
	EA3	You watch an e-commerce anchor with a good sense of humor	
	EA4	The e-commerce anchor you watch has engaging live content	
	EA5	The e-commerce anchor you watch has a certain level of influence	
Compatibility (EC)	EC1	The image of the e-commerce anchor you watch is compatible with the products they recommend	Liu et al. (2020)

	EC2	The image of the e-commerce anchor you watch is a good match for the product you recommend.	
	EC3	The image of the e-commerce anchor you watch is highly relevant to the products they recommend.	
	EC4	The communication style of the e-commerce anchor you watch is similar to yours.	
	EC5	The lifestyle of the e-commerce anchor you watch is similar to yours.	
Professionalism (EP)	EP1	The e-commerce anchor you watch has specialized skill expertise	Ohanian(1990), Liu et al. (2020)
	EP2	You watch an e-commerce anchor with a special skill set.	
	EP3	You watch an e-commerce anchor who has extensive experience with the recommended products	
	EP4	You watch an e-commerce anchor with sufficient expertise	
	EP5	You watch an e-commerce anchor who can give you professional guidance	
Interactivity (EI)	EI1	The e-commerce anchor you watch has a good rapport with you	Liu et al. (2020)
	EI2	You watch an e-commerce anchor whose content engages you effectively	
	EI3	The content of the live streaming you watch is of interest to you.	
	EI4	You watch the e-commerce anchor can reply and solve your problems in a timely manner	
	EI5	You can communicate with other consumers through pop-ups in the live streaming of the e-commerce anchor to exchange shopping experience	
Reputation (SR)	SR1	The live e-commerce you watch has a great reputation	Sirkka et al., （1999）
	SR2	The live e-commerce you watch has an honest reputation	
	SR3	The e-commerce live stream you watched has a good reputation for recommended goods	
	SR4	The e-commerce live streams you watch recommend goods that are reliable in quality	

	SR5	The e-commerce live streams you watch have good fan reviews	
	SP1	Ecommerce live promotions when you think it's a good deal	
	SP2	You save money during e-commerce live sales	
Promotion (SP)	SP3	You buy more than you need during a live sale.	Beatty&Ferrell (1998)
	SP4	The shorter the duration of an e-commerce live sale, the more you'll want to buy the item	
	SP5	You buy things you didn't intend to buy during a live e-commerce sale.	
	SE1	Watching a live e-commerce stream will change your low mood for the better	
	SE2	Watching live e-commerce releases your stress	
Emotions (SE)	SE3	Watching live e-commerce makes you feel happy	Adelaar et al （2003）
	SE4	Watching live e-commerce makes you feel excited	
	SE5	Watching live e-commerce will give you a thrill	
	SC1	You'll share e-commerce live shopping experiences with your peers	
	SC2	Your peers often share live e-commerce shopping experiences with you	
Shopping Companion (SC)	SC3	You buy live e-commerce products based on your peers' recommendations.	Bearden et al.(1989)
	SC4	You listen to your peers' opinions when purchasing unfamiliar live e-commerce products.	
	SC5	You refer to the comments of other consumers in the live stream when you shop on the e-commerce channel.	
	TC1	You find Ecommerce Live to be trustworthy	
	TC2	You feel Ecommerce Live's content is reliable	
Consumer trust (TC)	TC3	You feel that Ecommerce Live is honest	Palvia (2009), Liu et al. (2020)
	TC4	You feel that you will receive the same products as shown on E-Commerce Live	
	TC5	You feel that the products you buy on Ecommerce Live are exactly as expected	
	IC1	When you watch e-commerce live streaming, you see a lot of products that	Stern(1962),Rook& Hoch(1995),

		you don't plan to buy, but you want to buy them.	Beatty&Ferrell (1998), Dholakia (2000)
Irrational consumer behavior (IC)	IC2	When you watch e-commerce live streaming, you have the urge to buy the products you have no plan to buy.	
	IC3	When you watch e-commerce live streaming, you have the intention to buy products for which you have no purchase plan.	
	IC4	You make purchasing decisions with little thought when watching e-commerce live streaming.	
	IC5	You make purchasing decisions based on the number of buyers when watching e-commerce live streaming	
	IC6	You don't use many of the products you buy while watching a e-commerce live streaming.	
	IC7	You purchase items that were not part of your plan when watching a e-commerce live streaming	
	IC8	You buy the products you like when you watch live e-commerce.	

The questionnaire survey is adopted and has passed the STIU-HREC075/2024 certification.

Research Conceptual Framework

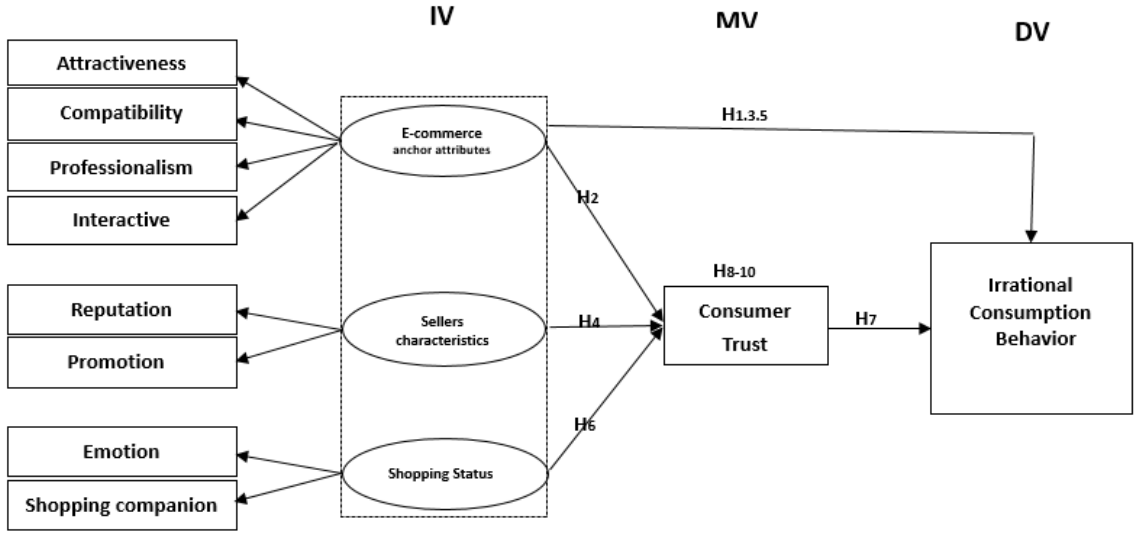

Figure 1 Research Conceptual Framework

E-commerce live streaming is an external stimulus for consumers to produce consumption behavior, and under the effect of a strong sense of presence, consumers are prompted to produce consumption behavior, and even irrational consumption behavior occurs unconsciously. This study expands on the basis of organizing and analyzing the existing research results of scholars at home and abroad, taking e-commerce anchor attributes, seller characteristics, and shopping status as the independent variables, and the dependent variable as the consumer's irrational consumption behavior, and trust as the mediating variable between e-commerce live streaming and the consumer's irrational consumption behavior. The conceptual framework of the study is established on the basis of the SOR model, which integrates the research dimensions of e-commerce anchor's attractiveness, compatibility, professionalism, and interactivity, and e-commerce seller's reputation, promotions, and consumers' emotions and shopping companions.The theoretical framework used in this study and the relationship between independent variables, dependent variables, and mediating variables are shown Figure 1.

Data analysis

In this study, through the snowball sampling method, for consumers who watch e-commerce live streaming and have consumption experience in Changsha, Hunan Province, China, 510 formal questionnaires were issued, 85 points of questionnaires with no e-commerce live streaming shopping experience, identical or missing answers were removed, and 425 valid questionnaires were recovered, with an effective sample recovery rate of 84%, and SPSS 22. 0 was used to analyze the sample's gender, age, education, income, the number of times per month to watch e-commerce live streaming, the number of times per month e-commerce live streaming shopping and the cost of information such as descriptive statistical analysis, the mean value is greater than 3, the standard deviation is greater than 0.8, indicating that the data are real and effective. Cronbach's alpha coefficient was used to measure the scale, and the Corrected Item-TotalCorrelation (CITC) values of each variable were higher than 0.6, and the Cronbach's alpha coefficients were all higher than 0.8, indicating that the scale has a high degree of reliability and good internal consistency. Upon further examination, the KMO value of the scale in this study was 0.912, which was higher than 0.7; at the same time, the P value was <0.05, which indicated that there was a good correlation between the variables and it was suitable for factor analysis. Using principal component analysis and orthogonal rotation method for validation factor analysis, the average extracted variance value (AVE) of each variable is higher than 0.5, and all the combined reliability CR values are higher than 0.7, the internal consistency of the variables is better, and there is a correlation between the total indexes and the variables, which means that the survey questionnaire has a good convergent validity, and the measurement model has a high degree of stability and reliability. On this basis, this study constructed a structural equation model to test whether the hypothesized relationship is valid.

1. Hypotheses Testing

Table 2 Path Analysis and Hypothesis Test

Path			β	Unstd.	S.E.	C.R.	P	Result
ZBSX	→	IC	0.215	0.374	0.110	3.392	***	Accepted
ZBSX	→	TC	0.310	0.592	0.135	4.387	***	Accepted
MJSX	→	IC	0.194	0.349	0.129	2.708	**	Accepted
MJSX	→	TC	0.210	0.414	0.155	2.663	**	Accepted
GWZT	→	IC	0.379	0.708	0.131	5.422	***	Accepted
GWZT	→	TC	0.208	0.425	0.141	3.02	**	Accepted
TC	→	IC	0.195	0.178	0.052	3.403	***	Accepted

Note: *** indicates p<0.001, ** indicates p<0.01, * indicates p<0.05.

EA :Attractiveness,EC :Compatibility ,EP :Professionalism ,EI :Interactivity ,SR :Reputation,SP: Promotion,SE :Emotions,SC: Shopping Companion,TC: Consumer trust,IC :Irrational consumer behavior ,ZBSX:E-commerce Anchor Attribute,MJTX:Sellers Characteristics,GWZT:Shopping Status

First, the standard path coefficient (β) of e-commerce anchor attributes (ZBSX) and irrational consumption behavior is 0.215, P<0.001, which indicates that e-commerce anchor attributes have a positive and significant impact on consumers' irrational consumption behavior, and hypothesis H1 is valid. The standardized path coefficients (β) of attractiveness (EA), compatibility (EC), professionalism (EP), interactivity (EI) and e-commerce anchor attributes (ZBSX) are 0.671, 0.761, 0.723, 0.695, respectively, which are greater than 0.6, indicating that the four observational variables are positively correlated with the latent variable e-commerce anchor attributes, and work together to influence consumers' irrational consumption behavior.

Second, e-commerce anchor attributes (ZBSX) and consumer trust (TC) have a positive and significant effect, the standardized path coefficient β = 0.310 and P < 0.001, the H2 hypothesis is valid, indicating that e-commerce anchor attributes can effectively promote the degree of consumer trust. The four e-commerce anchor attributes also work together to promote consumer trust.

Third, the standardized path coefficient (β) of e-commerce seller characteristics (MJSX) and irrational consumption behavior is 0.194 and P<0.01, indicating that e-commerce seller characteristics have a positive and significant impact on consumers' irrational consumption behavior, and hypothesis H3 is valid. The standardized path coefficients (β) of reputation (SR), promotion (SP) and e-commerce seller characteristics (MJSX) are 0.736 and 0.670, respectively, which are greater than 0.6, indicating that the two observed variables are positively correlated with the latent variable e-commerce seller characteristics, and jointly act on consumers' irrational consumption behavior.

Fourth, the standardized path coefficient of e-commerce seller characteristics (MJSX) and consumer trust (TC) β= 0.210 and P< 0.01, there is a positive and significant effect, and the hypothesis of H4 is valid, which indicates that e-commerce seller characteristics can effectively promote the degree of consumer trust. E-commerce sellers' reputation and promotion work together to promote consumer trust.

Fifth, the standard path coefficient (β) of consumer shopping status (GWZT) and irrational consumption behavior is 0.379, P<0.001, indicating that consumer shopping status has a positive and significant effect on irrational consumption behavior, and hypothesis H5 is valid. The standardized path coefficients (β) of Consumer Emotion (SE), Shopping Companion (SC) and Consumer Shopping Status (GWZT) are 0.722 and 0.784 respectively, which are all greater than 0.7, indicating that the two observed variables are positively correlated with the latent variable, Consumer Shopping Status, and work together to influence consumer irrational consumption behavior.

Sixth, the standardized path coefficient of consumer shopping status (GWZT) and consumer trust (TC) β= 0.208 and P< 0.001, there is a positive and significant effect, and the H6 hypothesis is valid, which indicates that consumer shopping status affects consumer trust. Consumer shopping emotions, shopping companions together affect consumer trust.

2. Mediating Effect Testing

Table 3 Mediating Effect Testing

Path	Effect	Mediating Effect Testing			P	Result
		β	LLCI	ULCI		
ZBSX→TC→IC	Direct	0.215	0.084	0.341	0.003	
	Indirect	0.060	0.018	0.114	0.003	
	Total	0.275	0.151	0.392	***	Mediation
MJTX→TC→IC	Direct	0.194	0.030	0.335	0.020	
	Indirect	0.041	0.006	0.089	0.021	
	Total	0.234	0.076	0.370	0.008	Mediation
GWZT→TC→IC	Direct	0.379	0.267	0.512	***	
	Indirect	0.040	0.009	0.081	0.010	
	Total	0.420	0.303	0.549	***	Mediation

Note: *** indicates p<0.001, ** indicates p<0.01, * indicates p<0.05.

EA :Attractiveness,EC :Compatibility ,EP :Professionalism ,EI :Interactivity ,SR :Reputation,SP: Promotion,SE :Emotions,SC: Shopping Companion,TC: Consumer trust,IC :Irrational consumer behavior ,ZBSX:E-commerce Anchor Attribute,MJTX:Sellers Characteristics,GWZT:Shopping Status

First, the mediating effect of consumer trust (TC) between e-commerce anchor attributes (ZBSX) and irrational consumption behavior (IC) was verified. The total effect is c=0.275, p<0.001, indicating that consumer trust mediates significantly between e-commerce anchor attributes and irrational consumption behavior. Where the direct effect does not contain 0 as c'=0.215 (LLCI=0.084,ULCI=0.341), the indirect effect is ab=0.060 (LLCI=0.018,ULCI=0.114), indicating that e-commerce anchor attributes not only directly affect consumers, but also indirectly affect consumers' irrational consumption behavior through the mediator of consumers' trust, and consumers' trust plays a partial mediating role between the two.

Second, the mediating effect of consumer trust (TC) between e-commerce seller characteristics (MJTX) and irrational consumption behavior (IC) is verified. As shown in Table 3, the mediating effect of consumer trust between e-commerce anchor attributes and irrational consumption behavior is significant, with an effect size of c=0.234, p<0.001. where the direct effect does not contain 0 as c'=0.194 (LLCI=0.030,ULCI=0.335), and the indirect effect is ab=0.041 (LLCI=0.006 ,ULCI=0.089), indicating that e-commerce seller characteristics can influence consumers' irrational consumption behavior both directly and through consumer trust, and that consumer trust plays a partial mediating role between the two.

Finally, the mediating effect of consumer trust (TC) between consumer shopping status (GWZT) and irrational consumption behavior (IC) is verified. The direct effect does not contain 0 as c'=0.379 (LLCI=0.267,ULCI=0.512), and the indirect effect is ab=0.040 (LLCI=0.009,ULCI=0.081), which indicates that the consumer shopping status will directly affect the consumer irrational consumption behavior, and also act on the consumer's irrational consumption behavior through the consumer trust, with the effect size is c=0.275, p<0.001, consumer trust has a partial mediating role between shopping status and irrational consumption behavior.

3. Discussion

Table 4 has shown that the standardized path coefficients between the variables are 0.215, 0.310, 0.194, 0.210, 0.379, 0.208, 0.195 respectively, confirming that e-commerce live streaming anchor attributes, e-commerce seller characteristics, and consumer shopping status significantly affect irrational consumption behavior and consumer trust, and that there is a partially intermediary role of consumer trust in the relationship between the three elements of e-commerce live streaming's “people+goods+fields” and the consumer's irrational consumption behavior. partially mediating role, the size of the mediating role is 0.275, 0.234, 0.420, respectively, and the 10 research hypotheses of this study are all valid, as shown in Table 4. The results are basically consistent with the research results of Liu et al. (2020), Meng et al. (2020), Han&Xu (2020), Soderlund et al. (2021) on the impact of e-commerce anchors and consumer trust on consumer behavior, and are consistent with the research conclusions of Kotler et al. (2000), Luo (2005), Ma (2011), Chang (2013) and others based on offline or traditional shopping research on the impact of reputation, promotions, consumer emotions, and shopping companions on consumer consumption behavior.

Table 4 Results of Hypotheses

No.	Hypothesis	Result
H1	E-commerce anchor attributes significantly influence consumers' irrational consumption behavior.	Accepted
H2	E-commerce live streaming seller attributes significantly influence consumers' irrational consumption behavior.	Accepted
H3	Consumer shopping status in e-commerce live streaming context significantly influences consumers' irrational consumption behavior.	Accepted
H4	E-commerce anchor attributes significantly affect consumer trust.	Accepted
H5	E-commerce live streaming seller characteristics significantly affect consumer trust.	Accepted

H6	E-commerce live streaming significantly affects consumer trust in the context of consumer shopping status.	Accepted
H7	Consumer trust significantly affects consumer irrational consumption behavior.	Accepted
H8	Consumer trust in mediating between e-commerce anchor attributes and consumer irrational consumption behavior.	Accepted
H9	Consumer trust mediates between e-commerce seller attributes and consumer irrational consumption behavior.	Accepted
H10	Consumer trust mediates between consumer shopping status and consumer irrational consumption behavior.	Accepted

Research Findings

1. Through searching and analyzing previous studies and conducting questionnaire surveys, a structural equation was constructed for verification. The main factors that affect consumers' irrational consumption behavior through e-commerce live streaming include e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status, and consumer trust. Among them, the e-commerce anchor attributes include four observed variables: attractiveness, matching, professionalism, and interactivity. The e-commerce seller characteristics include two observed variables: reputation and promotion. The consumer shopping status includes two observed variables: consumer emotions and shopping companions. The e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status, and consumer trust can affect consumers' irrational consumption behavior individually or in combination.

2. E-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status, and consumer trust are positively correlated with consumers' irrational consumption behavior, and significantly affect irrational consumption behavior, with effect sizes of 0.215, 0.194, 0.379, respectively. 0.195. In other words, the greater the attractiveness of the e-commerce anchor, the more consistent the match with the product, the stronger the professionalism, and the more frequent the interaction with consumers, the better the reputation of the e-commerce seller, the stronger the promotion, and the greater the consumer's confidence. The more excited the emotion, the more shopping companions and the more positive the reviews, the more irrational consumption behavior can be stimulated by consumers. Moreover, the more consumers trust e-commerce live streaming, the more they will reduce their risk awareness and lead to irrational consumption behavior.

3. E-commerce atenchor attribus, e-commerce seller characteristics, and consumer shopping status can directly affect consumer irrational consumption behavior, and can also act on consumer trust, and then act on consumer irrational consumption behavior through consumer trust. The direct positive impact of e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, and consumer shopping status on consumer irrational consumption behavior is 0.215, 0.194, 0.379, and 0.195. After introducing the variable of consumer trust, the total impact on irrational consumption behavior reached 0.275, 0.234, and 0.420. The total impact effect is significantly higher than the direct impact effect, indicating that consumer trust plays a mediating effect between e-commerce anchor attributes, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status, and consumer irrational consumption behavior. The size of the mediating effect is 0.060, 0.014, and 0.40, respectively. In other words, e-commerce live

broadcasting will stimulate consumers' irrational consumption behavior by enhancing consumer trust.

4. E-commerce atenchor attribus, e-commerce seller characteristics, consumer shopping status, and consumer trust can significantly affect consumers' irrational consumption behavior, but the degree of influence varies. The data in Table 2 and Table 3 show that the most influential factor in consumers' irrational behavior during watching e-commerce live streaming is the consumer's shopping status. The consumer's own emotional stability and the degree of influence by shopping companions are the factors that affect consumers' irrational consumption behavior. The biggest influencing factor. This is one of the reasons why e-commerce live streaming continue to launch promotional gimmicks such as limited-time flash sales, lottery draws, red envelopes, buy one get one free, etc. It is hoped that exciting prices and seductive words from e-commerce anchors can change consumers' shopping state and make irrational consumption decisions.

Recommendations

1.Theoretical Recommendation

First, further study the relationship between consumer shopping status and irrational consumer behavior. Future research should explore the specific impact of different emotions (negative or positive, etc.) and different types of shopping companions (real or virtual, etc.) on irrational consumer behavior when watching e-commerce live streaming, as well as the role of this impact on different types of consumer groups. This will help to further understand the impact mechanism of e-commerce live streaming on consumer irrational consumer behavior.

Second, conduct international comparative studies. The degree of development of e-commerce live streaming in different countries is different, and the impact on consumer irrational consumer behavior is different. Moreover, the mechanism of irrational consumer behavior of consumers from different cultural backgrounds when watching e-commerce live streaming is also different. It is conducive to enriching the perspective of theoretical research and more comprehensively understanding the irrational consumer behavior of consumers in the context of globalization.

Finally, increase research elements and build a more comprehensive theoretical model. Taking into account factors such as consumers' economic income, education level, e-commerce live broadcast platform, and e-commerce live broadcast product types, it is convenient to have a deeper and more comprehensive understanding of the impact of e-commerce live streaming on consumers' irrational consumer behavior.

2 .Practical Recommendation

First, advocate rational consumption by consumers. Although irrational behavior of consumers is inevitable, consumers should sort out the correct consumption concept. You can set up a psychological account to reduce unnecessary consumption expenditure; try to understand the product information before consumption, and strictly purchase on demand; extend the interval between each consumption and reduce the frequency of consumption, especially during e-commerce festivals such as 6.18 and Double Eleven, restrain the temptation of e-commerce live marketing information.

Secondly, improve the integrity of e-commerce sellers. In recent years, the phenomenon of "turnover" of e-commerce live streaming has been common, which has seriously damaged the reputation of the live broadcasters and brands and affected consumer trust. As the provider of goods, e-commerce sellers have the obligation to be responsible for the goods purchased by

consumers. The product information, quality and price provided should be true and effective, rather than relying solely on low-price marketing to deceive consumers.

Finally, enhance the attributes of e-commerce anchors. E-commerce anchors are the most important component of e-commerce live streaming and are the key to attracting consumers. However, at this stage, the homogeneity, modeling and scripting of e-commerce anchors are very serious, which can easily cause consumers' aesthetic fatigue. Therefore, e-commerce anchors should learn to develop in a differentiated manner, further highlight their own characteristics, strengthen their product selection capabilities, continuously learn professional knowledge, enhance their emotional connection with consumers in the live broadcast room, and increase user stickiness and loyalty.

References

Adelaar,T.,Chang,S.,&Lancendorfer,K.M. (2003). Effects of media formats on emotionsand impulse buying intent. *Journal of Information Technology*, 18 (4), 247-266.

Bearden,W.O.,Netemeyer,R.G.,&Teel,J.E. (1989). Measurement of consumer susceptibility to interpersonal influence. *Journal of Consumer Research*,15,473-481.

Beatty,S.E.,&Ferrell,M.E. (1998). Impulse Buying:Modeling its recursors. *Journal of Retailing*, 74 (2), 169-191.

Borges, A., Chebat, J. C., & Babin, B. J. (2010). Does a companion always enhance the shopp ing experience?. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 17 (4), 294-299.

Chang,K.C. (2013). How Reputation Creates Loyalty in the Restaurant Sector.*International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 25 (4), 536-557.

Cheng,H.N.,Huang,Y.T.,Huang,J.S. (2022). The Application of DEMATEL-ANP in Livestrea m E-Commerce Based on the Research of Consumers' Shopping Motivati on. *Scientific Programming*, 2, 1-15.

CNNIC. (2023). The 52th Statistical Report on Internet Development in China. *Online.* Retrieved August 30, 2023, from https://www.cnnic.cn/n4/2023/0828/c88-10829.html

Cochran, W. G. (1953). Matching in analytical studies. *American Journal of Public Health and the Nations Health*, 43 (6), 684-691.

Ding, M. L.. (2018). Research on the influence of consumer purchase behavior under the model of "Netflix + Live Streaming + E-commerce". *China Market,* 16, 148-149.

Dholakia,U.M. (2000). Temptation and resistance: an integrated model of consumption impulse formation and enactment. *Psychology&Marketing*. 17 (11), 955-982.

Fei, H.P.,&Zhou, C.C. (2021). Host types and brand attitudes and purchase intentions--an exp erimental study based on webcast shopping scenarios. *Journal of Henan Normal Univ ersity (Philosophy and Social Science Edition),* 48 *(*3), 80-89.

Han,X.Y.,&Xu,Z.L. (2020). The influence of e-commerce anchor attributes on consumers' willingness to purchase online - A study based on the rooting theory approach. *Foreign Economics and Management*, 42 (10), 62-75.

Kahneman,D. (2003). Maps of Bounded Rationality: Psychology for Behavioral Economics. *American Economic Review*, 93, 1449-75.

Kollat,D.T.,&Willet,R.P. (1969). Is impulse purchasing really auseful concept for marketing decision?.*Journal of Marketing*, 33 (5), 21-31.

Kotler,P. (2000). *Marketing Management*. New Jersey: Prentice HalL.

Lee,J.E.,&Watkins,B. (2016). YouTube vloggers' influence on consumer luxury brand perceptions and intentions.*J.Bus.Res*, 69, 5753-5760.

Li,H.,Jiang,J.h.,&Wu,M.j. (2014). The effects of trust assurances on consumers' initial online trust: a two-stage decision-making process perspective. *Int. J. Inf.Manag*, 34 (3), 395-405.

Liu,F.J.,Meng,L.,Chen,S.Y.,&Duan,K. (2020). A study on the impact of Netflix live streaming on consumers' purchase intention and its mechanism. *Journal of Management,* 17 (1), 94-104.

Luo,X.M. (2005). How Does Shopping With Others Influence Impulsive Purchasing?. *Journal of Consumer Psychology*, 15 (4), 288-294.

Ma,Y.B.,&Chao,G.L. (2011). The impact of peer's consistent evaluation on individual consumption hedonic experience - A perspective based on the asymmetry of peer influence in the process of joint consumption of hedonic products. *Modern Management Science*, 3, 23-24+63.

Mavlanova, T., Benbunan-Fich, R, &Lang, G. (2016). The Role of Extemal and Intermai Sign als in E-commerce.*Decision Support Systems*, 100 (88), 59-68.

Meng,L.,Liu,F.J.,&Chen,S.Y. (2020). Can I arouse you–A study on the mechanism of the influence of different types of live weblebrity information source characteristics on consumers' purchase intention. *Nankai Manag. Rev*, 23, 131-143.

Meng,L.,Duan,S.,Zhao,Y.,Lü,K.,&Chen,S. (2021). The impact of online celebrity in live streaming E-commerce on purchase intention from the perspective of emotional contagion.*J.Retail.Consumer Serv*. 63, 102733.

Ohanian,R. (1990). Construction and validation of a scale to measure celebrity endorsers' perceived expertise,trustworthiness,and attractiveness. *Journal of Advertising*, 19 (3), 39-52.

Palvia,P. (2009). The role of trust in e-commerce relational exhange: A unified model. *Information&Management*, 46, 213-220.

Rook,D.W.,&Hoch,S.J. (1985). Consuming impulses. *Advances in Consumer Research*, 12 (3), 23-27.

Soderlund,M.,Oikarinen,E.L.,&Tan,T.M. (2021). The happy virtual agent and its impact on thehuman customer in the service encounter.*J.Retail.Consumer Serv.* 59, 102401.

Stern,H. (1962). The Significance of Impulse Buying Today. *Journal of Marketing*. 26, 59-62.

Tibert,V.,&Willemijin,V.D. (2011). The infiuence of online store beliefs on consumer onlineim pulse buying:a model and enpirical application. *Information & Management*, 48 (8), 320-327.

Yang,K.,&Yang,W. (2017). "Webcasting+":A new model of brand marketing under the influe nce of mobile Internet. *Publishing Wide Angle*, 10, 65-67.

The Study on the Ethnic Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works

Ziyu Zhou,
Phakamas Jirajarupat and Xiulei Ren
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:309581538@qq.com

****

Abstract

With the rapid development of Chinese choral art, more and more national choral works are remembered by the world audience for their strong national style, novel performance methods and modern composition techniques. Liu Xiaogeng is a national first-class composer in China. In the process of his creation, he has formed a new personal choral creation style with both national and contemporary characteristics. His works are full of national language characteristics, national instrument characteristics, national form characteristics, national performance characteristics, and national cultural and ideological characteristics. From the perspective of the national complex of his creation, his creation and adaptation of choral works have given the traditional folk songs of Yunnan a contemporary atmosphere without stripping away the national characteristics of Yunnan folk songs. His works have high artistic and aesthetic value.

The purpose of this study is to analyze the national language characteristics, national instrument characteristics, national form characteristics, national performance characteristics, and national cultural and ideological characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works, to better understand the aesthetic and cultural connotations of his choral music works, and to better guide the innovation paradigm of contemporary Chinese choral music works.

Keywords: Liu Xiaogeng; Choral Music Works; Ethnicity; Characteristics

Introduction

The use of ethnic musical materials is a major feature of Liu Xiaogeng's choral music works. The national aesthetic characteristics of his works are mainly manifested in the use of thenational language and the specific liner notes (cadences) developed from the national language, such as"Ai Luo Ai Luo Ai Luo Ai Luo, Barla BarlaBarlaBarla", "Meng Barla Meng Barla Rasi", "Crooked ah Luo", "Huai Ai Luo", "Hey Luo" and so on. "..... "Hei Luo", etc., these liningsthemselves with "tone", very emotional expression and atmosphere rendering power.Secondly, many folk songs and ditties are used as musical elements in his works, and he often enhances the ethnic flavour of his works by repeating typical musical phrases.At the same time, many rituals with folklore connotations are also preserved in the performance of choral music. In terms of nationalised instrumental accompaniments, such as the pneumatic instrument "Wicker" (also known as Bawu), "Banluo", "Conch", "Cow Horn", etc.; the stringed instrument "Sen", "Dingdao", "Cow Horn", etc.; and the choral instrument "Seng", "Dingdao", "Cow Horn". "etc.; stringed instruments "Sen", "Dingdao", "Muding", etc.; stringed instruments "Xiding "Xidong", "Duo Luo"; membrane sounding instruments such as elephant foot drums; body sounding instruments such as point gongs, cymbals, gongs, etc.; these are the

* Received: April 6 2024; Revised: May 5 2024; Accepted: May 9 2024

characteristic instruments of Yunnan's ethnic minorities, and thus their sound effects will also carry strong characteristics of ethnic music.LiuXiaogeng's choral works are accompanied by these ethnic instruments to a large extent in order to preserve the original ethnic characteristics, and while preserving these original ethnic characteristics, the process of creating Liu Xiaogeng's choral music is the process of spreading the cultural ideas of Yunnan's ethnic minorities. In this process, Liu Xiaogeng not only wants to grasp the soul and flavour of Yunnan's minority music, but also wants to give it the normative paradigm of modern staging, and to deal with the relationship between "ethnicity and modernity", which is one of the important elements in the creation of Liu Xiaogeng's choral music works.

Literature Review

The book "The Three Musketeers of Yunnan" written by Chen Jinsong and Hou Jingyi contains many of Liu Xiaogeng's songs. This study excerpts the author Liu Xiaogeng's discussion on the characteristics of his national music form and the characteristics of national music culture and thought. Liu Xiaogeng believes that Yunnan's choral music has rich ethnic elements, and the musical symbols of each ethnic group have the characteristics of each ethnic group. This study focuses on summarizing Liu Xiaogeng’s composition techniques of collage and blending, in order to demonstrate Liu Xiaogeng’s unique compositional techniques. Secondly, this study takes the track "Water Sacrifice" as an example to elaborate on the ideological characteristics of water culture in Dai music. Jia Daqun elaborated on the definition of the term "musical structure" in the article "Introduction to Structural Analysis". This study quoted its definition to describe the formal structure formation method of Liu Xiaogeng's choral music works. In the article "Research on Liu Xiaogeng's Choral Composition Techniques and Personal Creative Practice", Lin Youyou analyzed the composition techniques of Liu Xiaogeng's choral music works in detail. This study quoted his discussion in the track "Drunk in the Cloud Hometown" to analyze Liu Xiaogeng's choral music works. unique composition techniques. Wu Qiaofeng analyzed the national language characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works in the article "The Artistic Characteristics and Singing Processing of Yunnan's Original National Vocal Work "Ah Ha Du Ya"" and showed many dialectal lining words in Liu Xiaogeng's works. This study Some of the liner notes were collected in this document as materials that exemplify the national characteristics of Liu Xiaogeng's choral works. In the article "Research on the National Characteristics and Singing Style of Liu Xiaogeng's Vocal Works - Taking "A Nest of Birds" and "Wei Sa Luo" as Examples", Xie Jiachen outlined the creative concepts and creative characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works. This study quoted Its part on the characteristics of national musical instruments in Liu Xiaogeng's choral music works is mainly used to analyze the characteristics of national musical instruments. In the article "A Brief Discussion on the Use of National Languages in Liu Xiaogeng's Choral Compositions", Zhang Chuchen mainly analyzes the application of national languages in Liu Xiaogeng's choral music works. This study refers to its brief analysis.

Research Objectives

Analyze the national language characteristics, national instrument characteristics, national form characteristics, national performance characteristics, and national cultural and ideological characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works to better understand the aesthetic and cultural connotations of his choral music works.

Research Methodology

The research methods of this paper are mainly literature analysis, interview, field investigation and comparative analysis, including collecting information about the national language characteristics, national instrument characteristics, national form characteristics, national performance characteristics and national cultural and ideological characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works. The data mainly comes from China National Knowledge Infrastructure, Yunnan Provincial Library, Yunnan Literature and Art Museum, Yunnan Provincial Museum, online data and purchased books, etc., and is classified, summarized and logically deduced to sort out the national creative techniques used in Liu Xiaogeng's choral music works.

Research Scope

Scope of Content: Research works include "Drunk in the Cloud Homeland", "Waisaluo", "Tattoo", "Bamboo House Fantasy", "Water Rituals", "Going Home", "Into the Beautiful, Into the Magical", "A Nest of Sparrows", "Sariluo", "Water Hen", "Elderly Seagulls", "Snail Picking Song", "Newly Written Song for Catching Birds", "Beautiful White Clouds", "The Ancient Tune of Naxi - -The Moon is Getting Married Tonight", "The River Runs Through It", "The Swing", "Aha Dua", "Rhymes of the Mountain".

Time frame: 2022-2024

Area: Honghe Hani and Yi Autonomous Prefecture, Xishuangbanna Dai Autonomous Prefecture, Wenshan Zhuang and Miao Autonomous Prefecture, Lijiang City, Dali City, Hainan Li Autonomous County, Yunnan Province, China

Research Conceptual Framework

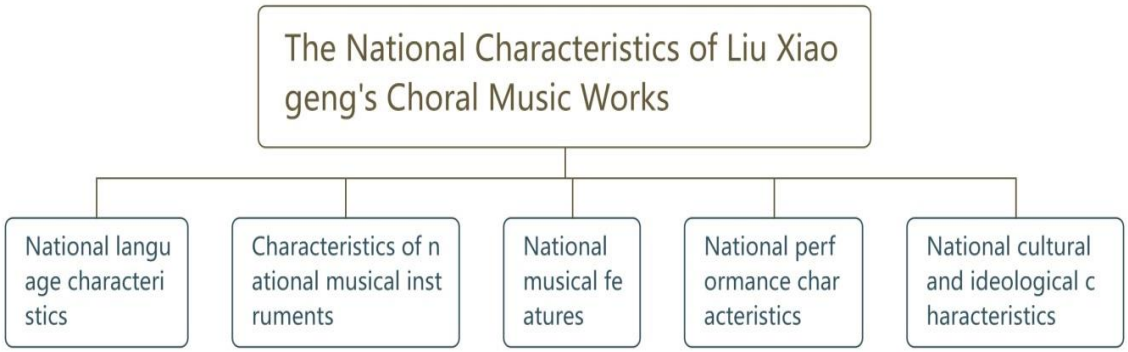

Figure 1 Research Conceptual Framework
Source: Constructed by the researcher

Research Findings

1. The National Language Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works

The materials used for the creation of choral music works by Mr Liu Xiaogeng basically come from the minority languages of Yunnan(Zhang, 2018). Because Yunnan is a multi-ethnic settlement area, the ethnic minorities that live intermingled throughout China's Yunnan Province are mutually influenced and intermingled in their musical cultures. Naturally, Liu Xiaogeng would incorporate the mother tongue of the ethnic groups to which he belongs into his choral music works while absorbing the musical materials of the ethnic groups in Yunnan. This is shown in his compositional characteristics, i.e. he often intercepts musical materials from the liner notes and cadences of the languages of various ethnic minorities. Liu Xiaogeng himself believes that it is necessary to grasp the linguistic characteristics of each ethnic group in depth, and to refine, process and reorganise them so as to integrate them with the music, in order to make the choral repertoire have a national flavour and at the same time exude its own artistic charm, which will make the works have the vitality to penetrate time and space. In other words, using the language of ethnic minorities as lyrics or liner notes has a special performance effect of expression and meaning, and at the same time, it can also show the rich aesthetic sense of ethnic style to the outside world.

For example, in the girls' chorus of the track "Drunk in the cloud hometown", Liu Xiaogeng also uses a lot of Bai dialect liner notes and cadences in this track, and there is an unwritten saying in Bai folk songs: when the song is sung, the liner notes come with it. In the 57th measure of the A section of the piece, the soprano just starts the phrase, and the unique Bai dialect "ah-yi" liner notes appear in the first line of the song (see Figure 2 for details), the whole lyrics are as follows: "ah-yi 19 peaks into the clouds", followed by the second line of the song The second line of the song follows: "Ah Yi 18 streams and clear streams surround the mountains", also in a nine-beat interval of fifths and sevenths with "ah yi" as a cadence. In addition, there are also many phrases that begin with the phrase "Good morning, A-Go, A-Do-Work, Fine Liver Tickets", which are also unique to the Bai language and express nicknames or compliments. A lot of spoken nonsense words, such as "a few autumn le, heart leisurely, early, hey, ni ah, ah le le, ah chant chant" and so on are also unique to the daily life of the Bai people's exclamatory words.

Figure 2 Drunk in the cloud hometown
Source: (Lin, 2023 : 62)

In addition to this, such as "Vaisaluo", "Tattoo", "Bamboo House Fantasy", "Water Ritual" are choral works created with Dai liner notes and liner notes, the "Ai Vaisaluo" liner notes inserted in "Vaisaluo", and the "Ah Ai" liner notes often found in "Bamboo House Fantasy" are Dai language. It is the language of the Dai ethnic group; for example, "Going Home", "Into Beauty, Into Wonder", "A Nest of Sparrows","Sariluo" is composed using Yi lyrics and cadences.and "Sai Luo Li, Tili Li LiLi, Lulu LuluLulu, Sai Luo" in "Into Beauty, Into Wonder" is a good example of lyrical lyric liner notes;For example, "Water Hen" and "Old Man Seagull" are created by using Zhuang liner notes and liner notes; for example, "Song of Picking Up Snails" and "New Song of Catching Birds" are created by using Li liner notes and liner notes; and for example, "Beautiful White Clouds" and "Naxi Ancient Tune - Seeking" are created by using Naxi liner notes and liner notes;Such as "the moon tonight to get married" is the use of Brown liner notes and liner notes to create, the Brown language belongs to the South Asian language family Mon-Khmer language group Brown language branch, so "wai, ou ai",

"meng li meng li meng li", "wengba sha Ai Li Luo", "A Xi Guang Yang De Le", "Ah Li" and other words are also used by Liu Xiaogeng in his works;For example, "The Little River Runs Through the Water" is composed using the liner notes and cadences of the Bai and Yao ethnic groups;For example, "Autumn Swing" is composed by using Gelao liner notes and liner cadences; for example, "Ahhaduya" is a combination of exclamations from different ethnic minorities, such as Yi, Hani, Tibetan, Zhuang, etc. (Wu, 2017), The lyrics of the songs contain lyric interludes of ethnic minorities such as "maimaisansna" and " Di Li Di Di Li Di "(Wu, 2017).

2. The Characteristics of Ethnic Instruments in Liu Xiaogeng's Choral Music Works

In order to set the atmosphere and mood, Liu Xiaogeng often uses instruments with ethnic characteristics to create different forms of sound effects. For example, in the track"VaiSaro", the Dai-style percussion instrument Elephant Foot Drum is used, which is shaped like an elephant's foot, generally made from a whole section of mango tree, with a large drum at both ends and a small drum in the middle, covered with cowhide skin, and played in a variety of ways such as back-side boxing, front-side finger-striking, and sideways palm-striking (Xie, 2019). For example,"in A Nest of Sparrows", Liu Xiaoqeng uses the Yi style sanxian for accompaniment. Sanxian is a kind of plucked string instrument unique to the Yi people in the Red River Valley, which is modelled on the cylinder style of the zither, with the internal cavity hollowed out and covered with sheepskin on one side, which is placed on the right side of the waist and crotch when playing, with the head of the zither angled towards the left, and the back strap hung around the neck, so that the players need to adjust the pitch of the zither with their left hands and take plectrums to play the strings with their right hands. The player needs to adjust the pitch with the left hand and play the strings with the right hand by holding the plectrum. The sound is clear and crisp, with the unique national charm of the Yi ethnic group.For example, in the track "Drunk in the cloud hometown", Liu Xiaogeng uses the Han Chinese small and large drums, the Xinjiang Uygur tambourine, and the Yi, Manchu, Bai and other ethnic instruments, such as the King's Whip (also known as the Flower Stick and the Money Stick), for the purpose of rendering the emotions as much as possible, which greatly enriches the expressive power of the track's timbre. Drunk in the cloud hometown of the A section of the first use of small drums, from weak to strong to increase the rhythmic density, showing the exuberant musical mood; in the C section of the drums to strengthen the volume and pitch of the drums, the rhythmic pattern of the first eight and then sixteen well rendered on the racecourse of the ten thousand horses galloping to win the speed of the enthusiastic scene; at the same time in the C section of the tambourine into the mix, the four-beat roll of the two bars, showing a very strong colour of the desert and the West; in the D section of the climax part, the addition of the Baowang whip (called flower stick), which greatly enriches the sound expression of the track. In the climax of the D section, the whip is added, as a representative of festive music, the whip is a kind of percussive instrument, Liu Xiaogeng through the stomping, high-fiving and the whip's shaking dance, shaping the end of the horse race after the most celebratory and lively moment of the Bai people, exuberant rhythms, the whip in the wind brought by the shrill whistles ringing through the racecourse, the mood of the people into the climax of the music at the same time, so that the listener the listener's spirits are invigorated (Lin, 2023).

3. The Ethnic Compositional Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works

Liu Xiaogeng's choral music works have a very rich ethnic character because he is good at softening various symbols of different ethnic groups together in his compositional approach (Chen & Hou, 2018). which in turn makes the works rich. He personally believes that "Yunnan's chorus is rich in ethnic elements, and these elements are exactly the genes I use to compose ethnic music. These genes determine the different characteristics of different ethnic groups; the Dai are the Dai, the Yi are the Yi, and the Wa are the Wa, and each ethnic group's musical symbols are powerful, and all of them can be heard and infected by people all over the world." (Chen & Hou, 2018). It is based on this kind of thinking that he always uses the most up-to-date and modern composing techniques in his works, blending the most local, primitive and original ethnic music together, and technically making it impossible to see the collage traces. In this way, his works are national, contemporary and universal.Furthermore, as many ethnic minorities can develop into polyphonic music within the context of monophonic music, it is necessary for composers to constantly blend the music of various ethnic groups to form their own styles. Liu Xiaogeng is very good at using this kind of collage and blending compositional techniques to form his own artistic creation style. At the same time, he believes that the most difficult thing for a composer is to really form his own style, which requires a series of works to show his personal artistic style and mark, and excellent artists should be different. Secondly, Liu Xiaogeng also believes that although good music is very different all over the world, good music must be the music that can form emotional resonance with the audience, and the music with emotional resonance can move people's hearts.

Liu Xiaogeng's attitude towards music is sincere and devout. Each piece of his music has been picked up in the field, collected materials, crumbled, refined and restructured into each precious note and movement. In his works, he does not focus on textbook compositions, but each piece has a story and emphasises the plot and details of the story, combining his years of creative concepts and tools to give each piece a spirited life. Artistic individuality is the composer's personal imprint left in the work.LiuXiaogeng compares artistic personality to "secret code", and says that to judge the maturity of a composer is to see whether he has the "secret code" or not. Undoubtedly, the multi-element music contained in his chorus is his "secret code", that is, his artistic personality. It is mainly embodied in the musical language of his works, such as melody, rhythm, tempo, harmony, polyphony, pattern, modulation and so on, and the combination of these many elements forms his highly individual musical language.

Take the track "Ah-ha-du-ya" as an example, Liu Xiaogeng's use of tuning in this track is mainly based on Yi and Hani folk music materials, with the pentatonic scale plagal la-dol-re-sol-la as the structure of the tone rows, melodic derivation, and the subsequent addition of random ascending level-III tones$^{\#}$do, which is a unique element of the national tuning in the Yi Hai Cai Caviar. Secondly, the track "Ahhaduya" also adopts the technique of heterogonal transposition, where the key remains unchanged and the pitch is changed in multiple ways. For example, the introduction, A andA_1 parts of the song are in D-feather mode, which belongs to the F-house system; the A_2 part is directly transposed in E-feather mode, which belongs to the G-house system. This kind of transposition technique, which belongs to Yi music, maintains the artistic oriental flavour style of the Feather modulation, and at the same time shows the rich emotional ups and downs of the tune through the multiple changes of the key height (Wu, 2017).

The structure of music is the formal embodiment of the musical material, "the musical practice (internal structure) consisting of various musical structural elements, which are either the same or different, is distributed and combined in a certain way or logic in a vast space (including physical acoustic space and psychological thinking space) and in the process of starting and finishing the practical process, and is consistent with the natural structural state of the physical (material), psychological (spiritual) and the overall structural relationship is the form of the structure of the musical work. The overall structural relationship that coincides with the natural structure of physical (material) and mental (spiritual) consensus is the structural form of a musical work (Jia, 2014). "In terms of borrowing musical structures, Liu Xiaogeng often uses folk songs of ethnic minorities as the basis for material to expand the structure of the piece. For example, the original folk song of the Bai and Yao ethnic groups, Flowing Stream, which has only a four-stanza single-part structure, is expanded by Liu Xiaogeng through the addition of subsidiary parts such as the introduction, connection, and coda.In detail, Liu Xiaogeng retains the main theme from this original folk song, using the thematic material from the original folk song as the basic material or motive. Then, the prelude gives the whole song an emotional padding and structural expansion, which in turn enhances the emotional tension and structural layers of the original work. In the middle of the connection, Liu Xiaogeng improvises in A-feather key to increase the interest of the tune. In the finale, Liu Xiaogeng lowers the tempo to create a sense of emotional descent and termination. In this way, the expansion of the musical structure of the piece creates an "arch structure" pattern, thus giving the piece more ups and downs and twists and turns as a whole. (See Figure 3 for details.)

Section	measure	clause	mode	rhythm
prelude	1-8		C plume	3/4 4/4
connect	9-10			4/4
A	11-37	a b c d e	Aplume(t-d-t)	4/4
A1	38-77	connectal b1 connect c1	Aplume(t-d-t)	8/8
connect	78-89		Aplume(t-d-t)	liberty
A2	90-109	a2 b2 c2 d2 e2	Cplume	2/4 3/4
coda	110-119		Cplume	4/4

Figure 3 Flowing Stream
Source: (Hu, 2015 : 130-132.)

In addition, Liu Xiaogeng will use the unique musical voices of Chinese ethnic languages to enrich the sound effects. The unique voice pronunciation of each ethnic language often carries its own unique onomatopoeia, and the sound emitted by these onomatopoeia is generally close to the life of the original acoustic expression, such as natural roar, noise, speech, object collision, musical instrument imitation sound, and so on.LiuXiaogeng has retained these traditional acoustic features. For example, in "Flowing Stream", there are a lot of acoustic effects such as the sound of water, wind and crowds simulated by flicking the tongue, snapping the fingers, stomping the feet, clapping the palms, and blowing the whistle, etc. This kind of imitation of the natural acoustic sound or acoustic sound generated by the human society not only creates immersive acoustic effects for the regular and programmed existing music, but also gives a more three-dimensional acoustic picture. sound picture.

Liu Xiaogeng has also reserved some space for improvisation in Chinese folk songs in his new compositions. The original method of composition in traditional Chinese Yunnan folk songs is improvisation, but these improvisations, despite their distinctive national characteristics, are too fragmented to be effectively integrated into the main melody for consonance. Therefore, Liu Xiaogeng draws on the regularity of Western techniques and fuses them with the randomness of traditional folk melodies, and after delimiting the scope of improvisation in traditional folk songs, he achieves a combination of limited melodic patterns and unlimited improvisation.For example, in "Water hen",the improvisation of "chirping" is used to simulate the mystery of the insect world, and the sound of "beeping" is used to simulate the scene of a water hen jumping on the surface of the water; and in " Flowing Stream", Liu Xiaogeng In "Flowing Stream", Liu Xiaogeng draws directly on the free improvisation of the Yao people's tongue flicking to imitate the sound of water.

4. Ethnic Performance Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works

In the traditional Western choral form, in addition to singing on stage, people inherently think that the chorus should be presented in a neat formation. This neat formation is the development of the Western church choir, and later stage performances basically follow this form, and China has also basically extended this form after the introduction of the Western choral performance mode.However, in Liu Xiaogeng's opinion, this form of performance is certainly conducive to the shaping of solemnity, solemnity and sacredness for church choir music, but it is too dull and does not conform to the Chinese people's habit of favouring lively and celebratory performances, nor does it conform to the performance of ethnic minorities' singing and dancing customs and traditions. Therefore, Liu Xiaogeng believes that the performance of choral songs with ethnic themes should be based on rhythmic and joyful visual scenes, so as to maximise the cultural customs of ethnic minorities' singing and dancing.For example, in the choral formation of " Flowing Stream", the chorus is no longer "wall-like" and "fake smile". For example, the chorus of " Flowing Stream" is no longer "wall-like" standing position and "fake smile" expression, but with rhythmic line ups and downs and body swaying, creating a visual sense of dynamics to the audience, which is borrowed from the "singing and dancing" performance form of the ethnic minorities. This is the performance form of "singing and dancing" borrowed from ethnic minorities.Then, as in the second movement of "Rhythm of the Mountains", "Mountain Village Hunting Song", mixed voices of men and women, the queue performance is the first to take a unified Sani national costume, first in the overall queue line up after the formation of a good, unchanged, with the left and right swaying of the body swinging to show the joyful gesture of the birds in the forest in the clouds, followed by twisting the hips and swinging the arms of the small pace in place of the whole queue dance, and then divided into the two rows of the vertical, horizontal three-part combination of the queue, each of the queue The content of the performance varied accordingly. When the middle queue carries out the physical dance performance, the two queues on both sides do small-amplitude dance movements to set off, while the two queues on both sides carry out large-amplitude dance performances, the middle queue adopts a fixed position to set off for the two. Vertical last row of the queue, basically no substantial dance movements, just simply standing posture singing. Such array combination and arrangement, undoubtedly makes the whole chorus team "chorus vivid" up.In the fourth movement of "Rhythm of the Mountains", all the actors took up the bamboo props, the back row of the multi-group queue in place to hit each other's bamboo tubes to create a special sound effect, the front row of the chorus of several groups of performers

surrounded the semi-circular queue, staggered movement, the overall view of the flowers as one after the other, as dazzling.

5. The National Cultural Thought Characteristics of Liu Xiaogeng's Choral Music Works

Liu Xiaogeng admits that he himself is able to create so many exquisite choral works of different ethnic groups because he respects, reveres, appreciates and loves the culture of ethnic minorities. In the process of searching for minority music materials in the deepest mountains over and over again, Liu Xiaogeng found that the ethnic folk music that had been passed down from generation to generation, through time and space, could still touch him deeply with its artistic charm. So he realised that these ethnic folk music, which had been passed down orally from generation to generation, had a common feature of being able to arouse some kind of emotional resonance in people, despite the differences in the form of performances, accents, tunes, and soundtracks. This kind of emotional resonance is either sad or happy, sad or joyful, reflecting the most simple and vital cultural ideas in the daily life of each ethnic group.

For example, “The Sacrifice of Water”, Liu Xiaogeng pays special attention to observing and examining the Dai people's concepts and attitudes towards water, and he finds that water is not only a natural element for the Dai people, but also a carrier with rich connotations (Chen & Hou, 2018). In the primitive religious beliefs of the Dai people, they believe in animism, believing that every thing in the universe has a soul. Water likewise possesses its own life and soul. Therefore, the Dai people love and worship water and regard it as a holy substance with life. Water can bring good luck to the Dai people and protect them like a god. The Dai people believe in Buddhism, in the Buddhist temple, the Dai people every day to clean water as a sacrifice to offer, in the belief period (April 13-15 solar calendar), the Dai people the most important celebrations known as "bathing Buddha", the people with water to the Buddha bathing, and splashing water, so the Dai beliefs are also imaginatively called Therefore, the Dai festival is also figuratively called "Water Splashing Festival". The creation of the choral work "Water Festival" is based on such a cultural background. The whole work revolves around water, and the lyrics of "Water Song, Water Chord" express the emotional connection between water and the Dai people, while the lyrics of "Water Soul, Water Dream" actually express the emotional connection between the Dai people and the Dai people. In the lyrics, "the soul of water, the dream of water" actually expresses the soul and dream of the Dai people.

For example, the chorus of "The Moon is Getting Married Tonight" portrays the beautiful love between men and women of the Brown ethnic group, the chorus of "Water hen" portrays the beautiful and innocent feelings of the Zhuang children when they are playing, the chorus of "Going Back Home" portrays the fervent feelings of the Yi ethnic group when they are working outside the home, and the chorus of "Drunk in the cloud hometown" portrays the breathtaking humanities and scenic spots of Dali where the Bai ethnic group people are living. The chorus of " Drunk in the cloud hometown " depicts the breathtaking humanities and scenic beauty of the Dali area where the Bai people live. In general, Liu Xiaogeng's secondary compositions of ethnic minority music are always based on the theme of promoting the customs and characteristics, beautiful emotions and positive thoughts of each ethnic minority.

In the process of drawing on the music materials of various ethnic minorities in Yunnan, Liu Xiaogeng's series of choral works are inspired by the ethnic languages, instruments, styles, performances and cultural ideas of these minorities. It is the humanistic environment of Yunnan's ethnic minorities that makes his works unique in ethnic flavour; it is the love of hometown for the original ethnic music and the cultural thoughts that express the good and positive aspects of the hometown's ethnic groups that makes Liu Xiaogeng's series of choral music transcend the boundaries of space and time and the boundaries of culture, and form an emotional resonance with the world's audience; and it is the insistence on the differences in creation that makes Liu Xiaogeng's choral music form a unique and distinctive style. It is also Liu Xiaogeng's insistence on differences that makes his choral music form a unique artistic style.

Discussion

In the process of drawing on the music materials of various ethnic minorities in Yunnan, China, the creative content and inspiration of Liu Xiaogeng's series of choral works all come from the ethnic languages, ethnic instruments, ethnic forms, ethnic performances, and ethnic cultural thoughts of these ethnic minorities. It is precisely because of the humanistic environment of various ethnic minorities in Yunnan that his works have unique ethnic charm; it is precisely because of his love for the original ethnic music and his cultural thoughts that express the beautiful and positive aspects of the ethnic groups in his hometown that Liu Xiaogeng's series of choral music can transcend the boundaries of time and space and culture, and form emotional resonance with the worldview of the masses; it is also because of his insistence on the differences in creation that Liu Xiaogeng's choral music has formed a unique artistic style. The content of this study is a relatively comprehensive analysis of Liu Xiaogeng's national characteristics, mainly including five characteristics, namely national language characteristics, national instrument characteristics, national form characteristics, national performance characteristics, and national cultural and ideological characteristics. However, most of the literature on the national characteristics of Liu Xiaogeng's choral music works only focuses on one aspect, and the analysis angle is not comprehensive.Recommendations

Liu Xiaogeng called on music creators not to be confined to a small region and space, but to expand their artistic appreciation and practical ability to discover art, strengthen and deepen their personal aesthetic ability of their own national music, make good use of, develop and rehearse the most precious national music materials in their own country, and unswervingly follow their own original path. Integrating the original ecological multi-ethnic culture with the world's multi-cultural culture, integrating national characteristics with the trend of the times, and integrating localization with internationalization is what Liu Xiaogeng has always advocated.

References

Chen, J., & Hou, J. (2018). *Yunnan Composer Three Swordsmen (Revised Edition)*. Shanghai Conservatory of Music Press.

Jia, D. (2014). Introduction to structural analysis. *Musical Arts*, 1.

Lin, Y. (2023). *Research on Liu Xiaogeng's choral composition techniques and personal creative practice.* Master's Thesis from Henan University, 84.

Wu, Q. (2017). *The artistic characteristics and singing processing of Yunnan ethnic original vocal work "Ah Ha Du Ya"*. Master's Thesis of Yunnan Academy of Arts, 2.

Xie, J. (2019). *A study of ethnic characteristics and singing styles in Liu Xiaogeng's vocal works--Taking "A Nest of Sparrows" and "Wai Sa Luo" as examples*. Master's Thesis of Yunnan Normal University, 43.

Yang, H. (2015). Modern characteristics of Chinese folk song chorus--Taking Liu Xiaogeng's adapted mixed chorus "The River Runs Through It" as an example. *Music Composition*, (130-132), 1.

Zhang, C. (2018, August 15). On the application of ethnic mother tongue in Liu Xiaogeng's choral creation. *Drama House*, 1.

A Study on the Style and Performance Form of Tibetan “Guo Xie” Dance in Historical and Contemporary China

Songheng Li and Peera Phanlukthao
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 447310425@qq.com

****

Abstract

Since the directives issued by the General Office of the Central Committee of the Communist Party of China and the General Office of the State Council on January 25, 2017, there has been a concerted effort to preserve and develop regional traditional cultures in China, with a particular focus on the Tibetan "Guo Xie" dance. This initiative aligns with broader goals to enhance the "soft power" of national culture and promote a "diverse and integrated" cultural pattern within the country.

The objectives of this research were: 1) to research the historical background and development of the Tibetan "Guo Xie" dance, and 2) to research the performance styles and modern forms of Tibetan "Guo Xie" dance in contemporary China, including its regional characteristics in different Tibetan areas (northern, southern, eastern). The samples for this study were selected through purposive sampling of regions known for their distinctive expressions of the "Guo Xie" dance. The research instruments for data collection included document analysis of historical records, ethnographic reports, and direct field observations conducted between June 2022 and July 2023. The statistics for data analysis employed qualitative methods to interpret the cultural significance and evolution of the dance forms.

The research results were found as follows: 1) The "Guo Xie" dance has evolved from its agricultural and pastoral origins to embody a broader cultural identity, reflecting the dynamic interplay between tradition and modern influences. 2) The dance exhibits distinct regional variations that highlight the diverse cultural practices within Tibetan communities in northern, southern, and eastern regions. Suggestion: Further research should focus on the impact of national cultural policies on the preservation and innovation within traditional dances, exploring deeper into the socio-political influences that shape these cultural expressions.

Keywords: Tibetan "Guo Xie" Dance; Dance Style; Performance Form; Traditional and Contemporary

Introduction

Since January 25, 2017, following directives issued by the General Office of the Central Committee of the Communist Party of China and the General Office of the State Council, workers across various levels in China have been deeply engaged in implementing the project on the heritage development of outstanding traditional Chinese culture. In their persistent efforts, they strive to protect and develop regional traditional cultures. Tibetans, as one of China’s significant minorities, have seen their culture evolve over generations, gradually forming a unique part of the national culture that embodies the diverse regional characteristics of southern, eastern, and northern ethnic groups. Tibetan culture, distinguished by its profound

* Received: April 25 2024; Revised: May 15 2024; Accepted: May 17 2024

national and regional traits, occupies a significant place in the history of Chinese traditional culture. Exploring modern ways to inherit and develop ethnic culture addresses the needs of generations, enhances national cultural "soft power", and supports the vision of a "diverse and integrated" development pattern in Chinese national culture.

Beijing, July 9, 2021 (Xinhua) --Contemporary folk dance art, while taking the responsibility of optimization and innovation of Chinese dance art, adheres to the mission of inheritance and development of Tibetan traditional culture. Stage art dance, with its highly concise content, integrates typical traditional cultural elements, is based on the connotation and essence of national culture, and realizes innovation with the contemporary aesthetic vision. Therefore, from the beginning of the creation, the stage art and dance works have already undertaken the historical mission of inheritance and development. The study of dance works can more target and accurately grasp the core of national culture. Therefore, the research perspective and the source of the research content. It is based on the cognition of the secondary theory, and it combines simultaneously Personal artistic practice, Tibetan cases, the inheritance and development of ethnic culture in Tibetan ethnic dance.

Each nation has a unique national dance, which shows different Shen beauty characteristics in dance form and style, and is loved by the people of its own nation. Although the ethnic dance art has big differences on the whole, is people in real life, show the characteristics of the nation, but in different ethnic dance in some form and show high similarity, such as Tibetan "Guo Xie" dance movements is typical, dance is very rich, under the idea is light and thick at the same time, the main action composed of stamp, step, liao, dance step to crisp, liao legs agile fibrillation when thick . The dance rhythm is changeable, the remake, the so-called hand in hand, step on the ground for the festival, the steps are fast and slow, put freely, the dance style is simple and vigorous, rigid and soft.

The Tibetan "Guo Xie" dance is a self-entertaining circle dance which is spread in the vast agricultural areas of Tibet and is deeply loved by the Tibetans. It has the reputation of "rural song and dance in Tibet". Every festival, people sing and dance all night long. Accompanied by the lead singing and chorus, praising the hometown scenery and the beautiful singing of love, people dance three steps a change, stop for the festival, the solid and steady pace, the rhythm of the hand dance. After the speed of the dance was gradually accelerated, all the dancers jumped heavily with a distinct rhythm, pushing the song and dance to the climax of the warm atmosphere.

The creation of Tibetan dance has a lot to do with the traditional culture of the nation. Most of the movements in Tibetan dance develop from life. Among them, wearing Tibetan robes, helping scriptures, offering ha da and turning warp wheels are the cultural customs of the Tibetan people. Tibetan Buddhism is one of the most important traditional Tibetan beliefs and one of the most influential religions. Tibetan Buddhism has its own unique teachings and rituals, believers will prostrate, recite, chant sutras and worship Buddha.

By delving into the "Guo Xie" dance, researchers aim to uncover its cultural significance and value, foster its urban popularity, and bridge its traditional roots with modern forms of transmission. This not only ensures better preservation and inheritance of the dance but also bolsters national cultural confidence, enhances the "soft power" of national culture, and promotes the widespread appreciation and evolution of Tibetan culture.

Research Objectives

1. To research the historical background and development of the Tibetan "Guo Xie" dance.

2. To research the performance styles and modern forms of Tibetan "Guo Xie" dance in contemporary China, including its regional characteristics in different Tibetan areas (northern, southern, eastern).

Research Methodology

1. Methodology

This study employs a combination of document analysis and field research to explore the Tibetan "Guo Xie" dance. Document analysis involves reviewing historical data, academic articles, and ethnographic reports to construct a comprehensive understanding of the dance's development and cultural significance. This method helps identify the historical contexts and theoretical underpinnings of the dance form.

Field research complements this by providing firsthand data on the dance's contemporary performance styles and cultural characteristics. In northern, southern, and eastern Tibetan areas, observations and interviews are conducted with dancers and local residents. This approach captures the nuanced expressions and regional variations of the dance, offering insights into its adaptation to modern influences.

2. Source of Data

The study draws on both primary and secondary sources. Primary data comes from field observations and interviews during visits to various Tibetan regions, focusing on interactions with dancers and cultural practitioners. Secondary data includes a thorough review of existing literature, archival materials, and cultural studies publications that discuss "Guo Xie" dance.

3. Population and Sampling

The research targets dancers, cultural historians, and community members engaged with the "Guo Xie" dance in Tibetan areas known for their distinctive dance expressions. Purposive sampling is used to select participants who provide rich, informative perspectives on the dance's evolution and regional characteristics.

4. Data Collecting

Data collection involves direct observations of dance performances and cultural events, alongside structured and semi-structured interviews with key informants. This dual approach allows for a detailed recording of the dance forms and the collection of verbal descriptions and explanations of the dance's significance and changes over time.

5. Analysis of Data

Data analysis employs qualitative methods, including thematic analysis to identify and interpret patterns related to the evolution of dance styles and performance techniques. Comparative analysis across different regions highlights how regional characteristics influence the dance form, providing a deeper understanding of its cultural diversity.

6. Conceptual Framework

The conceptual framework for this study centers on cultural continuity and innovation, exploring how "Guo Xie" dance remains anchored in tradition while evolving in response to contemporary cultural shifts. The framework integrates theories of cultural preservation and adaptation, facilitating a nuanced analysis of how the dance mirrors broader social dynamics and maintains its relevance in modern Tibetan society.

Research Findings

1.Research on the historical background of Tibetan “Guo Xie” dance.

Since ancient times, Tibet has been famous for its long history, splendid culture, magnificent natural landscapes and unique cultural landscapes. “The radiant Tibetan culture adds splendor to the cultural treasure house of the Chinese nation. Tibetan dance is a microcosm of the life of the Tibetan people, a cultural microcosm and cultural accumulation of Tibet’s thousand-year historical process. Its artistic performance form must be a fusion of agricultural, pastoral, and religious culture.” (Yin, 2013) Tibetan dance is one of the traditional folk arts in Tibet, with a long history and profound humanistic background.

“Guo Xie” is a self-entertainment circle song and dance spread in rural areas of Tibet. Its historical origin is closely connected with Tibetan agricultural production. This dance form is common in village heads, open fields, and wheat fields in agricultural areas. “ (Yin , 2013) Especially in grand festivals, people will jump from day to night, and then from night to dawn to celebrate the harvest and the joy of life.

Regarding the origin of “Guo Xie”, it is generally believed that it originated during the cultural period of the Yarlong tribe in Tubo. During the Tubo Dynasty, labor not only gave birth to many construction labor songs, but also gave birth to many other types of labor songs, including “Guo Xie” (Jiang, 2021). This dance form is closely related to the labor form and labor rhythm of sowing in spring and playing fields in autumn. Therefore, its dance elements are full of praise for labor and love for life.

The rise of “Guo Xie” is closely related to the agricultural development of Tibet. Its dance movements, steps, gestures, rhythm and melody are closely related to labor production and are full of labor atmosphere. The dance movements mostly change in 2/4 rhythm, starting with a heavy beat, landing straight from the knees to the soles of the feet, with a pause on the ground, and the footwork is firm and steady (Jiang, 2021). Men and women also alternate with each other during the dance, forming a competitive dance scene and showing the warm and joyful mood of the group.

Its characteristics include freedom, broadness, tactfulness, and sonorous force. The movements are based on Tibetan traditional life, labor, and religious culture. Tibetan dance is closely related to ancient Bon culture and farming culture. These dances mainly imitate nature, depict life scenes and express emotions, forming a simple and life-rich dance language. “Guo Xie” was developed from the original dance of the Qiang people, so it has a strong Qiang culture. The dance style is passionate and unrestrained, and most of them express themes of love. When dancing, men and women stand separately, hold hands or put their shoulders together, and the dancers take turns to sing together.(Jiang, 2021) Dance, adding slogans from time to time, the main movements are waving hands in front of the body, turning around, turning the hips and squatting. As for the origin, spreading area and characteristics of “Guo Xie”, “herdsmen in northern Tibet gather together to sing and dance on festive occasions such as New Years and festivals, weddings, and guests. Among them, the annual grand prairie festival-”Yaji” “(Midsummer) Festival” is the most important. On this day, people gather from all over to exchange agricultural and animal husbandry products, watch horse racing, singing and dancing. At night, they light bonfires and dance “Guo Xie”, often dancing from the rising moon to the dawn, They had just finished enjoying themselves. The lively young people even showed off their skills in this rare singing and dancing competition.

Of course, they also have to choose their favorite person during the singing and dancing activities. This is almost an eternal tradition. This kind of "Guo Xie" dance is spread throughout the vast pastoral areas, and the three counties of Nagqu, Anduo and Bangor are the most distinctive. There is not only dancing, but also singing, singing and dancing, singing and dancing integrated into one, extremely unrestrained. Most of them form a circle, with men half in the circle and women half in the circle. The man sings a part, and the men and women dance together; the woman sings a part, and the men and women dance together (Jiang, 2021), one after another, very lively. In addition to the common characteristics of various Tibetan folk dances, "Guo Xie" in northern Tibet also has distinct characteristics of the pastoral areas of northern Tibet. "For example, the basic steps include: "step from the side", "step forward", "step left and right", "turn one step at a time", etc. The "step from the side" must be repeated at the beginning of each repetition. The gestures are basically Swinging naturally with the pace, there are "hands shaking back and forth", "hands shaking on one side", "hands around flowers", etc (Sangga, 2008). From the perspective of dance vocabulary, the movements of men and women are the same, but in practice In dance, women's movements are small and subtle; men's movements are passionate, bold, sonorous and powerful.

Tibetan dance, especially "Guo Xie" dance, is an important carrier and expression of Tibetan culture. From ancient times to the present, "Guo Xie" dance has played an indispensable role in the lives of Tibetan people. This article will deeply explore the historical origins and contemporary changes of "Guo Xie" dance to reveal its unique style characteristics.

1.1 From ancient times to the Tubo period (before the 7th century AD)

Primitive dance: In ancient times, Tibetan ancestors created primitive dances in production and life. These dances have a strong religious color and sacrificial nature. The form of primitive dance is simple, mainly using body movements, rhythm and sounds to express worship and blessing of nature.

Bon dance: With the rise of Bon religion, dances in Bon sacrificial ceremonies have gradually become an important part of Tibetan dance. Bon dance is mysterious and solemn, and is designed to pray for blessings from gods and to ward off disasters.

1.2 Tubo Dynasty (7th to 9th century AD):

Songtsan Gampo Period: Songtsen Gampo unified all the tribes on the Tibetan Plateau and established the powerful Tubo Dynasty. Under his promotion, Tibetan culture and art have achieved unprecedented development. During this period, Tibetan dance began to be combined with music and drama, forming a preliminary stage performance form.

Dance forms and styles: Tibetan dances during the Tubo period showed diverse forms and styles. There were dances that showed scenes such as war and hunting, as well as dances that showed themes such as life and love. These dances are famous for their beautiful rhythm and vigorous movements.

1.3 Song, Yuan, Ming and Qing Dynasties (10th century to early 20th century AD)

Tibetan Buddhist dance: With the widespread spread of Tibetan Buddhism, dance in Buddhist sacrificial rituals has gradually become an important part of Tibetan dance. Tibetan Buddhist dance is solemn and solemn, aiming to promote Buddhism and pray for the salvation of all living beings.

Folk dance: During the Song, Yuan, Ming and Qing dynasties, Tibetan folk dance further developed. Tibetans from all over the country hold colorful folk dance activities to celebrate harvests, festivals, weddings and funerals and other occasions. These dances have strong regional characteristics and national customs, and are diverse in form and rich in content.

1.4 Modern period (early 20th century to present)

Inheritance and innovation: In the modern era, Tibetan dance has continued to innovate and develop on the basis of inheriting tradition. On the one hand, Tibetan dance artists deeply excavate and sort out traditional dance resources so that they can be better inherited and promoted; on the other hand, they actively absorb modern dance elements and performance forms, injecting new vitality and sense of the times into Tibetan dance.

Going to the world: With the strengthening of global cultural exchanges, Tibetan dance has begun to move towards the world stage. Tibetan dance has attracted the attention of audiences around the world with its unique artistic charm and cultural connotation. Through international cultural exchange activities, art festivals and other platforms, Tibetan dance has been more widely disseminated and promoted.

Preserved and spread as a traditional heritage in the historical development and cultural activities, and in the historical development context and cultural development pattern of the Tibetan nation, today's Tibetan "Guo Xie" dance is a pastoral folk dance inherited and developed from the original dance. Tibetan dance culture and art has a long history. Tibetan dances are rich and diverse, and each dance has its own value. Tibetan dances have mutual reflections and interdependent influences on regional culture, history and culture, etc. Among Tibetan dances, the "Guo Xie" dance is one of the ancient and long-standing dance types of the Tibetan people. It is also an important part of Tibetan folk dance and exudes its own unique charm. An important part of Tibetan culture. From the early Bon culture, to Tibetan Buddhist culture, to the current multiculturalism, Tibetan dance has experienced a long and complex development process. In the early days, Bon culture had a profound influence on Tibetan dance, with many dance movements and forms related to nature and religion. With the passage of time, Tibetan Buddhist culture has gradually become an important part of Tibetan culture. At the same time, it has absorbed many ideas from life and culture, resulting in the current "Guo Xie" dance, which has had a profound impact on Tibetan dance.

Figure 1 shows the dancers forming a circle. Men and women do not intersect. The men circle half of the circle and the women half circle. They sing and dance at the same time, moving in a clockwise direction.

Figure 1 "Guo Xie" dance
Source: Photographed by researcher

2. Style, Performance Form of Tibetan “Guo Xie” Dance, Contemporary China

2.1 The stylistic characteristics of contemporary Tibetan “Guo Xie” dance Performances:

Unique dance movements and postures: The basic movements, postures and steps of the “Guo Xie” dance mostly change in 2/4 rhythm, starting with a heavy beat, landing straight from the knees to the soles of the feet, with a pause on the ground, and the footwork is firm and steady (Figure 2). The body posture is stable, the body is naturally relaxed, the center of gravity is slightly tilted forward, the feet are generally in a small figure, and the body posture remains stable (Sangga, 2008). This dance movement emphasizes the stability and strength of the body, and shows the hardworking and tenacious spirit of the Zang people.

Figure 2 The basic steps of the Tibetan people
Source: Photographed by researcher

Swing your arms, hold your hips with your hands or place your hands on both sides of your body in a relaxed state, tremble slightly up and down your body, and do not tense or relax your whole body.

The steps are trembling, and the knee joints continue to make continuous and flexible flexion and extension, driving the loose upper limbs to move, making the arms show an automatic swinging posture.

Raise your eyebrows and shake your hands, with your hands hanging down. During the movement, bend your wrists, bend your elbows, and move your hands with your wrists, and alternately shake your hands in front of your chest. Draw a circle clockwise with your right hand and counterclockwise with your left hand. This movement can be divided into large, medium and small. It is smaller than the front of the abdomen and chest; the height of the center is at eyebrow level; it is larger than the front and top.

Row in front of the hips, with both hands hanging down, and the left and right hands draw circles in front of the hips from inside to outside to the side. Draw a circle on the plane with your right hand clockwise and your left hand counterclockwise. Hip forward stroke and eyebrow-level waving are regular connections.

2.2 The Contemporary Chinese Tibetan "Guo Xie" Dance Performance Form

Simply put, dance is an art form that mainly uses body movements and body shapes to coordinate with music to express artistic works. The beauty and artistic charm of dance are presented to the audience based on various performance forms. Therefore, the performance form of dance is also one of the An important manifestation of artistic value and aesthetic value (Figure 3). There are many types of dance. Different types of dance have different performance characteristics, and the stage effects and aesthetics they present are also different(Dong, 2008). China is a multi-ethnic country with fifty-six ethnic groups. Our country's ethnic culture is rich and diverse, and the dances formed following the development of different ethnic groups are also diverse. The dances of ethnic minorities have unique ethnic flavor and distinctive artistic characteristics. The performance form of folk dance is not only the inheritance and development of traditional national culture, but also an artistic treasure in our national culture.

Figure 3 The stage performance form.
Source: Photographed by researcher

2.3 Performance forms of Tibetan "Guo Xie" dance in the context Contemporary China

The study of the contemporary Chinese Tibetan "Guo Xie" dance performance form is not only an artistic expression, but also a carrier of Tibetan profound cultural connotations. It brings together the wisdom and emotions of the Tibetan people, and tells ancient and mysterious Tibetan stories with its unique rhythm and movements. When studying "Guo Xie" dance, we must first understand its historical origins and cultural background. The "Guo Xie" dance originated from the agricultural and pastoral cultural period of Tibetan

society. It is a dance performed by people in ceremonies to celebrate the harvest and pray for prosperity in the coming year. The dancers hold drums and follow the rhythm of the music, jumping with light steps, showing the harmony and strength of the body. With the development of the times, “Guo Xie” dance has gradually been endowed with more artistic elements and individual characteristics. Dance has a more lively atmosphere and richer expressive power. In addition to the beautiful movements and rhythms, the performance form of “Guo Xie” dance is often accompanied by singing and shouting (Jin, 2022). These elements together constitute the unique artistic style of “Guo Xie” dance. The dancers’loud singing voices and powerful shouts complement each other’s graceful dance movements, creating a unique artistic effect. This comprehensive art form not only conveys the profound cultural heritage of the Tibetan people, but also demonstrates their tenacious vitality and passionate emotions. In addition, “Guo Xie “ dance also has distinctive characteristics in terms of costumes and props. The dancers wear colorful costumes and Xhave bells tied around their waists. They make crisp and sweet sounds in accordance with the movements and rhythm of the dance. The selection of these costumes and props not only adds visual beauty to the dance, but also plays a role in setting off the atmosphere and enhancing artistic expression.

The dancers dance gracefully on the stage, showing a natural and harmonious beauty through body movements and rhythm changes. This beauty is not only reflected in the movements and rhythms of the dancers, but also in the cooperation and collaboration between the dancers. This cooperation and collaboration make the entire dance more coordinated, orderly and beautiful (Figure 4).

Figure 4 Dance coordination
Source: Photographed by researcher

Tibetans are a nation that grew up with music, singing and dancing. Tibetan children love, praise, and create life just like children of other ethnic groups. They use their labor wisdom to create material wealth while also building their own spiritual home. Tibetan herdsmen live on the vast Qinghai-Tibet Plateau. Affected by different geographical

environments and religious cultures, they have formed different forms of dance performances with their own characteristics. The dance in southern Tibet is full of strong labor atmosphere, with distinctive rhythm and steady pace.

The performance forms of contemporary "Guo Xie" dance are diverse(Figure 5) and can be roughly divided into the following parts:

Adagio song and dance: At the beginning of the performance, the male dancer sings an adagio song, and then the men and women dance together. Next, the female dancer sings a slow song, and then the men and women dance together. During this process, the dancers will sing and dance, moving clockwise.

Allegro song and dance: After the slow song and dance performance, the male and female dancers will shout specific rhythm slogans in unison, such as “Cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut, cut. Then, enter the allegro singing and dancing part, which mainly performs dance movements, called “Jiujue”. At this stage, dancers will show a wealth of dance skills, such as stomping, stepping, kicking, flirting, etc. At the same time, arm swinging is also an important performance element.

Figure 5 The rich performance forms of the dancers
Source: Photographed by researcher

Dance moves: The dance movements of “Guo Xie” are mainly based on stamping, kicking and lifting of the feet. The steps are powerful, clean and agile. Basic movements include two steps, two stomps, forward kicks, etc. The hand movements are mainly based on arm swings, including double hand shaking, double hand swinging, waist-circling hands, etc. The overall dance movements are freely retractable, strong and soft, showing the hardworking and brave qualities of the working people (Figure 6).

Figure 6: Dancers' powerful steps in moves
Source: Photographed by researcher

Contemporary Tibetan "Guo Xie" dance, "trembling", "opening", "shun", "left" and "winding" are the common characteristics of all types of Tibetan dance, or they are the five major elements of Tibetan dance, which constitute the combination of Tibetan dance and The difference between other brother folk dances. Aesthetic concept. Tibetan dance has many steps. From the perspective of foot movements, it can be summarized as "rubbing", "drag", "stepping", "splitting", "fingering", "folding", "kicking", "planing", "kicking", etc. , "suck", "fork", "twist" and other 12 basic steps.

The gestures of Tibetan dance can be summarized into seven changes: "pull", "yo", "throw", "wind", "push", "rise" and "raise". The main techniques in Tibetan dance are: tossing, leg-planing, kicking, fruity, leg-crossing, jumping and straddling, grinding, squatting, kneeling, tuck-in, forward and reverse, and waist-twisting. Reverse, twist and reverse, step turn, step turn, point turn, flat turn, small jump, dead man jump, lying down big jump, flat turn tiger jump and leg jump, suction jump, cover Leg hops, leg jumps, striding hops, bunny hops, cat hops, etc.

Finally, Tibetan "Guo Xie" dance also has extensive social value. "Guo Xie" dance is an important part of Tibetan people's life. It is not only a form of artistic expression, but also a way of social interaction. In the process of dancing, people can communicate with each other, share emotions, and enhance friendship. This social method is of great significance in promoting the harmony of interpersonal relationships and enhancing social cohesion.

Discussion

As a dance style that combines traditional Tibetan dance elements and modern dance forms, Tibetan "Guo Xie" dance has gradually attracted attention and attention in the Chinese dance circle in recent years for its performances and competitions, dance inheritance and innovation, and increasingly rich dance expressions. promotion. However, there are also some current situations and deficiencies in traditional dance education and talent training, the quality and efficiency of creation and originality, dance creation resources and government and social resource support.

1. The quality of traditional dance education and talent training is insufficient

The dance education and talent training system of Tibetan "Guo Xie" dance faces many challenges. First, there are currently systemic and professional deficiencies. Due to the lack of professional dance training institutions, many Tibetan young people with dance talents are unable to obtain systematic training and guidance, which results in potential dance talents not being fully discovered and cultivated. At the same time, the lack of teachers is also an important factor restricting the cultivation of Tibetan "Guo Xie" dance talents. Excellent dance teachers and instructors are crucial to students' professional development. However, due to the lack of relevant professional training and continuous educational support, the overall level of the teaching staff needs to be improved. The lack of professional teaching staff means that students cannot receive sufficient guidance and motivation, and it is difficult to cultivate dance talents with rich experience and artistic quality (Xu,2023). Therefore, building a sound dance education system, strengthening the construction of teaching staff, and cultivating more Tibetan dance talents with professional skills and artistic literacy are crucial to the long-term development of Tibetan "Guo Xie" dance.

2. The creative quality of dance works and the quantity of original works are insufficient

As a dance form that combines traditional and modern elements, Tibetan "Guo Xie" dance is influenced by the inheritance of Tibetan culture. However, due to historical reasons and rapid changes in modern society, some traditional dance techniques and creative concepts may not be effectively passed on, resulting in insufficient creative quality and quantity. At the same time, the lack of systematic dance education and training institutions makes potential dance creators lack necessary professional skills and artistic literacy. The lack of a good education system and training resources limits the growth and development of Tibetan dance talents, thus affecting the quality and quantity of creations. From a practical perspective, Tibetan areas are remote and have relatively few artistic resources. They lack the support of professional dance groups, performance venues and art funds. The lack of a good dance creation environment and resource support makes Tibetan dancers face greater difficulties in the creation process, which restricts the improvement of the quantity and quality of creations (Ma,2016). To sum up, the insufficient creative quality and quantity of Tibetan "Guo Xie" dance is affected by many factors such as cultural inheritance, education and training, artistic environment, and cultural identity. In order to improve the creative level of Tibetan "Guo Xie" dance, it is necessary to comprehensively strengthen dance education, provide a good artistic environment and resource support, and encourage dance creators to actively explore and innovate, so as to display the unique charm of Tibetan dance with rich and diverse works.

3.Insufficient social resources and policy support

The development of Tibetan "Guo Xie" dance is affected by resource support and policy support. Specifically, when resources are limited, the government and relevant institutions may be more inclined to support the development of mainstream culture or popular

culture, while providing less support to minority cultures (Li,2023). This uneven distribution of resources may have led to the difficulty in obtaining social resources for the Tibetan “Guo Xie” dance. At the same time, current cultural policies may focus more on the protection and inheritance of traditional culture, while providing weaker support for innovative dance forms. Therefore, the lack of targeted policy measures makes Tibetan “Guo Xie” dance face challenges in terms of policy support. From the analysis of social cognition, Tibetan “Guo Xie” dance, as a dance form of ethnic minorities, has relatively low recognition in the entire society. Therefore, the government and society have insufficient awareness of the importance and value of this dance form, resulting in a lack of resources and policy support. At the same time, the construction of its cultural industry system is not perfect, resulting in the relatively low status of Tibetan “Guo Xie” dance in the cultural market. The lack of a sound cultural industry system makes Tibetan “Guo Xie” dance face certain difficulties in obtaining commercial resources and market-oriented operations.

The government, enterprises and social organizations can increase their support for Tibetan “Guo Xie” dance, provide more funding and venue support, create a good artistic atmosphere, and create better conditions for the development of Tibetan “Guo Xie” dance.

Suggestions

In response to the above problems, researchers have proposed some solutions to

1. Theoretical Suggestions

Enhanced Curricula Development: Develop and integrate comprehensive Tibetan dance education curricula at all educational levels. These curricula should not only teach the technical aspects of dance but also imbue students with a deep appreciation of the cultural heritage of Tibetan dance.

Research and Documentation: Encourage academic research and documentation that explores the historical context, cultural significance, and evolution of Tibetan "Guo Xie" dance. This can provide a theoretical basis for teaching methods and help innovate traditional dance forms.

2. Policy Suggestions

Governmental and Institutional Support: Advocate for increased government and institutional support for Tibetan "Guo Xie" dance. This can include funding for dance academies, subsidies for dance performances, and financial support for dancers and choreographers.

Cultural Preservation Policies: Develop and implement policies that facilitate the preservation and promotion of Tibetan cultural heritage, including "Guo Xie" dance. Policies could focus on establishing rewards for artists who excel in traditional dances, providing grants for cultural projects, and ensuring that such cultural elements are included in broader cultural promotion activities.

3. Practical Suggestions

Community Engagement: Organize community-based workshops and performances that not only showcase Tibetan "Guo Xie" dance but also actively involve community members in learning and participating in these traditions.

Creative Spaces and Resources: Establish creative spaces such as dance studios and cultural centers that are equipped with the necessary resources to support dancers and creators. These spaces should be accessible to all members of the community to encourage ongoing participation and interest in Tibetan dance.

Collaborations and Partnerships: Foster collaborations between Tibetan "Guo Xie" dancers and international dance communities to facilitate cultural exchange and inspire innovation in dance practices. Partnerships with educational institutions can also enhance the training and development opportunities available to dancers

References

Dong, J. (2008). A brief discussion on the performance form and aesthetic consciousness of Tibetan dance. Knowledge Economy, (09), 172-173. doi:10.15880/j.cnki.zsjj.2008.09.066.

Jiangdong. (2021). A classified study on the “names” of representative Tibetan traditional dances in Xizang. *Journal of Beijing Dance Academy*, (03), 81-88.

Jin, F. (2022). Analysis of Tibetan dance performance forms from an aesthetic perspective. *Art Appreciation*, (17), 115-118.

Sangga, D. (2008). On the similarities and differences between Tibetan “Guo Xie” and “Dui Xie” dance styles. *Journal of Beijing Dance Academy*, (01), 72-75.

Yin, C. (2013). Review of Tibetan dance culture and art form. *Yihai*, (12), 162.

Li, Y. Z. (2023). Research on the monitoring system of the education and training market [Doctoral dissertation, Shandong Normal University]. CNKI. https://link.cnki.net/doi/10.27280/d.cnki.gsdsu.2023.002148

Ma, L. (2016). The basic characteristics and innovative development of Tibetan dance. *Yi Hai*, (01), 84-85.

Xu, Z. J. (2023). Construction of preschool dance curriculum centered on Chinese ethnic and folk dances [Master's thesis, Nanchang University]. CNKI. https://link.cnki.net/doi/10.27232/d.cnki.gnchu.2023.004636

The Quality Assurance of Online Courses Based on CIPP Model in Guilin Institute of Information Technology (GIIT)

Qiu Chu,
Wichian Intarasompun and Nuttamon Punchatree
Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, Email: appamm94@gmail.com

****

Abstract

With the deep integration of Internet technology and educational informatization, the online course teaching mode, facilitated by the Internet as a transmission channel, has gradually infiltrated into higher education. The quality assurance of online course teaching in higher education is a part of the overall management of teaching quality, serving as both a guarantee and a prerequisite for the orderly development of online teaching. It is imperative to investigate the current status of quality assurance for online course teaching in higher education and to study the paths that ensure the quality of online teaching in universities. This research is urgent and crucial in promoting the construction of high-quality online courses in current times.

The objectives of this research were: 1. To study the Quality Assurance of Online Courses Based on CIPP Model. 2. To study the improvement strategies of teaching quality management of online courses in universities and the optimization suggestions of quality assurance. The study sample consists of 410 students who have taken online courses at Guilin Institute of Information Technology (GIIT), as well as 10 teachers and administrators responsible for online course instruction. To collect data for this study, research tools and procedures were developed, with a reliability of 0.92. Statistical analysis methods, including percentages, means, standard deviations, and content analysis, were employed in the study.

The research findings reveal that: (1) The overall quality assurance of online course instruction at GIIT is at a relatively high level. The highest level is observed in the background assurance measures for online courses ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.93), followed by effectiveness assurance ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.99), implementation assurance ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.99), and slightly lower in input assurance ($\overline{X}$=4.08, S.D.=1.03). (2) The quality assurance of online course instruction in higher education, based on the CIPP model, includes: 1) Background Assurance; 2) Input Assurance; 3) Implementation Assurance; 4) Effectiveness Assurance.

Keywords: Online Courses; Teaching Quality Assurance; CIPP Model

Introduction

In the context of the new era of "Internet+" education, the online teaching model has become an important direction for the reform of higher education teaching in China. Online teaching is also a crucial means of achieving educational equity and balanced distribution of educational resources. Wu Yan, Director of the Higher Education Division of the Ministry of Education, believes that the construction of online courses is a significant measure to achieve educational quality transformation, improve education quality, and promote educational equity. He proposes that the Ministry of Education is implementing the "Digitalization Strategy for Higher Education," aiming to build and promote the "Smart Higher Education" platform to

* Received: January 29 2024; Revised: February 15 2024; Accepted: February 16 2024

address issues such as resource dispersion, data flow, and non-standardized management faced by various learners during usage.

To create high-quality online teaching, the development and construction of educational resources have become an urgent need. Director Wu Yan stated, "Online courses are the product of the combination of network technology and higher education, overcoming the limitations of traditional teaching time and space, and changing the traditional teaching model." With the continuous improvement of national policies and the explosive development of AI technology, the development and reform of online teaching have become an unstoppable trend. Both students and teachers urgently seek a perfected high-quality online teaching system, providing new opportunities and challenges for the reform of higher education. (Tosati et al., 2021; Intarasompun et al., 2022)

With the widespread application of information technology in the education sector, and in response to the relevant requirements of the Ministry of Education, GIIT, based on its actual situation, has coordinated cooperation between departments and introduced a series of teaching support policies and measures. This is to address the technical support issues of online teaching, actively organize supervision and evaluation of online teaching, and comprehensively ensure the quality and effectiveness of online teaching. GIIT actively seeks effective methods to improve the quality of online course teaching through diverse approaches, particularly focusing on the evaluation of online teaching outcomes, incorporating the online teaching effect into the teacher's evaluation index system. However, with the technological innovation of information teaching, there are still some pressing issues in the background, input, implementation, and effectiveness of course quality assurance that need to be addressed.

Research Objectives

1. To study the Quality Assurance of Online Courses Based on CIPP Model.

2. To study the improvement strategies of teaching quality management of online courses in universities and the optimization suggestions of quality assurance.

Literature Review

1. The theory of the CIPP model: The CIPP (Context-Input-Process-Product) model, developed by Daniel L. Stufflebeam in the 1960s based on Taylor's course evaluation model, is a decision or improvement-oriented evaluation model. This model emphasizes continuous improvement in teaching practices and the enhancement of teaching effectiveness. Its essence lies in holding performance accountable for improvement, shifting from a mere demonstration of teaching quality to using evaluation results as a theoretical basis for enhancement and progress, ultimately aiming to improve teaching quality. The CIPP evaluation model addresses the deficiencies in evaluation found in Taylor's goal-oriented behavior model, providing direction for the assessment of online course teaching. In comparison to Taylor's model, CIPP is a formative and process-oriented evaluation, possessing more theoretical, formative, and summative aspects. The core purpose of this model is to transform "outcomes" into "improvements," representing a dynamic evaluation that promotes the normalization and long-term nature of teaching assessment.

2. The establishment of a quality assurance system for online course instruction is crucial to ensuring the quality of online courses. According to the research of Chinese scholars Qiu Zhili and Wang Tongxu, the foundation for quality assurance in online course teaching

includes basic conditions for operation, educational system design, the process of teaching implementation, and the evaluation of the educational system. They emphasize the need for a scientifically and reasonably sized operation, professional configuration, integration of high-quality online course teaching resources, provision of excellent services, and the development of an effective evaluation system. The core lies in the management of the teaching implementation process, with a key focus on meeting the basic operational conditions, ensuring effective evaluations of the educational system. The government should provide guidance and support, while universities should collaborate with diverse entities, improve and enhance the distance education system, and establish an effective cyclical system for internal quality management composed of multiple dimensions (Qiu Zhili & Wang Tongxu, 2017). Zhang Jianshe points out that macro factors include policy support, social support, financial support, and technological support, while micro factors include participants in the teaching process, teaching managers, course content, and teaching resources (Zhang Jianshe, 2012).

3. The impact of information technology on the effectiveness of online course instruction is significant. Research in the United States indicates that 80% of campus broadband does not meet the requirements for teaching, prompting the government to initiate the "Connect Education" program to improve educational infrastructure and foster collaboration among various stakeholders to ensure the smooth progress of online teaching. Simultaneously, studies point out the impact of the lack of interaction between teachers and students in online teaching on learning outcomes, as well as the limitations of teacher feedback. Research by South Korean scholar Jung Insung also emphasizes the importance of an assurance system for the quality of online course instruction. It proposes integrating resources, addressing challenges arising from rapid development, and calls for international collaboration and the establishment of authoritative review bodies to effectively enhance the quality of online course instruction (Jung Insung, 2004).

4. Regarding the evaluation of the quality of online course instruction, foreign research has been earlier and emphasizes comprehensiveness and diversity. Madaus and others proposed the CIPP evaluation model to provide feedback for optimizing teaching (Madaus & Kellaghan, 2000). Chinese scholar Peng Qiaoyan believes that evaluation should focus on students, adopting diverse and comprehensive assessment methods, possessing characteristics of the entire process, involving all participants, and incorporating multiple levels. Teacher evaluation should include aspects such as instructional design, online environment, teaching platform, and resources. Teaching management departments should conduct satisfaction surveys or online evaluations, promptly disclose evaluation results, and provide improvement suggestions (Peng Qiaoyan, 2020). Scholars like Xu Shaoming and others propose constructing a comprehensive evaluation system, integrating both the American "QM" standards and national standards for assessment (Xu Shaoming, Lu Xianhong, & Chen Yonghong, 2021). Li Guohe and others argue that the evaluation of online course instruction should make full use of resources, including the use of multiple platforms, analyzing data from online course instruction, extracting the value of relevant teaching information, and utilizing digitized information as theoretical data support for online course instruction evaluation (Li Guohe, Zhao Jianhui, & Wu Weijiang, 2018). Darvishi et al. suggest utilizing AI and learning analytics to provide students with more detailed and helpful feedback comments, enhancing the reliability of student assessments (Darvishi, Khosravi & Gašević, 2022). Liang Qing analyzes the assessment system experiences in the United States, Japan, the Netherlands, and other countries, suggesting that the construction of third-party evaluation systems in Chinese higher

education should adopt strategies such as accelerating legal construction, encouraging the development of third-party evaluation agencies, referencing third-party evaluation systems, and creating a conducive environment for demand (Liang Qing, 2020).

Research Methodology

This study employs a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative research methods. Data collection tools include questionnaire surveys and semi-structured interviews. The collected data are primarily utilized for descriptive statistics and content analysis.

Population and sample

1. The Population

The survey targeted a total of 15,334 current students who have taken online courses at GIIT and 110 teachers and administrators responsible for online course instruction.

2. The Sample Group

2.1 For Questionnaire: In the study, the initial sample size was calculated to be 390 students using the Yamane sampling formula (Yamane, 1967). Due to the potential presence of invalid questionnaires, an additional 5% of the sample was added. Consequently, the final sample consisted of 410 students who participated in online courses at GIIT, selected through Stratified Random Sampling based on grade proportions and then using Simple Random Sampling.

2.2 For Interview: The interviewees, comprising a total of 10 individuals responsible for online course instruction at GIIT, were selected through a combination of stratified work sampling and specific random sampling.

Instruments

The researchers developed a survey questionnaire and an interview guide based on the ideas, theories, and findings gathered from research and investigations. The questionnaire consists of two parts: the first part is a general information survey about the respondents, including grade, age, and major. The second part focuses on the quality assurance of online course instruction at GIIT, covering 4 questions on the background assurance, 5 questions on investment assurance, 8 questions on implementation assurance, and 4 questions on effectiveness assurance, totaling 21 questions. The interview guide includes two questions for each of the four aspects mentioned above for data collection in this study.

Data Collection

In this study, the researchers conducted data collection through the following procedures:

1. Questionnaire Data Collection:

Researchers obtained authorization from GIIT management to collect data from students who have participated in online course instruction at GIIT. They used the "Wenjuanxing" platform to distribute survey questionnaires to GIIT students. The researchers reviewed the collected questionnaires, examined their completeness, and prepared them for further statistical analysis.

2. Interview Guide Data Collection:

Researchers conducted telephone interviews via online video conferencing with 10 teachers and administrators responsible for online course instruction at GIIT. They compiled and summarized the interview content, outlining strategies to enhance the quality of online course instruction in higher education.

Data analysis

In this study, researchers analyzed the collected data using the following methods:

1. Descriptive Statistics:

1.1 Percentage Analysis: Analyzing the percentage of demographic information data in the sample population.

1.2 Mean Calculation: Utilizing the mean to interpret the average values and understand the significance of various data. The standard for judging the mean is based on a 5-level estimation scale:

- Average score 4.51-5.00 indicates the highest level
- Average score 3.51-4.50 indicates a relatively high level
- Average score 2.51-3.50 indicates a moderate level
- Average score 1.51-2.50 indicates a relatively low level
- Average score 1.00-1.50 indicates the lowest level

1.3 Standard Deviation: Measuring the distribution of data.

2. Content Analysis:

Researchers conducted statistical summaries of the interview guide, utilizing frequency and percentage, along with more in-depth qualitative analysis to identify patterns and trends that meet the current quality assurance requirements for online course instruction in higher education. They compared different interviewees to identify commonalities or differences in specific viewpoints or themes. The data obtained were summarized to derive strategies for enhancing the quality assurance of online course instruction.

Research Conceptual Framework

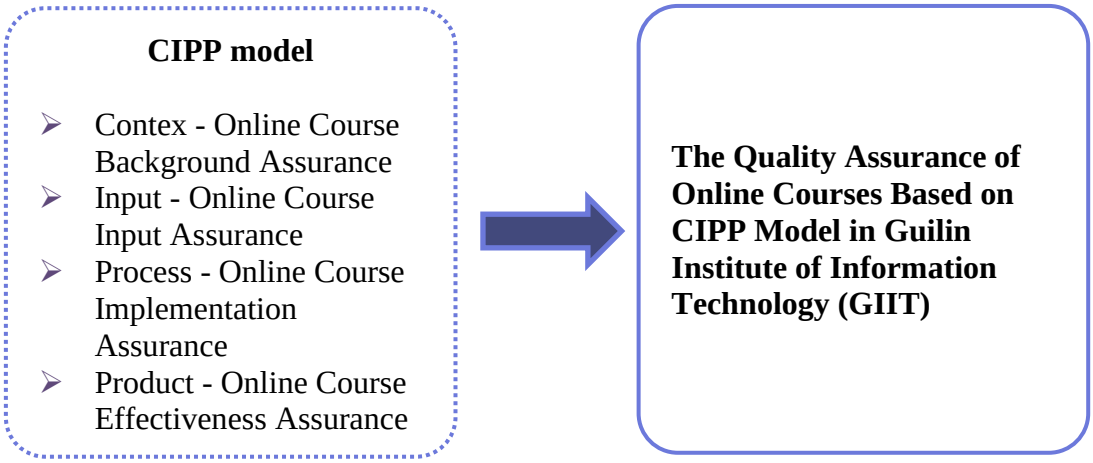

Figure 1 Research Conceptual Framework

This study is based on the theoretical framework of the CIPP model to conduct relevant activities and propose optimization strategies for quality assurance in online courses in higher education. The researcher, building upon the four dimensions of the CIPP model (Context, Input, Process, Product), introduces four variables in this study: Background Assurance, Input Assurance, Implementation Assurance, and Effectiveness Assurance. The study will involve both quantitative and qualitative analyses. Through the integration of these

analyses and the identification of two primary objectives, the researcher aims to propose a framework for quality assurance in online courses, as illustrated in Figure 1.

Research Results

Part 1: Descriptive Data Analysis of the Current State of GIIT Online Course Teaching Quality Assurance using Mean and Standard Deviation.

The overall data of GIIT respondents were analyzed quantitatively in terms of online course background assurance, online course investment assurance, online course implementation assurance, and online course outcome assurance using mean and standard deviation, as shown in Tables 1-5.

Table 1 GIIT Online Course Overall Teaching Quality Assurance Survey Results Summary

The relevant factors for ensuring the quality of online course instruction		$\overline{X}$	S.D.	Opinion level
1.	Online Course Background Assurance (Contex)	4.18	0.93	High level
2.	Online Course Input Assurance (Input)	4.08	1.03	High level
3.	Online Course Implementation Assurance (Process)	4.12	0.99	High level
4.	Online Course Effectiveness Assurance (Product)	4.14	0.99	High level

As shown in Table 1, data analysis of the factors influencing the quality assurance of GIIT online course teaching was conducted using means and standard deviations. The research results revealed that among the four influencing factors, namely, online course background assurance, online course investment assurance, online course implementation assurance, and online course effectiveness assurance, the highest average value was observed for online course background assurance ($\overline{X}$=4.18), followed by online course effectiveness assurance ($\overline{X}$=4.14), online course implementation assurance ($\overline{X}$=4.12), and the lowest average value was for online course investment assurance ($\overline{X}$=4.08). Looking at the standard deviations of these four variables, online course background assurance (S.D.=0.93) had the smallest degree of data dispersion, followed by online course implementation assurance (S.D.=0.99) and online course effectiveness assurance (S.D.=0.99), while online course investment assurance (S.D.=1.03) exhibited a relatively larger degree of data dispersion.

Table 2 GIIT Online Course Background Assurance Survey Result Summary Table

The relevant factors for online course Background Assurance(Contex)	$\overline{X}$	S.D.	Opinion level
1. The university actively responds to various online course quality assurance policies introduced by the government.	4.22	0.89	High level
2. The university's academic culture and institutional ethos exhibit a high degree of influence and orientation towards the development of online course instructional quality.	4.17	0.94	High level
3. You have a clear understanding of the university's online course philosophy and objectives.	4.13	0.97	High level
4. The implementation process of online courses at the university aligns with the goals and principles of the curriculum.	4.21	0.91	High level
Total	4.18	0.93	High level

As shown in Table 2, the current status of background assurance for GIIT's online courses is generally at a high level ($\overline{X}$=4.18, S.D.=0.93). Examining the results of individual items, students' evaluation of the institution's responsiveness to government policies is the highest ($\overline{X}$=4.22, S.D.=0.89), followed by the alignment between course implementation and philosophical goals ($\overline{X}$=4.21, S.D.=0.91), and the perceived influence and directionality of course quality development ($\overline{X}$=4.17, S.D.=0.94). The lowest average score is for students' clarity regarding the philosophy and goals of the courses ($\overline{X}$=4.13, S.D.=0.97), with the highest standard deviation for this item, indicating significant variability in students' evaluations of this aspect.

Table 3 GIIT Online Course Input Assurance Survey Result Summary Table

The relevant factors for online course Input Assurance(Input)	$\overline{X}$	S.D.	Opinion level
1. The overall quality of the faculty at our university is quite high.	4.14	0.96	High level
2. The university has a well-structured and reasonably planned faculty for online courses.	4.17	0.95	High level
3. You have used the latest instructional materials authored by the university's faculty.	3.89	1.22	High level
4. Our university provides ample financial support for the teaching and operation of online courses.	4.10	1.00	High level

5.	Our university boasts well-established online course teaching facilities and supporting infrastructure.	4.06	1.04	High level
	Total	4.08	1.03	High level

As shown in Table 3, the current status of input assurance for GIIT's online courses is generally at a high level ($\overline{X}$=4.08, S.D.=1.03). Upon analyzing various aspects, it is observed that the highest average is for the rationality of faculty planning and allocation ($\overline{X}$=4.17, S.D.=0.95), followed by the overall level of faculty competence ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.96), sufficient financial support for courses ($\overline{X}$=4.10, S.D.=1.00), and well-equipped teaching facilities ($\overline{X}$=4.06, S.D.=1.04). The lowest average is for the use of the latest materials written by in-house teachers ($\overline{X}$=3.89, S.D.=1.22). Three items have standard deviations greater than 1, namely, in-house teachers' self-authored materials, online course funding, and online course facilities and supporting infrastructure, indicating significant variability in students' evaluations of these three aspects.

Table 4 GIIT Online Course Implementation Assurance Survey Result Summary Table

	The relevant factors for online course Implementation Assurance(Process)	$\overline{X}$	**S.D.**	**Opinion level**
1.	The university's online course design is comprehensive.	4.08	1.02	High level
2.	The university's online course design is innovative and advanced.	4.10	0.99	High level
3.	You believe that the university's online course content is beneficial for mastering fundamental knowledge domains and thinking methods.	4.12	0.98	High level
4.	You believe that the university's online course content integrates and spans different subject areas.	4.11	0.99	High level
5.	You believe that the university's online course classroom teaching emphasizes problem orientation and stimulates your learning interest.	4.10	1.00	High level
6.	You believe that the university's online course teaching methods are flexible and dynamic, focusing on interaction between instructors and students.	4.14	0.97	High level
7.	The university's online course assessment system is reasonably and flexibly structured.	4.14	1.00	High level
8.	The university's online course teaching and management mechanisms effectively promote online education and ensure teaching quality.	4.14	0.98	High level
	Total	4.12	0.99	High level

As shown in Table 4, the overall status of implementation assurance for GIIT's online courses is generally at a high level ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.99). Analyzing various aspects, the highest averages are for the flexibility of teaching methods ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.97), multidimensional assessment systems for courses ($\overline{X}$=4.14, S.D.=1.00), and teaching management mechanisms ensuring teaching quality ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.98). Following these, there are higher averages for course content conducive to mastering knowledge domains and thinking methods ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.98), the integrative nature of course content with other disciplinary areas ($\overline{X}$=4.11, S.D.=0.99), the pioneering and advanced nature of courses ($\overline{X}$=4.10, S.D.=0.99), and the guidance of classroom teaching ($\overline{X}$=4.10, S.D.=1.00). The lowest average is for the comprehensiveness of course design ($\overline{X}$=4.08, S.D.=1.02). Three items have standard deviations greater than 1, namely, the comprehensiveness of online course design, the problem-oriented nature of teaching content, and the multidimensional setting of the teaching assessment system, indicating significant differences in students' opinions on these implementation assurances.

Table 5 GIIT Online Course Effectiveness Assurance Survey Result Summary Table

	The relevant factors for online course Effectiveness Assurance(Product)	$\overline{X}$	**S.D.**	**Opinion level**
1.	Your online course learning has improved your various professional competencies.	4.16	0.97	High level
2.	You are highly satisfied with the online courses offered by the university.	4.12	0.99	High level
3.	The knowledge you have gained from the university's online course teaching aligns well with the needs of prospective employers.	4.10	1.03	High level
4.	The university has been continuously improving and innovating its online courses.	4.16	0.98	High level
	Total	4.14	0.99	High level

As shown in Table 5, the overall status of effectiveness assurance for GIIT's online courses is generally at a high level ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.99). Analyzing various aspects, the highest averages are for the improvement of students' professional qualities ($\overline{X}$=4.16, S.D.=0.97) and the continuous improvement and innovation of online courses ($\overline{X}$=4.16, S.D.=0.98). Following these, there is a higher average for the satisfaction level of online courses ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.99). The lowest average is for the alignment of acquired knowledge with societal demands ($\overline{X}$=4.10, S.D.=1.03), and this item also has the highest standard deviation.

Part 2: Qualitative Statistical Data Analysis Results on GIIT Online Course Teaching Quality Assurance.

In addition to the aforementioned quantitative data analysis, the researcher conducted semi-structured interviews to explore the perspectives of GIIT's online course instructors and course managers on the quality assurance of online course teaching. The summarized results of the interviews are as follows:

1. Interviewees mentioned specific measures in terms of background assurance for online courses, including comprehensive training, regular assessments, technical support and resource provision, establishing teaching teams, and introducing new technologies. These measures aim to ensure that teachers fully understand and apply government policies, thereby enhancing the overall teaching quality.

2. Specific measures mentioned by interviewees regarding input assurance for online courses include teachers' inclination to use external materials, while the school lacks policies encouraging the development of in-house teaching materials. Insufficient funds are a major constraint, limiting the investment and development of online courses.

3. Specific measures mentioned by interviewees regarding implementation assurance for online courses include emphasizing comprehensive design, interdisciplinary collaboration, integrating theory and practice, and employing diverse teaching strategies. The school faces resource challenges but is actively addressing limitations in interdisciplinary collaboration, strengthening the integration of theory and practice, and diversifying teaching strategies. Additionally, the school adopts a problem-oriented teaching approach to stimulate students' interest in active thinking and problem-solving, enhancing their ability to apply knowledge comprehensively.

4. Specific measures mentioned by interviewees regarding effectiveness assurance for online courses include maintaining close ties with enterprises, regularly evaluating online courses and collecting student feedback to improve courses and ensure their alignment with student needs. The school has also established a teaching innovation reward mechanism to encourage teachers to develop innovative online courses.

Discussion

Background Assurance

The research findings indicate that the school's response to government policies, teacher training and assessment, as well as technical support and resource provision, are crucial factors influencing teaching quality. This underscores the pivotal role of background assurance in online course instruction. The school needs to formulate corresponding training plans, regularly assess teachers' mastery of policies, and encourage their participation in training to enhance overall teaching standards. This aligns with the views of Guo Shaoqing (2023), who emphasizes the need to enhance the sustained service capabilities of the teaching and research team. In the backdrop of educational reform, teachers require continuous, long-term, and iterative guidance and support for the successful implementation of new educational concepts and teaching methods gained through training.

Input Assurance

Research results reveal that insufficient funds are a major constraint on online course investment. School administrators need to develop scientifically sound budget plans to ensure the sustainable development of online courses. Simultaneously, attention should be given to facility upgrades, providing a conducive teaching environment to meet the demands of online

instruction. Additionally, clear policy guidance is necessary to encourage teachers to participate in the development of in-house teaching materials, accompanied by the requisite financial and resource support. We are aware that no system is flawless. However, efforts should be directed towards eliminating all obstacles hindering the learning process, emphasizing the importance of personnel, resources, procedures, and the clarity of decision-making for new objectives (Stufflebeam, 1969).

Implementation Assurance

Implementation assurance emphasizes the comprehensiveness of online course design, interdisciplinary collaboration, and diversity in teaching strategies. The key to implementation assurance lies in adopting problem-oriented teaching methods and strategies that stimulate student interest. School administrators can organize interdisciplinary teams for course design, incorporating new technologies and teaching strategies to elevate the quality of online course design and enhance the learning experience using technological tools. Designing more attractive teaching activities based on online platform features and personalized learning needs is crucial. This aligns with the views of Jiang Yujun, Bai Xuemei, Wu Wenchen, and Luo Xiaojuan (2019), emphasizing that teacher course design is a core influencing factor in the online learning experience, significantly impacting student satisfaction. When designing online courses, a student-centered approach should be adopted, considering students' learning experiences, individual characteristics, and expectations to create specific and feasible activities and models.

Effectiveness Assurance

Effectiveness assurance involves the school's connection with enterprises, industry cooperation, and standard setting. Collaboration with enterprises in course standard formulation, involvement of industry experts in course assessment, and the collection of diverse teaching evaluations such as student feedback and artificial intelligence can help identify issues promptly and implement improvement measures. This ensures the quality and adaptability of online courses. This is in line with the research perspective of Darvishi, Khosravi, Sadiq, & Gašević. (2022), suggesting the use of AI and learning analytics to provide more detailed and helpful feedback comments to students, infer the reliability of student ratings, and increase the credibility and adoption of peer review systems. This enables teachers to better utilize the system's suggestions for their growth.

Conclusion

1. The average score for background assurance, influencing the teaching quality of online courses in universities, is the highest ($\overline{X}$=4.18, S.D.=0.93), indicating its prominence among the four influencing factors. The school has undertaken a series of proactive measures in response to government policies aimed at ensuring the quality of online course teaching. Firstly, through methods such as comprehensive training, regular assessments, and online course training, the school ensures that teachers possess the necessary skills for online teaching. Secondly, the establishment of support teams, instructional design teams, and other entities assists teachers in successfully conveying course concepts and achieving teaching objectives in the online environment. Additionally, measures like regular discussions, sharing of teaching experiences, and creating a teaching resource repository promote collaboration and communication among teachers, further enhancing the quality of online courses.

2. The average score for investment assurance is the lowest ($\overline{X}$=4.08, S.D.=1.03), indicating its relative weakness compared to other factors. While there is a high quality of introduced teaching staff, and the school pays great attention to faculty, investments in online course funds and teaching facilities appear somewhat insufficient. The use of funds for online courses and the situation of in-house teaching materials by full-time teachers need improvement. Future enhancements in online courses should focus on increasing the intensity and efficiency of fund allocation, directing limited online course funds toward improving online teaching facilities and supporting infrastructure. Encouraging full-time teachers to develop materials aligned with online course objectives, student specifics, and practical needs will enhance the teaching quality of online courses.

3. The average score for implementation assurance is moderate, with a small standard deviation ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.99), indicating good stability and consistency in the implementation process. The school shows comprehensive attention to implementation assurance for online courses, including interdisciplinary collaboration, the integration of theory and practice, and diverse teaching strategies. Teachers also focus on problem-oriented teaching during actual teaching, stimulating student interest and active thinking through methods like introducing real cases, interactive discussions, and personalized learning tasks. However, some interviewees mentioned challenges and areas for improvement, such as limitations in interdisciplinary collaboration, opportunities for improvement in the integration of theory and practice, and the need for further strengthening of teaching strategy diversity.

4. The average score for effectiveness assurance is relatively high, with a moderate standard deviation ($\overline{X}$=4.14, S.D.=0.99), indicating a recognized level of implementation effectiveness with room for improvement. The school demonstrates certain advantages in ensuring the effectiveness of online courses, including regular course assessments, student feedback collection, and collaboration with industry enterprises. However, some interviewees mentioned areas for improvement, such as closer alignment with employer needs and enhanced practical opportunities. The school has taken proactive measures in ensuring the effectiveness of online courses, but there are aspects that require further strengthening and improvement to ensure online courses better meet the demands of employers and enhance students' competitiveness in the job market.

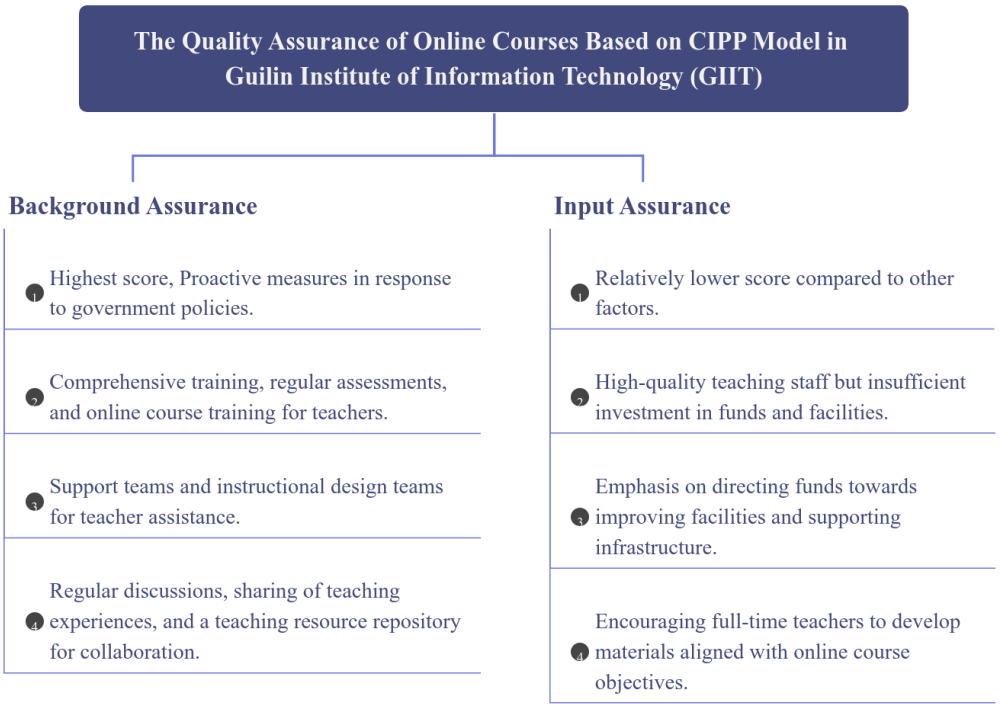

Figure 2 Summary of Strategies for Ensuring the Quality of Online Course Instruction at GIIT

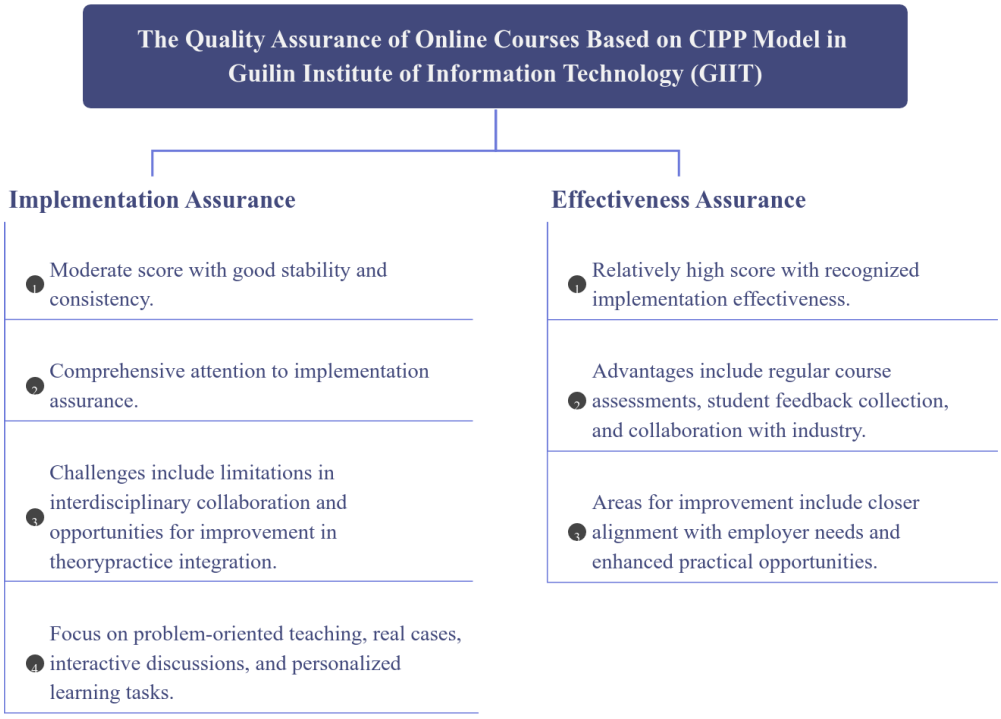

Figure 2 Summary of Strategies for Ensuring the Quality of Online Course Instruction at GIIT (Continued)

Recommendation

1. Applying the research results to practical recommendations:

1.1 Based on the research findings on the online course quality assurance using the CIPP model, it is evident that the investment guarantee for GIIT's online courses is relatively weak. The school can explore additional funding sources and develop long-term plans to improve the teaching facilities and support for online courses, thereby enhancing the overall investment level. Additionally, collaboration with external institutions can be considered to collectively elevate the quality and standards of online education, ensuring the sustainable development of online courses.

1.2 The school can actively establish collaboration mechanisms with other universities, sharing materials and teaching resources for online courses. Through collaboration, the costs of material development and facility improvements can be reduced, leading to increased overall efficiency. It is essential to identify outstanding online course resources, ensuring the high quality and practicality of course content, materials, and teaching resources.

2. Recommendations for future research are as follows:

2.1 In-depth exploration of the online course domain: Further delve into the research on the quality of online course instruction, expanding the application scope of the CIPP model, and examining more factors influencing the quality of online courses.

2.2 Comparative study of online course practices in different universities: Conduct cross-institutional comparative research to understand the practical experiences and achievements of online courses in various universities. This can help identify successful practices and lessons learned, providing guidance and directions for improvement to other institutions.

2.3 Learner-centric research: Investigate students' participation and satisfaction with online courses, exploring factors influencing the learning experience. This includes aspects such as instructional design, course content, interactivity, etc., to further enhance the attractiveness and effectiveness of online education.

2.4 Explore new teaching quality management strategies: Research emerging strategies and methods for teaching quality management to adapt to the evolving online learning environment, incorporating the application of new technologies such as artificial intelligence and big data in instructional management.

These recommendations aim to drive future research towards comprehensive, in-depth, and diverse developments in the field of online course quality assurance.

References

Darvishi, A., Khosravi, H., Sadiq, S., & Gašević, D. (2022). Incorporating AI and learning analytics to build trustworthy peer assessment systems. *British Journal of Educational Technology, 53* (4), 844–875. https://doi.org/10.1111/bjet.13233

Guohe, L. Jianhui, Z. & Weijiang, W. (2018). Improving the Online Teaching Environment to Enhance Classroom Teaching Quality. Higher Education Journal, 8, 3.Hafeez, M., Naureen, S., & Sultan, S. (2022). Quality Indicators and Models for Online Learning Quality Assurance in Higher Education. *Electronic Journal of E-Learning, 20* (4), 374–385.

Intarasompun, W., Muangnual, P., and Punchatree, N. (2022). Active Learning Management and Using E-Portfolio as Authentic Assessment for Teacher Students. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University,* 13 (2),108–118. Retrieved from https://so04.tci-thaijo.org/index. php/yri/article/view/262856

Jianshe, Z. (2012). A Study on Factors Affecting the Quality of Distance Education. *Chinese Adult Education, 22,* 183 – 185.

Jung, I. S. (2004). Convergence and Diversity of Quality Assurance Systems in Distance Education for Higher Education. *The SNU Journal of Education Research, 13*, 75 – 106.

Qin, L. (2020). The Construction of the Third-party Evaluation System in Vocational Education:International Experience and Chinese Strategies. *Adult Education.* 3 (3), 49-53.

Qiaoyan, P. (2020). Construction of Quality Monitoring and Assurance System for Online Teaching in Local Ordinary Colleges. *Journal of Hengyang Normal University, 41* (5), 5.

Shaoming, X., Xianwen, L., & Yonghong, C. (2021). Construction of a Comprehensive Quality Monitoring and Evaluation System for Online Teaching in Local Applied Undergraduate Colleges. *Journal of Huainan Normal University, 23* (1), 68 – 73.

Shaoqing, G. (2023). Research on the Transformation trategy of Digitalization of Education Empowering New Curiculum lmplementation and Teacher Training. *China Educational Technology.* (07),51-60.

Stufflebeam, D. L. (1969). Evaluation as enlightenment for decision making. *Improving Educational Assessment & An Inventory of Measures of Affective Behavior,* edited by Walcott H. Beatty (pp. 41-73).Washington, D.C: The Association for Supervision and Curriculum Development, NEA.

Stufflebeam, D. L., Madaus, G. F., & Kellaghan, T. (2000). *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation (Vol. 49)*. Springer Science & Business Media.

Tosati, S. ., Sitthisopasakul, T., and Intarasompun, W. (2021). Enhancing Learning Process by Integrating Contemplative Education Coaching System and Research Base Learning (Ccr) to Strengthen Teacher's Competencies in Educational Measurement Evaluation and Research Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. *Journal of Modern Learning Development, 7* (1),124–137. https://so06. tci-thaijo.org/index.php /jomld/article/view/250866/171898

Yujun, J., Xuemei. B., Wenchen. W., & Xiaojuan, L. (2019). Research on the Structural Relationship of lnfluencing Factors of Online Learning Experience. *Modern Distance Education.* (01), 27-36. doi:10.13927/j.cnki.yuan.2019.0004.

Zhili, Q., & Tongxu, W. (2017). Theoretical Exploration of the Long-term Quality Assurance System for Distance Education. *Educational Materials, 25,* 127 – 128.

Development of English Communication Skills on Uplifting Local Wisdom and Sales Career for Grade-8 Students Through Projects-Based Activities

Pitchayanin Bunmas and Sudakarn Patamadilok
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Pittch.fhandee46@gmail.com

****

Abstract

This study utilized a quasi-experimental approach, employing a one-group pretest-posttest design. The objectives of this study were to: (1) develop and assess the quality of lesson plans integrating vocational work; (2) compare the communication skills of grade-8 students before and after the course; and (3) investigate the satisfaction level of grade-8 students with lesson plans that integrated vocational content. Grade 8 students' communication skills were aimed to be improved through project-based English learning activities, facilitating the enhancement of their speaking abilities for proficient professional English communication. With an increasing student population, the sample size will also expand. For the academic year 2023, the study focused on 18 grade-8 students, chosen through purposive sampling. The research lasted for 9 weeks, with two sessions per week, totaling 18 hours. The study employed: 1. Six lesson plans, amounting to 18 hours. 2. Project-based English learning activities designed to enhance local vocational knowledge and promote language communication skills among grade-8 students via four learning exercises. 3. An English language proficiency communication test. 4. A Satisfaction Assessment Form. Data collection utilized statistical methods, including rating scales, IOC, CVI, X, S.D., and T-test.

The findings of this study showed that:

1.All six lesson plans had an average content appropriateness score of 4.98 and a media quality score of 4.80, both meeting the highest acceptable standards.

2.Academic success was evident with an improvement in English language skills before and after the course using the English learning plan based on project activities integrating local wisdom into vocational trading. This method resulted in a higher average score of 44.89 and a t-test value of 15.10.

3.The satisfaction level of grade 8 students with the lesson plans integrating vocational content was high, with average scores of 4.11, 4.06, 4.23, 4.50, 4.33, and 4.33, respectively.

Keywords: Improvement in English Language Skills; Enhancement of Communication Speaking Abilities; Project-Based Learning, Integration of Local Wisdom.

* Received: April 19 2024; Revised: May 18 2024; Accepted: May 20 2024

Introduction

In today's technologically advanced era, global interconnectedness has reached unprecedented levels, fostering rapid communication and widespread access to news. As a result, a universally accepted language is essential for effective communication, with English emerging as the predominant international language. Graddol (2009) highlighted the increasing significance of English, forecasting that the number of English learners worldwide would reach 2 billion within the next decade. This global trend underscores the vital role of English in our interconnected world, particularly in a global economy where effective communication is crucial for business success.

Thailand, with its capitalist economic model emphasizing trade and export-oriented production, has historically prioritized economic development. However, this focus has often marginalized local culture and traditional wisdom, which are integral to the country's cultural heritage and societal development (Chitraporn Pengdee, 2016). The neglect of the agricultural sector, supporting a significant portion of the Thai population, further exacerbates this imbalance. Consequently, there is a growing recognition of the need to integrate local cultural capital and wisdom into community development strategies to foster self-sufficient economies that promote sustainability and long-term societal benefits (Patana Sukprasert, 2015).

Responding to the global prominence of English, the Thai Ministry of Education initiated a comprehensive reform of its English language education policy in 2014. This reform aimed to enhance English proficiency among students, emphasizing the importance of equipping them with the necessary language competencies to access global knowledge and enhance Thailand's competitive edge. The updated curriculum integrates English instruction into vocational subjects, enabling students to select courses aligned with their interests and career aspirations, preparing them for active engagement in the ASEAN Community.

Modern educational paradigms aim to cultivate individuals with 21st-century competencies, encompassing life skills, vocational proficiencies, ethical acumen, and multilingual capabilities. Given English's global ubiquity, its role in fostering cross-cultural understanding and facilitating communication is paramount. Thus, English pedagogy should prioritize enhancing learners' communicative skills, particularly oral proficiency, through an interactive communicative approach. This pedagogical strategy emphasizes practical language application, encouraging students to engage in meaningful discourse and project-based learning, a methodology validated for its effectiveness in promoting local wisdom acquisition and lifelong learning (Phattharawadee Yuanchuen, 2010: 2-10).

Project-based learning provides students with opportunities to apply their existing knowledge and competencies in real-world contexts, fostering creativity, problem-solving skills, and collaboration (Marcus Guido, 2022). This learner-centric approach promotes student autonomy, encouraging self-directed learning and peer knowledge sharing. Grounded in a growth mindset, this approach seeks to optimize educational outcomes by integrating practical competencies and experiential learning within the curriculum, preparing students for meaningful societal engagement and adaptation.

Despite economic and social constraints, schools in Thailand are expanding educational opportunities, aiming to inspire hope and foster interaction with students, including those with educational limitations. These schools prioritize both academic knowledge and life skills, aiming to equip students to lead meaningful lives and adapt to societal challenges. By employing project-based learning methods, educators facilitate experiential learning and connect students with their local community and wisdom, ensuring that learning is relevant,

current, and meaningful. The primary goal of project-based learning is to cultivate a growth mindset among students, instilling confidence and determination to learn and evolve, while emphasizing the development of essential life skills, career skills, and problem-solving abilities (Equitable Education Research Institute, 2022: 41-44).

As an English teacher at Khlong Huai Na Pattanakarn School, a vocationally oriented institution in a rural setting, the researcher has observed that students predominantly communicate in Thai, with limited opportunities for English language engagement outside the classroom that cause from students feel that English is not necessary to their life, based on teacher methods, To address this challenge, The researcher implemented project-based learning in Grade-8 English for Communication curriculum. This instructional innovation has empowered students to conceptualize and execute projects aligned with their vocational interests, enabling the application of systematic methodologies, gaining practical insights, and promoting community knowledge sharing. This integrative approach not only enhances students' English language proficiency but also cultivates their creativity, self-efficacy, and vocational readiness, laying a solid foundation for their future academic and professional endeavors.

In light of these considerations, this research aims to investigate the effectiveness of project-based learning in enhancing English language proficiency, fostering creativity, and promoting vocational readiness among Grade-8 students at Khlong Huai Na Pattanakarn School. By examining the impact of this instructional innovation on students' learning outcomes and attitudes towards English learning, this study seeks to contribute to the existing body of knowledge on innovative English pedagogy in the context of Thailand's evolving educational landscape.

Research Objectives

1. To develop and assess quality lesson plans integrating vocational content.
2. To compare the communication skills of grade-8 students before and after the project-based English learning activities.
3. To investigate the satisfaction level of grade-8 students with lesson plans that integrated vocational content

Research Methodology

This study utilized a quasi-experimental approach, employing a one-group pretest-posttest design. The research was conducted by following the steps outlined below:

1. Population and Sample:

1.1. Population: Grade-8 students from the academic year 2023 in Chondaen district, Phetchabun Province. The school, operating under the School of Expanded Educational Opportunities, possesses a unique identity related to vocational careers.

1.2 Sample: Grade-8 students at Khlong Huai Na Pattanakarn School, were selected using purposive sampling. This selection included one classroom, totaling 18 students.

2. Research Tools

The research tools consist of the following:

2.1 Learning Plans: Six plans totaling 18 hours.

2.2 English Learning Activities: Four project-based learning activities aimed at upgrading local wisdom to trading careers, fostering the development of language communication skills among Grade-8 students.

2.3 English-Speaking Skills Test: To assess communication abilities.

2.4 Satisfaction Assessment Form: To gauge student satisfaction

3. Data Collection

The researcher was collected data by as following steps below:

3.1. The researcher explains the learning objectives to students.

3.2. Students take a communication speaking skills test before class, which is a test to measure speaking skills for communicating in English.

3.3. The researcher conducted self-teaching by organizing project-based learning to promote speaking skills for communication with English learning activities. Upgrading local wisdom for Sales career, 6 lesson plans, 18 hours

3.4. After studying the sample group conducted a project on a topic of interest. The researcher collected data from communication within the group. and presentation of work

3.5. Students completed a satisfaction assessment of the use of project-based learning.

3.6. The researcher uses the results from all data collection to analyze the data.

4. Data analysis

4.1. Basic statistics, including mean, percentage, and standard deviation.

4.2. Statistics to analyze the quality of learning plans, including the appropriateness of the content (rating scale), mean, and standard deviation.

4.3. Statistics to analyze the content validity of the English-speaking presentation skills assessment to find the Index of Item Objective Congruence (IOC).

4.4. Statistics to analyze satisfaction results, including percentage, standard deviation, and mean will be used. Each score corresponds to a level of satisfaction as follows: 5 = Very satisfied, 4 = Satisfied, 3 = Moderately satisfied, 2 = Slightly satisfied, 1 = Least satisfied.

Criteria for Satisfaction Level

The average score is categorized as follows:

An average score of 1.00-1.50 indicates the lowest level of satisfaction.

An average score of 1.51-2.50 indicates a low level of satisfaction.

An average score of 2.51-3.50 indicates a moderate level of satisfaction.

An average score of 3.51-4.50 indicates a high level of satisfaction.

An average score of 4.51-5.00 indicates the highest level of satisfaction.

Research Conceptual Framework

The researcher aims to employ project-based teaching methods centered around local wisdom products for sales careers for Grade-8 students at Khlong Huai Na Pattanakarn School, Chon Daen District, Phetchabun Province. The study seeks to compare the students' achievements in English speaking skills for communication and their multimedia video works. The evaluation will consider the students' achievements post-study in relation to the criteria for assessing speaking skills and the criteria for evaluating their work.

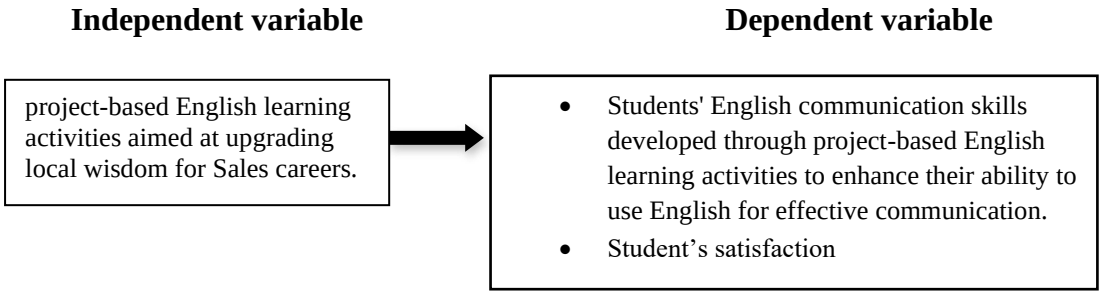

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Findings

After completing the experiments and gathering data, the researcher analyzed it and presented the findings as follows:

1. Results of the evaluation of lesson plans for upgrading local wisdom for a sales career for Grade-8 students through project-based activities. The researcher evaluated the lesson plan in two parts: content and media quality, assessing their suitability for enhancing local wisdom. It was found that the lesson plans for upgrading local wisdom for a sales career for Grade-8 students, involving learning from project-based activities, The findings revealed a notable average score of 4.98, indicative of the high appropriateness of the designed lesson plans in achieving their intended objectives.

Table 1: Evaluation of lesson plans by experts

Evaluation list	**N= 5**	**μ**	**σ**	**Interpret results**
Content	5	4.98	0.00	Strongly agree
Media quality	5	4.80	0.27	Strongly agree
Total average	5	4.98	0.00	Strongly agree

From Table 1, the lesson plan aimed at enhancing local wisdom for grade 8 sales careers through project-based activities is considered most suitable.

2. Comparative Analysis of Grade-8 Students' Communication Skills Before and After Project-Based English Learning Activities

Upon comparing the communication skills of Grade-8 students before and after studied with project-based English learning activities, significant improvements were observed. Following the implementation of these activities, students who studied with lesson plans aimed at enhancing local wisdom for sales careers enhancements in their communication abilities.
The average score subsequent to the study period exhibited a substantial increase compared to pre-study levels. Specifically, the average pre-study score was 46.67, while post-study assessments revealed a significant surge to an average score of 91.56. This observed enhancement represents a notable escalation from the initial average score of 44.89. Further statistical analysis, employing the t-test, underscored the significance of this improvement, yielding a calculated value of 15.10. This statistical finding indicates a substantial disparity

between pre-study and post-study scores, thereby highlighting the robust impact of project-based learning activities on enhancing students' communication skills. It is noteworthy that this disparity was observed at a significance level of 0.05, affirming the statistical significance of the observed improvement.

Table 2: Academic achievement of grade 8 students

Test	**n**	**score**	**S.D.**	**t - test**
Pre-test	18	46.67	6.25	15.10
Posttest	18	91.56	11.94	-

From Table 2, students using the lesson plan to enhance local wisdom for grade 8 sales careers through project-based activities demonstrated a significant improvement in academic achievement. The post-study average score was higher than the pre-study score, with a significant difference at the 0.05 level.

3. Results of Satisfaction Assessment Among Grade-8 Students

The satisfaction assessment of Grade-8 students who engaged with lesson plans aimed at enhancing local wisdom for sales careers through project-based activities yielded insightful findings. The researcher categorized the results into two tables: 1. Satisfaction of Students by Learning with Lesson Plans for Upgrading Local Wisdom for Sales Careers Through Project-Based Activities. 2.Satisfaction of Students in Each Topic of Lesson Plans.

Upon analyzing and presenting the results of the satisfaction evaluation, it was discerned that Grade-8 students expressed a high level of satisfaction with lesson plans designed to augment local wisdom for trading careers through project-based activities. The average satisfaction score among students was notably high at 4.43.

Furthermore, a detailed examination of satisfaction levels across various topics within the lesson plans revealed compelling insights. Students exhibited particularly high levels of satisfaction with the lesson plan focused on Thai dessert and bakery, garnering an average satisfaction score of 4.50. This was closely followed by the lesson plans covering model products and the 'proud to present' topic, both of which received an average score of 4.33. Similarly, the lesson plan centered on tamarind preserved in syrup attained a commendable level of satisfaction, with an average score of 4.23. Additionally, the lesson plan addressing our community garnered a high level of satisfaction, achieving an average score of 4.11, while the lesson plan focusing on our local products also received positive feedback, with an average satisfaction score of 4.06.

Table 3: Satisfaction assessment of grade 8 students

Evaluation list	**N**	**μ**	**σ**	**Satisfaction level**
Overall satisfaction	18	4.43	0.29	Satisfied

From Table 3, the satisfaction evaluation results for grade 8 students using the learning management plan for enhancing local wisdom in sales careers through project-based activities indicated high levels of satisfaction among the students.

Table 4: Satisfaction scores for individual lesson plans

Lesson plan	x	S.D	Satisfaction level
Our community	4.11	0.96	Satisfied
Our local product	4.06	1.11	Satisfied
Tamarind preserved in syrup	4.23	1.11	Satisfied
Thai dessert & bakery	4.50	1.10	Satisfied
Model products	4.33	1.14	Satisfied
Proud to present	4.33	1.14	Satisfied

From Table 4, students showed high satisfaction across multiple lesson plans. The Thai dessert and bakery lesson plan led with an average satisfaction score of 4.50, closely followed by the model products and 'Proud to present' topics, both scoring an average of 4.33. The tamarind preserved in syrup lesson plan received a commendable average score of 4.23. Furthermore, the lesson plans focusing on our community and our local products also garnered positive feedback, with average satisfaction scores of 4.11 and 4.06, respectively.
So, these results show overall:

The evaluation of all six lesson plans demonstrated adherence to the highest standards in terms of content appropriateness and media quality, yielding an average score of 4.98. Academic achievement and a marked improvement in students' English language proficiency were evident pre- and post-course. Specifically, the post-test average score registered at 91.56, accompanied by a t-test value of 15.10. The satisfaction assessment data collected from students indicated elevated levels of satisfaction with the lesson plans and the overarching project-based learning methodology, reflected in an average satisfaction score of 4.43.

Discussion

1. Lesson Plan Content Assessment

The lesson plan was evaluated by five experts. The learning plan includes curriculum analysis according to standards and in accordance with the characteristics of the learners. This encompasses setting goals and learning activities that align with standards. Evaluation is conducted in line with these standards and is tailored to the characteristics of the learners. Furthermore, there is an evaluation component that can reflect the quality of students' learning and teaching. The results of the learning management plan were evaluated based on a rating scale with five levels, following the Likert method (Bunchom Srisa-ard, 2002: 103), using the following evaluation criteria: Mean interpretation score: 4.51–5.00, most appropriate 3.51–4.50, very appropriate 2.51–3.50, moderately appropriate 1.51–2.50, slightly appropriate 1.00–1.50, least appropriate

The evaluation results from the five experts yielded an average score of 4.98. This indicates that the teaching plan is most appropriate. Utilizing a learning plan that integrates local wisdom into the curriculum can help students develop a positive attitude and stimulate their interest in learning. It also encourages students to think critically, express themselves confidently, communicate effectively in language, and develop skills to support their future careers. As a result, students will gain more confidence in speaking and communicating, and they will dare to use English.

2. Academic Achievement of grade 8 Students Before and After Project-Based Learning

Before and after learning using projects as a base to upgrade local wisdom to a trading career and develop English communication skills, academic achievement of grade 8 students significantly increased after studying, with statistical significance at the 0.05 level. This finding aligns with the research results of Taweesin Naijit (2020), which compared students' English-speaking presentation skills before and after studying by organizing learning using projects to promote English speaking and presentation skills. The research employed various tools including: 1. A learning management plan using projects to promote English speaking and presentation skills. 2. Tests of speaking and presentation skills in English before and after class.

3. Assessment of English speaking and presentation skills. 4. Questionnaires on student satisfaction with project-based learning.

The research findings indicated that: 1. Students' English speaking and presentation skills improved significantly after studying, with statistical significance at the 0.05 level. 2. Overall, students reported high satisfaction with project-based learning management (mean = 4.07, S.D. = 0.04).

Considering the results of developing English language skills for communication and upgrading local wisdom to a trading career for grade 8 students through learning from project-based activities, it was observed that 18 students demonstrated improvement in their English communication skills. The average pre-study score was 46.67, which increased to 91.56 post-study, compared to the original post-study average score of 44.89 for students engaged in project-based English learning activities. Therefore, it can be concluded that grade 8 students have enhanced their English communication skills, supported by a t-test value of 15.10, where the post-study score significantly exceeds the pre-study score at the 0.05 level due to learning activities grounded in project-based learning.

3. Results of Student Satisfaction with the Development of English Language Skills for Communication

In studying the satisfaction of grade 8 students with the development of English language skills for communication and the upgrading of local wisdom to a trading career through project-based activities using learning activity sets, the researcher collected satisfaction questionnaires via Google Form after the learning sessions. The discussion of the results was divided into two aspects. Firstly, in terms of the overall picture of English teaching and learning through project-based activities, student satisfaction was found to be high. Secondly, regarding student satisfaction with learning management across all six subjects, students reported high levels of satisfaction. This can be attributed to the organization of English teaching activities using projects as a base, coupled with a learning management plan that facilitates easy access to learning activities. The plan is systematically organized for each sub-content, featuring sequential activities linked to students' previous knowledge in their local wisdom areas. Additionally, contextual conditions and connections with additional English knowledge are emphasized to support students' future careers. The quality of the learning management plan is deemed most appropriate for the learners, resulting in high satisfaction levels among students. This finding is consistent with Phakaporn's research. Furthermore, Sermsuk (2021) conducted research on project-based teaching for the development of English communication ability among grade 8 students, applying assessments according to actual conditions. The results revealed that organizing project-based teaching and learning activities

significantly improved students' English communication ability scores, surpassing the criteria of 75%, with a significant difference observed in pre- and post-study scores at the 0.01 level. This finding is also supported by the research of Desi Ratna Sari Simbolon, Acep Haryudin, and Efransyah (2023), who focused on improving students' speaking skills through Project-Based Learning (PjBL). In this regard, the researcher prepared a learning plan to develop English language skills for communication and upgrade local wisdom to a trading career for grade 8 students through project-based activities, with a focus on vocational skills. This approach provides students with opportunities to create projects aligned with their interests, learn systematic work processes, gain practical experience, consolidate knowledge, and showcase their work through various channels. This encourages students to utilize their abilities and interests effectively, paving the way for their future careers.

Recommendations

1. Theoretical Recommendation

The curriculum should be tailored to align with students' daily lives, facilitating clearer understanding and sparking interest to promote effective learning.

2. Policy Recommendations

2.1. Classroom Atmosphere

Foster a Friendly Environment: Teachers should create a relaxed and welcoming classroom atmosphere to encourage students to express themselves.

Post-Activity Discussions: Conduct discussions after activities to reinforce understanding and support learning.

2.2. Evaluation Tools

Development of Assessment Tools: Design tools to measure and evaluate students' communication skills, ensuring clear criteria and diverse assessment methods to meet students' varying needs.

3. Practical Recommendations

3.1. Comparative Research

Exploration of Teaching Methods: Research should compare the effectiveness of project-based activities with other teaching methods in enhancing English communication and vocational skills among grade-8 students.

3.2. Community and Market-based Research

Tailoring Curriculum to Students' Interests: Investigate the development of English communication skills in community and market settings, focusing on students' interests in mechanics and food sales in made-to-order shops. This research indicates that project-based learning could be advantageous.

3.3. Research on 21st Century Skills

Comprehensive Study on Skill Development: Conduct research on the enhancement of English communication skills and vocational knowledge through project-based activities across various student levels. Emphasis should be placed on fostering other essential skills for 21st-century students.

References

Bunchom Srisa-ard. (2002). *Basic research*. Bangkok: Suviriyasan.

Chitraporn Pengdee. (2016) *The cultural capital development and the local wisdom for develop economy system of the community Selfsufficience.*

Desi Ratna Sari Simbolon , Acep Haryudin , Efransyah (2023). *IMPROVING STUDENTS' SPEAKING SKILL THROUGH PROJECT BASED LEARNING (PBL).* Project. 2 (2), 140-145.

Equitable Education Research Institute (EEFI). (2022) , Site Name (https://research.eef.or.th/contact-us/) Copyright Permission

From. Project-Based Learning (PBL) Benefits, Examples & 10 Ideas for Classroom Implementation by Marcus Guido, 2022, Site Name (https://www.prodigygame.com/main-en/blog/project-based-learning/) Copyright Permission

Patana Sukprasert. (2015). *Local Wisdom and Agricultural Extension*. Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Thailand. (In Thai)

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์กับการสอนปกติ

A comparison of Social Studies of Prathom suksa 3th Students between the Teaching with Books to enhance experience of Learning economics from Baitong and the Normal Learning Teaching

ทิพวิมล โพธิ์วัด และ กรวิภา สรรพกิจจำนง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Tipwimon Phowad and Kornveepa Sappakitjumnong

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: 641442028@rumail.ru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างวิธีการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์กับการสอนแบบปกติ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 70 คน แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองสอน และกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.831 เคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 84.29/87.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน

* วันที่รับบทความ : 3 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 9 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 13 พฤษภาคม 2567

Received: April 3 2024; Revised: May 9 2024; Accepted: May 13 2024

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; เศรษฐศาสตร์น่ารู้; หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์

Abstract

This study was conducted to 1) create and find a capability of extra -experience book about of Learning economics from Baitong girl by Social Studies subject for students grade 3 to be effective by criteria, 2) compare a study result about Learning economics from Baitong girl in Social Studies subject for students grade 3 between teaching by extra-experience book and normal. The sample used in this study consist of 70 grade 3 students in the second semester of academic year 2023 from KhehaChumchon Lat Krabang school under Lat Krabang Area Office, Bangkok. Purposive sampling was used to select the sample by separate students into 2 groups are experimental group and control group. The experimental group is taught Books to enhance experience of Learning economics from Baitong girl. The control group is normal. The instrument used in the study were 1) extra-experience book about Learning economics from Baitong girl 2) lesson plan about economics 3) achievement test about economics test that have reliability value equal to 0.831 by Randomized Group, Pretest-Posttest Design plan. Analyze data Average standard benchmark, and t-test independent value tests.

The results showed that (1) the book enhanced the experience. Learning economics from Baitong, Social Studies subjects, is effective according to the criteria of 80/80, the result is 84.29/87.00, and the student's academic achievement during teaching using an experience book. The magical set of Learning economics from Baitong is statistically significantly higher than students studying using normal teaching at .05, which is consistent with the assumptions.

Keyword: A Comparison; Economics, Books to Enhance Experience of Learning Economics from Baitong

บทนำ

สาระเศรษฐศาสตร์ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีเนื้อหาสาระในการศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อสนอง ความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดและเกิดประโยชน์สูงสุด การทำความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางด้านเศรษฐศาสตร์จึงมีความสำคัญยิ่ง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (วิภาดา พินลา, 2563)

หนังสือเสริมประสบการณ์ (อัษฎาวุฒิ ปัดมะลิด, 2563 : 157) กล่าวว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ ถือเป็นนวัตกรรมการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งเหมาะที่จะนำมาใช้ ประกอบการเรียนการสอน เพราะหนังสือเสริมประสบการณ์ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมแก่วัย และความสามารถใน การอ่านของแต่ละบุคคล การใช้หนังสือเสริมประสบการณ์เป็นสื่อที่มีคุณค่าและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างหลากหลายทักษะทั้งการอ่าน การเขียน ความคิด คุณธรรม จริยธรรม สติปัญญา อารมณ์

จากการศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาในด้านการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ส่งผลให้คะแนนการทดสอบต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และเพื่อปลูกรากฐานในการวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคต เมื่อพิจารณาสาเหตุหลักพบว่านักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนได้ตามจุดประสงค์ ผู้เรียนเบื่อหน่ายในเนื้อหาที่ซับซ้อน ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื้อหาสาระในเรื่องเศรษฐศาสตร์มีความเข้าใจยาก ต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นสำคัญ ซึ่งครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำสื่อการจัดการเรียนการสอนที่นำเนื้อหา สาระ และความรู้ที่หลากหลาย มาจัดทำในรูปแบบหนังสือเสริมประสบการณ์

จากปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เรียนจะใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ ดังกล่าวแสวงหาความรู้ จากการอ่านเป็นการเสริมสร้างทักษะการอ่าน นิสัยรักการอ่าน และเพื่อสร้างศรัทธาก้าวไปสู่การอ่านตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และบรรลุจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง อันเป็นหัวใจหลักในการศึกษาปัจจุบันสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ที่มีประสิทธิภาพ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างวิธีการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ กับการสอนแบบปกติ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง เป็นการทดลองสองกลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่จัดการเรียนรู้ด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ และ 2) กลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาบทเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 324 คน

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 70 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนทุกห้องมีความสามารถคละกัน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 35 คน ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 35 คน ใช้วิธีการสอนแบบปกติ

2) กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ ใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้อง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/6 รวมจำนวน 70 คน โดยแบ่งกลุ่มและสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับสลาก จำนวนประชากร 42 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 1 โดยแบ่งเป็น

- กลุ่มทดลองที่ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ (1:1:1) แบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน

- กลุ่มทดลองที่ใช้ในการทคสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ แบบ (3:3:3) แบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน

- กลุ่มทดลองที่ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ แบบ (10:10:10) แบบภาคสนามจำนวน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อหาประกอบด้วย 8 เรื่อง ดังนี้ 1) ความหมายสินค้าและบริการ (ตอนที่ 1 ใบตองเที่ยวตลาด) 2) สินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (ตอนที่ 2 สิ่งจำเป็น) 3) การวางแผนใช้จ่ายเงินของตนเอง (ตอนที่ 3 อนาคตใบตอง) 4) การเขียนบันทึกรายรับ – รายจ่าย (ตอนที่ 4 ใบตองยอดนักเขียน) 5) ทรัพยากรการผลิต (ตอนที่ 5 ผลิตมาได้อย่างไร) 6) ผู้ผลิตและผู้บริโภค (ตอนที่ 6 แม่ค้า พาเพลิน) 7) ภาษี (ตอนที่ 7 ปริศนาพาที ภาษีคืออะไร) และ 8) การแข่งขันทางการค้า (ตอนที่ 8 คุ้มค่า ราคาถูก) นำหนังสือเสริมประสบการณ์ที่สร้างขึ้น หาค่าประสิทธิภาพนวัตกรรม (E_1, E_2) โดยนำไปใช้สอนกับนักเรียนคือนักเรียนที่กำลังศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพพบว่า ในขั้นที่ 1 การหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.41/80.00 ขั้นที่ 2 การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/82.22 ขั้นที่ 3 การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.29/87.00 พบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.07/83.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 8 แผน ได่แก่ 1) ความหมายสินค้าและบริการ 2) สินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 3) การวางแผนใช้จ่ายเงินของตนเอง 4) การเขียนบันทึกรายรับ – รายจ่าย 5) ทรัพยากรการผลิต 6) ผู้ผลิตและผู้บริโภค 7) ภาษี และ 8) การแข่งขันทางการค้า นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมโดยรวม โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมากที่สุด

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผ่านการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้สูตร IOC ค่า ความยากง่าย (P) และค่าอาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยข้อสอบจะมีค่าความยาก ระหว่าง 0.20 - 0.80 และหาค่าอำนาจจำแนก (I) อยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00 และการ

หาค่าความเชื่อมั่น (Raliabilty) ของข้อสอบทั้งฉบับโดยคำนวณจากสูตรของ Kuder -Richardson K-20 ก่อนไปใช้ในการวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และจัดเตรียมห้องเรียน

4.2 ดำเนินการทดลองโดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองเรียนด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 และกลุ่มควบคุม เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3

4.3 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองเรียนด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ และกลุ่มควบคุม เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอน

4.4 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางไว้ ทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 8 ชั่วโมง

4.5 เมื่อเรียนครบทั้ง 8 เรื่องแล้ว ให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

4.6 นำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของหนังสือเสริมประสบการณ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

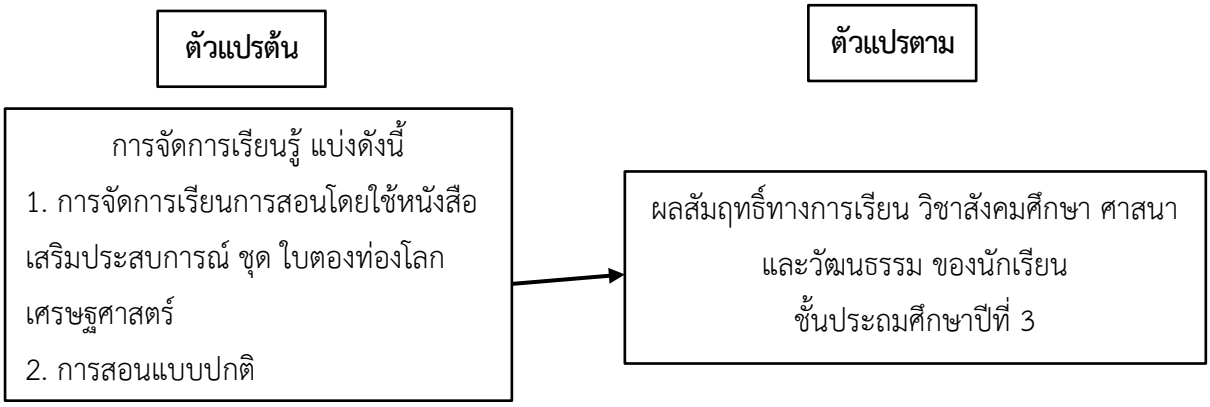
5.2 วิเคราะห์หาคุณภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ($\overline{X}$, S.D.)

5.3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E1/E2

5.4 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที (T-test Independent)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์กับการสอนปกติ ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้หาค่าประสิทธิภาพ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน โดยเก็บคะแนนระหว่างเรียนด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดลอง	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนนระหว่างเรียน (80 คะแนน)		แบบทดสอบหลังเรียน (20 คะแนน)		ค่าประสิทธิภาพ
		ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)	
รายบุคคล	3	64.33	80.41	16.00	80.00	80.41/80.00
กลุ่มย่อย	9	64.11	80.13	16.44	82.22	80.13/82.22
ภาคสนาม	30	67.43	84.29	17.40	87.00	84.29/87.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพ ครบทั้ง 3 ขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคลมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.41/80.00 ขั้นตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/82.22 ขั้นตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนามมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.29/87.00 จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน(กลุ่มทดลอง)	35	12.89	2.069	-19.574	.000
หลังเรียน(กลุ่มทดลอง)	35	17.83	1.505		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลอง คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.89 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การสอนแบบปกติ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน(กลุ่มควบคุม)	35	10.34	3.019	-18.012	.000
หลังเรียน(กลุ่มควบคุม)	35	13.74	2.894		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.34 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.74 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน(กลุ่มทดลอง)	35	12.89	2.069	4.110	.000
ก่อนเรียน(กลุ่มควบคุม)	35	10.34	3.019		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.89 สูงกว่า คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.34 ค่า t-test = 4.110 และค่า Sig = .000 หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
หลังเรียน(กลุ่มทดลอง)	35	17.83	1.505	7.411	.000
หลังเรียน(กลุ่มควบคุม)	35	13.74	2.894		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า จากตาราง พบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 คะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.74 ค่า t-test = 7.411 และค่า Sig = .000 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.29/87.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 อภิปรายผลได้ว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่หลากหลายทั้งด้านการออกแบบนวัตกรรม มีการออกแบบนวัตกรรมให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านเนื้อหาเหมาะกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านภาษามีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ด้านรูปภาพมีการใช้ภาพประกอบที่เหมาะสมดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ด้านการใช้สีมีการใช้สีที่หลากหลายกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้เนื้อหามีความต่อเนื่องน่าติดตาม และด้านการวัดผลและประเมินผลมีการวัดและประเมินครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พวงพิศ เรืองศิริกุล (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุดเที่ยวไปใน จังหวัดพบว่าประสิทธิภาพของหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38 /86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลภัสรดา จารุสิทธิกุล (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาล้านนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.00/82.83

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์ น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรธิดา ศัพทเสวี (2564, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษีที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษี ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชะนิตรา คำหม่อง (2566, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลพะโต๊ะที่สอนโดยใช้หนังสือเสริม

ประสบการณ์กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือเสริมประสบการณ์ วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.63/84.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่อง ชนิดของคำอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก รับรองฤทธิ์อนันต์ (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 ที่เรียนโดยหนังสือเสริมประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับการดำเนินชีวิต สำหรับนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหัวตะพานวิทยาคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิษฎา ถันทอง (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเรื่องอากาศรอบตัวเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือเสริมประสบการณ์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง อากาศรอบตัวเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.67/81.062. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง อากาศรอบตัวเรา สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

1. หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ ชุด ใบตองท่องโลกเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หนังสือเสริมประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ครูผู้สอนจึงควรนำหนังสือเสริมประสบการณ์นี้ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพื่อเป็นการพัฒนาและเน้นย้ำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมซ้ำๆเป็นการซ่อมเสริมให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น

2. หนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นการฝึกลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มให้กับผู้เรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์นั้น ครูผู้สอนต้องคอยดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเรื่องเศรษฐศาสตร์เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรพัฒนาแบบฝึกหัดท้ายเล่มให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ พัฒนากระนวนการคิดให้มากยิ่งขึ้น

2. ควรส่งเสริมให้นักเรียน ใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เพราะเป็นหนังสือที่มีคุณค่า เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจ ได้ฝึกทักษะการอ่าน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับหนังสือเสริมประสบการณ์ ในเรื่องอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น หรือระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้เกิดความหลายหลายในการเรียนรู้

2. ควรมีการศึกษาออกแบบ และพัฒนาการใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ต่อไป ให้มีเนื้อหา และภาพที่ทันสมัย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

3. ควรมีการพัฒนาหนังสือเสริมประสบการณ์ โดยการใช้รูปแบบหนังสือ 3 มิติ ในหนังสือเสริมประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตุ้นอยากเรียนรู้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ สภาลาดพร้าว.

โกชัย สาริกบุตร. (2540). *ศิลปะการสื่อความหมาย.* กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์ พรินท์.

จินตนา ใบกาซูยี. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน.* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ชม ภูมิภาค. (2528). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชุติสรา สำราญ. (2556). *การสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องประเพณีสำคัญของไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในระดับ เกรด 6-8 ของโรงเรียนนานาชาติ.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สำนักหอสมุด.

ถวัลย์ มาศจรัสและคณะ. (2550). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ.* กรุงเทพมหานคร: เซ็นจูรี่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุรวิริยาสาส์น.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน.* นครราชสีมา: โรงพิมพ์แหลมทอง.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* กรุงเทพมหานคร.

พัชรินทร์ กุลกิตติโกวิท. (2558). *การสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง มาตราแม่ ก กา และมาตราตัวสะกดในภาษาไทย.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สำนักหอสมุด.

ภัทรมน ขันธาฤทธิ์. (2551). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รังสิมันต์ ฉิมรักษ์. (2550). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน.* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2549). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้.* กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

วิภาดา พินลา. (2563). *สังคมศึกษากับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

สนิท สัตโยภาส. (2547). *นวัฒกรรมการศึกษาชุดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลงานทางวิชาการ เรื่อง บูรณาการการสอน การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2554). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้คู่การพัฒนาผู้เรียน.* ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

Legal Measures in the Managed to Conserve the Cultural Heritage of Thailand

ตราดุลย์ นรนิติผดุงการ[1], มัลลิกา พินิจจันทร์[2] และ วัชระ เนติวาณิชย์[3]

[1,2]มหาวิทยาลัยรามคำแหง, [3]สำนักประธานศาลฎีกา

Tradul Noranitiphadungkarn[1], Mallika Pinijchan[2] and Watchara Neitivanich[3]

[1,2] Ramkhamhaeng University, Thailand

[3]Office of the President of the Supreme Court

Corresponding Author, E-mail: analaumon@aru.ac.th

****

บทคัดย่อ

ศึกษาแนวทางแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมโดยศึกษาความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และปัญหาข้อกฎหมายในการปฏิบัติงานเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา และการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขให้การอนุรักษ์มรดกโลกเป็นไปอย่างยั่งยืน

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบถึงปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับและเสนอแนะแนวทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ

วิเคราะห์แนวทางกฎหมายที่เหมาะสมในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยศึกษาปัญหาข้อกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกำหนดหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ปัญหาการบริหารจัดการเขตพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรม และปัญหาการไม่มี ส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า ตามแนวทางการอนุวัติตามอนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกต้องแบ่งพื้นที่จัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรมออกเป็นอย่างน้อย 2 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานที่ต้องมีการควบคุมอย่างเข้มงวดไม่ให้มีการสร้างสิ่งปลูกสร้างใด ๆ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ และเขตพื้นที่แนวกันชนมีไว้เพื่อคุ้มครองเขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานโดยเฉพาะด้านภูมิทัศน์

* วันที่รับบทความ : 22 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 26 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 29 มิถุนายน 2567

Received: April 22 2024; Revised: June 26 2024; Accepted: June 29 2024

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย เกิดจาก (1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมส่งผลให้ประชาชนขาดสำนึกของการเป็นเจ้าของร่วม และมีส่วนรับผิดชอบในมรดกโลกทางวัฒนธรรม จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้การบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม อันได้แก่ การกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถาน หรือมรดกทางวัฒนธรรม, การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมหรือมรดกโลกทางวัฒนธรรม และการบริหารจัดการด้านระบบบริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองอันที่เป็นที่ตั้งของมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดการทับซ้อนของอำนาจในการบริหารจัดการเขตพื้นที่โบราณสถานที่มีความคาบเกี่ยวกับความเป็นเมืองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรม มีการกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถานทับลงบนชุมชนที่มีอยู่เดิม ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ (3) ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครอง ป้องกัน และอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องตามอนุสัญญาฯ รวมถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งปัญหาการไม่มีหน่วยงานดังกล่าวทำให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่ของ แต่ละหน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; การอนุรักษ์; มรดกโลก; วัฒนธรรม

Abstract

Study the solutions to the laws related to management for the conservation of world cultural heritage by studying the opinions of the people involved. and legal problems in working to conserve, restore, develop, and manage for the conservation of world cultural heritage. In order for relevant agencies to take corrective actions to ensure sustainable conservation of World Heritage sites.

Study the history, background, concepts and theories of management for the conservation of world cultural heritage. To be aware of legal problems related to management for the conservation of world cultural heritage, study and compare related legal principles and recommend legal guidelines appropriate to management for conservation of world cultural heritage in Thailand and abroad.

Analyze appropriate legal approaches to management for the conservation of world cultural heritage. By studying legal problems in Thailand related to the problem of determining the main agency responsible for management. Problems in the management of the World Cultural Heritage Area and the problem of not having Public participation in the conservation of world cultural heritageThe information obtained from the interviews found that According to the guidelines for implementing the convention Require member states to divide the World Cultural Heritage management area into at least two zones: the protected area of ancient sites where strict control is required to prevent the construction of any buildings, and the local

administrative organization. In addition to being for conservation and the buffer zone is specifically intended to protect the protected area of ancient monuments. Landscaping

The research results found that Problems with the management for the conservation of the World Cultural Heritage in Thailand arise from (1) legal problems regarding the lack of public participation In preserving world cultural heritage, people lack a sense of collective ownership. and is responsible for World Cultural Heritage. From the above problems, management for the conservation of Thailand's world cultural heritage is not as effective as it should be.. (2) Legal problems regarding management for the conservation of world cultural heritage, including the designation of ancient sites. or cultural heritage, zoning use in cultural heritage areas or world cultural heritage and management of public service systems and the infrastructure of the city that is home to a world cultural heritage site This problem results in an overlapping of powers in the management of ancient sites that overlap with the urbanization of related agencies in the World Cultural Heritage area. The area of the ancient site has been designated on top of the existing community. causing the people to be affected (3) legal problems in determining the authority and duties related to the management for the conservation of the World Cultural Heritage. This is because there is still no main agency responsible for formulating policies regarding the protection, protection, and conservation of World Cultural Heritage in accordance with the Convention. Including agencies that are responsible for adjudicating disputes in the event of conflicts between agencies related to the management of World Heritage Sites. The problem of not having such an agency causes the use of powers and duties of Each agency under the Act has equal status. This results in problems in the overlapping use of authority between agencies

Keywords; Management; conservation; World Heritage; culture

บทนำ

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลกค.ศ. 1972 (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage A.D, 1972) เป็นหนึ่งในสามอนุสัญญาที่สำคัญของ UNESCO ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ในสภาพปัจจุบันเห็นได้ว่า การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมเป็นที่ตระหนักของทุกประเทศทั่วโลกในการอนุรักษ์ การปกปักรักษา สงวนรักษาและการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานดังกล่าวให้มีการคงไว้ ซึ่งความเป็นของแท้ดั้งเดิมมิให้สูญสลายและเสื่อมโทรมนั้นถือได้ว่ายังเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่การกระทำดังกล่าวจะเป็นการคงไว้ซึ่งความเป็นของแท้ดั้งเดิมหรือไม่นั้น อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมจึงถือได้ว่าเป็นข้อตกลงในการยอมรับและการให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การพัฒนาเทคนิค การเงิน เพื่อการคุ้มครองและหยุดยั้งการสูญสลายและเสื่อมโทรมของแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ

ประเทศไทยได้เข้าเป็นรัฐสมาชิกขององค์การ UNESCO ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2492 ต่อมาองค์การ UNESCO ได้มีมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก ค.ศ. 1972 (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage A.D. 1972) เมื่อวันที่15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 โดยมีประเทศต่าง ๆ ให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นประเทศภาคี

อนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 โดยภาคีสมาชิกเริ่มแรก 20 ประเทศ จนถึงปัจจุบันมีประเทศภาคีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 193 ประเทศ

สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกดังกล่าว เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2530 ปัจจุบัน มีมรดกโลกที่ขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น 7 แห่ง แบ่งเป็น มรดกโลกทางธรรมชาติ 3 แห่ง และมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง ได้แก่ (1) นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (Historic City of Ayutthaya) (2) เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร (Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns) (3) แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง (Ban Chiang Archaeological Site) และ (4) เมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานสมัยทวารวดี (The Ancient Town of Si Thep and its Associated Dvaravati Monuments)

ในภาพรวมที่ผ่านมา การบริหารจัดการ การอนุรักษ์และการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยปัจจัยและเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ เขตพื้นที่มรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มีอาณาบริเวณอยู่ในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนหลายหน่วยงานด้วยกัน ภายใต้การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและหลักการกระจายอำนาจทางพื้นที่นั้น ความเป็นเมืองได้ถูกกำหนดให้อยู่ในการควบคุมและกำกับดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนกลาง โดยมีองค์กรและหน่วยงานย่อย ๆ อีกจำนวนหลายแห่ง ทำหน้าที่ดูแล อนุรักษ์และคุ้มครองเมืองมรดกโลกตามภารกิจ บทบาท อำนาจและหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปบางพื้นที่ขึ้นอยู่กับสำนักงานราชพัสดุ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ หรือส่วนราชการอื่น ๆ บางแห่งอยู่ในพื้นที่ของภาคเอกชนซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือหลักฐานทางทะเบียนโฉนดที่ดิน แม้ว่าจะเป็นเมืองเก่าและเป็นพื้นที่ที่มีการควบคุมสิ่งก่อสร้างภายในเมืองก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถห้ามการพัฒนาและความเจริญในท้องถิ่นได้ โดยปัจจุบันยังคงมีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนและร้านค้าภายในเขตพื้นที่มรดกโลกและพื้นที่โดยรอบอย่างต่อเนื่อง มีการปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างลงในพื้นที่ของวัดร้าง การบุกรุกพื้นที่ การทำลายโบราณสถาน และการอ้างกรรมสิทธิ์ของตนในที่ดินภายในเขตบริเวณเมืองเก่า ความขัดแย้งกันทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นเมื่อมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันบนพื้นที่ภายใต้หลักการกระจายอำนาจทางพื้นที่เดียวกัน จึงส่งผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับไม่มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์โดยตรงและไม่มีการกำหนดพื้นที่ในรูปแบบของแผนแม่บทและกฎหมายกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจนว่าให้สถานที่หรือเขตพื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานแบบเข้มงวด เนื่องจากมีโบราณสถานที่มีความสำคัญอย่างมากในทางประวัติศาสตร์ และเขตใดเป็นเขตพื้นที่กันชนที่สามารถอนุญาตให้ชุมชนอยู่อาศัยหรือประกอบธุรกิจได้

ปัญหาในการจัดการเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารมีลักษณะคล้ายกับการบริการจัดการมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เนื่องจากการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในขณะนั้นไม่มีการกำหนดพื้นที่ในรูปแบบของแผนแม่บทและกฎหมายกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจนว่าให้สถานที่หรือเขตพื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานแบบเข้มงวด และเขตใดเป็นเขตพื้นที่กันชน ซึ่งการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกทั้ง 2 แหล่งมีปัญหากับประชาชนในเรื่องพื้นที่ทับซ้อน ซึ่งปัญหาหลักของการทับซ้อนในมรดกโลกเมือง

ประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารคือปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย และเรื่องการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยรอบบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งต่างจากปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของเมืองมรดกโลกอยุธยาที่เกิดจากการขยายตัวทางกายภาพ เพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยต่าง ๆ การสร้างอาคารที่บดบังทัศนียภาพที่สวยงาม อย่างไรก็ตาม การปกป้องรักษาเกี่ยวกับแนวเขตก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกัน เพียงแต่คนละรูปแบบและความรุนแรงต่างกัน โดยพื้นที่มรดกโลกอยุธยาการบุกรุกพื้นที่เกิดจากการใช้เป็นที่พักอาศัยการดำเนินชีวิตและการค้าขาย ในขณะที่มรดกโลกสุโขทัยการบุกรุกพื้นที่เกิดจากการต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการทำมาหากินทางการเกษตร (จิรานุช โสภา และคณะ, 2554: 142)

ปัญหาในการจัดการมรดกโลกแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงจะแตกต่างจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย เพราะแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงไม่มีปัญหาพื้นที่ทับซ้อน เนื่องจากพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตมรดกโลกมีขนาดเล็กโดยมีชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เพียงชุมชนเดียว คือ ชุมชนเชื้อสายลาวพวนที่อพยพมาจากประเทศลาวเมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว (หมายเหตุอาเซียน, 2564) ทำให้ปัญหาที่เกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่จึงยังมีไม่มากนัก ปัญหาสำคัญของการจัดการมรดกโลกแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงจึงมีอยู่ประการเดียวคือปัญหาการจัดการมรดกโลกในด้านท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน เนื่องจากมรดกโลกแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงมีขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับมรดกโลกอีก 2 แห่งทำให้ขาดการจูงใจในการเข้ามาท่องเที่ยว (ชลธี เจริญรัฐ, 2551: 8) ประกอบกับงบประมาณที่ได้จากภาครัฐมีไม่มากพอจึงจำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ และหน่วยงานในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมและจุดท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากเดิม

แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งที่ 4 ของไทย คือ เมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานสมัยทวารวดีนั้น เนื่องจากเพิ่งได้รับการขึ้นทะเบียน จึงยังไม่พบปัญหาในการจัดการมรดกโลก แต่เนื่องจากลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกับเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร แต่มีขนาดเล็กกว่ามีประชาชนอาศัยอยู่ไม่มาก จึงอาจคาดการณ์ได้ว่าปัญหาในการจัดการมรดกโลกน่าจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ความรุนแรงของปัญหาอาจจะน้อยกว่า เนื่องจากมีการกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจนในแผนแม่บทว่าให้สถานที่หรือเขตพื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานแบบเข้มงวด และเขตใดเป็นเขตพื้นที่กันชน ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่มรดกโลกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลมากกว่าคนในชุมชน ทั้งในเขตพื้นที่มรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารและพื้นที่มรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน เป็นหน้าที่ของกรมศิลปากรในการบริหารจัดการดูแลรักษา พัฒนาให้คงอยู่ในสภาพเดิม ในขณะที่หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ชาวบ้าน ความสะอาด การจัดการขยะสาธารณูปโภคเป็นหน้าที่ของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับความปลอดภัยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนการประชาสัมพันธ์ การตลาดในการชักจูงผู้คน นักท่องเที่ยวให้มีโอกาสได้เข้า

มาซึมซับความงดงาม ศิลปะ วัฒนธรรม และความยิ่งใหญ่ที่ซ่อนตัวอยู่ในโบราณสถาน เป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวไทย ซึ่งก็พบว่าหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทมากกว่าประชาคมในท้องถิ่นอยู่อย่างมาก ซึ่งหากสามารถทำให้ประชาคมในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ปกปักรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป (จิรานุช โสภา และคณะ, 2554: 163)

จากปัญหาในการจัดการมรดกโลกที่ขึ้นทะเบียนของไทยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และแต่ละฉบับมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกแตกต่างกันทำให้ขาดความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกโลก ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกของไทยที่ขึ้นทะเบียนแล้ว และจะขึ้นทะเบียนต่อไปในอนาคตดังต่อไปนี้

1) ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

การขาดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการมรดกโลกทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน 3 ฝ่ายคือ 1) กรมศิลปากร 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาจังหวัดในด้านการท่องเที่ยว และ 3) หน่วยงานของจังหวัดที่ดำเนินนโยบายร่วมกับกรมศิลปากรในการฟื้นฟูเขตโบราณสถาน ฟื้นฟูมรดกโลก โดยเขตโบราณสถานเป็นพื้นที่ตามประกาศของกรมศิลปากรจึงมีความเข้มงวดในการจัดการพื้นที่ กรมศิลปากรมีอำนาจในการเพิกถอนหรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบนพื้นที่มรดกโลกเทศบาล หรือองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ ในการอนุญาตให้มีสิ่งปลูกสร้างร้านค้าเพื่อทำให้เกิดรายได้ทั้งจากการขายของที่ระลึก ขายอาหารและบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงมีอำนาจในการจัดระบบบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ ดังนั้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอนุญาตให้ประชาชนสามารถตั้งร้านค้าเพื่อกระตุ้นให้เกิดรายได้กับจังหวัดแต่การอนุญาตดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบ หรือบดบังทัศนียภาพโบราณสถาน กรมศิลปากรจึงมีอำนาจให้รื้อถอนแสดงให้เห็นถึงปัญหาการใช้อำนาจที่ทับซ้อนกัน

2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

การบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง 1) กรมศิลปากร ในฐานะเจ้าพนักงานที่มีอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุฯ และเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการบูรณะ ซ่อมแซม อนุรักษ์โบราณสถาน 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแล จัดทำบริการสาธารณะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาเมือง 3) หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย และ 4) ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตมรดกโลกทางวัฒนธรรมหรือเขตโบราณสถาน

ด้วยเหตุที่ว่าเมืองเก่าที่มีโบราณสถานทุกแห่งในประเทศไทยถือเป็นเมืองเก่าที่ยังมีชีวิต หมายถึงเมืองที่ยังมีกิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจอยู่ ดังนั้น เมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมถึงการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และการขยายตัวเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้เกิดความต้องการพื้นที่สำหรับใช้อยู่อาศัย และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมากขึ้นส่งผลให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนระหว่างเมืองใหม่และเมืองเก่าอันนำมาสู่การบุกรุก ดัดแปลงรื้อถอนโบราณสถาน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ 1) การกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่โบราณสถานหรือมรดกทางวัฒนธรรม รวมถึง การประกาศเขตพื้นที่เพิ่มเติมของกรมศิลปากรที่ไม่สอดคล้องกับการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ 2) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความเป็นของแท้ดั้งเดิมของโบราณสถาน เพื่อไม่ให้มีการก่อสร้างอาคารที่บดบังทัศนียภาพทำให้คุณค่าของพื้นที่โบราณสถาน และบรรยากาศความเป็นเมืองเก่าลดน้อยลงไป 3) การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง เนื่องจากเขตพื้นที่มรดกโลกมีการทับซ้อนกับที่ดินของเอกชนซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้า แต่การพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดความขัดแย้งกับการอนุรักษ์มรดกโลกจึงเกิดผลกระทบต่อการอนุรักษ์มรดกโลก

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเท่านั้นที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์มรดกโลกโดยไม่มีกฎหมายกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ด้วย จึงทำให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกโลกเท่าที่ควร ปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุของชาติเป็นภารกิจหลักของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม โดยไม่มีกฎหมายของประเทศไทยกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถานที่อยู่ในชุมชน ทำให้ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในบางครั้งยังถูกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับไล่ออกจากพื้นที่เพราะมีปัญหาการรุกล้ำโบราณสถาน ประชาชนในพื้นที่คิดว่าโบราณสถานจำเป็นต้องมีผู้คนเพราะทำให้โบราณสถานดูไม่แห้งแล้ง โบราณสถานต้องมีชีวิตและต้องอยู่ร่วมกับคนได้ ดังนั้นการบริหารจัดการโบราณสถานที่ถูกวิธีจำเป็นจะต้องทำให้มั่นใจว่าจะไม่มีกิจกรรมใด ๆ ทำลายหรือส่งผลกระทบในระยะยาวต่อโบราณสถาน และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่อยู่ร่วมกับโบราณสถานได้อย่างยั่งยืน

จากกรณีปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการกำหนดแผนแม่บทและกฎหมายกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจนว่าให้สถานที่หรือเขตพื้นที่ใดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองโบราณสถานแบบเข้มงวด และเขตใดเป็นเขตพื้นที่กันชนตามอนุสัญญาฯ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ทับซ้อนกันหลายหน่วยงานในการบริหารจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญต่าง ๆ การกำหนดจึงควรศึกษาถึงหน่วยงานใดต้อง

มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการ มาตรการทางกฎหมาย มาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางออกหรือรูปแบบการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ให้การบริหารจัดการเมืองมรดกโลกเป็นไปอย่างสันติวิธีและมีแนวคิดที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อาทิเช่น ภาคพลเมือง ภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์เป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและจังหวัดที่มีมรดกโลกทางวัฒนธรรมตั้งอยู่ ตลอดจนเพื่อประโยชน์สาธารณะสำหรับมวลมนุษยชาติ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ทุกภาคส่วนเพื่อเสนอแนะและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

2) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

3) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม

4) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย เป็นการศึกษาการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นไปตามกรอบแนวคิด ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ (Interview) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หนังสือ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รายงานการประชุม ภาพถ่าย เอกสารที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการ การบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์ โบราณสถาน มรดกทางวัฒนธรรม และมรดกโลกทางวัฒนธรรม รวมไปถึงการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) เกี่ยวกับประเด็นมาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการมรดกโลกของประเทศไทยในปัจจุบันจากนักกฎหมายผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีหรือนักกฎหมายผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ, นักวิชาการด้านโบราณคดีหรือ

นักประวัติศาสตร์, ข้าราชการกรมศิลปากร และข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการดังกล่าว จากนักกฎหมายผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี หรือกฎหมายระหว่างประเทศ, ข้าราชการกรมศิลปากร, ข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้นำชุมชน หรือประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เขตมรดกโลก

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ประมวลผลโดยการวิเคราะห์ข้อมูล การบรรยายเชิงวิเคราะห์ และการสรุปตีความ ดังนี้

(1) การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษาเพื่อให้มีความสมบูรณ์ตรวจตามความเข้าใจของผู้ให้สัมภาษณ์ และสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม มีความถูกต้อง

(2) วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารโดยรวบรวมประเด็น ศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และจัดทำบทสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาโดยเน้นที่แนวทางเชิงปรัชญา และบทบัญญัติของกฎหมายเป็นหลัก

ผลการวิจัย

มาตราทางกฎหมายเกี่ยวกับการการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่มีประสิทธิภาพในการนำมาปรับใช้เท่าที่ควร เพราะยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

1) ศึกษาประวัติ ความเป็นมาแนวความคิดในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้นเริ่มก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ งานศิลปะ สถาปัตยกรรม ประเพณี หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในยุคแรก ๆ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นจากความเชื่อทางศาสนา เช่น การรักษาวัดวาอารามหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้คงอยู่เพื่อแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพชน ในช่วงศตวรรษที่ 18-19 แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมได้พัฒนาและขยายขอบเขตมากขึ้น จากเดิมที่มุ่งเน้นเฉพาะแหล่งโบราณคดีหรือศาสนสถาน ก็เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษาอาคารเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม รวมถึงการสงวนรักษาศิลปวัตถุ เอกสารโบราณ และหลักฐานทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย

2) ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า การขึ้นทะเบียนพื้นที่เขตโบราณสถานของประเทศไทย หรือในต่างประเทศใช้คำว่าพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม และการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์ เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ภายใต้พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ส่วนการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ พ.ศ.2559 โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมสำหรับการขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางวัฒนธรรม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแล้วแต่กรณี

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายอื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมไว้เป็นการเฉพาะ แต่ได้กำหนดสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลในอันที่จะอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม และร่วมมือ สนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองงมรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงกำหนดหน้าที่ของรัฐให้มีหน้าที่อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า เกิดจากสาเหตุหลัก 3 ประการคือ

(1) การกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถาน หรือมรดกทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดเขตพื้นที่และการขึ้นทะเบียนโบราณสถานเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมศิลปากร ตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ ซึ่งการกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าวถ้าอธิบดีมีความเห็นว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างใดเป็นโบราณสถานที่สมควรได้รับการอนุรักษ์จะมีการประกาศขึ้นทะเบียน ซึ่งการขึ้นทะเบียนดังกล่าวอาจเป็นเพียงสิ่งปลูกสร้างเดี่ยว หรือสิ่งปลูกสร้างที่เชื่อมต่อกันในลักษณะทางสถาปัตยกรรม หรือโดยความสอดคล้องกลมกลืน หรือโดยสถานที่จากสภาพภูมิทัศน์ ในทางปฏิบัติเมื่ออธิบดีกรมศิลปากรเห็นว่าพื้นที่ใดมีความน่าจะเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือมีความเกี่ยวข้องกับโบราณสถานเดี่ยวก็จะมีการประกาศให้เขตดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่โบราณสถาน หรือเขตอุทยานประวัติศาสตร์ แม้ว่าจะยังไม่มีการขุดสำรวจพื้นที่ตามประกาศขึ้นทะเบียนทั้งหมดก็ตาม อันเนื่องมาจากแนวความคิดด้านการอนุรักษ์ และส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดงบประมาณของกรมศิลปากร ซึ่งกรมศิลปากรอาจมีการประกาศเขตพื้นที่โบราณสถานเพิ่มเติมอีกหลายครั้งหากเห็นว่าพื้นที่โดยรอบเขตพื้นที่โบราณสถานที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนที่เหลืออาจ

ก่อให้เกิดสิ่งปลูกสร้าง หรือทำให้ภูมิทัศน์ของเขตพื้นที่โบราณสถานที่เคยขึ้นทะเบียนไว้เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่น กรณีมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร

(2) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมหรือมรดกโลกทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพเกิดจากความชัดเจนในการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดให้ใครมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดการแบ่งการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติผังเมืองที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำผังเมืองโดยแบ่งการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ออกเป็น 13 ลักษณะ แต่การแบ่งการใช้ประโยชน์ดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ซึ่งกำหนดให้มีการแบ่งการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็น 2 ส่วนคือเขตพื้นที่ควบคุมอย่างเข้มงวด และเขตพื้นที่กันชน ซึ่งปรากฏในการขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางวัฒนธรรม 2 แห่งหลังของประเทศไทย ได้แก่ มรดกโลกแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และ มรดกโลกเมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานสมัยทวารวดี

(3) การบริหารจัดการด้านระบบบริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองอันที่เป็นที่ตั้งของมรดกโลกทางวัฒนธรรม

4) จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยกำหนดให้บริหารจัดการด้านบริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีอำนาจและหน้าที่ตามบทบัญญัติกฎหมายในการจัดทำระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา โครงข่ายถนน, การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง รวมถึง การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

1) ศึกษาประวัติ ความเป็นมาแนวความคิดในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้นเริ่มก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อมนุษย์เริ่มตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมไว้ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ สถาปัตยกรรม ประเพณี หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในยุคแรก ๆ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นจากความเชื่อทางศาสนา เช่น การรักษาวัดวาอารามหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้คงอยู่เพื่อแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพชน ในช่วงศตวรรษที่ 18-19 แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมได้พัฒนาและขยายขอบเขตมากขึ้น จากเดิมที่มุ่งเน้นเฉพาะแหล่งโบราณคดีหรือศาสนสถาน ก็เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษา

อาคารเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม รวมถึงการสงวนรักษาศิลปวัตถุ เอกสารโบราณ และหลักฐานทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย

2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

(1) การกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถาน หรือมรดกทางวัฒนธรรม การประกาศพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นเขตพื้นที่โบราณสถานของกรมศิลปากร ยังขาดหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตพื้นที่ ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และขาดการพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของประชาชนในปัจจุบัน ซึ่งพื้นที่หลายส่วนแม้จะเป็นพื้นที่โบราณสถานในอดีตแต่ในปัจจุบันกลายเป็นชุมชนที่ประชาชนใช้เป็นที่อยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน วิธีการกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ในบางครั้งมีการกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถานทับลงบนชุมชนที่มีอยู่เดิม ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการประกาศขึ้นทะเบียน ดังนั้นจึงควรที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้อำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมศิลปากรในการกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าว

(2) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมหรือมรดกโลกทางวัฒนธรรม เนื่องจากไม่มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือตามสภาพการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาการทับซ้อนของอำนาจในการใช้พื้นที่ดังกล่าว เห็นได้อย่างชัดเจนตามอุทยานประวัติศาสตร์ทั่วประเทศไทย เนื่องจากอธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจในการประกาศเขตโบราณสถานเพียงรูปแบบเดียวตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ จึงทำให้เขตโบราณสถานส่วนใหญ่ที่ถูกประกาศขึ้นทะเบียนมีขนาดใหญ่และมีการซ้อนทับไปกับชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม และส่งผลให้เกิดการทับซ้อนของอำนาจในการบริหารจัดการเขตพื้นที่โบราณสถานที่มีความคาบเกี่ยวกับความเป็นเมือง ระหว่างกรมศิลปากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นหากเขตพื้นที่โบราณสถานใดได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเพราะต้องมีข้อปฏิบัติอื่นที่ต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ เพิ่มเติม

(3) การบริหารจัดการด้านระบบบริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองอันที่เป็นที่ตั้งของมรดกโลกทางวัฒนธรรม การกำหนดเขตพื้นที่เพียงรูปแบบเดียวของกรมศิลปากร ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน และความไม่ชัดเจนของการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานของเมืองในพื้นที่เขตโบราณสถาน หรือมรดกโลกทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดปัญหาว่าหน่วยงานใดเป็นผู้ปฏิบัติ เนื่องจาก การทับซ้อนของพื้นที่ทำให้เกิดการใช้อำนาจทับซ้อนของหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับ เช่น การปรับปรุงถนน การขยายถนนหรือการจัดทำทางเดินเท้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยลำพังสำหรับเมืองทั่วไป เมื่อเมืองนั้นมีการขึ้นทะเบียนเขตโบราณสถาน โดยเฉพาะขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม การดำเนินการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากรก่อน จึงจะสามารถดำเนินการได้ ส่งผลให้ การจัดทำบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ซึ่งควรเป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการประกาศเขตโบราณสถาน

ทับซ้อนกับเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้อำนาจหน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นดังกล่าวไม่สามารถทำได้เต็มที่หากพื้นที่นั้นอยู่ในเขตพื้นที่โบราณสถานหรือมรดกโลกทางวัฒนธรรม

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม การขึ้นทะเบียนโบราณสถาน รวมถึงการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่ผ่านมาขาดการมีส่วนร่วม คือ การรับรู้และยอมรับจากประชาชนหรือชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดเขตพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ส่งผลให้ประชาชนขาดสำนึกของการเป็นเจ้าของร่วม และมีส่วนรับผิดชอบในมรดกโลกทางวัฒนธรรมดังกล่าว ทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดการตั้งคำถามว่า การที่พื้นที่ของตนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้ว พื้นที่ของตนได้อะไรกลับมา นอกจากเรื่องการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนในภายหลัง นอกจากปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าวแล้ว ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกว่าการที่มีมรดกโลกในพื้นที่ทำให้การดำเนินชีวิตของตนยุ่งยากขึ้น

4) ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครอง ป้องกัน และอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องตามอนุสัญญาฯ รวมถึงหน่วยงานที่. ทำหน้าที่เฉพาะในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งจากปัญหาการไม่มีหน่วยงานดังกล่าวทำให้เกิดการใช้อำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานภายใต้พระราชบัญญัติที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกทางวัฒนธรรมในฐานะเจ้าของพื้นที่ตามกฎหมายที่ต่างกัน ได้แก่ กรมศิลปากรใช้อำนาจภายใต้พระราชบัญญัติ โบราณสถานฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ ปัญหาการทับซ้อนของการใช้อำนาจดังกล่าวมีตั้งแต่การออกใบอนุญาตต่าง ๆ เช่น การอนุญาตก่อสร้าง รื้อถอน ซ่อมแซม ปรับปรุง ไปจนถึงการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น การก่อสร้าง หรือปรับปรุงถนน เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การบริหารจัดการมรดกโลกเกิดปัญหา ขาดความเป็นเอกภาพและไร้ประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าแนวความคิดในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้นเริ่มก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังนั้นควรสร้างสรรค์และสั่งสมงานศิลปะ สถาปัตยกรรม ประเพณี หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและเชื่อทางศาสนา เช่น การรักษาวัดวาอารามหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้คงอยู่เพื่อแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพชนรุ่นหลัง

1.2 จากผลการวิจัย พบว่าแนวความคิดในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้นเริ่มก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังนั้นควร จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการปกป้องและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการมรดกโลกโดยตรง ทั้งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการบริหารจัดการมรดกโลก ดังนั้นควร มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลก.

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า กฎหมายของประเทศไทยไม่ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นควร จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ดูแล รักษา และอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1. ควรกำหนดขั้นตอนการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนไว้ในกฎหมายเฉพาะที่จะร่างขึ้นใหม่ โดยต้องมีขั้นตอนในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตั้งแต่ การเสนอเขตพื้นที่ในชุมชนของตนเพื่อขึ้นทะเบียน

2.2. ให้มีการบัญญัติกฎหมายใหม่ และแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของไทย จะทำให้การบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมมีความเป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนยิ่งขึ้นต่อไป

2.3 ควรกำหนดขั้นตอนการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนไว้ในกฎหมายเฉพาะที่จะร่างขึ้นใหม่ โดยต้องมีขั้นตอนในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตั้งแต่ การเสนอเขตพื้นที่ในชุมชนของตนเพื่อขึ้นทะเบียน

เอกสารอ้างอิง

จิรานุช โสภา และคณะ. (2554). *รายงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกของประเทศไทยกรณีศึกษา: อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย- ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชรและอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ชลธี เจริญรัฐ. (2551). *รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งมรดกโลก บ้านเชียง.* อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

หมายเหตุอาเซียน. (2564). มรดกโลกในไทย 1: แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2567. แหล่งที่มา: http:// aseannotes.blogspot.com/2014/07/1_2378.html

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

พระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรม และทางธรรมชาติ พ.ศ.2559

Mediation Effect of Organizational Justice on Relationship between Transformational Leadership and Job Satisfaction of Middle School Teachers in Anyang City Under Henan Province

Zhang Wei,
Chuanchom Chinatangkul and Kamolmal Chaisirithanya
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, Email: 6443202004@bkkthon.ac.th

****

Abstract

The research problems of this research were: 1) Does the Model of transformational leadership effect on teachers' job satisfaction mediating by organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province? 2) How transformational leadership effect on teachers' job satisfaction, while taking into account some related variable such as organizational justice?

The objectives of this research were: 1) To propose the model of administrators' transformational leadership effect on teachers' job satisfaction mediating by organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province, and 2) To decompose administrators' transformational leadership effect on teachers' job satisfaction and organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province.

The research design adopted a quantitative research method. The population consisted of 4,040 middle school teachers in Anyang City, Henan Province. A stratified random sampling method was used to select 372 teachers as the sample. The data collection tool was a Likert scale-based questionnaire. Data were analyzed using means, standard deviation, confirmatory factor analysis, and structural equation model.

The research findings revealed that :1) The model consisted of three factors: transformational leadership, teacher job satisfaction, and organizational justice. They were valid able and reliable, and the model fit well with empirical data, and 2) Transformational leadership had a positive effect on teachers' job satisfaction and organizational justice. The decomposed effect was statistically significant.

The conclusions were 1) Transformational leadership and organizational justice had direct effect on job satisfaction of middle school teachers and 2) Transformational leadership has indirect effect on teachers' job satisfaction via organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province.

Keywords: Transformational Leadership; Organizational Justice; Job Satisfaction; Middle School Teachers; Anyang City; Henan Province

* Received: October 6 2024; Revised: October 17 2024; Accepted: October 18 2024

Introduction

Organizational behavior research had shown that teacher job satisfaction was significantly positively associated with teaching performance, teacher-student interaction quality, and students' learning motivation and achievement (Bardach et al., 2023). Teachers who were satisfied with their work tended to maintain positive work motivation, engage in creative thinking, and were more willing to experiment with new teaching methods. These practices, in turn, stimulated students' interest and engagement. Satisfaction in key areas such as teaching, student interactions, colleague collaboration, school management, and the work environment played a crucial role in teachers' professional performance. Moreover, higher teacher job satisfaction led to reduced turnover rates and absenteeism, which facilitated high-quality teacher-student interactions and contributed to positive student development (Bardach et al., 2023).

Transformational leadership, a leadership style recognized for its significant impact on employee satisfaction and performance, attracted considerable attention in academic circles starting from the 1980s (Bass & Riggio, 2006). The positive effects of transformational leadership on subordinates' performance and work attitudes, such as organizational commitment and job satisfaction, were widely acknowledged (Judge & Piccolo, 2004; Walumbwa et al., 2008). Numerous subsequent studies, across different organizations and departments, indicated that transformational leadership consistently led to higher employee job satisfaction, with a significant positive correlation between the two (Chao L, 2012). In the Chinese context, Li Chaoping (2005) and colleagues conducted a related study and concluded that only two dimensions of transformational leadership—leadership charisma and virtue modeling—had a significant effect on employee job satisfaction.

Adams' equity theory suggested that individuals sought justice and balance within the process of social exchange. The theory was based on comparison, where individuals assessed the fairness of their input-output ratios (e.g., effort, skill, time) relative to others. Organizational justice, which referred to the fairness of decision-making processes, resource allocation, and the treatment of employees, emerged as an important factor affecting employee satisfaction. Social exchange theory posited that employees who were more satisfied with organizational justice would become more confident in the organization's development and willingly invested extra time and effort to promote the realization of the organization's vision (Zhao & Weiliang, 2010).

Research findings suggested that teacher job satisfaction was influenced by both leadership styles and organizational justice. However, studies specifically examining the relationship between transformational leadership and organizational justice on teacher job satisfaction in middle schools in Anyang City were scarce. Thus, it became essential to develop leaders' capabilities to apply transformational leadership effectively, with a specific emphasis on organizational justice. By highlighting the importance of justice in leadership decisions, leaders could improve teachers' job satisfaction and, consequently, overall school performance.

To conclude the research problem, the findings of this study confirmed that transformational leadership played a significant role in enhancing teacher job satisfaction. It was determined that transformational leadership influenced job satisfaction both directly and indirectly through the mediating effect of organizational justice. The research supported the hypothesis that when school leaders exhibited transformational behaviors—such as inspirational motivation, individualized consideration, intellectual stimulation, and idealized

influence—it led to higher levels of perceived organizational justice among teachers. This, in turn, positively impacted their job satisfaction.

This study aimed to investigate the role of transformational leadership in enhancing teacher job satisfaction through the lens of organizational justice. The findings would have provided practical recommendations for school administrators to implement leadership practices that not only increased teacher job satisfaction but also promoted fairness and justice, thereby contributing to the overall development and effectiveness of educational institutions in Anyang City.

Research Objectives

1. To propose the model of administrators' transformational leadership effect on teachers' job satisfaction mediating by organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province.

2.To decompose administrators' transformational leadership effect on teachers' job satisfaction and organizational justice of middle schools in Anyang city under Henan Province.

Literature Review

Transformational leadership positively impacted job satisfaction across sectors. Leaders who demonstrated behaviors like inspirational motivation and individualized consideration created supportive work environments that enhanced employee satisfaction (Judge & Piccolo, 2004; Jia, 2020). In China, Li and Shi (2005) found leadership charisma significantly influenced satisfaction.

Organizational justice, based on fairness in decision-making, mediated the effect of transformational leadership on job satisfaction. Leaders who prioritized fairness improved perceptions of justice, boosting satisfaction (Ambrose et al., 2002; Jyoti & Bhau, 2016).

This study's findings confirmed that justice-focused transformational leadership effectively increased teacher satisfaction in Anyang City's middle schools, aligning with prior research (Bardach et al., 2023).

Research Method

1.Research Design

Phase 1: The researcher used the literature review method, in which researcher searched relevant literature and books through the Internet and libraries, and collected and analyzed a large number of relevant studies to obtain the key components of transformational leadership, teachers' job satisfaction, and organizational justice.

Phase 2: The researcher adopted quantitative research methods.

First, a questionnaire was developed based on the key components and indicators of transformational leadership, teachers' job satisfaction, and organizational justice identified in the phase 1 of the study. After the questionnaires were verified the content validity and reliability The questionnaires were distributed and collected, and a structural equation model (SEM) was constructed to examine the mediating role of organizational justice between transformational leadership and teachers' job satisfaction, based on the data collected.

2.Population and Sample

The population of this study was middle school teachers in Anyang city under Henan Province, totaling 4,040 teachers in five district. The sample size was determined by the G*Power program. The settings were specified as follows: Chi-square test at Df = 64, α error probability = 0.05, Effect size w = 0.3, and power = 0.8, resulting in a total sample size of at least 372 teachers, and stratified random sampling was used to select the sample.

3.Research Instruments

Step 1: The research tool for this study was questionnaire, which consisted of the following parts: 1) Demographic information of respondents, 2) Transformational leadership, 3) Organizational justice, and 4) Teachers' job satisfaction. All type of questionnaires were Likert's rating scale with 5 choices

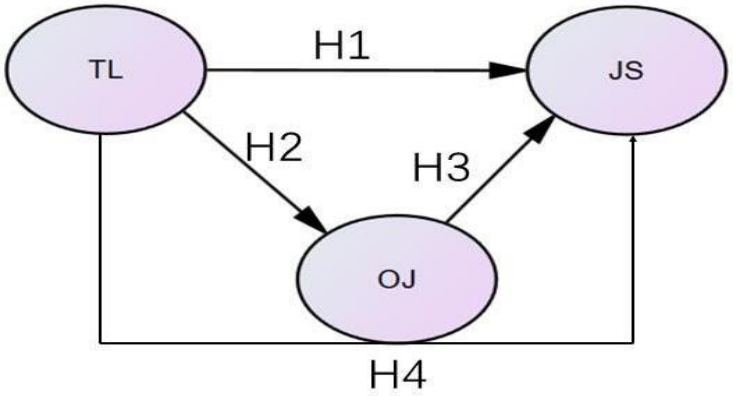
Step 2: Reliability and validity of the instrument: The researcher used the IOC and Cronbach's alpha coefficient to verify the content validity and reliability of the questionnaire

All subscales demonstrate high internal consistency (Cronbach's $\alpha > 0.90$), which suggests that the scales used are reliable. The use of McDonald's ω provides additional support for reliability, especially for Intellectual Stimulation, Job Environment, and Procedural Justice, indicating robust reliability across the board.

4.Data Analysis

The researcher used data analysis software to classify, organize, and analyze the collected data. The SPSS software package was used to analyze categorical variables. Amos software was used for Confirmatory Factor Analysis (CFA) and Structural Equation Modelling (SEM).

Figure 1 Conceptual framework

Research Results

1. The model consisted of three factors: transformational leadership, teacher job satisfaction, and organizational justice. They were valid able and reliable, and the model fit well with empirical data.

Table 1 Assumption checks for CFA analysis

Mardia's coefficients

	Coefficient	z	χ^2	df	p
Skewness	38.00		2353.00	165.00	< .001
Kurtosis	217.10	80.90			< .001

The results from Mardia's test indicated that the data did not follow a multivariate normal distribution, as both skewness and kurtosis showed significant deviations from expected values under normality.

CFA Model Evaluation

Table 2 Measurement model fit valuation after modifying

Label	Estimate	Threshold	Interpretation
X^2	73.335	--	
DF	24	--	
X^2/DF	3.05	Between 1-3	Excellent
CFI	0.99	>0.9	Excellent
TLI	0.985	>0.9	Excellent
SRMR	0.012	<0.08	Excellent
RMSEA	0.074	<0.08	Excellent

Based on the statistical results in the table, the following brief analysis was conducted:

Chi-square to degrees of freedom ratio (X^2/DF) = 3.05: The ratio was between 1 and 3, indicating a good model fit. It met the excellent standard. Comparative Fit Index (CFI) = 0.99:The CFI was greater than 0.9, demonstrating an excellent model fit.

Tucker-Lewis Index (TLI) = 0.985:The TLI was also greater than 0.9, further indicating an excellent model fit. Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) = 0.012:The SRMR was less than 0.08, meaning the residuals were low, and the fit was very good. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.074:The RMSEA was less than 0.08, suggesting a good model fit.

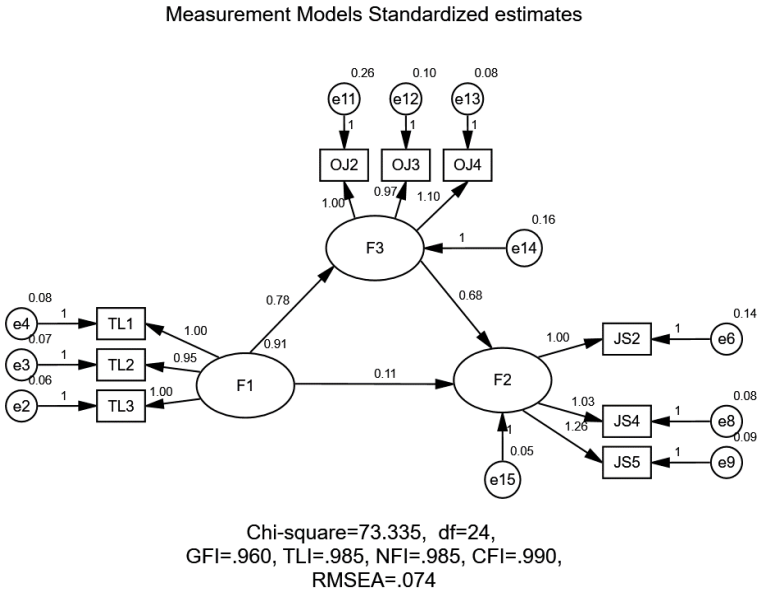
Based on all fit indices, the model demonstrated an excellent fit, with each indicator meeting the excellent standard, indicating that the model performed as expected with the sample data.

Table 3 Measurement model

Latent	Observed	Estimate	SE	95% Confidence Intervals		β	z	p
				Lower	Upper			
F1	TL1	1	0	1	1	0.959		
	TL2	0.955	0.0208	0.914	0.995	0.962	45.8	< .001
	TL3	0.999	0.0212	0.958	1.041	0.966	47.1	< .001
F2	JS2	1	0	1	1	0.882		
	JS4	1.035	0.0367	0.963	1.106	0.93	28.2	< .001
	JS5	1.264	0.0427	1.18	1.348	0.949	29.6	< .001
F3	OJ2	1	0	1	1	0.858		
	OJ3	0.972	0.0366	0.9	1.043	0.934	26.5	< .001
	OJ4	1.104	0.0393	1.027	1.181	0.959	28.1	< .001

the analysis demonstrated that all observed variables significantly loaded onto their respective latent factors, as indicated by the high standardized loadings, significant z-values, and p-values of less than 0.001.

Figure 2 Measurement Models Standardized estimates

F1/TL Refers to factor of Transformational leadership
F2/JS Refers to factor of Job satisfaction
F3/OJ Refers to factor of Organizational justice
TL1-TL3 Refers to the three dimensions of transformational leadership such as intellectual stimulation, inspirational motivation, individualized consideration.

JS2、JS4、JS5 Refers to the three dimensions of job satisfaction such as job environment, promotion and development, interpersonal relationships.

OJ2-OJ4 Refers to the three dimensions of organizational justice such as distributive justice, leadership justice, and informational justice.

The overall fit indices indicated that the model provided a reasonably good fit to the data.

2. Transformational leadership had a positive effect on teachers' job satisfaction and organizational justice. The decomposed effect was statistically significant.

The decomposed effect was shown in Table 4.4.

Table 4 Decomposition effects (F2 as dependent variable)

Independent variable	DE (Direct Effect)	IE (Indirect Effect)	TE (Total Effect)	Correlation	Spurious
F1	0.153	0.712	0.866	0.866	0.000
F3	0.809	0.000	0.809	0.944	0.135

The table 4 provided shows the decomposition of effects with F2 as the dependent variable. Here was a breakdown of the components:

Direct Effect (DE)

In simple terms, it indicated the extent to which the independent variables F1 and F3 directly affected the dependent variable F2. In the table, the direct effect of F1 was 0.153, meaning that when F1 increased by one unit, F2 increased by 0.153 units, assuming all other variables remained constant. The direct effect of F3 was 0.809, indicating that F3 had a more substantial direct influence on F2. When F3 increased by one unit, F2 increased by 0.809 units. This showed that F3 had a more significant direct impact on F2 compared to F1.

Indirect Effect (IE)

It represented the extent to which the independent variables indirectly affected the dependent variable. The indirect effect of F1 was 0.712, indicating that, in addition to its direct effect, F1 exerted a substantial additional influence on F2 through other variables. The indirect effect of F3 was 0.000, suggesting that F3's influence on F2 was entirely direct, with no indirect impact. Therefore, F1 not only directly influenced F2 but also had a significant impact through other pathways within the model.

Total Effect (TE)

For F1, the total effect was 0.866 (0.153 + 0.712), indicating that F1 had a considerable influence on F2, with its primary contribution coming from the indirect effect. The total effect of F3 was 0.809, which was equivalent to its direct effect, as it had no indirect impact. This suggested that although the direct effect of F1 was smaller, its indirect influence on F2 resulted in a total effect of 0.866, slightly higher than the total effect of F3.

The correlation between F1 and F2 was 0.866, indicating a very strong positive relationship. The correlation between F3 and F2 was 0.944, demonstrating an even closer relationship between F3 and F2. Despite the fact that F1's impact on F2 was primarily realized through indirect effects, it maintained a strong correlation with F2. In comparison, F3 had a higher correlation, possibly due to its stronger direct effect.

Discussion

1. Discussion about major findings of objective 1 The first objective of the study was to propose the model of administrators' transformational leadership effect on teachers' job satisfaction mediated by organizational justice in middle schools in Anyang city under Henan Province. The major findings revealed that transformational leadership and organizational justice had direct effects on the job satisfaction of middle school teachers. Furthermore, transformational leadership had an indirect effect on teachers' job satisfaction via organizational justice in middle schools in Anyang city under Henan Province. Therefore, the hypotheses H1, H2, H3, and H4 were all accepted.

In the subsequent discussion, the focus revolved around contextualizing the research findings within the existing literature, highlighting both the alignment and disparities between the research outcomes and the insights garnered from prior studies. The first hypothesis (H1) posited that transformational leadership would have a significant positive impact on teachers' job satisfaction. This hypothesis was supported by several studies. For instance, Ma C (2023) demonstrated that transformational leadership significantly enhanced teachers' job satisfaction by creating a positive and motivating work environment. Similarly, Jia Jingwen (2020) found that transformational leadership practices, such as providing intellectual stimulation and individualized consideration, directly contributed to higher levels of job satisfaction among teachers.

The second hypothesis in this study, after testing the model hypothesis, was supported, indicating that transformational leadership had a significant effect on organizational justice. This finding was consistent with previous research by Robbins and Judge (2016), who found that transformational leadership positively influenced employees' perceptions of justice within an organization. Ambrose et al. (2002) highlighted that transformational leadership contributed to the development of a fair and equitable work environment, which in turn enhanced employees' overall job satisfaction and commitment. Erkutlu (2014) further supported this view by demonstrating that transformational leaders who prioritized ethical decision-making and transparency significantly improved perceptions of organizational justice.

The third hypothesis in this study, after testing the model hypothesis, was supported, indicating that organizational justice had a significant effect on teachers' job satisfaction. This finding aligned with previous research conducted by Leung, F. F., Kim, S., & Tse, C. H. (2020), who found that when teachers perceived justice in organizational processes, their overall job satisfaction was significantly enhanced. Robbins and Judge (2011) also supported this view by demonstrating that perceptions of organizational justice were closely linked to teachers' job satisfaction.

The fourth hypothesis in this study, after testing the model hypothesis, was supported, indicating that organizational justice played a significant mediating role in the relationship between transformational leadership and teachers' job satisfaction. This finding aligned with the research conducted by Jyoti and Bhau (2016), who demonstrated that when organizational

justice was present, the effects of transformational leadership on teachers' job satisfaction were significantly enhanced. Erkutlu (2014) also noted that the presence of organizational justice was essential for transformational leadership to fully realize its potential in enhancing job satisfaction.

2. Discussion about major findings of objective 2

The second objective of the study was to decompose the effect of administrators' transformational leadership on teachers' job satisfaction and organizational justice in middle schools in Anyang City, Henan Province. The major findings revealed several key points. Transformational leadership significantly influences job satisfaction among middle school teachers, primarily through organizational justice, highlighting the role of fairness in the workplace as a mediator.

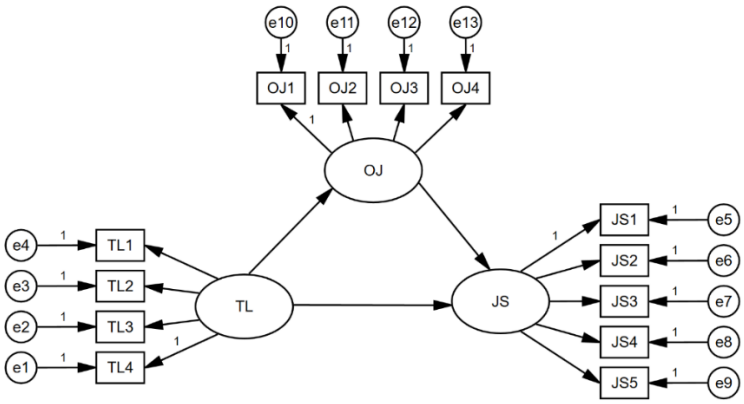
Consistent Research Findings: Several studies align with these results. For instance, Ma (2023) in the study "The Impact of Transformational Leadership on the Job Satisfaction of Young Civil Servants in the Qinghai Tax System: The Mediating Role of Organizational Justice," found that transformational leadership positively impacts job satisfaction by fostering perceptions of fairness. This suggests that leaders who exhibit transformational behaviors help create a fairer organizational environment, enhancing job satisfaction.

Similarly, Jia Jingwen (2020) in the master's thesis "The Effect of Transformational Leadership on Teachers' Job Satisfaction in Secondary School Principals," demonstrated that transformational leadership practices, such as intellectual stimulation and individualized consideration, significantly contributed to higher levels of job satisfaction. These practices are consistent with creating an equitable and supportive environment, thus enhancing overall satisfaction among staff.

Furthermore, Erkutlu (2014) highlighted the importance of ethical leadership in establishing fairness within the workplace. This research underscores that transformational leaders who prioritize ethical decision-making and transparency can significantly improve perceptions of organizational justice, which aligns with the findings in this study that transformational leadership indirectly affects job satisfaction through organizational justice.

These studies collectively reinforce the conclusion that transformational leadership, when combined with the principles of organizational justice, creates a conducive environment for improving job satisfaction, thereby supporting the key findings of this research.

Figure 3 Synthesize the overall finding

Recommendations

Based on the research findings, the following recommendations were proposed in three key aspects:

1.Recommendation for Policies Formulation:

1）Establish a transparent teacher evaluation and reward system: Schools were advised to implement a transparent performance evaluation system that ensured teachers' performance was linked to compensation and promotion opportunities. The evaluation criteria were recommended to be clear and fair, based on teaching effectiveness, student feedback, and academic contributions. Regular performance evaluations and public feedback of results were to be conducted to enhance teachers' trust in justice.

2）Promote policies for teacher involvement in decision-making: To improve teachers' perceptions of organizational justice and job satisfaction, schools were encouraged to establish mechanisms for teacher participation in management decisions, such as forming teacher committees or regularly holding meetings to collect teachers' opinions. By involving teachers in the policy-making and implementation processes, their sense of belonging and responsibility could be increased.

3）Develop teacher career development policies: Schools were advised to develop long-term career development plans for teachers, including providing regular training, opportunities for further study, and funding for teachers to participate in academic exchanges both domestically and internationally. These initiatives were intended to help teachers continuously enhance their professional skills, meet their needs for self-fulfillment, and ultimately improve overall educational quality.

2.Recommendation for Practical Application:

1）Introduce a 360-degree feedback mechanism: Schools were advised to introduce a 360-degree feedback mechanism, regularly collecting input from teachers, students, parents, and colleagues. This feedback would help teachers gain a comprehensive understanding of their strengths and weaknesses in teaching and management. The results of the feedback were recommended to be used to create personalized career development plans, aiding teachers in enhancing their teaching quality and leadership skills.

2）Design personalized career development plans: Based on Maslow's hierarchy of needs theory, schools were recommended to design personalized career development plans for each teacher, including enhancements in teaching skills, leadership development, and psychological health support. Regular career development assessments were to be conducted to ensure that teachers received adequate support and growth opportunities at every stage of their career.

3）Implement a teacher incentive program: In line with social exchange theory, schools were advised to establish a teacher incentive program, such as annual awards for outstanding teachers or teaching innovation awards, to motivate teachers to pursue excellence in teaching and research. Incentives could be material rewards or non-material rewards, such as public recognition or opportunities for further study, ensuring that teachers' contributions were appropriately recognized.

3.Recommendation for Further Research:

1）Conduct longitudinal studies: It was recommended that future research adopt a longitudinal design to track changes in teachers' job satisfaction under different

transformational leadership styles. By collecting long-term data, researchers could analyze the mediating role of organizational justice over time, providing more comprehensive theoretical support.

2）Investigate the relationship between teachers' needs and organizational justice: Future research was encouraged to delve into the relationship between teachers' personal needs (such as the need for achievement and self-actualization) and organizational justice. This could be explored through surveys and in-depth interviews, revealing the hierarchy of teachers' needs within the organization and identifying effective ways to enhance job satisfaction by meeting these needs.

3）Explore the interaction effects of different types of justice: Researchers were encouraged to further investigate the interaction effects between distributive, procedural, and informational justice, and their combined impact on teachers' job satisfaction. Advanced statistical methods, such as structural equation modeling, were suggested to be employed to analyze the complex relationships among these factors, providing educational managers with more refined management strategies.

References

Ambrose, M. L., Seabright, M. A., & Schminke, M. (2002). Sabotage in the workplace: The role of organizational injustice. *Organizational behavior and human decision processes*, *89* (1), 947-965.

Bardach, L., Daumiller, M., & Lüftenegger, M. (2023). Multiple social and academic achievement goals: Students' goal profiles and their linkages. *The Journal of Experimental Education*, *91* (4), 655-675.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership*. Lawrence Erlbaum Associates.

Chao, L. (2012). The impact of transformational leadership on employee job satisfaction: A study in Chinese organizations. *Unpublished doctoral dissertation*.

Erkutlu, H. (2014). Exploring the moderating effect of psychological capital on the relationship between narcissism and psychological well-being. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 150*, 1148-1156.

JIA, Jingwen. (2020). The Effect of Transformational Leadership on Teachers' Job Satisfaction in Secondary School Principals (Master's thesis, East China Normal University).

Judge, T. A., & Piccolo, R. F. (2004). Transformational and transactional leadership: A meta-analytic test of their relative validity. *Journal of Applied Psychology, 89* (5), 755-768.

Jyoti, J., & Bhau, S. (2016). Empirical investigation of moderating and mediating variables in between transformational leadership and related outcomes: A study of higher education sector in North India. *International Journal of Educational Management, 30* (6), 1123-1149.

Leung, F. F., Kim, S., & Tse, C. H. (2020). Highlighting effort versus talent in service employee performance: Customer attributions and responses. Journal of Marketing, 84 (3), 106-121.

LI, Chaoping, & SHI Kan. (2005). *Structure and Measurement of Transformational Leadership* (Doctoral dissertation).

Ma, C. (2023). *The impact of transformational leadership on the job satisfaction of young civil servants in the Qinghai tax system: The mediating role of organizational justice* (Master's thesis, Lanzhou University).

Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2011). *Organizational behavior* (14th ed.). Pearson Prentice Hall.

Zhao, Weiliang. (2010). Research on the Relationship between Civil Servants' Job Satisfaction and Organizational Fairness. *Leadership Science*, (10Z), 18-20.

การดำเนินงานเพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่

Operations to Resolve Complaints from Consumers of Chiang Mai Provincial Consumer Protection Subcommittee Office

กนกขวัญ บุณยะจิตติ และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Kanokkwan Punyachitti and Siripong Ladavalya Na Ayuthya
Chiang Mai University, Thailand
Corresponding Author, Email: kanokkwan_pun@cmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ระหว่างคู่กรณีและการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อยุติข้อร้องทุกข์ 2) วิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ระหว่างผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ 3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ 4) ความคิดเห็นของผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ราย ผู้แทนผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์ จำนวน 24 ราย รวมทั้งหมด จำนวน 32 ราย เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐผู้ปฏิบัติงานและมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์

ผลการศึกษา พบว่า 1) การดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงานตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด การดำเนินการแก้ไขปัญหาใช้วิธีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการประสานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลหรือผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาท ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2) ในขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง มีเจ้าหน้าที่เป็นคนกลาง

* วันที่รับบทความ : 29 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 3 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 7 พฤษภาคม 2567
Received: April 29 2024; Revised: May 3 2024; Accepted: May 7 2024

ในการกำหนดประเด็น การพูดคุย ทั้งรูปแบบต่อหน้าและแยกห้อง เพื่อหาข้อตกลงและทำข้อตกลงร่วมกัน 3) ปัญหาที่พบ คือ ด้านบุคลากรมีโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมเพียงพอ และในกรณีที่มีการทำบันทึกข้อตกลงแล้ว แต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามต้องนำไปฟ้องร้องในชั้นศาลต่อไป 4) ความคิดเห็นจากผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ไกล่เกลี่ยมีส่วนสำคัญมากในการเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นตัวกลางพูดคุยอย่างมีวุฒิภาวะและทัศนคติที่ดี มีหลักการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทที่ดี

คำสำคัญ: ความร่วมมือ; การประสานงาน; การเจรจาไกล่เกลี่ย; คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่

Abstract

This research aims to study 1) The process of resolving complaints and coordinating cooperation with other relevant sectors to settle complaints between parties. 2) Methods and processes for reconciling disputes between complainants and defendants to resolve consumer complaints at the Chiang Mai Provincial Consumer Protection Office. 3) The obstacles in the operation of the Chiang Mai Provincial Consumer Protection Office. 4) Feedback from complainants and defendants regarding the operations to resolve complaints by the Chiang Mai Provincial Consumer Protection Office. This study employs a qualitative research methodology by collecting in - depth interview data from managers and staff members at the Chiang Mai Provincial Consumer Protection Office and related agencies, totaling 8 representatives, as well as 24 complainants and defendants, for a total of 32 participants. The research tools include semi-structured interview questionnaires consisting of two sets. Set 1 for state officials and involved parties, and Set 2 for complainants and defendants

The study findings are as follows 1) The Chiang Mai Provincial Consumer Protection Office handles complaints in accordance with legal procedures and regulations governing the conduct of public officials for the benefit of the public. Complaint resolution involves coordinating with both government and private sector entities through data analysis or verification of facts related to the dispute, both formally and informally. 2) In the negotiation process to resolve conflicts, there are mediators who facilitate discussions and negotiations to reach mutual agreements, using both face-to-face and separate-room formats. 3) The problems identified include inadequate power structures and duties among personnel, as well as cases where one party fails to comply with agreements despite recording them, which may lead to further legal action. 4) Feedback from both complainants and defendants suggests that mediators play a crucial role in negotiation processes, acting as neutral intermediaries with professional conduct and positive attitudes, adhering to principles of effective dispute resolution.

Keywords: Cooperation; Coordination; Negotiation; Chiang Mai Provincial Consumer Protection Committee

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือ สคบ. เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค เพื่อสร้างสังคมให้มีความสุข มีความยุติธรรม พัฒนาการบริโภคให้มีความเป็นธรรม โดยส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลให้มีการซื้อขายสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องชอบธรรม สร้างการรับรู้ และความตระหนักในสิทธิผู้บริโภค และอำนวยความสะดวกกรณีผู้บริโภคใช้สิทธิร้องทุกข์เพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาชดเชยความเสียหาย เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง และอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดขึ้นทุกจังหวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ ติดตามสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สร้างความรู้ความเข้าใจและการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งแก่ประชาชน เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด อยู่ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีและทำงานร่วมกับกลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดในงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่14/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด, 2562)

จังหวัดเชียงใหม่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือ มีประชากรทั้งหมด 1,797,075 คน โดยคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเขต 7 ภาคเหนือตอนบน มีอำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภค จากสถิติการดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ย้อนหลัง 3 ปีงบประมาณ พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีเรื่องร้องทุกข์ทั้งหมด 161 เรื่อง สามารถดำเนินการยุติได้ 160 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 99.38 อยู่ระหว่างดำเนินการ 1 เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีเรื่องร้องทุกข์ 173 เรื่อง สามารถดำเนินการยุติได้ 172 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 99.42 อยู่ระหว่างดำเนินการ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.58 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีเรื่องร้องทุกข์ทั้งหมด 144 เรื่อง ดำเนินการยุติ 140 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.22 อยู่ระหว่างดำเนินการ 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.78 จากอัตราความสำเร็จของการดำเนินการยุติเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ เป็นไปในทิศทางที่ดีมาก โดยในแต่ละปีสามารถยุติเรื่องร้องทุกข์ได้มากกว่าร้อยละ 95 (รายงานการประชุมสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 1/2566, 2566)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสำเร็จในการยุติเรื่องร้องทุกข์ ของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ว่า มีกระบวนการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ ระหว่างคู่กรณีอย่างไร จึงสามารถยุติเรื่องร้องทุกข์ ได้สำเร็จภายในปีงบประมาณ มีกระบวนการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร มีวิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ระหว่างผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์มีความเห็น

ด้วยหรือไม่ อย่างไร ต่อกระบวนการและวิธีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีข้อเสนอแนะหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ระหว่างคู่กรณี และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติข้อร้องทุกข์ได้สำเร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566

2. เพื่อศึกษาวิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ระหว่างผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์การดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ในการยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์และแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ และข้อเสนอแนะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยทำการเลือกผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ และผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ราย 2) กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ราย และ3) กลุ่มผู้แทนภาคเอกชน ประชาชน ที่เป็นคู่กรณีในเรื่องร้องทุกข์งานด้านคุ้มครองผู้บริโภคของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 24 ราย รวมทั้งหมด จำนวน 32 ราย

วิธีการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยมีแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) เป็นเครื่องมือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบคิดการศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจาก แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการและวิธีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ระหว่างคู่กรณีเพื่อยุติข้อร้องทุกข์ได้สำเร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566

ผู้วิจัยได้นำ**ขั้นตอนการจัดการเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภค** ตามคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่14/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด พ.ศ. 2562 มาปรับใช้ โดยมีขั้นตอนการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ตามขั้นตอนการจัดการเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภค (ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ สคบ., 2566) ประกอบด้วย

1) การรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ แจ้งสิทธิและหน้าที่ให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และดำเนินการรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ โดยเจ้าหน้าที่จะสืบค้นพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา และกรณีที่ข้อเท็จจริงและเอกสารพยานหลักฐาน เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นโดยเฉพาะ ให้เสนอผู้บังคับบัญชาส่งเรื่องดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย 2) การเจรจาไกล่เกลี่ยในชั้นเจ้าหน้าที่กระทำได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ในระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน นับแต่วันที่มีการเจรจาไกล่เกลี่ยครั้งแรก ถ้าคู่กรณีตกลงกันได้ หรือผู้ร้องทุกข์จะดำเนินการใช้สิทธิทางศาลด้วยตนเอง ให้เจ้าหน้าที่จัดทำสรุปผลการเจรจาไกล่เกลี่ยรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อเสนอยุติเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว กรณีที่เจรจาไกล่เกลี่ยครบ 2 ครั้งแล้ว แต่ตกลงกันไม่ได้และต้องการเจรจาไกล่เกลี่ยในชั้นต่อไป ให้เจ้าหน้าที่เสนอเรื่องต่อคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยเรื่องราวร้องทุกข์ประจำจังหวัด 3) การไกล่เกลี่ยในชั้นคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยเรื่องราวร้องทุกข์ประจำจังหวัดกระทำได้ไม่เกิน 2 ครั้ง เว้นแต่มีความจำเป็นและคู่กรณียินยอม ให้ขยายระยะเวลาได้ 4) เมื่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสร็จแล้ว ให้สรุปสำนวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชาในชั้นคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องราวร้องทุกข์พิจารณาสั่งการว่าควรยุติเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว หรือควรดำเนินคดีแทนผู้บริโภค 5) เมื่อผู้บังคับบัญชาในชั้นคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องราวร้องทุกข์พิจารณาเสร็จสิ้น ให้เจ้าหน้าที่สรุปการสืบสวนสอบสวนแล้วแจ้งต่อผู้ร้องทุกข์ทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผลการพิจารณาสิ้นสุด (ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ สคบ., 2566)

สำหรับ**การศึกษากระบวนการประสานความร่วมมือระหว่างคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่กับภาคส่วนอื่นๆ เพื่อยุติข้อร้องทุกข์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน** (Collaborative Governance) ที่มีแนวคิดว่า ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่มีความสลับซับซ้อน และมีลักษณะความเป็นพลวัตในโลกยุคใหม่ การบริหารงานภาครัฐจะบรรลุผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินภารกิจร่วมกันระหว่าง

ตัวแสดง จากหลากหลายภาคส่วนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และเป็นเรื่องที่มีผลกระทบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย เช่น หน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ภาคเอกชน ภาคประชาชน ชุมชน กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ จึงต้องใช้วิธีการประสานงานและบริหารแบบร่วมมือกัน (พัชรี สิโรรส และพรทิพย์ แก้วมูลคำ, 2560 :136)

รูปแบบความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน สามารถทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ (วสันต์ เหลืองประพัสร์, 2555)

1) การประสานงาน (Co - ordination) เป็นความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแสดงในระดับองค์การ เพื่อประสานการความร่วมมือในทำงานบางอย่างร่วมกัน การประสานความร่วมมือระหว่างองค์การ อาจทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงานย่อยภายในองค์การเดียวกัน การประสานงานระหว่างองค์การต่างสังกัดหรือต่างภาคส่วน ประสานงานระหว่างภาคีที่เข้ามาทำงานร่วมกันอาจเป็นการประสานการทำงานระหว่าง 2 องค์กร หรือระหว่างหลาย ๆ องค์กรก็ได้ **ลักษณะการประสานงาน ทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ** 1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ เป็นการประสานงานแบบมีพิธีที่ต้องปฏิบัติ เช่น มีหนังสือติดต่อหรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเสนอรายงานเป็นลำดับชั้น เป็นต้น 2) การประสานงานแบบไม่เป็นทางการ เพียงพูดคุยตกลงที่จะทำงานร่วมกัน มีจุดประสงค์เดียวกัน อาศัยความใกล้ชิดส่วนตัว ไม่มีแบบแผน เช่น การพูดคุยทางโทรศัพท์ (สมิต สัชฌุกร, 2551 : 6)

2) การประสานความร่วมมือ (Co - operation) เป็นความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแสดงทางสถาบัน ในลักษณะการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายองค์กรที่อยู่ต่างภาคส่วนกัน ได้แก่ องค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม/ชุมชน การร่วมมือดำเนินงานระหว่างองค์กรต่างภาคส่วนนี้ จะดำเนินไปโดยอาศัยกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองระดับชาติ เช่น ระเบียบ กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น ดังนั้น การประสานความร่วมมือ จึงเป็นรูปแบบของการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน ในระดับที่สูงกว่าการประสานงาน

3) การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) ถือเป็นรูปแบบการบริหารกิจการแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด โดยภาคีแต่ละฝ่ายจะเข้ามาร่วมกันตั้งแต่ การริเริ่มดำเนินภารกิจหรือกิจกรรมภายใต้เป้าหมายใหม่ที่ภาคีฝ่ายต่างๆได้ร่วมกันวางไว้ ซึ่งมีลักษณะกว้างกว่าการบูรณาการเป้าหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน และหน่วยงานภาคีทุกฝ่ายจะมีการจัดสรรหรือแบ่งปันทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากรเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจ โดยมีโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ เช่น ความร่วมมือระหว่างเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการทำข้อตกลงการกำจัดขยะร่วมกัน มีการออกข้อบังคับและการประเมินผลร่วมกัน (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547 : 8-11)

การศึกษาขั้นตอนกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ผู้วิจัยได้นำ **แนวคิดการขจัดความขัดแย้งแบบการมีส่วนร่วม** หมายถึง วิธีการที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เช่นบุคคล องค์กร หน่วยงานของรัฐและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความขัดแย้ง ร่วมกันค้นหาหรือร่วมกำหนดประเด็นที่เป็นสาระของความขัดแย้งหรือปมปัญหาของความขัดแย้ง เพื่อร่วมกันหาทางออกร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง **ขั้นตอนการจัดการความขัดแย้งแบบการมีส่วนร่วม** ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นตอนก่อนเริ่มกระบวนการ เป็นขั้นตอนการประเมินสถานการณ์และลักษณะความขัดแย้งว่าควรใช้กระบวนการจัดการความขัดแย้งนี้รูปแบบใด เช่น การนำบุคคลอื่นเข้ามาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งนั้นๆ เป็นฝ่ายที่สามหรือคนกลางมาช่วยเหลือ พูดคุย เจรจา สร้างความเข้าใจ จากนั้น จึงวางแผนการทำงาน กำหนดวิธีการหรือ กฎ กติกาการดำเนินการขึ้นมาใช้

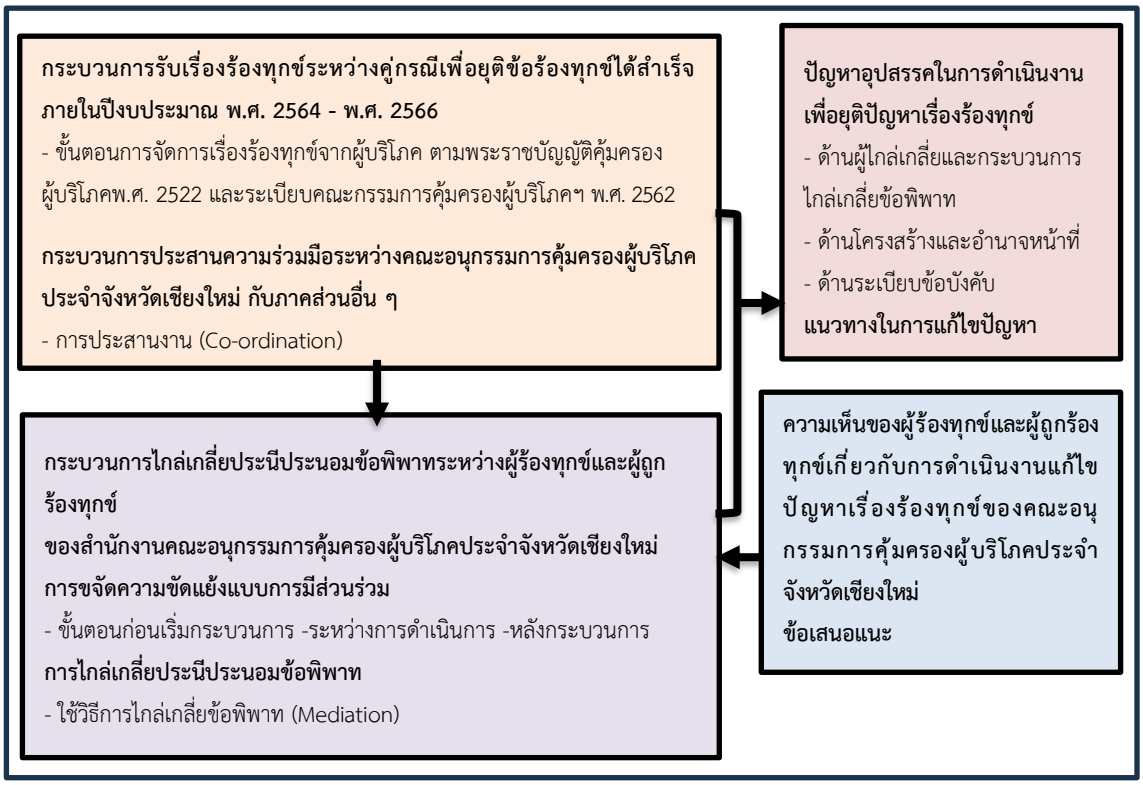
2) ขั้นตอนระหว่างการดำเนินการ เป็นขั้นตอนการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้ง เริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน กำหนดขอบเขตของประเด็นปัญหาที่ต้องการเจรจาพูดคุย ค้นหาทางเลือกของการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ และการประเมินทางเลือกต่างๆด้วยการเจรจาทำข้อตกลงที่ยอมรับได้

3) ขั้นตอนหลังกระบวนการ คือ การยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลง ที่คู่กรณียอมรับและปฏิบัติตามกระบวนการหรือวิธีการที่ตกลงกันไว้ รวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น (มนตรี ศิลป์มหาบัณฑิต, 2550 : 68)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำ **แนวคิดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท** (รัฐพล เย็นใจมา, สุรพล สุยะพรหม, 2561 : 231) โดยอาศัยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) เป็นแนวทางการแสวงหาทางออกที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่สามเข้ามาทำหน้าที่ในการพูดคุย ทำความเข้าใจระหว่างคู่กรณี จนทำให้เกิดความพอใจแก่ทุกฝ่าย เป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็วไม่เป็นพิธีการ เป็นวิธีที่นำมาใช้แทนการเจรจาระหว่างคู่กรณีที่ดำเนินการกันเอง ที่อาจมีอุปสรรคต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยที่อาจทำให้ความขัดแย้งไม่สามารถยุติลงได้

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษาของ ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ (2560 : 139-160) ศึกษาเรื่องการไกล่เกลี่ย หรือประนีประนอมข้อพิพาทก่อนฟ้องตามระเบียบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า มีปัญหา ดังนี้ 1) โครงสร้างและอำนาจหน้าที่มากเกินไปของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาลไม่มีประสิทธิภาพ 2) ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยหลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค พ.ศ. 2559 ไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจนและเด็ดขาด ถ้าคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ ทางผู้บริโภคต้องนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลอีก จึงมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ (1) ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และ (2) ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยหลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม

ข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค พ.ศ. 2559 ข้อ 16 ขาดมาตรการบังคับให้เกิดผลทันที จึงเสนอแนะว่า ควรแก้ไขกฎหมายกำหนดให้การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทมีผลบังคับเสมือนการทำสัญญาประนีประนอมในศาล ไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลอีกทำให้ผู้บริโภคได้ประโยชน์ ดังที่นำเสนอใน **แผนภาพที่ 1**

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1.กระบวนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ระหว่างคู่กรณี และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติข้อร้องทุกข์ได้สำเร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566 ปัญหาอุปสรรคที่พบและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ขั้นตอนวิธีการรับเรื่องร้องทุกข์ มีการปฏิบัติตามตามระเบียบข้อบังคับคู่มือการปฏิบัติงานขั้นตอนการรับเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

การรับเรื่องร้องทุกข์ตามระเบียบข้อบังคับฯ ทำได้ 2 ช่องทางหลัก คือ ช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ส่วนกลาง www.ocpb.go.th และการยื่นเรื่องต่อคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ โดยการเดินทางมาติดต่อที่ศาลากลางจังหวัดด้วยตนเอง หรือผ่านช่องทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

(E-Mail) และเพจเฟสบุ๊ก ชื่อ สำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ - สคบ. เชียงใหม่ **ก่อนการรับเรื่องร้องทุกข์** เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเชียงใหม่จะให้คำแนะนำแจ้งสิทธิและหน้าที่ให้ผู้ร้องทุกข์ทราบก่อนทุกครั้ง เช่น สิทธิและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด ว่ามีอำนาจเชิญคู่กรณีมาเจรจาไกล่เกลี่ย แต่จะไม่มีอำนาจบังคับหรือสั่งการให้ผู้ถูกร้องทุกข์ปฏิบัติตามคำร้องทุกข์ได้เด็ดขาด **หลังจากการรับเรื่องร้องทุกข์** เจ้าหน้าที่จะพิจารณาสำนวนคดี สืบค้นข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการเจรจาไกล่เกลี่ยในขั้นตอนถัดไป หากกรณีเรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นมาไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ จะประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ให้เข้ามาร่วมจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว

สำหรับ**กระบวนการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ (สคบ.เชียงใหม่.) สรุปได้ ดังนี้**

หลังรับเรื่องร้องทุกข์ พบว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นจะดำเนินการส่งต่อเรื่องไปยังหน่วยงานนั้นโดยตรง โดยพิจารณาว่าเรื่องนั้น ๆ เกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะทำการติดต่อประสานเป็นการภายในก่อน เพื่อตรวจสอบว่าเรื่องอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นหรือไม่ ถ้าใช่จึงทำการประสานงานต่อ เริ่มจากการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์หรือขอความร่วมมือตามลักษณะของแต่ละเรื่อง เช่น เรื่องบ้านจัดสรรจะประสานโดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อน เช่น โครงการจัดสรรที่ดินถูกต้องตาม พ.ร.บ.จัดสรรที่ดินหรือไม่ ถ้าถูกต้องจึงส่งเรื่องให้สำนักงานที่ดินจังหวัดต่อไป ถ้าเรื่องมีความซับซ้อน เช่น บ้านจัดสรรที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของ สคบ.เชียงใหม่. จะเชิญเจ้าพนักงานที่ดินเข้าร่วมประชุมเจรจาไกล่เกลี่ยให้ความรู้ พูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกันกับกลุ่มผู้ร้องทุกข์ หรือกรณีที่มีการเรียกร้องค่าเสียหาย เช่น ต้องการให้ทำการตรวจสอบสถานพยาบาลเสริมความงาม ว่ามีการโฆษณาเกินจริงหรือไม่ ต้องส่งเรื่องให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วนำผลตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้มาใช้ประกอบการเจรจาไกล่เกลี่ย

2. วิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ระหว่างผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท เริ่มจากเจ้าหน้าที่ทำหนังสือเชิญคู่กรณีมาเจรจาไกล่เกลี่ยครั้งแรก ตามกำหนดนัด โดยก่อนการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท เจ้าหน้าที่จะประเมินสถานการณ์ ลักษณะความขัดแย้งเพื่อวิเคราะห์หารูปแบบการจัดการปัญหาที่เหมาะสม เช่น การร้องทุกข์เกิดจากความไม่พอใจในคุณภาพของสินค้าหรือบริการ หรือมาจากความรู้สึก โดยก่อนวันนัดไกล่เกลี่ย เจ้าหน้าที่จะแจ้งข้อเสนอให้แต่ละฝ่ายทราบและประเมินว่า ในวันเจรจาไกล่เกลี่ยควรต้องดำเนินการขั้นตอนใด อย่างไร ในวันนัดเจรจาไกล่เกลี่ยโดยกระบวนการแรกจะเริ่มจาก เจ้าหน้าที่สังเกตุพฤติกรรมของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ถ้าเห็นว่า สถานการณ์ปกติ

ผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์สามารถพูดคุยกันได้ เจ้าหน้าที่จะสอบถามข้อเท็จจริงต่อหน้าทั้งสองฝ่าย หรือถ้าเป็นกรณีที่เรื่องมีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการไกล่เกลี่ย เช่น กรณีผู้ร้องทุกข์ซื้อบ้านจัดสรรผ่านโครงการหมู่บ้าน ต่อมามีการสร้างเสาไฟฟ้าแรงสูงตั้งอยู่หน้าบ้านผู้ร้องทุกข์ เมื่อทำหนังสือสอบถามข้อเท็จจริงไปยังสำนักงานที่ดินและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พบว่า การไฟฟ้าฯ ได้จ่ายค่าเยียวยาให้กับโครงการฯ แล้ว แต่ผู้ร้องทุกข์ยังไม่ได้รับเงิน เจ้าหน้าที่จะนำข้อเท็จจริงนั้นมากำหนดเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพูดคุยเพื่อหาข้อยุติ โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นคนกลางในการสรุปประเด็นและตีกรอบไม่ให้การพูดคุยนอกเหนือไปจากรายละเอียดคำร้องทุกข์ที่ยื่นขอมา แต่ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีพฤติกรรมแสดงอารมณ์ฉุนเฉียว เจ้าหน้าที่จะพูดคุยเป็นการส่วนตัวก่อนเข้าห้องเจรจาไกล่เกลี่ย หากเจ้าหน้าที่ประเมินแล้วว่า คู่กรณีไม่สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยซึ่งหน้ากันได้จำเป็นต้องแยกห้องเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อป้องกันปัญหาทะเลาะวิวาท แล้วเจ้าหน้าที่จะนำข้อเสนอของแต่ละฝ่ายมาแจ้งให้ทราบเพื่อหาข้อยุติร่วมกัน การไกล่เกลี่ยจะจำลองมาจากกระบวนการชั้นศาล ที่นำข้อเท็จจริงของแต่ละฝั่งมาพิจารณาร่วมกันและกำหนดประเด็นที่จะพูดคุยเพื่อหาข้อตกลงหรือการเยียวยาต่อไป

วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ย เจ้าหน้าที่ต้องพยายามชี้ให้เห็น ข้อดีของการใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อยุติข้อพิพาทโดยไม่ต้องฟ้องร้องคดีในชั้นศาล การไกล่เกลี่ยต้องอาศัยความสามารถและหลักจิตวิทยาในการพูดคุยของผู้ไกล่เกลี่ยเป็นอย่างมาก ต้องใจเย็นและมีความเป็นกลาง รับฟังทั้งสองฝ่ายด้วยความใส่ใจ จริงใจและเข้าใจคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ใช้หลักการประนีประนอมต่อรองกัน พยายามหาจุดกึ่งกลางของแต่ละฝ่าย ก่อนและค่อย ๆ ขยับความต้องการของแต่ละฝ่ายเข้าหากันจนบรรจบที่จุดกึ่งกลางได้ เช่น เรื่องของจำนวนเงินชดเชยความเสียหาย พิจารณาตามหลักฐานที่นำมาแสดง และค่าดำเนินการเล็กน้อย เป็นต้น **หลังการเจรจาไกล่เกลี่ย** เจ้าหน้าที่จะจัดทำบันทึกเจรจาไกล่เกลี่ยให้กับผู้ร้องทุกข์และ ผู้ถูกร้องทุกข์เก็บไว้เป็นหลักฐานคนละฉบับ โดยระบุต้นเรื่องและผลการเจรจาไกล่เกลี่ยและบันทึกข้อตกลงกรณีที่การชดเชยหรือเยียวยาให้กับคู่กรณี ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ระบุไว้ในบันทึกเจรจาไกล่เกลี่ย อีกฝ่ายสามารถนำบันทึกเจรจาไกล่เกลี่ยไปใช้เป็นเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นฟ้องในชั้นศาลได้ต่อไป ถ้าข้อตกลงมีการผ่อนชำระเงินเป็นงวด เมื่อถึงกำหนดเจ้าหน้าที่จะติดต่อไปยังผู้ร้องทุกข์เพื่อสอบถามผลการเยียวยา ถ้าผู้ร้องทุกข์ได้รับการเยียวยาครบแล้ว เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อแจ้งยุติเรื่องร้องทุกข์ต่อคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ในการยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์และแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว

จากผลการศึกษาพบปัญหาดังนี้ **1) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย** พบปัญหา ด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ให้คำปรึกษา และการเจรจาไกล่เกลี่ยกับชาวต่างชาติที่มีทั้งชาวจีน ชาวเกาหลี ทำให้การสื่อสาร

ชี้แจงให้คู่กรณีชาวต่างชาติเข้าใจทั้งเรื่องกฎหมาย สิทธิและขั้นตอนต่างๆ ต้องอาศัยกูเกิลแปลภาษา ทำให้มีความคลาดเคลื่อน ยกเว้นกรณีมีล่ามแปลภาษามาด้วย **2) ปัญหาเรื่องการคัดกรองเรื่องร้องทุกข์จากส่วนกลางที่ยื่นผ่านระบบออนไลน์** พบปัญหา บางกรณีส่วนกลางส่งต่อเรื่องร้องทุกข์มายังส่วนภูมิภาคล่าช้า บางกรณีขาดพยานหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นของคู่กรณี ทำให้ต้องใช้เวลาสืบค้นข้อเท็จจริงและหลักฐานพยานเพิ่มเติม **3) ปัญหาเรื่องโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัด** พบว่า โครงสร้างของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนภูมิภาค ยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงานประจำจังหวัด เป็นเพียงส่วนงานที่ฝากรวมกับกลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด คณะอนุกรรมการฯจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดประชุมแต่ละครั้งต้องวางแผนล่วงหน้าหลายเดือน ส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคฯ ยังมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาไกล่เกลี่ยที่มีขอบเขตจำกัด ไม่ได้มีสถานภาพเป็นข้าราชการ มีอัตรากำลังคนเพียง 2 คนทุกจังหวัด ไม่เพียงพอสำหรับจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเรื่องร้องทุกข์เกือบ 200 เรื่องต่อปีงบประมาณ **4) ปัญหาด้านระเบียบคำสั่งของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด** พบว่า ตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยหลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค พ.ศ. 2559 ไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจนและเด็ดขาด หากคู่กรณีไม่ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาประนอมยอมความ ผู้บริโภคต้องนำคดีไปฟ้องศาลต่อไป

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ในการยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์ ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรจัดสรรข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่จังหวัด หรือกำหนดแบบแผนวิธีการดำเนินงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร 2) โครงสร้างและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนภูมิภาค ควรแบ่งเป็นประเภทจังหวัดตามขนาดและบริบทของจังหวัด ทั้งในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังคน และการจัดตั้งสำนักงานประจำจังหวัดหรือ สำนักงานเขตที่มีข้าราชการจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเจ้าหน้าที่หลักในการดำเนินงานต่างๆ 3) ควรบัญญัติกฎหมายที่กำหนดให้การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาลมีผลบังคับเสมือนการทำสัญญาประนีประนอมในศาล เพื่อจะได้มีมาตรการบังคับให้มีผลทันทีไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลอีก เป็นการลดขั้นตอนและไม่ทำให้ผู้บริโภคเสียประโยชน์

4. ความคิดเห็นของผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ และข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ **ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคู่กรณีในเรื่องร้องทุกข์งานด้านคุ้มครองผู้บริโภคของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566** จำนวน 24 ราย สามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการรับเรื่องร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำคำปรึกษาเป็นอย่างดี มีการชี้แจ้งรายละเอียด ระยะเวลาการดำเนินการ และขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงแจ้งสิทธิและอำนาจหน้าที่ที่คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้ให้ทราบและการยื่นเรื่องร้องทุกข์มีหลากหลายช่องทาง ใช้ระยะเวลาจากการยื่นเรื่องร้องทุกข์จนถึงการเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นไปตามกำหนดระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่แจ้งไว้ และมีช่องทางเชิญเจรจาไกล่เกลี่ยหรือการส่งเอกสารเพิ่มเติมทางออนไลน์ที่สะดวกรวดเร็วมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เจรจาไกล่เกลี่ยมีส่วนสำคัญอย่างมาก ทำให้ทุกอย่างดำเนินไปได้อย่างราบรื่น โดยเป็นตัวกลางพูดคุยอย่างมีวุฒิภาวะและทัศนคติที่ดี มีประสบการณ์ความรู้และหลักการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ทำหน้าที่เป็นคนกลางพูดคุย ทำให้ลดการปะทะอารมณ์ระหว่างคู่กรณีได้ค่อนข้างมาก แม้บางกรณีที่ไม่สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยตกลงกันได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะให้คำปรึกษาแนะนำ ขั้นตอนวิธีการดำเนินการในกระบวนการต่อไปให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้รับทราบ เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์กับผู้ถูกร้องทุกข์พิจารณาด้วยตนเองว่าจะดำเนินการต่อไปในช่องทางใด

ปัญหาเรื่องการร้องทุกข์ มีดังนี้ 1) ปัญหาผู้ถูกร้องทุกข์ไม่มาพบตามกำหนดนัดโดยไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมกับเจ้าหน้าที่และไม่เข้าร่วมการเจรจาไกล่เกลี่ยตามวันเวลาที่กำหนด ทำให้ไม่สามารถเจรจาหาทางออกร่วมกันได้ 2) ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ร้องทุกข์บางส่วนให้ความคิดเห็นว่า คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคส่งเรื่องร้องทุกข์ไม่มีอำนาจดำเนินการต่อไปในชั้นศาลได้ ทำให้ผู้ร้องทุกข์ต้องเริ่มกระบวนการฟ้องศาลด้วยตนเอง ทำให้เสียเวลาในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ 1) คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคควรมีอำนาจที่มากกว่าการเชิญคู่กรณีมาเจรจาไกล่เกลี่ยและหากเรื่องร้องทุกข์ใดที่ผู้ถูกร้องทุกข์ไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงไว้ในบันทึกเจรจาไกล่เกลี่ย คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคควรมีอำนาจสั่งปรับหรือดำเนินคดีทางกฎหมายได้ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ขอนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ระหว่างคู่กรณี และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติข้อร้องทุกข์ได้สำเร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566 พบว่า ขั้นตอนการรับเรื่องร้องทุกข์ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับคู่มือการปฏิบัติงานขั้นตอนการรับเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เป็นหลัก แต่ในกรณีที่เรื่องร้องทุกข์นั้นไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ต้องประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการประสานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลหรือผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาท หรือ การขอความร่วมมือในการจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ร่วมกันในลักษณะการเข้าร่วมประชุมเจรจาไกล่เกลี่ย

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อพิจารณาตาม**แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน** (Collaborative Governance) (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ , 2557 : 406-407) ที่ได้แบ่งระดับความร่วมมือ โดยมีรูปแบบการสร้างความร่วมมือใน 3 ลักษณะ ได้แก่ **1) การประสานงาน** (Co - ordination) การประสานงาน เป็นความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแสดงในระดับองค์กร เพื่อประสานการความร่วมมือในทำงานบางอย่างร่วมกัน การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงานย่อยภายในองค์กรเดียวกัน การประสานงานระหว่างองค์กรต่างสังกัดหรือต่างภาคส่วน การประสานการทำงานระหว่าง 2 องค์กร หรือการประสานการทำงานระหว่างหลาย ๆ องค์กรก็ได้ **2) การประสานความร่วมมือ** (Co - operation) เป็นความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแสดงทางสถาบันในลักษณะการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายองค์กรที่อยู่ต่างภาคส่วนกัน ได้แก่ องค์กรภาครัฐ องค์กรภาค ธุรกิจเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม/ชุมชน ร่วมมือดำเนินงานโดยอาศัยกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองระดับชาติ เช่น ระเบียบ กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น ดังนั้น การประสานความร่วมมือ จึงเป็นรูปแบบของการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน ในระดับที่สูงกว่าการประสานงาน **3) การร่วมมือกันทำงาน** (Collaboration) ถือเป็นรูปแบบการบริหารกิจการแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด ซึ่งภาคีแต่ละฝ่ายจะเข้ามาร่วมกันตั้งแต่ การริเริ่มดำเนินภารกิจภายใต้เป้าหมายใหม่ที่ภาคีฝ่ายต่าง ๆ ได้ร่วมกันวางไว้ ในลักษณะที่กว้างกว่าการบูรณาการ เป้าหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน โดยหน่วยงานภาคีทุกฝ่ายจะมีการจัดสรรหรือแบ่งปันทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากร เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ เช่น ความร่วมมือระหว่างเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทำข้อตกลงการกำจัดขยะร่วมกัน มีการออกข้อบังคับและการประเมินผลร่วมกัน (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547 : 8-11)

การทำงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นรูปแบบการบริหารกิจการแบบร่วมมือกันในระดับการประสานงาน (Co - ordination) เป็นการประสานงานในการทำงานเพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการบางอย่างให้ อาจทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงานย่อยภายในองค์กรเดียวกัน การประสานงานระหว่างองค์กรต่างสังกัดหรือต่างภาคส่วน การประสานการทำงานระหว่าง 2 องค์กร หรือการประสานการทำงานระหว่างหลายๆองค์กรก็ได้ (วสันต์ เหลืองประพัสร์, 2557 : 406-407) เช่น คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคฯมีการประสานงานไปยังหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในลักษณะขอข้อมูลข้อเท็จจริง หรือผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อมาใช้ในการวิเคราะห์สำนวนคดีและใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการเจรจาไกล่เกลี่ย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ในบางกรณีที่เรื่องร้องทุกข์นั้นมีความซับซ้อนยุ่งยากหรือมีการเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่น คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่จะมีการยกระดับให้เป็นไปตามลักษณะการทำงานในรูปแบบการประสานความร่วมมือ (Co - operation) เป็นลักษณะการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาพูดคุยเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทร่วมกันเพื่อหาทางออกในการยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาทและความสามารถของบุคลากรหรือหน่วยงาน (รัตนาภรณ์ ศรีพยัคฆ์, 2553 : 7-8)

นอกจากนี้ ลักษณะการประสานงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีรูปแบบ 2 ลักษณะ คือ 1) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการแบบไม่มีพิธีรีตองเพียง เช่น การประสานงานด้วยวาจาทางโทรศัพท์เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะส่งหนังสือราชการตามไป 2) การประสานงานอย่างเป็นทางการ หมายถึง การประสานงานแบบมีพิธีรีตองที่ต้องปฏิบัติ เช่น หลังจากได้ทราบข้อมูลที่ต้องการแล้วผ่านการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ ลำดับต่อไปจะมีการออกหนังสือติดต่อหรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้ช่วยดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วให้หน่วยงานที่ประสานงานด้วยรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตอบกลับมาเป็นหนังสือราชการ

2. วิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท ระหว่างผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกร้องทุกข์เพื่อยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์การดำเนินงานของสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท มีการดำเนินการตาม**แนวคิดการขจัดความขัดแย้งแบบการมีส่วนร่วม** ซึ่งเป็นวิธีการที่หน่วยงานของรัฐและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความขัดแย้งร่วมกันค้นหาหรือร่วมกำหนดประเด็นที่เป็นสาระของความขัดแย้งหรือปมปัญหาของความขัดแย้ง เพื่อร่วมกันหาทางออกอันเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (มนตรี ศิลป์มหาบัณฑิต, 2550 : 68) **โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนการจัดการความขัดแย้งแบบการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน** คือ 1) ขั้นตอนก่อนเริ่มกระบวนการ

เป็นขั้นตอนการประเมินสถานการณ์และลักษณะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นว่าควรใช้กระบวนการจัดการความขัดแย้งนี้ในรูปแบบใด มีการวางแผนการทำงาน กำหนดวิธีการหรือกระบวนการ รวมทั้งการกำหนด กฎ กติกาพื้นฐานและการดำเนินการขึ้นมาใช้ 2) ขั้นตอนระหว่างการดำเนินการเป็นขั้นตอนการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้ง เริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน การกำหนดขอบเขตของประเด็นปัญหาที่ต้องการเจรจาโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นคนกลางในการเปิดและปิดประเด็นไม่ให้มีการพูดคุยนอกเหนือจากขอบเขตเรื่องร้องทุกข์ เป็นการพูดคุยเพื่อค้นหาทางเลือกของการแก้ปัญหาต่างๆ ที่สามารถเป็นไปได้ เพื่อนำไปสู่การทำข้อตกลงร่วมกัน 3) ขั้นตอนหลังกระบวนการ คือ หลังจากได้ข้อสรุปที่ทั้งสองฝ่ายพอใจแล้ว มีการลงนามยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น โดยคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีการทำบันทึกเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อสรุปประเด็นข้อพิพาท และเงื่อนไขข้อตกลงต่างๆของคู่กรณีให้รับทราบและปฏิบัติตาม และในบางกรณีมีการติดตามผลการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นต่อไปด้วย

นอกจากการกำหนดรูปแบบขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อขจัดความขัดแย้งแล้ว อีกสิ่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ในขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทคือการใช้ **แนวคิดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท** โดยใช้รูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) เป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่มีลักษณะคล้ายกับการเจรจาต่อรองให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางการแสวงหาทางออกที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่สามเข้ามาทำหน้าที่ในการพูดคุย ทำความเข้าใจระหว่างคู่กรณี จนทำให้เกิดความพอใจแก่ทุกฝ่าย เป็นวิธีการที่สะดวก รวดเร็วไม่เป็นพิธีการ เป็นวิธีที่นำมาใช้แทนการเจรจาระหว่างคู่กรณีที่ดำเนินการกันเอง ที่อาจมีอุปสรรคต่างๆเข้ามาเป็นปัจจัยที่อาจทำให้ความขัดแย้งไม่สามารถยุติลงได้ (รัฐพล เย็นใจมา และ สุรพล สุยะพรหม, 2561 : 231)

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ในการยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์

จากผลการศึกษาพบว่า ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ประกอบไปด้วย 1) ปัญหาด้านผู้ไกล่เกลี่ยและกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท 2) ปัญหาด้านโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ไม่เต็มรูปแบบทำให้เกิดปัญหาการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังคนที่ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน 3) ปัญหาด้านระเบียบคำสั่งของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดที่ไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจน หากคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญาประนอมยอมความ ผู้บริโภคก็ต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาลอีก และเสนอ**แนวทางในการแก้ไขปัญหา**ให้ปรับปรุงขั้นตอนในการทำงานทุกด้าน ได้แก่ ควรจัดสรรข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถทางภาษาเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการทำงาน ต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคในระดับจังหวัดตามบริบทของจังหวัด ควรกำหนดให้การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล มีผลบังคับเสมือนการทำสัญญาประนีประนอมในศาลเพื่อให้เรื่องยุติ ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ (2560 : 139-160) ที่ศึกษาเรื่องการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทก่อนฟ้องตามระเบียบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจนและเด็ดขาด ควรแก้ไขกฎหมาย กำหนดให้การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการ มีผลบังคับเสมือนการทำสัญญาประนีประนอมในศาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้ จากผลการวิจัย เพื่อให้การยุติปัญหาเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดเชียงใหม่ บรรลุผลอย่างแท้จริงควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1) ควรปรับโครงสร้างการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะการ จัดตั้งสำนักงานจังหวัด ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง อัตรากำลังคนและงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เกิดขึ้นจริง โดยอาจจะแบ่งตามปริมาณเรื่องร้องทุกข์ที่แต่ละจังหวัด และควรบรรจุข้าราชการจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำการในจังหวัดที่มีเรื่องร้องทุกข์จำนวนมาก เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงาน

2) ควรมีการปรับนโยบายให้มีการทำงานเชิงรุก เช่น มีการประสานความร่วมมือไปยังกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องของการมอบคู่มือหลักเกณฑ์ความรู้กฎหมายด้านคุ้มครองผู้บริโภคให้กับชาวต่างชาติในขั้นตอนการรายงานตัวเข้ามายังประเทศไทย เพื่อให้ชาวต่างชาติได้เข้าใจในบริบทกฎหมายและทราบสิทธิผู้บริโภคอย่างถูกต้อง

3) ควรมีการจัดหลักสูตรการบริหารจัดการเรื่องร้องทุกข์และหลักสูตรการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท รวมถึงพัฒนาทักษะการประสานงานและการประสานความร่วมมือ ให้เจ้าหน้าที่ได้การรับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ

4) ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และ กำหนดให้การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการ มีผลบังคับเสมือนการทำสัญญาประนีประนอมในศาล ไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลอีก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนากระบวนการประสานความร่วมมือและยกระดับการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภคในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เข้าสู่ระดับ การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

ธวัช ชูวิทย์สกุลเลิศ. (2560). การไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทก่อนฟ้องตามระเบียบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.* 8 (1), 139-160

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ 5 ประชาสังคมกับการปกครองท้องถิ่นลำดับที่ 1 เรื่ององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า. นนทบุรี: บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด.

พัชรี สิโรรส และพรทิพย์ แก้วคำมูล. (2560). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: ตัวแบบและกรณีศึกษาสู่ความสำเร็จ*. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 24 (2), 139-160.

มนตรี ศิลป์มหาบัณฑิต. (2550). *การจัดการความขัดแย้งกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.* สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธนาเพรส

รัฐพล เย็นใจมา และ สุรพล สุยะพรหม. (2561). ความขัดแย้งในสังคมทฤษฎีและแนวทางแก้ไข CONFLICT IN SOCIETY THEORY AND SOLUTION. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.* 7 (2), 224-237.

รัตนาภรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2553). *เทคนิคการประสานงาน*. เอกสารความรู้สดร. ลำดับที่ ๑๘/ปีงบประมาณ 2553 สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ. (2555). *การศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง/รูปแบบและวิธีการในการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ. ในโครงการศึกษาและพัฒนาระบบและวิธีการทำงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการจัดทำบริการสาธารณะ*. รายงานวิจัย เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานก.พ.ร.). กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมิต สัชฌุกร. (2551). ทักษะการประสานงาน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=394&read=true

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

The Management of Learner Development Activity Based on the Concept of the 21St Century Skills Under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1

จีรนันท์ เชียงแสน และ กษิฎิฏฏ์ มีพรหม
มหาวิทยาลัยพะเยา
Chiranan Chiangsan and Kasidit Meeprom
University of Phayao, Thailand
Corresponding Author, E-mail: kuchiranan@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากประชากรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมจำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินและรายงาน ($\bar{x}$=3.557)

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ($\bar{x}$=4.367)

2) ผลการวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น ในภาพรวมด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน (PNIModified=0.175)

คำสำคัญ: การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; กิจกรรรมพัฒนาผู้เรียน; ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

* วันที่รับบทความ : 24 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 13 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 18 พฤษภาคม 2567
Received: April 24 2024; Revised: May 13 2024; Accepted: May 18 2024

Abstract

The purpose of this research was to study the current conditions, desired conditions and needs of the management of learners'development activity based on the concept of the 21st century skill under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. The samples were school administrators and teachers. A total of 291 people were simple random sampling at a confidence level of 95%. The data collecting instrument was a questionnaire to Likert ratio 5 scale. The statistics included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and PNI $_{Modified}$.

The research results showed that:

1) the current conditions of the management of learner development activity based on the concept of the 21st century skill under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. Overall, it is at a high level. It was found that the lowest average was evaluation and reporting. ($\bar{x}$=3.557)

Desirable conditions of the management of learner development activity based on the concept of the 21st century skill under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1, overall, at a high level. It was found that the highest average was policy and guidelines. ($\bar{x}$=4.367)

2) Results of the study revealed that the priority of the highest need was the aspect of promotion and support (PNI $_{Modified}$=0.175)

Keywords: The management of learner development activity; Student development activities; The 21st Century Skills; Primary Education

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับ การศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดย ไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดย ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการด้วยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ และโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 2) ปี 2560) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับกระทรวงลงไปจนถึงระดับสถานศึกษาในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการการเรียนการสอน และการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดี ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ กิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 18) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเช่นเดียวกับการเรียน สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และเป็นเกณฑ์สำคัญในการผ่านระดับชั้นและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาทุกระดับชั้น และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง มุ่งพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติ กิจกรรมเหล่านั้นอย่างเต็มที่เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3) ทั้งนี้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรม นักเรียน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร และ กิจกรรมชุมนุม ชมรม และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักสูตรใหม่นี้ได้คาดหวังให้สถานศึกษานำกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเข้ามาดำเนินการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้และกระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกจึงได้ส่งผลกระทบทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดใหม่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเรียนรู้ในแนวใหม่ได้ก้าวพ้นกรอบของการเรียนในห้องเรียนที่เน้นเพียง วิชาการเพียงอย่างเดียวออกไปแล้ว สอดคล้องกับทัศนะของ วิจารณ์ พานิช (2555: 18) ที่บอกว่าการเรียนรู้ที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษใหม่ จะต้องเรียนให้บรรลุถึงทักษะจากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชาเพื่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง ต้องเรียนโดยการลงมือทำ ต้องฝึกฝน และการฝึกฝนนั้นต้องทำไปตลอดชีวิตรวมถึงการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีวิสัยทัศน์จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และพันธกิจที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน และในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ดำเนินการตามที่สถานศึกษากำหนด หลายแห่งอาจขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีการจัดเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วน ดังที่หลักสูตรให้แนวทางไว้ หรือแม้ผู้เรียนบางคนจะมีทักษะความสามารถ แต่ไม่ได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด ทำให้ขาดความใส่ใจสนใจในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจนน่าวิตกถ้าผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในเชิงบวกน้อยหรือไม่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งละเลยการให้สำคัญของบทบาทกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร หรือจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในสภาพที่แยกส่วนกับสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มแล้ว เจตนารมณ์ที่กำหนดให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นความลงตัวของหลักสูตรนั้น อาจคลาดเคลื่อนและไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการทำงานของบุคลากรในการพัฒนาเยาวชนและส่งผลถึงการศึกษาของชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2566: 15)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อเสนอแนะของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน ครู จำนวน 1,082 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,179 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมทั้งสิ้นจำนวน 291 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open–ended)

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) แล้วเลือกดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหารวมถึงการใช้ภาษาโดยให้

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนได้แก่

4.2.1 ด้านวิจัยและการบริหารการศึกษา โดยมีคุณสมบัติเป็น อาจารย์มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 1 คน

4.2.2 ด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีคุณสมบัติเป็น ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

4.2.3 ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีคุณสมบัติเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาที่เชี่ยวชาญด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 1 คน

4.3 นำแบบสอบถามปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความเห็นชอบ

4.4 ค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบแล้ว และมีความตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try–Out) กับกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ Cronbach (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อได้รับหนังสือผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

5.1.2 ส่งแบบสอบถามด้วยช่องทางออนไลน์ (Google Form) พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 291 ชุดและกำหนดขอรับคืนภายใน 30 วัน

5.1.3 ผู้วิจัยประสานงานต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์ในการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทั้งโดยรวมและรายด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.99 หมายถึง ไม่มีสภาพปัจจุบัน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.99 หมายถึง ไม่มีความพึงประสงค์

และ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

และ Priority Needs Index (PNIModified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562: 29) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหาร

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จากค่าดัชนี (PNIModified) โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$(PNI_{Modified}) = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ หมายถึง ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

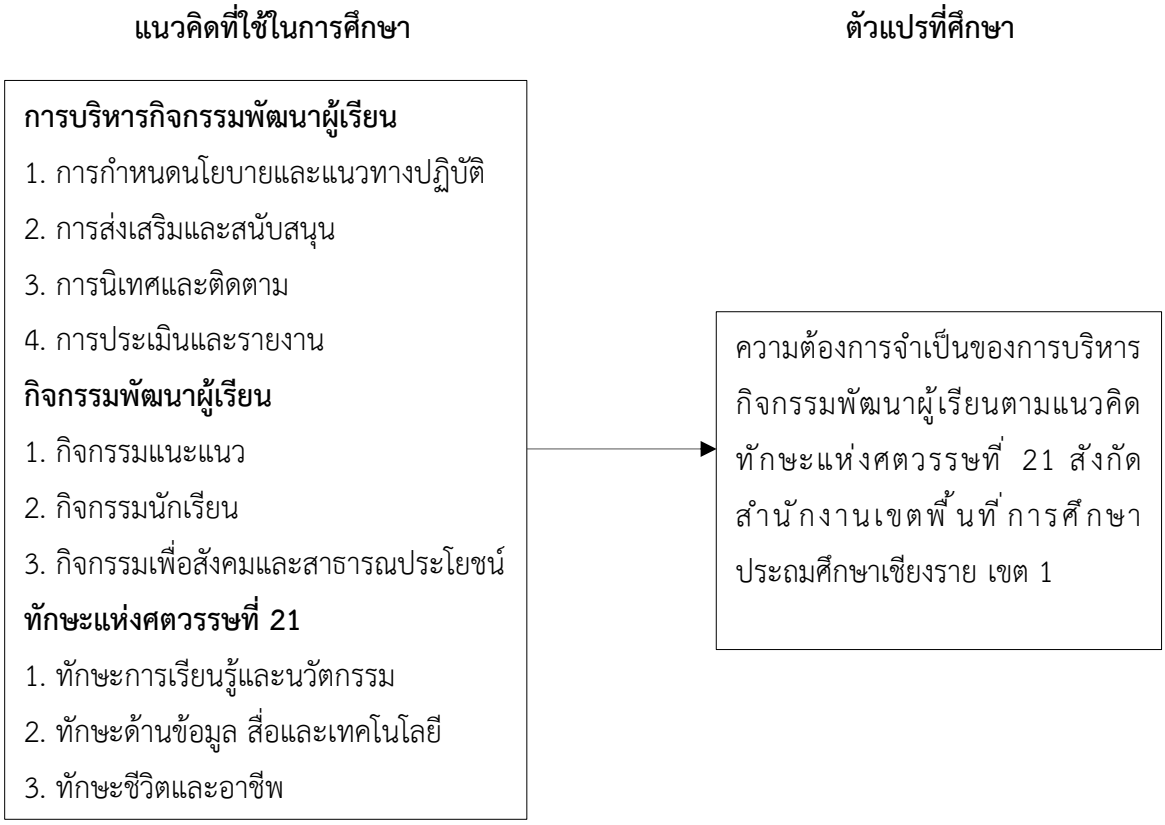
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยมีขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษา

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากการสังเคราะห์ของนักวิชาการด้านการศึกษา ดังนี้ มาลิณี จุโฑปะมา (2559), กฤตวรรณ คำสม (2559), สถิต วงศ์สวรรค์ (2553), รวีวรรณ ชินะตระกูล (2553), กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2554), สุกัญญา วัฒนกุล (2561), รัชนี งามวิชา (2558), สุขพัชรา ซิ้มเจริญ (2556) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการประเมินและรายงาน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, กระทรวงศึกษาธิการ (2551), สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามกรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะข้อมูล สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ นำเสนอเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 53.61 และเป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 46.39 เป็นครู จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 68.38 และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 31.62 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 52.58 และระดับปริญญาโท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 47.42 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 44.33 รองลงมา คือมีประสบการณ์ในการทำงาน 6 – 15 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 42.61 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13.06 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ในภาพรวม

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน (n = 291) $(\bar{X})$	(S.D.)	แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์ (n = 291) $(\bar{X})$	(S.D.)	แปลผล	PNI Modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	**3.825**	**0.874**	**มาก**	**4.367**	**0.888**	**มาก**	**0.142**	**3**
กิจกรรมแนะแนว	3.670	0.854	มาก	4.168	0.848	มาก	0.136	3
กิจกรรมนักเรียน	4.051	0.905	มาก	4.656	0.909	มากที่สุด	0.152	1
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์	3.755	0.863	มาก	4.278	0.908	มาก	0.139	2
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน	**3.674**	**0.849**	**มาก**	**4.318**	**0.858**	**มาก**	**0.175**	**1**
กิจกรรมแนะแนว	3.617	0.852	มาก	4.315	0.850	มาก	0.192	1
กิจกรรมนักเรียน	3.678	0.864	มาก	4.322	0.881	มาก	0.177	2

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน (n = 291) $(\bar{X})$	(S.D.)	แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์ (n = 291) $(\bar{X})$	(S.D.)	แปลผล	PNI Modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์	3.728	0.832	มาก	4.318	0.843	มาก	0.158	3
ด้านการนิเทศและติดตาม	**3.751**	**0.857**	**มาก**	**4.267**	**0.841**	**มาก**	**0.137**	**4**
กิจกรรมแนะแนว	3.778	0.857	มาก	4.266	0.860	มาก	0.129	2
กิจกรรมนักเรียน	3.708	0.843	มาก	4.297	0.832	มาก	0.159	1
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์	3.767	0.870	มาก	4.237	0.833	มาก	0.125	3
ด้านการประเมินและรายงาน	**3.557**	**0.856**	**มาก**	**4.137**	**0.865**	**มาก**	**0.163**	**2**
กิจกรรมแนะแนว	3.353	0.836	มาก	3.887	0.846	มาก	0.159	2
กิจกรรมนักเรียน	3.710	0.840	มาก	4.287	0.838	มาก	0.155	3
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์	3.607	0.893	มาก	4.237	0.913	มาก	0.175	1
โดยภาพรวม	**3.701**	**0.858**	**มาก**	**4.272**	**0.863**	**มาก**	**0.154**	

จากตาราง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$=0.154) สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นดังนี้ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ 1) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ($PNI_{Modified}$=0.175) รองลงมา 2) ด้านการประเมินและรายงาน ($PNI_{Modified}$=0.163) 3) ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ($PNI_{Modified}$=0.142) 4) ด้านการนิเทศและติดตาม ($PNI_{Modified}$=0.137) ตามลำดับ

1) ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$=0.142) โดยสามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้ 1) กิจกรรมนักเรียน 2) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3) กิจกรรมแนะแนว ตามลำดับ

2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI $_{Modified}$=0.175) โดยสามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21ได้ดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามลำดับ

3) ด้านการนิเทศและติดตาม

สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI $_{Modified}$=0.137) โดยสามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้ 1) กิจกรรมนักเรียน 2) กิจกรรมแนะแนว 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามลำดับ

4) ด้านการประเมินและรายงาน

สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI Modified=0.163) โดยสามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้ 1) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) กิจกรรมแนะแนว 3) กิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พิจารณารายข้อ

พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของ กิจกรรมแนะแนว คือ การวางแผนให้ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพ (PNI $_{Modified}$=0.210) กิจกรรมนักเรียน คือ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนรู้จักการใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด (PNI $_{Modified}$=0.210) และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (PNI $_{Modified}$=0.167)

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของ กิจกรรมแนะแนว คือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมของตนเอง (PNI $_{Modified}$=0.214) กิจกรรมนักเรียน คือ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนรู้จักการใช้

คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (PNI $_{Modified}$=0.185) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม (PNI $_{Modified}$=0.187)

ด้านการนิเทศและติดตาม ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของ กิจกรรมแนะแนว คือ วางแผนให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพ (PNI $_{Modified}$=0.168) กิจกรรมนักเรียน คือ ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม (PNI $_{Modified}$=0.179) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลายหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (PNI $_{Modified}$=0.139)

ด้านการประเมินและรายงาน ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของ กิจกรรมแนะแนว คือ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลายหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อการวางแผนชีวิตและสังคม (PNI $_{Modified}$=0.192) กิจกรรมนักเรียน คือ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยให้นักเรียนฝึกฝนการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม (PNI $_{Modified}$=0.176) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยนำสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (PNI $_{Modified}$=0.180)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในภาพรวมเมื่อพิจารณาพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษามีการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ

ใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อการวางแผนชีวิตและสังคม มีการส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเองผ่านกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบ ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีโดยใช้ความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม สอดคล้องกับ กมลศิษฐ์ ชลมนัสสรณ์ (2562: 84-87) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 พบว่า ผลการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในภาพรวมและรายด้านมากทุกประเด็น

ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กิจกรรมแนะแนวควรมีการวางแผนให้ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมแนะแนวช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการวางแผนชีวิตและสังคม จึงขาดการส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเองผ่านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพ ตลอดจน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤตวรรณ คำสม (2557: 2) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กแต่ละคนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต สามารถวางแนวชีวิตอนาคตของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กิจกรรมแนะแนวควรมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมของตนเอง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งการการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้สู่การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนรู้จักการใช้คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล (2561: Online)

กล่าวว่า สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความ แตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายผู้คน สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลก อย่างรวดเร็วและสะดวก มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองระหว่างภูมิภาค ประเทศ สังคมและชุมชน มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา

ด้านการนิเทศและติดตาม

ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กิจกรรมนักเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการนิเทศและติดตามกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยให้นักเรียนฝึกฝนการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ John (2002: 67) กล่าวว่า การนิเทศและติดตาม เป็นจุดรวมของประสบการณ์ ความต้องการ และวัตถุประสงค์ การนิเทศเป็นเครื่องช่วยเหลือ และสนับสนุนเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมของตนเอง และสอดคล้องกับ กมลศิษฐ์ ชลมนัสสรณ์ (2562: 32) ได้กล่าวถึง การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดเชิงสร้างสรรค์ และเข้ากับบริบทของโลกที่ได้ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่ในประเทศไทย และสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557: 54) กล่าวว่า การคิดนอกกรอบสร้างสรรค์สิ่งที่แปลกใหม่ที่แตกต่างจากความคิดวิธีการเดิมๆ จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นแนวทางใหม่

ด้านการประเมินและรายงาน

ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กิจกรรมแนะแนวควรมีการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลายหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อการวางแผนชีวิตและสังคม อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งการประเมินและวางแผนในกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพไปสู่การจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเองผ่านกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบ ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีโดยใช้ความสามารถใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ ดาริน สุทธิสะอาด (2557: 41) การประเมินการตัดสินที่เป็นระบบครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยการประเมินดูว่ากิจกรรมที่ทำเป็นไปตาม

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด บางครั้งต้องใช้ปริมาณจากการวัด มาพิจารณาตัดสินด้วยคุณธรรม การประเมินผลจึงเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลเป็นฐานในการพิจารณา ด้วยว่า อะไรเหมาะ อะไรดี อะไรควร และสอดคล้องกับ รัน ธีรัญญ์ (2561: 70-76) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ต้องการมากไปกว่าทักษะการคิด และความรู้ด้านเนื้อหา ความสามารถที่จะนำพาชีวิตและอาชีพที่สลับซับซ้อนในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีการแข่งขันระดับโลกต้องอาศัยความตั้งใจ ความยืนหยุ่น และการปรับตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนให้ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพ และควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนรู้จักการใช้คอมพิวเตอร์ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 จากผลการวิจัย พบว่าด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการเรียนและการประกอบอาชีพและควรช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมในการวางแผนชีวิตและสังคม

1.3 จากผลการวิจัย พบว่าด้านการนิเทศและติดตาม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม และควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนฝึกฝนการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรม

1.4 จากผลการวิจัย พบว่าด้านการประเมินและรายงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยนำสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การคิดค้นวิธีการใหม่จนทำให้เกิดนวัตกรรมของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ทักษะชีวิต กิจกรรมส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน เพื่อเป็นการต่อยอดการประกอบอาชีพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สื่อการสอน ที่ใช้ในการจัดกิจส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กมลศิษฐ์ ชลมนัสสรณ์. (2562). *สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนจักรคาคณาทร จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา

กฤตวรรณ คำสม (2559). การแนะแนวเบื้องต้น. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2554). *การบริหารกิจกรรมนักเรียน เล่ม 2.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหารบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียกระทรวงศึกษาธิการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ทักษะในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ดาริน สุทธิสะอาด. (2557). *ปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รัน ธีรัญญ์. (2561). ทักษะด้านชีวิตและอาชีพสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : LIFE AND CAREERSKILLS. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567 แหล่งที่มา: http:/www.unwisdom.com/2018/05/life-and-careerskills.html.

รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2553). *หลักการแนะแนว.* กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

รัชนี งามวิชา. (2558). *ปัญหาการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาโรงเรียนรัตนพณิชยการ.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม., บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด.

สถิต วงศ์สวรรค์. (2553). *จิตวิทยาแนะแนว.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.

สุกัญญา วัฒนกุล. (2561). *ปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม., บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุขพัชรา ชี้มเจริญ. (2556). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.

สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 (The Twenty-First Century Skills). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567 แหล่งที่มา: https://www.trueplookpanya.com/education/content/66054/-teaartedu-teaartteaarttea-.

สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *ชุดฝึกอบรมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2566). *แผนบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีการศึกษา 2567*. เชียงราย:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2557). *คิดนอกกรอบ : สอนและสร้างได้อย่างไร.* กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มาลิณี จุโฑปะมา. (2559). *จิตวิทยาแนะแนว.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed*). New York: Harper Collins Publishers.

John Dewey, (2002). *Experience and Education.* New York: Macmillan Publishing Company.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Guidelines for Service Quality Development of the Human Resource Management Division, Chiang Mai University

ศุภวิชญ์ ใจเย็น และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Supawich Jaiyen and Siripong Ladavalya Na Ayuthya
Chiang Mai University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: supawich.j@cmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล ในทัศนะของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการ 2. ศึกษาความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล 3. ศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล 4. สำรวจหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบริการของกองบริหารงานบุคคล ให้มีคุณภาพการบริการที่สอดคล้องตามความต้องการของพนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยเก็บจากพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล ในสำนักงานและคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 45 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 128 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ของคอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สมการถอดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1.คุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ด้านความเชื่อถือ และด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ 2. พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลมีความพึงพอใจในบริการของกองบริหารงานบุคคล โดยรวมค่อนข้างมาก โดยมีความพึงพอใจในทุกด้านค่อนข้างมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ด้านการให้บริการอย่าง

* วันที่รับบทความ : 25 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 13 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567
Received: April 25 2024; Revised: May 13 2024; Accepted: May 17 2024

เสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างทันเวลา 3. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และ 4. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงพัฒนาการให้กองบริหารงานบุคคล ได้แก่ พัฒนาด้านการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาระบบขั้นตอนกระบวนการให้บริการ และพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการให้มีความเป็นมืออาชีพ ตามลำดับ

คำสำคัญ : พนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่; พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล; ส่วนงาน; คุณภาพการให้บริการ; ความพึงพอใจในบริการ

Abstract

The study of guidelines for service quality development of the Human Resource Management Division, Chiang Mai University aimed to 1) study service quality of the Human Resource Management Division, from the perspective of employees whose work are related to human resource management services 2) study satisfaction in university officers working in human management related fields, who receive services from Human Resource Management Division 3) study quality related factors of Human Resource Management Division services that affect the satisfaction in university officers working in human management related fields, who receive services from the division. 4) survey guidelines for improving service quality from Human Resource Management Division to make it align with university employees' needs. This is quantitative research using questionnaire as a tool to collect data from 128 employees who work in 45 university units, both in university office and other faculties, working in human management fields. And the reliability tool was calculated using Cronbach's alpha coefficient which was 0.86. The statistics used in the study were frequency, percentage, average, and standard deviation. And statistic used for hypothesis test was Multiple Linear Regression.

The results were found that 1) the quality in providing services by the Human Resource Management Division, University Office, Chiang Mai University was in high level. The order can be arranged from highest to lowest as follows; responsiveness, assurance, empathy, reliability, and tangibility, respectively. 2) the level of satisfaction from university officers working in human management related fields towards services provided by Human Resource Management Division was high. The order can be arranged from highest to lowest as follows, progressive service, equitable service, ample service, continuous service, and timely service. 3) quality factors that affect university employees' satisfaction with 0.05 statistical significance are assurance and empathy. And 4) the suggestions are to provide services using electronic system, develop service process, and improve personnel to be experts, respectively.

Keywords: University Employee; University Employee Working in Human Resource Fields; Unit; Service Quality; Satisfaction

บทนำ

ปัจจุบันการปฏิรูปประเทศไทยมุ่งปรับเปลี่ยนไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) ที่มีการขับเคลื่อนผ่านกลไกภาครัฐ การปฏิรูประบบราชการเพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก (Better Governance, Happier Citizens) (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2560) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีสถานะเป็นองค์กรในกำกับรัฐ จึงได้นำมาใช้เป็นตัวแบบกำหนดกรอบแนวทางจัดทำแผนงานประเด็นการบริหารงานและการพัฒนาองค์กร สร้างเป็นรูปแบบวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขึ้นในแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 โดยกำหนดเป็นข้อ SO6 เรื่อง บริหารจัดการองค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (CMU Excellence Management Platform) ที่มีเป้าประสงค์ในการดำเนินงาน คือ 1.มหาวิทยาลัยยืดหยุ่น คล่องตัว มีประสิทธิภาพสูง (Agile & Resilient Organization) 2.มหาวิทยาลัยอัจฉริยะขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Intelligent Organization with Data Driven Management) และ 3.บุคลากรที่พร้อมเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม (Learning & Innovative Workforce with Growth Mindset) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2564)

กองบริหารงานบุคคลเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัย มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลการให้บริการในงานด้านบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย มีภารกิจหลัก เช่น สนับสนุนการดำเนินงานบริหารงานบุคคลโดยรวมของกองบริหารงานบุคคล กำหนดกระบวนการสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การโอนย้าย และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน การบริหารค่าตอบแทนของพนักงานมหาวิทยาลัย บริหารและดำเนินการจัดการระบบข้อมูลการทะเบียนประวัติและสารสนเทศพนักงานงานมหาวิทยาลัย เป็นต้น (กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2566) ในปี พ.ศ. 2565 กองบริหารงานบุคคล ได้มีการสำรวจด้านทัศนคติ ความคิดเห็น และความคาดหวังของพนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อการให้บริการของกองบริหารงานบุคคลที่ผ่านมา พบว่า การทำงานมีความเป็นแบบระบบราชการ ทำงานเชิงรับ ทำงานแบบแยกส่วน และยึดติดกฎระเบียบมากจนเกินไป มีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้น้อย คาดหวังให้กองบริหารงานบุคคล ปรับระบบและการให้บริการที่ทันสมัย ทำงานเชิงรุก ถูกต้องแม่นยำทั้งกฎระเบียบและการบริการ ดูแลผลประโยชน์ของพนักงานได้อย่างครบวงจร

จากผลการสำรวจในข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาการให้บริการ และความพึงพอใจของผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของบริหารงานบุคคล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงคุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจในบริการ และสำรวจหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดคุณภาพการให้บริการของ Ziethaml, Parasuraman & Berry (2013) ซึ่งเป็นการวัดคุณภาพจาก 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2. ความน่าเชื่อถือ 3. การตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4. การให้ความมั่นใจต่อผู้รับบริการ และ 5. การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และศึกษาความพึงพอใจในบริการ โดยนำแนวคิดการวัดความพึงพอใจในการให้บริการของ Millet (1954) ที่พิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. การให้บริการอย่างเสมอภาค 2. การให้บริการอย่างทันเวลา 3. การให้บริการอย่างเพียงพอ 4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และ 5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการให้บริการ และจัดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ สร้างนวัตกรรมการบริการด้วยเทคโนโลยี ข้อมูลสู่ความเป็นเลิศด้านบริหารบุคคล สอดคล้องกับพันธกิจ จัดการงานบุคคลแบบเชิงรุกด้วยความเป็นเลิศ และสร้างนวัตกรรมการบริหารงานบุคคล (Innovation HR) ของกองบริหารงานบุคคลที่ได้กำหนดขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2565 และสอดคล้องสนับสนุนผลของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตามแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ข้อ SO6 เรื่อง บริหารจัดการองค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (CMU Excellence Management Platform) ที่จะสร้างรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการให้บริการ ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และตรงตามความต้องการต่อผู้ใช้บริการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในทัศนะของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. เพื่อสำรวจหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มีคุณภาพการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของพนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวมรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล ผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล ที่ปฏิบัติงานใน 45 ส่วนงาน/หน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีจำนวน 128 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือการศึกษาและการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การให้บริการอย่างเสมอภาค การให้บริการอย่างทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล

3. การสร้างแบบสอบถาม และการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ตรวจสอบความแม่นยำของเครื่องมือพิจารณาความถูกต้อง ด้านภาษา การสื่อความหมาย ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในข้อคำถาม และตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบสอบถาม ทดลองใช้กับผู้เข้าใช้บริการกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 15 คน แล้วนำมาหาการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient Method) ของคอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.86

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพในการให้บริการ และความพึงพอใจในบริการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ระดับมาตราในการประเมินค่าให้คะแนน (Likert Scale) ช่วงย่อยต่างกัน แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยการแปลผลไว้ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

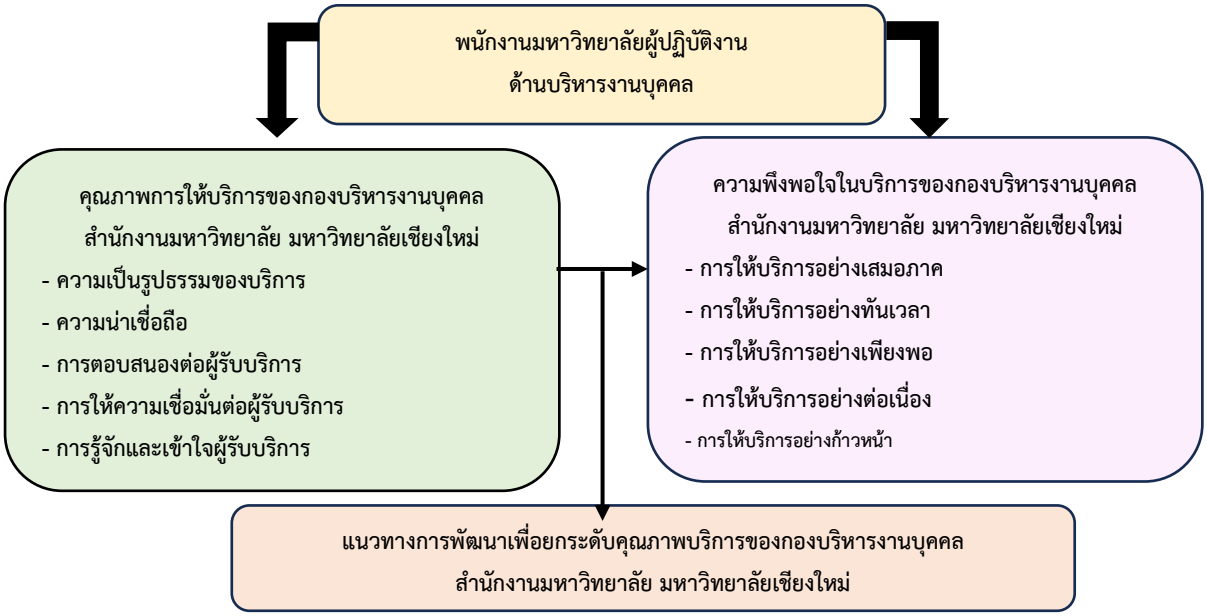
ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนน และช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยการแปลผลคุณภาพบริการและความพึงพอใจในบริการ

ระดับความคิดเห็น	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	ช่วงคะแนน	เกณฑ์การแปลผล
เห็นด้วย/พอใจมาก	5	1	4.51 - 5.00	คุณภาพสูง/พอใจมาก
เห็นด้วย/พอใจค่อนข้างมาก	4	2	3.51 - 4.50	คุณภาพค่อนข้างสูง/พอใจค่อนข้างมาก
เห็นด้วย/พอใจ	3	2	2.51 - 3.50	คุณภาพปานกลาง/พอใจปานกลาง
เห็นด้วย/พอใจค่อนข้างน้อย	2	3	1.81 - 2.50	คุณภาพค่อนข้างต่ำ/พอใจต่อนข้างน้อย
เห็นด้วย/พอใจน้อย	1	4	1.00 - 1.80	คุณภาพต่ำ/พอใจน้อย

การทดสอบสมมติฐาน

ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ คุณภาพการให้บริการ 5 ด้าน กับตัวแปรตามคือความพึงพอใจในบริการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบคิดการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการศึกษาวิจัยกับแนวคิด ทฤษฎี ที่นำมาใช้เป็นกรอบคิดการศึกษาตามลำดับ เริ่มจากศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในทัศนะของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการ ผู้วิจัยนำแนวคิดเกณฑ์การวัดคุณภาพการให้บริการของ Ziethaml และคณะ (Ziethaml, Parasuraman & Berry, 2013) ที่ได้สรุปรวมองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณภาพบริการ จำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ความเป็นรูปธรรมของการ 2. ความน่าเชื่อถือ 3. การตอบสนองผู้รับบริการ 4. การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และ 5. การเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ มาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา ในส่วนของการศึกษาความพึงพอใจได้นำแนวคิดของ Millet (1954) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า “ความพึงพอใจในการให้บริการ” (Satisfactory Service) หรือ “ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ” มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1. การให้บริการอย่างเสมอภาค 2. การให้บริการอย่างทันเวลา 3. การให้บริการอย่างเพียงพอ 4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และ 5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า มาเป็นตัวแปรตามในการศึกษา

สำหรับการสำรวจหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบริการของกองบริหารงานบุคคล ให้มีคุณภาพการบริการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างหน่วยงานองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีการให้บริการที่เป็นเลิศ ทั้งในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ และการเปิดระบบราชการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม มาเป็นตัวแบบในการหาแนวทางการยกระดับคุณภาพบริการให้สามารถตอบโจทย์การให้บริการได้อย่างเป็นเลิศและสามารถส่งผลให้การบริการดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล จำแนกตามสถานะภาพการทำงานปัจจุบัน

สถานะภาพการทำงานปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานมหาวิทยาลัยประจำ ฯ (กลุ่ม A,B,C,D,E,EF,EP)	102	79.70
พนักงานมหาวิทยาลัยชั่วคราว (กลุ่ม S)	24	18.80
พนักงานมหาวิทยาลัยประจำผู้จ้างจากเงินรายได้ส่วนงาน (กลุ่ม F)	2	1.60
รวม	**128**	**100.00**

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 128 คน มีสถานะภาพการทำงานปัจจุบัน เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยประจำ ผู้เปลี่ยนสถานภาพมาจากข้าราชการและรับบำนาญ และผู้บรรจุตาม พ.ร.บ.พนักงานมหาวิทยาลัย ฯ พ.ศ.2530 และ พ.ร.บ.พนักงานมหาวิทยาลัย ฯ พ.ศ.2551 (มีสัญญาจ้าง 3-5 ปี) 102 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70 พนักงานมหาวิทยาลัยชั่วคราวจ้างจากเงินรายได้ส่วนงาน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และพนักงานมหาวิทยาลัยประจำผู้จ้างจากเงินรายได้ส่วนงาน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60

2. คุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในทัศนะของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยรวมมีคุณภาพระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x}$= 4.00) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกาะกลุ่มไปในแนวทางเดียงกันอย่างมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า กองบริหารงานบุคคลให้บริการที่มีคุณภาพค่อนข้างสูงทุกด้าน ดังนี้ **ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ** ($\bar{x}$=4.10) เช่น เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น รวดเร็ว เป็นมิตร มีกริยา ท่าทาง เต็มใจให้การต้อนรับ ช่วยเหลือ ด้วยอัธยาศัยไมตรีที่มีความเป็นมิตร และสามารถแนะนำรายละเอียดให้ผู้รับบริการ **ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ** ($\bar{x}$=4.08) เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริตมีบุคลิกภาพความรู้ความสามารถประสบการณ์อย่างดี และมีมนุษย์สัมพันธ์อัธยาศัยไมตรีที่ดี **ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ** ($\bar{x}$=3.98) เช่น มีความเอาใจใส่และให้ความเป็นกันเอง ให้บริการด้วยความเอาใจใส่ในรายละเอียด และมีการเก็บข้อมูลของลูกค้า (เจ้าหน้าที่/ส่วนงาน) และนำมาใช้เพื่อให้บริการได้ถูกต้องรวดเร็ว **ด้านความเชื่อถือ** ($\bar{x}$=3.97) แก้ไขปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ /ส่วนงานด้วยความเต็มใจและมุ่งมั่นสูง มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ ตั้งใจในการให้บริการสามารถให้บริการที่ถูกต้อง เหมาะสม น่าเชื่อถือ และ ทำตามที่ตกลงกันไว้ตามกำหนดเสมอ **ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ** ($\bar{x}$=3.85) มีสถานที่ สภาพแวดล้อมที่สะอาด กว้างขวาง เพียงพอ มีเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เพียงพอ มีทำเลที่ตั้งที่พบเห็นได้ง่ายชัดเจน และ มีระบบการบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การตกแต่งสถานที่ ป้ายประกาศ และเอกสารต่างๆ ชัดเจน มีความเป็นระเบียบ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการ

คุณภาพการให้บริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	3.85	0.46	ค่อนข้างสูง
ความเชื่อถือ	3.97	0.51	ค่อนข้างสูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ	4.10	0.81	ค่อนข้างสูง
การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	4.08	0.54	ค่อนข้างสูง
การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ	3.98	0.58	ค่อนข้างสูง
คุณภาพการให้บริการรวมทุกด้าน	**4.00**	**0.47**	**ค่อนข้างสูง**

3. ความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลต่อการบริการจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับจากกองบริหารงานบุคคล โดยรวมในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{x}$= 3.99) และมีความคิดเห็นเกาะกลุ่มไปในแนวทางเดียวกันอย่างมาก และยังมีความพึงพอใจต่อการให้ในระดับค่อนข้างมากในทุกด้าน ดังนี้ **ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า** ($\bar{x}$=4.04) เช่น มีระบบการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook ,Line) ของกองบริหารงานบุคคล มีการพัฒนาระบบ รูปแบบ ขั้นตอนการให้บริการเป็นเชิงรุกมากขึ้น มีรูปแบบและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ มีบริการผ่านช่องทางออนไลน์ และมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการในระบบ e-service **ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค** ($\bar{x}$=4.03) เช่น การไม่เลือกปฏิบัติ สามารถเข้ารับบริการได้ในทุกโอกาส ให้บริการด้วยความเต็มใจ และการให้บริการตามลำดับก่อน-หลัง **ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ** ($\bar{x}$=4.00) เช่น มีช่องทางการบริการหลากหลายที่เลือกใช้ได้ มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการมีเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการที่เพียงพอ **การให้บริการอย่างต่อเนื่อง** ($\bar{x}$=4.00) ได้แก่ การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร และการให้ข่าวสารข้อมูลอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเวลาเปิด-ปิด การให้บริการ และการติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการได้ทุกเวลา และ **การให้บริการอย่างทันเวลา** ($\bar{x}$=3.87) ได้แก่ มีระบบสารสนเทศสำหรับการสืบค้นข้อมูลเป็นปัจจุบัน การให้บริการที่ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ การเตรียมความพร้อมเพื่อแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น การให้บริการได้ตามกำหนดระยะเวลาและ ตรงเวลา และ เจ้าหน้าที่สามารถทำงานทดแทนกันได้ ทำให้การทำงานไม่ขาดตอน ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล ต่อให้การบริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความพึงพอใจในบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
การให้บริการอย่างเสมอภาค	4.03	0.55	ค่อนข้างมาก
การให้บริการอย่างทันเวลา	3.87	0.56	ค่อนข้างมาก
การให้บริการอย่างเพียงพอ	4.00	0.56	ค่อนข้างมาก
การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.55	ค่อนข้างมาก
การให้บริการอย่างก้าวหน้า	4.04	0.53	ค่อนข้างมาก
ความพึงพอใจในบริการรวมทุกด้าน	**3.99**	**0.49**	**ค่อนข้างมาก**

4. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล ผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพการให้บริการกับความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล ต่อบริการที่ได้รับจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรด้านคุณภาพในการให้บริการมีผลต่อความพึงพอใจได้ร้อยละ 70.60 โดยปัจจัยด้านคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในบริการของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.003) และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ (p-value =<0.001) ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพบริการ ที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (p-value = 0.453) ความเชื่อถือ (p-value = 0.077) และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.299) (ดูรายละเอียดตารางที่ 5)

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการให้พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล ในสำนักงาน และคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เสนอแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล โดยให้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญที่คาดหวังและต้องการให้มีการพัฒนาจากลำดับแรก ถึงลำดับสุดท้ายพบว่าสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังมากที่สุดเป็น ลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบขั้นตอนกระบวนการให้บริการ ลำดับที่ 3 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้ให้บริการให้มีความเป็นมืออาชีพ และ ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการพัฒนาสถานที่และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ

6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 5 ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการกับความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลต่อการบริการจากกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คุณภาพการให้บริการ	ความพึงพอใจ				
	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t-stat	p-value
	B	Std. Error	Beta		
Constant (ค่าคงที่)	0.622	0.231		2.689	0.008
X1(ความเป็นรูปธรรมของบริการ)	0.046	0.061	0.043	0.753	0.453
X2(ความเชื่อถือ)	0.140	0.078	0.145	1.783	0.077
X3(การตอบสนองต่อผู้รับบริการ)	0.039	0.037	0.065	1.043	0.299
X4(การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ)	0.260	0.084	0.290	3.087	0.003*
X5(การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ)	0.355	0.070	0.419	5.096	<0.001*
Adjusted R Square	0.706				
F-statistic (p-value)	62.09 (<0.001)				

*R = 0.847, R2=0.718 และ SEE = 0.265 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (Significant Level) 0.05

ตารางที่ พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการกับความพึงพอใจในบริการของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (R = 0.847) มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 71.18 (R2=0.718) ค่าความเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.265 (SEE = 0.265) มีระดับความเชื่อมั่น ของสมการตามค่า Adjusted R-Square เท่ากับ 0.706 หรือร้อยละ 70.60 ค่า F-Statistic เท่ากับ 62.09 และค่า p-value ของ F-Statistic เท่ากับ < 0.001 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านคุณภาพในการให้บริการสามารถอธิบายความผันแปรต่อความพึงพอใจได้ร้อยละ 70.60 และเมื่อนำมาสร้าง เป็นสมการทำนายตัวแปรคุณภาพการให้บริการที่

ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริการ พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพบริการ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการของกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.003) และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ (p-value =<0.001) ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพบริการ ที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการของกองบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (p-value = 0.453) ความเชื่อถือ (p-value = 0.077) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.299)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล จากการศึกษาพบว่า โดยรวมมีคุณภาพการให้บริการค่อนข้างสูง และพบว่าคุณภาพทุกด้านของการให้บริการมีคุณภาพค่อนข้างสูง ได้แก่ **ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ** มีสถานที่ สำนักงาน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย กว้างขวาง เพียงพอเหมาะสม **ด้านความน่าเชื่อถือ** มีการให้บริการสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดกับลูกค้า (เจ้าหน้าที่/ส่วนงาน) ด้วยความเต็มใจ **ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ** มีเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น รวดเร็ว เป็นมิตร **ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ** มีเจ้าหน้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงานและการให้บริการ **ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ** มีเจ้าหน้าที่เอาใจใส่และให้ความเป็นกันเอง จากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่ากองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการและพยายามพัฒนาการบริการให้มีมาตรฐานคุณภาพที่เป็นไปตามมาตรฐานบริการที่ Ziethaml และคณะ (Ziethaml, Parasuraman & Berry, 2013) ได้กำหนดเครื่องมือวัดคุณภาพการบริการที่ผู้รับบริการใช้วัดวัดคุณภาพการบริการ ว่าเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังจะได้รับจากการเข้ารับบริการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน คือ

1. ความเป็นรูปธรรมของการบริการ การให้บริการควรมีความเป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ มีลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนที่จะช่วยให้ลูกค้ารับรู้ได้ว่ามีความตั้งใจในการให้บริการ

2. ความน่าเชื่อถือ การให้บริการต้องตรงตามเวลาที่สัญญาไว้กับลูกค้า และงานบริการที่มอบให้แก่ลูกค้าทุกครั้งต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม มีความสม่ำเสมอ มีพนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดกับลูกค้าด้วยความเต็มใจ

3. การตอบสนองผู้รับบริการ การให้บริการต้องรวดเร็ว มีความตั้งใจจริงที่จะช่วยเหลือลูกค้าด้วยความกระตือรือร้น และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ พนักงานต้องมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีทักษะในการทำงานตอบสนองความต้องการ และมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกปลอดภัยสร้างความมั่นใจว่าลูกค้าได้รับบริการที่ดี

5. ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ พนักงานต้องมีความเอาใจใส่และให้ความเป็นกันเอง ดูแลลูกค้าเปรียบเสมือนญาติ และแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้รับทราบ ศึกษาความต้องการของลูกค้าแต่ละราย ใช้เป็นแนวทางการให้บริการลูกค้าแต่ละรายในการสร้างความพึงพอใจ

2. ด้านความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลต่อการบริการจากกองบริหารงานบุคคล จากการศึกษา พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลมีความพึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับจากกองบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีความพึงพอใจในบริการทุกด้านในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ **ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค** พอใจต่อการให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ สามารถเข้ารับบริการในทุกโอกาส **ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา** พอใจการให้บริการที่ทันต่อสถานการณ์มีระบบสารสนเทศสำหรับการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล **ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ** มีความพึงพอใจต่อการมีช่องทางการบริการที่หลากหลาย ช่องทางติดต่อสื่อสารที่หลากหลายที่สามารถเลือกใช้ได้ **ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง** พอใจต่อการให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ **ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า** เช่น พึงพอใจต่อระบบการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook , Line ของกองบริหารงานบุคคลที่สามารถติดต่อได้ทุกที่ทุกเวลา การปรับปรุงพัฒนาระบบ รูปแบบ ขั้นตอนของการให้บริการจากเชิงรับเป็นเชิงรุกมากขึ้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การให้บริการของกองบริหารงานบุคคลเป็นไปตามมาตรฐานหรือเกณฑ์การวัดความพึงพอใจ ที่ Millet (1954) ได้กำหนดไว้ว่า ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1 การให้บริการอย่างเสมอภาค การให้บริการต้องมีความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ผู้ใช้บริการทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

2 การให้บริการอย่างทันเวลา การให้บริการสาธารณะต้องตรงเวลา เพื่อสร้างความพึงพอใจให้ผู้ใช้บริการ

3 การให้บริการอย่างเพียงพอ การมีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม

4 การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง โดยไม่ยึดความพอใจขององค์กรที่ให้บริการว่าจะให้ หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

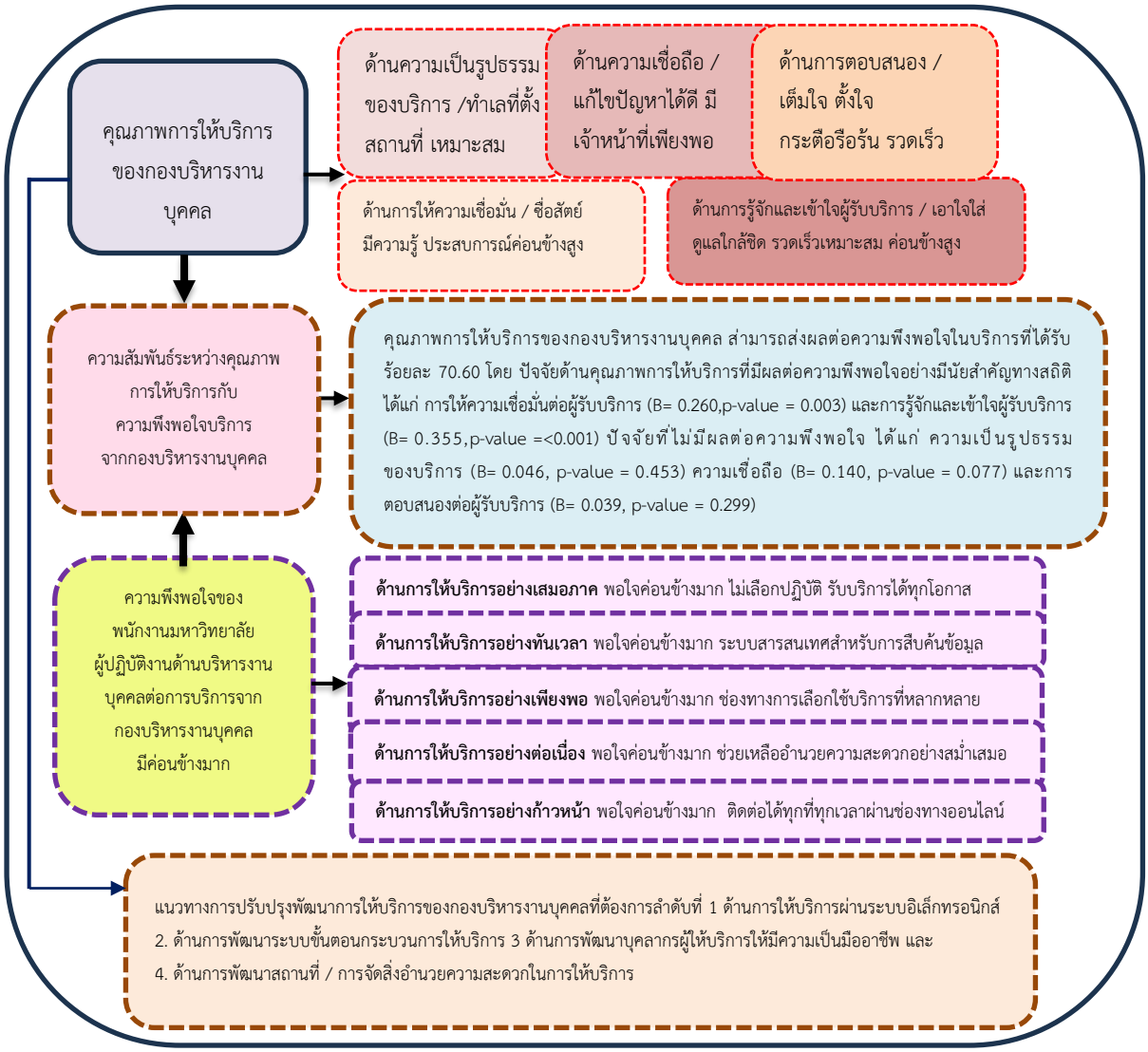
5 การให้บริการอย่างก้าวหน้า มีการปรับปรุงคุณภาพ ผลการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่ทำหน้าที่ได้มากขึ้นภายใต้ทรัพยากรเท่าเดิม

3. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลผู้รับบริการจากกองบริหารงานบุคคล จากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ คือ คุณภาพการให้บริการ 5 ด้าน กับตัวแปรตาม คือความพึงพอใจในบริการ พบว่า ตัวแปรด้านคุณภาพในการให้บริการสามารถอธิบายได้ด้วยความผันแปรส่งผลต่อความพึงพอใจในบริการได้ร้อยละ 70.60 โดย ปัจจัยด้านคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลต่อบริการที่ได้รับจากกองบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.003) และการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ (p-value =<0.001) ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพบริการที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการของกองบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (p-value = 0.453) ความเชื่อถือ (p-value = 0.077) และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ (p-value = 0.299)

จากผลการศึกษาข้างต้นเป็นไปตามแนวคิดของ Gronroos (1990) ที่ได้นำเสนอว่า“ความพึงพอใจในการบริการ” ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ 1) องค์ประกอบด้านการรับรู้ถึงคุณภาพของสินค้าหรือการบริการ คือ การที่ผู้รับบริการรับรู้ได้ว่าสินค้า หรือการบริการที่ได้รับมีลักษณะตามคำมั่นสัญญาของกิจกรรม หรือการบริการแต่ละประเภทตามที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด จึงจะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ และ 2) องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงวิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ การบริการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม เพื่อส่งมอบบริการที่ตรงกับความต้องการให้กับลูกค้า สิ่งเหล่านี้จึงเกี่ยวข้องกับการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ บทความเรื่อง คุณภาพการให้บริการที่เป็นเลิศกับความประทับใจของผู้ใช้บริการในสถาบันอุดมศึกษา ที่สุภัสสรา วิภากูล (2561) ได้นำเสนอไว้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาปัจจุบันมีการแข่งขันสูงในทุกมิติ ปัจจัยสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนองค์กรสถาบันอุดมศึกษา คือ คุณภาพการบริการ (Service Quality) ที่ผู้ใช้บริการพึงได้รับจากการเข้ารับบริการ ได้แก่ บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาควรหยิบยื่นและส่งมอบความประทับใจให้ผู้เข้ารับบริการในทุกมิติ โดยต้องสร้างคุณภาพการให้บริการที่เป็นเลิศที่ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านในการดำเนินงาน องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการให้บริการสูงความเป็นเลิศ 3 ประการ คือ 1. การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ 2. การพัฒนาระบบขั้นตอนกระบวนการให้บริการและ 3. การพัฒนาสถานที่/การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ รวมทั้งการจัดให้มีการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงระบบการให้ บริการอย่างต่อเนื่องอันจะนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจและความประทับใจของผู้ใช้บริการในระยะยาวตลอดจนยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณะที่ดีของสถาบันอุดมศึกษามากยิ่งขึ้นด้วย

4. แนวทางการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล มีแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคลด้านการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบขั้นตอนกระบวนการให้บริการ ด้านการพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการให้มีความเป็นมืออาชีพ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาสถานที่ / การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ziethaml และคณะ (Ziethaml, Parasuraman & Berry, 2013) พบว่าสิ่งที่ผู้รับบริการทุกคนคาดหวังที่จะได้รับจากการเข้ารับบริการผู้รับบริการจะวัดจากเครื่องมือวัดคุณภาพการบริการ 1. ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ที่งานบริการควรมีความเป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสจับต้องได้มีลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นที่จะช่วยให้ลูกค้ารับรู้ว่ามีความตั้งใจในการให้บริการ 2. ความน่าเชื่อถือการให้บริการต้องตรงตามเวลาที่สัญญาไว้กับลูกค้างานบริการที่มอบหมายให้แก่ลูกค้าทุกครั้งต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และมีความสม่ำเสมอ มีการเก็บข้อมูลของลูกค้าและสามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว มีพนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดกับลูกค้าด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ ยังสอดคล้องตามที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) (2566) ได้เสนอแนวทางการให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) มิติใหม่ของการให้บริการภาครัฐเพื่อประชาชน ไว้ว่า ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล หลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) ด้วยการจัดการบริการต่าง ๆ ของภาครัฐผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางให้กับประชาชนในการติดต่อและขอรับบริการจากภาครัฐ เป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและประหยัด ที่สามารถลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูล และการให้บริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึง โดยภาครัฐต้องปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางด้านดิจิทัลแบบครบวงจร โดยต้องใช้เวลาในการปรับตัวและพัฒนา ต้องมีการยกระดับขีดความสามารถทางดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐให้มีศักยภาพที่เท่าทันสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งยังต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินเพื่อการลงทุนในระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และสุดท้ายต้องสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นของภาคประชาชนต่อระบบ e-Service ของภาครัฐ ที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการทำให้เกิดการรับรู้และเชื่อมั่นได้ในการเลือกใช้บริการในรูปแบบ e-Service ได้อย่างแท้จริง

จากผลการวิจัยและการอภิปรายสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้รวบยอดที่ได้รับจากการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยรวมแล้ว แม้กองบริหารงานบุคคลมีคุณภาพการให้บริการค่อนข้างสูง และผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการจากกองบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ผลการสำรวจข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของกองบริหารงานบุคคล พบว่า มีการเสนอให้มีการพัฒนาการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นลำดับแรก กองบริหารงานบุคคล จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อการรับบริการที่

สะดวกรวดเร็ว ประหยัด และทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถลดภาระการดำเนินงานได้ โดยต้องพัฒนาขีดความสามารถในการจัดบริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบครบวงจรได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านการพัฒนาทั้งบุคคลากรและระบบบริการ แม้เป็นความท้าทาย แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการยกระดับขีดความสามารถทางดิจิทัลของบุคลากรให้มีศักยภาพที่เท่าทันสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มรูปแบบ และต้องใช้งบประมาณเพื่อการลงทุนในระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ค่อนข้างสูงก็ตาม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นจึงควรเพิ่มวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพประกอบการศึกษาร่วมกันกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยในเชิงลึกและมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น สำหรับผลสรุปการศึกษาที่ละเอียดละชัดเจนมากกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การใช้วิธีวิจัยแบบเชิงสำรวจ ใช้คำถามปลายเปิดโดยการสอบถามทั้งฝ่ายผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เพื่อให้การได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกและมีความละเอียดชัดเจนมากพอที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการให้บริการให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความคาดหวังว่าการจัดบริการในมิติงานในอนาคตผ่านระบบ e-Service ได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2564). แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ 13 พ.ศ.2566-2570. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566. แหล่งที่มา: https://planning.oou.cmu.ac.th/?p=3570

กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2566). ข้อมูลประวัติกองบริหารงานบุคคล สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2566. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566. แหล่งที่มา : https://hr.oop.cmu.ac.th/data/about/about.php

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2560). ระบบราชการ 4.0 กับการสร้างนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.dpe.go.th/manual-files-401291791810

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2564).The Power and Development of Government e-Services. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.etda.or.th/getattachment/ 44e7f628- 79f2- 43a8- 8bfc- a3201e4e3c23/ The- Power- and-Development-of-Government- e-Services.aspx

สุภัสสรา วิภากูล (2561). คุณภาพการให้บริการที่เป็นเลิศกับความประทับใจของผู้ใช้บริการในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 16 (12), 20-33.

Gronroos, G.T. (1990). *Service management and marketing*. Massachusetts: Lexington Books.
Millet, J.D.(1954). *Management in the publics service: The quest for effective performance.* New York: Mcgraw-Hill Book Compan.
Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., & Berry, L.L. (2013). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing.* 49, 41 – 50.

การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Development of Technological Competence for Subdistrict Headman, Village Headmen, Assistant Village Headmen, Subdistrict Clerks, and Subdistrict Medical Practitioners according to the Local Administration Act in MaharajDistrict of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

รัชพล เอี้ยวน้าว และ อภิชาติ พานสุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Ratchaphon Ieo nao and Apichat Pansuwan

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: apicgat_asm@hotmail.com

****

บทคัดย่อ

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมมีผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับท้องที่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย 4.0 การศึกษานี้จะช่วยให้ทราบถึงความสามารถและความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอน

* วันที่รับบทความ : 9 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 15 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567

Received: September 9 2024; Revised: May 15 2024; Accepted: May 17 2024

ที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 14 คน จากกลุ่มตัวอย่างและหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. เปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 133 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง ร้อยละ 54.9 มีอายุระหว่าง 35-44ปี คิดเป็นร้อยละ 32.3 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอน ปลาย หรือ ปช. คิดเป็นร้อยละ 39.8 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.1 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 และค่าตอบแทน8,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.4 3.แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรจัดอบรมเทคโนโลยีสมัยใหม่และพัฒนาโปรแกรมเพื่อสนับสนุนการทำงาน รวมถึงการสนับสนุนเครื่องมือและงบประมาณเพื่อปรับปรุงการทำงานด้านการประมวลผล การจัดเก็บ และการเผยแพร่ข้อมูลให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน อีกทั้งควรสนับสนุนการใช้สมาร์ทโฟนและอบรมกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

คำสำคัญ: การพัฒนา; สมรรถนะด้านเทคโนโลยี; กำนัน; แพทย์ประจำตำบล; พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช

Abstract

Due to the impact of technological changes and innovation development on all sectors of society, including the roles of local administrative officials, this study aims to investigate how these officials, who play a critical role in guiding their communities towards sustainable development within the context of Thailand 4.0, are prepared to use technology. The study sought to reveal their technological capabilities and readiness, which are essential for enhancing their effectiveness in adapting to changes and supporting national development goals efficiently.

The objectives of this study were: 1) to examine the development of technological competencies among village chiefs, headmen, assistant headmen, village police, and public health officers under the Local Administration Act in Maha Rat District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province; 2) to compare these technological competencies based on demographic and socio-economic factors; and 3) to explore strategies for enhancing technological competencies among these roles.

The research was conducted in two stages. Stage 1 was a quantitative study involving a sample of 133 individuals, selected using purposive sampling. The research tool was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.81. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation. Stage 2 was a qualitative study involving data from 12 key informants, including members of the sample group and district-level government officials in Maha Rat District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, analyzed through interviews.

The findings revealed that: 1) the level of technological competency development among village chiefs, headmen, assistant headmen, village police, and public health officers was rated as high; 2) significant variations in technological competencies were observed based on demographic and socio-economic factors. The majority of respondents were female (54.9%), aged between 35-44 years (32.3%), with a high school education or equivalent (39.8%), serving as assistant headmen (42.1%), with 6-10 years of tenure (37.6%), and earning between 8,001 – 10,000 Baht (47.4%); and 3) recommendations for enhancing technological competencies include organizing modern technology training, developing supportive programs, providing necessary tools and budgets for improving data processing, storage, and dissemination, and promoting the use of smartphones along with training in data-related legal issues to improve work efficiency.

Keywords: Development; Technological Competence; Village Headman; Sub-district Health Officer; Act on Local Administration of Maha Rat District

บทนำ

นับตั้งแต่มีการคิดค้นอินเทอร์เน็ต โลกก็ดูจะหมุนไวขึ้นทุกวันอะไรที่คนในซีกโลกหนึ่งรับรู้ ไม่กี่นาทีอีกซีกโลกที่เหลือก็จะรับรู้ด้วยอย่างรวดเร็ว แถมยังมีปัญหาและการคุกคามหลากหลายที่คนทั้งโลกต่างต้องเผชิญร่วมกัน ทั้งปัญหาโลกร้อน ยาเสพติดภัยก่อการร้าย ภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ ซึ่งไม่มีประเทศใดจะหลีกพ้นจากความเสี่ยงเหล่านี้ได้หลายประเทศใช้การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นตัวขับเคลื่อน อีกทั้งยังเร่งพัฒนาคนให้รู้จักสร้างองค์ความรู้มากกว่าแค่สั่งสมความรู้ ยกระดับเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำ งานและการเรียนรู้แบบใหม่ และเรียนรู้เหตุการณ์ผ่านมุมมองใหม่และเร่งสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมประเทศเหล่านี้กำ ลังพยายาม “พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส” เพราะแทนที่จะรอให้โลกเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ แล้วรอให้ภัยคุกคามมาถึงตัว ก็เลือกที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับอะไรก็ตามที่จะเข้ามาท้าทายประเทศยกตัวอย่างเช่น โมเดล A Nation of Makers ของสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนธุรกิจและวัฒนธรรมของเหล่านักประดิษฐ์รุ่นใหม่ โมเดลDesign in Innovation ที่ผลักดันการออกแบบเชิงนวัตกรรมให้เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักร และโมเดลเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือ Creative Economy ของเกาหลีใต้ เป็นต้น (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560: 4 - 11)

ประเทศไทยที่กำ ลังสร้าง แผน พาประเทศไปสู่อนาคตที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนผ่านนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจมาสู่ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า Value-Based Economy) เพื่อพาประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางกับดักความเหลื่อมล้ำ ทางสังคม และกับดักความไม่สมดุลในการพัฒนา ภารกิจใหญ่ของรัฐบาล คือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศที่ไม่สามารถทำ ให้แล้วเสร็จได้เพียงข้ามคืน ดังนั้น รัฐบาลจึงมีภารกิจที่ท้าทายอีก 5 ด้านรออยู่ข้างหน้า ได้แก่ 1. การเตรียมคนไทยให้พร้อมก้าวสู่“ประเทศพัฒนา” 2. การพัฒนาคลัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต 3. การส่งเสริมผู้ประกอบการและธุรกิจใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมหรือสตาร์ทอัพ และ 5. การบูรณาการอาเซียนเชื่อมประเทศไทยสู่ประชาคมโลก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560: 4 - 11) ไทยแลนด์ 4.0 เป็นการให้ความสำคัญกับนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนประเทศเป็นหลัก ส่งผลให้การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายการการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงต้องมีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับประชาชนทุกคน ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความเข้าใจประชาชนระดับท้องที่ และเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้คือ พนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมมีผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับท้องที่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย 4.0 การศึกษานี้จะช่วยให้ทราบถึงความสามารถและความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา พนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในโครงสร้างหน้าที่และบทบาทของตน ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการของชุมชน โดยยึดบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ จำนวน 198 คนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ จำนวน 133 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95 และความเคลื่อนเท่ากับ 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)5 ระดับนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ได้ค่า IOC (Index Objective Congruence)อยู่ระหว่าง 0.8 –1.0 แล้วแบบสอบถามไปทดลอง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าครอนบาค (Cronbach’ Alpha Coefficient) ได้ 0.81

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questions)

การวิเคราะห์ข้อมูล

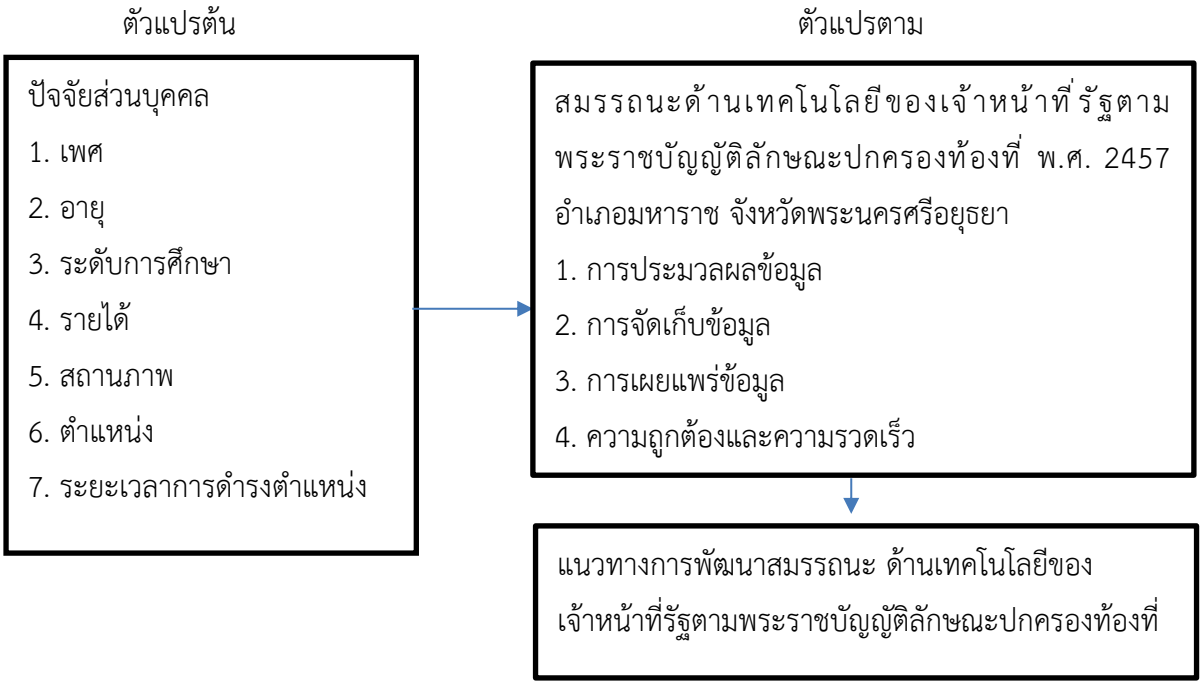
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และหากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบรายคู่ด้วย Fishrt's LSD ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ สร้างข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 2 เชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน ได้มาด้วยวิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจัยส่วนบุคคลมาจากการสังเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มาจากการสังเคราะห์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสำหรับการบริหารยุคใหม่

แผนภาที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 133)

ปัจจัย	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ	หญิง	73	54.9
	ชาย	60	45.1
อายุ	35 - 44 ปี	43	32.3
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย	53	39.8
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	56	42.1
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	6 - 10 ปี	50	37.6

ปัจจัย	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ค่าตอบแทน	8,001 - 10,000 บาท	63	47.4

การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี

ด้าน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
การประมวลผลข้อมูล	4.3128	0.7329	มากที่สุด
การจัดเก็บข้อมูล	4.3098	0.6956	มากที่สุด
การเผยแพร่ข้อมูล	4.4045	0.6726	มากที่สุด
ความถูกต้องและความรวดเร็ว	4.3985	0.6332	มากที่สุด

1.1 ด้านการประมวลผลข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถนำข้อมูลมาจัดพิมพ์รายงานรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานการวิเคราะห์อาชีพของประชากรในพื้นที่ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ สามารถค้นหาและนำข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งสารสนเทศต่าง ลำดับที่สามสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการคำนวณตัวเลข เช่น การหาค่าเฉลี่ย การคำนวณภาษี การคำนวณค่าแรง เป็นต้น สามารถจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในรูปแบบสารสนเทศ และลำดับสุดท้าย สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเรียงข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูลประเภทข้อมูล

1.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลภายใน แบบสำรวจ แหล่งข้อมูลภายนอก และข้อมูลอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ สามารถการเก็บข้อมูลเก่าที่ไม่ได้ใช้งานเป็นประจำจะช่วยรักษาระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงประสิทธิภาพ และลดต้นทุน ลำดับที่สามสามารถรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่ได้รับอนุญาต หลีกเลี่ยงการสูญหายหรือเสียหายของข้อมูล ภายใต้การรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลเป็นหลัก เช่น การเลือกใช้โปรแกรมที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น สามารถกำหนดแผนการจัดการข้อมูลในองค์กร เพื่อให้การใช้งานข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลและเต็มประสิทธิภาพในระยะยาว และลำดับสุดท้าย สามารถกู้คืนข้อมูล

ที่มีประสิทธิภาพในกรณีที่เกิดการสูญหายหรือเสียหาย ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลให้เหลือน้อยที่สุด

1.3 ด้านการเผยแพร่ข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการรายงานการเผยแพร่ข้อมูล ต่อผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติงานเผยแพร่ข้อมูล ภายใต้กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องได้ ลำดับที่สามสามารถติดตามผลการนำข้อมูลไปเผยแพร่ สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นกรณีเผยแพร่ข้อมูลที่มีความผิดพลาด และลำดับสุดท้าย สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำเสนอข้อมูลประกอบการวางแผนการสื่อสารและกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้

1.4 ด้านความถูกต้องและความรวดเร็ว พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล เป็นการตรวจสอบรายการต่างๆ ว่ามีการบันทึกมาถูกต้องหรือไม่ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ข้อมูล โดยอาศัยความรู้ความชำนาญหรือสถานการณ์ภายนอกมาช่วยในการพิจารณา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ มีความสามารถในการตระหนักถึงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือหน่วยงานจากความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของตน ลำดับที่สามสามารถกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ รวดเร็วและเหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นกรณีเผยแพร่ข้อมูลที่มีความผิดพลาด และลำดับสุดท้าย สามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติ ขององค์กรที่วางไว้อย่างเคร่งครัด และสามารถวางแผนป้องกัน และลดข้อผิดพลาดของงานในภาพรวมขององค์กร

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการ ศึกษาพบว่า

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยที่แตกต่างกัน	สถิติทดสอบ	ค่าพี (p-value)	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศ	t	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
อายุ	F	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ระดับการศึกษา	F	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
อาชีพ	F	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	F	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ค่าตอบแทน	F	.05	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุป ได้ดังนี้

3.1 ด้านการประมวลผล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือมีการพัฒนาโปรแกรม แอปพลิเคชัน เพื่อช่วยเหลือการทำงานของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และการสนับสนุนเครื่องมือ เทคโนโลยี ให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน พร้อมทั้งมีการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน และสนับสนุนงบประมาณหรือจัดทำโครงการให้เจ้าหน้าที่ได้ทดลอง ปฏิบัติงานจริง ให้ทราบถึงขั้นตอนการจัดทำรายงานหรือแนวทางการนำเสนอข้อมูลให้เข้าใจง่าย และให้มีการอบรม พัฒนา สร้างเครือข่ายเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยี และให้มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ และเป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงสะดวกรวดเร็ว เพื่อให้การตัดสินใจในการทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาได้ และควรมีการร่วมกันจัดทำแผน ขั้นตอน วิธีการ ทำงานในการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปทิศทางเดียวกัน และควรมีการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดเก็บ ดูแลรักษา ข้อมูลของอำเภอมหาราช เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่กรณีเกิดปัญหาที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการแก้ปัญหาดังกล่าว และควรมีการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าที่ทั้งด้านการปฏิบัติ ความรู้หรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลที่จัด เป็นประจำเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลาและควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ ในการจัดเก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัยสูงให้แก่เจ้าหน้าที่และลดความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เครื่องมือที่ขาดความปลอดภัย

3.3 ด้านการเผยแพร่ข้อมูล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดอบรม สัมนาเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้มีความถูกต้อง ชัดเจน ไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร เพื่อหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายและสร้างความรับสนให้กับผู้รับสาร และควรมีระบบ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่ในการทำงานด้านการสื่อสารระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการทำงานนโยบาย การชี้แจงและควรมีการกำหนดแนวทาง แผน ขั้นตอนการทำงาน กรณีเกิดข้อผิดพลาด ปัญหา ที่เกิดจากการสื่อสารของอำเภอมหาราช เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดผลเสียที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุดและควรมีการสนับสนุน งบประมาณ เครื่องมือ หรือบุคลากรในการช่วยเหลือเจ้าหน้าเกี่ยวกับการพัฒนาการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เฉพาะพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้ขั้นตอนการทำงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ตามหลักวิชาการและควรมีการสนับสนุนเครื่องมือสำเร็จรูปด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่

3.4 ด้านความถูกต้องและรวดเร็ว อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการสนับสนุนให้ใช้สมาร์ทโฟนในการทำงาน เนื่องจาการเครื่องมือดังกล่าวสามารถช่วยเหลือเจ้าหน้าให้ทำงานได้ด้วยความรวดเร็ว ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ทันท้วงทีและควรมีการให้ความรู้ อบรม หรือสัมนา กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีการตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่ในพื้นที่ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ มีการบิดเบือนหรือไม่ และให้เจ้าหน้าที่มีการระมัดระวังในการส่งต่อข้อมูลและควรมีการกำหนดแผนการทำงาน ขั้นตอน หรือวิธีการทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ ที่ต้องใช้เทคโนโลยี โปรแกรมหรือ ระบบ เพื่อป้องกันการทำงานที่ผิดพลาดและเกิดความล่าช้าและควรมีการ ฝึกฝน อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ เพื่อช่วยในการทำงานให้มีความรวดเร็ว แทนการทำงานแบบเดิมที่ใช้ระยะเวลานานเกินความจำเป็นและควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ หรือบุคลากร ในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มีความเร่งด่วน หรือวิกฤตจากการทำงานที่มีความผิดพลาด และต้องใช้ความรู้หรือเครื่องมือที่มีความเฉพาะ

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยของนักวิชาการมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี เนื่องจากการเปลี่ยนเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่ส่วนราชการกำลังสนับสนุน ทำให้เจ้าหน้ารัฐต้องมีการปรับตัวสอดคล้องกับ พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์และ ชัชภูมิ สีชมภ (2564 : 27 - 40) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ควรเป็นที่มีความรู้กล้าคิดนอกกรอบ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบริหารให้ครอบคลุมงานทุกด้านในสถานศึกษา กำหนดทิศทางให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ด้านกลยุทธ์สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความคุ้มค่างบประมาณในการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดสรรบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและแต่งตั่งคณะกรรมการในการดำเนินงาน ติดตตาม และประเมินผล 3) ด้านศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการนิเทศภายในโดยการนิเทศแบบออนไลน์ อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการศึกษา นำผลการนิเทศสู่การปรับปรุงเพื่อการบริหารอย่างมีคุณภาพ 4) การสอนงานและมอบหมายงาน ควรให้คำแนะนำ

ส่งเสริม จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ สร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนสร้างผลงาน นวัตกรรม และทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดหาเวทีในการแข่งขัน และสอดคล้องกับ พุฒิพงศ์ ปิ่นรารัยนนท์ (2564 : 55 - 70) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัย ด้านระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 พบว่าอยู่ในระดับมาก และ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการเผยแพร่ข้อมูล รองลงมา ได้แก่ ด้านความถูกต้องและรวดเร็ว และด้านการประมวลผลข้อมูล ส่วนด้านที่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี คือ ด้านการจัดเก็บข้อมูล โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการประมวลผลข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการประมวลผลข้อมูลด้วยการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสะดวกมากขึ้น เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถนำข้อมูลมาจัดพิมพ์รายงานรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานการวิเคราะห์อาชีพของประชากรในพื้นที่ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับ เอกอุดม จ้ายอั๋น (2559 : 90 - 100) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระบบจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต

1.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล มีความต้องการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลด้วยเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสมรรถนะที่เป็นพื้นฐานของการทำงานในยุคดิจิทัล นางมณฑณ์ญภัฏ อรรคฮาด (2557 : 4) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดส านักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ ระดับมาก

1.3 ด้านการเผยแพร่ข้อมูล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ในยุคดิจิทัลการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล ของหน่วยงานมีความสำคัญต้องรวดเร็วและเข้าใจง่าย การนำเทคโนโลยีมาใช้จึงช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นางสาวจุไรรัตน์ ดวงจันทร์ (2560 : 4) ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาด้านทักษะ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยกับทีมการพยาบาล อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และใช้แบบฟอร์มมาตรฐาน ในการเขียนรายงานการส่งต่อข้อมูลผู้ป่วย

1.4 ด้านความถูกต้องและรวดเร็ว อาจเพราะปัจจุบัน ประเทศไทยมีการออกกฎระเบียบ หรือกฎหมายเพื่อควบคุม ดูแล การใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับ นางสาวอารียา จารุภูมิ (2559 : 5) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลของหน่วยงานราชการ : กรณีศึกษาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง พบว่าความต้องการสมรรถนะเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล มีความต้องการอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงล าดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านสมรรถนะหลักที่จำเป็นในงาน และด้านสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ทั้งนี้ช่องว่างสมรรถนะสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความรู้ที่จ าเป็นในกฎหมาย ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการคำนวณ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และทักษะที่จำเป็นในงาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดค้อลงกับ สมชาย นาคสวัสดิ์ (2563: 45-60) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีระหว่างเพศในกลุ่มนักศึกษา การศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีในกลุ่มนักศึกษา และ รัตนาวดี ศรีสุวรรณ (2562: 77-92) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มพนักงานบริษัท การศึกษาไม่พบความแตกต่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มนักเรียนมัธยม

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ และ สุนทรี ทิพย์บุญ (2562: 45-60.) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีตามอายุในกลุ่มครู ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี โดยกลุ่มอายุที่มากกว่ามีการพัฒนาในระดับที่ต่ำกว่า

2.3 จำแนกตามอายุ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุนทรี ทิพย์บุญ (2562: 45-60.) ได้ศึกษาเรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีตามอายุในกลุ่มครู ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี โดยกลุ่มอายุที่มากกว่ามีการพัฒนาในระดับที่ต่ำกว่า และ ปวีณา พงศ์ธนากุล (2565: 93-107) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามอายุในกลุ่มนักธุรกิจ การวิจัยพบว่าความแตกต่างของอายุมีผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มนักธุรกิจ โดยกลุ่มอายุที่มีอายุมากกว่ามักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศิริวรรณ วัฒนานุพงศ์ (2565: 55-70) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีตามระดับการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา การศึกษาพบว่าระดับการศึกษาส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี โดยนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีสมรรถนะที่ดีขึ้น

2.4 จำแนกตามอาชีพ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธนวรรณ จิตติทัศน์ (2565: 50-65) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีระหว่างตำแหน่งผู้นำชุมชน การศึกษาพบว่าตำแหน่งผู้นำชุมชนมีความแตกต่างในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี และ ดร. นิพนธ์ สายสม (2562: 75-90) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีในงานชุมชนระหว่างตำแหน่งผู้นำชุมชน ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างในการใช้เทคโนโลยีในงานชุมชนระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ

2.5 จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุธาสินี มงคล (2563: 76-90.) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร พบว่าระยะเวลาดำรงตำแหน่งมีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ จิราภรณ์ ชาญบำรุง (2562: 88-102) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐ การวิจัยพบว่าระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของเจ้าหน้าที่รัฐ

2.6 จำแนกตามค่าตอบแทน พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธนพล หิรัญศรี (2565: 45-60.) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของค่าตอบแทนต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี การวิจัยพบว่าค่าตอบแทนมี

ผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี และ พิชัย ศรีบุญ (2561: 55-70) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลของค่าตอบแทนต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่าค่าตอบแทนมีผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

3.1 ด้านการประมวลผล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือมีการพัฒนาโปรแกรม แอปพลิเคชัน เพื่อช่วยเหลือการทำงานของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และการสนับสนุนเครื่องมือ เทคโนโลยี ให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน พร้อมทั้งมีการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน และสนับสนุนงบประมาณหรือจัดทำโครงการให้เจ้าหน้าที่ได้ทดลอง ปฏิบัติงานจริง ให้ทราบถึงขั้นตอนการจัดทำรายงานหรือแนวทางการนำเสนอข้อมูลให้เข้าใจง่าย และให้มีการอบรม พัฒนา สร้างเครือข่ายเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยี และให้มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ และเป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงสะดวกรวดเร็ว เพื่อให้การตัดสินใจในการทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ สุภัทรา สายปัญญา (2565: 50-65) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ การศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนที่มีการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการประมวลผลมีการพัฒนาความสามารถในการจัดการข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีได้ดีกว่าผู้นำที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และ วิลาวัลย์ โอภาส (2563: 77-92) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานบริหารชุมชน การศึกษาพบว่าการฝึกอบรมด้านการประมวลผลข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบล และ พรทิพย์ ศิริ (2561: 70-85) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการประมวลผลข้อมูลในภาคส่วนของผู้นำชุมชน การวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านการประมวลผลข้อมูลสามารถช่วยให้ผู้ใหญ่บ้านและสารวัตรกำนันทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาได้ และควรมีการร่วมกันจัดทำแผน ขั้นตอน วิธีการ ทำงานในการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปทิศทางเดียวกัน และควรมีการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดเก็บ ดูแลรักษา ข้อมูลของอำเภอมหาราช เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่กรณีเกิดปัญหาที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการแก้ปัญหาดังกล่าว และควรมีการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าที่ทั้งด้านการปฏิบัติ ความรู้หรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลที่จัด เป็นประจำเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลาและควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ ในการจัดเก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัยสูงให้แก่เจ้าหน้าที่และลดความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เครื่องมือที่ขาดความปลอดภัย สอดคล้องกับ และ สมศักดิ์ วิริยะ (2565: 45-60.)

ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น การวิจัยพบว่าการฝึกอบรมด้านการจัดเก็บข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และ ธนาภรณ์ พิทักษ์ (2564: 77-92) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลในงานบริหารชุมชน การศึกษาพบว่าการพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลช่วยให้ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลมีประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูลชุมชนได้ดีขึ้น และ จิราพร สัตยาธรรม (2563: 65-80) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสำหรับผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมด้านการจัดเก็บข้อมูลและการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดการข้อมูลของผู้นำชุมชน

3.3 ด้านการเผยแพร่ข้อมูล อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการจัดอบรม สัมนา เกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้มีความถูกต้อง ชัดเจน ไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร เพื่อหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายและสร้างความรับสนให้กับผู้รับสาร และควรมีระบบ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่ในการทำงานด้านการสื่อสารระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการทำงาน นโยบาย การชี้แจงและควรมีการกำหนดแนวทาง แผน ขั้นตอนการทำงาน กรณีเกิดข้อผิดพลาด ปัญหา ที่เกิดจากการสื่อสารของอำเภอมหาราช เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดผลเสียที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุดและควรมีการสนับสนุน งบประมาณ เครื่องมือ หรือบุคลากร ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าเกี่ยวกับการพัฒนาการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เฉพาะพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้ ขั้นตอนการทำงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ตามหลักวิชาการและควรมีการสนับสนุนเครื่องมือสำเร็จรูปด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับ สุชาติ ปัญญา (2566: 55-70.) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านการเผยแพร่ข้อมูลสำหรับผู้นำชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการเผยแพร่ข้อมูลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลของผู้นำชุมชน และ วิลาวัลย์ วัฒนธร (2564: 70-85.) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเผยแพร่ข้อมูลในงานบริหารชุมชน การศึกษาพบว่าการพัฒนาทักษะด้านการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลสามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.4 ด้านความถูกต้องและรวดเร็ว อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีการสนับสนุนให้ใช้สมาร์ทโฟนในการทำงาน เนื่องจาการเครื่องมือดังกล่าวสามารถช่วยเหลือเจ้าหน้าให้ทำงานได้ด้วยความรวดเร็ว ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ทันท้วงทีและควรมีการให้ความรู้ อบรม หรือสัมนา กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีการตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่ในพื้นที่ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ มีการบิดเบือนหรือไม่ และให้เจ้าหน้าที่มีการระมัดระวังในการส่งต่อข้อมูลและควรมีการกำหนดแผนการทำงาน ขั้นตอน หรือวิธีการทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ ที่ต้องใช้เทคโนโลยี โปรแกรมหรือ ระบบ เพื่อป้องกันการทำงานที่ผิดพลาดและเกิดความล่าช้าและควรมีการ ฝึกฝน อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ เพื่อช่วยในการทำงานให้มีความรวดเร็ว แทนการทำงานแบบเดิมที่ใช้ระยะเวลานานเกินความจำเป็นและควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ หรือบุคลากร ในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มีความเร่งด่วนหรือวิกฤตจากการทำงานที่มีความผิดพลาด และต้องใช้ความรู้หรือเครื่องมือที่มีความเฉพาะ สอดคล้องกับ

ชยุตม์ พันธุ์แก้ว (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านความถูกต้องและรวดเร็วในการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมด้านความถูกต้องและรวดเร็วในการใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจของผู้นำชุมชน และ อภิชัย ศรีเจริญ (2565: 55-70.) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความถูกต้องและรวดเร็วในการใช้เทคโนโลยีสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น การวิจัยพบว่าการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการจัดการงานประจำวันช่วยเพิ่มความถูกต้องและรวดเร็วในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และจิตติมา โชคชัย (2563: 65-80) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็วในงานชุมชน การวิจัยพบว่าการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีช่วยให้ผู้นำชุมชนสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการนำมาเป็นแนวทาง ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี

1.1 ด้านการประมวลผล

ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และพัฒนาโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันเฉพาะสำหรับการทำงานของเจ้าหน้าที่ ควรสนับสนุนเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรจัดทำโครงการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ทดลองปฏิบัติงานจริงและทราบถึงขั้นตอนการจัดทำรายงานหรือแนวทางการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่าย

1.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูล

ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอดได้ ควรมีการวางแผนและกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนในเรื่องการจัดเก็บข้อมูล และสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและรักษาข้อมูล ควรประเมินประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

1.3 ด้านการเผยแพร่ข้อมูล

ควรจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และไม่บิดเบือน เพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายหรือสร้างความเข้าใจผิด ควรมีระบบหรือเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ และกำหนดแนวทางการทำงานในกรณีที่เกิด

ข้อผิดพลาด ควรสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ หรือบุคลากรในการพัฒนาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านความถูกต้องและรวดเร็ว

ควรสนับสนุนการใช้สมาร์ทโฟนหรือเทคโนโลยีที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้รวดเร็วและตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ทันท่วงที ควรมีการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลและวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เผยแพร่ รวมถึงการฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยให้การทำงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เร่งด่วนหรือวิกฤต เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดและความล่าช้าในการทำงาน

1.5 ด้านอื่นๆ เพิ่มเติม

ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาสำหรับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความล่าช้า

ควรใช้เครื่องมือหรือแอปพลิเคชันที่ช่วยจัดตารางเวลาการทำงานให้เป็นระบบและลดข้อผิดพลาดในการทำงาน

ควรสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีผ่านการฝึกอบรมหรือการศึกษาเพิ่มเติม เช่น การอบรมระยะสั้น หรือการส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

ควรจัดโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ เพื่อเรียนรู้และปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพการทำงานในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ อำเภอมาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีว่าตอบสนองต่อ การใช้เทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานชุมชน ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลการศึกษาที่ครอบคลุมและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาและวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีในอำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ ที่มีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยในลักษณะอื่นๆ ที่มีผลต่อการการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาทิ ความพร้อมในด้านงบประมาณของอำเภอม

หราช หรือ ความพร้อมในด้านบุคลากร สถานที่ ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี และควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล จังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ทราบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. ไทยคู่ฟ้า, 2560 (33), เลขหน้า 4 - 11. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา https://spm.thaigov.go.th

พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์ และ ชัชภูมิ สีชมภ์. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*. 12 (1), 27-40. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/249839

พุฒิพงศ์ ปิ่นรารัยนนท์. (2564). ความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารการบริหารและการจัดการสาธารณะ*. 8 (1), 55-70. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/appm/article/view/253920/171035

เอกอุดม จ้ายอั้น. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9 (1), 90-100.

มณฑณ์ญภัฏ อรรคฮาด. (2557). *สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จุไรรัตน์ ดวงจันทร์. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารเพื่อการส่งต่อข้อมูลทางการพยาบาลโดยใช้บทเรียนออนไลน์สำหรับนักศึกษาพยาบาล.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาหลักสูตรและการสอน. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อารียา จารุภูมิ (2559). *การศึกษาสมรรถนะของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลของหน่วยงานราชการ: กรณีศึกษาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง.* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมชาย นาคสวัสดิ์ (2563). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีระหว่างเพศในกลุ่มนักศึกษา. *วารสารวิจัยและพัฒนา*. 22 (3), 45-60.

รัตนาวดี ศรีสุวรรณ (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มพนักงานบริษัท. *วารสารการบริหารธุรกิจ*. 18 (2), 77-92.

สุนทรี ทิพย์บุญ (2562). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีตามอายุในกลุ่มครู. *วารสารการศึกษา*. 15 (3), 45-60.

ปวีณา พงศ์ธนากุล (2565). การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามอายุในกลุ่มนักธุรกิจ. *วารสารธุรกิจและการจัดการ*. 22 (2), 93-107.

ศิริวรรณ วัฒนานุพงศ์ (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีตามระดับการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา. *วารสารการศึกษาและเทคโนโลยี*. 21 (2), 55-70.

ธนวรรณ จิตติทัศน์ (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีระหว่างตำแหน่งผู้นำชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและเทคโนโลยี*. 14 (3), 50-65.

นิพนธ์ สายสม (2562). การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีในงานชุมชนระหว่างตำแหน่งผู้นำชุมชน. *วารสารการบริหารจัดการชุมชน*. 13 (1), 75-90.

สุธาสินี มงคล (2563). การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร. *วารสารการพัฒนาและเทคโนโลยี*. 17 (3), 76-90.

จิราภรณ์ ชาญบำรุง (2562). การเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐ. *วารสารการบริหารและพัฒนา*. 15 (2), 88-102.

ธนพล หิรัญศรี (2565). การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของค่าตอบแทนต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี. *วารสารการบริหารจัดการ*. 23 (2), 45-60.

พิชัย ศรีบุญ (2561). การศึกษาเปรียบเทียบผลของค่าตอบแทนต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรม. *วารสารการบริหารและพัฒนา*. 12 (1), 55-70.

สุภัทรา สายปัญญา (2565). การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ. *วารสารการพัฒนาชุมชนและการศึกษา*. 18 (1), 50-65.

วิลาวัลย์ โอภาส (2563). การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานบริหารชุมชน. *วารสารการพัฒนาและเทคโนโลยี*. 15 (4), 77-92.

พรทิพย์ ศิริ (2561). การพัฒนาทักษะการประมวลผลข้อมูลในภาคส่วนของผู้นำชุมชน. *วารสารการพัฒนาและการบริหาร*. 11 (2), 70-85.

สมศักดิ์ วิริยะ (2565). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น. *วารสารการบริหารจัดการ*. 21 (2), 55-70.

ธนาภรณ์ พิทักษ์ (2564). การพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลในงานบริหารชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและการศึกษา*. 16 (3), 77-92.

จิราพร สัตยาธรรม (2563). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสำหรับผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ. *วารสารการบริหารและพัฒนา*. 14 (2), 65-80.

สุชาติ ปัญญา (2566). การพัฒนาสมรรถนะด้านการเผยแพร่ข้อมูลสำหรับผู้นำชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและการบริหาร*. 20 (1), 55-70.

วิลาวัลย์ วัฒนธร (2564). การพัฒนาทักษะการเผยแพร่ข้อมูลในงานบริหารชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและการศึกษา*. 17 (3), 70-85.

ชยุตม์ พันธุ์แก้ว (2566). การพัฒนาสมรรถนะด้านความถูกต้องและรวดเร็วในการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและการบริหาร*. 21 (1), 45-60.

อภิชัย ศรีเจริญ (2565). แนวทางการพัฒนาความถูกต้องและรวดเร็วในการใช้เทคโนโลยีสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น. *วารสารการบริหารจัดการ*. 23 (2), 55-70.

จิตติมา โชคชัย (2563). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็วในงานชุมชน. *วารสารการบริหารและพัฒนา*. 16 (2), 65-80.

การดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

Operations of the Network of Volunteers Protecting National Parks, Wildlife and Plants in Preventing and Solving Forest Fire Problems in Protectrd Forest Areas, Mae Ai District, Chiang Mai Province

ปวีณา ปัญญาวงค์ และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Paweena Panyawong and Siripong Ladavalya Na Ayuthya
Chiang Mai University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: paweena_72@hotmail.com

****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย รูปแบบของเครือข่าย การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2) การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ ของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกัน 3) แนวทางการสร้างความร่วมมือของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่นที่เข้ามาร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ การศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนส่วนงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน แกนนำเครือข่าย ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และตัวแทนอาสาสมัคร ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการจัดสนทนากลุ่มย่อย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการศึกษาพบว่า 1. ภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่ายฯ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำเครือข่าย และชาวบ้าน โดยทำงานร่วมกับส่วนงานภาครัฐในพื้นที่ มีการกำหนดหน้าที่ แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ มีทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. การมีส่วนร่วมของเครือข่ายฯ พบว่า หน่วยงานภาครัฐได้มีการรับทราบถึงปัญหา และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน มีการเพิ่มบทบาทและเสริมพลังอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกกลุ่มในการเข้ามามีส่วนร่วมและตัดสินใจในทุกขั้นตอนการทำงาน และ 3. กระบวนการสร้างความร่วมมือ เริ่มจากการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเจรจาต่อรอง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตกลงยอมรับร่วมกัน โดยจัดทำเป็นบันทึก

* วันที่รับบทความ : 9 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 15 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567
Received: September 9 2024; Revised: May 15 2024; Accepted: May 17 2024

ข้อตกลง (MOU) ระหว่างกัน ดำเนินการตามข้อตกลง และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจึงร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน

คำสำคัญ: เครือข่าย; อาสาสมัคร; ไฟป่า; ป่าอนุรักษ์

Abstract

This study aimed to 1) All sectors have a collaborative network, Network model, Collaboration network process, and Working pattern and relationship of all sectors put Department of National Parks Wildlife and Plant Conservation volunteers (DNP Volunteers) together. 2) All sectors participate with DNP volunteers in forest fire prevention and haze pollution in protected forest areas and 3) Cooperate process of DNP volunteers and All sectors to manage forest fire prevention and haze pollution problem. This qualitative research made use of in-depth interviews and focus groups who government officers, community leaders, network leaders, forest fire workers, and volunteers. The tools used in semi-structured interviews contain open-ended questions and data analysis was analytic induction.

The results revealed that 1) All sectors cooperate with DNP volunteers for forest fire prevention and haze pollution consisting of the Subdistrict Headman, Village Headman, DNP volunteer leaders, and Villagers. They collaborate with government officers involved in assigning roles, and missions and exchanging information. The working patterns and relationships of all sectors are formal and informal. 2) Participation in the collaboration network was government officers' awareness of the problem and open-mindedness for all sector's opinions. They had more roles, missions, and potential for reassurance and participation in decisions. 3) Participation was collaborative learning about activities processes and negotiation in formal and informal. They have an MOU for accepting agreements and managing objectives. Therefore, the activities process was done and the performance together.

Keywords: Network; Volunteer; Forest Fire; Protected Forest Areas

บทนำ

การเกิดไฟป่าและหมอกควันในประเทศไทย มีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปีเป็นช่วงที่มีความกดอากาศสูง แผ่ปกคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบน สาเหตุจากการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและกิจกรรมของมนุษย์ที่แสวงหาผลประโยชน์จากป่า โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา เช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศก่อให้เกิดมลพิษจากฝุ่นละออง PM 2.5 เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจของมนุษย์ (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2566 : ออนไลน์)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่เผชิญกับปัญหาไฟป่าที่รุนแรง สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศ ได้แก่ ปัจจัยภายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแอ่งกระทะ มีการเผาพื้นที่การเกษตรเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกรอบใหม่ การเผาเพื่อหาของป่า เช่น เห็ด

ไข่มดแดง ใบตองตึง ผักหวาน ไม้ฟืน ความประมาทจากการพักแรมในป่า และความคึกคะนองของผู้จุด 2) สาเหตุที่เกิดจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีการเผาพื้นที่เกษตร เกิดไฟป่าและหมอกควันข้ามแดน ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีค่าคุณภาพอากาศเกินมาตรฐานที่ไม่สามารถควบคุมได้ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, 2566 : 1)

การบริหารจัดการไฟป่าและหมอกควัน ที่ผ่านมาของจังหวัดเชียงใหม่ เน้นการใช้ระบบซิงเกิลคอมมานด์ (Single Command) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการ สั่งการไปยังส่วนงานทุกระดับ โดยการบูรณาการเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานในพื้นที่ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเชื้อเพลิงในช่วงวันที่ 1 มกราคม – 30 เมษายน 2566 ของทุกปี (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, 2566 : 19)

ในส่วนของ อำเภอแม่อาย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 736 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีพื้นที่ 4 ตำบล ที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก มีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงเรียงรายและลาดไปสู่ที่ราบลุ่ม มีประชากร 78,429 คน ประกอบด้วย 15 ชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา และปลูกไม้ผล จากลักษณะภูมิประเทศและอาชีพ ทำให้ทุกปีต้องการเตรียมพื้นที่สำหรับเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป และพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปกประมาณ 119,023 ไร่ (ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า, 2565 : 1)

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่อำเภอแม่อาย แม้มีการดำเนินการแบบซิงเกิลคอมมานด์ มีนายอำเภอเป็นผู้บัญชาการสั่งการหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ อำเภอ สถานีควบคุมไฟป่า อุทยานแห่งชาติ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ แต่มีการเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่า โดยมีการจัดตั้ง เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อส.อส.) ขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด (ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า, 2565 : 3)

การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและดูแลพื้นที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) มีจำนวนทั้งหมด 21 เครือข่าย เพื่อช่วยดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 21 หมู่บ้านในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอแม่อายที่มีพื้นที่ติดป่าอนุรักษ์ ได้แก่ ตำบลแม่อาย ตำบลมะลิกา ตำบลแม่สาว และตำบลท่าตอน ผลการดำเนินงานพบว่า สามารถลดปัญหาไฟป่าและจำนวนจุดความร้อนลงได้อย่างมาก เช่น ในพื้นที่ตำบลแม่อาย จุดความร้อนลดลง จากปี พ.ศ. 2563 ที่พบ 17 แห่ง เหลือเพียง 2 แห่ง ปี พ.ศ. 2564 และปี พ.ศ. 2565 พบเพียง 1 แห่ง ตำบลท่าตอน ปี พ.ศ. 2563 พบ 3 แห่ง ปีพ.ศ. 2564 พบ 1 แห่ง ปี พ.ศ. 2565 ไม่พบจุดความร้อน (ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า, 2565 : 5)

จากผลการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ของทั้ง 4 ตำบล ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ที่ต้องมีการประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ จึงมีความสนใจในการศึกษาถึง ว่าเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ภาคส่วนใดบ้าง มีลักษณะและรูปแบบการทำงาน และทำงานร่วมกับภาคส่วนใดบ้างอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคในด้านใดอย่างไร ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลของ อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนงานต่าง ๆ นำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับ การวางแผน กำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จและเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย รูปแบบของเครือข่าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาร่วมทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน

3. เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนในเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาที่พบและทางออกสำหรับการแก้ไข

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย **1) ตัวแทนส่วนงานภาครัฐ 7 คน** ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก หัวหน้าสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบฝ่ายความมั่นคง นายกเทศบาลตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง **2)ผู้นำชุมชนและแกนนำเครือข่าย** 25 คน ประกอบด้วย กำนัน 4 ตำบล และแกนนำ

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช 21 คน **3) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่าของสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก** 5 คน **และตัวแทนอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช** 21 แห่ง รวม 26 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 58 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - structure Interview Form) มีการกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาไว้ในลักษณะคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) เพื่อใช้ในการตั้งคำถามที่อยู่ในขอบเขตของประเด็นที่ต้องการ โดยมีประเด็นคำถาม 3 ส่วน ดังนี้ **ส่วนที่ 1** ภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย รูปแบบของเครือข่าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกับเครือข่าย อส.อส. ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ **ส่วนที่ 2** การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ของเครือข่าย อส.อส.กับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกับ **ส่วนที่ 3** แนวทางและรูปแบบการสร้างความร่วมมือของเครือข่าย อส.อส. กับภาคส่วนอื่นที่เข้ามาร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ฯ ปัญหาที่พบและทางออกสำหรับการแก้ไข

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนามใช้วิธีการดังนี้ **1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก** (In - depth Interview) ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) **กลุ่มตัวแทนส่วนงานภาครัฐ** 7 คนและ **กลุ่มผู้นำชุมชนและแกนนำเครือข่าย** 25 คน **และ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)** แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่าของสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปกและตัวแทนอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ของแต่ละหมู่บ้านรวม 26 คน โดยจัดการสนทนากลุ่มย่อย 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ตั้งประเด็นพูดคุย ซักถาม กระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกคนได้มีโอกาสได้เสนอความเห็น และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านไฟป่าในพื้นที่ให้ได้อย่างทั่วถึง

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยมีลำดับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อย ผู้ให้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ 2) เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน นำข้อมูลมาทำการสรุป เพื่อตอบคำถามหลัก ที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อ 3) ทำการสรุปผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้แต่ละข้อ 4) อภิปรายผลการศึกษา นำผลการศึกษาที่เป็นประเด็นสำคัญและน่าสนใจ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างข้อสรุปและองค์ความรู้รวบยอดที่รับจากการศึกษา

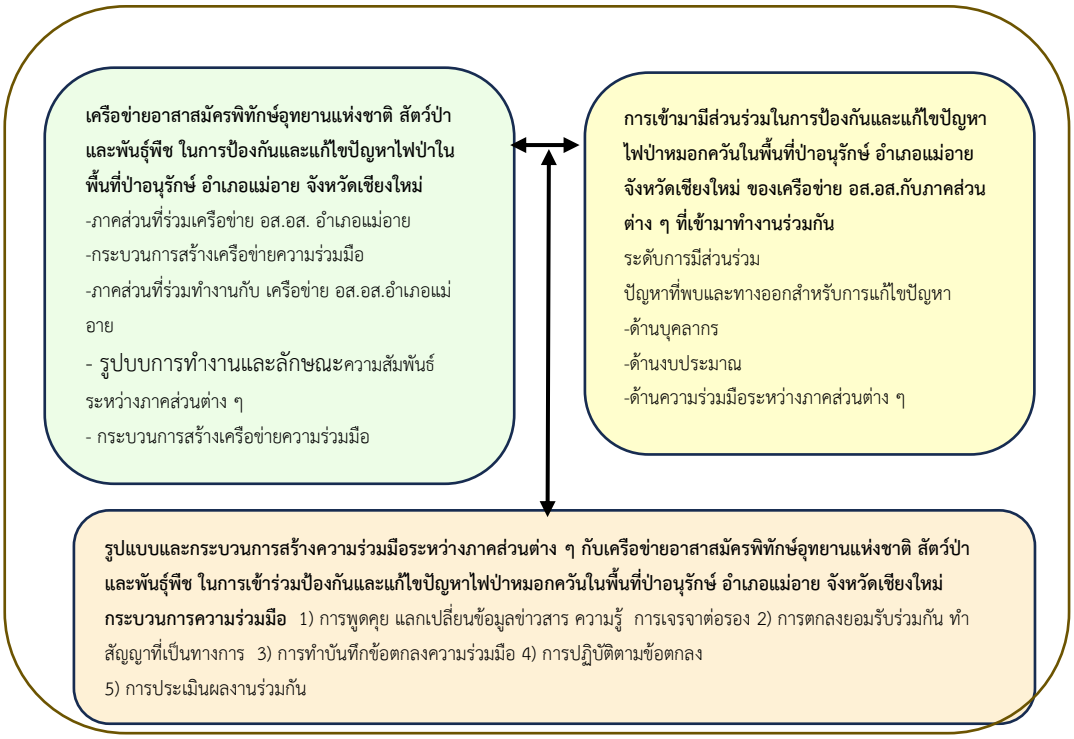
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการสร้างกรอบคิดการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550 : 84-86) ที่ว่า เครือข่ายการทำงาน คือ การจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป โดยมีภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย มีความสัมพันธ์กันทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการแก้ไขปัญหาสาธารณะบางประการร่วมกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่สามารถทำให้สำเร็จได้โดยลำพัง และรูปแบบของเครือข่ายแบ่งเป็น 4 ประเภท **1) เครือข่ายการปรึกษาหารือ** เป็นเครือข่ายที่มีหน่วยงานหรือบุคคลจากภาครัฐเป็นตัวนำในการจัดการแก้ไขปัญหาโดยเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ มีโอกาสเข้ามาให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการทำงานหรือแก้ไขปัญหาที่ต้องการจัดการ **2) เครือข่ายการจ้างเหมา** เป็นเครือข่ายที่พัฒนามาจากรูปแบบของการทำสัญญาจ้างระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน โดยหน่วยงานคู่สัญญาจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ **3) เครือข่ายประชาสังคม** มีลักษณะการทำงานพึ่งพาอาศัยกันแบบไม่เป็นทางการ โดยมีภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทหลักในการดำเนินการ ภาครัฐทำหน้าที่สนับสนุนและแก้ไขปัญหาในชุมชนและ **4) เครือข่ายความร่วมมือ** เป็นรูปแบบการทำงานร่วมกันโดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการได้รับและความรับผิดชอบร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และทรัพยากรระหว่างกัน เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานได้อย่างกว้างขวางและรอบด้าน สำหรับ**กระบวนการสร้างเครือข่าย**ได้นำกระบวนการสร้างเครือข่าย ที่ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543 : 124) ได้สรุปขั้นตอนไว้ว่า เริ่มจาก **1.ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย** เป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงาน ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย **2.ขั้นติดต่อกับบุคคลหรือองค์กรที่ร่วมเป็นเครือข่าย** เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน จะเกิดขึ้นเมื่อมีความต้องการเหมือนกัน มีการสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับ ความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นการกระตุ้นให้อยากแก้ปัญหาร่วมกัน **3.ขั้นการสร้างพันธกรณีร่วมกัน** เป็นการสร้างความผูกพันร่วมกันคือการตกลงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เป็นขั้นตอนที่จะเข้าสู่การทำข้อตกลงทำงานร่วมกัน **4.ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์** เป็นการเริ่มลงมือทำกิจกรรม โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กำหนดกิจกรรม ข้อตกลงในการทำงาน บทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิ หน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม **5.ขั้นตอนการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม** อยู่ในระดับการเข้าลงทุนในองค์กรใหม่ (Minority investment) หรือการจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน (Joint venture) 6.**ขั้นติดตามและประเมินผล** เป็นขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนต่อไป

ในส่วน**การเข้ามามีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของ**เครือข่าย อส.อส.กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาร่วมทำงาน**ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่** และสาเหตุที่เข้ามีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วน ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมและ**แนวคิดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน** (Public Participation Spectrum) ของ (International Association for Public Participation อ้างถึงใน อรทัย ก๊กผล, 2552 : 22-26) ที่ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ 1) การมีส่วนร่วมระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน: เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่สูงสุด โดยให้เป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองได้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง 2) รับฟังความคิดเห็น (Consult) มีการรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ สภาพปัญหา ทางเลือกและแนวทางแก้ไข 3) เข้ามามีบทบาท (Involve) เป็นการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วม เพื่อให้องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทำงานกับประชาชนมากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่า ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนที่มีการรับฟัง มาได้ถูกนำมาพิจารณาอย่างแท้จริง 4) สร้างความร่วมมือ (Collaborate) ได้แก่ การให้ประชาชนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข 5) เสริมพลังอำนาจ (Empower) หมายถึง การเพิ่มบทบาทให้กับประชาชน ชุมชนให้เป็นผู้ร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาหรือกิจกรรมต่าง ๆ

แนวทางการสร้างความร่วมมือของเครือข่าย อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่นที่เข้ามาร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่ฯ ได้นำ**แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความร่วมมือ** ของ Peter Smith Ring และAndrew H. Van De Ven (2553) อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาพร, 2555 : 21-22) ที่กำหนดไว้ ดังนี้ 1) การเจรจา (Negotiation) การเจรจาต่อรอง ทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการและของการรับรู้และยอมรับร่วมกัน ถ้าการเจรจาก่อให้เกิดผลตอบแทนและความพึงพอใจร่วมกันของทุกฝ่าย จะเกิดกระบวนการในขั้นตอนต่อไป และนำไปสู่การตกลงยอมรับของทุกฝ่าย 2) การตกลงยอมรับ (Commitment) คือ การสร้างการตกลงและยอมรับร่วมกัน โดยจัดทำสัญญาในรูปแบบลายลักษณ์อักษร หรือสัญญาในลักษณะอื่นรวมถึง การแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดกรณีมีข้อผิดพลาดหรือองค์การใดไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ 3) การดำเนินการ (Implementation) คือ การปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา เป็นการดำเนินการภายใต้การก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันกับทุกฝ่าย 4) การประเมิน (Assessment) คือ การประเมินว่าการดำเนินการที่ผ่านมาบรรลุผลหรือให้ประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกันตามตกลงหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามข้อตกลงอาจเจรจาหรือทำข้อตกลงร่วมกันใหม่ได้หรืออาจยุติความสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับมุมมองที่มีต่อกัน การรักษาความร่วมมือให้ยั่งยืนต้องอยู่บนพื้นฐานนอกเหนือจากโครงสร้างเชิงสถาบันที่เป็นทางการ

นอกจากนี้ได้นำ**ผลการศึกษา**ของ วัลลภา มณีเชษฐา (2558 : 100-101) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในรูปแบบเครือข่ายของตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุของการรวมตัวในรูปแบบเครือข่ายของตำบลทาเหนือ ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีสาเหตุหลัก คือ 1) สถานการณ์และสภาพแวดล้อม 2) ข้อจำกัดของระบบราชการ 3) การเปิดโอกาสทางกฎหมาย 4) มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละกลุ่มร่วมกัน และ**ผลงานวิจัย**ของ อังคณา นุผาเลา (2565 : 140-142) ที่ศึกษาเรื่อง เครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของศูนย์บริหารจัดการน้ำ จังหวัดลำพูน พบปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 1) ในด้านบุคลากร เรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร บางส่วนก็ยังคงขาดความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 2) ในด้านงบประมาณ พบว่า สมาชิกเครือข่ายฯ ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่างบประมาณยังมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ส่งผลให้ในการดำเนินการล่าช้า 3) ในด้านบทบาทผู้นำการสร้างความร่วมมือ พบประเด็นปัญหาคือ ความรู้ด้านการบริหารจัดกรน้ำของผู้นำชุมชนบางคน 4) ในด้านความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่ร่วมมือการทำงานพบปัญหา ยังขาดความร่วมมือจากเด็กรุ่นใหม่ ดังที่นำเสนอในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา : ปวีณา ปัญญาวงค์ ; 2566

ผลการวิจัย

1. ภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย รูปแบบของเครือข่าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนส่วนงานภาครัฐ จำนวน 7 คน และผู้นำชุมชนและแกนนำเครือข่าย จำนวน 21 คน พบว่า เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่อาย จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและดูแลพื้นที่ มีจำนวนทั้งหมด 21 เครือข่าย เพื่อช่วยดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 21 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอแม่อาย ได้แก่ ตำบลแม่อาย ตำบลมะลิกา ตำบลแม่สาว และตำบลท่าตอน ซึ่งมีพื้นที่ติดป่าอนุรักษ์ **สมาชิกเครือข่ายประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน และชาวบ้านในพื้นที่ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัคร** ในพื้นที่ 21 หมู่บ้าน มีรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ

กระบวนการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) เริ่มจาก **การสร้างความตระหนักและจิตสำนึก** ให้ผู้นำชุมชน แกนนำชาวบ้าน ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า อาสาสมัครชาวบ้านในพื้นที่ โดย มีตัวแทน สถานีควบคุมไฟป่าและอุทยานแห่งชาติ เป็น**ผู้ชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจ** ผ่านการประชุมของหมู่บ้านในแต่ละเดือน หรือตามที่ อปท.ร้องขอให้เป็นวิทยากรในการประชุมหรือการฝึกอบรมให้ความรู้กับชาวบ้านในพื้นที่ **สร้างความรู้และทำความเข้าใจ** ชี้แจงถึงความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาร่วมกันทำงานในรูปแบบเครือข่าย หลังจากนั้นจึงทำ **การติดต่อ ชักชวน** พูดคุย ให้แกนนำชาวบ้าน อาสาสมัครชาวบ้านในพื้นที่ **เข้ามาร่วมมือกันทำงาน** ชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ผลกระทบจากไฟป่าที่มีต่อพืชผลทางการเกษตร ทำให้ขาดรายได้ ปัญหาสุขภาพ การดำเนินชีวิตประจำวัน ขอความร่วมมือให้เข้ามามีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ มีการพบปะร่วมงานกันมากขึ้น ทำให้เกิดความคุ้นเคยกัน จึงให้การยอมรับและนำไปสู่การไว้เนื้อเชื่อใจในการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานรัฐ จึงร่วมกัน**กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ข้อตกลง และกิจกรรม**ที่จะทำร่วมกัน และ**ร่วมประเมินผล**กิจกรรมร่วมกัน

ภาคส่วนอื่น ๆ ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกับเครือข่าย อส.อส. ได้แก่ อำเภอแม่อาย อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก อบต. เทศบาล ทหาร ตำรวจ พระสงฆ์ โรงเรียน เอกชน ชาวบ้านในพื้นที่ โดยมี **รูปแบบการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ** ดังนี้

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ทั้ง 21 แห่ง ได้เข้าร่วมทำงานกับภาคส่วนอื่น ๆ เริ่มจาก การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเห็น กำหนดหน้าที่ ภารกิจ กิจกรรม ที่แต่ละฝ่ายรับผิดชอบ โดยมีอุทยานแห่งชาติฯ สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก ให้การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือและงบประมาณที่จำเป็น ซึ่งกิจกรรมที่แต่ละภาคส่วนเข้ามาร่วมกันดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การทำแนวกันไฟ การลาดตระเวนและการดับไฟป่า และการฟื้นฟูพื้นที่ ที่ได้รับความเสียหายจากไฟป่า

การดำเนินงานของเครือข่ายฯ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย เป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เข้ามาร่วมมือกัน โดยมีรูปแบบการทำงาน เริ่มจาก การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความคิดเห็นระหว่างกัน หลังจากนั้น ได้ร่วมกันกำหนดหน้าที่ ภารกิจ กิจกรรม ที่แต่ละฝ่ายต้องรับผิดชอบ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ มีลักษณะที่เป็นทางการ โดยใช้รูปแบบของการประชุมเพื่อแจ้งหรือชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานในพื้นที่ และมีหนังสือแจ้งเวียน ส่วนลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำชุมชน แกนนำ และอาสาสมัครในพื้นที่ ที่เข้ามาร่วมมือกันจัดการไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ มีทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ ได้แก่ การจัดประชุมร่วมระหว่างส่วนราชการกับ ผู้นำชุมชน แกนนำ และอาสาสมัครในพื้นที่ มีการออกหนังสือเชิญประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยแบบกลุ่มย่อย การพูดคุย การแจ้งข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์ และผ่านทางแอปพิเคชั่นไลน์

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาร่วมทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนส่วนงานภาครัฐ และกลุ่มผู้นำชุมชนและแกนนำเครือข่ายฯ และการสนทนากลุ่มย่อยของตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่าและอาสาสมัครในพื้นที่ พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ของเครือข่าย อส.อส. กับส่วนงานภาครัฐได้แก่ สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก อำเภอแม่อาย อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ มีดังนี้ 1) การเข้ามาชี้แจง โดยส่วนงานภาครัฐ มาให้ความรู้เรื่องการจัดการไฟป่าในที่ประชุมประจำเดือนระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ พูดคุยปัญหาที่เกิดขึ้นกับกำนัน แกนนำ และอาสาสมัคร ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของชุมชน พูดคุยถึงมาตรการจัดการเชื้อเพลิงร่วมกัน 2) การรับฟังรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ในช่วงก่อนการเกิดไฟป่า รับฟังปัญหาจาก กำนัน แกนนำ เครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัครในพื้นที่ และช่วงเกิดไฟป่า จัดประชุม เครือข่ายฯ ในพื้นที่เพื่อ รับฟังปัญหา ติดตามสถานการณ์ รับฟังความเห็น และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน 3) การนำความคิดเห็น ข้อมูล และความต้องการ ที่รับฟังมาพิจารณา โดยเข้ารับฟังปัญหาจากเครือข่ายฯ และนำความคิดเห็น ข้อมูล ความต้องการ มาพูดคุยในที่ประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ตำบล เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเสนอแนวทาง และข้อเสนอแนะ ผ่านเวทีการประชุมเครือข่ายที่จัดขึ้น 4) การเพิ่มบทบาทให้เครือข่ายในพื้นที่ มีการเพิ่มบทบาทให้กำนัน แกนนำเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัครในพื้นที่ มีส่วนร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอน เช่น ประชาสัมพันธ์ การประสานงาน การทำแนวกันไฟ การจัดการเชื้อเพลิง การลาดตระเวน และการดับไฟ ในสถานการณ์วิกฤตให้ตัดสินใจเข้าระงับเหตุได้ และ 5) การเข้าไปมีบทบาท จัดการปัญหาทุกขั้นตอน ผู้นำ

ชุมชน แกนนำเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัคร มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจให้ชาวบ้าน ประสานงาน จัดทำแนวกันไฟ จัดการเชื้อเพลิง ลาดตระเวน ดับไฟ และการฟื้นฟูพื้นที่ และการจัดหางบประมาณให้ หมู่บ้านเครือข่ายฯ

สำหรับสาเหตุที่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายฯ มีสาเหตุหลัก ๆ ดังนี้ 1) เป้าหมายของแต่ละกลุ่มร่วมกัน คือ ต้องการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่ และพื้นที่เผาไหม้ 2) สถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีฤดูแล้งที่ยาวนานมากขึ้น ฝนไม่ตกลงตามฤดูกาล

3. แนวทางและรูปแบบการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนในเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปัญหาที่พบและทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า **การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) กับภาคส่วนอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน ในพื้นที่ ดังนี้**

1) การพูดคุย และการเจรจาต่อรอง โดยอำเภอแม่อายเป็นแกนนำ มีอุทยานแห่งชาติฯ สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก อปท. ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ความรู้และเจรจาต่อรองกับเครือข่ายฯ ได้แก่ กำนัน ผู้นำชุมชน แกนนำเครือข่าย อาสาสมัคร และประชาชนในพื้นที่ ผ่านการประชุมของคณะทำงานไฟป่าหมอกควัน การประชุมเครือข่าย อส.อส. การประชุมกลุ่มย่อยหมู่บ้าน มีการตกลงจัดทำแผนงานและกิจกรรมร่วมกัน เช่น จัดทำแนวกันไฟ จัดการเชื้อเพลิง ลาดตระเวน การเข้าดับไฟ และทำคำของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด **2) มีการตกลงยอมรับร่วมกัน การทำสัญญาที่เป็นทางการ** หลังจากพูดคุย เจรจาต่อรอง มีการตกลงทำข้อตกลงร่วมกับอำเภอ อุทยานฯ สถานีควบคุมไฟป่าฯ เพื่อเป็นพันธสัญญาการทำงานกับเครือข่ายฯ ในพื้นที่ เพื่อกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายโดยจัดทำรายงานการประชุม แต่งตั้งคณะทำงานระดับพื้นที่ ทำหนังสือแจ้งเวียนแจ้งทุกฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร **3) การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ** จัดประชุมคณะทำงานระดับพื้นที่ เพื่อถอดบทเรียนที่ได้จากการทำงานร่วมกัน การประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ทุกภาคส่วนเข้าร่วม พูดคุย แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะและนำมาจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมมือกันจัดการไฟป่าในพื้นที่ และลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการทำงานในพื้นที่ ทั้งปัจจุบันและระยะยาว **4) การปฏิบัติตามข้อตกลง** การจัดการไฟป่าในพื้นที่ มีตัวแทนจากส่วนงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน แกนนำเครือข่าย ชาวบ้าน และอาสาสมัครพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรม เช่น จัดทำแนวกันไฟ จัดการเชื้อเพลิง ลาดตระเวน การเข้าดับไฟ มีการพูดคุยปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เช่น การลาดตระเวนพื้นที่ต่อติดกับประเทศเพื่อนบ้านควรมีเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ร่วมด้วยทุกครั้ง มีการแบ่งปันทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณที่จัดสรรให้หมู่บ้านเครือข่าย การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในพื้นที่ และ **5) การประเมินผลงานร่วมกัน** ในช่วงปฏิบัติงาน มีการประชุมติดตามผลงาน โดยทุกฝ่ายเข้าร่วม มีการนำเสนอผลงานทั้งที่ทำได้และไม่ได้ตามข้อตกลง มีการพูดคุยเพื่อทำ

ข้อตกลงร่วมกันใหม่ เช่น การเข้าดับไฟในพื้นที่รอยต่อระหว่างหมู่บ้าน การปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการจัดการเชื้อเพลิงให้เหมาะสม และประเมินผลร่วมกันอีกครั้ง

สำหรับปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงานและก่อนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในแต่ละปี เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐบางหน่วยงาน ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับไฟป่า 2) ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง เช่น พนักงานพิทักษ์ป่า เจ้าหน้าที่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษามีประเด็นที่ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย รูปแบบของเครือข่าย กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ลักษณะการทำงานและความสัมพันธ์ ระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ กับเครือข่ายฯ

จากการศึกษาพบว่า การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและดูแลพื้นที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) มีจำนวน 21 เครือข่าย เพื่อทำหน้าที่ช่วยดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 21 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอแม่อายที่มีพื้นที่ติดป่าอนุรักษ์ ได้แก่ ตำบลแม่อาย ตำบลมะลิกา ตำบลแม่สาว และตำบลท่าตอน สมาชิกเครือข่ายประกอบด้วย **กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัคร** ที่มีเขตพื้นที่ทำกินติดกับป่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสามารถป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าและจำนวนจุดความร้อนลงได้อย่างมาก เช่น การดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ตำบลแม่อาย สามารถลดจำนวนจุดความร้อนลดลง จากในปี พ.ศ. 2563 ที่พบจำนวน 17 แห่ง เหลือเพียงจำนวน 2 แห่ง ในปี พ.ศ. 2564 ในปี พ.ศ. 2565 พบเพียง 1 แห่ง ในตำบลแม่สาวในปี พ.ศ. 2563 พบจำนวน 12 แห่ง ปี พ.ศ. 2564 - 2565 ไม่พบจุดความร้อน (ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า, 2565 : 5)

จากผลการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชพบว่ามีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามาร่วมทำงานได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย อำเภอแม่อาย อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก อบต. เทศบาล ทหาร ตำรวจ พระสงฆ์ และโรงเรียนในพื้นที่ที่เข้ามาร่วมดำเนินการ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ลักษณะการดำเนินการในพื้นที่ มีลักษณะที่เป็นทางการโดยมี หน่วยงานราชการในพื้นที่เป็นแกนนำ ดังนั้น ประชาชนในพื้นที่จึงเป็นภาคส่วนที่เข้ามาร่วมดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ร่วมดูแลรับผิดชอบในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง จากผลการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ของทั้ง 4 ตำบล ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า

การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในพื้นที่ ที่ต้องมีการประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการจัดรูปแบบ กลไกการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ดังเช่น ผลการศึกษา เรื่อง **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน ในพื้นที่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่** ของ วิมานทอง ชีพทองสุก (2565 : 99-102) พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะที่เป็นผู้นำท้องที่ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเข้ารับนโยบาย แผนงาน โครงการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันจากจังหวัด และอำเภอ มาเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในชุมชน มีการฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ชาวบ้านหรือชุมชนเสนอปัญหา แนวทางแก้ไข เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ารับฟังคำชี้แจงกิจกรรมโครงการ และมีส่วนร่วมกำหนดรูปแบบ วันเวลา การจัดกิจกรรม อย่างจริงใจ เปิดเผยและให้เกียรติ ชี้แจง แต่ละหมู่บ้านเลือกทำกิจกรรมร่วมกัน จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชาวบ้าน มีบทบาทอย่างมากในการแก้ไขปัญหา ไฟป่าหมอกควัน เช่นเดียวกับ ความสำเร็จในการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ทั้ง 4 ตำบล ที่มีกำนัน เป็นแกนนำ

สำหรับการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย ของ **เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่ร่วมเป็นเครือข่าย** ได้แก่ ผู้นำชุมชน แกนนำเครือข่ายของแต่ละหมู่บ้าน ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่าของสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก และตัวแทนอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ของแต่ละหมู่บ้าน ได้เข้ามาร่วมทำงานกับส่วนงานภาครัฐ โดยมีรูปแบบการทำงาน เริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความคิดเห็นระหว่างกัน หลังจากนั้นได้ร่วมกันกำหนดหน้าที่ ภารกิจ กิจกรรม ที่แต่ละฝ่ายต้องรับผิดชอบ โดยอุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก สถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก ได้ให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณที่จำเป็น **ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ รูปแบบ ของเครือข่าย** ของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2550 : 84-86) ที่กล่าวไว้ว่า เครือข่ายความร่วมมือ เป็นรูปแบบการทำงานร่วมกันโดยอาศัยความร่วมมือในการทำงานของทุกภาคส่วนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง มีการกำหนดบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้รับร่วมกัน กำหนดความรับผิดชอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างกัน และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน เข้ามามี ส่วนร่วมในการทำงานได้อย่างกว้างขวางและรอบด้าน

สำหรับ**กระบวนการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย** มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ เริ่มจาก **การสร้างความตระหนัก และจิตสำนึก** ให้แก่ ผู้นำชุมชน แกนนำชาวบ้าน อาสาสมัคร ประชาชนในพื้นที่ ให้ความรู้และชี้แจงทำความเข้าใจว่า สภาพปัญหาในปัจจุบันที่มีความรุนแรง หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมมือกันทำงาน โดย**ชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจ** ผ่านการประชุม

ของหมู่บ้านในแต่ละเดือน ฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักรับรู้ให้มีความรู้สึกหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **มีการติดต่อ ชักชวน** ให้เข้ามาร่วมมือกันทำงาน พูดคุยกับผู้นำชุมชนถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้อง**เข้ามาร่วมมือกันทำงาน** และร่วมกัน**กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ข้อตกลง และกิจกรรม**ที่จะทำร่วมกัน และ**ร่วมประเมินผล** ผลการศึกษานี้ **สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่าย** ของปาริชาติ วลัยเสถียร (2543 : 124) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย มีดังนี้ **1. ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย** เป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการ ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย **2. ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย** เพื่อชักชวนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน จะเกิดขึ้น เมื่อมีความต้องการเหมือนกัน ต้องสร้างความคุ้นเคย การยอมรับ ความไว้วางใจระหว่างกัน เพื่อกระตุ้นให้อยากแก้ปัญหาร่วมกัน **3. ขั้นการสร้างพันธกรณีร่วมกัน** เพื่อสร้างความผูกพัน ความสัมพันธ์ต่อกันเพื่อจะเข้าสู่การตกลงทำงานร่วมกัน **4. ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์** เป็นการเริ่มทำกิจกรรม โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมของกลุ่ม จัดวางข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน กำหนดบทบาทของสมาชิก สิทธิ หน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม **5. ขั้นติดตามและประเมินผล** เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนเพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้นอีก

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ของภาคส่วนต่าง ๆ ในเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และสาเหตุที่แต่ละภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า การจัดการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันของเครือข่ายฯ มี อำเภอแม่อาย หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก หัวหน้าสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปก องค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ กำนัน แกนนำเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัครในพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการไฟป่าในพื้นที่ ดังนี้

เริ่มจาก 1. ส่วนงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการไฟป่า การป้องกันไฟป่า การจัดการเชื้อเพลิงและปัญหาที่เกิดขึ้น ให้กับกำนัน แกนนำเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัครในพื้นที่ โดยสถานีควบคุมไฟป่าดอยผ้าห่มปกเป็นหน่วยงานหลัก 2. การรับฟัง รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายฯ ทั้งในช่วงก่อนการเกิดไฟป่าและช่วงที่เกิดไฟป่า จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังปัญหา หาแนวทางแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานร่วมกัน 3. การนำความคิดเห็น ข้อมูล และความต้องการมาพิจารณาพูดคุยกันในที่ประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ เช่น ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ได้เสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดและจังหวัดเชียงใหม่ จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม 4. การเพิ่มบทบาท พบว่า มีการเพิ่มบทบาทให้กับกำนัน แกนนำเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงานด้านไฟป่า และอาสาสมัครในพื้นที่ ให้เข้ามาร่วมตัดสินใจ ในทุกกิจกรรม เช่น ตัดสินใจเข้าระงับเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ทันที และ 5. การเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน พบว่า ได้เข้ามามีบทบาทและร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่

การจัดทำแนวกันไฟ จัดการเชื้อเพลิง ลาดตระเวน และฟื้นฟูพื้นที่ที่เสียหาย การจัดหางบประมาณให้หมู่บ้าน เครือข่าย อส.อส. โดยทำร่วมกับหรือผ่านหน่วยงานถาครัฐ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อนำมาวิเคราะห์ตาม**แนวคิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน** (Public Participation Spectrum) ของ International Association for Public Participation (อ้างใน อรทัย ก๊กผล, 2552 : 22-26) ที่ได้กำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ว่าอาจมีได้ในระดับที่แตกต่างกัน โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ พบว่า การบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ (การชิงเผา) ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ แม้กำนัน แกนนำเครือข่าย และอาสาสมัคร ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับอุทยานแห่งชาติฯและสถานีควบคุมไฟป่าฯ แต่ยังไม่ถึงระดับสูงสุดคือ ระดับ 1) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน: เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับที่สูงสุด ยังไม่ใช่ผู้ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เช่น กำหนดเวลาและพื้นที่ได้เอง แต่มีส่วนร่วมถึงในระดับ 2) คือการรับฟังความคิดเห็น (Consult) เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางเลือกและแนวทางแก้ไข ระดับ 3) คือ เข้ามามีบทบาท (Involve) เป็นการเพิ่มระดับการมี ส่วนร่วมให้กับประชาชน เพื่อให้องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทำงานกับประชาชน มากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจว่ามีการนำความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนมาพิจารณาอย่างแท้จริง ระดับ 4) คือ สร้างความร่วมมือ (Collaborate) เพื่อเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข และระดับ 5) คือ เสริมพลังอำนาจ (Empower) หมายถึง การเพิ่มบทบาทให้กับประชาชน ชุมชนให้เป็นผู้ร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาหรือกิจกรรมต่าง ๆ

สำหรับ**สาเหตุที่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วม**เป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย มีสาเหตุหลัก ๆ ดังนี้ **1) เป้าหมายของแต่ละกลุ่มร่วมกัน** คือ ต้องการลดพื้นที่เผาไหม้และจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่ **2) สถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป** ทำให้สภาพอากาศเปลี่ยนไปจากในอดีต มีฤดูแล้งที่ยาวนานมากขึ้น ฝนไม่ตกลงตามฤดูกาล ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัลลภา มณีเชษฐา (2558 : 100-101) ที่ศึกษา เรื่อง การจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในรูปแบบเครือข่ายของตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุของการรวมตัวในรูปแบบเครือข่ายของตำบลทาเหนือ ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้มีสาเหตุหลัก คือ 1) สถานการณ์และสภาพแวดล้อม 2) ข้อจำกัดของระบบราชการ 3) การเปิดโอกาสทางกฎหมาย 4) มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละกลุ่มร่วมกัน

3. แนวทางและรูปแบบการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนในเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับภาคส่วนอื่น ๆ ตลอดจนปัญหาที่พบและทางการแก้ไขปัญหา พบว่า

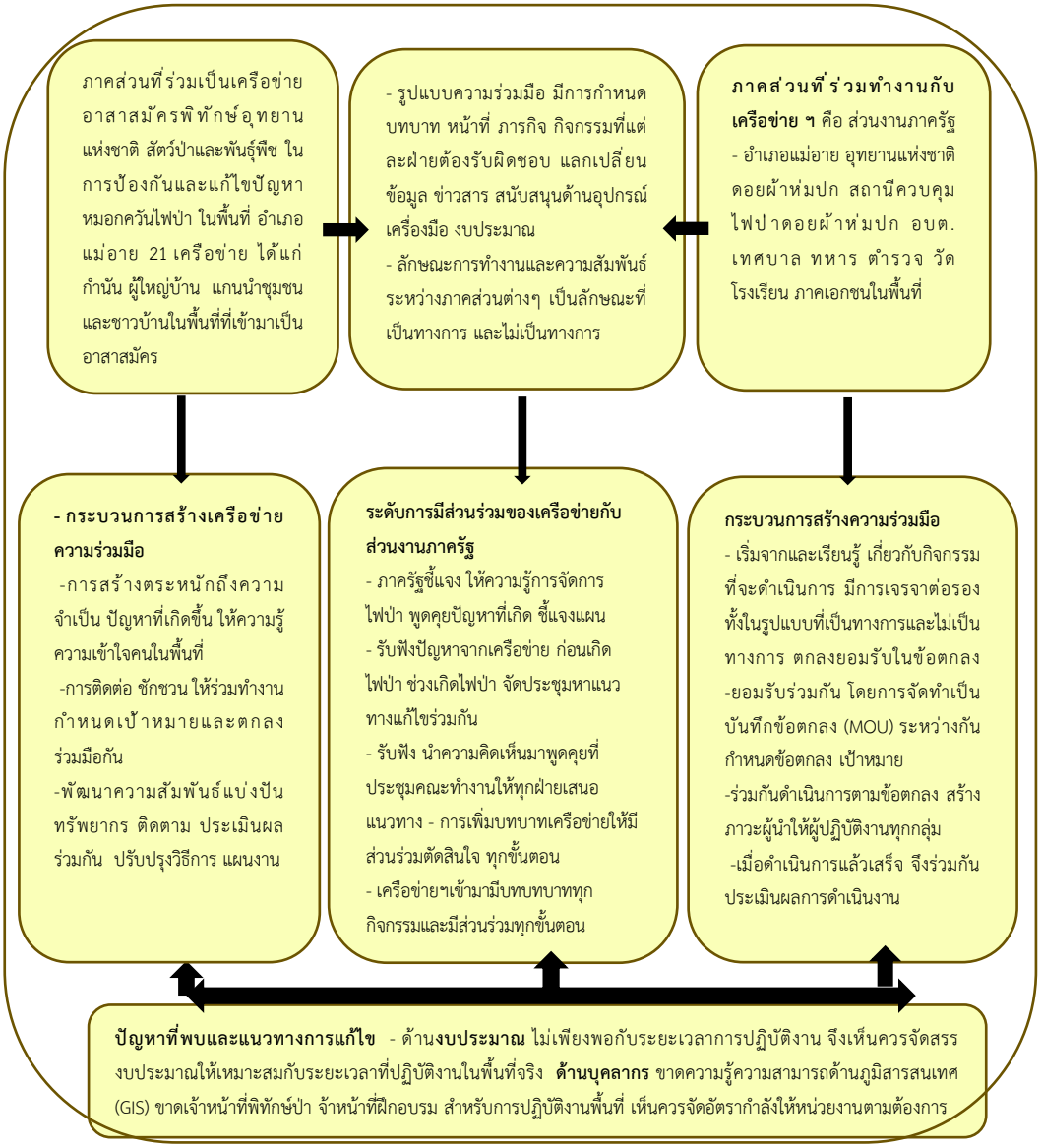
การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในเครือข่ายฯ กับภาคส่วนอื่น ๆ มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจาก **1) การพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจน การเจรจาต่อรอง** เกี่ยวข้องกับการจัดการไฟป่าและหมอกควัน ผ่านการประชุมคณะทำงานไฟป่าหมอกควันระดับอำเภอ ประชุมกลุ่มย่อยของคณะกรรมการหมู่บ้าน เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ จัดทำและตกลงยอมรับในแผนงาน กิจกรรมร่วมกัน **2) มีการตกลงยอมรับร่วมกันทำสัญญาที่เป็นทางการ** โดยพูดคุยเจรจาต่อรองในการประชุมเครือข่าย อส.อส. และประชุมหมู่บ้าน มีการตกลงยอมรับข้อตกลงร่วม กำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย แต่งตั้งคณะทำงานในระดับพื้นที่ **3) มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ** มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อเป็นข้อตกลงที่จะร่วมมือกันจัดการไฟป่าในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงานในพื้นที่ทั้งขณะที่เกิดเหตุและในระยะยาว **4) มีการปฏิบัติตามข้อตกลง** ตัวแทนจากทุกภาคส่วนได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน มีการพูดคุยและร่วมตัดสินใจปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และ **5) มีการประเมินผลงาน** โดยประชุมติดตามประเมินผลงานร่วมกัน นำผลงานที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงมาเจรจา กำหนดข้อตกลงร่วมกันอีกครั้ง

จากแนวทางการสร้างความร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อพิจารณาตามหลักวิชาการแล้ว มีการดำเนินการที่มีความ**สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความร่วมมือ** ของ Peter Smith Ring และ Andrew H. Van De Ven (2553) (อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาพร, 2555 : 21-22) ที่นำเสนอไว้ ดังนี้ **1) มีการเจรจา** ทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการถือจุดเริ่มต้นของกระบวนการและการรับรู้ยอมรับร่วมกันก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันและนำไปสู่การตกลงยอมรับของทุกฝ่าย 2) **การตกลงยอมรับ** คือการสร้างการตกลงและยอมรับร่วมกัน ในรูปแบบของสัญญาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถแก้ไขได้ หากมีปัญหาหรือข้อผิดพลาด **3) การดำเนินการ** มีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้การก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันกับทุกฝ่าย **4) การประเมิน** มีการประเมินการดำเนินงานร่วมกัน หากไม่เป็นไปตามข้อตกลงสามารถเจรจาหรือทำข้อตกลงร่วมกันใหม่ได้

สำหรับปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงานและก่อนการดำเนินงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก **1) งบประมาณไม่เพียงพอ** ต่อการดำเนินงานในแต่ละปี ปัญหาที่ **2) ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ** เช่น อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในตำแหน่ง พนักงานพิทักษ์ป่า ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ ขาดความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เพื่อดำเนินงานในการตรวจสอบจุดความร้อน (Hotspot) ที่เกิดในพื้นที่ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรม ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการไฟป่า แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัด อปท. และประชาชน ผลการศึกษานี้ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา

นุผาเลา (2565 : 140-142) ที่ศึกษาเรื่อง เครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของศูนย์บริหารจัดการน้ำ จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถของบุคลากรบางส่วนยังคงขาดความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 2)ด้าน งบประมาณ มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ส่งผลให้ในการดำเนินการล่าช้า

จากผลการวิจัยและการอภิปรายสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้รวบยอดที่ได้รับจากการศึกษา

ที่มา: สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของเครือข่ายฯ ยังขาดงบประมาณสำหรับในการดำเนินงานของทุกหมู่บ้านเครือข่าย ดังนั้นควร ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญกับ เรื่องของการจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้หมู่บ้านเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทุกหมู่บ้านที่ร่วมเป็นเครือข่าย ให้เหมาะสม เพียงพอ

1.2 การดำเนินงานของเครือข่ายฯ พื้นที่ในอำเภอแม่อาย เป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้กับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ ดังนั้นควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทุกหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษา เชิงสำรวจ เพื่อให้ทราบถึง จิตสำนึก ความตระหนัก และการรับรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่ชาวบ้านชุมชน ต้องให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ ตลอดจน ทราบถึงความคาดหวังต้องการ ความรู้ความเข้าใจของราษฎรเกี่ยวกับไฟป่า ผ่านการใช้แบบสำรวจ ที่เป็นเครื่องมือในลักษณะที่เป็นทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลพื้นฐาน จิตสำนึก ความตระหนัก และการรับรู้และความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการไฟป่า และสร้างความร่วมมือได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

ปิยากร หวังมหาพร.(2555). *ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาคารพญาไท.

วัลลภา มณีเชษฐา. (2558). *การจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในรูปแบบเครือข่ายของตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิมานทอง ชีพสุกใส. (2565). *บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันในพื้นที่อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่.* รายงานการค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). *เครือข่าย: นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า. (2565). *รายงานสรุปสถิติจุดความร้อน ปี 2565*. ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่).

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ ออนไลน์. (2566). รายงานพิเศษ : “ยกระดับมาตรการมาตรการป้องกันและแก้ปัญหามลพิษจากฝุ่นละออง PM 2.5 ช่วงสถานการณ์วิกฤติในพื้นที่ 17 จังหวัด”. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2566. แหล่งที่มา: https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230317100653012

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่. (2566). สัมมนาเชิงปฏิบัติการ. *สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) จังหวัดเชียงใหม่*. 20 มิถุนายน 2566. โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่.

อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: ส. เจริญการพิมพ์.

อังคณา นุผาเลา.(2565). *เครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน*. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ

Knowledge and Understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, Chapter 3: Collection, Preservation, Borrowing, and Destruction of Officials, Budget Bureau

ปาจรีย์ คำพะวงศ์ และ ศรีรัฐ โกวงศ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Pajaree Khampawong and Srirath Gohwong
Kasetsart University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Pajaree.kham@ku.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ (2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ของบุคลากรสำนักงบประมาณจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ บุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test Independent Chi-square และระดับความสัมพันธ์ด้วย Cramer' V โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = .89) ลักษณะส่วนบุคคล เพศ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระยะเวลาในการทำงาน และประเภทบุคลากร ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวไม่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ

* วันที่รับบทความ : 18 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 29 มิถุนายน 2567
Received: April 18 2024; Revised: June 20 2024; Accepted: June 29 2024

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจ; ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย; ช่องทางการรับรู้

Abstract

The objectives of this study were (1). to study the level of knowledge and understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, of Officials, Budget Bureau (2.) to compare knowledge and understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, of Officials, Budget Bureau according to individual factors (3.) to study the relationship between the commonly used media and the level of knowledge and understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, of Officials, Budget Bureau. The sample was 305 Officials in the Budget Bureau. Data were collected by questionnaire. The statistic employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t- test, Independent,LSD, Chi-square, and Cramer'V. The level of significance was set at .05.

The results of the study were that the level of knowledge and understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, Chapter 3: Collection, Preservation, Borrowing, and Destruction was high. (mean =0.89) According to the hypothesis testing, sex and education caused difference in knowledge and understanding of the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, age , working experience and type did not cause any difference in knowledge and understanding of this Regulation, Moreover, the commonly used media did not relate to the level of knowledge and understanding the Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work, B.E. 2526, Chapter 3: Collection, Preservation, Borrowing, and Destruction of Officials, Budget Bureau.

Keywords: Knowledge and Understanding; Regulation of the Prime Minister's Office on Correspondence Work; B.E. 2526, Chapter 3: Collection, Preservation, Borrowing, and Destruction; Commonly used media

บทนำ

เทคโนโลยีในปัจจุบันมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งการพัฒนาของเทคโนโลยีนั้นส่งผลดีต่อการทำงานของเราในแง่ของความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถทำงานได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ ซึ่งในปัจจุบันทั่วโลกมีการรณรงค์ลดการใช้กระดาษในการทำงานให้น้อยลงเพื่อเป็นการช่วยลดการใช้ทรัพยากรและลดภาวะโลกร้อน แต่ในประเทศไทยหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ยังคงใช้กระดาษในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการรับเรื่อง ส่งเรื่อง หรือประกาศต่าง ๆ

ประเทศไทยได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 เพื่อเป็นแนวทางและมาตรฐานสำหรับการจัดการเอกสารในหน่วยงานราชการของประเทศไทย โดยระเบียบนี้กำหนดหลักเกณฑ์

และขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานเอกสารเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่ว่าจะเป็นการระบุชนิดของเอกสาร การรับและส่งเอกสาร การเก็บรักษา ยืมและทำลายเอกสาร รวมถึงมาตรฐานของตราประทับแบบพิมพ์และซอง สำหรับบุคลากรทั่วไปของหน่วยงานเรื่องที่ควรทราบเกี่ยวกับงานด้านเอกสารคือ การเก็บรักษา ยืมและทำลายเอกสาร เนื่องจากเอกสารของทางราชการมีการแบ่งชั้นความลับออกเป็นหลายชั้นดังนั้น หากเก็บรักษาหรือจัดการเอกสารโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยอาจทำให้มีเอกสารที่เป็นความลับหรือสำคัญของหน่วยงานถูกเปิดเผยและเกิดความเสียหายอาจจะส่งผลเสียให้แก่ทางราชการได้

สำนักงบประมาณซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะและให้ความเห็นแก่รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยรับงบประมาณในการวางแผนงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ การประเมินผล และการรายงาน รวมถึงการบูรณาการด้านการงบประมาณให้มีความเป็นเอกภาพ (สำนักงบประมาณ, 2565) ด้วยประการนี้ทำให้สำนักงบประมาณมีเอกสารข้อมูลของทางราชการหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้หรือเรื่องที่เป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 83 ว่าด้วยข้อห้ามข้าราชการพลเรือนกระทำการอันใดอันเป็นข้อห้ามตามระเบียบมิฉะนั้นจะถือว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัยต้องได้รับโทษทางวินัย หากบุคลากรของหน่วยงานมีความรู้เรื่องระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวด 3 การเก็บรักษา ยืมและทำลาย ไม่เพียงพออาจส่งผลกระทบต่อตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือองค์กรได้

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ซึ่งการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเชิงนโยบายแก่สำนักงบประมาณ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ให้แก่ บุคลากร ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 948 คน (ข้อมูลอัตรากำลังจากระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลสำนักงบประมาณ, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนโดยแบ่งเป็น ข้าราชการ จำนวน 792 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 54 คน และพนักงานราชการ จำนวน 102 คน แทนค่าตามสูตร

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ข้าราชการ จำนวน 255 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 17 คนและพนักงานราชการ จำนวน 33 คน รวมเป็น 305 คน และจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายปิด (close ended question) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และประเภทบุคลากร โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจ จำนวน 6 ช่องทาง ได้แก่ หนังสือเวียนภายในหน่วยงานสำนักงบประมาณ, เว็บไซต์อินทราเน็ตของสำนักงบประมาณ (www.intranet.go.th), Google,เว็บไซต์สำนักงบประมาณ (www.bb.go.th), และช่องทางรับรู้ข่าวสารอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่อย่างใดอย่างหนึ่ง กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ระดับความรู้ความเข้าใจ	คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1-0}{2}$$

$$= 0.50$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยกำหนดการแปลความหมายของระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.51 - 1.00 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย บุคลากรสำนักงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.50 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผู้เชี่ยวชาญท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยแต่ละข้อมีค่า IOC เกิน 0.50 จึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญนำไปดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

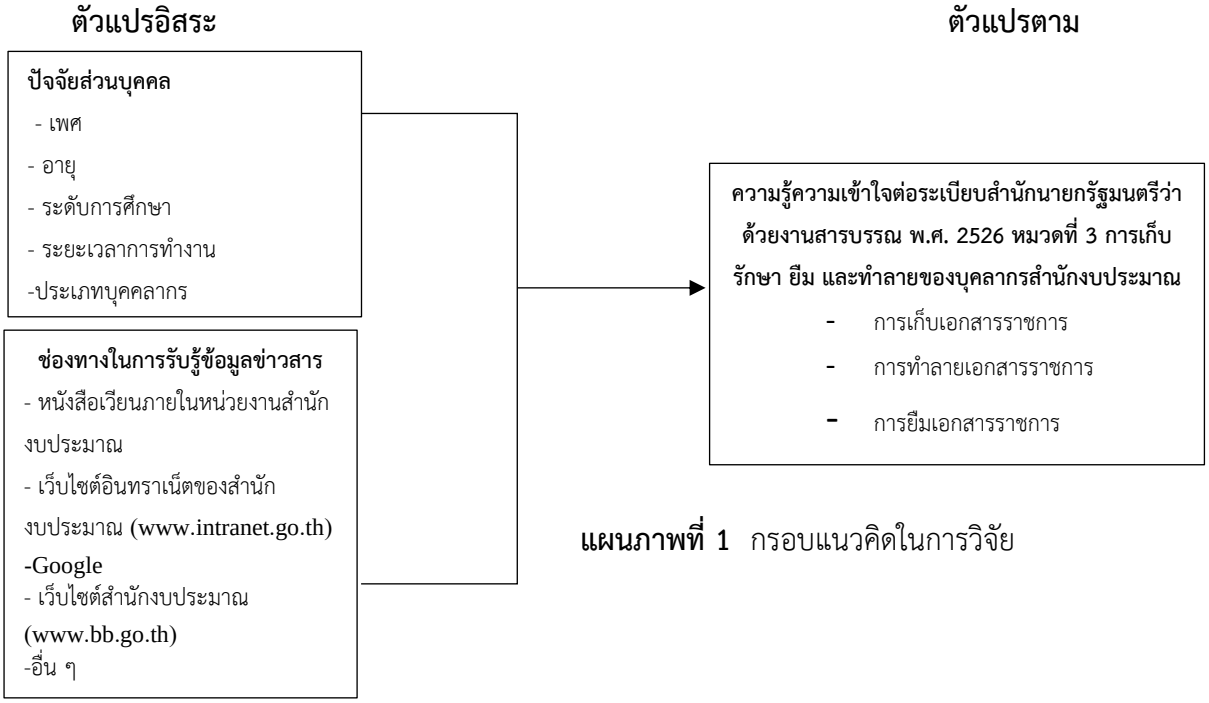
การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่จะศึกษาคือบุคลากรของกรมบัญชีกลาง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าครอนบาค ซึ่งจากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวม = 0.89

4. วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ทั้งในรูปแบบออนไซต์ และออนไลน์ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังบุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 305 คน จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนวิธีการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ใช้บรรยายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายระดับความรู้ความเข้าใจระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย การทดสอบค่าที t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และใช้วิธีของ Fisher's Least Significance Difference (LSD) ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ Chi-square และระดับความสัมพันธ์ด้วย Cramer' V (ค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1) ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 305)

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	77	25.2
หญิง	228	74.8
2.อายุ อายุเฉลี่ย 36.65ปี		
อายุเท่ากับหรือตั้งแต่ 32 ปีลงมา	112	36.7
อายุตั้งแต่ 33 - 39 ปี	93	30.5
อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	100	32.8
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	3
ปริญญาตรี	153	50.2
สูงกว่าปริญญาตรี	143	46.9
4. ระยะเวลาการทำงาน ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย 8 ปี		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	98	32.1
ตั้งแต่ 4 - 6 ปี	100	32.8
ตั้งแต่ 7 ปี ขึ้นไป	107	35.1
5. ประเภทบุคลากร		
ข้าราชการ	255	83.6
พนักงานราชการ	33	10.8
ลูกจ้างประจำ	17	5.6

ผลการศึกษาด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 มีอายุเท่ากับหรือตั้งแต่ 32 ปีลงมา จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมามีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน คิดเป็น ร้อยละ 32..8 และอายุตั้งแต่ 33 -39 ปีน้อยที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 มีระยะเวลาการทำงาน ตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมามีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 และเป็นประเภทข้าราชการ จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมา คือ ประเภทพนักงานราชการ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 และประเภทลูกจ้างประจำ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6

ตารางที่ 2 ข้อมูลปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูล

(n = 1,042)

ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หนังสือเวียนภายในหน่วยงานสำนักงบประมาณ	280	91.8
2. เว็บไซต์อินทราเน็ตของสำนักงบประมาณ (www.intranet.go.th)	238	78
3. Google	248	81.3
4. เว็บไซต์สำนักงบประมาณ (www.bb.go.th)	261	85.6
5. อื่น ๆ	15	4.9

ผลการศึกษาด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายจากหนังสือเวียนภายในหน่วยงานสำนักงบประมาณ จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 รองลงมารับรู้จากเว็บไซต์สำนักงบประมาณ (www.bb.go.th) จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 85.6 และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายจากช่องทางอื่น ๆ น้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 เช่น ไลน์ สอบถามจากเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

(n = 305)

ความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1. ด้านการเก็บเอกสารราชการ	.88	.18	มาก
2. ด้านการทำลายเอกสารราชการ	.88	.16	มาก
3. ด้านการยืมเอกสารราชการ	.92	.15	มาก
รวม	.89	.13	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = .89 และ S.D. = .13) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในด้านด้านการยืมเอกสารราชการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .92 และ S.D. = .15) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการยืมเอกสารผู้ยืมต้องแจ้งวัตถุประสงค์ประกอบการนำเอกสารไปใช้ด้วยได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .97) รองลงมา คือ ด้านการทำลายเอกสารราชการ (ค่าเฉลี่ย = .88 และ S.D. = .16) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องคณะกรรมการทำลายเอกสารต้องมีไม่น้อยกว่า 3 คนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .97) และมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเก็บเอกสารราชการน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .88 และ S.D. = .18) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเอกสารที่ต้องเก็บไว้ตลอดไปให้ประทับตราคำว่า ห้ามทำลาย ด้วยหมึกสีแดง (ค่าเฉลี่ย = 0.95)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายแตกต่างกัน ส่วน อายุ ระยะเวลาในการทำงาน และประเภทบุคลากร ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

(n = 1,042)

ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย	ระดับความรู้ความเข้าใจ		X^2	P
	มาก	น้อย		
1. หนังสือเวียนภายในหน่วยงานสำนักงบประมาณ	276	4	2.364	.797
2. เว็บไซต์อินทราเน็ตของสำนักงบประมาณ (www.intranet.go.th)	234	4		
3. Google	245	3		
4. เว็บไซต์สำนักงบประมาณ (www.bb.go.th)	257	4		
5. อื่น ๆ	15	0		

ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากโดยธรรมชาติของเพศหญิงจะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรอบคอบและโดยส่วนมากเพศหญิงจะเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บเอกสารทำให้มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบที่เกี่ยวข้องได้ดี สอดคล้องกับ อมรวรรณ แซเผือก (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ของบุคลากรสำนักงานตรวจการแผ่นดิน ณัฏฐากร ฉายากุล (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของบุคลากรส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดปราจีนบุรี

ณัชจรี อภิญญามนตรี (2566) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของข้าราชการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สุนิสา นันทชลากรกิจ (2566) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุร และจุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์ (2557) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการเก็บเอกสารราชการบุคลากรเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย = .90) มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวมากกว่าบุคลากรเพศชาย (ค่าเฉลี่ย = .80)

2. บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย เป็นกฎระเบียบที่มีข้อปฏิบัติที่ชัดเจนส่งผลให้ผู้ที่ศึกษาสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ณัฏฐากร ฉายากุล (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของบุคลากรส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดปราจีนบุรี อมรวรรณ แซเผือก (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ของบุคลากรสำนักงานตรวจการแผ่นดิน นิรินทร์ วิทยาเกียรติเลิศ (2560) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) รุจรวี ศุภศิริสินธุ์ (2557) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาโทคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และจุฑาญาณทัสนะสกุล (2559) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจงัหวัดลำปางตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย = .91) มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวในด้านการเก็บเอกสารราชการมากกว่าบุคลากรที่มีอายุเท่ากับหรือตั้งแต่ 32 ปีลงมา (ค่าเฉลี่ย = .86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก บุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นเวลานานจึงเห็นความสำคัญของการเก็บเอกสารและสามารถประยุกต์กฎระเบียบเข้ากับการทำงานได้อย่างเหมาะสม

3. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นกลุ่มคนที่ทำงานเกี่ยวกับงานสารบัญของแต่ละกองจัดทำจึงมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าคนกลุ่มอื่นและบุคลากรที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรระดับผู้ปฏิบัติงานจึงมีความคุ้นเคยและเข้าใจมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีซึ่งอาจเป็นระดับผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ณัชจรี อภิญญามนตรี (2566) ที่ศึกษา

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของข้าราชการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สุภาวิตา อุกฤษ (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากรของนักบัญชีในอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์ (2557) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้ และสุนิสา นันทชลากรกิจ (2566) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .97) และบุคลากรที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .91) มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .86) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเก็บเอกสาร บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = 1.00) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .84) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก เป็นกลุ่มคนที่ทำงานเกี่ยวกับงานเอกสารประจำกองจัดทำจึงมีความเข้าใจมากกว่า ด้านการทำลายเอกสาร บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = 1.00) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี(ค่าเฉลี่ย = .89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเป็นบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับงานเอกสารและส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นเวลานานจึงมีความคุ้นชินและความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารมากกว่า

4. บุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระเบียบสำนักนายกว่าด้วยงานสารบัญ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายเป็นระเบียบที่ไม่ซับซ้อนมีหลักการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อมรวรรณ แซเผือก (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ของบุคลากรสำนักงานตรวจการแผ่นดิน และณัฏฐากร ฉายากุล (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของบุคลากรส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย = .90) มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวในด้านการเก็บเอกสาร มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี (ค่าเฉลี่ย = .85) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก บุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงานเป็นเวลานานจะมีประสบการณ์และความคุ้นเคยกับการปฏิบัติเกี่ยวกับงานเอกสารที่มากกว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงานที่น้อย

5. บุคลากรที่มีประเภทแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงบประมาณมีการกระจายการทำงานที่ทั่วถึงทุกตำแหน่งงานจะมีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับเอกสารและไม่ว่าจะเป็นบุคลากรประเภทใดหากกระทำผิดต่อกฎระเบียบต้องรับผิดชอบในทางกฎหมายเหมือนกันทำให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบที่เกี่ยวข้องเหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ณัฏฐากร ฉายากุล (2564) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของบุคลากรส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดปราจีนบุรี

6. ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลาย มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบดังกล่าวในด้านการเก็บเอกสารราชการ (Cramer's V เท่ากับ 0.106) และด้านการยืมเอกสารราชการ (Cramer's V เท่ากับ 0.106) ในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ช่องทางที่บุคลากรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวมากที่สุดคือหนังสือเวียนภายในสำนักงบประมาณอาจเป็นเพราะระเบียบเกี่ยวกับงานสารบัญเป็นระเบียบที่มีมานานแล้วอาจทำให้ไม่ได้รับการพูดถึงในช่องทางที่บุคลากรส่วนใหญ่ใช้ติดตามข่าวสารของหน่วยงานและอาจเป็นเพราะตัวระเบียบใช้เป็นภาษาทางกฎหมายทำให้เข้าใจได้ยาก สอดคล้องกับ อมรวรรณ แซเผือก (2564) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ของบุคลากรสำนักงานตรวจการแผ่นดิน และกมลชนก วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใขต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายของบุคลากรสำนักงบประมาณ ผู้วิจัยขอนำเสนอแนะเพื่อนำไปพิจารณาเป็นนโยบายปรับใช้เพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากการวิจัยพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบัญ พ.ศ. 2526 หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายในภาพรวมระดับมมากแต่ยังมีบางเรื่องที่บุคลากรยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยเมื่อเทียบกับข้ออื่น ๆ เช่น เรื่องเอกสารประกอบคำของบประมาณต้องเก็บไม่น้อยกว่า 2 ปี เนื่องจากเอกสารประกอบคำของบประมาณเป็น

เอกสารที่หน่วยงานต้องส่งให้กับสำนักงบประมาณในทุก ๆปีเพื่อเป็นเอกสารประกอบการตั้งงบประมาณประจำปี ทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีเอกสารจำนวนมากอาจทำให้เจ้าหน้าที่บางคนเมื่อจัดทำงบประมาณเรียบร้อยแล้วนำเอกสารไปทำลายเพื่อความสะอาด เรียบร้อยของโต๊ะทำงาน ดังนั้นสำนักงบประมาณควรมีการบรรจุระเบียบเกี่ยวกับงานสารบัญเข้าไปในการอบรมให้ความรู้ข้าราชการใหม่ด้วยเพื่อเป็นการให้ความรู้ตั้งแต่ก้าวแรกของการเข้ามาทำงานในสำนักงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาเพื่อข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล สำนักงบประมาณ. (2566). Dashboard จำนวนตำแหน่ง (Online). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566. แหล่งที่มา: https://virtualbb.bb.go.th.

สำนักงบประมาณ. (2551). รายงานประจำปี 2565 สำนักงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ

กมลชนก วงศ์สวัสดิ์. (2563). *ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรวรรณ แซเผือก. (2564). *ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ของบุคลากรสำนักงานตรวจการแผ่นดิน.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฏฐากร ฉายากุล. (2564). *ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของบุคลากรส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดปราจีนบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รุจรวี ศุภศิริสินธุ์. (2557). *ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่ออำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน :ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรินทร์ วิทยาเกียรติเลิศ. (2560). *ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุฑา ญาณทัสนะสกุล. (2559*). ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546*. สารนิพนธ์สังคมสงเราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุนิสา นันทชลากรกิจ. (2566). *ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง). คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์. (2557). *ความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ภาคใต้.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ). คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

ณัชจรี อภิญญามนตรี. (2566). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของข้าราชการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. *สหวิทยาการรัฐศาสตร์*. 1 (1), 39-50.

สุภาวิตา อุกฤษ. (2564). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรของนักบัญชีอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต (บัญชี). คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Development of Third-Grade Students' Learning Achievement in Science Subject Through the Intrgration of an Inquiry-Based Learning Approach (5 E) and the Science Exercises Titled Air Around Us

ปาริชาติ จันทร์ย้อย และ กิตติศักดิ์ ลักษณา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Parichat Jantot and Kittisak Laksana
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: namkhang.jy@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ T-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องอากาศรอบตัวเรามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ จึงสามารถนำมาใช้พัฒนาความรู้ด้านทักษะทางวิทยาศาสตร์ขึ้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัว

* วันที่รับบทความ : 11 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 21 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กันยายน 2567
Received: September 11 2024; Revised: September 21 2024; Accepted: September 24 2024

เรามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E); แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

Abstract

This study aimed to 1) develop science exercises for third-grade students; 2) compare the learning achievement in science subject of third-grade students before and after learning through the integration of an inquiry-based learning approach (5 Es) and the science exercises titled “Air Around Us”; and 3) examine the satisfaction of students towards the integration of an inquiry-based learning approach (5 Es) and the science exercises. The sample consisted of 35 students from Pathomsuksa 3/9 at Banbangkapi School, Bangkapi District Office, Bangkok, in the second semester of the academic year 2023. The research instruments were 1) the science exercises and 2) the pre- and post-learning achievement tests. The data were analyzed using mean scores, standard deviations, and percentages.

The findings revealed that 1) all the items in the science exercises, “Air Around Us”, were validated by three experts and showed an IOC level at 1, indicating their suitability and alignment with the learning objectives and ensuring the suitability for developing basic science skills for third-grade students; 2) the average scores of students’ learning achievement were statistically higher after learning through the integration of an inquiry-based learning approach (5 Es) and the science exercises, at a significant level of 0.05; and 3) the overall satisfaction of students towards the integration of an inquiry-based learning approach (5 Es) and the science exercises was ‘most satisfied’.

Keywords: inquiry-based learning approach (5 Es); science exercises; achievement in science subject

บทนำ

วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Based Learning) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy for All) การพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงมีจุดเน้นที่สำคัญ คือการพัฒนาคนให้มีความเป็นสากลที่จะต้องสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579) ที่กล่าวถึงการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมของประเทศไทย ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ในพัฒนาเยาวชนให้ทันต่อโลกที่กำลัง

เผชิญกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน ดังนั้นเยาวชนรุ่นใหม่ควรเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง สังคม และประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1) ทำให้ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนต้องมีความยืดหยุ่นตามบริบทของในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลายให้เกิดเป็นความรู้แบบองค์รวมที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ครูจะเปลี่ยนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือนักเรียนในการสร้างความรู้และชี้นำผู้เรียนผ่านกระบวนการซักถาม เน้นการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แทนที่จะท่องจำและปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดและวิธีการของตนเอง (Kulapian et al., 2023 : 3-4) การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกระบวนการเชิงรุกที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยต่อยอดจากความรู้และประสบการณ์เดิม (Desouza, 2017; Nazziwa et al., 2022 : 4) ซึ่งจะสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย สุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ ความสามารถและทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและการดำรงชีวิต โดยยึดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดความสามารถในการเรียนรู้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนสร้างสรรค์องค์ความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถในการตัดสินใจ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญสาระหนึ่งเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนนั้นมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 5) เพราะตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อโลกและการดำเนินชีวิต เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเราทุกคนต้องเกี่ยวข้องตลอดเวลาไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง อีกทั้งยังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นพลเมืองของประเทศจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กรมวิชาการ, 2542: 1) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

ทางด้านวิทยาศาสตร์เพื่อที่จะได้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 94) ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560 : 7) กล่าวว่า วิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการทางความคิดที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ ในอันที่จะสืบเสาะเพื่อรู้ให้จงได้ถึงความลึกลับของธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติทั้งมวล ช่วยให้คนเรารู้จักความสัมพันธ์ของสิ่งใกล้ตัว สิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ฝึกปฏิบัติ ลงมือกระทำงานด้วยตนเอง เผชิญกับสถานการณ์จริง ทั้งนี้การวางรากฐานของหลักสูตรที่ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการเรียนการสอนตามแนวคิดดังกล่าว เปรียบเสมือนสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการดำรงชีวิตในปัจจุบัน โดยที่ครูจะต้องเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนนั้น จะต้องสอดคล้องกับความชอบและความสามารถเพื่อที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นความชำนาญ หรือความสามารถในการใช้ความคิดเพื่อค้นคว้าความรู้รวมทั้งการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นทักษะทางปัญญา(Intellectual Skill) ไม่ใช่ทักษะการปฏิบัติด้วยมือ (Psychomotor Skill/ Hand on Skill) เพราะเป็นการทำงานของสมอง การคิดมีทั้งการคิดพื้นฐาน เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ได้แก่การอ่าน การรับรู้การจำ การจำถาวร การพูด การเขียน นอกจากนี้ยังมีทักษะการสังเกต การระบุการจำแนกการเรียงลำดับ การเปรียบเทียบ การลงข้อสรุป และการใช้ตัวเลข (นิภา ตรีแจ่มจันทร์, 2562 : 13) จนเกิดความชำนาญและคล่องแคล่ว ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดความรอบคอบมีเหตุผล มีจิตวิทยาศาสตร์และเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มีทักษะทางวิทยาศาสตร์ และฝึกปฏิบัติอยู่เสมอ ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ (5E) จึงเป็นตัวเลือกหนึ่งที่ใช้ในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ที่จะช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมิน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561 : 43) นอกจากนี้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้

โดยการเปรียบเทียบแนวความคิดใหม่กับความเข้าใจความเป็นจริงที่มีอยู่ เมื่อแนวความคิดใหม่สอดคล้องกับความรู้ที่มีอยู่ ผู้เรียนจะสามารถบูรณาการเข้าด้วยกัน แต่เมื่อผู้เรียนต้องเผชิญกับแนวความคิดที่ไม่คุ้นเคยเกี่ยวกับวิธีการทำงานของโลก ผู้เรียนก็จะมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับตัว (Colburn, 2003) และที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ยังเน้นความสำคัญของความร่วมมือ การทำงานร่วมกันและการสร้างแนวความคิดร่วมกันซึ่งเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้

ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะจัดว่าเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ เพราะแบบฝึกเสริมทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝน นอกจากนี้แบบฝึกเสริมทักษะยังช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยเพิ่มหรือเสริมความชำนาญคล่องแคล่วให้กับผู้เรียน และได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มเติมจากบทเรียน

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนบ้านบางกะปิ พบว่านักเรียนมีความผลฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์น้อย นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย อีกทั้งขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จากผลรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2565 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.82 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสาระอื่น ๆ (รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านบางกะปิ, 2565 : 17 - 19) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสร้างแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิด แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัย One group Pre-test Post-test Design ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ทดสอบก่อนเรียน	การทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
$\mathbf{T_1}$	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบการทดลอง

T_1 คือ การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

X คือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

T_2 คือ การทดสอบหลังเรียน (Pos-test)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 414 คนผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มเป็นกลุ่มด้วยวิธีจับสลาก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม และผู้วิจัยจับสลากได้ห้องนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา จำนวน 1 เล่ม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์เนื้อหาและออกแบบโครงสร้างของเนื้อหา สร้างแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ นำแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพโดยพิจารณาความเหมาะสม ด้วยแบบประเมินเป็นมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert) พบว่าแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.82–4.91 สามารถนำแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

2. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อากาศรอบตัวเรา จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมระยะเวลา 10 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพโดยพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินเป็นมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกแผน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.82-4.88 สามารถนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศรอบตัวเรา เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จำนวน 25 ข้อ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องไม่น้อยกว่า 0.50 และข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 จำนวน 5 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยตัดออก ส่วนข้อสอบ 25 ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5 ไปจัดทำเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 25 ข้อ มาทดลองใช้ (Try out) และวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พิจารณาคัดเลือกแบบทดสอบ โดยมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า 0.2 ขึ้นไป ซึ่งผ่านเกณฑ์จำนวน 22 ข้อ และคัดเลือกไว้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งหมด และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method : KR 20) พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ กำหนดประเด็นและรูปแบบในการสร้างแบบประเมินครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพโดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและตรวจสอบความเที่ยงตรง เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความ

พึงพอใจ แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ข้อคำถามของแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ สามารถนำแบบประเมินความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อากาศรอบตัวเรา จำนวน 20 ข้อใช้เวลา 60 นาที

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา จำนวน 1 เล่ม ระยะเวลา 10 ชั่วโมง

3. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนครบตามกำหนดแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อากาศรอบตัวเรา (ชุดเดิม) จำนวน 20 ข้อใช้เวลา 60 นาที

4. นำคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อากาศรอบตัวเรา มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา จำนวน 20 ข้อ เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว และนำคะแนนความพึงพอใจที่ได้จากการทำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

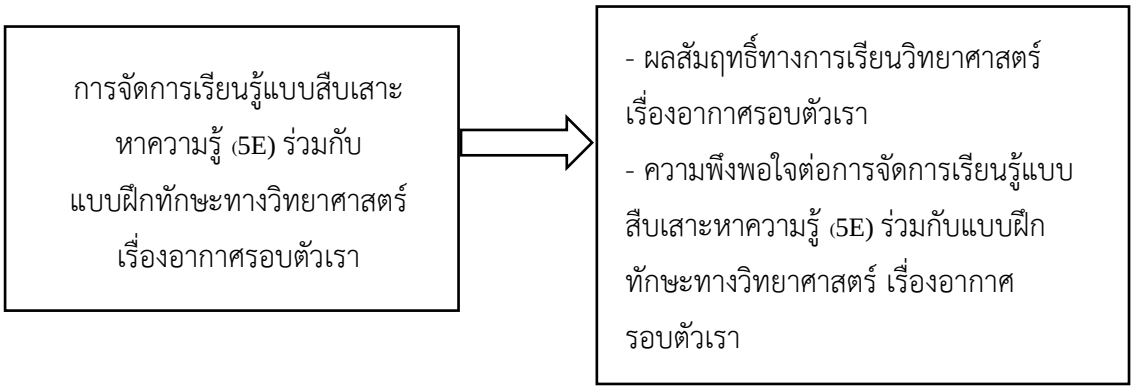
2.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ ต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา โดยใช้ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง อากาศรอบตัวเรามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ จึงสามารถนำมาใช้พัฒนาความรู้ด้านทักษะทางวิทยาศาสตร์ขึ้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น สนุกสนานระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบ ผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และทำให้นักเรียนมีการซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนอยู่เสมอ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ก่อนเรียนและหลังเรียน

1. คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

ตารางที่ 2 คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (RG)	ระดับพัฒนาการ
1.	15	20	100.00	สูงมาก
2.	13	18	71.43	สูง
3.	11	17	66.67	สูง
4.	14	19	83.33	สูงมาก
5.	10	17	70.00	สูง
6.	14	20	100.00	สูงมาก
7.	15	19	80.00	สูงมาก
8.	9	17	72.73	สูง
9.	10	18	80.00	สูงมาก
10.	11	18	77.78	สูงมาก
11.	13	20	100.00	สูงมาก
12.	15	17	40.00	ปานกลาง
13.	9	16	63.64	สูง
14.	10	19	90.00	สูงมาก
15.	12	19	87.50	สูงมาก
16.	11	18	77.78	สูงมาก
17.	11	18	77.78	สูงมาก
18.	9	16	63.64	สูง

19.	13	20	100.00	สูงมาก
20.	12	16	50.00	สูง
21.	9	17	72.73	สูง
22.	15	18	60.00	สูง
23.	12	17	62.50	สูง
24.	14	19	83.33	สูงมาก
25.	10	16	60.00	สูง
26.	13	20	100.00	สูงมาก
27.	11	17	66.67	สูง
28.	11	18	77.78	สูงมาก
29.	11	16	55.56	สูง
30.	9	15	54.55	สูง
31.	13	18	71.43	สูง
32.	13	17	57.14	สูง
33.	10	16	60.00	สูง
34.	12	19	87.50	สูงมาก
35.	11	16	55.56	สูง
M	**11.74**	**17.74**	**73.63**	**สูง**
SD	**1.92**	**1.42**	**15.76**	

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (relative gain score หรือ RG) และแปลคะแนนตามเกณฑ์ระดับพัฒนาการ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งสัดส่วนคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของศิริชัย กาญจนวาสี (2556 : 57) ดังนี้

76 – 100 คะแนน หมายถึง พัฒนาการระดับสูงมาก
51 – 75 คะแนน หมายถึง พัฒนาการระดับสูง
26 – 50 คะแนน หมายถึง พัฒนาการระดับปานกลาง
1 – 25 คะแนน หมายถึง พัฒนาการระดับต้น

จากการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของศิริชัย กาญจนวาสี (2557) พบว่า คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเราโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($RG_{เฉลี่ย}$ = 73.63)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ก่อนเรียนและหลังเรียน

โดยผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้ t test for Dependent Sample

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	M	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	11.74	1.92	-23.436*	.000
หลังเรียน	35	17.74	1.42		

*p<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เท่ากับ 11.74 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เท่ากับ 17.74 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 6.00 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา พบว่า นักเรียน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์

ข้อที่	รายการประเมิน	A.M.	S.D.	การแปลผล
	ด้านครูผู้สอน			
1.	ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	ครูชี้แจงแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.97	0.17	มากที่สุด
3.	ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดนคละความสามารถและเพศชาย/หญิงอย่างเหมาะสม	4.97	0.17	มากที่สุด
4.	ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.94	0.24	มากที่สุด
5.	ครูมีการเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์สำเร็จสูงสุด	4.94	0.24	มากที่สุด
เฉลี่ย		**4.96**	**0.16**	**มากที่สุด**
	ด้านเนื้อหา			
6.	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	เนื้อหา ภาษา รูปแบบของแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน	4.97	0.17	มากที่สุด
8.	เนื้อหาในแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์เรียงลาดับจากง่ายไปหายาก	4.97	0.17	มากที่สุด
9.	การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย		**4.99**	**0.09**	**มากที่สุด**

ข้อที่	รายการประเมิน	A.M.	S.D.	การแปลผล
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
10.	นักเรียนเข้าถึงแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์ได้อย่างง่ายรวดเร็ว	5.00	0.00	มากที่สุด
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทากิจกรรมร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
12.	นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการทดลองตามขั้นตอนในแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์	5.00	0.00	มากที่สุด
13.	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.97	0.17	มากที่สุด
14.	การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและหาคำตอบด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
15.	อุปกรณ์การทดลองมีประสิทธิ์ภาพและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	4.97	0.17	มากที่สุด
เฉลี่ย		**4.99**	**0.06**	**มากที่สุด**
	ด้านการวัดและประเมินผล			
16.	มีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล และของกลุ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
17.	มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
18.	มีการประเมินการทางานร่วมกันของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
19.	นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
20.	การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน และในแบบฝึกทักษะวิทยาศาสตร์	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย		**5.00**	**0.00**	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		**4.99**	**0.08**	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด (A.M.= 4.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอน (A.M.= 4.96) ด้านเนื้อหา (A.M.= 4.99) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A.M. = 4.99) และด้านการวัดและประเมินผล (A.M. = 5.00)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา จำนวน 1 เล่ม ประกอบด้วย ทักษะจำนวน 8 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการใช้ตัวเลข ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับสเปซและสเปซกับเวลา ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล ทักษะการสื่อความหมายข้อมูล และทักษะการพยากรณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตราที่ 23 ที่ระบุให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญด้านการสร้างทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่นักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ จึงสามารถนำมาใช้พัฒนาความรู้ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขึ้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ ทั้งนี้เนื่องจากในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดาเนินการสร้างตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวของกับการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน แล้วจึงนามาดาเนินการสรางแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับกระบวนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ตามทฤษฎีและหลักจิตวิทยาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดณพัฐอร บัวฉุน, 2561 จึงทำให้แบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์สามารถนาไปใช้ในได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากเนื้อหาของแบบฝึกเสริมทางวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เมื่อผู้เรียนได้เรียน ได้ศึกษา และทำแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์แล้ว จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในเรื่องนั้นกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งในแต่ละแบบฝึกเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์มีความหลากหลาย น่าสนใจ มีภาพประกอบที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการ

เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ทำให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติโดยมีครูคอยให้คำปรึกษาชี้แนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร มนเพียรจันทร์ และศิริพร พึ่งเพ็ชร์ (2565 : 69) ได้การศึกษาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันและความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถการใช้คอมพิวเตอร์ในวีชิตประจำวันโดยใช้การจัดกิจกรรมการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 23.92 สูงกว่าเกณฑ์ 75% โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อความก้าวหน้าในอนาคต เนื่องจากผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดใหม่ๆ ที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560 : 1). ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีประโยชน์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน สังเกตได้ว่าผู้เรียนได้รับประโยชน์จากกระบวนการทั้ง 5 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การสำรวจ การอธิบาย การอธิบายรายละเอียด และการประเมินในแบบจำลอง ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนให้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับแนวคิดในชั้นเรียนโดยใช้องค์ประกอบทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลองและการวิเคราะห์ข้อมูล และยังทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นที่สนใจและท้าทายมากขึ้น (Choowong & Worapun, 2021; Ong et al., 2018)

3. ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป 4) ขั้นขยายความรู้ และ 5) ขั้นประเมิน โดยครูผู้สอนมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ (ทิศนา แขมมณี, 2560) ถือว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา และลงมือปฏิบัติเพื่อค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ช่วยให้เห็นทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Rubio and Garcia Conesa, (2022 : 25) ที่กล่าวว่า การใช้วิธีการสอนที่น่าดึงดูด ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญมาแล้วว่ามีความเหมาะสม ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง ดังนั้น เนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะต้องมีแหล่งเรียนรู้หรือข้อมูลที่เพียงพอที่ศึกษาค้นคว้าและตอบคำถามได้ด้วยตนเอง โดยในการเลือกหนังสือหรือแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ครูผู้สอนจะต้องเลือกที่เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีข้อมูลที่ถูกต้อง ข้อมูลมีปริมาณไม่มากหรือน้อยจนเกินไปและเหมาะสมกับเวลาเรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เรื่องอากาศรอบตัวเรา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องคอยเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ ช่วยกันแสวงหาคำตอบจากคำถามในกิจกรรม และคอยควบคุมดูแลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน อีกทั้งยังต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาว่าผลงานหรือคำตอบของตนเองนั้นถูกต้องหรือไม่ หากคำตอบยังไม่ถูกต้อง ครูผู้สอนสามารถแนะนำให้นักเรียนกลับไปแก้ไขเพิ่มเติมให้ดีขึ้นก่อนนำงานมาส่งได้

3. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งครูวิทยาศาสตร์สามารถนำการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลในการสร้างแบบฝึกทักษะทางวิยาศาสตร์ในระดับชั้นอื่น ๆ หรืออาจนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษา โดยใช้เวลาในคาบเรียนปกติ เพื่อให้มีเวลาในการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนได้มากขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาแบบฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เปรียบเทียบกับรูปแบบการสอนแบบอื่น ๆ เช่น รูปแบบการสอนโดยใช้โครงงาน รูปแบบการสอนแบบซิปป้าโมเดล เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงข้อดี ข้อควรปรับปรุง และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2542). *กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้.* กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์ กรุ๊ป แมนเนจ-เม้นท์ จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551).* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). ปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.* 12 (2), 47-63.

ณพัฐอร บัวฉุน. (2561). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง วัสดุรอบตัวเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลย-อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 13 (1), 133-139.

ทิศนา แขมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.

ธนพร มนเพียรจันทร์ และ ศิริพร พึ่งเพ็ชร์. (2565). การศึกษาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันและความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น(5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย.* 5 (1), 61-72.

นิภา ตรีแจ่มจันทร์. (2562). *การพัฒนาทักษะกรพะบวนการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง.สาขาชีววิทยา.* กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). คู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.scimath.org/e-books/8923/flippingbook/index.html.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Choowong & Worapun. (2021). The Effects of 5E Inquiring-Based Learning Management on Grade 7 Students' Science Learning Achievement. *Journal of Educational Issues*. 8 (2), 193-201.

Desouza, (2017). Nazziwa et al., (2022). Exploring the integration of ChatGPT in inquirybased learning: Teacher perspectives. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*. 7 (2), 200-217.

Kulapian et al., (2023). Inquiry-Based Learning in Natural Sciences through the Application of the 5e Model to Develop Natural Inquiry Competence for Middle School Students in Vietnam. 6 (4), 206-216.

Rubio and Garcia Conesa. (2022). Inquiry-Based Learning in Primary Education. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 18 (2), 623-647.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีสาวบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น

The Marketing Mix Factors affecting the choice of buying clothes for big size women in Khon Kaen Province

ศิริลักษณ์ ศิริจันทร์ และ นิติพล ภูตะโชติ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Sirilux Sirijan and Nitipon Putachote
Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author's, Email: sirilux.s@kkumail.com

****

บทคัดย่อ

การเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีสาวบิ๊กไซซ์ในปัจจุบันมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นและเป็นที่นิยมอย่างมาก จึงจำเป็นต้องศึกษาหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกซื้อเพื่อหากลยุทธ์ในการแข่งขันทางการตลาด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในจังหวัดขอนแก่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสตรีที่มีประสบการณ์การซื้อเสื้อผ้าสาวบิ๊กไซซ์ที่มีรอบเอวตั้งแต่ 30 นิ้ว ขึ้นไป จำนวน 400 ราย โดยทำการศึกษากระบวนการตัดสินใจซื้อส่วนประสมทางการตลาดที่ให้ความสำคัญรวมถึงรูปแบบธุรกิจที่อยากไปใช้บริการและวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อด้วย T-test และ ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 มีอายุระหว่าง 23 – 30 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 อาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 2) จากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน และอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน รวมถึงระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

* วันที่รับบทความ : 9 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 21 กันยายน 2567
Received: September 9 2024; Revised: September 20 2024; Accepted: September 22 2024

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่นมากกว่า ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 40,001 บาทขึ้นไป

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด; การเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรี; สาวบิ๊กไซซ์; จังหวัดขอนแก่น

Abstract

Currently, the purchase of big size women's clothing is increasing and becoming very popular. Therefore, it is necessary to study the factors that influence the purchase decision in order to formulate a marketing competitive strategy. The purpose of this study is to examine the personal factors of consumers in purchasing plus-size women's clothing and compare the marketing mix factors in the purchase decision of consumers in Khon Kaen province for purchasing plus-size women's clothing based on different personal purchase factors. This was done by collecting data from 400 women with a waist circumference of 30 inches and above who have experience in purchasing plus-size clothing. The study looks at the decision-making process, the important marketing mix, and the required business model. The marketing mix factors were analyzed and compared with the marketing mix factors in the decision-making using T-test and ANOVA. The research results found that 1) Most of the respondents were female, 276 people, or 69.0 percent, aged 23-30 years, 160 people, or 40.0 percent, had a master's degree, 154 people, or 38.5 percent, were civil servants/state enterprise employees, 160 people, or 40.0 percent, and had a monthly income of 20,001-30,000 baht, 142 people, or 35.5 percent. 2) From the comparison of marketing mix factors in the decision-making of consumers who buy big size women's clothing according to different personal factors, it was found that different genders have similar opinions on the marketing mix factors in the decision-making of consumers who buy big size women's clothing. And different age, have different opinions on marketing mix factors in the purchasing decision of consumers who buy big size women's clothing. Including different education levels, have different opinions on marketing mix factors in the purchasing decision of consumers who buy big size women's clothing. And different occupations, have different opinions on marketing mix factors in the purchasing decision of consumers who buy big size women's clothing. While different monthly incomes have different opinions on marketing mix factors in the purchasing decision of consumers who buy big size women's clothing, with statistical significance at the 0.05 level. Whereas, big size female consumers with a monthly income of 20,001-30,000 baht buy more big size women's clothing in Khon Kaen Province than big size female consumers with a monthly income of 40,001 baht or more.

Keywords: The Marketing Mix Factors; The choice of buying women's clothing; Big Size Girl; Khon Kaen Province.

บทนำ

ปัจจุบันผู้บริโภคจำนวนมากประสบปัญหาเรื่องรูปร่าง เนื่องจากการดูดซึมสารอาหารและพลังงานได้มากกว่าเดิม และไม่มีเวลาออกกำลังกายเพราะต้องออกไปทำงาน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและการพัฒนา ซึ่งการแต่งตัว แฟชั่น สไตล์ สีสัน ของเสื้อผ้าสะท้อนความเป็นผู้หญิง ส่งผลให้เสริมสร้างบุคลิกภาพของผู้หญิง มีความจำเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน ภาพลักษณ์มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จของบุคคลนั้น แฟชั่นในการแต่งกายเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะแต่งเพื่อปกปิดร่างกาย หรือแต่งเพื่อความสวยงามหรือแต่งเพื่อสื่อถึงความเป็นตัวตนของตัวเองออกมาซึ่งปัจจุบันนิยามของคำว่าสวยงามได้เปลี่ยนไปจากความเชื่อเดิม ๆ ที่ว่าผู้หญิงที่จะใส่เสื้อผ้าให้สวยและออกมาให้ดูดีต้องมีรูปร่างและหุ่นที่สวยงามผอมเพรียวเท่านั้น แฟชั่นในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปมากผู้หญิงที่มีไซส์ใหญ่เกินกว่ามาตรฐานก็เริ่มแต่งตัวมากขึ้นเริ่มมีความมั่นใจในรูปร่างของตัวเองและทำให้ผู้หญิงแต่ละคนรู้จักตัวเองมากขึ้น (กิ่งกมล กระจายวงศ์, 2559 : 7) ด้วยขนาดตัวที่เรียกได้ว่า ใหญ่กว่าสาวไซด์ปกติทั่วไป ข้อมูลสุขภาพคนไทยปี พ.ศ. 2566 พบว่า น้ำหนักของคนไทยเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าในรอบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะกับหญิงไทยที่มีอยู่ที่สองจาก 10 ประเทศในอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2566) ทำให้ปัจจุบันปัญหาการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำหรับสาวบิ๊กไซซ์ ส่วนใหญ่มักพบปัญหาเสื้อผ้าที่ไม่พอเหมาะพอดีกับสรีระ ด้วยขนาดตัวที่เรียกว่าใหญ่กว่าผู้หญิงทั่วไป ทำให้กลุ่มคนกลุ่มนี้หาเสื้อผ้าใส่ได้ยากเพราะร้านเสื้อผ้าคนอ้วนหรือสาวบิ๊กไซซ์ยังมีไม่มากเท่ากับร้านเสื้อผ้าทั่วไป

ธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่นบิ๊กไซซ์ในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด ซึ่งธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่นบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่นได้ประสบปัญหาการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดเช่นกัน จึงจำเป็นต้องหากลยุทธ์ทางการตลาดมาช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

การวิจัยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีสาวบิ๊กไซซ์ ในจังหวัดขอนแก่นมีวัตถุประสงค์ เพื่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรี บิ๊กไซซ์ จากการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรอบเอวตั้งแต่ 30 นิ้วขึ้นไป จำนวน 400 ราย การสร้างเครื่องมือวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งจะทำการสำรวจผู้ประกอบการ และผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านค้าเสื้อผ้าสตรี บิ๊กไซซ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบธุรกิจเพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่นบิ๊กไซซ์ และได้เริ่มต้นวิจัยในรูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นบิ๊กไซซ์ เพื่อผู้ที่ต้องการศึกษาและผู้ที่สนใจนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของรูปแบบธุรกิจส่วนผสมทางการตลาดและแนวคิดอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อให้ตอบสนองตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรอบเอวตั้งแต่ 30 นิ้วขึ้นไป ที่เข้ามาซื้อเสื้อผ้า สตรีบิ๊กไซซ์ ผ่านทางร้าน ที่ขายเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้การคำนวณตามสูตรไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (Singh and Masuku, 2014 : 5) ที่ระดับความเชื่อมั่นประมาณ 95 % ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ ระดับ .05 จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 384 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดผู้วิจัยจึงเพิ่ม 16 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างไม่ใช้คความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยเป็นวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะการสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check-List) มีคำถาม 5 ข้อในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ที่ส่งผลต่อการซื้อเสื้อผ้าสตรี บิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด จำนวน 32 ข้อ

ในการตรงสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try–out) กับ กลุ่มผู้บริโภคที่มีประสบการณ์ในการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากแมลง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามมากกว่า 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ที่ส่งผลต่อการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย T-test, ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ด้วย LSD ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน ใช้สถิติ T-test

สมมติฐานข้อที่ 2 อายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน ใช้สถิติ ANOVA

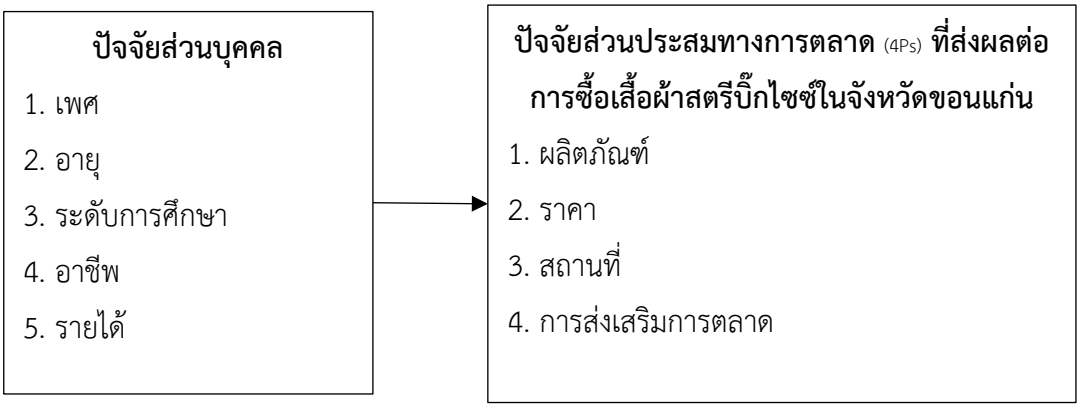
สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน ใช้สถิติ ANOVA

สมมติฐานข้อที่ 4 อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน ใช้สถิติ ANOVA

สมมติฐานข้อที่ 5 รายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน ใช้สถิติ ANOVA

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดแนวคิดเพื่อใช้เป็นกรอบในในศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีสาวบิ๊กไซซ์ แสดงเป็นกรอบแนวคิดดังรูปที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ที่เป็นผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรอบเอวตั้งแต่ 30 นิ้วขึ้นไป ที่เข้ามาซื้อเสื้อผ้า สตรีบิ๊กไซซ์ ผ่านทางร้าน ที่ขายเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 23 – 30 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา 18 – 22 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และต่ำกว่า 18 ปีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาปริญญาตรี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 และ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และลูกจ้าง/รับจ้าง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในจังหวัดขอนแก่น

จากสมมติฐานข้อที่ 1 เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ แตกต่างกัน จากใช้การทดสอบค่า t (Independent Sample t-test) เพื่อใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อดังนั้น จะยอมรับ สมมติฐานก็ต่อเมื่อ Sig มีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวน ของผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ จำแนกตามเพศ โดยใช้ t-test

การซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น	t	df	Sig.
เพศ	.092	398	.927

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนของผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่ส่งผลต่อการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 แสดงว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ ไม่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้อที่ 2-5 จากการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยเริ่มจากการทดสอบความแปรปรวนจากตาราง ANOVA จะยอมรับสมมุติฐาน ก็ต่อเมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05 หากค่าแปรปรวนของข้อมูลทุกกลุ่มไม่เท่ากันจะทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบแบบ LSD เพื่อหาว่าคู่เฉลี่ยใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนของผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

การซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น	SS	Df	MS	f	Sig.
อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	.211	4	.053	.379	.823
ภายในกลุ่ม	54.851	395	.139		
รวม	55.061	399			

ระดับการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	.018	2	.009	.064	.938
ภายในกลุ่ม	55.043	397	.139		
รวม	55.061	399			
อาชีพ					
ระหว่างกลุ่ม	.622	3	.207	1.508	.212
ภายในกลุ่ม	54.439	396	.137		
รวม	55.061	399			
รายได้ต่อเดือน					
ระหว่างกลุ่ม	1.048	4	.262	1.916	.007*
ภายในกลุ่ม	54.013	395	.137		
รวม	55.061	399			

*มีนัยความสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนของผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่ส่งผลต่อการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีเพียงรายได้ต่อเดือนที่มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 5 หมายความว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยใช้การทดสอบแบบ LSD ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 – 30,000 บาท	30,001 – 40,000 บาท	40,001 บาทขึ้นไป
		3.59	3.71	3.73	3.67	3.56
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	3.59	-	.117 (.112)	.135 (.062)	.080 (.296)	.032 (.735)
10,001 – 20,000 บาท	3.71		-	.018 (.696)	.036 (.496)	.149 (.066)

20,001 – 30,000 บาท	3.73			-	.054 (.293)	.167* (.029)
30,001 – 40,000 บาท	3.67				-	.113 (.164)
40,001 บาทขึ้นไป	3.56					-

*มีนัยความสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 เมื่อทดสอบความแตกต่าง การซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยความสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่

ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่นมากกว่า ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 40,001 บาทขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีเพียงรายได้ปัจจัยเดียวที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นเพราะรายได้เป็นปัจจัยหลักที่กำหนดความสามารถในการใช้จ่ายของผู้บริโภค เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก คนที่มีรายได้สูงกว่าจะมีกำลังซื้อที่มากกว่า ทำให้สามารถเลือกซื้อเสื้อผ้าที่มีคุณภาพและราคาสูงขึ้นได้ รวมถึงการเลือกซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ที่อาจมีราคาแพงกว่าขนาดปกติ ดังนั้นผู้บริโภคที่มีรายได้สูงอาจให้ความสำคัญกับคุณภาพและความสะดวกสบายของเสื้อผ้ามากกว่า ซึ่งเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ที่มีการออกแบบและผลิตจากวัสดุคุณภาพดี อาจมีราคาสูงกว่าปกติ การตัดสินใจซื้อจึงขึ้นอยู่กับรายได้ที่เพียงพอ ส่งผลให้รายได้เป็นปัจจัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการศึกษานี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ กลิ่นสุวรรณ์ และ วัชระ ยี่สุ่นเทศ (2564 : 123) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าสุภาพสตรีพลัสไซส์ ผ่านออนไลน์ พบว่าด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกประเภทชุด สาเหตุในการเลือกและแนวทางในการเลือกแตกต่างกันส่วนช่วงเวลาในการซื้อ รูปแบบในการเลือกและปริมาณในการซื้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพล ชาญชวณิชย์ และ พอดี สุขพันธ์ (2564 : 54) กลยุทธ์การตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าไซส์ใหญ่ ผ่านอินสตาแกรมของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าไซส์ใหญ่ผ่านอินสตาแก

รมของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 20,000 - 29,999 บาท ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในจังหวัดขอนแก่น พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ ไม่แตกต่างกัน และอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน รวมถึงระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในจังหวัดขอนแก่นมากกว่า ผู้บริโภคสาวบิ๊กไซซ์ ที่มีรายได้ต่อเดือน 40,001 บาทขึ้นไป เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก รายได้มีผลกระทบกับการเลือกซื้อมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับภัทรพล ชาญชวณิชย์ และ พอดี สุขพันธ์ (2564 : 62) และ Rana and Hazarika (2022 : 4314) รายได้ที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้

1) ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า สินค้าในร้านมีความแปลกใหม่และทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ควรเพิ่มความหลากหลายและความแปลกใหม่ของสินค้าในร้าน เพื่อให้ตรงกับความต้องการและความชื่นชอบของลูกค้ามากขึ้น อาจพิจารณาการนำสินค้าใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาเพิ่มเติมเพื่อดึงดูดลูกค้า

2) ด้านราคา พบว่า ราคาสินค้าปรับขึ้นลงตามตลาดตามความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ควรมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ราคาของสินค้าคู่แข่งในตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับราคาสินค้าให้เหมาะสมและแข่งขันได้ นอกจากนี้ ควรมีโปรโมชั่นหรือส่วนลดในช่วงเวลาพิเศษเพื่อกระตุ้นการซื้อ

3) ด้านสถานที่ พบว่า การตกแต่งร้านมีความปลอดโปร่ง โล่ง สบาย มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย การตกแต่งร้านควรให้ความสำคัญกับความโปร่ง โล่ง และสบายของร้าน ควรปรับปรุงบรรยากาศภายในร้านให้เป็นที่น่าสบายตาและน่าเข้ามาเลือกซื้อ อาจพิจารณาการจัดแสง การใช้สี และการจัดเรียงสินค้าให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ทางร้านมีการแจกของให้ลูกค้าตามเทศกาล มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ควรเพิ่มการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมพิเศษ การแจกของรางวัล หรือการให้สิทธิพิเศษสำหรับสมาชิก เพื่อสร้างความผูกพันและจูงใจให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ นอกจากนี้ ควรใช้ช่องทางออนไลน์ในการโปรโมทสินค้าและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยการบริการหลังการขายมีผลต่อการตัดสินใจกลับมาซื้อซ้ำของลูกค้า เช่น การคืนสินค้า การเปลี่ยนสินค้า การรับประกันคุณภาพ และการบริการหลังการขายอื่น ๆ

2) ควรทำการวิจัยการรับรู้และทัศนคติของลูกค้าต่อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความสวยงาม และความพึงพอใจในการใช้สินค้า เพื่อนำทัศนคติดังกล่าวมาวิเคราะห์ว่ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

3) ควรทำการวิจัยการใช้ช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ร้านค้าออนไลน์ Social Media และแอพพลิเคชันในการซื้อเสื้อผ้าสตรีบิ๊กไซซ์ เพื่อวิเคราะห์ว่าช่องทางออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อและความพึงพอใจของลูกค้า

4) ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า เช่น คุณภาพสินค้า ราคา การบริการ และโปรโมชั่น เพื่อทราบวิธีการที่จะรักษาลูกค้าให้ภักดีต่อแบรนด์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิ่งกมล กระจายวงศ์. (2559). *แผนธุรกิจร้านเสื้อผ้า Plus size มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแผนธุรกิจร้านเสื้อผ้า Plus Size ร้าน Curvy Closet*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภัทรพล ชาญชวณิชย์ และ พอดี สุขพันธ์. (2564). *กลยุทธ์การตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าไซส์ใหญ่ ผ่านอินสตาแกรมของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2566). รายงานสุขภาพคนไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.nationalhealth.or.th/index.php

อรอนงค์ กลิ่นสุวรรณ์ และ วัชระ ยี่สุ่นเทศ. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าสุภาพสตรีพลัสไซส์. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล.* 7 (1), 121-127.

Rana, J., & Hazarika, D. D. (2022). A review on concerns for apparel shopping: a study of plus-size customers. *Journal of Positive School Psychology.* 6 (3), 4314-4325.

Singh, A. S., & Masuku, M. B. (2014). Sampling techniques and determination of sample size in applied statistics research: An overview. *International Journal of economics, commerce and management.* 2 (11), 1-22.

ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

Knowledge and Understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 of Officials in the Budget Bureau

วิรัญชนา วิทิตปกรณ์ และ ศรีรัฐ โกวงศ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Wirunchana Wititpakorn and Srirath Gohwong

Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Wirunchana.w@ku.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 (2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้กับระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ บุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-Way ANOVA LSD ,Chi-square และ Cramer'V โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = .90 และ S.D. = .15) ปัจจัยส่วนบุคคล อายุ เงินเดือนและระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในแตกต่างกัน ส่วนเพศ และประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ไม่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2565 ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

* วันที่รับบทความ : 18 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 16 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567

Received: April 18 2024; Revised: May 16 2024; Accepted: May 17 2024

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจ; พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565; ช่องทางการรับรู้

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the level of knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 of Officials in the Budget Bureau (2) to compare the demographic factors and the knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 of Officials in the Budget Bureau (3) to study the relationship between the commonly used media and the level of knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 of Officials in the Budget Bureau . The sample was 305 Officials in the Budget Bureau. Data were collected by questionnaire. The statistics employed for data analysis were percentage, frequency, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA ,LSD, Chi-square and Cramer'V. The level of significance was set at .05.

The results of the study were that the level of knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 of Officials in the Budget Bureau was high. (mean = .90 และ S.D. = .15) According to the hypothesis testing, age, education and salary caused difference in knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565. sex and working experience did not cause any difference in knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565. Moreover, the commonly used media did not relate to the level of knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565.

Keywords: knowledge and understanding of Act on Electronic Means-based Public Service 2565 ; commonly used media

บทนำ

พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 คือ กฎหมายกลางในการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อต้องการส่งเสริมให้รูปแบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบดิจิทัล โดยสอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน เป็นการขจัดปัญหาและอุปสรรคทางข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอหรือติดต่อ กับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมตลอดทั้งการติดต่อราชการระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันสามารถทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติราชการของภาครัฐในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และลดปัญหาการทุจริต ดังนั้นจึงทำให้ พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นความสำคัญของรัฐบาลไทยที่จะก้าวไปสู่ยุครัฐบาลดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบันนอกจากนั้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ม.ป.ป.) สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดทางวินัย หรืออาจเข้าข่ายละเว้น

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2499) ด้วยพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2565 และมีผลใช้บังคับทุกมาตราเมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป หรือตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2566 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565)

สำนักงบประมาณเป็นส่วนราชการที่มีฐานะ เทียบเท่า กรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานกลางด้านการงบประมาณของประเทศ มีหน้าที่จัดทำงบประมาณแผ่นดินเพื่อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ ก่อนที่รัฐบาลจะนำเสนอต่อรัฐสภา โดยสำนักงบประมาณจะต้องจัดสรรงบประมาณของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ และประชาชน (สำนักงบประมาณ , 2565) ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินงานในรูปแบบกระดาษซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในหลายด้าน รวมถึงเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มขั้นตอนในกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสำนักงบประมาณด้วยตามที่มีบันทึกข้อความที่ นร.0701.27/438/2566 วันที่ 10 ม.ค. 2566 เรื่อง ระบบสำหรับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิเล็กทรอนิกส์, ประกาศสงป.เรื่อง ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดต่อสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงบประมาณ, 2566)

จากแนวทางดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางรับข่าวสารกับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณ เพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ ให้มากขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาองค์การในภาพรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ตามปัจจัยส่วนบุคคล

3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้กับระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 948 คน (ข้อมูลอัตรากำลังจากระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลสำนักงบประมาณ, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน และจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายปิด (close ended question) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสำนักงบประมาณ ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และเงินเดือน โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจ จำนวน 7 ช่องทาง ได้แก่ เว็บไซต์สำนักงบประมาณ , ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BB intranet) , ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Saraban) , ระบบกระจายเสียง , เอกสารประกอบการอบรม/สัมมนา , บุคลากรสำนักงบประมาณ และช่องทางรับรู้ข่าวสารอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่ อย่างใดอย่างหนึ่ง กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ระดับความรู้ความเข้าใจ	คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1-0}{2}$$

$$= 0.50$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยกำหนดการแปลความหมายของระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.51 - 1.00 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.50 หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1.การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยแต่ละข้อมีค่า IOC เกิน 0.50 จึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญนำไปดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

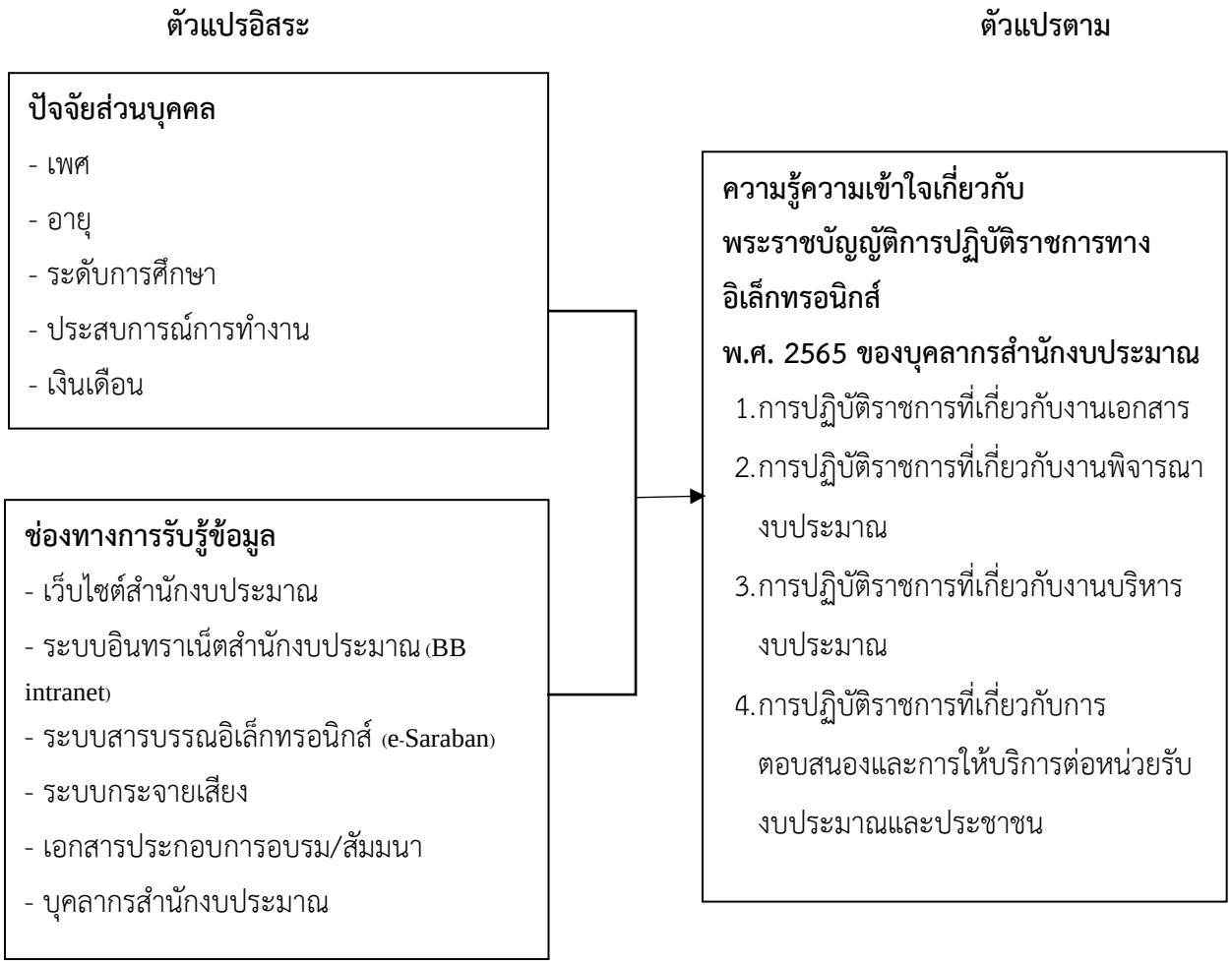
2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่จะศึกษาคือ บุคลากรของกรมบัญชีกลาง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าครอนบาค ซึ่งจากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวม = 0.84

3. วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร สังกัดสำนักงบประมาณ จำนวน 305 คน สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จนได้ข้อมูลครบ 305 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามเมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. สถิตที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายระดับความรู้พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และใช้วิธีของ Fisher’s Least Significance Difference (LSD) ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) และระดับความสัมพันธ์ด้วย Cramer’ V (ค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1) ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับระดับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณสำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดไว้ที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด มาใช้ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจในวิจัย ครั้งนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเข้าใจต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565ของบุคลากรสำนักงบประมาณ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสำนักงบประมาณ

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และเงินเดือน

ตารางที่ 1 แสดงความถี่และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 305)

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	77	25.2
หญิง	228	74.8
2. อายุ ค่าเฉลี่ย 36.30 ปี		
อายุน้อยกว่าเท่ากับ 31 ปี	108	35.4
อายุตั้งแต่ 32-39 ปี	98	32.1
อายุ 40 ขึ้นไป	99	32.5
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1.3
ปริญญาตรี	147	48.2
สูงกว่าปริญญาตรี	154	50.5
4. ประสบการณ์การทำงาน ค่าเฉลี่ย 7.70 ปี		
ประสบการณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	97	31.8
ประสบการณ์ 4-6 ปี	101	33.1
ประสบการณ์ 7 ปีขึ้นไป	106	34.8
5. เงินเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท	35	11.5
15,001 - 25,000 บาท	177	58.0
25,001 - 35,000 บาท	51	16.7
35,001 - 45,000 บาท	14	4.6
มากกว่า 45,001 บาท	28	9.2

ผลการศึกษาด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 มีอายุน้อยกว่าเท่ากับ 31 ปี ลงมา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมามี อายุ 40 ขึ้นไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และอายุตั้งแต่ 32-39 ปีน้อยที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีระดับ การศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีประสบการณ์การทำงาน 7 ปีขึ้นไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมา ประสบการณ์ 4-6 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 และประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1และได้รับเงินเดือน 15,001 - 25,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมา เงินเดือน 25,001 - 35,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และเงินเดือน 35,001 - 45,000 บาท น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และร้อยละของช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

(n = 1,487)

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ	ความถี่	ร้อยละ
1. เว็บไซต์สำนักงบประมาณ	285	93.4
2. ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BB intranet)	276	90.5
3. ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Saraban)	254	83.3
4. ระบบกระจายเสียง	170	55.7
5. เอกสารประกอบการอบรม/สัมมนา	242	79.3
6. บุคลากรสำนักงบประมาณ	251	82.3
7. อื่น ๆ	9	3.0

ด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่รับรู้ช่องทางการรับรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 จากเว็บไซต์สำนักงบประมาณ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4 รองลงมารับรู้ จาก ระบบอินทราเน็ต

สำนักงบประมาณ (BB intranet) จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Saraban) จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 บุคลากรสำนักงบประมาณ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 เอกสารประกอบการอบรม/สัมมนา จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 79.3 ระบบกระจายเสียง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565จากช่องทางอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ได้แก่ Line และ Google เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

(n = 305)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2556 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1. การปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานเอกสาร	.91	.16	มาก
2. การปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานพิจารณางบประมาณ	.91	.18	มาก
3. การปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานบริหารงบประมาณ	.85	.27	มาก
4. การปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับการตอบสนองและการให้บริการต่อหน่วยรับงบประมาณและประชาชน	.92	.17	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = .90 และ S.D. = .15) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับการตอบสนองและการให้บริการต่อหน่วยรับงบประมาณและประชาชนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .92 และ S.D. = .17) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหน่วยรับงบประมาณ (ยกเว้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ต้องจัดทำรายละเอียดคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่งสำนักงบประมาณผ่านระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Budgeting) ได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .96 และ S.D. = .19) และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรณีมีผู้ยื่นคำขอหรือติดต่อมาทาง e-mail ของ สำนักงบประมาณ ประสงค์จะสอบถามหรือขอรับคำยืนยันว่าได้รับคำขอหรือการติดต่อแล้ว สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ เบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ของสำนักงบประมาณ ได้น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .89 และ S.D. = .31) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานเอกสาร (ค่าเฉลี่ย = .91

และ S.D. = .16) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องท่านสามารถเข้าใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงบประมาณมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .95 และ S.D. = .22) และท่านสามารถเข้าระบบบริหารการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Meeting) เพื่อเรียกดู และ/หรือ ดาวน์โหลดเอกสารประกอบการประชุมตามวาระ ก่อนการประชุมได้ น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .87 และ S.D. = .34) และด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานพิจารณางบประมาณ (ค่าเฉลี่ย = .91 และ S.D. = .18) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Budgeting) เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการงบประมาณของทุกหน่วยรับงบประมาณให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาลอย่างมีการบูรณาการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .94 และ S.D. = .24) และท่านสามารถเข้าระบบรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาธิบาล ผ่านเว็บไซต์ www.bb.go.th เข้าเมนู ระบบงาน เลือกวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาธิบาลน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .89 และ S.D. = .31) และมีความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานบริหารงบประมาณน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .85 และ S.D. = .27) โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องท่านสามารถเข้าใช้งานระบบงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และงบกลางรายการอื่นๆ ผ่านระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BB intranet) และเข้าผ่านเว็บไซต์ของกองจัดทำงบประมาณด้านการบริหารเลือกระบบการบริหารเงินงบกลางมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .88 และ S.D. = .33) และท่านสามารถเรียกดู Dashboard ศักยภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ผ่านระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ (BB EVACUBE) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = .82 และ S.D. = .39)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา และเงินเดือน แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 แตกต่างกันส่วน เพศ และประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้กับระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

(n = 1,487)

ช่องทางการรับรู้ข้อมูล	ระดับความรู้ความเข้าใจ		$\bar{X}$	P
	มาก	น้อย		
1. เว็บไซต์สำนักงบประมาณ	276	9	7.329	.40
2. ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BB intranet)	265	11		
3. ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Saraban)	245	9		
4. ระบบกระจายเสียง	166	4		
5. เอกสารประกอบการอบรม/สัมมนา	232	10		
6. บุคลากรสำนักงบประมาณ	241	10		
7. อื่นๆ	9	-		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์พ.ศ.2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. บุคลากรสำนักงบประมาณที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า บุคลากรสำนักงบประมาณที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ จุฑา ญาณทัสนะสกุล (2559) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 นิรินทร์ วิทยาเกียรติเลิศ (2560) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) และกมลชนก วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรสำนักงบประมาณมีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 โดยไม่มีการแบ่งแยกเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเท่าเทียม

2. บุคลากรสำนักงบประมาณที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 แตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีอายุ 40 ขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย = .93 และ S.D. = .14) มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในภาพรวมมากกว่าบุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 32-39 ปี (ค่าเฉลี่ย = .87 และ S.D. = .16) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์ (2557) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจ ระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้ พงศ์กิจ จันทเลิศ (2559) ที่ศึกษาความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัย กรณีศึกษา : เจ้าหน้าที่สังกัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรประจำจังหวัดจันทบุรี สุรเชษฐ์ พอสม, วิจิตรา ศรีสอน และชนรรดา สว่างภพ (2565) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา ข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อัญญา มธุรเมธา และ พลอยไพลิน ศรีวิเศษ (2559) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ของพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สุนิสา นันทชลากรกิจ (2566) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี และกมลชนก วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีอายุมากกว่า 40 ปี เป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานสูง มีการเปลี่ยนผ่านระบบการทำงานมาหลายรูปแบบ ทำให้มีความเข้าใจในการทำงานขั้นพื้นฐานก่อนต่อยอดเปลี่ยนรูปแบบระบบการทำงานต่างๆ มากกว่าบุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 32-39 ปี

3. บุคลากรสำนักงบประมาณระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .92 และ S.D. = .13) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในภาพรวม มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .58 และ S.D. = .17) และระดับการศึกษาปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .89 และ S.D. = .17) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในภาพรวม มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย = .58 และ S.D. = .17) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์ (2557) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจ ระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้ วิษณุพงศ์ พรมยะ (2558) ที่ศึกษาความรู้ความ

เข้าใจของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สุรเชษฐ์ พอสม, วิจิตรา ศรีสอน และชนรรดา สว่างภพ (2565) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา ข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อัญญา มธุรเมธา และ พลอยไพลิน ศรีวิเศษ (2559) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ของพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ และสุนิสา นันทชลากรกิจ (2566) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรสำนักงบประมาณที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะทำให้เกิดภาพรวมของงานที่กว้างขึ้น มีความเข้าใจต่อสถานการณ์สังคมในปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น กลุ่มบุคลากรกลุ่มนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มคุณค่าและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในสำนักงบประมาณได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. บุคลากรสำนักงบประมาณที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรสำนักงบประมาณที่ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อมรวรรณ แซเผือก (2560) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ.2560 ของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และอัญญา มธุรเมธา และ พลอยไพลิน ศรีวิเศษ (2559) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ของพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงบประมาณารมีการแบ่งขอบเขตการทำงานและการกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และแต่ละบุคคลมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นบุคลากรใหม่หรือบุคลากรเดิม บุคคลากรสำนักงบประมาณต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานต่าง ๆในสำนักงบประมาณอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ได้รับมอบหมายได้

5. บุคลากรสำนักงบประมาณที่มีเงินเดือนที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน พบว่าบุคลากรสำนักงบประมาณเงินเดือน 35,001 – 45,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .99 และ S.D. = .02) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในภาพรวม มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .77 และ S.D. = .24) และกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือน

15,001 – 25,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .90 และ S.D. = .15) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือน 25,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .95 และ S.D. = .09) , กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือนมากกว่า 45,001 บาท (ค่าเฉลี่ย = .95 และ S.D. = .09) และกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือน 15,001 – 25,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .90 และ S.D. = .15) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ในภาพรวมมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย = .77 และ S.D. = .24) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสุรเชษฐ์ พอสม วิจิตรา ศรีสอน และชนรรดา สว่างภพ (2565) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา ข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สุนิสา นันทชลากรกิจ (2566) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี และกมลชนก วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่มีฐานเดือนสูงส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานแล้ว ทำให้สามารถประยุกต์ใช้พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ให้เข้ากับระบบการทำงานของสำนักงบประมาณได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท หรือเป็นกลุ่มที่ยังเป็นบุคคลากรใหม่ซึ่งยังไม่มีความชำนาญกับระบบต่างๆของสำนักงบประมาณ

6. ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับระบบ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อแยกวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ แต่ละด้าน พบว่า ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ของบุคลากรสำนักงบประมาณ ในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อย ในด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานเอกสาร (Cramer's V เท่ากับ .12) และด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับการตอบสนองและการให้บริการต่อหน่วยรับงบประมาณและประชาชน (Cramer's V เท่ากับ .12) สอดคล้องกับอมรวรรณ แซเผือก (2560) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ.2560 ของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน วีระ โตสงคราม

(2545) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจของเกษตรอำเภอเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และกมลชนก วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจาก งานด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับงานเอกสาร และด้านการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับการตอบสนองและการให้บริการต่อหน่วยรับงบประมาณและประชาชน เป็นงานที่นำพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 มาประยุกต์ใช้กับงานสำนักงบประมาณทั้งหมด ทำให้บุคลากรสำนักงบประมาณต้องมีปรับตัวกันเป็นอย่างมาก ดังนั้นบุคลากรสำนักงบประมาณควรมีติดตามเกี่ยวกับช่องทางการรับรู้ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับตัวได้ทันกับระบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 32- 39 ปี สำนักงบประมาณควรมีการสับเปลี่ยน หมุนเวียน ตำแหน่งภายใน ทุก ๆ 4 ปี เพื่อให้บุคลากรได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีอยู่ ให้ความรู้หลายด้านมากยิ่งขึ้น

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สำนักงบประมาณควร ควรมีการจัดการการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้และสามารถพัฒนาตัวเองได้

3. จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือน 35,001 – 45,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเงินเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ซึ่งเป็นกลุ่มของบุคลากรใหม่ มีประสบการณ์การทำงานน้อย งานบางระบบอาจจะยังไม่เคยปฏิบัติ ทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจระบบต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงบประมาณควรมีการปฐมนิเทศอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรใหม่ พร้อมทั้งมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อให้บุคลากรใหม่ได้เรียนรู้ระบบงานต่าง ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มองเห็นภาพทำงานได้กว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคลากรแต่ละประเภท เพื่อเป็นข้อมูลประกอบเพิ่มเติมกับการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อให้บุคลากรสำนักงบประมาณเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างสะดวกมากขึ้น

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการนำความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2565 มาบังคับใช้ ของบุคลากรสำนักงบประมาณ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (ม.ป.ป.). คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566. แหล่งที่มา: https://www.opdc.go.th/content/NzgzMA.

สำนักงบประมาณ. (2565). *รายงานประจำปี 2565 สำนักงบประมาณ.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ

สำนักงบประมาณ. (2566). *บันทึกข้อความ สำนักงานผู้อำนวยการ ส่วนบริหารงานบุคคล 1 และ 2 เรื่อง ระบบสำหรับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิเล็กทรอนิกส์.* ประกาศสงป.เรื่อง ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดต่อสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2566. 10 มกราคม 2566.

อมรวรรณ แซเผือก. (2564*). ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ.2560 ของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์. (2557). *ความรู้ความเข้าใจระเบียบเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

วิษณุพงศ์ พรมยะ. (2558). *ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้.* รายงานการค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้

จุฑา ญาณทัสนะสกุล. (2559). *ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.* สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิรินทร์ วิทยาเกียรติเลิศ. (2560). *ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พงศ์กิจ จันทเลิศ. (2559). *ความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัย กรณีศึกษา : เจ้าหน้าที่สังกัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรประจำจังหวัดจันทบุรี.* งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา

สุนิสา นันทชลากรกิจ. (2566). *ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี.* งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา

สุรเชษฐ์ พอสม, วิจิตรา ศรีสอน, และ ชนรรดา สว่างภพ. (2565). *ความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา ข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ.หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต* สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อัญญา มธุรเมธา และ พลอยไพลิน ศรีวิเศษ. (2559). *ความรู้ความเข้าใจของพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539.* สาขาวิชานิติศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กมลชนก วงศ์สวัสดิ์. (2563). *ความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามา ร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

The Develpoment of Reading Comprehension Skills for Phatomsuksa 6 Students by Practice with Panorama Method Uesing Exercises

อินทิรา แก้วเข้ม และ อ้อมธจิต แป้นศรี
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Intira Kaewkhem and Omthajit Pansri
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: intrain17305@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคพาโนรามาตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ 2) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคพาโนรามา 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิคพาโนรามามีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.05/82.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยเทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.44)

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะอ่านจับใจความสำคัญ; เทคนิคพาโนรามา; แบบฝึกทักษะ

* วันที่รับบทความ : 6 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: April 6 2024; Revised: April 20 2024; Accepted: April 27 2024

Abstract

This research aimed 1) to create and determine the efficacy of reading comprehension training exercise by using the panorama technique based on the standard criteria of 80/80, 2) to compare the achievement of reading comprehension before and after the panorama technique with the exercise, and 3) to study the satisfaction of Pathomsuksa 6 students towards learning management using the panorama technique with the exercise. The sample group consisted of 28 students in Prathomsuksa 6/3 obtained through simple random sampling using the classroom as the random unit. The research instruments in the research include 1) a reading comprehension learning plan, 2) reading comprehension exercises using the panorama technique, 3) a test to measure reading comprehension skill, and 4) a questionnaire on student satisfaction with learning management using the panorama technique with the exercise. The statistics for data analysis include mean, percentage, standard deviation, and t-test dependent.

The results of the research revealed that 1) the development and efficiency of the reading comprehension exercise using the panorama technique were as effective as 80.05/82.36, which is higher than the set criteria of 80/80. 2) Reading comprehension skills of Pathomsuksa 6 students with the panorama technique with the exercise after learning were higher than before learning with a statistical significance of .05 and, 3) students were satisfied with the learning management using the panorama technique with the exercise overall at a high level ($\bar{x}$ = 4.44)

Keywords: Reading Comprehension Skill Exercises; Panorama Techniques; Exercises

บทนำ

การอ่าน เป็นการรับสารผ่านตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการอ่าน อาทิ การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านคิดวิเคราะห์ การตีความ เป็นต้น เพื่อทราบถึงวัตถุประสงค์ของผู้เขียน นอกจากนี้การอ่านยังเป็นการศึกษาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านซึ่งสอดคล้องกับสายใจ ทองเนียม (2560 : 87) ได้อธิบายไว้ว่า การอ่านคือการรับรู้และการทำความเข้าใจในความหมายของอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏผ่านกระบวนการทางความคิด ตีความ ทำความเข้าใจและนำความหมายไปใช้ประโยชน์ได้ และสนิท ตั้งทวี (2536 : 3) กล่าวว่าการอ่าน เป็นการเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้คุณภาพชีวิตและหน้าที่การงานเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้รับความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจจากการอ่านหนังสือเป็นงานอดิเรก ซึ่งสายใจ ทองเนียม (2560 : 88) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะต้องอ่านข้อมูลหรือข่าวสารต่าง ๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ โดยประทีป เหมือนนิล และ แวมยุรา เหมือนนิล (2564 : 9) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญคือ การค้นหา สาระสำคัญของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสองส่วน ได้แก่ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่ขยายใจความสำคัญ นั่นคือ

ส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น กรณีที่มีย่อหน้าเดียวในย่อหน้านั้น ๆ จะมีใจความสำคัญเพียงหนึ่งเดียว นอกจากนั้นจะเป็นส่วนขยายหรือส่วนประกอบซึ่งอาจมีได้หลายประเด็น ใจความสำคัญคือข้อความที่มีสาระครอบคลุมเรื่องนั้น ๆ ในย่อหน้านั้น หรือเนื้อเรื่องทั้งหมด ข้อความตอนหนึ่งจะมีความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียวก็คือสิ่งที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องนั่นเอง

ดังนั้น การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะการอ่านที่สำคัญ โดยผู้อ่านจะต้องมีพื้นฐานในการอ่านเพื่อพัฒนาในขั้นของการอ่านจับใจความสำคัญที่เน้นหาใจความหลักของแต่ละย่อหน้า ซึ่งแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเพียงหนึ่งเดียว ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความสามารถและการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านขั้นสูงต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตโดย กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 4) กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่านักเรียนจะต้องอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง เป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัย ของคำ ประโยคข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงจับใจความสำคัญ ของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาท มีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าหลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับการอ่าน เล็งเห็นปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาไว้ในตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง แต่ยังคงพบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีในปีการศึกษา 2564 และปีการศึกษา 2565 พบว่าทักษะที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ทักษะการอ่าน เนื่องจากสถานการณ์การป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ มีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการถดถอยทางด้านการเรียนรู้ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนโรงเรียนวัดพรหมสาครโดยเปรียบเทียบกับนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียนทั้งประเทศ แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนวัดพรหมสาคร ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 2.63 แต่ต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 1.43 และปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 2.33 และต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 1.24 โดยคะแนนเฉลี่ยรายมาตรฐาน ท 1.1 มีแนวโน้มลดลง จึงเป็นทักษะที่ต้องแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นปัญหาด้านการอ่านเป็นปัญหาสำคัญที่ควรเร่งแก้ไข เพราะหากนักเรียนไม่สามารถอ่านได้หรืออ่านจับใจความไม่ได้ และไม่สามารถตีความหรืออ่านวิเคราะห์ได้ ก็จะส่งผลต่อการเรียนในวิชาต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเลือกแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญซึ่งเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่ใช้ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านต่อไปโดยผู้สอนต้องเลือกเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับความสามารถและความพร้อมของนักเรียนจึงจะทำให้การพัฒนาการอ่านจับใจความประสบความสำเร็จ

การสอนอ่านจับใจความสำคัญนั้นมีเทคนิคอย่างหลากหลาย ตามความพร้อมและความสามารถของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงเลือกเทคนิคการสอนอ่านแบบพาโนรามานำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558 : 304) วิธีการสอนอ่านแบบพาโนรามานี้เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีโอกาสได้ฝึกฝนก่อนที่นักเรียนจะทดลองอ่านด้วยตัวเอง ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้จัดกิจกรรมการอ่าน และให้คำแนะนำทุกขั้นตอนตลอดคาบเรียน หลังจากนั้น นักเรียนจะฝึกด้วยตนเอง ได้ศึกษาขั้นตอนการสอนอ่านโดยเทคนิคพาโนรามา ในการสอนอ่าน จับใจความสำคัญ ต้องแบ่งขั้นตอนการอ่านออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก 8 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ การกำหนดจุดหมาย การปรับความเร็ว การตั้งคำถาม 2) ขั้นอ่าน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ การสำรวจ การคิดตาม การจดบันทึก 3) ขั้นสรุป แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ การจำ และการประเมิน หากปฏิบัติจนครบทุกขั้นตอนก็จะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้ เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความได้ ถือเป็นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคงทนในการอ่านจับใจความสำคัญมากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาด้านการอ่านจับใจความสำคัญ และสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคพาโนรามาให้มีประสิทธิภาพ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพ (Research and Development) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพรหมสาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน **3** ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 86 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดพรหมสาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย **(**Simple Random Sampling**)** โดยใช้วิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง จำนวน 10 ชั่วโมง

2.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิคพาโนรามา

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดพรหมสาคร

3.1.2 ศึกษาทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามา วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคพาโนรามา และรูปแบบของแบบฝึกทักษะ จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยสรุปขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามา ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การปรับความเร็ว 3) ความจำเป็นในการตั้งคำถาม ขั้นการอ่าน 1) การสำรวจ 2) การคิดตาม 3) การจดบันทึก และขั้นสรุป 1) การจำ 2) การประเมินผล

3.1.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัด ท 1.1 ป.6/3 อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เนื้อหาที่ใช้คือ นิทานพื้นบ้านจังหวัดสิงห์บุรี บทความและอินโฟกราฟิกความรู้รอบตัว

3.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพาโนรามาร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางด้านการใช้ภาษาและเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน

3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้ และประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ย เท่ากับ $\overline{X}$ 3.50 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.77)

3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนวัดพรหมสาคร จำนวน 28 คน ซึ่งไม่ใช่ห้องเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำเสนอผลที่ได้จากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไข

3.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดพรหมสาคร จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3.2.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดพรหมสาคร

3.2.2 ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญและการสร้างแบบฝึกทักษะ และหนังสือเรียนตำราอื่น ๆ

3.2.3 วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้และตัวชี้วัด ออกแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3.2.4 จัดทำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 เรื่อง เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

3.2.5 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาด้านส่วนประกอบ ความเที่ยงตรงกับผลการเรียนรู้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการวัดผลประเมินผล

3.2.6 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้ว นำไปหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงของแบบฝึก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญมีค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงของแบบฝึก 0.6

3.2.7 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ได้รับการแก้ไขแล้วมาการหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดลองแบบเดี่ยว (1:1) กับนักเรียนจำนวน 3 คน ซึ่งมีผลการเรียนคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) นำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึก 10 เรื่อง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ 69.17/78.33 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 จึงมีการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามใบใบงานให้ง่ายขึ้น ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงนำมาลดลองในครั้งที่ 2

ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่ม (1:10) กับนักเรียนจำนวน 9 คน ซึ่งมีผลการเรียนคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) นำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึก 10 เรื่อง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ 72.83/80.56 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 จึงมีการปรับปรุงแก้ไขลดความซับซ้อนของขั้นตอนในการทำใบงาน หลังจากนั้นปรับปรุงแบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้แล้วทำการทดลองในครั้งที่ 3

ครั้งที่ 3 การทดลองแบบภาคสนาม (1:100) กับนักเรียนจำนวน 28 คน นำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึก 10 เรื่อง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ 73.59/80.36 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 จึงตรวจสอบและปรับปรุงแบบฝึกทักษะ ในการเพิ่มระยะเวลาในการวิเคราะห์โจทย์และตอบคำถามตามขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคพาโนรามา

3.2.8 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญมาแก้ไข้ปรับปรุง แล้วพิมพ์เป็นต้นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองสอนจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.3.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง วิธีการสร้างแบบทดสอบ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

3.3.3 วิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแบบทดสอบ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

3.3.4 สร้างแบบทดสอบแบบทดสอบวัดความสามารถ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ

3.3.5 นำแบบทสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.6 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง การใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบทดสอบ และผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่า IOC

3.3.7 นำคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นมาหาค่า IOC ของข้อสอบรายข้อจากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาจัดทำเป็นข้อสอบ

3.3.8 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ซึ่งมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ

3.3.9 วิเคราะห์ความยากง่าย p ค่าอำนาจจำแนก r เพื่อเลือกข้อสอบให้ได้จำนวน 20 ข้อโดยพิจารณาความยากอยู่ที่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก r ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.77 หลังจากการวิเคราะห์ ได้ค่า ความยากง่าย p เท่ากับ 0.66 ค่าอำนาจจำแนก r เท่ากับ 0.30 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

3.3.10 จัดทำแบบทดสอบที่สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

3.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง

3.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

3.4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยแล้วนำมาทดใช้กับกลุ่มทดลอง ค่าความพึงพอใจที่ได้คือ 4.47

3.4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง

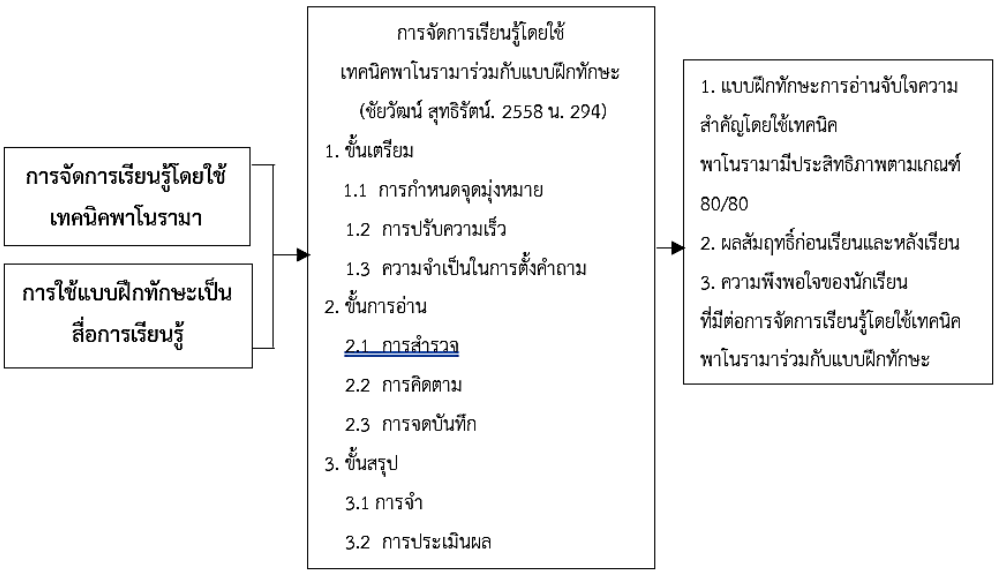
4.1 วิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใขความสำคัญโดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 3.50 และแปรผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละของแบบฝึกทักษะแต่ละเรื่อง

4.3 วิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบการอ่านจับใขความสำคัญโดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงงเชิงเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนความสอดคล้อง (index of item-objective congruence หรือ IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ รีชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 ซึ่งวิเคราะห์ผลออกมาได้ค่า ค่าความยากง่าย ($p = 0.66$) ค่าอำนาจจำแนก ($r = 0.30$) และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77

4.4 วิเคราะห์และสรุปผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean) ในระดับคะแนน 3.51 ขึ้นไป จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งวิเคราะห์ผลออกมาได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แสดงผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากการทดลองกับกลุ่มทดลองก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	เกณฑ์มาตรฐาน	E_1/E_2
ทดสอบระหว่างเรียน	200	415	138.33	69.17	80	69.17
ทดสอบหลังเรียน	20	47	23.50	78.33	80	78.33

จากตารางที่ 1 การทดลองครั้งที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) ทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะกับผู้เรียน 3 คน **โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง**ผลการทดสอบระหว่างเรียนคะแนนเต็ม 200 คะแนน คะแนนรวมจากการทดสอบระหว่างเรียน 415 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 138.33 คิดเป็นร้อยละ 69.17 (E1) และผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนนรวมจากการทดสอบหลังเรียน 47 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.50 คิดเป็นร้อยละ 78.33 (E2) พบว่าค่าประสิทธิภาพ E1/E2เท่ากับ 69.17/78.33 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีปะสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผู้วิจัยจึงมีการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในใบงานให้ง่ายขึ้น ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงนำมาลดลองในครั้งที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	**คะแนนเต็ม**	**คะแนนรวม**	**คะแนนเฉลี่ย**	**ร้อยละ**	**เกณฑ์มาตรฐาน**	E_1/E_2
ทดสอบระหว่างเรียน	200	1311	145.67	72.83	80	72.83
ทดสอบหลังเรียน	20	145	16.11	80.56	80	80.56

จากตารางที่ 2 การทดลองครั้งที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) ทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะกับผู้เรียน 9 คน **โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง** ผลการทดสอบระหว่างเรียนคะแนนเต็ม 200 คะแนน คะแนนรวมจากการทดสอบระหว่างเรียน 1311 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 145.67 คิดเป็นร้อยละ 72.82 (E1) และผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนนรวมจากการทดสอบหลังเรียน 145 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16.11 คิดเป็นร้อยละ 80.56 (E2) พบว่าค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 73.83/80.56 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีปะสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผู้วิจัย**จึงมีการปรับปรุงแก้ไข**ลดความซับซ้อนของขั้นตอนในการทำใบงาน หลังจากนั้นปรับปรุงแบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้แล้วทำการทดลองในครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	เกณฑ์มาตรฐาน	E_1/E_2
ทดสอบระหว่างเรียน	200	4121	147.18	73.59	80	73.59
ทดสอบหลังเรียน	20	450	16.07	80.36	80	80.36

จากตารางที่ 3 การทดลองครั้งที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (1:100) ทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะกับผู้เรียน 28 คน ผลการทดสอบระหว่างเรียนคะแนนเต็ม 200 คะแนน คะแนนรวมจากการทดสอบระหว่างเรียน 4121 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 147.18 คิดเป็นร้อยละ 73.59 (E1) และผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนนรวมจากการทดสอบหลังเรียน 450 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16.07 คิดเป็นร้อยละ 80.36 (E2) พบว่าค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 73.59/80.36 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีปะสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผู้วิจัยจึงมีการปรับปรุงแก้ไขในการเพิ่มระยะเวลาในการวิเคราะห์โจทย์และตอบคำถามตามขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคพาโนรามาเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	เกณฑ์มาตรฐาน	E_1/E_2
ทดสอบระหว่างเรียน	200	4483	160.11	80.05	80	80.05
ทดสอบหลังเรียน	20	461	16.46	82.32	80	82.32

จากตารางที่ 4 การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 28 คนผลการทดสอบระหว่างเรียนคะแนนเต็ม 200 คะแนน คะแนนรวมจากการทดสอบระหว่างเรียน 4483 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 160.11 คิดเป็นร้อยละ 80.05 (E1) และผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนนรวมจากการทดสอบหลังเรียน 461 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16.46 คิดเป็นร้อยละ 82.32 (E2) พบว่าค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 80.05/82.32

แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีปะสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	N	**คะแนนสอบ**	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	28	323	11.46	1.86	14.33*	27	.00
หลังเรียน	28	461	16.46	2.46			

นัยสำคัญที่ระดับ .05*

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คนมีคะแนนสอบก่อนเรียน 323 คะแนน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11.46 คะแนนสอบหลังเรียน 461 ค่าเฉลี่ย 16.46 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t พบว่าค่าสถิติ $t = 14.33$ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 6 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	**แปลผล**
1. ด้านระยะเวลา	4.32	0.67	มาก
2. ด้านบรรยากาศ	4.37	0.67	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	0.63	มาก
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.60	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.44	0.62	มาก

จากตารางที่6 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.44) ด้านที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ค่าความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.60) ต่อมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.42) ด้านบรรยากาศ ($\bar{x}$ = 4.37) และด้านระยะเวลา ($\bar{x}$ = 4.32) ตามลำดับในตาราง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและมีข้อค้นพบที่สมควรนำมาอภิปราย ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 มีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ย 80.05/82.32 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบฝึกทักษะ โดยได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารและตำรา เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของหลักสูตร จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ รูปแบบปัญหาและความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บรัสกร คงเปี่ยม (2561) ที่สร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ E1/E2 เฉลี่ย 88.72/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยะสำคัญ ที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 2.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.04 มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 11.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.71 ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 16.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.46 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามา โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราต่างๆ ในการสร้างแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมีประสิทธิภาพสามารถแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนได้ พร้อมทั้งใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกิจกรรมแบบฝึกมีเรื่องราวที่มีเนื้อหาที่หลากหลาย ทำให้นักเรียน

มีโอกาสได้อ่านเรื่องราว และอ่านจับใจความซ้ำ ๆ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับสิริวรรณ ชัยชนะพีระกุล (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบพาโนรามาร่วมกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญประกอบไปด้วยแผนจำนวน 4 แผน ใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.63/89.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์80/80 ผลการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มีค่าเฉลี่ย 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.04 มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคพาโนรามา โดยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและหลักจิตวิทยาต่าง ๆ และยึดหลักการสร้างแบบฝึกที่ดี เนื้อหาตามจุดประสงค์ ลูกเล่นสวยงามเหมาะกับวัยของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ ลักขณา โททอง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 85.20/82.78 (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะมีค่าเท่ากับ 0.6973 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.73 (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 มีความพึงพอใจการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะ และการสร้างแบบฝึกทักษะที่ดี ต้องคำนึงถึงหลักวิชาการต่างๆซึ่งสอดคล้องและเหมาะสม กับเนื้อหา ความสนใจและความต้องการของนักเรียน เมื่อนักเรียนตั้งใจเรียนมีความเข้าใจในเทคนิคต่างๆแล้วนักเรียนย่อมเกิดความพึงพอใจ นายแบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญ และยังช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยและการอภิปรายผลผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญกับกลุ่มทดลองในครั้งที่ 3 การทดลองแบบภาคสนาม (1:100) พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งปัญหาอยู่ที่แบบฝึกทักษะมีการออกแบบที่ซับซ้อนเกินไป ควรปรับให้มีขั้นตอนที่เข้าใจง่าย ข้อคำถามไม่มากจนเกินไปจะทำให้ค่าประสิทธิภาพของกลุ่มทดลองสูงขึ้นตามเหณฑ์ 80/80

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก หากต้องการให้ค่าความพึงพอใจสูงขึ้นในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยควรคำนึงถึงด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย คำนึงถึงระยะเวลาในการทำแบบฝึกทักษะโดยทำตามข้อเสนอแนะในข้อที่ 1.1 จึงจะสามารถพัฒนาค่าความพึงพอใจข้องนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

2. **ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป**

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การสอนอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิคพาโนรา ร่วมกับแบบฝึกทักษะสามารถพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น จึงควรนำการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับการอ่านขั้นสูงต่อไป

2.2 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพาโนรามาและนำไปปรับใช้และมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเทคนิคอื่นๆ เพื่อพัฒนาเทคนิคการสอนให้เหมาะกับผู้เรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.

ประทีป เหมือนนิล และ แววมยุรา เหมือนนิล. (2564). *การอ่านจับใจความฉบับปรับปรุงใหม่.* กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

สนิท ตั้งทวี. (2636). *อ่านไทย.* ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาสารคาม: โอเดียนสโตร์.

สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.* กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สิริวรรณ ชัยชนะพีระกุล. (2564). *การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบพาโนรามาร่วมกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

The Development of a Program to Promote the Learning of Buddhist Studies through the Metaverse

ศักดิ์ดา งานหมั่น, สุรชัย แก้วคูณ,
สมชัย ศรีนอก, ถาวร ภูษา และ อิสยาภรณ์ เทพประสิทธิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Sakda Nganman, Surachai Kaewkoon,
Somchai Srinok, Dhaworn Bhusa and Itsayaporn Thappasid
Mahachulalongkornrajvidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: sakda.ngan@mcu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การเรียนรู้พระพุทธศาสนาและมีความคุ้นเคยการเรียนการสอนพอสมควร เพราะเมตาเวิร์ส คือ ความเป็นจริงเสมือนที่ผู้คนสามารถเข้าไปสื่อสารและสัมผัสวัตถุในความเป็นจริงเสมือนนั้นและสื่อสารกับคนกันเองได้ ไม่ว่ามุมไหนของโลก จากคุณสมบัติที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้ศึกษาเห็นโอกาสในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนี้เข้ากับการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาผ่านเมตาเวิร์ส 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดพสุพรรณบุรี (สพป.) โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งานโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

1. หน้าหลักระบบ โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ปลาอานนท์ราชามหาสมุทร 2) ดาบสจอมคดโกง 3) มานพหนุ่มช่างทอง 4) ปลาจอมผัดวันประกันพรุ่ง 5) กำเนิดสุรา การพัฒนาโปรแกรมเมตาเวิร์สจะมีระบบเสียงดนตรีบรรเลงอยู่พื้นหลังในระบบประกอบไปด้วยภาพพื้นหลังแบบ 360 องศา และแถบเมนูการนำเสนอภาพต่าง ๆ พร้อมเสียงบรรยายนิทานชาดกในระบบ ที่เลือกมุมมองที่สวยงาม ภาพสีสันสวยงาม คมชัดเข้าใจง่าย ครอบคลุมทุกเนื้อหาการเรียน เมนูนำทางในการใช้งานระบบโปรแกรม

* วันที่รับบทความ : 27 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 28 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 29 ตุลาคม 2567
Received: September 27 2024; Revised: October 28 2024; Accepted: October 29 2024

2. ผลศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านการนำไปใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.47, S.D = 0.62) รองลงมาคือด้านกราฟิกและการออกแบบ ($\overline{X}$ = 4.37 , S.D = 0.75) และผลที่น้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหา ($\overline{X}$ = 4.35 , S.D = 0.74) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม; ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา; เมตาเวิร์ส

Abstract

Learning the direction and often happens again because the meta is like that is that everyone can communicate and touch the object and the center of people themselves has controlled the angle... Where from the above mentioned qualities is the learner sees as the center of this learning This study aimed to 1) create a program to enhance the learning of Buddhist studies using the metaverse and 2) examine user satisfaction with the program. The sample group consisted of 60 primary school students from Suphan Buri Province, selected through purposive sampling. The research tools comprised 1) a program developed to promote the learning of Buddhist studies through the metaverse and 2) an evaluation form to measure satisfaction with the program. The statistical methods employed in the study were percentage, mean, and standard deviation (S.D.). The research findings can be summarized as follows:

1.Main Interface of the System: The program is designed to promote the learning of Buddhist studies through the metaverse, and it consists of four learning units: 1) Anon Fish, King of the Ocean, 2) The Deceitful Ascetic 3) The Young Goldsmith 4) The Procrastinating Fish 5) The Origin of Alcohol. The development of the program includes background music integrated into the system, a 360-degree background image, and a variety of visual presentation menus accompanied by narrated Jataka tales. The program is designed with beautiful views, vibrant and clear images, and user-friendly content that encompasses all learning materials.

2.The results from the study on user satisfaction with the program designed to promote the learning of Buddhist studies can be summarized as follows: Usability received the highest satisfaction, scoring an average of 4.47 with a standard deviation (S.D.) of 0.62. The following was satisfaction with graphics and design, which scored an average of 4.37 with an S.D. of 0.75. The area with the least satisfaction was content, scoring an average of 4.35 with an S.D. of 0.74.

Keywords: The Development of a Program; Promote the Learning of Buddhist Studies; Metaverse

บทนำ

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 นี้ โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด จากยุคอนาล็อกไปสู่ยุคดิจิทัล เข้าสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) งานทุกงานถูกทดแทนด้วยคอมพิวเตอร์ อัจฉริยะและหุ่นยนต์ จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงานเป็นอย่างมาก เป็นช่วงของการพลิกผันทางสังคม โดยเฉพาะสังคมออนไลน์ การใช้มัลติมีเดีย และเว็บในการเรียนการสอนภาษามีความโดดเด่นมากขึ้นเรื่อย ๆ รูปแบบการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงอย่างมากจากห้องเรียนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางไปสู่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกันอย่างกระตือรือร้น อีกทั้งผู้เรียนยังเป็นผู้ร่วมสร้างองค์ความรู้ร่วมกับผู้สอนโดยอาศัยสื่อดิจิทัลในการสร้างสรรค์ผลงานดิจิทัล สามารถเข้าถึงบทเรียนด้วยอุปกรณ์พกพาไร้สายต่าง ๆ เช่น แล็ปท็อป แท็ปเล็ต และสมาร์ทโฟน ทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสาร และมีส่วนร่วมกับผู้เรียนอื่น ๆ สามารถพัฒนาโครงงานในการเรียนต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ (Davis, B., Carmean, C., & Wagner, 2009)

การนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในวงการการศึกษาชาติจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากนวัตกรรมเหล่านี้จะมีส่วนช่วยพัฒนาระบบการศึกษาให้กับประเทศให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ จากเหตุผลข้างต้น ในงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผ่านเมตาเวิร์ส สำหรับการเรียนการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อประยุกต์นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษามาเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย ที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของวิธีการ และรูปแบบการเรียนการสอนที่จะตอบสนองการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีที่จะแสวงหาความรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียน ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน ช่วยเพิ่มสมรรถภาพในการทำงาน และเพิ่มทักษะทางสังคม และทักษะในการแก้ปัญหาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียน (กฤษณะ หลักคงคา, 2564)

ประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะนำเอา เมตาเวิร์ส เข้ามาทดลองใช้ในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและมีความคุ้นเคยการเรียนการสอนพอสมควร เพราะเมตาเวิร์สคือ ความเป็นจริงเสมือนที่ผู้คนสามารถเข้าไปสื่อสารและสัมผัสวัตถุในความเป็นจริงเสมือนนั้นและสื่อสารกับคนกันเองได้ ไม่ว่ามุมไหนของโลก จากคุณสมบัติที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้ศึกษาเห็นโอกาสในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนี้เข้ากับการเรียนรู้ มุ่งค้นหาวิธีการพัฒนาโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาผ่านเมตาเวิร์ส เข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในวิธีการ และทฤษฎีต่าง ๆ แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ โดยการจำลองบทเรียนในเมตาเวิร์ส ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูแบบการวิจัย เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยแบบเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และเทคนิคกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Technical)

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยมุ่งเน้น พัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกิจกรรม ขั้นตอนในการดำเนินโครงการวิจัย ประกอบด้วย

1). การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) ทำการศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ (Learning Theory) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีเสมือนจริง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2). การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) เกี่ยวกับแนวทางการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมโดยการลงพื้นที่สังเกตและสอบถามความต้องการมีส่วนร่วม

3). การวัดผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ข้อสอบปรนัย และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้แนวทางการศึกษา

4). นำผลการศึกษามาพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส

6). ทดลองและทดสอบพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมในจังหวัดพสุพรรณบุรี (สพป.)

7). นำผลการศึกษา ผลการทดสอบพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส เพื่อนำไปใช้จริงในการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส

1. ด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ มุ่งศึกษาแนวคิด หลักธรรม และทฤษฎีด้านระบบการจัดการเรียนรู้ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและดำเนินการพัฒนาออกแบบเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้พระพุทธศาสนาแบบเสมือนจริง พร้อมกับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อให้ ครูผู้สอน นักเรียน และบุคคลทั่วไปได้ใช้ในการเรียนการสอน

2. ประชากรศึกษา/กลุ่มเป้าหมาย

1) ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน

2) ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน

3) กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เจาะจงจากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพสุพรรณบุรี (สพป.) จำนวน 60 คน จากประชากรนักเรียนในโรงเรียน รวม 29 โรงเรียน โดยเลือกจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงขอบเขตของด้านพื้นที่

3. พื้นที่ในการวิจัย

ได้แก่ โรงเรียนประถมในจังหวัดพสุพรรณบุรี (สพป.) โดยเลือกจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ และ โรงเรียนวัดสุขเกษมเรียนวัดโคกโพธิ์ และ โรงเรียนวัดสุขเกษม รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 40 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

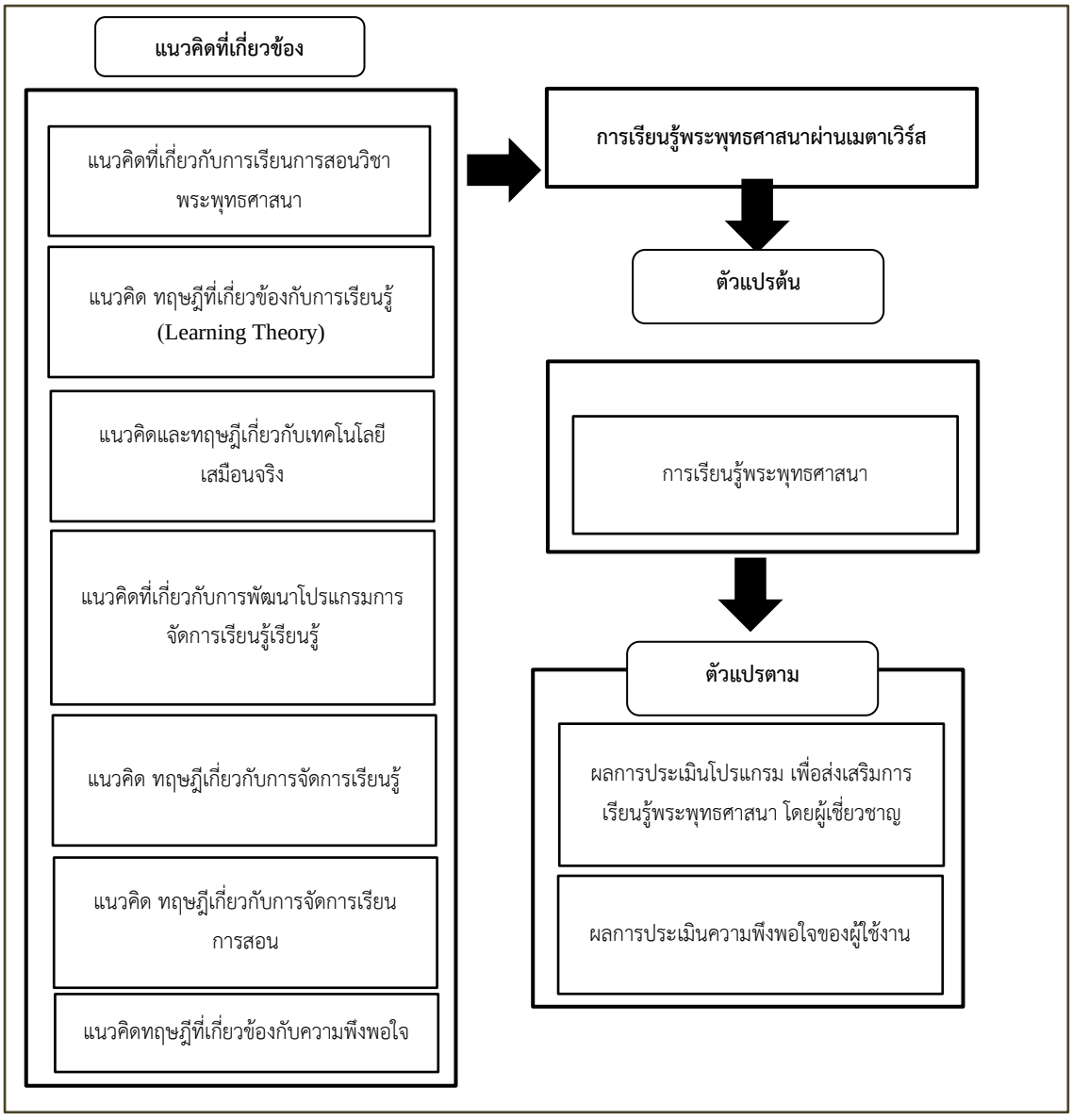
การดำเนินการตามโครงสร้างการวิจัยดังกล่าวเน้นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพัฒนาและการมีส่วนร่วมทั้งเก็บข้อมูลเอกสาร งานวิจัย ตั้งประเด็นหลักในการศึกษาด้านการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส โดยการใช้เครื่องมือสำคัญได้แก่

1). แบบเก็บคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศาสนา วัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบเนื้อหาการวิจัย

2). โปรแกรมการเรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรมผ่านเมตาเวิร์ส

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์สนั้น ผู้วิจัยมีกรอบแนวความคิดตามแผนดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

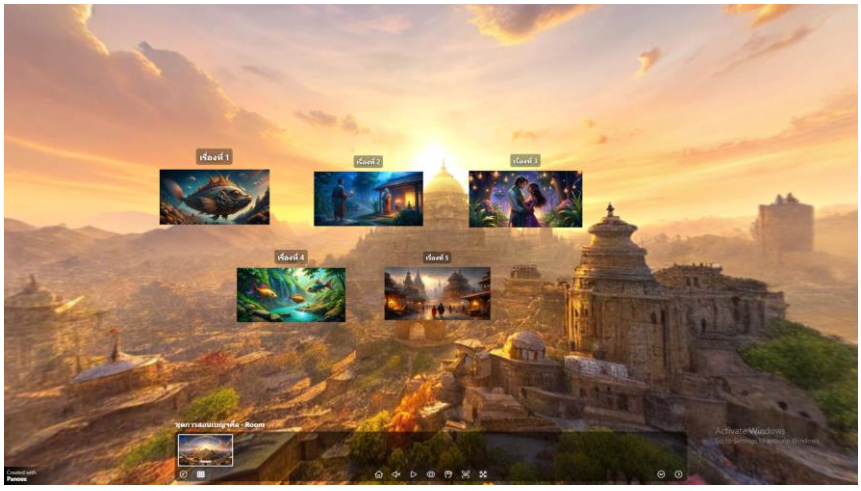
ผลการวิจัย

1 ผลการพัฒนาโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา จากการศึกษาวิเคราะห์ตามทฤษฎีเทคโนโลยีเสมือนจริง โดยพัฒนาตามหลักวงจรพัฒนาซอฟต์แวร์ (Software Development Life Cycle: SDLC) ได้ผลการพัฒนาดังนี้

1) หน้าหลักระบบ โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ประกอบไปด้วยภาพพื้นหลังแบบ 360 องศา และป้ายกำกับของการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 4 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ปลาอานนท์ราชามหาสมุทร 2) ดาบสจอมคดโกง 3)มานพหนุ่มช่างทอง 4) ปลาจอมผัดวันประกันพรุ่ง 5) กำเนิดสุรา พร้อมเสียงดนตรีบรรเลงอยู่พื้นหลังในระบบ

แผนภาพที่ 2 ตัวอย่างคิวอาร์โค้ดเข้าสู่ระบบโปรแกรม
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

แผนภาพที่ 3 ตัวอย่างหน้าหลักของโปรแกรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

2) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูขยายเข้า เมนูขยายออก เมนูหมุนภาพแบบ 360 องศา อัตโนมัติ เมนูแสดงภาพตัวอย่างที่เชื่อมต่อ เมนูการฉายภาพแบบสามมิติ และเมนูแสดงผลเต็มหน้าจอของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องปลาอานนท์ราชามหาสมุทร

แผนภาพที่ 4 ตัวอย่างหน้าของโปรแกรมเมตาเวิร์ส การเรียนรู้ที่ 1 เรื่องปลาอานนท์ราชามหาสมุทร

3) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูขยายเข้า เมนูขยายออก เมนูหมุนภาพแบบ 360 องศา อัตโนมัติ เมนูแสดงภาพตัวอย่างที่เชื่อมต่อ เมนูการฉายภาพแบบสามมิติ และเมนูแสดงผลเต็มหน้าจอของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ดาบสจอมคดโกง

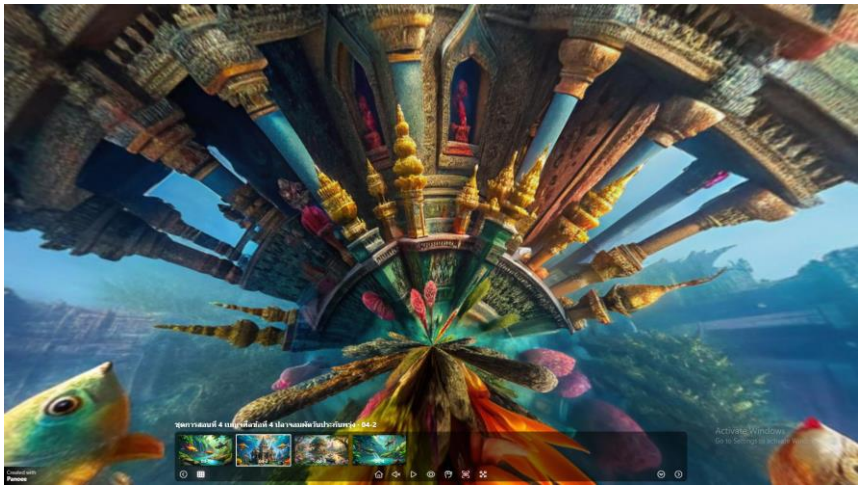
แผนภาพที่ 5 ตัวอย่างหน้าของโปรแกรมเมตาเวิร์สการเรียนรู้ที่ 2 ดาบสจอมคดโกง

4) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูขยายเข้า เมนูขยายออก เมนูหมุนภาพแบบ 360 องศา อัตโนมัติ เมนูแสดงภาพตัวอย่างที่เชื่อมต่อ เมนูการฉายภาพแบบสามมิติ และเมนูแสดงผลเต็มหน้าจอของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มานพหนุ่มช่างทอง

แผนภาพที่ 6 ตัวอย่างหน้าของโปรแกรมเมตาเวิร์ส หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มานพหนุ่มช่างทอง

5) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูขยายเข้า เมนูขยายออก เมนูหมุนภาพแบบ 360 องศา อัตโนมัติ เมนูแสดงภาพตัวอย่างที่เชื่อมต่อ เมนูการฉายภาพแบบสามมิติ และเมนูแสดงผลเต็มหน้าจอของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปลาจอมผัดวันประกันพรุ่ง

แผนภาพที่ 7 ตัวอย่างหน้าของโปรแกรมเมตาเวิร์ส หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปลาจอมผัดวันประกันพรุ่ง

6) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ซึ่งประกอบไปด้วย เมนูขยายเข้า เมนูขยายออก เมนูหมุนภาพแบบ 360 องศา อัตโนมัติ เมนูแสดงภาพตัวอย่างที่เชื่อมต่อ เมนูการฉายภาพแบบสามมิติ และเมนูแสดงผลเต็มหน้าจอของ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 กำเนิดสุรา

แผนภาพที่ 8 ตัวอย่างหน้าของโปรแกรมเมตาเวิร์ส หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 กำเนิดสุรา

7) หน้าระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ในสมาร์ทโฟนที่รองรับการแสดงผลแบบ VR การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งแสดงผลแบบ 2 หน้าจอ และต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น Google Cardborad เป็นแว่นตาเสมือนจริง (VR) ราคาประหยัดที่พัฒนาโดย Google

แผนแผนภาพที่ 9 ตัวอย่างการแสดงผลผ่านแว่นตาเสมือนจริง VR การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส นำเสนอข้อมูล 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ใช้ และผลระดับความพึงพอใจใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกราฟิกและการออกแบบ และด้านการนำไปใช้งาน ดังนี้

การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกราฟิกและการออกแบบ และด้านการนำไปใช้งาน เป็นการประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้งาน จำนวน 40 คน โดยพบว่า

1) การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส **ด้านเนื้อหา** พบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.35 , S.D = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.44, S.D = 0.89) ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจกับโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีเมนูการใช้งานง่าย ส่วนข้อที่ 2 ระดับความพึงพอใจรองลงมา ($\overline{X}$ = 4.00 , S.D = 0.71) โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีข้อมูลครอบคลุมตามความต้องการ ตามลำดับ

2) แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส **ด้านกราฟิกและการออกแบบ** พบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.37 , S.D = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51 , S.D = 0.61) เสียงประกอบที่ใช้ออกแบบ โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีความเหมาะสมและสื่อความหมาย ส่วนข้อที่ 5 ระดับความพึงพอใจรองลงมา ($\overline{X}$ = 4.60 , S.D = 0.55) รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ออกแบบ โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีความเหมาะสมและสื่อความหมาย ตามลำดับ

3) แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส **ด้านการนำไปใช้งาน** พบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.47, S.D = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 2 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55 , S.D = 0.67) โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้เสีย ส่วนข้อที่ 1 ระดับความพึงพอใจรองลงมา ($\overline{X}$ = 4.42, S.D = 0.63) โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ต่อยอด ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ได้แสดงให้เห็นว่า ได้ออกแบบการพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ในวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีล สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีจำนวน 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 นิทานชาดกเรื่องปลาอานนท์ราชามหาสมุทร ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 นิทานชาดกเรื่องดาบสจอมคดโกง ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 นิทานชาดกเรื่องมานพหนุ่มช่างทอง ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 4 นิทานชาดกเรื่องปลาจอมผัดวันประกันพรุ่ง ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 5 นิทานชาดกเรื่อง กำเนิดสุรา ใช้เวลาเรียนหน่วยละ 3 ชั่วโมง รวมจำนวน 24 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ทำการตรวจความถูกต้องของระบบการสอนนิทานชาดก ระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดผลและประเมินผลและนำมาคำนวณ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของระบบการสอนนิทานชาดก หน่วยที่ 1-5 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 แสดงว่า โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์สมีคุณภาพเหมาะสมและมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส

2.1) ด้านเนื้อหา ของผู้ใช้ใช้งานโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้งานมีความพึงพอใจกับโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจกับโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีเมนูการใช้งานง่าย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรวัฒน์ เพ็งช่วยและคณะ (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา “การผลิตระบบนำชมภาพเสมือนจริงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์” โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้นำการ ถ่ายภาพแบบพาโนรามาบูรณาการกับการถ่ายภาพแบบรายละเอียดสูง และผลิตชิ้นงานด้วยซอฟต์แวร์สำหรับการพัฒนาระบบนำชมเสมือนจริง ทำให้ได้ระบบนำชมเสมือนจริงที่สามารถแสดงสถานที่จริง แบบ 360 องศา ซึ่งมีลักษณะเด่นที่สำคัญคือผู้รับสารเป็นผู้กำหนดการรับชมระบบนำชมเสมือจริงได้ ด้วยตนเองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือระบบนำชมภาพเสมือนจริงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบประเมิน คุณภาพด้านสื่อ และแบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระบบนำชมเสมือนจริงมีคุณภาพในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยการประเมินด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ย 3.93 และการประเมินด้านสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

2.2) ด้านกราฟิกและการออกแบบ ของผู้ใช้ใช้งานโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้งานมีความพึงพอใจกับโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส เสียงประกอบที่ใช้ออกแบบ โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีความเหมาะสมและสื่อความหมาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ดาวใส (2561 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา “การพัฒนาแบบจำลองสารสนเทศสามมิติเชิงแนะนำสำหรับผลิตภัณฑ์ฟาร์มเกษตร ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน” งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองโดยนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมาประยุกต์ใช้แนะนำผลิตภัณฑ์ฟาร์มเกษตรในรูปแบบจำลองสามมิติเชิงโต้ตอบ กลุ่มตัวอย่างถูกคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อทำการทดสอบและประเมินผลงานวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เครื่องมือทางสถิติและ ซอฟท์แวร์ประยุกต์เออาร์ยูนิตี้ซึ่งผลการทดสอบโดยใช้เกณฑ์การทดสอบและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า (1) ผลการทำงานของมาร์คเกอร์แบบจำลองอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.53และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 (2) ผลการทำงานของการสร้างโมเดล ฟาร์มเกษตรอยู่ในระดับ ดีมีค่าเฉลี่ย 4.31 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และ (3) ผลการทำงานของแอพพลิเคชั่น AR Unity สามารถมองเห็นโมเดลฟาร์มเกษตร ในรูปแบบโมเดล3 มิติอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการนำเอาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมาประยุกต์ใช้ในฟาร์มเกษตรสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่เจ้าของธุรกิจและผู้ใช้งานทั่วไปเป็นอย่างดีโดยมีผลคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.51 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52) ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยครั้งนี้สามารถนา ไปใช้ขยายผลองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการสื่อสารสนเทศที่ทันสมัยต่อไปในอนาคต

2.3) ด้านการนำไปใช้งาน ของผู้ใช้ใช้งานโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้งานมีความพึงพอใจกับโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส มีประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้เสียและมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ต่อยอด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุสิต ขาวเหลือง (2562 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา “การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่างกัน” ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1). ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษาผ่านสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาอาชีวศึกษาผ่านสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 3). ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่ำ กลาง สูง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4). ความความพึงพอใจของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยทำให้กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ในวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีล สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา หรือสามารถนำระบบการสอนนี้ไปดัดแปลง หรืออาจจะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาวัฒนธรรม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเสนอวิธีแก้ปัญหาเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ที่เป็นประสบการณ์ ตามศักยภาพของนักเรียน เป็นการส่งเสริมการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคม และพัฒนาองค์ความรู้ของนักเรียนได้เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะได้เป็นอย่างดี

1.2 การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส ในวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีล สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนหรือครูผู้สอนอาจจะนำแนวทางการพัฒนาระบบการสอนนิทานชาดก นี้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายได้

1.3 ครูควรศึกษารายละเอียดของระบบการสอนให้เข้าใจและจัดทำสื่อการจัดการเรียนรู้ให้ครบตามที่ระบุไว้ หรืออาจจะมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอน

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีล ในเนื้อหาอื่นหรือสื่อๆ เช่นเรื่องของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศาสนปฏิบัติของชาวพุทธ และประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้า

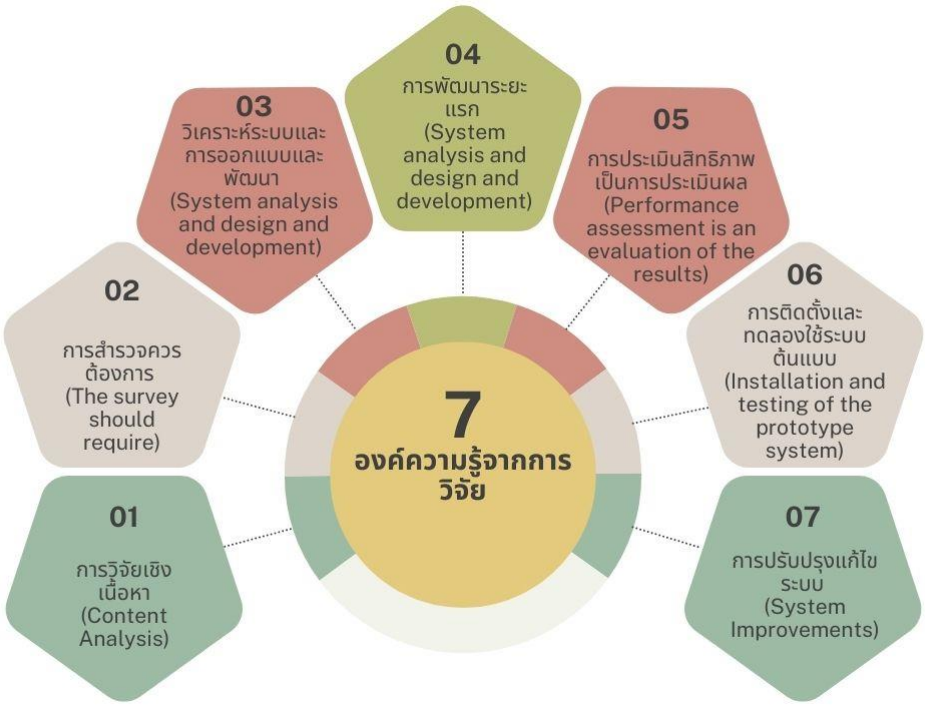
2.2 ควรมีการสร้างโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา สระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในระดับชั้นต่างๆ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรมีการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มทักษะสาระการเรียนอื่นๆ โดยใช้ชุดกิจกรรมในเรื่องอื่นๆ ระดับชั้นอื่นๆ ที่นักเรียนประสบปัญหาในการเรีย เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.4 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบระหว่างวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา กับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผ่านเมตาเวิร์ส พบว่าผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ในการดำเนินการวิจัยไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการสังเคราะห์หลักธรรมที่เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องระบบการจัดการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น อินเตอร์เน็ต เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่เพื่อเป็นฐานในการออกแบบและพัฒนาระบบ

2. การสำรวจควรต้องการ (The survey should require) เป็นการสำรวจและประเมินความจำเป็นในการพัฒนาต้นแบบ โดยทำแผนสำหรับการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะนวัตกรรม และเขียนรายงานการสำรวจ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ข้อมูลจากการสอบถามครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา และข้อมูลจากนักเรียน ในประเด็นพฤติกรรมการใช้ระบบออนไลน์ และระบบการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ

และปัจจัยผลผลิต แล้วนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัยแต่ละด้าน พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคเป็นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. วิเคราะห์ระบบและการออกแบบและพัฒนา (System analysis and design and development) เป็นขั้นตอนการ ออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา การพัฒนากรอบแนวคิดของต้นแบบ โดยการ 1) เขียนแนวคิดวัตถุประสงค์ ส่วนประกอบ ขั้นตอนการผลิต คุณสมบัติทางเทคนิคหรือลักษณะการใช้งาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอื่น ๆ เพื่ออธิบายต้นแบบที่เสนอ 2) พัฒนาเครื่องมือสำหรับรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3) ทดลองใช้เครื่องมือสำหรับการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เป็นต้น

4. การพัฒนาระยะแรก (System analysis and design and development) เป็นการออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่ได้วิเคราะห์ไว้ เพื่อออกแบบระบบต้นแบบ (Prototype) ที่ได้พัฒนาขึ้นและติดตั้งในระบบอินเตอร์เน็ต

5. การประเมินสิทธิภาพ เป็นการประเมินผล (Performance assessment is an evaluation of the results) เป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้จากการนำระบบการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาไปใช้ก่อนการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาฉบับสมบูรณ์ โดยมีแนวคิดการพัฒนาเชิงระบบ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนนำเข้า ขั้นตอนกระบวนการ และขั้นตอนผลผลิต

6. การติดตั้งและทดลองใช้ระบบต้นแบบ (Installation and testing of the prototype system) เป็นการนำระบบการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาที่ได้พัฒนาขึ้นและได้ปรับปรุงจุดอ่อน และเสริมจุดแข็ง พร้อมทั้งนำระบบไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

7. การปรับปรุงแก้ไขระบบ (System Improvements) เป็นการนำระบบการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาที่ได้พัฒนาขึ้นปรับปรุงจุดอ่อน และเสริมจุดแข็ง พร้อมทั้งนำไปใช้ขยายผลกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

เอกสารอ้างอิง

กฤษณะ หลักคงคา และ ศรัณย์ พินิจพะระ. (2564). *อุตสาหกรรมกีฬาไทยกับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด*. วารสาร.สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งรัตนโกสินทร์. 3 (2), 1-12.

จินตนา ดาวใส. (2561). *การพัฒนาแบบจำลองสารสนเทศสามมิติเชิงแนะนำสำหรับผลิตภัณฑ์ฟาร์มเกษตรด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ดุสิต ขาวเหลือง และ อภิชาติ อนุกูลเวช. (2562). *การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Augmented Reality (AR) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่างกัน*. รายงานการวิจัย. ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา และแผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี.

วีรวัฒน์ เพ็งช่วยและคณะ. (2556). *การผลิตระบบนำชมภาพเสมือนจริงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

Davis, B., Carmean, C., & Wagner, E. . (2009). *The Evolution of the LMS: From Management to Learning*. The eLearning Guild Research: Suite 200 Santa Rosa, CA,.

รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย

The Form of the Funeral Ritual is Similar of Lanna People and the Thai Khmer People

พิมพ์กัลยา ฤทธิ์เพ็ญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Pimkalaya Ritpen
Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand
E-mail : Pimonmas.r@nsru.ac.th

****

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา 2) ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย 3) วิเคราะห์รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบพหุกรณี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า พิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา ปัจจุบันหลายพื้นที่เริ่มมีการใช้บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานศพ ผสมผสานกับรูปแบบของพิธีกรรมในงานศพแบบดั้งเดิม เช่นเดียวกับในพื้นที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้วิจัย เพื่อความสะดวกมากยิ่งขึ้น

พิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย มีความคล้ายคลึงกับพิธีกรรมในงานศพของชาวไทยทั่วทุกภาค แต่จะมีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างออกไป ซึ่งแสดงออกถึงประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลานาน

รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย ได้แก่ การปฏิบัติก่อนเสียชีวิต การจัดเตรียมสิ่งของก่อนวันฌาปนกิจศพ และ พิธีกรรมในช่วงระหว่างและหลังฌาปนกิจศพ เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า เกิดจากพื้นฐานด้านความเชื่อเพื่อให้ผู้ใกล้เสียชีวิตจากไปอย่างสงบ ความเชื่อเรื่องการเดินทางสู่ภพภูมิใหม่ และ ความเชื่อเรื่องการส่งดวงวิญญาณไปสู่ภพภูมิที่ดี รวมถึงการปฏิบัติตามแนวทางพิธีศพแบบดั้งเดิม

คำสำคัญ: พิธีกรรมในงานศพ; ความเชื่อ; ชาวล้านนา; ชาวเขมรถิ่นไทย

* วันที่รับบทความ : 15 กุมภาพันธ์ 2567; วันแก้ไขบทความ 28 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 ตุลาคม 2567
Received: February 15 2024; Revised: October 28 2024; Accepted: October 30 2024

Abstract

Research on the form of the funeral ritual is similar of Lanna people and the THAI KHMER people aims to study 1) Lanna funeral ceremonies 2) Khmer funeral ceremonies in Thailand 3) Analyze the patterns of funeral rituals that are similar among the Lanna people and the Thai Khmer people. This is a qualitative research in a multiple case format. Collect data with documents Related research Participant observation and in-depth individual interviews.

The results found that 1)Currently, many areas in Lanna use business services. That involves funerals combined with traditional funeral ceremonies as in the area where the researcher is domiciled. For even more convenience 2) Khmer funeral ceremonies in Thailand it is similar to the funeral ceremonies of Thai people from all regions , But there will be a different ethnic identity which expresses traditions and cultures that have been passed down for a long time.3)The form of the funeral ritual include those performed before death, Preparing things before the day of the cremation and rituals during and after cremation.When analyzed, it was found that it was based on the belief that people close to death would pass away peacefully, belief in traveling to a new world and belief in sending souls to a better world.Including following traditional funeral ceremony guidelines

Keywords: Funeral Ceremonies; Belief; Lanna People; The THAI Khmer People

บทนำ

งานศพ เป็นงานที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเสียชีวิต โดยพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในงานศพจะมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละประเทศ แต่ละภูมิภาค แต่ละศาสนา ทั้งนี้จากรายงานของสถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลในประเทศไทย (2565) พบว่า ศาสนาพุทธคือศาสนาที่ประชากรไทยนับถือมากที่สุด รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม และ ศาสนาคริสต์ โดยคิดเป็นร้อยละ 92.5, 5.4 และ 1.2 ตามลำดับ

การจัดงานศพสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาพุทธในประเทศไทย มีความละเอียด และ แฝงด้วยคติธรรมในทุกขั้นตอนของพิธีกรรม ซึ่งในสมัยอดีตจะมีการตั้งบำเพ็ญกุศลศพและสวดอภิธรรมภายในบ้านของผู้เสียชีวิต แต่ปัจจุบันจะจัดขึ้นภายในวัดเพื่อความสะดวกสบายเรื่องสถานที่ และมีธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับความตายเกิดขึ้นเพื่อบ่งบอกถึงสถานะทางการเงินของผู้เสียชีวิต อย่างไรก็ตามในบางพื้นที่ยังคงมีขั้นตอนและพิธีรรมในงานศพแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับรูปแบบทุนนิยม โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ เดิมคืออาณาจักรล้านนา อยู่บริเวณมณฑลพายัพ หรือทิศตะวันตก เป็นดินแดนระหว่างแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาละวิน ส่วนมากทับซ้อนกันบริเวณภาคเหนือตอนบนในปัจจุบัน (พริษฐ์ ชิวารักษ์, 2023) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และ แม่ฮ่องสอน(เพ็ญ สุภา สุขคตะ, 2021) ซึ่งพระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ค่านิยม และการจัดระเบียบสังคมของชาวล้านนา ผ่านขนบธรรมเนียมประเพณี โดยจะเห็นได้จากการแต่งนิทานชาดกเป็นภาษีบาลี เพื่อนำมาใช้เทศน์ในเทศกาลหรือประเพณีสำคัญ (เทพประวิณ จันทร์แรง, 2562 : 41)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกกันโดยทั่วไปว่า ภาคอีสาน ครอบคลุมทั้งหมด 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุดรธานี และ อุบลราชธานี ซึ่งพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดิมเคยอยู่ในเขตอิทธิพลอารยธรรมจากขอม และเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของคนไท-ลาว กลุ่มต่าง ๆ และได้รับอิทธิพลจากศาสนาพาราณ์และศาสนาพุทธ จึงทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมที่หลากหลายของชาติพันธุ์ (สมชาย ณ นครพนม จุฑาทิพย์ โคตรประทุม และ อรสา สายบัว, 2562 : 15)

ทั้งนี้สามารถแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่ในภาคอีสานได้ 2 กลุ่มจากตระกูลภาษา รวมทั้งหมด 13 ชาติพันธุ์ ได้แก่ (1) เขมรถิ่นไทย (2) กูย (3) โซ่/กะโส้ (4) บลู/บรู (5) เญอ/ไทเญอ และ (5) ญัฮกูร/บน (6) ไทโคราช (7) ไทลาว (8) ไทโย้ย (9) ไทญ้อ/ไทย้อ (10) กะเลิง/ไทกะเลิง (11) ไทพวน (12) ผู้ไท และ (13) ไทแสก (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2558 : 30)

เนื่องด้วยผู้วิจัย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้รับรู้และสัมผัสกับพิธีกรรมในงานศพแบบล้านนาทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ผสมผสานกับระบบทุนนิยมในปัจจุบัน ซึ่งพบว่า พิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนาจะมีแนวปฏิบัติด้านความเชื่อและวิถีชีวิตเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้มีโอกาสไปร่วมงานพิธีศพของคนในพื้นที่หมู่ที่ 22 บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งคนในหมู่บ้านทั้งหมด คือ กลุ่มเขมรถิ่นไทย เช่นเดียวกับหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 15 และหมู่ที่ 20 (ทองปาน ศรีวราลักษณ์ : สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2566) ทำให้พิธีกรรมในงานศพที่จัดขึ้นมีความแตกต่างจากชาวล้านนาเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม พบว่ามีพิธีกรรมบางอย่างคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การปฏิบัติก่อนเสียชีวิต การจัดเตรียมสิ่งของก่อนวันฌาปนกิจศพ และ พิธีกรรมในช่วงระหว่างและหลังฌาปนกิจศพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา 2) ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย และ 3) วิเคราะห์รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา
2. ศึกษาพิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย
3. วิเคราะห์รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมร ถิ่นไทย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เรื่อง พิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา

2. ขอบเขตพื้นที่

บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 22 ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ประชากร

งานวิจัย เรื่อง รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่คล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมร ถิ่นไทย เป็นการกำหนดประชากรแบบเจาะจง โดยใช้เครื่องมือการสังเกตุแบบมีส่วนร่วม และ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ประกอบด้วย รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะแกโพรง 1 คน และประชากรในหมู่บ้าน 5 คน รวมเป็น 6 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ชาติพันธุ์ในภาคอีสาน พิธีศพของชาวพุทธ พิธีกรรมงานศพชาวล้านนา พิธีกรรมงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมในงานศพล้านนา และพิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย

4.2 ศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมแล้วบันทึกข้อมูล ดังนี้

1) ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 22 ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2) ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ที่ใกล้เสียชีวิต

3) ขั้นตอนการปฏิบัติภายหลังจากเสียชีวิต

4) พิธีกรรมในช่วงก่อนและหลังฌาปนกิจศพ

4.3 ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามเป็นหลักในการดำเนินงานและบันทึกข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้

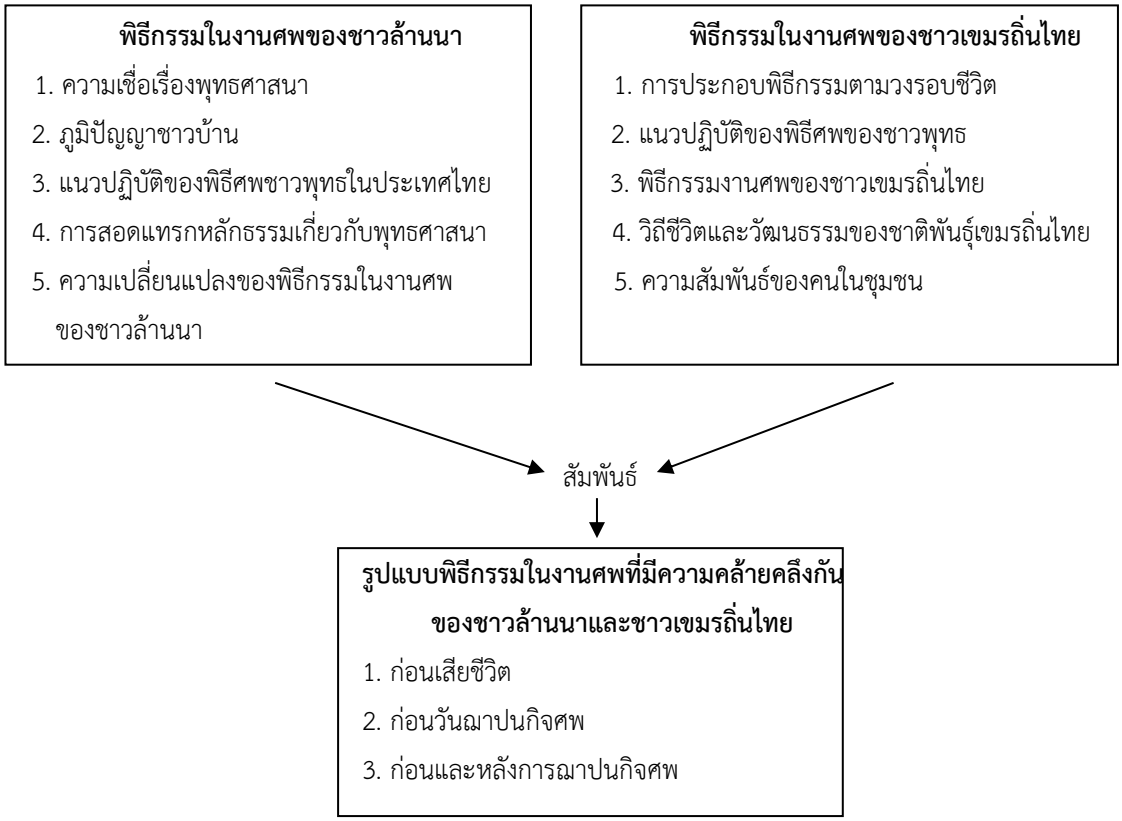
4.4 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำข้อสรุปนำเสนอ ผลการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4.5 สรุปและวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. พิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา

1.1 กระบวนการก่อนเสียชีวิต

เมื่อบุคคลในครอบครัวอยู่ในภาวะวิกฤตใกล้เสียชีวิต จะมีการนิมนต์พระมาเทศน์ “ธรรมมหาวิบาก” พร้อมทั้งให้ลูกหลานผู้ชายเป็นตัวแทนของผู้ใกล้เสียชีวิตนำสวยดอกไม้ (กรวยดอกไม้) ที่ใส่ธูป และเทียน จำนวน 3 ชุด ไปทำการ “ขอสุมาขันแก้วตังสาม” (ขอขมาขันแก้วทั้งสาม) ต่อหน้าพระประธานในวิหาร

และนำไปวางลงในขันแก้ว (พานแก้ว) ทั้ง 3 มุม เพื่อขอขมาพระรัตนตรัย ก่อนเดินทางกลับไปบอกกล่าวกับผู้ใกล้เสียชีวิต เพื่อให้ดวงจิตระลึกถึง คุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมถึงคุณความดีที่เคยได้กระทำมา และจากไปอย่างสงบ

1.2 กระบวนการหลังเสียชีวิต

ภายหลังจากการเสียชีวิต จะอาบน้ำให้ศพเช่นเดียวกับตอนยังมีชีวิต สำหรับการแต่งตัวจะทำแบบกลับด้าน และจัดเตรียมมะพร้าวปอกเปลือก และ ฝ้ายจุงศพ วางบนพานเพื่อวางไว้บนฝาโลง จากนั้นแจ้ง “ปู่จารย์” (อาจารย์) ว่ามีผู้เสียชีวิต “ปู่จารย์” จะเดินทางมาทำพิธีตามแนวปฏิบัติของพิธีศพของชาวพุทธ โดยเริ่มจากการขอขมาศพ การรดน้ำศพ มัดตราสัง ห่อศพ ก่อนทำการเบิกโลงและนำศพเข้าโลง ทั้งนี้ญาติจะนำโกมน้ำมัน (ตะเกียงน้ำมัน) วางไว้บริเวณปลายเท้าผู้ตาย และบริเวณด้านหน้าสำหรับเคารพศพ อย่างละ 1 อัน

1.2.1 การตั้งบำเพ็ญกุศลศพและการสวดอภิธรรม

ในอดีตจัดขึ้นภายในบริเวณบ้าน โดยเริ่มในเวลา 20.00 นาฬิกา ซึ่งจะมีการนิมนต์พระ 4 รูป มาสวดอภิธรรมเป็นทำนองสรภัญญะพร้อมกันทุกรูป และมีการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่เสียชีวิตเป็นลำดับสุดท้าย สิ้นสุดในเวลาไม่เกิน 21.00 นาฬิกา ทั้งนี้ในปัจจุบันส่วนใหญ่จัดขึ้นภายในศาลาวัด โดยเริ่มในเวลา 19.00 ซึ่งเป็นการสวดแบบภาษาบาลีประมาณ 30 นาที และมีการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่เสียชีวิตเป็นลำดับสุดท้าย สิ้นสุดในเวลาไม่เกิน 20.00 นาฬิกา

1.2.2 การทำบุญในงานศพ

การทำบุญจะทำด้วยปัจจัย ซึ่งจะระบุชื่อพร้อมครอบครัวลงไปที่หน้าซองแต่ไม่นิยมเขียนจำนวนเงินลงไป ซึ่งการมอบซองปัจจัยจะมีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ ได้แก่ ใส่ลงในกล่อง พาน หรือ สลุง (ขัน) ที่เจ้าภาพจัดเตรียมไว้ให้ และ มอบให้เจ้าภาพโดยตรง

1.2.3 การจัดเลี้ยงอาหารในงานศพ

สมัยอดีตเป็นการตกลงว่าจ้างสมาชิกภายในชุมชน มาประกอบอาหารในช่วงเวลากลางวันและกลางคืนหลังจากการสวดอภิธรรมเสร็จสิ้น โดยมีข้อจำกัด ได้แก่ ต้องไม่ประกอบอาหารประเภทเส้น ไม่มีวัตถุดิบที่ทำจากขนุน และไม่มีการทำลาบ ทั้งนี้ในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้บริการร้านอาหารที่รับจัดเลี้ยงอาหารแบบบุฟเฟ่ต์ ในขณะที่การจัดเลี้ยงอาหารเวลากลางคืนจะอยู่ในรูปแบบอาหารว่างและเครื่องดื่มมากกว่าอาหารคาว

1.3 การเตรียมการก่อนวันฌาปนกิจศพ

1.3.1 การตั้งปราสาทศพ

ในสมัยอดีตส่วนใหญ่จะใช้ 2 รูปแบบ คือ ปราสาทศพแบบปากกระบาน คือ เรือนศพที่มีแต่หลังคาไม่มีจั่วและยอด ใช้สำหรับศพชาวบ้านทั่วไป และปราสาทศพแบบหลังกลาย คือ เรือนศพที่มี 4 จั่ว

แต่ละจั่วมีชั้นเดียวแต่ไม่มียอดปราสาท ใช้สำหรับบุคคลผู้อาวุโสในหมู่บ้าน คนสูงอายุ หรือ คนที่ได้รับความเคารพจากผู้คนทั่วไป ที่มีฐานะค่อนข้างดี แต่ในปัจจุบันไม่มีการจำกัดลักษณะของปราสาทศพ ยอดปราสาท และจำนวนชั้นของปราสาท ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินของเจ้าภาพหรือผู้ที่เสียชีวิต

1.3.2 การเตรียมตุงสามหาง และ ห่อเข้า (ห่อข้าว)

ญาติจะจัดเตรียมผ้าขาวแล้วนำมาตัดให้มีลักษณะเป็นรูปคน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัว ส่วนลำตัว และส่วนหางที่มี 3 ชาย เรียกว่า ตุงสามหาง โดยเขียนชื่อ นามสกุล วันเกิด วันเสียชีวิต และ อายุของผู้เสียชีวิต ลงไปในส่วนลำตัวผูกกับไม้ไผ่ที่มีความยาวมากพอสมควร แขวนไว้ใกล้ โลงศพ นอกจากนี้ยังมีการเตรียมห่อเข้า ซึ่งประกอบด้วยข้าวเหนียว จิ้น (หมู) ทอด ห่อใบตอง รวมถึงผลไม้ หรือ เมี่ยง ใส่ลงไปในถุงย่ามสีขาวให้เต็ม เพื่อให้ “ปู่จารย์” สะพายไปยังฌาปนสถานในขณะที่เคลื่อนศพ

1.3.3 การจัดคัวตาน (ครัวทาน)

เจ้าภาพจะจัดเตรียมคัวตาน ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งของ เครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน เครื่องครัว ผลไม้ที่มีตามฤดูกาล รวบรวมและจัดเรียงใส่ตะกร้าหาบขนาดใหญ่ที่ทำจากไม้ไผ่ หรือ ตะกร้าเล็ก หรืออาจเป็นเครื่องไทยธรรม เช่น ผ้านวม อาสนะ ยารักษาโรค โดยไม่แกะบรรจุภัณฑ์ออก ซึ่งจะมีการเตรียมนิมนต์พระมาสวดพระพุทธมนต์ ในวันฌาปนกิจศพเป็นจำนวนเลขคู่ เพื่อทำการสุมาคัวตานและเวนตาน ก่อนเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน

1.3.4 การบวชเณรหน้าไฟ

ก่อนวันฌาปนกิจศพจะมีการปลงผมลูกหลานผู้ชายที่สมัครใจบวชอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิต ภายหลังจากการสวดอภิธรรมเสร็จสิ้นโดยพระผู้ใหญ่ ซึ่งเณรบวชใหม่จะร่วมจูงศพในขณะที่ทำการเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน

1.4 วันฌาปนกิจศพ

1.4.1 การสุมาคัวตานและเวนตาน

ในวันฌาปนกิจศพ จะมีการสวดพระพุทธมนต์ตามด้วยการถวายเพลพระเมื่อพระฉันเสร็จและให้พรแล้ว ญาติจะประเคนเครื่องคัวตานที่ได้จัดเตรียมไว้ โดย “ปู่จารย์” จะนำสุมาคัวตานและเวนตานเพื่อถวายแด่พระ เมื่อพระพิจารณาบังสุกุลและให้พรแล้วจึงเตรียมการเคลื่อนศพไปยัง ฌาปนสถานเป็นลำดับถัดไป

1.4.2 การเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถานและการฌาปนกิจศพ

ก่อนเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน จะมีพิธี “ผ่าจ้านผี” (ตัดสายผัวสายเมีย)

โดย “ปู่จารย์” จะให้ฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่ถือสวยดอกไม้ที่ผูกด้วยด้ายสายสิญจน์หันหลังให้กับโลงศพ จากนั้นจะกล่าวคาถาจนจบแล้วใช้มีดหมอตัดด้ายสายสิญจน์ให้ขาดเป็นสองท่อนภายในครั้งเดียว ซึ่งหลังจากทำพิธีเสร็จให้ผู้ที่ได้รับการทำพิธีเดินไปโดยไม่หันกลับมามองและไม่ให้ไปร่วมงานฌาปนกิจศพ

ก่อนทำการเคลื่อนศพจะมีการตั้งแถวเป็นขบวน ดังนี้ ด้านหน้าสุด คือ “ปู่จารย์” ถือตุงสามหางและสะพายห่อเข้า กลางขบวน คือ พระและเณรที่บวชใหม่ ท้ายขบวนคือ ญาติหรือผู้ที่มาร่วมส่งศพ ภายหลังจากที่มาถึงยังฌาปนสถานแล้วจะมีการปฏิบัติตามธรรมเนียมพิธีศพเช่นเดียวกับทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทั้งนี้ก่อนนำร่างเข้าเตาเผา สัปเหร่อจะให้ญาตินำน้ำขมิ้นส้มป่อย รดที่ศพอีกครั้ง เมื่อเข้าสู่ช่วงของการฌาปนกิจจะมีการจิบอกไฟ (จุดพลุไฟ) ซึ่งมีหลายรูปแบบตามฐานะทางการเงินของเจ้าภาพ เพื่อส่งดวงวิญญาณไปสู่สรวงสรรค์ สำหรับปราสาทศพจะทำการเผาแยกที่เชิงตะกอน

1.5 การเก็บอัฐิ

การเก็บอัฐิจะทำตอนเช้าถัดจากวันเผา โดยสัปเหร่อจะนำกระดูกมาห่อผ้าดิบ เพื่อนำมาทำพิธีบังสุกุลให้แก่ผู้เสียชีวิต ในระหว่างนี้ญาติจะจัดเตรียมจีวรพระจำนวน 4 ชุด พร้อมสวยดอกไม้ วางลงบนพานทั้ง 4 มุม จากนั้นปูกระดาษหรือผ้าขาวรองก่อนคลี่ผ้าดิบออก นำใบไม้หรือดอกไม้โรยลงไปบนกระดูกของผู้เสียชีวิต พระชักบังสุกุล ตามด้วยการรดน้ำ และ พรมน้ำขมิ้นส้มป่อยลงไปบนกระดูกเพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิต ก่อนนำอัฐิส่วนหนึ่งกลับบ้าน และ อีกส่วนหนึ่ง นำฝังไว้บริเวณกำแพงวัด และ / หรือ รอบเขตวัด หรือ นำไปลอยอังคาร หลังจากนั้น ประธานฝ่ายสงฆ์จะทำการสึกให้เณรที่บวชหน้าไฟ เป็นการสิ้นสุดพิธีกรรมศพของชาวล้านนา

2. พิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย

2.1 กระบวนการก่อนเสียชีวิต

เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่ในภาวะวิกฤติใกล้เสียชีวิต ญาติจะเดินทางไปนิมนต์พระอาจารย์ที่อยู่ใกล้บ้านมาทำการสวดตัดกรรม พร้อมจัดเตรียมอาหารคาว หวาน รวมถึง สลาเธือร์ (หมากธรรม)

เพื่อทำพิธี เมื่อพระอาจารย์มาถึงแล้ว ญาติจะนำสิ่งของที่เตรียมไว้มาวางที่โต๊ะ หรือ เก้าอี้ด้านบนศีรษะของ ผู้ใกล้เสียชีวิต ตามด้วยการคลุมผ้าห่มทั้งตัว ก่อนจุดธูปเทียน บูชา พระรัตนตรัยและสวดมนต์พร้อมกับลูกหลานของผู้ใกล้เสียชีวิต เพื่อให้ดวงจิตของผู้ใกล้เสียชีวิตได้ระลึกถึงพระรัตนตรัย เวลาไม่เกิน 20 นาที ซึ่งภายหลังจากทำพิธีผู้ที่ใกล้เสียชีวิตจะค่อย ๆ หมดลมหายใจไปอย่างสงบ

2.2 กระบวนการหลังเสียชีวิต

ภายหลังจากเสียชีวิต ชาวเขมรถิ่นไทยไม่นิยมอาบน้ำศพในทันที แต่จะรอเอาว์จารย์ (พ่อจารย์) เดินทางมาถึงบ้านของผู้เสียชีวิตและทำการขอขมาศพก่อน จากนั้นจึงจะทำการเช็ดตัวและแต่งตัวให้ศพแบบกลับด้าน ตามด้วยการรดน้ำศพ มัดตราสัง และห่อศพ โดยเอาว์จารย์จะเตรียม “เปบาย” (กระทงใบตองใส่ข้าว) จำนวนทั้งหมด 4 ชุดมาจากบ้านเพื่อนำมาใส่อาหารคาว หวาน ผลไม้ ที่เจ้าภาพจัดเตรียมไว้ เพื่อทำพิธีเบิกโลง โดยเริ่มจากการนำเปบายวางไว้บริเวณมุมทั้ง 4 มุมของโลงศพ ตามด้วยการท่องคาถาและทำน้ำมนต์เพื่อใช้ในการเบิกโลงก่อนนำมาพรมบนฝาโลงและพื้นโลง เทเหล้าและน้ำหวานก่อนนำศพเข้าโลง

2.2.1 การตั้งบำเพ็ญกุศลศพและการสวดอภิธรรม

การตั้งบำเพ็ญกุศลศพและการสวดอภิธรรมจะทำภายในบริเวณบ้านตามฐานะทางการเงินของเจ้าภาพ โดยมีระยะเวลาอย่างน้อย 1 วัน อย่างไรก็ตามต้องขึ้นอยู่กับพระอาจารย์ ผู้ที่เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ในการฌาปนกิจศพเป็นหลัก เนื่องจากต้องมีการจัดเตรียมสถานที่และทำพิธีภายหลังจากการฌาปนกิจศพ

สำหรับการสวดอภิธรรมมีทั้งหมด 3 ช่วงเวลา ได้แก่ เช้า เวลา 07.00 นาฬิกา เพล เริ่มเวลา 10.00 นาฬิกา โดยจะมีการถวายอาหารเช้า และ เลี้ยงเพลพระ หลังจากการสวดอภิธรรม ตอนเย็นเริ่มเวลา 18.00 นาฬิกา สิ้นสุดในเวลา 19.00 นาฬิกา โดยในทุกช่วงเวลาจะนิมนต์พระ ไม่เกิน 12 รูป ซึ่งจะมีเพียง 4 รูปที่สวดอภิธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที ตามด้วยการถวายปัจจัย และ กรวดน้ำอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิตในลำดับสุดท้าย

2.2.3 การทำบุญในงานศพ

การทำบุญในงานศพจะมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งการนำผ้าขาวม้า ผ้าไหมทอมือ ผ้าซิ่นหมอนสี่เหลี่ยม รวมไปถึง ข้าวสาร ธูป เทียน หรือ วัตถุดิบในการประกอบอาหาร อย่างใดอย่างหนึ่งมามอบให้เจ้าภาพตามกำลัง มากกว่าการทำบุญด้วยปัจจัย

2.2.4 การจัดเลี้ยงอาหารในงานศพ

การจัดเลี้ยงอาหารในงานศพ จะมีการทำอาหารทั้งในเวลาเช้า กลางวัน และเย็น ซึ่งเป็นอาหารที่รับประทานกันทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องอาหารประเภทเส้น ซึ่งอาหารที่เป็นที่นิยม คือ ผัดวุ้นเส้นใส่หน่อไม้ ผัดหมี่ น้ำพริก และ ผักต้ม อย่างไรก็ตามมีอาหารพื้นบ้านที่จะมีการทำรับประทานเฉพาะในงานศพเท่านั้น คือ ซันลอเจก (แกงกล้วย) ซึ่งจะพบได้เฉพาะในพิธีกรรมงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย

2.3 การจัดเตรียมเชิงบาตร เสื้อผ้า และรองเท้า

ครอบครัวของผู้เสียชีวิตจะจัดเตรียมเชิงบาตรก่อนวันฌาปนกิจศพ ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องมือทำการเกษตร เครื่องครัว สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน และ ฟูก เป็นต้น เพื่อใช้ถวายพระก่อนทำการฌาปนกิจศพ ซึ่งถือเป็นการทำบุญและอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ผู้ตาย สำหรับเสื้อผ้า และ รองเท้า จะเป็นเสื้อผ้าและรองเท้าที่ผู้เสียชีวิตยังไม่เคยใส่ หรืออาจซื้อจากร้านค้าที่มีลักษณะใกล้เคียง หรือ แบบที่ผู้เสียชีวิตชอบ เพื่อทำพิธีแปรธาตุ

2.4 วันฌาปนกิจศพ

2.4.1 การเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถานและการฌาปนกิจศพ

ก่อนเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน ด้านบนรถลากศพจะมีพระจำนวน 4 รูป นั่งประจำทั้ง 4 ด้านของโลงศพเพื่อทำการสวดมาติกาในระหว่างเคลื่อนศพ และจะมีการตั้งแถวขบวนของลูกหลาน โดยแถวหน้าสุดเป็นชุดขบวนที่ประกอบไปด้วยลูกหลานซึ่งถือเทียน ใบลาน รูปของผู้เสียชีวิต ธูปเล่มใหญ่ ผ้าไตรจีวร และลูกมะพร้าวปักใบตองเสียธูปและธนบัตร แถวกลางขบวน คือ พระ และ เณรที่บวชหน้าไฟ ตามด้วย

ลูกหลานที่เป็นผู้หญิง แต่งกายและโพกศีรษะด้วยผ้าสีขาว ซัดข้าวตอกในระหว่างที่เคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน ลำดับสุดท้ายคือ ผู้ที่มาร่วมส่งศพ โดยมีการจุดประทัดขนาดเล็กรวมถึงหว่านกัลปพฤกษ์ระหว่างทางไปจนถึงฌาปนสถาน สำหรับเชิงบาตรที่เตรียมไว้จะถูกนำมาวางไว้บริเวณด้านข้างของเมรุ เพื่อถวายพระก่อนทำการฌาปนกิจศพ

ภายหลังจากมาถึงบริเวณฌาปนสถาน จะเรียนเชิญเจ้าภาพที่มีความประสงค์จะร่วมทำบุญถวายปัจจัยแก่พระและเณร เข้าถวายปัจจัยตามลำดับจนเสร็จสิ้น จากนั้นจึงปฏิบัติตามธรรมเนียมพิธีศพของชาวพุทธ ต่อด้วยการถวายเชิงบาตรให้พระก่อนทำการฌาปนกิจศพ โดยก่อนที่จะมีการฌาปนกิจศพจะมีการจุดพลุเพื่อเป็นสัญญาณบอกให้เทวดาได้รับรู้และนำพาดวงวิญญาณไปสู่สรวงสรรค์

2.5 การแปรธาตุและการฉลองอัฐิ

แปรธาตุจะทำภายในวันเดียวกันหลังจากการฌาปนกิจศพ โดยสัปเหร่อจะนำกระดูกของผู้เสียชีวิตมาเรียงเป็นรูปคนบนแผ่นสังกะสีขนาดใหญ่ นำดินเหนียวมาปั้นเป็นรูปหน้า ปูทับด้วยผ้าขาว นำเสื้อผ้าและรองเท้าที่เตรียมไว้มาวางด้านบน จากนั้นทำพิธีส่งดวงวิญญาณ เมื่อเสร็จแล้วจะนำทั้งหมดออก แล้วนำใบตองมาปิดทับ ตัวแทนผู้ช่วยสัปเหร่อจะทำเสียงไก่ขันปลุกให้ร่างนั้นตื่น แล้วทำการยกใบตองขึ้น โดยนำไปวางไว้บริเวณทิศเหนือ ลูกหลานจะพากันป้อนข้าว ขนม และ ผลไม้ ลำดับสุดท้ายคือ การเก็บและล้างกระดูกเพื่อบรรจุในโกศก่อนแห่ไปทำบุญอัฐิที่บ้าน ซึ่งในระหว่างทางจะมีการร้องเพลงอย่างสนุกสนาน ญาติจะนิมนต์พระมาสวดทำบุญอัฐิในตอนเย็นวันเดียวกัน หลังจากเสร็จสิ้นพิธีทางสงฆ์แล้ว ญาติ ลูกหลาน รวมถึงผู้ใกล้ชิดจะทำพิธีลึกต็วง (ยกธง) โดย ต็วง ทำจากผ้าไหมที่ด้านล่างเย็บเป็นถุงใส่เงิน ซึ่งลูกหลานรวมถึงผู้ที่มาร่วมพิธีจะนำเงินใส่ถุงนั้น ทั้งนี้ก่อนจะทำการยกธงจะมีการ โห่นำ 3 ครั้ง จึงปล่อยธง ตามด้วยการยิงพลุเพื่อให้เทวดารับรู้ว่าลูกหลานได้ทำบุญส่งดวงวิญญาณของผู้ตายไปสู่สรวงสรรค์ เช้าวันถัดมาจะนิมนต์พระพร้อมเณรที่บวชหน้าไฟ มาสวดพระพุทธมนต์หลังจากเสร็จสิ้นจะมีการใส่บาตร จากนั้นประธานฝ่ายสงฆ์จะทำการสึกให้เณรที่บวชหน้าไฟ เป็นการสิ้นสุดพิธีกรรมศพของชาวเขมรถิ่นไทย

รูปที่ 3 พิธีลึกต็วงส่งดวงวิญญาณของชาวเขมรถิ่นไทย บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ที่ 22 ต.สะแกโพรง จ.บุรีรัมย์

3. รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย

จากการวิเคราะห์รูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย ผู้วิจัยพบว่า มีพื้นฐานมาจากความเชื่อ การปฏิบัติตามแนวทางพิธีศพแบบดั้งเดิม และ ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งจำแนกเป็น 4 ช่วง ได้แก่

3.1 ช่วงก่อนเสียชีวิต

ชาวล้านนาจะมีการนิมนต์พระมาสวดคัมภีร์ “ธรรมมหาวิบาก” อีกทั้งให้ลูกหลานผู้ชายเป็นตัวแทนของผู้ใกล้เสียชีวิตไปทำการ “สุมาขันแก้วตังสาม” ที่วัดใกล้บ้าน ในขณะที่ชาวเขมรถิ่นไทยจะนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อตัดกรรม ซึ่งจะเป็นการสวดมนต์ร่วมกันระหว่างญาติของผู้ใกล้เสียชีวิต

วิธีการปฏิบัติต่อผู้ใกล้เสียชีวิตของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย ในเชิงวิเคราะห์พบว่า เกิดมาจากพื้นฐานความเชื่อว่า หากผู้ใกล้เสียชีวิตยังมีความห่วง ยังไม่ปล่อยวาง รอคอยผู้ใกล้ชิด หรือ ยังไม่หมดกรรม การทำพิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ดวงจิตผู้ใกล้เสียชีวิตระลึกถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมถึงความดีที่ได้เคยกระทำมา หมดห่วง พ้นวิบากกรรม และจากไปอย่างสงบ

3.2 ช่วงก่อนวันฌาปนกิจศพ

ชาวล้านนาจะจัดเตรียมคัวตานและเวนตาน (ถวายพระ) ก่อนเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน ขณะที่ชาวเขมรถิ่นไทยจะจัดเตรียมเชิงบาตรเพื่อถวายพระก่อนทำการฌาปนกิจศพ สิ่งที่เหมือนกันของคัวตาน และเชิงบาตร คือ เป็นการเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการจัดเตรียมตุงสามหาง รวมถึงถุงห่อเข้า เพื่อใส่อาหาร ผลไม้ หรือ เมี่ยง ลงไปจนเต็ม เพื่อให้ “ปู่จารย์” ถือตุงและสะพายถุงห่อเข้า ในขณะเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน

ขณะที่ชาวเขมรถิ่นไทยมีการเย็บ ต็วง ที่มีถุงใส่เงินไว้ที่หาง โดยญาติจะนำเงินใส่ลงไปในถุง หลังจากยกธงขึ้นแล้ว เช้าวันรุ่งขึ้นจะมีการปลดลงมาเพื่อถวายเงินที่อยู่ในถุงนั้นให้กับพระ เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ผู้ที่เสียชีวิตและเพื่อให้นำเงินไปใช้ในภพหน้า

การจัดเตรียมคัวตาน และเชิงบาตร รวมถึงการถวายสิ่งของที่จัดเตรียมให้พระในเชิงวิเคราะห์ พบว่า เป็นการปฏิบัติตามแนวทางพิธีศพแบบดั้งเดิมทั้งของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย สำหรับการตัดเย็บตุงสามหาง ห่อเข้า รวมถึง การเย็บต็วง พบว่า เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยเชื่อว่าการนำสิ่งของ เครื่องใช้ และเงิน ถวายพระ จะทำให้ผู้เสียชีวิตได้นำไปใช้ในระหว่างการเดินทางสู่ภพภูมิใหม่ และ เพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิต

3.3 ช่วงก่อนฌาปนกิจศพ

ก่อนฌาปนกิจศพทั้งชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทยจะมีการจุดพลุ โดยเชื่อว่าเป็นการบอกกล่าวให้เทวดารับรู้และนำพาดวงวิญญาณไปสู่ภพภูมิที่ดี หรือ ขึ้นสู่สรวงสรรค์

3.4 ช่วงหลังการฌาปนกิจศพ

หลังการฌาปนกิจศพชาวล้านนาจะมีการทำบุญอัฐิ โดยการนิมนต์พระมาชักบังสุกุลเป็นจำนวน 4 รูป ก่อนรดน้ำและพรมน้ำขมิ้นส้มป่อยลงไปที่กระดูก หลังจากนั้นจะนำไปเก็บไว้ที่บ้าน และฝังไว้บริเวณต้นไม้ และ/หรือ กำแพงวัด หรือ นำไปลอยอังคาร ในขณะที่ชาวเขมรถิ่นไทยจะนิมนต์พระมาสวดพระพุทธมนต์และใส่บาตรหลังเสร็จสิ้นพิธี ก่อนทำบุญตามระยะเวลา 7 วัน 90 วัน หรือ 100 วัน เป็นต้น ในเชิงวิเคราะห์ พบว่า เป็นการปฏิบัติตามแนวทางพิธีศพแบบดั้งเดิมทั้งของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทยโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ผู้เสียชีวิต และเพื่อความสบายใจของลูกหลาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. พิธีกรรมในงานศพของชาวล้านนา

ก่อนเสียชีวิตจะมีการนิมนต์พระมาเทศน์คัมภีร์ “ธรรมมหาวิบาก” เพื่อให้ผู้ที่ใกล้เสียชีวิตพ้นจากวิบากกรรมและความทรมาน สอดคล้องกับการศึกษาของพระครูบัณฑิตปริยัตยาทร (ประเวศ ปัญญาวโร). (2560 : 58-59) ว่าเมื่อมี “คนลำบาก” คือ คนที่เจ็บป่วยหรือเป็นโรคชรา หมดหนทางรักษา แต่ยังมีชีวิตอยู่หลายเดือน ผู้เฒ่าผู้แก่จะแนะนำให้ลูกหลานไปนิมนต์พระที่วัดนำคัมภีร์ “ธรรมมหาวิบาก” มาเทศน์ให้คนลำบากฟัง โดยเชื่อว่าภายใน 3 วัน 7 วัน ถ้าไม่หายก็จะตาย เช่นเดียวกับ อภิธาน สมใจ (2541 : 82-84) สรุปว่า หาก “คนลำบาก” นอนเจ็บอยู่นาน ลูกหลานอาจนิมนต์พระสงฆ์มาเทศน์คัมภีร์ “ธรรมมหาวิบาก” เพราะเชื่อว่าถ้ายังไม่ถึงเวลาจะหายจากโรคในเวลา 3 วัน แต่หากหมดอายุขัยก็จะตายภายใน 3 วันเช่นกัน

การตั้งบำเพ็ญกุศลศพและการสวดอภิธรรม ในอดีตจัดทำในบ้านและเป็นการจ้างวานสมาชิกในหมู่บ้านหรือคนรู้จักกับผู้เสียชีวิต แต่ปัจจุบันใช้บริการการใช้บริการร้านอาหารที่รับจัดเลี้ยงอาหาร แบบบุฟเฟ่ต์ และ อาหารว่างและเครื่องดื่มซึ่งแจกให้ผู้มาร่วมงานศพภายหลังจากสวดอภิธรรมเสร็จสิ้น เช่นเดียวกับปราสาทศพที่จะมีกี่ชั้นขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินของผู้เสียชีวิต รวมถึงบอกไฟที่ใช้จุดก่อนนำร่างเข้าเตาเผา สอดคล้องกับข้อสรุปของศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ (2560 : 493) ว่า งานศพในปัจจุบันเป็นสิ่งสะท้อนสถานะทางการเงินของผู้ตาย เมื่อคนมีฐานะดีเสียชีวิตการจัดพิธีศพย่อมจัดดีตามฐานะ

การทำตุงสามหาง และ ห่อเข้า แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แฝงด้วยคติธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ (2548 : 27-29) ระบุว่า ตุงสามหาง ถือเป็นปริศนาธรรมสื่อถึงโลกทั้ง 3 ได้แก่ เทวโลก มนุษย์โลก และ ยมโลก เพื่อเตือนสติให้มนุษย์ได้ประพฤติตนตามกรอบประเพณี และ ศีลธรรม สำหรับ ห่อเข้า ชาวล้านนามีความเชื่อว่าผู้ตายจะได้นำไปกินในระหว่างเดินทางไปยังภพภูมิหน้าและระหว่างการเดินทางไปไหว้พระธาตุเกศแก้วจุฬามณีบนสรวงสวรรค์

2. พิธีกรรมในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย

ก่อนเสียชีวิต จะมีการนิมนต์พระมาสวดตัดกรรม โดยญาติจะเตรียมอาหาร และ สลาเธือร์ เพื่อการประกอบพิธี สอดคล้องกับปิยพนธ์ กระแสโสม. (2023) ที่ระบุว่า ชาวไทยเขมรมีความเชื่อเรื่องผี และนับถือพระพุทธศาสนา ที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมอย่างแยกไม่ออก ซึ่งในการประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อจะมีการจัดเครื่องบูชาที่แสดงให้เห็นถึงการนับถือพระพุทธศาสนา เรียกว่า “สลาเธือร์” ซึ่งพบได้ในทุกพิธีกรรมของชาวไทยเขมร รวมถึงพิธีกรรมในงานศพ ทำนองเดียวกับกับสมชาย ณ นครพนม และคณะ (2562: 103) ที่ระบุว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประเพณีและพิธีกรรมที่ผสมผสานทั้งพารมณ์ พุทธ และ ผี ซึ่งภายหลังจากการตัดกรรม ผู้ที่ใกล้เสียชีวิตจะค่อย ๆ หมดลมหายใจไปอย่างสงบ สอดคล้องกับ ศรินธร รัตน์เจริญขจร (2559) ที่ระบุว่าหลังจากประกอบพิธีผู้ป่วยบางคนมีอาการดีขึ้น แต่ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตหลังจากประกอบพิธีไม่กี่วัน

อาหารที่ทำเฉพาะในงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย คือ ซันเลอเจก หรือ แกงกล้วย สอดคล้องกับอภิรัตน์ อรรถเทวิน (2554) ที่ระบุว่า เมื่อมีคนตายในหมู่บ้าน เจ้าของงานจะจัดหาอาหารต้อนรับผู้มาร่วมงานศพ ซึ่งมักจะทำแกงกล้วยเป็นอาหารหลัก เพราะบ้านเกือบทุกหลัง นิยมปลูกต้นกล้วย อีกทั้งมีความเชื่อว่าเป็นการตัดสายสัมพันธ์ ระหว่างผู้ตายกับญาติมิตรที่ยังมีชีวิตอยู่

ระหว่างการเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน บนรถที่มีโลงศพตั้งอยู่จะมีพระประจำทั้ง 4 มุม เพื่อสวดมาติกา ส่วนด้านล่างมีการตั้งแถวเป็นขบวน โดยบริเวณกลางขบวนถัดจากพระและเณรบวชใหม่ คือ ลูกหลานที่เป็นผู้หญิงแต่งกายและโพกศีรษะด้วยผ้าสีขาว ซัดข้าวตอกในระหว่างที่เคลื่อนศพไปยังฌาปนสถาน สอดคล้องกับประยูร ทรงศิลป์ (2562 : 34-35) ว่า ขบวนแห่ศพจะมีคนซัดข้าวตอกซึ่งจะมีกี่คนก็แล้วแต่ส่วนมากเป็นลูกหลานผู้หญิงนุ่งขาวห่มขาว ทำหน้าที่ซัดข้าวตอกไปซ้ายขวาสลับกันโดยไม่หันไปมอง ทั้งนี้บนรถยนต์ หรือ รถตั้งศพ มีพระสงฆ์ 4 รูป นั่งอยู่รอบโลงศพทั้ง 4 มุมสวดมาติกา

การแปรธาตุจะทำภายในวันเดียวกันหลังจากการฌาปนกิจศพ โดยหลังจากที่เสร็จสิ้นพิธีส่งดวงวิญญาณ จะนำใบตองมาปิดทับเถ้ากระดูก จากนั้นจะมีการปลุกให้ร่างตื่นด้วยการทำเสียงไก่ขัน ของตัวแทนสัปเหร่อ และยกใบตองขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้นำอาหาร ขนม และ ผลไม้ไปป้อนที่บริเวณเถ้ากระดูก ก่อนจะเก็บและล้างกระดูกใส่ผ้าขาวและบรรจุลงโกศ เพื่อแห่กลับบ้าน นำไปทำบุญอัฐิ ทำนองเดียวกับประยูร ทรงศิลป์ (2562 : 39) ที่กล่าวว่า การแปรธาตุที่นิยมกัน คือ เมื่อไฟดับสนิทแล้วเอาเมล็ดถั่ว งา โรยไปในกองเถ้ากระดูก นำใบตองมาปิด ยกใบตองขึ้นแล้วกล่าวว่า “ลูกหลานได้ทำการแปรธาตุแล้ว ขอให้ไปเกิดในสวรรค์ที่แสนสุขเถิด” แล้วโยนใบตองไปทางทิศเหนือเสร็จแล้วทำกองเถ้ากระดูกเป็นรูปคน มีหัว มือ เท้า และให้ลูกหลานตอบคำถามว่า เถ้ากระดูกที่เห็นนี้เหมือนคนตายหรือไม่ จำนวน 3 ครั้ง โดยลูกหลานจะตอบว่า “ไม่เหมือน” จำนวน 2 ครั้ง ส่วนครั้งสุดท้ายจะตอบว่า “เหมือนและสวยมาก” อาจารย์ผู้ทำพิธี กล่าวว่า “ตอนนี้ไปเกิดใหม่แล้ว” ลูกหลานจะเลือกเก็บอัฐิแล้วนำไปล้างน้ำส้มป่อยและน้ำมะพร้าวอ่อน นำใส่โกศตั้งบูชาที่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การวิจัยเรื่องรูปแบบของพิธีกรรมในงานศพที่มีความคล้ายคลึงกันของชาวล้านนาและชาวเขมรถิ่นไทย สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพิธีกรรมในงานศพแบบดั้งเดิมของชาวล้านนา และ พิธีศพของชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย ซึ่งมีการสอดแทรกวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงมีคติธรรมทางพระพุทธศาสนาแฝงอยู่ทุกขั้นตอนของพิธีกรรม

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ/หรือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรี หรือ กลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องแต่งกาย เนื่องจาก ทุกหมู่บ้านในตำบลสะแกโพรง ยังคงมีการทอผ้าไหมด้วยมือ และนำไปใช้ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ รวมถึงการใส่มาร่วมในงานศพ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนมธรรมเนียมประเพณีด้านการแต่งกายของชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทยให้คงอยู่สืบไป

3. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่พาบุตรหลานซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็กมาร่วมในงานศพ ควรแต่งกายด้วยชุดผ้าไหม รวมถึงผ้าซิ่นแบบทอมือ หรือ อาจทอผ้าซิ่นให้เฉพาะสำหรับเด็กเล็กสวมใส่ เนื่องจากในพื้นที่ยังคงมีการทอผ้าไหมด้วยตนเอง และปัจจุบันพบการแต่งกายในลักษณะดังกล่าวในเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ลูกหลานได้ศึกษาไว้เป็นแบบอย่างที่ดีในการสืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย

เอกสารอ้างอิง

ทองปาน ศรีวราลักษณ์. (2566). *สัมภาษณ์.* ชาติพันธุ์ของสมาชิกในหมู่บ้าน การเคลื่อนศพไปยังฌาปนสถานและการถวายเชิงบาตร. วันที่ 16 ธันวาคม 2566 บ้านเลขที่ 31/1 หมู่ที่ 22 บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.

ประยูร ทรงศิลป์. (2562). *เอกสารการสอนชุดวิชา พื้นฐานสังคมและวัฒนธรรมเขมรหน่วยที่ 9*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยพนธ์ กระแสโสม. (2023). สลาเธือร์ : ในพิธีกรรมงานศพชาวไทยเขมร. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2567. แหล่งที่มา: https://www2.m-culture.go.th/surin/ewt_dl_link.php?nid=3152&filename=index

พระครูบัณฑิตปริยัตยาทร (ประเวศ ปัญญาวโร). (2560). *ศึกษาวิเคราะห์คติธรรมเกี่ยวกับประเพณีงานศพในล้านนา*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พริษฐ์ ชิวารักษ์. (2023). ลานนา ล้านนา : การเมืองเรื่องไม้โทกับอาณานิคมความรู้ในล้านนา. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา : https://www.the101.world/lanna-history-13/

เพ็ญสุภา สุขคตะ. (2021). ลานนา-ล้านนา มหาวิวาทะ ห้าทศวรรษ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา : https://www.facebook.com/notes/1300332503651338/

มาลี ดาวรีรัมย์. (2566). *สัมภาษณ์.* การทำบุญและการแต่งกายมาร่วมในงานศพ. วันที่ 16 ธันวาคม 2566. บ้านเลขที่ 45 หมู่ 15 บ้านสะแกโพรง ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.

ศรินธร รัตน์เจริญขจร. (2559).“ตัดกรรม รำแม่มด” พิธีกรรมรักษาใจ. *ออนไลน์* . สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา : https://www.budnet.org/sunset/node/489

ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพิธีกรรมการจัดงานศพของชาวล้านนา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.* 6 (2), 487-499.

สถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลในประเทศไทย. (2565). รายงานว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนานานาชาติในประเทศไทย พ.ศ. 2565. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา : https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2022-international-religious-freedom-report-thailand-th/

สมชาย ณ นครพนม และคณะ. (2562). *ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอีสาน.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สมชาย ศรีวราลักษณ์. (2566). *สัมภาษณ์.* เครื่องบูชาในพิธีตัดกรรมและพิธีเบิกโลง. วันที่ 17 ธันวาคม 2566 บ้านเลขที่ 24 หมู่ที่ 4 บ้านโนนแดง ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

สมร ชนะมาร. (2566). *สัมภาษณ์.* การตัดกรรมในพิธีกรรมงานศพของชาวเขมรถิ่นไทย. วันที่ 15 ธันวาคม 2566 บ้านเลขที่ 80 หมู่ที่ 6 บ้านหนองจิก ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2558). *โสวัฒนธรรมอีสานในงานวิจัย.* เชียงใหม่: บลูมมิ่ง ครีเอชั่น.

สุบิน วุฒิยาสาร. (2566). *สัมภาษณ์.* การเตรียมเชิงบาตรในงานศพ. วันที่ 16 ธันวาคม 2566. องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกโพรง 218 หมู่ที่ 15 ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

สุพิม พลสูงเนิน. (2566). *สัมภาษณ์.* การยกธงในงานบุญฉลองอัฐิ. วันที่ 17 ธันวาคม 2566 บ้านเลขที่ 24 หมู่ที่ 4 บ้านโนนแดง ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่. (2548). *ปริศนาธรรมในพิธีกรรมล้านนา*. เชียงใหม่: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่

เทพประวิณ จันทร์แรง. (2562). ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในล้านนา : การวิเคราะห์ข้อมูลจากคัมภีร์และหลักฐานทางโบราณคดี. *วรสารพุทธศาสตร์ศึกษา.* 10 (1), 39-50.

อภิธาน สมใจ. (2541). *งานศพล้านนา ปราสารทนกหัสดีลิงค์สู่ไม้ศพ*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อภิรัตน์ อรรถเทวิน. (2554). ซันลอเจก (แกงกล้วย). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2566 แหล่งที่มา : http://m-culture.in.th/album/view/97145/

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Thai Reading Comprehension Skills and Learning Achievement Using 5W1H Technique with Practical Skill Packages of Grade 6 Students

ธัญจิรา หงส์พิพิธ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Tanjira Hongpipit and Sangsuree Daungkamnoi
Northeastern University, Thailand
Corresponding Author, Email: Tanjira.h40@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนสนขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 17 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า มีคะแนน 20.41 คิดเป็นร้อยละ 81.65 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ของนักเรียนทั้งหมด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนน 22.65 คิดเป็นร้อยละ75.49 ซึ่งมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

* วันที่รับบทความ : 29 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 4 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 6 ตุลาคม 2567
Received: September 29 2024; Revised: October 4 2024; Accepted: October 6 2024

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.79)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ; ทักษะการอ่านจับใจความ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop Thai Reading Comprehension Skills and study the learning achievement of Grade 6 students using The 5W1H technique with practical skill packages aiming for an average score passing the criteria of 70 percent and 70 percent of the total number of students passing the criteria; 2) study the satisfaction of Grade 6 students towards the learning management using the 5W1H technique with practical skill packages. The research was conducted from the pre-experimental research design with the one-group posttest design. The target group was 17 of Grade 6 students at Suan Son Khon Kaen School, under the Office of the Private Education Commission, for the academic year 2024. These students were selected through purposive selection. The instruments used in this research include: (1) 5 learning management plans, covering 10 hours; (2) achievement test as a multiple-choice test consisting of 30 items; (3) satisfaction questionnaire of 5-point scale questionnaire with 15 items for data analysis, which was conducted using basic statistical methods, including mean, standard deviation, and percentage.

The research results were found that:

1. Thai Reading Comprehension Skills using the 5W1H technique with practical skill packages for Grade 6 students showed that they scored and average of 20.41 which was 81.65 percent, There were 15 students who passed the 70 percent criteria , accounting for 88.23 percent of the total number of students, which was higher than the set criteria. The learning achievement showed that students scored an average of 22.65 which was 75.49 percent, passing the 70 percent criteria . There were 14 students who passed the 70 percent criteria , accounting for 82.35 percent which was in accordance with met the set criteria.

2. Student satisfaction with the learning management using the 5W1H technique with practical skill packages was overall at a high level ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.79)

Keywords: 5W1H Technique with Practical Skill Packages; Reading Comprehension Skills; Learning Achievement; Satisfaction

บทนำ

ในปัจจุบันโลกได้พัฒนาค่อนข้างมากและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมทุกภาคส่วน ครูจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ มุ่งเน้นให้มีทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน

ในศตวรรษที่ 21 นี้ โดยผู้เรียนต้องมี ความรู้ ทักษะที่จำเป็น ตลอดจนการเตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการแข่งขันทางสังคม ในปัจจุบันค่อนข้างสูง ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ (สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล , 2561) โดยเฉพาะทักษะขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้เรียนต้องมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยครูจัดรูปแบบกิจกรรมและเนื้อหาสาระให้สอดคล้องต่อความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) จึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย ทั้งการอ่าน การฟัง การดู การพูด และการเขียน เพราะภาษาไทยเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับคนไทย ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในวิทยาการทุกแขนง สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 39-40)

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน ภาพรวมยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร อาทิ ผู้เรียนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาบางคน ยังไม่สามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตได้ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาเด็กไทยไม่รักการอ่าน เป็นปัญหาที่พบมากในทุกภาคส่วน ฉะนั้นจึงต้องแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เพราะการอ่านถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยยังคงประสบปัญหาหลายด้าน ซึ่งอาจจะเกิดจากสภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้เรียน สภาพแวดล้อม หลักสูตรและหนังสือเรียน ทั้งนี้ปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้ด้วยการร่วมมือของทุกฝ่าย ช่วยในการพัฒนาเพื่อจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้มากที่สุด (อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, 2563 : 23)

การอ่านจับใจความ เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของการอ่านหลากหลายรูปแบบโดยอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมาย สาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างถูกต้อง ดังที่ ชุติมา ยอดตา (2561 : 14-15) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญ เพราะเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการอ่านระดับขั้นสูงขึ้นไป เพราะถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้นั้น ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน เนื่องจากการอ่านจับใจความมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องและมีแนวทางการคิดวิเคราะห์ร่วมด้วย นอกจากนี้สำหรับผู้ที่เรียนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้และฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นผู้เรียนที่ขาดทักษะการอ่านจับใจความก็จะไม่สามารถสรุปเนื้อหาสาระเรื่องที่อ่านได้ ส่วนด้านการเรียนการสอนนั้นการอ่านถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอ่านจับใจความได้อย่าง

มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติอยู่สม่ำเสมอ เพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้เพื่อจะนำความรู้เหล่านั้นไปปรับใช้ในการอ่านระดับที่สูงขึ้น

ในสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) 3 ปีที่ผ่านมา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนสวนสนขอนแก่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2563 – 2565 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.75 , 62.13 และ 57.25 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ซึ่งมีระดับของคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.75 แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงสมรรถนะด้านการอ่านจับใจความ มาตรฐาน ท 1.1 ผู้วิจัยพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ย 59.36 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24.20 มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ตั้งไว้ จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 36 คน มีผู้ที่อ่านไม่ได้ร้อยละ 40 และผู้ที่อ่านได้ร้อยละ 60 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านได้ ทำให้วิเคราะห์และตอบคำถามไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนทำให้ประสิทธิภาพในการอ่านจับใจความและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนลดลง ดังงานวิจัยการศึกษาแก้ปัญหาการอ่านของนิตติยา เหง้าโอสา (2563 : 68-69) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความที่ใช้เทคนิค 5W1H โดยเฉพาะการอ่านพื้นฐาน คือ การอ่านจับใจความของเนื้อหา ซึ่งต้องได้รับการฝึกฝนการอ่านเป็นอย่างดี นอกจากนี้มีการใช้นวัตกรรมแก้ปัญหาการอ่าน คือ ชฎารัตน์ ภูทางนา (2563 : 78) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาดังกล่าวและเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาจึงให้ผู้เรียนใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ 5W1H เป็นเทคนิคที่สามารถใช้ได้ผลดีในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูหลังปฏิรูปการศึกษาได้ เนื่องจากมีความหลากหลายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ในปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคตั้งคำถาม 5W1H เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดของผู้เรียน โดยเป็นแนวทางที่สามารถฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูง ตรงกับสมรรถนะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ของ Bloom (1965 : 12-14) ซึ่งเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H จึงเหมาะกับผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน คือใช้เทคนิคการตั้งคำถามในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังไม่มั่นใจว่าผู้เรียนจะมีความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านหรือไม่ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ธนาธิป เสือขำ (2564 : 47) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

คือ การที่ผู้เรียนรู้สึกต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอันเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนดังกล่าว ซึ่งได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งใช้วิธีการสอนโดยเทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในการการอ่านจับใจความภาษาไทยเป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผลตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อคำถามหรือเนื้อหานั้น ๆ ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องและวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ 5W1H สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ดังที่ ชนกพร สุริโย (2562 : 82) ศึกษาไว้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H ส่งผลให้ผู้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ประกอบกับแบบฝึกทักษะมีความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการอ่านและศึกษาหาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ซึ่งประกอบไปด้วย 5W คือ Who (ใคร) What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) และ 1H คือ How (อย่างไร) โดยผู้วิจัยนำสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมาศึกษา เพราะภาษาไทยเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ถ้าหากผู้เรียนสามารถเรียนวิชาภาษาไทยได้ดีก็จะสามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดีเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H สร้างแบบฝึกทักษะ ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้จากเทคนิคการเรียนรู้ 5W1H เป็นลำดับขั้นตอน 4 ขั้นตอน 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นสรุป 4) ขั้นประเมิน ซึ่งเนื้อหาแบบฝึกทักษะประกอบไปด้วยสื่อต่าง ๆ ได้แก่เรื่องสั้น บทความ สารคดี ข่าว และโฆษณา เพื่อเป็นตัวชี้นำในการอ่านและส่งเสริมทักษะการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่านจับใจความ อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและสามารถจับประเด็นหรือสาระสำคัญได้ดีมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ให้มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยการทดลองขั้นต้น (Pre - Experimental Research Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One-group posttest only design) ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดัง (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543)

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนสนขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง นำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาตามแบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Ratting scale) 5 ระดับ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ สารคดี ข่าว และโฆษณา ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความ โดยใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 1.00 จากการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก พบว่า ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.56

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านจับใจความ หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยคำนวณจาก สูตร KR-20 ของ (Kuder and Richardson, 1937 : 151-160) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านจับใจความ ได้เท่ากับ 0.86

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H จำนวน 15 ข้อ รวม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเนื้อหาแบบฝึกทักษะ (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและ(4) ด้านการวัดและประเมินผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 5W1H จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการวิจัยในครั้งนี้ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รวมถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการพอสังเขป

3.2 อธิบายและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะในรายวิชาภาษาไทยให้นักเรียนเข้าใจรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

3.3 ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 10 ชั่วโมง

3.4 หลังจากดำเนินการสอนครบทั้ง 5 แผน นักเรียนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือก 4 ตัวเลือก 30 ข้อ

3.5 นักเรียนทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

3.6 นำข้อมูลทั้งหมดประมวลผลวิเคราะห์ลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

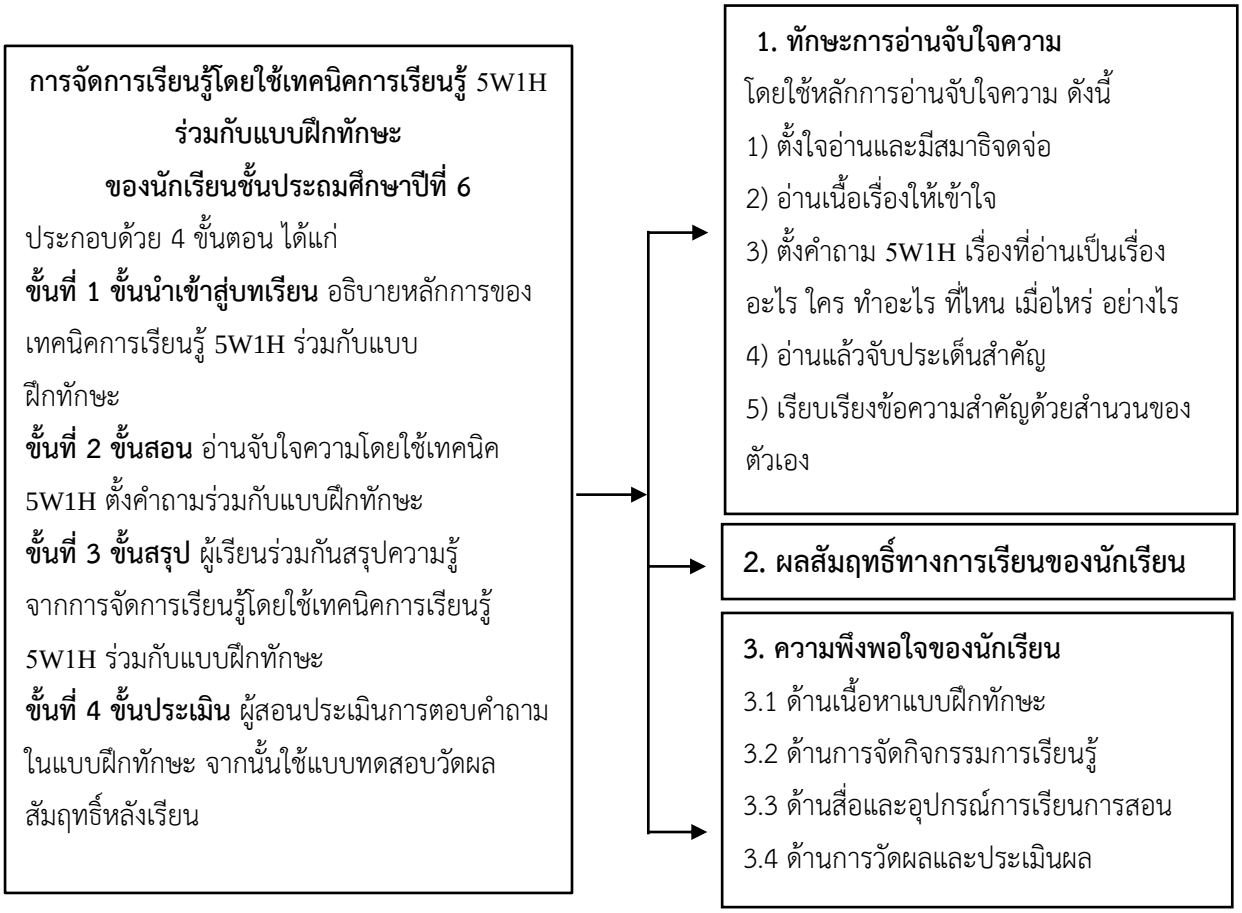
ผู้วิจัยวิเคราะห์การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ได้ดังนี้

4.1 ทักษะการอ่านจับใจความและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ (Percentage) เทียบเกณฑ์ที่กำหนด คือ ให้มีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

4.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H โดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแปลความหมายเพื่อสรุปผลการประเมิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการอ่านจับใจความและเทคนิค 5W1H ในการตั้งคำถาม อีกทั้งออกแบบแบบฝึกทักษะ โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและพัฒนาการด้านการอ่านตามช่วงวัยของนักเรียน ดังภาพ ที่ 1

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า มีคะแนน 20.41 คิดเป็นร้อยละ 81.65 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ของนักเรียนทั้งหมด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนน 22.65 คิดเป็นร้อยละ75.49 ซึ่งมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คะแนนเต็ม	ผ่านเกณฑ์	คะแนนแบบฝึกทักษะ จำนวน 5 เรื่อง เรื่องละ 5 คะแนน					จำนวนนักเรียน	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
		สูงสุด	ต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
25	18	24	16	20.41	2.15	81.65	17	15	88.23

จากตารางที่ 1 ผลคะแนนแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า จากคะแนน 25 คะแนน นักเรียนมีคะแนนสูงสุด 24 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 16 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 20.41 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.65 ทั้งนี้มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23

ตารางที่ 2 สรุปคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
			$\overline{X}$	ร้อยละ	S.D.	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
17	30	21	22.65	75.49	5.20	14	3	82.35	17.65

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวนคะแนน 30 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.65 มีร้อยละเท่ากับ 75.49 ของคะแนนเต็ม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.20 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลความพึงพอใจของนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.26	0.82	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.49	0.65	มาก
3. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.33	0.75	มาก
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.10	0.89	มาก
เฉลี่ย	**4.28**	**0.79**	**มาก**

จากตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับ พบว่า ด้านที่มีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.49 , S.D. = 0.65) อันดับที่ 2 คือด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.33 , S.D. = 0.75) อันดับที่ 3 คือ ด้านเนื้อหาแบบฝึกทักษะ ($\overline{X}$ = 4.26 , S.D. = 0.82) ส่วนด้านที่คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.89)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า มีคะแนน 20.41 คิดเป็นร้อยละ 81.65 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ของนักเรียนทั้งหมด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนน 22.65 คิดเป็นร้อยละ75.49 ซึ่งมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จะเห็นได้ว่าคะแนนแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนในแต่ละเรื่อง จำนวน 5 เรื่องได้ผลคะแนนการอ่านจับใจความภาษาไทย ในเรื่องสารคดี มากที่สุด คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.24 รองลงมา คือ การอ่านจับใจความภาษาไทยในเรื่อง โฆษณา คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.06 การอ่านจับใจความภาษาไทยในเรื่อง บทความ คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.53 การอ่านจับใจความภาษาไทยในเรื่อง ข่าว คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.82 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.47 และการอ่านจับใจความภาษาไทยในเรื่อง เรื่องสั้นคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.94 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากผลคะแนน แบบฝึกทักษะทั้ง 5 เรื่อง ในการวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของกลุ่มเป้าหมาย 17 คน ระบุว่า ผลคะแนนสอบ 25 คะแนนเต็ม นักเรียนมีคะแนนสูงสุด 24 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด 16 คะแนน รวมคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.41 คะแนน เท่ากับร้อยละ 81.65 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.15 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H โดยฝึกให้ผู้เรียนอ่านจับใจความอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและเทคนิคการตั้งคำถาม ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้มีเอกสารแบบฝึกทักษะ อธิบายและให้ความรู้การอ่านจับใจความ ในแบบฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้และฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนทำกิจกรรมในแต่ล่ะครั้งจะเกิดกระบวนการอ่านจับใจความโดยตั้งคำถามและจับประเด็นสาระสำคัญจากการอ่าน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการอ่านและคิดวิเคราะห์ นอกจากจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นแล้ว ยังช่วงส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีระบบ ซึ่งทิศนา แขมณี (2564 : 25) ได้กล่าวว่า การสอนการอ่านจับใจความนั้น เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ Thorndike โดยกล่าวไว้ว่า ผู้ที่สติปัญญาดีจะสามารถรับรู้ เข้าใจ และอ่านจับใจความได้ในเวลาที่รวดเร็ว ผู้เรียนที่ได้เข้ารับการฝึกฝนบ่อย ๆ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนนั้นมีทักษะในการอ่านจับใจความได้ดี เพื่อนำมาใช้สำหรับการตัดสินใจและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงพร เฟื่องฟู (2560 : 59) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ระบุว่า มีผลคะแนนความสามารถ

การอ่านจับใจความ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 26 คน เท่ากับร้อยละ 81.25 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84/87.50 นอกจากนี้การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หลังจากได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้ทักษะการอ่านจับใจความ การตั้งคำถามเป็นขั้นตอน ค้นหาคำตอบ และตรวจสอบข้อเท็จนั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถคิดวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่าน นำไปสู่ขั้นสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนกพร สุริโย (2562 : 24) ได้กล่าวว่า เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H เป็นการฝึกตั้งคำถามการอ่านจับใจความ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นในเนื้อหาว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนจับประเด็นสำคัญและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาด้านการอ่านคิด การวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อีกด้วย ดังที่ นิตติยา เหง้าโอสา (2563 : 71) ได้กล่าวว่า การตั้งคำถาม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การตีความ การถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ โดยการป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี ดังนั้นการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H ในการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการใช้ทักษะการคิดเรียบเรียงความรู้ และถ่ายทอดเป็นคำตอบ สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการเรียนรู้การคิดและการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยนักเรียนได้ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 4 ด้าน จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D.= 0.79) เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ระบุว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.49 , S.D. = 0.65) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.33 , S.D.= 0.75) ด้านเนื้อหาแบบฝึกทักษะ ($\overline{X}$ = 4.26 , S.D.= 0.82) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.10, S.D.= 0.89) ซึ่งเป็นผลคะแนนจากการที่ผู้เรียนได้ศึกษาและเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแบบฝึกทักษะด้วยตัวของผู้เรียนเอง เนื่องจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค 5W1H ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ฝึกการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของรวิสรา จิตรบาน (2562 : 88) ผลการศึกษา ระบุว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณคดีวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ครูผู้สอนที่นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ไปใช้ในการเรียนการสอน ควรศึกษาและมีความเข้าใจในพื้นฐานการอ่านของผู้เรียน เนื่องจากแต่ละคนมีพื้นฐานในการเรียนรู้ที่แตกต่าง ดังนั้น ควรเลือกเนื้อหา สาระ หรือบทอ่านที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรศึกษานวัตกรรมและวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อนำมาปรับใช้ในกระบวนการอ่านจับใจความของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมุ่งเน้นทักษะการอ่านอย่างเป็นขั้นตอน โดยศึกษาว่าผลที่ได้รับมีความแตกต่างกันอย่างไร เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแล้วนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการศึกษาและวิจัยเพิ่มเติม สำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการเรียนรู้ 5W1H กับเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริมทักษะการอ่านที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชฎารัตน์ ภูทางนา. (2562). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง1 (บูรวิทยาคาร).* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชนกพร สุริโย. (2562*). การพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์*ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชุติมา ยอดตา. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดวงพร เฟื่องฟู. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ทิศนา แขมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาธิป เสือขำ. (2564*). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดีอาร์-ทีเอ (DR-TA: Directed Reading-Thinking Actirvity) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

นิตติยา เหง้าโอสา. (2563). *การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

รวิสรา จิตรบาน. (2562). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณคดี วิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม.* ขอนแก่น: โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test (O-Net)). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: http:// www.niets.or.th/.

สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล. (2561). *ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง. (2563) *สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย : แนวทางในการแก้ปัญหา.* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.

Bloom, Benjamin S. (1965). *Taxonomy of Education Objective Handbook l : Cognitive Domain.* New York: David Mackey Company, lnc.

Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*. 2 (3), 151–160.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Factors Affecting Implementation of Competency-Based Curriculum Policy in Schools Under the Office of the Basic Education Commission

นรากร มั่นแก้ว, ดลนภา มั่นแก้ว,
น้ำฝน แสงอรุณ, จิรภัทร สิงห์มนต์ และ ณัฐกานต์ ประจันบาน
มหาวิทยาลัยนเรศวร

Narakorn Mankaew, Donnapa Mankaew,
Namfon Sangarun, Chiraphat Singmon and Nattakan Prachanban
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: narakornmk@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน 2) ศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .651 ถึง .791 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยด้านรูปแบบวิธีการสอน (β = 0.49) ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ (β = 0.16) และด้านการวัดและประเมินผล (β = 0.30) ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สามารถทำนายการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน ได้ร้อยละ 70.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เขียนสมการทำนายได้ดังนี้

* วันที่รับบทความ : 30 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 11 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 14 ตุลาคม 2567
Received: September 30 2024; Revised: October 11 2024; Accepted: October 14 2024

สมการรูปทั่วไป $\hat{Y} = 1.13 + 0.38X_1 + 0.11X_2 + 0.26X_5$

สมการรูปมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.49X_1 + 0.16X_2 + 0.30X_5$

คำสำคัญ: หลักสูตรฐานสมรรถนะ; โรงเรียน; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This correlational research study aimed to 1) examine the implementation level of competency-based curriculum policy in schools, 2) investigate the levels of factors influencing the implementation of competency-based curriculum policy in schools, 3) analyze the relationship between factors affecting the implementation of competency-based curriculum policy in schools and the actual implementation and 4) develop a predictive equation for the implementation of competency-based curriculum policy in schools. The sample comprised educational personnel from Tak Primary Educational Service Area Office 1 and Tak Secondary Educational Service Area Office, selected through multi-stage random sampling. The research instrument was a 36-item questionnaire employing a 5-point rating scale. Data analysis utilized mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis. Research findings revealed that 1) The overall implementation of competency-based curriculum policy in schools was at the highest level. 2) Factors influencing the implementation of competency-based curriculum policy in schools were also at the highest level overall. 3) The relationship between factors affecting the implementation of competency-based curriculum policy in schools and the actual implementation showed correlation coefficients ranging from .651 to .791, with statistical significance at the .01 level. 4) Teaching methods ($\beta = 0.49$), administrative support and supervision ($\beta = 0.16$), and assessment and evaluation ($\beta = 0.30$) significantly influenced the implementation of competency-based curriculum policy in schools. These factors collectively accounted for 70.40% of the variance in the implementation of competency-based curriculum policy in schools, with statistical significance at the .05 level. The predictive equation was formulated as follows:

The general form is $\hat{Y} = 1.13 + 0.38X_1 + 0.11X_2 + 0.26X_5$.

The standard form is $\hat{Z} = 0.49X_1 + 0.16X_2 + 0.30X_5$.

Keywords: Competency-based curriculum; School; The Office of the Basic Education Commission

บทนำ

การศึกษาไทยมีเป้าหมายในการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันประเทศไทยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสาระมาตรฐานและตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการพัฒนากำลังคน จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน หากผู้เรียนได้รับการกระตุ้นสมรรถนะ หรือเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งเสริม จะส่งผลทำให้มีความสามารถสูงขึ้น ดังนั้น หลายประเทศจึงจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ โดยผ่านระบบหลักสูตรฐาน

สมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ซึ่งประเทศไทยกำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องเน้นสมรรถนะของผู้เรียนมากขึ้น การนำสมรรถนะมาเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับขั้นพื้นฐาน คือก้าวสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดนรวมได้ รวมไปถึงการสอนที่เน้นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และทักษะต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ (อัจศรา ประเสริฐสิน และคณะ, 2564 : 16-39) ในทางเดียวกัน Hassanein (2021 : 3-21) อธิบายถึงความสำคัญของสมรรถนะไว้ว่า ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของวิธีการสอน จากการสอนที่เน้นระยะเวลานาน (Time-Based) มาเป็นการสอนที่เน้นสมรรถนะหรือผลลัพธ์ (Competency-Based/Outcome-Based) ถือเป็นการให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะ คุณค่าและพฤติกรรมที่สำคัญจำเป็นต่อการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน โดยอาศัยองค์ความรู้ความสามารถต่างๆ เหล่านั้น ในการเรียนขั้นสูงหรือการทำวิชาชีพเฉพาะต่างๆ ในตลาดแรงงาน สอดคล้องกับทัศนะของ Fuchs K. (2022) อธิบายถึงความสำคัญของสมรรถนะไว้ว่า ตลาดแรงงานในยุคปัจจุบันมีความต้องการที่มากกว่าความรู้ตามคุณวุฒิพื้นฐาน (the basis of degree) ดังนั้น ตลาดแรงงานจึงมีความต้องการคนที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาหรือเสนอทางแก้ปัญหาได้ กล่าวคือ คนที่สามารถปฏิบัติจนได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ต้องการมากกว่าคนที่มีเพียงความรู้มาก Barman (2011 : 7-15) ได้กล่าวว่า ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน ผู้เรียนจำนวนมากจบการศึกษาไปโดยไร้ซึ่งความสามารถและทักษะจำเป็นต่อการทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานของจริง เป็นเหตุผลว่าทำไมสมรรถนะจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนและการทำงาน ดังนั้น จะเห็นว่าสมรรถนะถูกพูดถึงในแวดลงการศึกษาทุกระดับว่าเป็นความสามารถในการพัฒนากำลังคนสู่การพัฒนาประเทศอย่างยังยืน โดยเฉพาะประเทศไทย ที่มีการนำ “ฐานสมรรถนะ” เข้ามาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรแกรกล่างการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุธทศักราช 2551 เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะในอนาคตอันใกล้

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) เป็นการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้จะมีการกำหนดเกณฑ์ ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ หลักสูตรที่เรียกว่าหลักสูตรเกณฑ์ความสามารถจัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และอนาคตของผู้เรียนในอนาคต หลักสูตรนี้มีโครงสร้างให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษา และในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป หลักสูตรฐานสมรรถนะมีลักษณะ

สำคัญดังนี้ 1) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญให้เกิดกับผู้เรียน โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมแต่ละช่วงชั้นที่ครูจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล 2) เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะ มากกว่าการเรียนเนื้อหาทฤษฎี และต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 3) เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถของผู้เรียนได้ตลอดเวลา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 : 8-10)

ปัจจุบันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ในขณะที่การศึกษายังมีการสอนที่เน้นความรู้ความจำ การสอนเนื้อหาจำนวนมาก ซึ่งอาจไม่จำเป็นหรือไม่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้ไม่เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ และไม่เอื้อต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน นอกจากนั้น ครูผู้สอนยังคงมีภาระงานและระยะเวลาที่ต้องใช้ในการสอนตามตัวชี้วัดค่อนข้างมาก (อัจศรา ประเสริฐสิน และคณะ, 2564 : 16-31) ในขณะเดียวกัน การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ส่งผลต่อธรรมชาติของความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงาน ซึ่งมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ (Choudaha, 2008 อ้างถึงใน Barman, 2011 : 7-15) สอดคล้องกับ Fuchs K. (2022 : 2-3) อธิบายสถานการณ์ในปัจจุบันว่า อาชีพแห่งอนาคตอาจยังไม่ปรากฏหรือกำเนิดขึ้น อีกทั้ง ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ดังนั้น รูปแบบกลวิธีการสอนแบบดั้งเดิม ในการพัฒนาองค์ความรู้อาจไม่ตอบสนองต่อความต้องการหรือความมุ่งหมายของโลกแห่งอนาคตอีกต่อไป เช่นนั้น การให้ความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะ คุณค่าและพฤติกรรม ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการผลิตแรงงานและกำลังคน กลายมาเป็นวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศในหลายๆ ประเทศ (Hassanein, 2021 : 3-21) อย่างไรก็ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีการใช้ในปัจจุบันขาดความสอดคล้องกับสภาพบริบทสังคมไทยหรือความเป็นสากล มีเนื้อหารวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเดิม มีรายวิชาเรียนมากและบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่น เน้นการเรียนด้านวิชาการหรือทฤษฎีมากเกินไป ตลอดจนมีโครงสร้างเวลาแต่ละรายวิชามากเกินไป (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2560 : 3) นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 : 2) อธิบายปัญหาที่แสดงถึงความด้อยคุณภาพของการศึกษาและระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ ความด้อยคุณภาพของผู้เรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่มีคุณภาพต่ำลงจนน่าวิตก รวมทั้งขีดความสามารถในการแข่งขันที่อยู่ในระดับต่ำไม่ได้มาตรฐานสากล

สรุปได้ว่า สภาพและปัญหาที่ทำให้เด็กไทยด้อยคุณภาพมีหลายประการ ความด้อยคุณภาพของนักเรียนมีสาเหตุและปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็นครู ผู้เรียน ผู้บริหารและนโยบาย การบริหาร จัดการทั้งด้านกายภาพ งบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และสวัสดิการ อีกทั้งผู้ปกครอง ชุมชน นโยบายและการบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่นต่างก็ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู นอกจากนั้นรัฐและนโยบายระดับชาติ ซึ่งเป็นระบบใหญ่ที่ดูเหมือนห่างไกลจากตัวครูและนักเรียน ล้วนส่งผลกระทบ โดยตรงต่อครูและนักเรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้น ความด้อยคุณภาพของนักเรียนมีผลมาจากความสัมพันธ์กันระหว่างบริบทต่าง ๆ

จากความสำคัญตามที่กล่าวมา ผู้วิจัยตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน กับ การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน โดยพิจารณาเลือกงานวิจัยจากในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน จากงานวิจัย จำนวน 40 เรื่อง โดยพิจารณาคัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่ จำนวน 10 ข้อขึ้นไป มาใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ และได้กำหนดชื่อปัจจัยให้มีความครอบคลุมของปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน จึงได้ปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) รูปแบบวิธีการสอน 2) การสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ 3) ความสามารถของครู 4) งบประมาณและทรัพยากร และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามอัตราส่วน 1:20 ตามแนวคิดของ Hair et al. (2010 : 172) เพื่อให้มั่นใจในความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multiple-stage sampling) โดยได้ดำเนินการสุ่มอย่างง่าย ได้เขตตรวจราชการที่ 17 ประกอบด้วย ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ จากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่ม (cluster sampling) จากเขตตรวจราชการดังกล่าว โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง ผลลัพธ์ที่ได้ประกอบไปด้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลักสูตรฐานสมรรถนะ

2. สร้างแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน และส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน จำนวนทั้งหมด 36 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 3 คน ด้านการวัดผลและประเมินผล 1 คน และด้านวิจัยและสถิติ 1 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของคอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ส่งหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) ให้กลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยดำเนินการติดตามผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ ซึ่งได้รับการตอบกลับแบบสอบถามจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

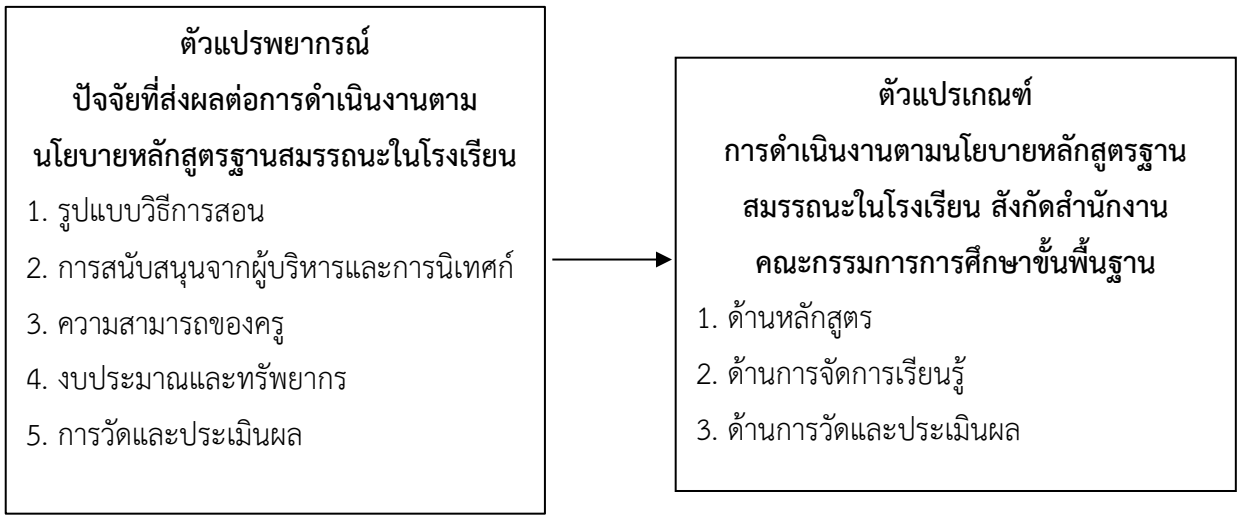
2. การศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2554 : 198)

3. การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2554 : 198)

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Multiple Correlation) เกณฑ์การการพิจารณาระดับความสัมพันธ์

5. การสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise Regression Analysis

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านหลักสูตร	4.32	0.44	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.37	0.46	มากที่สุด
ด้านการประเมินผล	4.32	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.34	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.37, S.D.= 0.46) รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.44) และด้านการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.49)

2. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย
ด้านรูปแบบวิธีการสอน	4.37	0.56	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศก์	4.29	0.58	มากที่สุด
ด้านความสามารถของครู	4.40	0.56	มากที่สุด
ด้านงบประมาณและทรัพยากร	4.33	0.51	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.38	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.35	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความสามารถของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{\mathbf{X}}$ = 4.40, S.D.= 0.56) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{\mathbf{X}}$ = 4.38, S.D.= 0.50) ปัจจัยด้านรูปแบบวิธีการสอน ($\bar{\mathbf{X}}$ = 4.37, S.D.= 0.56) และปัจจัยด้านงบประมาณและทรัพยากร ($\bar{\mathbf{X}}$ = 4.33, S.D.= 0.51) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ ($\bar{\mathbf{X}}$ = 4.29, S.D.= 0.56)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน กับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	X1	X2	X3	X4	X5	Y
ด้านรูปแบบวิธีการสอน (X1)	-	.644*	.812*	.693*	.681*	.791*
ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศก์ (X2)		-	.577*	.793*	.609*	.651*
ด้านความสามารถของครู (X3)			-	.670*	.703*	.737*
ด้านงบประมาณและทรัพยากร (X4)				-	.780*	.683*
ด้านการวัดและประเมินผล (X5)					-	.726*
การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน (Y)						-

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .651 ถึง .791 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ ด้านรูปแบบวิธีการสอน (X1) กับด้านความสามารถของครู (X3) รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศก์ (X2) กับด้านงบประมาณและทรัพยากร (X4) และด้านงบประมาณและทรัพยากร (X4) กับด้านการวัดและประเมินผล (X5) และด้านรูปแบบวิธีการสอน (X1) กับด้านงบประมาณและทรัพยากร (X4) และด้านความสามารถของครู (X3) กับด้านงบประมาณและทรัพยากร (X4) ตามลำดับ

4. การสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.13	0.15		7.34*	.000
ด้านรูปแบบวิธีการสอน (X_1)	0.38	0.04	0.49	8.44*	.000
ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศก์ (X_2)	0.11	0.04	0.16	2.90*	.004
ด้านการวัดและประเมินผล (X_5)	0.26	0.05	0.30	5.37*	.000
$R = 0.839$, $R^2 = 0.704$, $F = 155.293$, $P = .000$					

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านรูปแบบวิธีการสอน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ และด้านการวัดและประเมินผล สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า $F = 155.293$ และ $P = .000$ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.839 สามารถทำนายได้ร้อยละ 70.40 เขียนสมการทำนายได้ดังนี้

สมการรูปทั่วไป $\hat{Y} = 1.13 + 0.38X_1 + 0.11X_2 + 0.26X_5$

สมการรูปมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.49X_1 + 0.16X_2 + 0.30X_5$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีหัวข้อในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างจริงจัง ทั้งการจัดอบรมและให้ความรู้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัทนา สงวนรัตน์ (2564 : 362) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู โดยการจัดอบรม สัมมนา เพื่อให้เข้าใจมากขึ้นและมีการทดลองปฏิบัติจริงเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการปรับลดรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกัน ใช้สมรรถนะเป็นฐานโดยบูรณาการเป็นสหวิชา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ไชยลังการ (2558 : 112) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า การสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอน ผู้บริหาร นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักสูตร จะทำให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. การศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านรูปแบบวิธีการสอน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ ด้านความสามารถของครู ด้านงบประมาณและทรัพยากร และด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน ตั้งแต่ความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในแนวคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นอย่างดี และมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ ทั้งนี้ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง สร้างแรงจูงใจ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ทรงพล เทพคำ (2557 : 10) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นผู้มีอิทธิพลในการสร้างแรงบันดาลใจและศรัทธาต่อครูโดยตรง รวมไปถึงการบริหารงบประมาณอย่างยุติธรรมและโปร่งใส (Adegbemile, O., 2011 : 17-18) ครูต้องมีทักษะในการพัฒนาวิชาชีพ ทักษะการบริหารห้องเรียน ทักษะ

การทำบทเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริง รวมถึงทักษะการสร้างความร่วมมือและเครือข่ายของเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (สมพร บัวกล่ำธนกิจ และคณะ, 2562 : 54-58)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านรูปแบบวิธีการสอนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านความสามารถของครูกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน และด้านการวัดผลและประเมินผลกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยการพัฒนาทั้งสามด้านนี้ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างแท้จริง รูปแบบการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถของครูจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับ Tichnor-Wagner et al., (2018 : 42-44) ที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับต่าง ๆ พบว่า เมื่อครูมีความมุ่งมั่นในการนำหลักสูตรไปใช้ แรงจูงใจในการนำหลักสูตรไปใช้และความกระตือรือร้นที่จะลงมือทำก็จะเกิดขึ้น และสิ่งนั้นจะส่งผลให้ครูมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ตาม รวมถึงความเชื่อของครูกับเป้าหมายของหลักสูตร หากครูมีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ไปในทางที่ดีและทำให้นักเรียนบรรลุผลลัพธ์ได้ ครูก็จะเริ่มปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตน

4. การสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยสามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปัจจัยด้านรูปแบบวิธีการสอน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ และด้านการวัดและประเมินผล สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายได้ร้อยละ 70.40 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ Tichnor-Wagner et al., (2018 : 34-41) ที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับต่าง ๆ พบว่า หากผู้บริหาร

ให้การสนับสนุนในการนำหลักสูตรไปใช้ จะทำให้ครูมีความเข้าใจในหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้ให้ตรงกับผลลัพธ์ที่นักเรียนควรได้รับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1. การศึกษาระดับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน ควรมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เช่น การจัดอบรมและให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ

1.2. การศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบวิธีการสอน การสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ ความสามารถของครู งบประมาณและทรัพยากร ตลอดจนการวัดและประเมินผล มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน ดังนั้น ควรเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเข้าใจในแนวคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะ และพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ อาทิ การปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวคิดฐานสมรรถนะ เป็นต้น

1.3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนกับการดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวก ดังนั้น การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยการพัฒนาปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.4. การสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามนโยบายหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบวิธีการสอน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ และด้านการวัดและประเมินผล สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของ

การดำเนินงานได้ ดังนั้น ควรพัฒนารูปแบบวิธีการสอน กระบวนการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ และการวัดและประเมินผลอยู่เสมอ เช่น การจัดอบรม การฝึกทักษะการนิเทศของผู้นิเทศ การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้

2.2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

2.3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านรูปแบบวิธีการสอน ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและการนิเทศ และด้านการวัดและประเมินผลกับคุณภาพของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2560). *ประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องผ่านทางไลน์ กอปศ. และการประชุมรับฟังความเห็น*. รายงานการประมวลความคิดเห็นจากการประชุม. จังหวัดร้อยเอ็ด: คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะอนุกรรมการการจัดการเรียนการสอน.

ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ทรงพล เทพคำ. (2557). *การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือตอนบน*. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด.เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: เทคนิคแผนที่นำทางการวิจัย.* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมพร บัวกล่ำธนกิจ และคณะ. (2562). ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*. 8 (1), 50-59.

สุวัทนา สงวนรัตน์ และชวน ภารังกูล (2564). หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในสถานศึกษา. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*. 22 (2), 351-364.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *รายงานการศึกษากระบวนการและผลการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.

อัจศรา ประเสริฐสิน, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ และ อารีรัตน์ ลาวน้อย. (2564). แนวทางการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะในศตวรรษที่ 21. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 27 (2), 16-31.

Adegbemile, Oluwadare. (2011) . "Principals' Competency Needs for Effective Schools' Administration in Nigeria". *Journal of Education and Practice. 2*, 4, 17-18

Barman, A., Konwar, J., (2011). *Competency Based Curriculum in Higher Education: A Necessity Grounded by Globalization*. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala. (3) 6, 7-15.

Fuchs K, (2022). The importance of competency development in higher education: Letting go of rote learning. *Frontiers in Education*. 7:1004876. Doi:10.3389/feduc.2022.1004876

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). Pearson: New York.

Hassanein O. H. S., (2021). Investigating Competency-Based Learning Implementation at the Northern Border University (NBU): A Descriptive Analytical Study. *Arab World English Journal*. 12 (2), 3-21.

Tichnor-Wagner, A., Allen, D., Socol, A. R., Cohen-Vogel, L., Rutledge, S. A., & Xing, Q. W. (2018). *Studying Implementation within a Continuous Continuous-Improvement Process: What Happens When We Design with Adaptations in Mind? Teachers College Record*. 120 (5).

Using Orff Teaching Method for Rhythm Practice for Grade One in Suzhou Foreign Language School, Jiangsu Province, China

Xu Ruiqi,
Chutasiri Yodwised and Chuchat Pinpart
Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chutasiri.yod@bkkthon.ac.th

****

Abstract

The research purposes of this article were (1) to study the Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school. (2) To survey the use of Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school. This study adopts qualitative research method. Through interviews with experts and observations of students and teachers in the class. The population was 100 first-year students of Suzhou Foreign Language School. Sampling in this study adopts the systematic random sampling method, 25 students from a class of Grade one were selected.

The research findings were (1) Orff teaching method has a positive impact on the teaching results of first-grade primary school class. (2) Orff teaching method helps to improve children's rhythm ability.

Keywords: Orff teaching method; Orff sound gesture; Orff music games; Orff instruments; sense of rhythm; Primary school music education.

Introduction

Orff teaching method has a great influence in the field of music education in the world today. It has the advantages of original nature, local nature, participation, comprehensiveness, improvisation and creativity, which can create active music teaching classroom and improve the teaching quality of the classroom. Orff teaching method focuses on rhythm, has a variety of artistic expression forms, combines music, dance, performance, etc., thus forming a comprehensive art teaching way. It takes brand-new music education and anti-traditional teaching concepts and teaching methods as the main core (Liu, 2018). Orff teaching method uses music as a vehicle for children's learning, promoting their intellectual, emotional, physical and social development. Through music creation, performance and other activities, children can explore their potential through a variety of art forms in a pleasant atmosphere, cultivate their interest in music and hobbies, and improve their perception and expression ability. At the same time, the use of rhythm, physical expression and other forms, through visual, auditory, kinesthetic experience, so that children in the physical participation in the understanding and grasp the rhythm, melody, harmony and other basic elements of music. This can not only learn music, but also improve children's thinking skills, creativity and hands-on skills (Wang, 2020). Orff believes that "primitive music" is the most instinctive music of human beings, which is the natural, direct and improvisational revelation of human instincts. The original "rhythm" is the embodiment of the human pulse, breathing and inner emotional ups and downs. It can be seen that Orff teaching method is an attempt to evoke the latent musical instinct of almost all

* Received: February 15 2024; Revised: March 10 2024; Accepted: March 11 2024

people (especially children) through the rhythm closely combined with movement and language, the most fundamental, natural and oldest form of human musical practice improvisation, and make music a natural and spontaneous requirement of people. According to the origin and development law of music, that is, the physiological and psychological law of music, the children's music education system and teaching method established by him are reasonable, scientific and effective (Li, 2012).

Judging from the current teaching status, teachers often can't fully mobilize students' love for music in class, and can't arouse students' interest through vivid classes. Some students are very curious about various kinds of music, but they don't like music lessons. Most elementary school music teachers' understanding of music is to teach students to sing a few songs, and parents know that their children have learned new songs in the music class, and they have completed their classroom teaching. This traditional teaching method seriously ignores the initiative of students in learning, and greatly restricts the cultivation of students' personality development. And the most serious is that students have a chaotic rhythm phenomenon, students have a poor sense of rhythm, so they will lack creativity. At last, Orff teaching method in the primary school classroom emphasizes the form, method, model rigid problems also exist (Zhang, 2022).

The reason for these phenomena is mainly that teachers do not effectively use Orff teaching method in the classroom, and there is no innovation and integration. Therefore, they cannot arouse students' interest and stimulate students' active participation (Ma, 2022).

In the process of entering education, it is important to pay attention to the three principles of Orff teaching method as a foundation. The first is to effectively stimulate children's instinctive consciousness. Second, starting from the children themselves, mobilize the enthusiasm of students to actively learn music. The third is to achieve the educational purpose of improving students' creativity through music teaching. It can be seen from the three principles of Orff teaching method that it pays attention to the true inner thoughts of children, making students become the center of music class, accepting music with a relaxed and happy mood, and enjoying the world of music (Chen, 2021). Orff teaching method is a very practical music teaching method, which is not limited by any conditions, easy to promote, and can narrow the distance between students and music, narrow the distance between teachers and students. This comprehensive education of appreciation, performance and creativity can create a comprehensive and rich aesthetic experience for students. This simple and fun teaching method makes learning easy and enjoyable for students. Students can not only learn a lot of music knowledge, expand ideas, improve understanding ability, observation ability and aesthetic ability, but also strengthen communication, unity and cooperation, cultivate self-confidence, enhance expressive force, and improve their overall quality. Orff teaching method puts forward higher requirements for the comprehensive quality of music teachers, which can promote teachers to constantly improve their own knowledge level. Therefore, Orff teaching method can be widely used in music classroom. Music teachers should grasp the concept of Orff teaching method accurately, and apply it effectively to practical teaching, so as to continuously improve students' music quality (Liu, 2018).

Research Objectives

1. To study the Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school.

2. To survey the use of Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school.

Research Methodology

This study adopts qualitative research method. Through interviews with experts and observations of students and teachers in the classroom, this reseach analyzes whether the rhythm ability of first-grade students is improved by Orff teaching method.

The music class of Grade 1 uses Orff teaching method to observe students and teacher. Observe whether students' rhythmic abilities improve. Conduct teaching reflection on teaching content, teaching process and teaching methods, constantly explore and solve problems in teaching purposes, teaching tools and yourself, constantly improve the rationality of teaching practice, constantly improve teaching efficiency and teaching research capabilities, and also directly explore and solve the problem. Solve practical problems in teaching and constantly pursue the rationality of teaching practice.

Step1: An interview with three Orff music experts was conducted to obtain the effectiveness and value of Orff teaching method in rhythm teaching from the perspective of experts.

Step2: Observed 25 students and music teachers in the first grade of Suzhou Foreign Languages School, developed an observation form, and observed the teaching process, teaching methods and teaching results.

Step3: Analyze the content of the observation sheet and summarize the effect of Orff teaching method on the cultivation of rhythm ability of first-year students.

Research Conceptual Framework

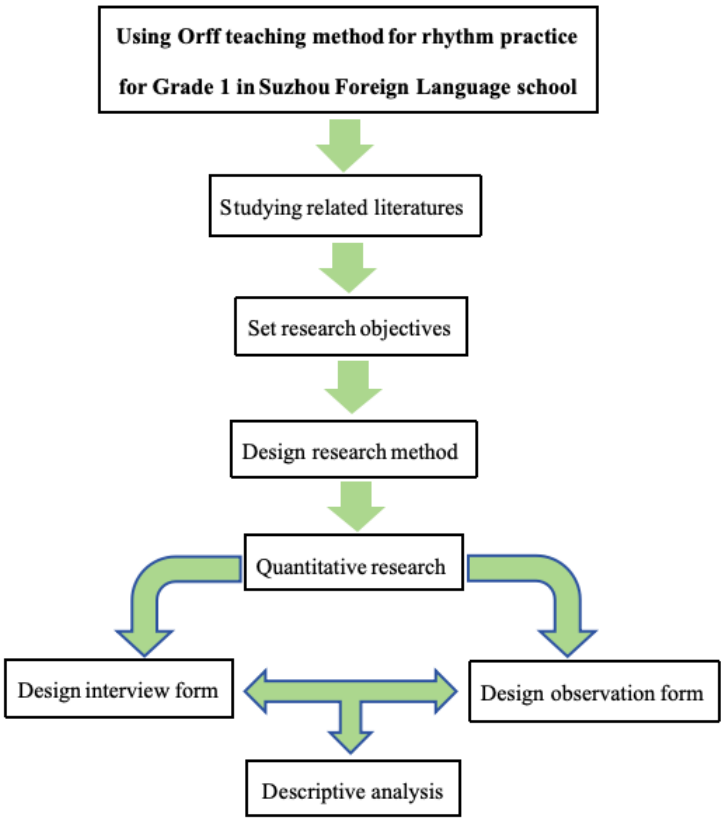

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Findings

1. To study the Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school

Through interviews with three experts and summarizing and analyzing the contents of the interviews, the conclusion is as follows:

1) Orff teaching method is helpful for children's rhythm ability.

Orff teaching method is very helpful for children's rhythm training. Orff teaching method is a comprehensive and diverse music education method that cultivates children's sense of rhythm, musical feeling and expression ability through rhythm, games, percussion and other forms. In the Orff teaching method, children feel rhythm through listening, singing, dancing, playing and other activities, and express their feelings and understanding of rhythm through imitation, exploration, creation and other methods. This teaching method emphasizes children's active participation and experience, allowing them to learn through play and by doing, thus cultivating children's creativity and imagination.

In the Orff teaching method, students clap their hands, stamp their feet, sway their bodies and other actions to feel the rhythm and rhythm of the music. This teaching method can help students establish a stable sense of rhythm and rhythm awareness, and improve their ability to understand and express music. Secondly, through the rhythm practice and percussion performance in the Orff teaching method, children can be helped to master basic rhythm skills and improve their musical literacy and artistic accomplishment. In addition, Orff teaching method also focuses on interdisciplinary integration, combining music with language, dance, drama and other art forms to help children fully understand and experience various art forms and improve their overall quality.

In short, the Orff teaching method is a music teaching method that focuses on rhythm. It cultivates students' sense of rhythm and physical coordination by guiding them to participate in various musical activities.

2) Orff sound feature uses the body as a percussion instrument and uses the four movements of finger twisting, clapping, leg clapping and foot stomping to conduct teaching activities.

Sound rhythm mainly uses the human body as a musical instrument, and uses the movements of various parts of the body to emit different sounds to express the rhythm of music. Combining the above four forms of finger twisting, leg clapping, foot stamping, and hand clapping, the practical key points are explained: ① Rhythm imitation. Rhythm imitation is a rhythm practice method and a kind of imitation teaching. The teacher first demonstrates to the students, using their own body movements to demonstrate a rhythm and asking the students to imitate it. This process can be combined with the students' understanding of rhythm and rhythm to adjust the rhythm. Through continuous learning and imitation, students can simultaneously learn basic music knowledge and learning methods of vocal momentum and rhythm. ②Solitaire game. Game teaching is an important organizational form of sound momentum and rhythm teaching method. Teachers can design game activities according to the teaching content and the actual situation of students. The Solitaire game has certain logic and rhythm, and it is also a form of game activity that most students prefer. When teaching, the teacher can first demonstrate a rhythm through actions and have the students imitate it. After that, the students will take the lead in arranging the next two beats, and so on, to cultivate students' ability to respond to music rhythm and create abilities. ③Rhythm creation. After teaching rhythm imitation and solitaire games, students already have certain musical rhythm abilities. Teachers can divide students into groups to practice rhythm creation. Students are divided into groups according to their interests and control over rhythm, so that they can create different types of vocal rhythms through rhythmic learning. ④Vocal accompaniment. Sound music melody accompaniment is one of the most widely used forms of sound rhythm teaching method, including multi-part rhythm training and fixed-note accompaniment method. The application of this method is mainly for teachers to use a certain fixed tone pattern to provide vocal accompaniment to enhance students' memory of the tone pattern.

3) Orff teaching method can improve children's interest.

The Orff teaching method is a very interesting and creative music teaching method that can help increase children's interest and participation in music. Through the application of Orff teaching method, children can express their feelings and ideas in a more natural and free way, and at the same time, they can also learn art forms such as music and dance in a relaxed and pleasant atmosphere. The Orff teaching method focuses on the rhythm and rhythm of music. Through various rhythm games, dancing, singing and other activities, children can feel the rhythm and melody of music, thereby stimulating their interest in music. In the Orff teaching method classroom, children can freely express their feelings and ideas, and express their emotions and imagination through improvisation, playing instruments, etc.

Through the application of Orff teaching method, children can better develop their creativity and imagination, and at the same time, they can learn and grow in a pleasant atmosphere. In order to help children better understand and appreciate music, the Orff teaching method provides a variety of practical teaching tools and activities. For example, using Orff instruments such as xylophone, glockenspiel and various percussion instruments allows children to experience the rhythm and melody of music first-hand. In addition, through activities such as singing, dancing and drama performances, children can better understand the emotions and meaning of music.

During the teaching process, teachers need to patiently guide children and encourage them to express their feelings and ideas freely. At the same time, teachers also need to choose teaching content and methods suitable for children based on their age and interests. For example, for children in lower grades of primary school, simple and easy-to-understand children's songs and games can be used to stimulate their interest in music.

In short, Orff teaching method is a very practical and effective teaching method. Through the application of Orff teaching method, children's interest in learning can be improved, and they can better develop their creativity and imagination. At the same time, they can also learn and grow in a pleasant atmosphere.

4) Orff teaching method can improve children's cooperation ability.

Orff teaching method can effectively improve children's cooperation ability. The Orff teaching method emphasizes collectiveness and cooperation. Through various musical activities and performances, children are encouraged to play their role in teamwork, thereby cultivating their sense of cooperation and ability.

In the Orff teaching method, children are usually divided into groups to perform musical activities, such as chorus, ensemble, music games, etc. These activities require children to cooperate and coordinate with each other to complete musical works or achieve certain goals. Through these activities, children gradually realize the importance of teamwork, learn how to collaborate with others, how to play to their own strengths, and how to understand and respect other people's perspectives and roles.

In addition, Orff teaching method also encourages children to improvise and perform, which also requires children to have certain cooperative abilities. For example, in impromptu music performances, children need to conceive, discuss and execute performance plans with teammates, and cooperate with each other to complete performance tasks. In this process, children's cooperation and communication skills can be exercised and improved.

Overall, Orff teaching method promotes children's cooperative ability in various ways, so that they not only improve their own skills and expression in music learning, but also learn how to cooperate with others and how to exert the power of a team, which is very important for them. Their future growth and development is of great significance.

5) Orff teaching method contributes to children's musical experience.

Orff teaching method has significant advantages in children's music education. It uses a variety of art forms such as music, singing, dance and percussion to stimulate children's interest and creativity in music, and cultivate their musical expression and cooperation abilities.

First of all, Orff teaching method focuses on children's physical participation. It encourages children to experience music through body movements and expressions, such as dance, movement and body rhythm. This approach allows children to gain a deeper understanding of the rhythm, dynamics and emotions of music, enhancing their musical experience. Secondly, Orff teaching method emphasizes the comprehensiveness of music. Here, music is not just a purely auditory experience, but can be combined with vision, movement and other art forms. Children can improve their language skills, understanding and performance skills while learning music, and achieve multi-faceted development. In addition, Orff teaching method also encourages children's creativity. It believes that every child has creativity in music, so children are encouraged to improvise in musical activities. This kind of creativity helps develop children's imagination and innovative thinking.

Orff teaching method also emphasizes children's personal participation and perceptual experience. It encourages children to actively participate in the music rather than just being listeners. Through multiple sensory experiences such as sight, hearing, touch, and smell, children's abilities in all aspects are maximized and their potential is developed. This form of self-entertainment music helps children express and vent their emotions. In addition, Orff music education also focuses on starting from local culture. It encourages people to integrate Orff's musical concepts according to their own cultural background, making music education more regional and national. This helps develop children's sense of identity and pride in their native culture. Finally, Orff emphasized that music is not the exclusive product of elite talents, but the feeling and experience that every child should have. In teaching, teachers provide some original materials for children to experience and play freely. Everything is children-centered. This child-centered approach to teaching helps develop their autonomy and self-confidence.

In summary, Orff teaching method provides children with a rich and diverse musical experience through the comprehensive use of multiple art forms and teaching methods. It not only helps develop children's musical literacy and creativity, but also helps improve their language skills, cooperation skills and self-confidence. Therefore, Orff teaching method is of great value in children's music education and helps to create a pleasant, creative and meaningful music learning experience for children.

6) Orff music games are used in a variety of ways, through voice games, body games and instrument games three categories, integrated into the teaching.

Methods of using Orff music games can include the following aspects: First, use Orff instruments to create a music-filled environment. This can be simple clapping, percussion, or playing a complete song. This environment helps children develop a sensitivity to music. Then, involve your children in musical activities such as singing, dancing, playing instruments, etc. This allows children to understand music through their own bodies and feelings, enhancing their sense of rhythm and coordination. Secondly, Orff music games are highly interactive and

playful, and can enhance children's interest and understanding of music through various game methods. For example, children can be allowed to understand and express music through role-playing, story creation, etc. Orff music games emphasize the exploration of musical elements, including rhythm, melody, harmony, timbre, etc. These elements can be explored in various ways, such as changing the rhythm, changing the melody, etc., so that children can understand the diversity and change of music.

In general, Orff music games are used in a variety of ways, through voice games, body games and instrument games three categories of composition. Focus on children's participation and experience, let them feel the charm of music through the game, improve their musical literacy and creativity.

2. To survey the use of Orff teaching method in rhythm practice for Grade 1 in Suzhou Foreign Language school

In this part, the researcher observed 25 students and teacher in the first grade class of Suzhou Foreign Languages School for 12 classes, and concluded that:

1) Orff teaching method has a positive impact on the teaching results of first-grade primary school class.

2) Orff teaching method helps to improve children's rhythm ability.

Observe both students and teachers in the classroom. On the one hand, students in the classroom can actively participate in it, and students can complete the rhythm tasks and Orff activities assigned by the teacher, making students the main body in the class. Secondly, the classroom atmosphere is active and students are enthusiastic about learning. On the other hand, the teacher's Orff teaching content is rich and the teaching is rigorous, which can make students feel the teacher's Orff teaching professionalism and teaching level, making students trust and respect the teacher more. In addition, teachers prepare lessons well and teach in strict accordance with the teaching plan. Orff's teaching instruments are used appropriately and the teaching objectives are completed efficiently. Finally, teachers' classroom evaluation is fair, objective, and comprehensive, which well reflects students' learning progress and helps students discover and solve problems in a timely manner. Therefore, the introduction of Orff teaching method in primary school music classroom has a positive impact. Through the use of Orff sound gesture and Orff music games, students' learning interest, cooperation ability and music experience are improved. Moreover, Orff teaching method effectively helps children improve their rhythm ability.

Discussion

Orff teaching method is a creative and humanistic music teaching method, which is suitable for primary school music education. In the teaching process, students' participation and experience are emphasized, students' improvisation and collective cooperation are encouraged, and students' creativity and collaborative spirit are cultivated. In the teaching process, students are encouraged to improvise and give play to their imagination. Therefore, the use of Orff teaching method has a positive impact on classroom results. By tapping instruments, clapping hands and other ways to train students' sense of rhythm, so that students can better feel the rhythm and rhythm of music (Wang, 2020). By combining dance with music, students can feel the rhythm and rhythm of music. Through organizing students to create and

perform together, students' collaborative spirit and sense of collective honor are cultivated. It can be seen that the Orff teaching method is helpful to rhythm training.

However, there are still some shortcomings in the study. In the teaching process, there is too much emphasis on the learning of skills and knowledge of Orff teaching method, so the results may be more significant. However, the teaching results of this class can not represent the music classes of all grades (Liu, 2018), and not every teacher is as good as the teacher in this observation. Therefore, the research still has some limitations.

Teachers are the designers and leaders of the classroom. If you want to have a good class, the quality of teachers must be excellent. Schools should encourage teachers to participate in Orff music education training. Influenced by traditional and old ideas, many schools do not pay enough attention to music education. Training opportunities should be appropriately increased to improve teachers' literacy, so that teachers can be exposed to new ideas and new methods, and more well-qualified Orff music education talents should be cultivated (Ma, 2022). In addition, teachers should not treat the implementation of Orff class as an occasional public performance class, which is simply the design and imitation of a movement. Orff teaching method should be fully implemented in each section of their actual teaching. With the new concept of students' active participation and the cultivation of music core quality, the new concept will be internalized and implemented in their actual education and teaching.

Recommendations

1. Practical Recommendations

This study proves the effectiveness of Orff teaching method through the study of Orff's teaching method on children's rhythm sense in lower grades of primary school. The Orff teaching method allows students to experience and perceive changes in rhythm through various rhythm games and activities, thereby cultivating their keen perception of rhythm. In the Orff teaching method, there are many rhythm exercises that require students to cooperate, such as clapping, stepping, etc. These exercises can help students improve their coordination and balance.

Express your thoughts and emotions through improvisation and adaptation. This teaching method can stimulate students' creativity and imagination. In the rhythmic exercises of the Orff teaching method, students need to accurately complete various actions and instructions within the specified time. This kind of practice can effectively improve students' attention and concentration skills, making them more focused and efficient in study and life. To sum up, the benefits of Orff teaching method to primary school students' sense of rhythm are multifaceted. It can not only improve students' musical literacy and artistic accomplishment, but also promote their physical and mental development and creativity.

2. Recommendation for future research

In primary school education, Orff teaching method is a very effective teaching method. It focuses on students' initiative and creativity, and also emphasizes the integration of art forms such as music and dance. The Orff teaching method emphasizes the creation of a music environment. Various types of music can be played in the classroom, including classical music, pop music, folk music, etc., so that students can feel the diversity and charm of music. In addition, Orff teaching method not only focuses on music, but also emphasizes the integration with other art forms, such as dance, drama, painting, etc. These art forms can be

integrated into music teaching to allow students to express their feelings and ideas in a variety of ways. At the same time, music teaching can be combined with other subject knowledge, such as language, mathematics, science, etc., so that students can feel the charm and role of music while exploring other subjects.

In primary school Orff classroom teaching, more personalized and customized teaching content and activities can be designed according to students' personality characteristics and interests to better meet students' learning needs. For example, teaching tools are not limited to Orff musical instrument can also be a traditional Chinese musical instrument. Secondly, establishing a complete evaluation system is an important guarantee for improving teaching quality. In the future, the evaluation system of Orff Classroom can be further improved to evaluate students' performance from multiple dimensions to better guide students' learning and growth.

In short, the future development of Orff classroom requires continuous innovation, improvement and expansion to adapt to the development of the times and the learning needs of students. By strengthening multicultural integration and improving the evaluation system and other measures, the sustainable development of Orff classroom can be promoted and better support and services can be provided for students' all-round development.

References

Chen, L. (2021). Application of Orff teaching method in primary school music rhythm training teaching. *New Curriculum Research,* (16), 81-82.

Li, X. (2012). Practical exploration of Orff teaching method in children's rhythm teaching. *Young writers*, (08), 68-69.

Liu, P. (2018). The superiority of Orff's music teaching method. *Peony*, (12), 114-115.

Ma, R. (2022). *The application of Orff's music teaching method in primary school music classroom*. Proceedings of the Summit Forum on Precision Management of Modernization of Education and Teaching, (02), 275-278.

Wang, J. (2020). Exploration of the classroom teaching model of Orff music education—taking Xuzhou kindergarten teachers as an example. *Chinese literary artist*, (08), 95-96.

Zhang, E. (2022).Analysis on the application of Orff teaching method in early childhood education. *Popular literature and art*, (21),124-126.

จริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

Ethics and Satisfaction Affecting Organizational Affiliation of employees of an automobile assembly company in Rayong Province

วิรัล ภคจารุกิตติ์ และ สมพล ทุ่งหว้า
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Wirun Pakajarukitt and Sompon Thungwha
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: 6414105040@rumail.ru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมในองค์การ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง 2) เปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง 3) จริยธรรมในองค์การ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ทั้งหมดจำนวน 370 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบที การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) จริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในด้านพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในด้านความสำเร็จในงาน ความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในด้านจิตใจ 2) บุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งงาน อายุงานแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน บุคลากรที่มีรายได้ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน 3) ความสำเร็จในงาน ลักษณะงาน นโยบายบริษัทและค่าตอบแทน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

คำสำคัญ : จริยธรรมในองค์การ; ความพึงพอใจในงาน; ความผูกพันต่อองค์การ

* วันที่รับบทความ : 12 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 3 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 4 เมษายน 2567
Received: March 12 2024; Revised: April 3 2024; Accepted: April 4 2024

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of ethics in organizations; job satisfaction and organizational commitment of employees of a car assembly company in Rayong Province. 2) Compare organizational commitment according to personal factors variables of employees of a car assembly company in Rayong Province. 3) Ethics in the organization. and job satisfaction that affects organizational commitment of employees of an automobile assembly company in Rayong Province. The sample group used in the research was a total of 370 employees of a car assembly company in Rayong Province. Data were analyzed using descriptive statistics, namely frequency, percentage, mean, and standard deviation. and used inferential statistics, namely t-tests, one-way ANOVA tests. and Multiple Regression Analysis.

The results of the research found that 1) Organizational ethics of employees of a car assembly company in Rayong Province Overall it is at a high level. Most in terms of the behavior of supervisors' Overall job satisfaction is at a high level. The most in terms of success in work Overall commitment to the organization is at a high level. The most in the mind. 2) Personnel with different genders, ages, statuses, job positions, and length of service have different commitments to the organization. Personnel with income Education level Different people have different ties to the organization. No difference 3) Success in work, job description, company policy and compensation It affects the organizational commitment of employees of a car assembly company in Rayong Province.

Keywords: Ethics in organization; Job satisfaction; Organizational Affiliation

บทนำ

ในการเปลี่ยนแปลงไปของเทคโนโลยี และสถานการ์การแพร่ระบาดในข้างต้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงไปจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อการจัดการระบบนโยบายขององค์กร และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเพื่อให้บรรลุผลและเป้าหมายได้ตามที่ตั้งไว้การพัฒนาทักษะเพื่อสร้างทุนมนุษย์จึงเป็นการเพิ่มมูลค่าให้บริษัทในการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับคู่แข่งในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความยั่งยืนและมั่นคงไปในตัว (Amanet al., 2018) การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงต้องมีการสรรหา คัดเลือกพนักงานให้ตรงกับสายงานตามที่ต้องการ ดังนั้นผู้ประกอบการทุกองค์กรจึงต้องมีกลยุทธ์ในแสวงหาบุคคลที่เข้ามาทำงานให้ตรงกับงาน และสิ่งที่สำคัญไม่แพ้กันต่อองค์กรในการแข่งขันก็คือ ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานภายในองค์กรสามารถกล่าวได้ว่า เมื่อมีการนำพนักงานเข้ามาในองค์กรแล้ว สิ่งต่อมาคือการสร้างความผูกพันต่อองค์กรให้เกิดขึ้นพนักงาน เพราะถ้าพนักงานไม่มีความผูกพัน องค์กรก็จะต้องเสียเวลาในการสรรหาพนักงานใหม่ และการฝึกอบรมซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายไปอย่างสิ้นเปลือง ดังนั้นจึงไม่สามารถปฏิบัติได้ว่าความผูกพันขององค์กรถือว่ามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนทางธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากความผูกพันขององค์กรที่เกิดขึ้นกับพนักงาน หรือบุคลากรภายในองค์กรมาจากการรับรู้คุณค่าของตนเองที่มีต่อองค์กร คิดว่าองค์กรเป็นดั่งบ้านหลังที่สองเมื่อพนักงานมีทัศนคติได้ดังนี้ก็จะปฏิบัติงานเต็ม

ความสามารถในนามขององค์กร และความมีส่วนร่วมในองค์กร (Ambad, 2012) เมื่อธันวาคม พ.ศ. 2562 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศอย่างเป็นทางการถึงโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 หรือ COVID-19 (โควิด-19) โดยพบผู้ป่วยรายแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เป็นวงกว้าง กระทั่งประเทศไทยได้พบผู้ป่วยชาวไทยคนแรก เมื่อ 31 มกราคม พ.ศ 2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการล็อคดาว์น (Lock Down) เพื่อจำกัดการระบาดของโรค ควบคุมการเดินทาง จำกัดการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เกิดวิถีชีวิตใหม่ (New normal) เน้นการเว้นระยะห่างทางสังคม เทคโนโลยีมีบทบาทในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ปรับวิธีการทำงานด้วยการ Work from home จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่ากลุ่มธุรกิจการแพทย์ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากเช่นกัน เนื่องจากจำนวนผู้รับบริการที่ลดลงตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2563ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะหลีกเลี่ยงการเดินทางไปโรงพยาบาล สถานพยาบาลหากไม่ได้เป็นโรคที่ร้ายแรงมากนัก ประกอบกับผู้รับบริการต่างชาติ ไม่สามารถเดินทางเข้ามาในประเทศได้ ทำให้รายได้จากผู้รับบริการในประเทศลดลง10 % ผู้รับบริการต่างชาติลดลง 30-45% และคาดว่าจะใช้เวลาฟื้นตัวอย่างน้อย 2 ปี

จากข้อความข้างต้น มีความสอดคล้องและส่งผลกระทบที่จะเปลี่ยนแปลงกับองค์การในบริษัทของผู้ศึกษา โดยอ้างอิงข้อมูลการลาออกของพนักงานบริษัทปี 2566 จากฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ พบว่ามีอัตราลาออกสูงถึง 3.2% ในพนักงานระดับปฏิบัติการ และ 0% ในพนักงานระดับทั่วไปและบริหารจะเห็นได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงาน นั้นมีความสำคัญอย่างมากที่จะส่งผลถประสิทธิภาพในการทำงานผ่านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาจริยธรรมในองค์การ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานอุตสาหกรรมรถยนต์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดระยองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุน การพัฒนาปรับปรุง ประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิผล พร้อมทั้งพัฒนาให้พนักงานมีศักยภาพ มีความตั้งใจ ความทุ่มเท เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนทางธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งในบุคลากรขององค์การ จึงมีความสนใจศึกษาจริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการและพัฒนาการเสริมสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมแก่บุคลากรให้บุคลากรนั้นเกิดความพึงพอใจในงาน ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เกิดความผูกพันต่อองค์การ และมีความต้องการคงอยู่ในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาจริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1) เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมในองค์การ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

2) เปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

3) จริยธรรมในองค์การ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ทั้งหมดจำนวน 352 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ตามเกณฑ์ของ Yamane (1973) และเก็บตัวอย่างสำรองเพิ่มร้อยละ 5 เพื่อป้องกันสำหรับการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 370 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ใช้แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงาน โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 จริยธรรมในองค์การ จำนวน 16 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg L. อ้างใน Kohlberg, L. (1969 :405) ประกอบด้วย มาตรฐานจริยธรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา นโยบายบริษัท บรรยากาศทางจริยธรรมในองค์การ และพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจำนวน 27 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดบรรยากาศองค์การของ Frederick Herzberg (1968 : 81) ลักษณะงาน ความรับผิดชอบในงาน ความสำเร็จในงาน ความก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทน การได้รับการยอมรับนับถือ ความสัมพันธ์ นโยบายและการปฏิบัติงาน และความมั่นคงในงาน

ส่วนที่ 4 ความผูกพันต่อองค์การ จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดความผูกพันต่อองค์การ Allen and Meyer (1990 : 1-18) ประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐาน

ส่วนที่ 2-4 ตอบคำถามโดยใช้มาตรประเมินค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดค่าคะแนน 5-1ตามลำดับ การแปลระดับใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ หาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หาค่า IOC รายข้อได้มากกว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 นำไปหาค่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ด้านจริยธรรมในองค์การ มีค่าเท่ากับ 0.92 ความพึงพอใจในการปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 0.95 ความผูกพันต่อองค์การ มีค่าเท่ากับ 0.96 ตามลำดับ

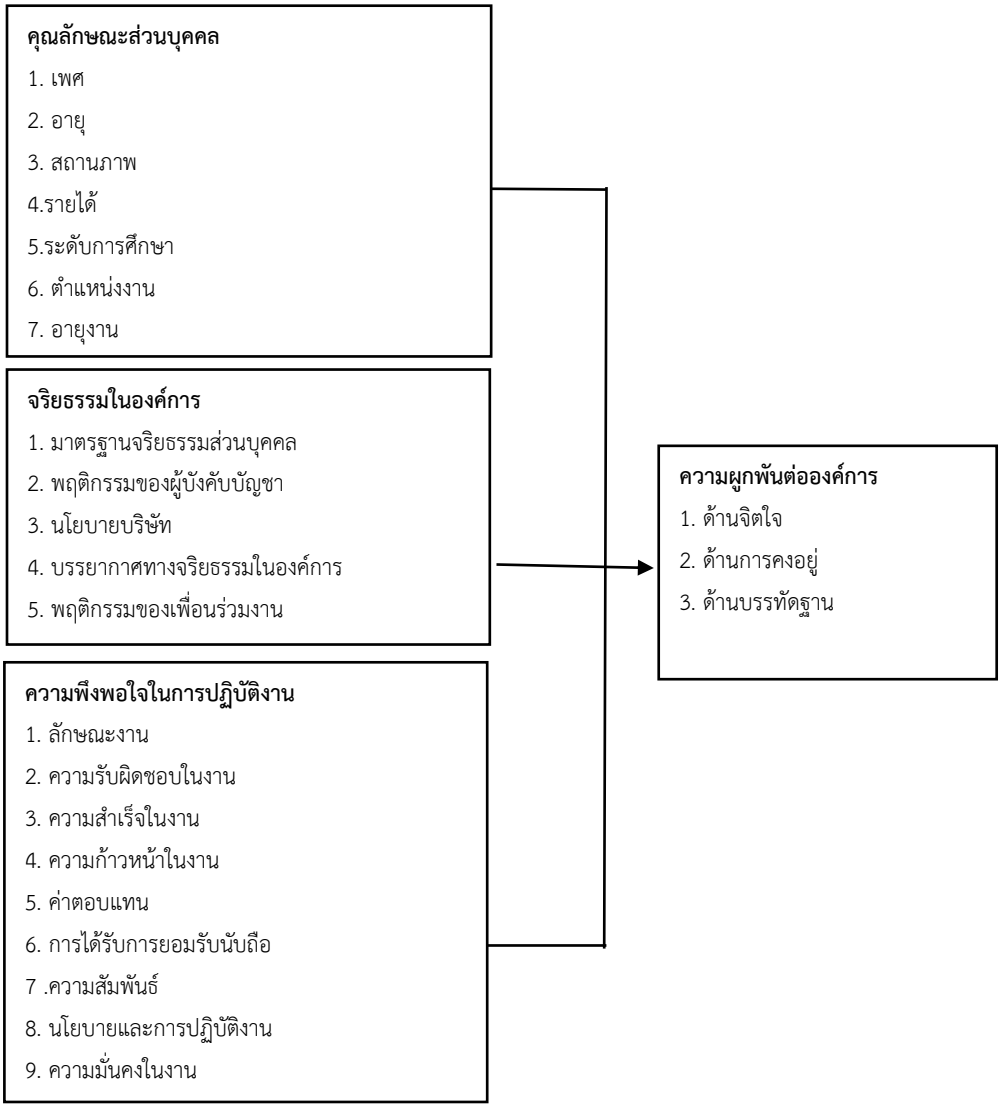
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

นำแบบสอบถามไปสอบถามกับพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบความสะดวก (Convenience Sampling) โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) จำนวน 370 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป หาการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (Independent sample t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 224 คน ร้อยละ 60.5 อายุ 25 – 35 ปี จำนวน 145 คน ร้อยละ 39.2 สถานภาพสมรส จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน 267 คน ร้อยละ 72.2 เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 151 คน ร้อยละ 40.8

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง (n=370)

จริยธรรมในองค์การ	ระดับจริยธรรมในองค์การ		
	$\overline{x}$	S.D	ระดับความเห็น
ด้านมาตรฐานจริยธรรมส่วนบุคคล	3.814	.754	มาก
พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา	4.111	.912	มาก
นโยบายบริษัท	3.956	.903	มาก
บรรยากาศทางจริยธรรมในองค์การ	3.815	.929	มาก
พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน	4.075	.648	มาก
รวมจริยธรรมในองค์การ	4.024	.788	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.2 ภาพรวมจริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับจริยธรรมในองค์การในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.024 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .788 ในด้านพฤติกรรมผู้บังคับบัญชาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.111 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .912 ด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.075 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .648 ด้านนโยบายบริษัทในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.956 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .903 ด้านบรรยากาศทางจริยธรรมในองค์การในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.815 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .929 ด้านมาตรฐานจริยธรรมส่วนบุคคลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.814 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .754

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองรายด้าน (n=370)

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน		
	$\overline{x}$	S.D	ระดับความเห็น
ลักษณะงาน	3.848	.904	มาก
ความรับผิดชอบในงาน	3.999	.734	มาก
ความสำเร็จในงาน	4.060	.807	มาก
ความก้าวหน้าในงาน	3.715	.954	มาก
ค่าตอบแทน	3.749	1.025	มาก

การได้รับการยอมรับนับถือ	3.947	.903	มาก
ความสัมพันธ์	3.812	.953	มาก
นโยบายและการปฏิบัติงาน	3.864	.875	มาก
ความมั่นคงในงาน	3.927	.713	มาก
รวมความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	3.859	.740	มาก

จริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับจริยธรรมในองค์การในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.024 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .788 ในด้านพฤติกรรมผู้บังคับบัญชาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.111 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .912 ด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.075 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .648 ด้านนโยบายบริษัทในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.956 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .903 ด้านบรรยากาศทางจริยธรรมในองค์การในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.815 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .929 ด้านมาตรฐานจริยธรรมส่วนบุคคลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.814 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .754

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองรายด้าน (n=370)

ความผูกพันต่อองค์การ	**ระดับความผูกพันต่อองค์การ**		
	$\bar{x}$	S.D	**ระดับความเห็น**
ด้านจิตใจ	3.994	.930	มาก
ด้านการคงอยู่	3.623	1.143	มาก
ด้านบรรทัดฐาน	3.935	.989	มาก
รวมความผูกพันต่อองค์การ	3.851	.966	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 ภาพรวมความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความผูกพันต่อองค์การในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.851 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .966 มากที่สุดในด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.994 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .930 ด้านบรรทัดฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.935 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .989 และด้านการคงอยู่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.623 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.143 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	Independent sample t-test	3.831	.000	ยอมรับ
อายุ	One way ANOVA	11.804	.000	ยอมรับ
สถานภาพ	One way ANOVA	24.416	.000	ยอมรับ
รายได้	One way ANOVA	1.537	.204	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	One way ANOVA	2.195	.113	ปฏิเสธ
ตำแหน่งงาน	One way ANOVA	5.469	.005	ยอมรับ
อายุงาน	One way ANOVA	18.558	.000	ยอมรับ

ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศมีค่า ***t test*** เท่ากับ 3.831 ***Sig. .***000 ด้านอายุมีค่า ***f test*** เท่ากับ 11.804 ***Sig. .***000 ด้านสถานภาพมีค่า ***f test*** เท่ากับ 24.416 ***Sig. .***000 ด้านตำแหน่งงานมีค่า ***f test*** เท่ากับ 5.469 ***Sig. .***005 ด้านอายุงานมีค่า ***f test*** เท่ากับ 18.558 ***Sig. .***000 มีความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองแตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้มีค่า ***f test*** เท่ากับ 1.537 ***Sig. .***204 ระดับการศึกษามีค่า ***f test*** เท่ากับ 2.195 ***Sig. .***113 มีความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (***B)*** และคะแนนมาตรฐาน (***Beta)*** สำหรับสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของงานของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	-.284	.164		-1.732	.084		
คสามสำเร็จในงาน	.420	.056	.351	7.496	.000*	.434	2.306
ลักษณะงาน	.300	.053	.281	5.648	.000*	.383	2.610
นโยบายบริษัท	.222	.045	.201	4.899	.000*	.562	1.780
ค่าตอบแทน	.111	.037	.118	2.971	.003*	.602	1.660
R = .808 R Square = .653 Adjusted R Square = .650 SEE = .571 Durbin-Watson = 2.008 **F = 172.037 Sig. of F = .000 * นัยสำคัญทางสถิติ 0.05**							

การวิเคราะห์จริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองได้ร้อยละ 65.3 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า โดยความสำเร็จในงานมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ .420 รองลงมาคือ ลักษณะงาน มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ .300 นโยบายบริษัท มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ .222 และค่าตอบแทน มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ .111 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง จริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับความผูกพันต่อองค์การของงานของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงาน) ของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน พบว่า พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองที่มีการศึกษาและเงินเดือนที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ที่มีรายได้และการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก บริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ให้ความสำคัญกับพนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียม ในการทำงานและแสดงความสามารถ

ความคิดเห็นในองค์การ มีโอกาสในการทำงานและการได้รับความเจริญก้าวหน้าในงานเหมือนกัน และไม่ได้วัดมาตรฐานการทำงานจากระดับการศึกษา มีมาตรฐานการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนที่อ้างอิงกับสวัสดิการที่พึงมีอย่างพื้นฐาน รวมทั้งสวัสดิการที่แตกต่างจากตลาดแรงงานและความแตกต่างจากโรงงานอื่นๆประกอบกับการพิจารณาตามประสิทธิภาพการทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมด้วยจึงทำให้เรื่อง การศึกษาและเงินเดือนไม่เป็นข้อจำกัดต่อความผูกพันต่อองค์การ สอดคล้องกับ อณัญญา ธนะศรีสืบวงศ์ (2559) ได้ศึกษาจริยธรรมในองค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทรับสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย พบว่า พนักงานที่มีรายได้กับการศึกษาแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับ ณัฐชรัตน์ จันทร์ชินภัทร (2561) ได้ศึกษาจริยธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน Generation Y ของบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความผูกพันด้านจิตใจไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก Generation Y เป็นคนรุ่นใหม่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างอิสระและมีเสรีภาพพอๆกัน รักอิสระชอบการทำงานที่ยืดหยุ่นโดยยึดความพอใจของตนเองเป็นที่ตั้ง ให้ความสำคัญในเรื่องความอิสระ ความสบายใจมากกว่าค่าตอบแทนที่ได้รับ และสอดคล้องกับ ศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2561) พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ ที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกันเนื่องจาก บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ให้ความสำคัญกับพนักงานในทุกๆระดับ ด้วยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานให้มีความทันสมัยอยู่เสมอทำให้พนักงานทุกคนในบริษัททำงานได้ง่ายขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเล็งเห็นถึงศักยภาพและความเชี่ยวชาญในการทำงานมากกว่าระดับการศึกษาของบุคคลนั้นๆที่ได้สำเร็จมาทำให้สามารถ ก้าวหน้าในหน้าที่การงานส่งผลให้พนักงานเกิดความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของบริษัท และสอดคล้องกับ ธิดารัตน์ ผลถาวรกุลชัย (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริง ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกันเนื่องจาก บริษัทมีการดูแลพนักงานโดยเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้พนักงานแสดงศักยภาพในการทำงาน จากงานที่มีความน่าสนใจความท้าทาย มีโอกาสได้เรียนรู้และภูมิใจในงานที่ทำหากมีความตั้งใจจะมีการพิจารณาการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ตามความสามารถมากกว่าระดับการศึกษา การพิจารณาผลงานมีเกณฑ์การประเมินที่ยุติธรรมจากผู้บังคับบัญชา

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งงานและอายุงานที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เนื่องจาก ลักษณะงานประกอบรถยนต์ส่วนใหญ่ นั้นต้องอาศัยความแข็งแรงทางด้านร่างกาย แม้จะมีเครื่องมือทุ่นแรง การประกอบรถยนต์นั้นก็ยังถือว่าเป็นงานที่หนักสำหรับเพศหญิง จึงทำให้มีสัดส่วนพนักงานชายมากกว่าพนักงานหญิง การจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการที่มอบให้แก่พนักงานรวมถึงความก้าวหน้าในงานนั้นมีความชัดเจน ทำให้พนักงานมีความมั่นใจในองค์การ เชื่อมั่นว่าการทำงานในองค์การนั้นสามารถสร้างความมั่นคงให้ชีวิตได้ โดยเฉพาะสถานภาพสมรส ซึ่งพนักงานในบริษัทได้พบกับคู่ หรือแนะนำชักชวนคู่สมรสมาทำงานร่วมกันในองค์การ เพราะองค์การให้สวัสดิการที่คลอบคลุมไปจนถึงบุตร ในส่วนของตำแหน่งงาน จะเห็นได้ว่าพนักงานระดับปฏิบัติการจะมีความผูกพันต่อองค์การมากกว่าพนักงานระดับทั่วไปและพนักงานระดับบริหาร เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่ที่ทำการตอบแบบสอบถามจะเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสวัสดิการขององค์การเป็นที่น่าดึงดูดและแตกต่างจากองค์การอื่นๆที่ทำให้พนักงานเกิดความผูกพันและให้ความสำคัญในการก้าวหน้าของงานโดยไม่ได้ยึดติดที่ตำแหน่งงานของตัวพนักงาน ในส่วนของพนักงานที่มีอายุน้อยหรืออายุงานไม่มาก เพิ่งเข้ามาร่วมงานกับองค์การไม่นานจึงมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือสมาชิกองค์การอยู่ในระดับไม่สูงมากเมื่อเทียบกับพนักงานที่มีอายุมากกว่า การที่มีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่านั้นมาจากการร่วมงานกับองค์การมานาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมากกว่าช่วงอายุอื่น ซึมซับค่านิยม วัฒนธรรมองค์การจนเคยชินและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การ ร่วมกับการมีความเชื่อมั่นคงในหน้าที่การงานมากกว่าบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า จึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์การมีมากกว่า สอดคล้องกับ อณัญญา ธนะศรีสืบวงศ์ (2559) ได้ศึกษาจริยธรรมในองค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทรับสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย พบว่า พนักงานที่มีอายุกับอายุงานแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับ ศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2561) ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐานแตกต่างกัน เนื่องจาก ลักษณะงานส่วนใหญ่ เป็นงานเกี่ยวกับเอกสารและประสานงานระหว่างหน่วยงาน ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ ทำให้เพศหญิงทำงานได้ดีกว่าเพศชายส่ง ผลให้ความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปณิตา นิรมล (2563) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานครที่มีอายุงานที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เนื่องจาก บุคลากรที่มีอายุในการทำงานในองค์การมานานจะมีความรู้ความชำนาญในงานเพิ่มขึ้น มีทักษะในการแก้ปัญหามีแนวโน้มในการคงอยู่ในงานมากกว่าผู้ที่มีอายุงานน้อย สอดคล้องกับ หฤทัย วรรณพงศพล (2564) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานในการทำงานของ

บริษัทจำหน่ายเครื่องนอน ย่านบางบอน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งงาน มีความแตกต่างต่อความผูกพันต่อของพนักงานในการทำงานของบริษัทจำหน่ายเครื่องนอน ย่านบางบอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. จริยธรรมในองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบริษัทอย่างเคร่งครัด ไม่นำความลับของบริษัทไปเปิดเผยเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน มีบรรยากาศทำงานแบบถ้อยที ถ้อยอาศัย มีน้ำใจช่วยเหลือกันและกัน มุ่งเน้นวิธีการ กระบวนการทำงานที่ถูกต้องมากกว่าผลงาน ผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรมในการประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และให้โอกาสในการแสดงความสามารถและก้าวหน้าในงานตามความเหมาะสม ประกอบกับบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองปฏิบัติต่อพนักงานด้วยความเคารพสิทธิส่วนบุคคล มีนโยบายให้ผลตอบแทนแก่พนักงานอย่างเท่าเทียม ดูแลสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของพนักงานอย่างปลอดภัย สอดคล้องกับ อณัญญา ธนะศรีสืบวงศ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมในองค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทรับสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย พบว่า จริยธรรมในองค์การมีระดับมาก เนื่องจาก บริษัทให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลตอบแทนในการทำงาน และคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน และเคารพในเกียรติ สิทธิของพนักงาน และสอดคล้องกับณัฐชรัตน์ จันทร์ชินภัทร (2561) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน Generation Y ของบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า จริยธรรมในองค์กรโดยรวมของพนักงาน Generation Y อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบริษัทมุ่งเน้นให้พนักงานต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและแบบแผนที่องค์กรวางไว้ ส่งเสริมการช่วยเหลือกันระหว่างพนักงานและการกระตุ้นการทำงานเป็นทีม และมีนโยบายที่คำนึงถึงความสุขและความพึงพอใจของพนักงานเสมอ และสอดคล้องกับนุศรา ปานนาค (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานและจริยธรรมในองค์กรที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันธ์ต่อองค์กรของบุคลากรส่วนกลางกรมธนารักษ์ พบว่า จริยธรรมในองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานตระหนักถึงการปฏิบัติตามนโยบายองค์กร กฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆขององค์กรเป็นอย่างดี ซึ่งองค์การให้ความสำคัญที่ผลงาน โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรมากกว่าพนักงาน เอาใจใส่พนักงาน ให้ความสำคัญกับเรื่องสวัสดิการพนักงาน

3. ความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก พนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความตระหนักถึงความผูกพันต่อองค์การที่มีส่วนทำให้พนักงานมีความตั้งใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย งานประกอบรถยนต์ส่วนใหญ่ต้องผ่านการอบรม ทำงานลักษณะซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ มีการกำหนดความรับผิดชอบในงานที่ชัดเจน มีอิสระในการตัดสินใจในการทำงานตามขอบเขตหน้าที่ สามารถ

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาและเป้าหมายที่กำหนด จนได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานในด้านความสามารถในการทำงาน มีโอกาสในการเจริญเติบโตในการเลื่อนตำแหน่ง หรือพัฒนาทักษะในการทำงานเพื่อโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ประกอบกับบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีการบริหารจัดการองค์การอย่างชัดเจน มีระบบจ่ายค่าตอบแทนอย่างเป็นระบบ และยุติธรรม ผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการดำเนินงานและให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ภายในองค์การร่วมงานกันเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บุคลากรมีความรู้สึกมั่นใจในความมั่นคงขององค์การ สอดคล้องกับศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า ความพึงพอใจของพนักงานบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัดเป็นองค์การรัฐวิสาหกิจ มีความมั่นคง ส่งเสริมให้พนักงานใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ มีระบบการทำงานที่ชัดเจน มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน สร้างวัฒนธรรมองค์การเน้นความสุข การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ปลูกฝังให้พนักงานรักใคร่สามัคคีกัน ทำให้พนักงานรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญกับองค์กร และสอดคล้องกับหฤทัย วรรณพงศพล (2564) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานบริษัทจำหน่ายเครื่องนอน ย่านบางบอน พบว่า ความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัทจำหน่ายเครื่องนอน ย่านบางบอนโดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ นโยบายการบริหารของบริษัท สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน ความมั่นคงในการทำงานและความก้าวหน้าในอาชีพ เนื่องจาก บริษัทจำหน่ายเครื่องนอน ย่านบางบอนมีงานที่ท้าทาย โดยเปิดโอกาสให้พนักงานได้ใช้ความรู้ความสามารถทำงานในสายงานของตนเออย่างเต็มที่ เน้นการทำงานเป็นทีมที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ทำให้พนักงานรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ประกอบกับการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ซึ่งวัดจากผลจากคุณภาพของงานและจ่ายค่าตอบแทนพิเศษให้พนักงานที่สามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับอาภาพัชร์ แซ่ตั่น (2565) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง พบว่า ความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านลักษณะงาน การบังคับบัญชา รายได้ เพื่อนร่วมงานและโอกาสก้าวหน้าในงาน เนื่องจากบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยองมีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของพนักงาน ให้ได้ใช้ทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่ในงานที่ท้าทาย และมีการพัฒนาทักษะอยู่ตลอดเวลา หัวหน้างานให้การสนับสนุนการทำงานของพนักงานและเปิดโอกาสให้พนักงานได้นำเสนอแนวคิดใหม่ๆมาใช้ในงาน มีการปรับเลื่อนตำแหน่งให้พนักงานที่ทำงานดี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับพนักงานได้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมและความพึงพอใจในงานกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง พบว่า ความพึงพอใจในงานด้านความสำเร็จในงาน ด้านลักษณะงาน ด้านนโยบายบริษัทและด้านค่าตอบแทน สามารถร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองได้ เนื่องจากพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความพึงพอใจในลักษณะงาน ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของพนักงาน และมีความท้าทาย ทำให้มีการพัฒนาความรู้ใหม่ และสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้เสร็จตามกำหนด ได้ผลตามที่คาดหวัง เกิดความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติงาน ร่วมกับบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยองวางกฎ ระเบียบได้อย่างเหมาะสม พนักงานทุกระดับมีความเข้าใจในนโยบายของบริษัทเป็นอย่างดี และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด มีการจ่ายเงินเดือหรือค่าตอบแทนอย่างเป็นระบบยุติธรรม เหมาะสมตามหน้าที่ความรับผิดชอบ สอดคล้องกับ อณัญญา ธนะศรีสืบวงศ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมในองค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทรับสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ความมั่นคงในงาน ลักษณะงาน ความก้าวหน้าในงานและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานมีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมของพนักงาน และสอดคล้องกับศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า ด้านกระบวนการสื่อสาร ด้านระบบประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจ้างงานและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน ด้านระบบสารสนเทศ ด้านผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์และด้านการดำเนินงานเชิงรุกของฝ่ายทรัพยากรบุคคลมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เนื่องจากบริษัททำให้พนักงานได้ใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีระบบการทำงานอย่างชัดเจน รวดเร็ว วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ มีกระบวนการสื่อสารในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พนักงานปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน พนักงานเกิดความพึงพอใจและเข้าใจนโยบายอย่างชัดเจนและส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน และสอดคล้องกับ ธิดารัตน์ ผลถาวรกุลชัย (2563) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่แท้จริง ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การ ได้แก่ ลักษณะงาน รายได้ โอกาสความก้าวหน้า การบังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากบริษัทมีนโยบายส่งเสริมให้พนักงานแสดงศักยภาพในการทำงาน ซึ่งทำให้งานมีความท้าทาย น่าสนใจ มีโอกาสได้เรียนรู้และภูมิใจในงานที่ทำ การให้ค่าตอบแทนอย่างเหมาะสมและพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้พนักงานที่มีความตั้งใจหรือมีผลงานดี และสอดคล้องกับหฤทัย วรรณพงศพล (2564) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานในการทำงานของบริษัทจำหน่าย

เครื่องนอน ย่านบางบอน พบว่า ความพึงพอใจในงานกับความผูกพันของพนักงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงในงาน ด้านนโยบายการบริหารของบริษัท ด้านผลตอบแทน และสอดคล้องกับ อาภาพัชร์ แซ่ตั่น (2565) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง พบว่า ความพึงพอใจในงานมีผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง ในด้านลักษณะงาน ด้านรายได้ ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านการบังคับบัญชา และด้านเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากพนักงานมีความพึงพอใจในงานจกลัษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม ได้รับการช่วยเหลือและการยอมรับจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน มีเพื่อนร่วมงานที่ดี คอยช่วยเหลือกันขณะปฏิบัติงาน จนทำให้พนักงานรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง จริยธรรมในองค์การและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาดังนี้

1. องค์การได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลตอบแทนในการปฏิบัติงานของพนักงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและยังเคารพในเกียรติศักดิ์ศรีของพนักงาน และในการทำงานนั้นเป็นการทำงานร่วมกับคนหมู่มาก อาจจะก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะชิงดีชิงเด่นกัน โดยในการทำงานของพนักงานแต่ละคนจะมุ่งเน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงการช่วยเหลือกัน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความเสมอภาคและมีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างเปิดเผยในข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลให้สอดคล้องกันและตรงไปตรงมา

2. องค์การควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็นในการทำงานกับบุคลากรทุกระดับหรือการแสดงศักยภาพของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความมั่นคงทางวิชาชีพ มีโอกาสก้าวหน้าในสายงานอาชีพ เห็นเป้าหมายของการทำงานร่วมกับองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การและมีแนวทางที่ยั่งยืน

3. พนักงานทุกคนมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามที่ได้ตั้งใจ ย่อมเป็นสิ่งที่ดี ที่บริษัทควรรักษาพนักงานเช่นนนี้ให้อยู่กับบริษัทตลอดไป และมีการพิจารณาค่าตอบแทน ว่าอยู่ในระดับที่สมควรกับความรับผิดชอบของพนักงานหรือไม่ ถ้าไม่ผู้บริหารควรหาทางแก้ไข เพราะว่าความสำเร็จในงานได้แสดงว่าพนักงานคนดังกล่าวมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน

4. องค์การจะต้องพยายามทำให้พนักงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น โดยการสร้างควากระตือรือร้นและสร้างความสุขในการทำงาน ให้ความรับผิดชอบในงานตามความสามารถ ชื่นชมกับผลงานที่พนักงานได้ทำได้สำเร็จ สร้างโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ให้พนักงานมีรายได้ตามความสามารถและความรับผิดชอบของตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงานเมื่อต้องทำงานแทนกัน ผู้บังคับบัญชาควรสร้างมิตรไมตรีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และสร้างความเชื่อมั่นแก่พนักงานในเรื่องของการจ้างแรงงานว่าพนักงานจะไม่ถูกเลิกจ้างก่อนกำหนด และเหมาะสมกับความต้องการของพนักงานในสถานการณ์ปัจจุบัน

5. ส่งเสริงให้มีการจัดอบรมในองค์การให้กับพนักงาน รวมไปถึงการชี้แจง อภิปราย ประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้พนักงานได้รับทราบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การ แนวทางในการบริหาร โอกาสในความก้าวหน้าในการทำงานและผลตอบแทน สวัสดิภาพในการทำงานของพนักงาน รวมไปถึงการพัฒนาปรับปรุงนโญบาย แนวทางการบริหารงาน ให้สอดคล้องกัน

6. ผู้บริหารควรแสดงออกให้ชัดเจนในด้านการให้กำลังใจหรือแสดงออกถึงการยอมรับในความสามารถของพนักงาน และให้ความใส่ใจต่อการบังคับบัญชา เพราะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการลาออกจากงานได้ อีกทั้งการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อให้พนักงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติ ทำงานให้น่าอยู่ สะสดวกสบายต่อการปฏิบัติงานและควรอำนวยสะดวกในเรื่อง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับความต้องการใช้งานและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพนักงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ เช่น บรรยากาศในการทำงานของบุคคลหรือองค์การ คุณภาพชีวิตในการทำงาน วัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารในองค์การ เป็นต้น

2. ในครั้งถัดไปควรวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและจริยธรรมในองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ เพื่อการเก็บข้อมูลที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากแบบสอบถามจากพนักงาน

เอกสารอ้างอิง

อณัญญา ธนะศรีสืบวงศ์. (2559). จริยธรรมในองค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทรับสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา: http://journal.jms.ssru. ac.th/jnfile/abstract6-4.pdf

ณัฐชรัตน์ จันทร์ชินภัทร. (2561). *จริยธรรมในองค์กร วัมนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน Generation Y ของบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และคณะ. (2561). ความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์.* 4 (2), 104-120.

ธิดารัตน์ ผลถาวรกุลชัย. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำที่แท้จริง ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร.* ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปณิตา นิรมล และ นันธิดา อนันตชัย. (2563). ปัจจัยที่สามารถทำนายการคงอยู่ในงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี มหานคร. *วาราสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 46 (2), 190-239

อาภาพัชร์ แซ่ตั่น และ กิติยา ทัศนะบรรจง. (2565). ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*. 8 (2), 126-136.

Kohlberg, L. (1 9 6 9) . *Stage and Sequence: The Cognitive-development Approach to Socialization inGoslin; In Handbook of Socialization Theory and Research.* Chicago: Rad, Menaly& Company

Herzberg, F. (1968). One more time: How do you motivate employees Harvard Business Review

Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of occupational and organizational psychology*,

ความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

Job Satisfaction and Organizational Climate Affecting Organizational Commitment of Employees at The Rehabilitation Center in Bangkok

ปวีณ์สุดา ปัญญาขันธ์ และ ทองฟู ศิริวงศ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Paweesuda Panyakhan and Tongfu siriwongsee
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: 6414105029@rumail.ru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) ศึกษาความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การส่งผลต่อความผูกพันองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมดจำนวน 90 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบที การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในด้านความสำเร็จในการทำงาน บรรยากาศองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในด้านมาตรฐานผลงานที่ปฏิบัติ ความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดในความปรารถนาที่จะดำรงเป็นสมาชิกองค์การ 2) บุคลากรที่มีอายุ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา เงินเดือนแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน 3) ความพึงพอใจด้านลักษณะงาน เงินเดือนและค่าตอบแทน บรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัลและการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในงาน; บรรยากาศองค์การ; ความผูกพันต่อองค์การ

---

* วันที่รับบทความ : 12 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 3 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 4 เมษายน 2567
Received: March 12 2024; Revised: April 3 2024; Accepted: April 4 2024

Abstract

The purpose of this study was to 1) study the job satisfaction and organizational climate of employees at the rehabilitation center in Bangkok. 2) Study the organizational commitment of employees at the rehabilitation center in Bangkok. 3) Study the organizational commitment of employees at the rehabilitation center in Bangkok. Classified by personal factors. 4) Study job satisfaction and organizational climate affecting the organizational commitment of employees at the rehabilitation center in Bangkok. The sample group used in the research consisted of 90 employees at the rehabilitation center in Bangkok. Data were analyzed using descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation. and use inferential statistics such as t-tests, one-way ANOVA tests, and multiple regression analysis.

The results of the study revealed that: 1) job satisfaction of employees is high, with the highest average opinions on achievement; 2) organizational climate is high, with the highest average opinions on performance standards; and 3) organizational commitment is high, with the highest average opinions on the desire to remain a member of the organization. 2) Employees with different ages, job titles, and work experiences had a different effect on organizational commitment. Employees established that gender, education level, and income were different in organizational commitment at no statistical level. 3) Job satisfaction Salary and compensation Organizational climate of reward and organizational identity It affects the organizational commitment of employees at the rehabilitation center in Bangkok.

Keywords: Job Satisfaction; Organizational Climate; Organizational Commitment

บทนำ

ทรัพยากรพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจที่สำคัญ ประกอบด้วย แหล่งเงินทุน วัตถุดิบ การวางแผนวิธีการปฏิบัติงาน และบุคคล โดยทรัพยาการบุคคล ถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับองค์การ ซึ่งบุคคลสามารถคิดวิเคราะห์ ปรับปรุงผลงาน และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ เป็นต้นทุนขององค์การที่ควรค่าแก่การรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ ถ้าบุคลากรมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การมาก สามารถขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จและสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจในงานที่เกิดขึ้นจะช่วยให้องค์การสามารถออกแบบวิธีการ รูปแบบกิจกรรมสร้างความสุข ความยินดี เต็มใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ

เมื่อธันวาคม พ.ศ. 2562 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศอย่างเป็นทางการถึงโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 หรือ COVID-19 (โควิด-19) โดยพบผู้ป่วยรายแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เป็นวงกว้าง กระทั่งประเทศไทยได้พบผู้ป่วยชาวไทยคนแรก เมื่อ 31 มกราคม พ.ศ 2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการล็อคดาว์น (Lock Down) เพื่อจำกัดการระบาดของโรค ควบคุมการเดินทาง จำกัด

การจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เกิดวิถีชีวิตใหม่ (New normal) เน้นการเว้นระยะห่างทางสังคม เทคโนโลยีมีบทบาทในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ปรับวิธีการทำงานด้วยการ Work from home

ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เปิดให้บริการทางกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และดูแลรักษาสุขภาพแบบองค์รวม โดยใช้การรักษาแบบผสมผสานระหว่างการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนทางเลือกที่เหมาะสมกับผู้รับบริการแต่ละราย ข้อมูลสถิติจำนวนผู้เข้ารับบริการในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 (โควิด-19) จำนวนผู้เข้ารับบริการลดลง 40% ส่งผลให้มีการปรับรูปแบบการทำงานของบุคลากรตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข เนื่องด้วยการให้บริการทางกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และการพยาบาลเป็นการให้บริการบำบัดรักษาเฉพาะบุคคล ไม่สามารถทำงานที่บ้าน (Work from home) ได้และผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในการเคลื่อนไหว ภาระงานของบุคลากรจึงเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อกำลังใจในการทำงานของบุคลากรทุกระดับ มีอัตราการลาออกพนักงานค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับข้อมูลการลาออกของพนักงาน 8 ปีที่ผ่าน ทำให้ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งนี้ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ส่งผลต่อปริมาณค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นในกระบวนการสรรหา การคัดเลือกรวมถึงการพัฒนาทักษะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งในบุคลากรขององค์กร จึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการและพัฒนาการเสริมสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมแก่บุคลากร ให้บุคลากรนั้นเกิดความพึงพอใจในงาน ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เกิดความผูกพันต่อองค์การ และมีความต้องการคงอยู่ในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
3. ศึกษาความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. ศึกษาความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การส่งผลต่อความผูกพันองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมดจำนวน 101 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % เก็บตัวอย่างสำรองเพิ่มร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ใช้แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน เงินเดือน โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในงาน จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg อ้างใน Stephen P. Robbins (2009 : 89-90) ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน การได้การยอมรับนับถือ ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในงาน นโยบายและการบริหาร เงินเดือนและค่าตอบแทน การปกครองและการบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 3 บรรยากาศองค์การ จำนวน 24 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดบรรยากาศองค์การของ Litwin & Stringer (1968 : 81) โครงสร้างองค์การ การให้รางวัล ความอบอุ่น ความขัดแย้ง มาตรฐานผลงานที่ปฏิบัติ การสนับสนุน การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเสี่ยง

ส่วนที่ 4 ความผูกพันต่อองค์การ จำนวน 9 ข้อ ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดความผูกพันต่อองค์การ Steer (1977 : 46) ประกอบด้วย ความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมองค์การ ความเต็มใจที่จะทุ่มเท ความพยายามอย่างสูงในการปฏิบัติงานเพื่อองค์การ ความปรารถนาที่จะดำรงเป็นสมาชิกองค์การ

ส่วนที่ 2-4 ตอบคำถามโดยใช้มาตรประเมินค่า 5 ระดับ จาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดค่าคะแนน 5-1 ตามลำดับ การแปลระดับใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ หาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หาค่า IOC รายข้อได้มากกว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 นำไปหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

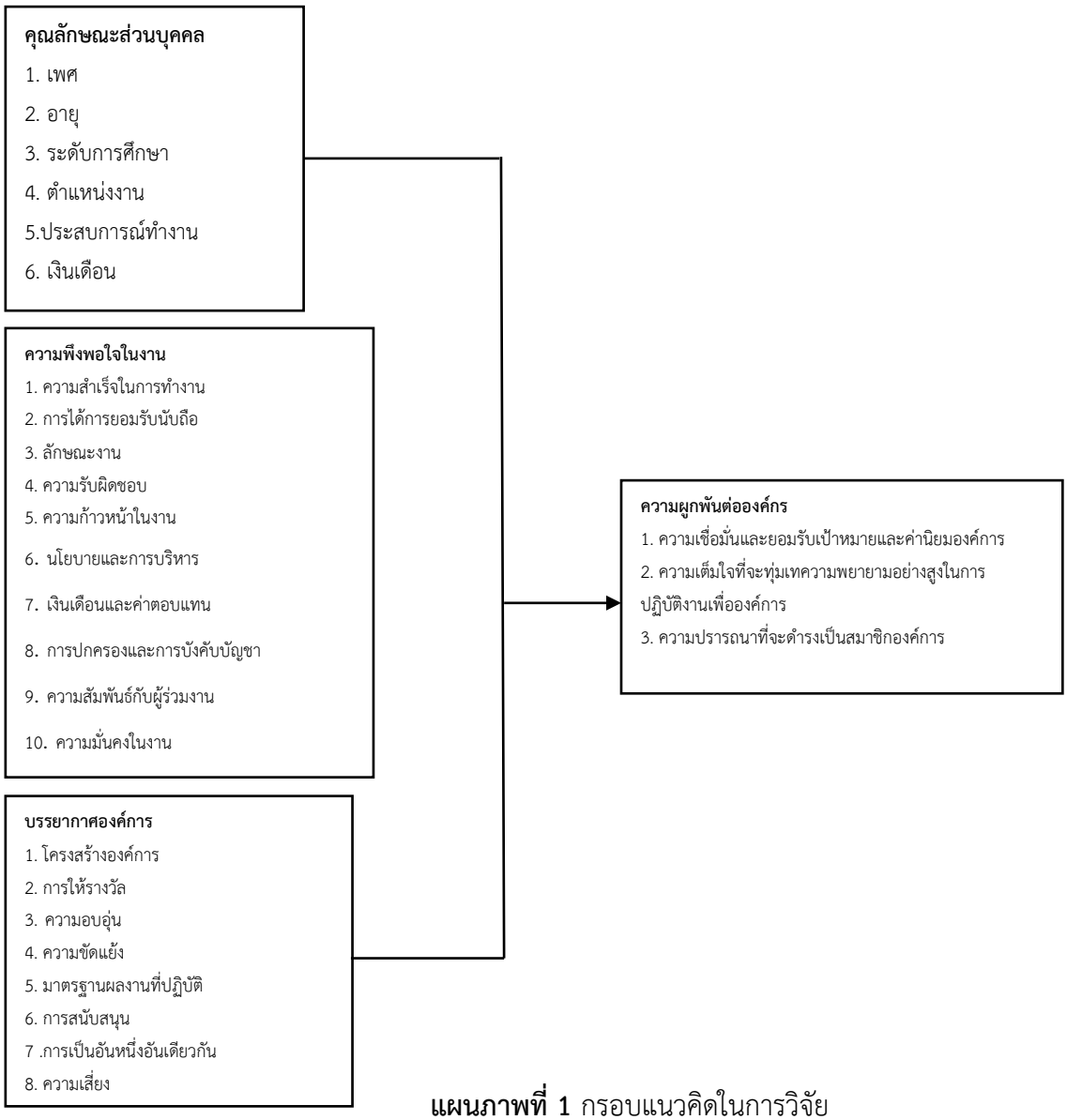
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

นำแบบสอบถามไปสอบถามกับบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบความสะดวก (Convenience Sampling) โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) จำนวน 90 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป หาการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (Independent sample t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 67 คน ร้อยละ 74.4 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 48 คน ร้อยละ 53.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 74 คน ร้อยละ 82.2 เป็นผู้ประกอบโรคศิลป์ในสหวิชาชีพ จำนวน 62 คน ร้อยละ 68.9 มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่10 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน ร้อยละ 42.2 เงินเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 27 คน ร้อยละ 30.0

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร (n=90)

ความพึงพอใจในงาน	ระดับความพึงพอใจในงาน		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับความเห็น
ด้านปัจจัยจูงใจ			
ความสำเร็จในการทำงาน	4.167	0.568	มาก
การได้การยอมรับนับถือ	3.948	0.685	มาก
ลักษณะงาน	3.830	0.755	มาก
ความรับผิดชอบ	3.703	0.654	มาก
ความก้าวหน้าในงาน	3.544	0.885	มาก
รวมด้านปัจจัยจูงใจ	3.836	0.576	มาก
ด้านปัจจัยค้ำจุน			
นโยบายและการบริหาร	3.814	0.754	มาก
เงินเดือนและค่าตอบแทน	3.230	1.047	ปานกลาง
การปกครองและการบังคับบัญชา	3.803	0.719	มาก
ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	4.078	0.661	มาก
ความมั่นคงในงาน	3.852	0.862	มาก
รวมด้านปัจจัยค้ำจุน	3.756	0.607	มาก
รวมความพึงพอใจในงาน	3.797	0.558	มาก

ภาพรวมความพึงพอใจในงานของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในงานระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.797 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.558 ความพึงพอใจในงานด้านปัจจัยจูงใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.836 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.576 และด้านปัจจัยค้ำจุนระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.756 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.607

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในงานระดับมาก ด้านปัจจัยจูงใจมากที่สุดด้านความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.167 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.568 รองลงมา คือ การได้การยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.948 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.685 ลักษณะงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.830 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.755 ความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.703 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.654 และความก้าวหน้าในงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.544 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.885 ตามลำดับ ด้านปัจจัยค้ำจุน มากที่สุดด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.078 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.661 รองลงมา คือ ความมั่นคงในงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.852 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.862 นโยบายและการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.814 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.754 การปกครองและการบังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.803 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.719 เงินเดือนและค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.230 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ1.047 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร **(*n*=90)**

บรรยากาศองค์การ	**ระดับบรรยากาศองค์การ**		
	$\bar{x}$	S.D	**ระดับความเห็น**
โครงสร้างองค์การ	3.944	0.711	มาก
การให้รางวัล	3.700	0.777	มาก
ความอบอุ่น	3.985	0.798	มาก
ความขัดแย้ง	3.733	0.808	มาก
มาตรฐานผลงานที่ปฏิบัติ	4.007	0.726	มาก
การสนับสนุน	4.000	0.707	มาก
การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	3.925	0.722	มาก
ความเสี่ยง	3.948	0.818	มาก
รวมบรรยากาศองค์การ	3.906	0.620	มาก

บรรยากาศองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับระดับบรรยากาศองค์การระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.906 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.620 มากที่สุดด้านมาตรฐานผลงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.007ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.726 รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.707 ความอบอุ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.985 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.798 ความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.948 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.818 โครงสร้างองค์การมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.944 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.711 การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.925 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.722 ความขัดแย้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.733 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.808 การให้รางวัลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.700 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.777 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร **(***n*=90)

ความผูกพันต่อองค์การ	ระดับความผูกพันต่อองค์การ		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับความเห็น
ความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมองค์การ	3.759	0.864	มาก
ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างสูงในการปฏิบัติงานเพื่อองค์การ	3.911	0.710	มาก
ความปรารถนาที่จะดำรงเป็นสมาชิกองค์การ	3.951	0.874	มาก
รวมความผูกพันต่อองค์การ	3.874	0.731	มาก

ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความผูกพันต่อองค์การระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.874 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.731 มากที่สุดในความปรารถนาที่จะดำรงเป็นสมาชิกองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.951 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.874 บุคลากรมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างสูงในการปฏิบัติงานเพื่อองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.911 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.710 และความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.759 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.864 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	Independent sample t-test	1.106	0.272	ปฏิเสธ
อายุ	One way ANOVA	6.064	0.001	ยอมรับ
ระดับการศึกษา	One way ANOVA	0.265	0.768	ปฏิเสธ
ตำแหน่งงาน	One way ANOVA	3.102	0.020	ยอมรับ
ประสบการณ์ทำงาน	One way ANOVA	6.427	0.001	ยอมรับ
เงินเดือน	One way ANOVA	2.203	0.094	ปฏิเสธ

ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ ระดับการศึกษา เงินเดือน มีความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน มีความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) สำหรับสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.733	0.249	-	2.944	0.004*	-	-
การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	0.541	0.077	0.555	7.072	0.000*	0.404	2.475
เงินเดือนและค่าตอบแทน	0.173	0.039	0.259	4.435	0.000*	0.731	1.369
ลักษณะงาน	0.236	0.058	0.251	4.085	0.000*	0.658	1.519
การให้รางวัล	0.179	0.061	0.198	2.923	0.004*	0.543	1.840

R = 0.891 R Square = 0.793 Adjusted R Square = 0.625 SEE = 0.331 Durbin-Watson = 2.036
F = 63.679 Sig. of F = 0.000 * นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การวิเคราะห์ความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 79.30 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.541 รองลงมาคือ ลักษณะงาน มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.236 การให้รางวัล มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.179 เงินเดือนและค่าตอบแทน มีค่าน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.173 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน เงินเดือน) ของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน พบว่า บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศ การศึกษาและเงินเดือนที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยบุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความเท่าเทียมในการทำงานและแสดงความสามารถ ความคิดเห็นในองค์การ มีโอกาสในการทำงานและการได้รับความเจริญก้าวหน้าในงานเหมือนกัน และไม่ได้วัดมาตรฐานการทำงานจากระดับการศึกษา มีมาตรฐานการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนที่อ้างอิงกับโรงพยาบาลเอกชนอื่นๆประกอบกับการพิจารณาตามประสิทธิภาพการทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมด้วยจึงทำให้เรื่องเพศ การศึกษาและเงินเดือนไม่เป็นข้อจำกัดต่อความผูกพันต่อองค์การ สอดคล้องกับวราภรณ์ ศรีวงษ์และ จุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ (2565 : 116-117) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นมีนโยบายและให้ความสำคัญต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียม เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือภายในองค์การในการทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความกลมกลืนในการปฏิบัติงานในโครงการต่างๆร่วมกัน บุคลากรไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็จะเกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรักความผูกพันต่อองค์การ และสอดคล้องกับภาณุภัทร ปานสอาด และภิรดา ชัยรัตน์ (2566ก : 128) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกันในด้านเพศและเงินเดือนและค่าตอบแทน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน เนื่องจากหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่มีการแบ่งประเภทงานสำหรับเพศชายหรือหญิง ไม่มีการกีดกันการเลื่อนตำแหน่ง ทำให้บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิงได้รับความเสมอภาคในการทำงานในองค์การ ประกอบกับบุคลากรที่ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนสูงหรือน้อยจากหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร นั้นมีความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน ไม่คิดเปลี่ยนไปทำงานที่อื่น จึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน

บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ เนื่องจาก บุคลากรที่มีอายุมากกว่านั้นย่อมทำงานกับองค์การมานานกว่าจึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์การมากกว่าบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด (2561ก: 46-47) ได้สำรวจความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกันในด้านอายุแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เนื่องจากบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า เพิ่งร่วมงานกับองค์การไม่นานจึงมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือสมาชิกองค์การอยู่ในระดับไม่สูงมากเมื่อเทียบกับบุคลากรที่มีอายุมากกว่า การที่มีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่านั้นมาจากการร่วมงานกับองค์การมานาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมากกว่าช่วงอายุอื่น ซึมซับค่านิยม วัฒนธรรมองค์การจนเคยชินและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การ ร่วมกับการมีความเชื่อมั่นคงในหน้าที่การงานมากกว่าบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า จึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์การมีมากกว่าเช่นกัน ส่วนในเรื่องประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ อันเนื่องมาจากระยะเวลาร่วมงานกับศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครทำให้บุคลากรนั้นเกิดความรู้จากการอบรม เรียนรู้ในงานจนเกิดทักษะ ความชำนาญในวิชาชีพ ยอมรับค่านิยมองค์การ สามารถปรับตัวและปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์การ รวมถึงกฎระเบียบที่องค์การกำหนดขึ้น อีกทั้งมีความเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ การดำเนินงานองค์การและอยากร่วมงานกับองค์การต่อไป ในขณะที่บุคลากรที่เพิ่งเข้ามาร่วมงานกับองค์การ อยู่ในช่วงปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์การ ยังมีความไม่แน่ใจในรูปแบบการทำงาน จึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์การน้อยกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า สอดคล้องกับสายหยุด อมรลักษณ์ปรีชา (2560ก : 71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในองคก์รของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกันในด้านประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เนื่องจาก บุคลากรที่มีระดับการศึกษา รายได้และประสบการณ์ทำงานที่มักจะมีที่มาใกล้เคียงกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานมานาน มีการสั่งสมประสบการณ์จนเกิดทักษะ และมีสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากองค์การ เช่น ระดับเงินเดือน สวัสดิการอื่นๆ ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในงาน ไม่อยากลาออกจากองค์การ และมุ่งมั่นร่วมงานกับองค์การต่อไป

2. ความพึงพอใจในงานของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ มีความตระหนักถึงความรัก ความผูกพันต่อองค์การที่มีส่วนทำให้บุคลากรมีความตั้งใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย ลักษณะงานส่วนใหญ่ที่มีลักษณะพิเศษต้องอาศัยความสามารถเฉพาะทางวิชาชีพในการทำงาน มีการกำหนดความรับผิดชอบในงานที่ชัดเจน มีอิสระในการตัดสินใจในการทำงานตามขอบเขตหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาและเป้าหมายที่กำหนด จนได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานในด้านความสามารถในการทำงาน มีโอกาสในการเจริญเติบโตในการเลื่อนตำแหน่ง หรือพัฒนาทักษะทางวิชาชีพเพื่อโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ประกอบกับศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการองค์การอย่างชัดเจน มีระบบจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม ผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการดำเนินงานและให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ภายในองค์การร่วมงานกันเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บุคลากรมีความรู้สึกมั่นใจในความมั่นคงขององค์การ มีความยั่งยืนในวิชาชีพ สอดคล้องกับบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด (2561ข: 49-50) ได้สำรวจความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า ความพึงพอใจในงานของบุคลากรบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความสำเร็จในการทำงาน การได้การยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา วิธีการปกครองบังคับบัญชา สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในการทำงาน ความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงองค์กร เนื่องจาก บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัดเป็นองค์การรัฐวิสาหกิจ มีความมั่นคง สร้างวัฒนธรรมองค์การเน้นความสุข การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน มีการหมุนเวียนงานภายในองค์การ เปิดโอกาสให้พนักงานได้เรียนรู้งานใหม่ๆ สามารถบริหารจัดการงานได้ตามเวลาที่กำหนด ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานเสมอ มีการมอบหมายงานตามลำดับขั้นตอน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสุขที่ได้ร่วมงานกับองค์การแห่งนี้ ไม่มีความคิดที่จะลาออก

3. บรรยากาศองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครรับรู้โครงสร้างองค์การมีแนวทางการทำงานทิศทางเดียวกัน การจัดแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมถึงขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานทางวิชาชีพ มีการติดตามงานและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีการชื่นชมหรือให้รางวัลแก่บุคลากรเมื่อทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับภาณุภัทร ปานสอาด และภิรดา ชัยรัตน์ (2566ข: 126) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพัน

ต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า บรรยากาศองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านโครงสร้างองค์การ มาตรฐานการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การชื่นชม การสนับสนุนและความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ เนื่องจากผู้บริหารส่งเสริมการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมแก่การทำงาน มีการบังคับบัญชาที่ดี สร้างบรรยากาศการทำงานแบบเปิด ทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานร่วมกับองค์การ และสอดคล้องกับวราภรณ์ ศรีวงษ์ และจุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ (2565ข : 116) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า บรรยากาศองค์การของเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านโครงสร้างองค์การ มารตฐานการทำงานและการสนับสนุน เนื่องจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีงานที่ต้องใช้บุคลากรในการประสานงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อความคล่องตัวในการทำงานจึงปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้เป็นลำดับ กำหนดมาตรฐานงานที่ชัดเจน กำหนดนโยบายให้รางวัลแก่บุคลากร และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายและมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกองค์การ และสอดคล้องกับจุฑารัตน์ วิริยะ (2562ก: 305) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศองค์การที่มีผลกับความผูกพันองค์การของบุคลากรบริษัท ง่วนเชียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด พบว่า บรรยากาศองค์การของบริษัท ง่วนเชียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านความเป็นอิสระ โครงสร้าง การให้รางวัล ความอบอุ่น การเปลี่ยนแปลงในองค์การ และการยอมรับความขัดแย้ง เนื่องจากบริษัท ง่วนเชียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากร มีความอบอุ่นจากการได้รับความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน มีนโยบายให้ผลตอบแทนหรือรางวัล มีการประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน เข้าใจและยอมรับในความเห็นต่าง ทำให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ พยายามรักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์การ ต้องการความก้าวหน้าด้วยการทำงานร่วมกับองค์การต่อไป

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจในงานด้านลักษณะงาน ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน บรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัลและการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้ เนื่องจากบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในงานด้านลักษณะงาน จากงานที่ท้าทาย ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาชีพและความเชี่ยวชาญที่เกิดจากประสบการณ์การทำงาน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนในปริมาณงานที่เหมาะสม มีระบบการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เหมาะสมตามหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงสร้างบรรยากาศองค์การที่กระตุ้น

การทำงาน เน้นผลสำเร็จของงานตามเป้าหมาย ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เปิดโอกาสในการแสดงความสามารถหรือความคิดเห็นในทีมสหวิชาชีพ บุคลากรจึงมีการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองในองค์การ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกองค์การ นอกจากนี้มีระบบการให้รางวัล ไม่ว่าจะเป็นการชมเชยจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน การจัดกิจกรรมหรือหลักสูตรเรียนรู้ตามความสนใจของบุคลากร รวมถึงเงินและสิ่งของอื่นที่ไม่ใช่เงินให้แก่บุคลากร ทำให้บุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ทำให้เกิดความรู้สึกยอมรับวัฒนธรรมองค์การ มีความเต็มใจทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการทำงาน มีความปรารถนาที่จะอยู่กับองค์การต่อไป สอดคล้องกับไพรัช ศิลาศรี (2559 : 127-128) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ความพึงพอใจในการทำงานกับความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัท นากาชิมารับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานด้านลักษณะงาน ด้านรายได้ ค่าตอบแทนและสวัสดิการมีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีต่อองค์การ โดยด้านพฤติกรรมการแสดงออก ด้านความรู้สึกและด้านการรับรู้อยู่ในระดับสูง ทำให้บุคลากรมีความพยายามในการทำงาน เพื่อผลประโยชน์ขององค์การและ สายหยุด อมรลักษณ์ปรีชา (2560ข : 73) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว พบว่า ความพึงพอใจในงานด้านความมั่นคงในการทำงาน ประสบการณ์ในด้านทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ ความพึงพอใจในงานด้านค่าตอบแทน และลักษณะงานด้านความท้าทายของงาน สามารถร่วมกันทำนายความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) เนื่องจากมีความพึงพอใจในงานด้านความมั่นคงในการทำงาน ประสบการณ์ในด้านทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ ความพึงพอใจในงานด้านค่าตอบแทน และลักษณะงานด้านความท้าทายได้รับการตอบสนองความต้องการในการทำงานจนเกิดความรู้สึกถึงความสัมพันธ์ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) เนื่องจากโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) เป็นโรงพยาบาลที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการปรับโครงสร้าง เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานต่างจากโรงพยาบาลรัฐแห่งอื่น บุคลากรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ วัดผลด้วยผลงานและได้รับผลตอบแทนตามผลงาน ทำงานร่วมกันในวิชาชีพพยาบาลและสหวิชาชีพ ช่วยเหลือกันและกันปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ทำให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) เกิดความมั่นใจในองค์การ มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความผูกพัน ทุ่มเทเพื่อองค์การและปรารถนาที่จะอยู่กับองค์การต่อไปและสอดคล้องกับจุฑารัตน์ วิริยะ (2562ข : 306) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศองค์การที่มีผลกับความผูกพันองค์การของบุคลากรบริษัท ง่วนเชียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด พบว่า บรรยากาศองค์การมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรบริษัท ง่วนเชียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด เนื่องจากความผูกพันต่อองค์การที่เกิดขึ้นจากการรับรู้บรรยากาศองค์การในด้านโครงสร้างการทำงาน รางวัล

และผลตอบแทน ความมั่นคงและความเสี่ยงของการทำงาน ความอบอุ่น การสนับสนุนความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีอิสระในการทำงานและสอดคล้องกับวราภรณ์ ศรีวงษ์และจุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ (2565ข: 118-119) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกและผลกระทบเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์การของเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในด้านโครงสร้างองค์การและมาตรฐานการทำงาน เนื่องจากบรรยากาศองค์การเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อบุคลากรที่ทำงานภายใต้นโยบายองค์การ กำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชา มีโครงสร้างองค์การที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรรู้สึกและรับรู้ได้ถึงบรรยากาศที่ดีซึ่งส่งผลต่อการทำงานของบุคลากรอย่างมีความสุขและเกิดความรัก ความผูกพันต่อองค์การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจในงานด้านลักษณะงาน ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน บรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัลและการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์การควรมีนโยบายเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานที่ชัดเจน สื่อสารให้แก่บุคลากรรับทราบถึงข้อกำหนดมาตรฐานการทำงานและแนวทางการเจริญเติบโตในตำแหน่งงาน

2. องค์การควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็นในการทำงานกับบุคลากรทุกระดับหรือการแสดงศักยภาพของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความมั่นคงทางวิชาชีพ เห็นเป้าหมายการทำงานร่วมกับองค์การ

3. ควรจัดฝึกอบรมหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน พัฒนาศักกยภาพบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมบุคลากรด้วยการมอบหมายงานที่มีความท้าทายตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ รับรู้ถึงความสามารถในการทำงานของตนเอง รู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และมีกำลังใจในการทำงาน

4. องค์การควรส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างวัยของบุคลากร ด้วยการจัดกิจกรรมให้บุคลากรทุกวัยมีส่วนร่วม ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การรับฟังความคิดเห็น การมีปฏิสัมพันธ์ในองค์การ เพื่อให้บุคลากรที่มีอายุน้อย หรือบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยได้ซึมซับวัฒนธรรมองค์การ รับรู้ถึงการเป็นสมาชิกองค์การ ทำให้มีความต้องการทำงานอยู่กับองค์การต่อไป

5. องค์การควรเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารงาน ด้วยการออกแบบโครงสร้างการบริหารงานโดยมุ่งเน้นกระบวนการหรือเครือข่ายมากกว่าการทำงานตามหน้าที่ ส่งเสริมบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกระบวนการอื่น ในขณะเดียวกันก็ยังสังกัดอยู่กับฝ่ายงานเดิม

6. องค์การควรพิจารณามอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ เช่น พิจารณาจากความรู้จากประวัติการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน มีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการทำงานรวมถึงมาตรฐานการทำงานอย่างชัดเจน และเพิ่มความอิสระในการทำงานและตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหา

7. องค์การควรมีนโยบายเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอย่างมีหลักเกณฑ์ มีความชัดเจน ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเงินให้กับบุคลากรในองค์การ เพื่อเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน และมีความเชื่อมั่นว่าการทำงานร่วมกับองค์การสามารถทำให้บุคลากรนั่นมีความมั่นคงในงานและการเงินที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

8. สนับสนุนการทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่างเพื่อนร่วมงานสามารถช่วยให้คำแนะนำในการทำงาน ประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ เน้นการสื่อสารที่ดี เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย เกิดการยอมรับและตระหนักถึงการเป็นสมาชิกองค์การ มีความผูกพันต่อองค์การที่ทำงานอยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ เช่น ภาวะผู้นำ คุณภาพชีวิตในการทำงาน วัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารในองค์การ เป็นต้น

2. ควรวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ เพื่อการเก็บข้อมูลในประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากแบบสอบถามจากบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566. แหล่งที่มา: https://ddc.moph.go.th/uploads/files/201742 021082 0025238.pdf.

จุฑารัตน์ วิริยะ. (2562). แรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศองค์การที่มีผลกับความผูกพันต่อองค์การการของบุคลากรบริษัทง่วนเซียงอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด. *รายงานการประชุมการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 3 Graduate School Conference*, 15 พฤศจิกายน 2562. 301-307. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชุติมา สุทธิประภา, นิตยา เพ็ญศิรินภา และ พรทิพย์ กีระพงษ์. (2561). บรรยากาศองค์การและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลในเครือเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารพยาบาล*. 67 (4), 25-33.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). มาตรการแรงงานที่เหมาะสม ยืดหยุน และพร้อมรับการอยู่ร่วมกับโควิด-19. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา: https://www.bot.or.th/Thai/ ResearchAndPublications.

ณัฐชามญช์ ภคพงศ์พันธุ์. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การ โดยมีการรับรู้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรกำกับ.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีรดา ไชยบรรดิษฐ. (2562). *แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด. (2561). *รายงานความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานกรณีศึกษาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ประจำปี 2561*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 77 หน้า.

พัชรา รุ่งสันเทียะ. (2559). *อิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน โดยมีกลวิธีในการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรสื่อของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัสราพรรณ เพ็ชร์ยาหน. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรกรณีศึกษาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไพรัช ศิลาศรี. (2559). *ความสัมพันธ์ความพึงพอใจในการทำงานกับความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัท นากาชิมา รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ภาณุภัทร ปานสอาด และภิรดา ชัยรัตน์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุขในสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.* 9 (7), 120-133.

วรรณิภา นิลวรรณ. (2554). *ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วราภรณ์ ศรีวงษ์ และ จุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ. (2565). บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 41 (6), 109-124.

สายหยุด อมรลักษณ์ปรีชา. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน).* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Dubin Andrew J. (1984). *Foundation of Organization Behavior*. New Jersey: Prentice Hall. 500.

Litwin G.H. & Stringer R.A. (1968). *Motivation and Organizational Climate. Graduate School of Business Administration*. Harvard University. 214.

Meyer, J. and Allen, N. (1990). *A three-component conceptualization of organizational commitment Human resource Management Review*. 61-89.

Steer R.M. (1977). *Antecedents and Outcomes of Organizational Commitment.* Administrative Science Quarterly. 46-56.

Steer, R.M. and Porter L.W. (1991). *Motivation and work behavior*. (5thed.) Singapore: McGraw-Hill. 594.

Stephen P. Robbins & Timothy A. Judge. (2009). *Essential of Organization Behavior* (10thed.) Pearson Education, Inc. 305.

Stringer Robert. (2002). *Leadership and organizational climate*. New Jersey: Prentice Hall. 308.

Guangdong ATV Performing Arts Vocational College Chaoshan music culture "tide song book" construction

Lin Fengqiang and Thanyawat Sondhiratna
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 3635572524@qq.com

****

Abstract

Chaozhou music is one of the representative elements of Chaozhou culture. Besides music, Chaozhou Opera, English songs and dances, Chaozhou embroidery, Chaozhou architecture, etc., are the iconic artistic styles of Chaozhou culture. Chaozhou music is a general term for the folk music of the Chaoshan region, which has been praised as "the right sound of China" because of its preservation of the genes of the ancient music culture of the Chinese nation. Chiu Chow music can be used independently to form music societies, or as accompaniment music in Chiu Chow theatre groups.

This paper aims to discuss the efforts and achievements of Guangdong ATV Performing Arts Vocational College in the construction of Chaoshan music culture "tide song book". Through in-depth research and analysis, this paper reveals the unique charm of Chaoshan music culture and its importance in contemporary education, and puts forward some suggestions to strengthen the inheritance and innovation of Chaoshan music culture.

Keywords: Music; Dongting Hu Area; China

Introduction

Chaozhou music is a form of traditional Chinese music, and in a broader context, traditional music culture is an extremely broad concept. This one shows as a general term for all musical works or carriers of musical expressions from ancient times to modern times, including folk music, traditional instrumental music, theatre music and so on. Different types of traditional music culture have specific cultural connotations. Taken together, traditional music culture and national culture have a certain degree of homogeneity. Under the perspective of historical inheritance and development, the two are complementary. Therefore, in order to make traditional music culture get reasonable inheritance and development, we should firmly grasp its development characteristics, so that it can make progress together with traditional culture. The more significant features of traditional music culture at present include: diversity, life and inheritance (Shi, 2023).

However, in terms of dissemination and development, there are still some problems with Chaozhou music. Specifically, it includes the following four aspects: 1.to firstly, Chaozhou Opera and Chaozhou Music troupes generally have a weak awareness of dissemination. 2.to secondly, Chaozhou Opera and Chaozhou Music have a lack of creative talents, and there are few masterpieces. As a matter of fact, from the 1980s to the present, the training mode of Chaozhou opera and Chaozhou music talents has never been able to adapt to the market requirements. The main training base for Chaozhou Opera actors and Chaozhou music players is Shantou Opera School (Shantou Culture and Art School), which has no major in playwriting, and the cultivation level of secondary school is also low, making it difficult to

* Received: March 12 2024; Revised: March 20 2024; Accepted: March 21 2024

improve the quality of actors in a comprehensive and integrated way, and the research and accumulation of the voices of the various trades in the fields of Sheng, Dan, Jingsheng, Late, and Chou are too weak, and there is a strange lack of excellent actors. Although Shantou Opera School and Hanshan Teachers College have been jointly running adult college classes in music education and undergraduate classes in musicology since 2005, this is far from enough. With the old generation of Chaozhou theatre scriptwriters aging, the creative talents of Chaozhou theatre are close to a fault line. 3.to thirdly, the overseas performance market for Chaozhou theatre and Chaozhou music is in urgent need of development. 4.to finally, overseas dissemination channels for Chaozhou theatre and Chaozhou music are not smooth (Liu & Liu, 2018).

Guangdong Asian TV Vocational College (ATV) of Performing Arts was founded in 2000 by Sun Yanjun (national first-class actor who played Liu Bei in the classic version of the Romance of The Three Kingdoms). Approved by the People's Government of Guangdong Province and registered by the Ministry of Education of the People's Republic of China, the college is included in the unified national enrollment plan, it runs with distinct features and high teaching quality, and has gained substantial teaching achievements (the teachers and students have won multiple awards), enjoying high popularity and great influence in Guangdong Province. In 2021, the college was listed in “The First Batch of Partner Universities of All media Production-education Integration Program in the Sino-foreign Cultural Exchange” by the ministry of Education. The school consists of the School of Music and Dance, the School of Art and Design, the School of Humanities and Education, and the School of Medicine. The researcher learnt that the students of the School of Music and Dance in this school have courses related to Chaozhou music, so it is necessary to carry out related research here.

As a "living fossil" of Chaozhou culture, Chaozhou music is not only a form of music, but also represents the history. However, with the development of the times, the invasion of foreign cultures has caused the Chaozhou music culture to face the situation of being lost. Pedagogical epistemology essentially holds that the main task of education is to pass on the elements of human culture. Based on this, in order to solve this problem, the article takes music pedagogy as an entry point, and systematically analyses the feasibility of introducing Chaozhou music culture into music teaching in colleges and universities, both theoretically and practically, with a view to better inheriting and promoting this traditional culture (Yu, 2023).

At present, there are two main categories of Chaozhou music: the first one is classified by the type of music, such as gongs and drums, temple music, silk and string music, ballads and folk songs, songs and dances, theatre music (Chaozhou Opera) and operatic music. Song and dance music, theatre music (Chaozhou Opera) and operatic music, such as the second is classified by the nature of its music: literati music, folk music, religious music and court music. The first classification is more common and accepted by the public. From the point of view of historical formation, types of music and main characteristics, Chaozhou music has always been rooted in the profound and characteristic Chaozhou folklore, folk sentiment and folk style, and has fed and enriched the spiritual and cultural life of the people of Chaozhou. The emergence and development of Chaozhou music is closely related to the spiritual and cultural needs of the Chaozhou people. Therefore, when the era enters the new century, it is of great significance to protect and pass on the Chaozhou music to make it penetrate the daily life of the Chaozhou people and pass it on from generation to generation, so as to innovate and develop the Chaozhou music. Chaozhou music has been developed so far, and its inheritance methods

include:First, to revitalise the traditional repertoire of Chaozhou music by arranging and rearranging it is a very important way and method of inheriting and developing Chaozhou music: in the form of traditional suites, using the method of stringing brocade, two or more different tunes are strung together, or the whole tune is adopted, or one of the paragraphs is wanted, and then they are re-organised Delete the bad passages and keep the good ones. The so-called deletion is mainly to delete the part of the piece in which the image theme is not clear, and then add flowers on the basis of this, input fresh blood to make it full of novelty and adapt it; adopt different ways of playing in the performance of the piece, which is the most common in both modern and traditional music, for example, changing the repetitions into concertos, which will make the piece more life-like and healthier. Second, in the process of collating and adapting the On the basis of the experience of sorting out and adapting the traditional repertoire of Chaozhou music, maintaining its original musical types, rhythms and rhythms, and the style of the songs, and constantly refining the traditional Chaozhou music, it should also pay extensive attention to the modern development orientation of Chaozhou music: to give full play to the advantages and characteristics of Teochew music which is inclusive and comprehensive and suitable for a large number of people. Developing and innovating in inheritance, incorporating the fresh elements of the modern music culture and adding the materials that are pleasing to the public; the Chaozhou music culture should also be closely connected with the whole Lingnan culture, so as to make it healthier and more lively. Chaozhou music culture should be closely linked with the Lingnan culture and developed in parallel. If the root is there, the vitality of Chaozhou music will be there, and if the rhythm is there, the infectious power of Chaozhou music will be there. Chaozhou music is the voice of China and the heart of the people of Chaoshan. Researcher should make more efforts to protect and pass down the music of Chaozhou and even promote it to the world.

There are still some problems in the dissemination and development of Chaozhou music. Specifically, there are the following three aspects:

1) Chaozhou Opera and Chaozhou Music troupes generally have a low awareness of dissemination. 2013 to the present, the author, as a special correspondent of Chaozhou Channel of Southern News Network, has interviewed Chaozhou Opera troupes such as Chaozhou Chaozhou Theatre Troupe, the representative inheritors of Chaozhou Opera's intangible cultural heritage at the national level, Mr. Fang Zhanrong, Mr. Chen Peng, Mr. Zheng Shunying, the famous choreographer Mr. Hong Zhong, and about 30 Chaozhou Opera and Chaozhou Music related practitioners. The interviews grasped a lot of important information about Chaozhou Opera and Chaozhou Music, and felt that most of the people from the leadership of Chaozhou Opera Troupe (Chaozhou Music Society) to the ordinary performers lack the awareness of independent communication; 50% of the interviewees do not attach importance to being interviewed, and the interviews are often unable to be carried out properly; 70% of the interviewees are not good at communicating with the reporters, and they often answered the questions not answered; and 30% of the interviewees think that the communication of Chaozhou Opera is not good and the development of the Chaozhou Opera is weak It is because the media do not come to report. All these situations show that practitioners of Chaozhou opera and Chaozhou music do not realize that theatre troupes and performers themselves are the first communication body of Chaozhou opera and Chaozhou music. Local governments and publicity and cultural management departments have the

functions of management and service for Chaozhou opera and Chaozhou music, which are part of the dissemination body but not the first body.

2) There is a lack of creative talents in Chaozhou opera and Chaozhou music, and there are few masterpieces.3 From the 1980s to the present day, not only is the creation of local Chaozhou opera and Chaozhou music in Chaoshan in the doldrums, but also the development of Chaozhou opera and Chaozhou music in the places where the Chaozhou Chinese gather in the Southeast Asian region has not been as good as it was in the past. The fundamental reason why there are so few masterpieces of contemporary Chaozhou opera and Chaozhou music is that there is a shortage of creative talents. As a matter of fact, from the 1980s to the present, the training mode of Chaozhou opera and Chaozhou music talents has never been able to adapt to the market requirements. Firstly, the main training base for Chaozhou opera actors and Chaozhou music players is Shantou Opera School (Shantou Culture and Art School), which has no major in playwriting, and the training level of secondary school is also low, making it difficult to improve the quality of the actors in an all-rounded way; secondly, the research and accumulation of the voices of the various trades, such as Sheng, Dan, Jingsheng, Luan, and Chou, are too weak, making the shortage of excellent actors. Although Shantou Opera School and Hanshan Teachers College have been jointly running adult college classes in music education and undergraduate classes in musicology since 2005, this is far from enough. With the old generation of Chaozhou opera writers aging, Chaozhou opera creative talents have been close to the fault.

3) Chaozhou opera, Chaozhou music overseas performance market needs to be developed urgently. 12 June 2003, Shantou's first shareholding system of cooperation in the establishment of business folk arts groups - Fang Zhanrong Chaozhou Theatre Troupe, which is one of the few not relying on financial allocations, the face of the market, self-reliant, and more successful operation of the Chaozhou Opera Troupe. This is one of the very few Chaozhou Opera troupes that does not rely on financial allocation and is self-reliant in the face of the market. In an interview with the author, Fang believed that: "the entire eastern region of the audience in the annual expenditure on Chaozhou Opera about more than 10 million yuan, and as a major Chaozhou Opera Guangdong Chaozhou Theatre only less than 3 million yuan a year in performance revenue, excluding other troupes of the income, a rough estimate of about 7 million yuan a year business can be done, the Chaozhou Opera market in fact, the demand exceeds the supply." In the Chaozhou opera industry, people like Mr. Fang, who has high artistic attainments, strong management ability and such a unique ability to analyzed the Chaozhou opera performance market, are simply rare.

4) Overseas dissemination channels for Chaozhou opera and Chaozhou music are not smooth. from the 1940s to the 1980s, Chaozhou opera films and Chaozhou music records were still sold well overseas. After 2000, when the network media were advancing by leaps and bounds, the overseas dissemination of Chaozhou opera and Chaozhou music did not make timely use of the network media for publicity and promotion. Later, without paying attention to copyright protection, many videos of Chaozhou Opera performances and Chaozhou Music performance tracks were directly uploaded to various websites, which in turn affected the sales of Chaozhou Opera and Chaozhou Music discs. Nowadays, microblogging, WeChat and other new media continue to emerge, many overseas Chinese through WeChat to contact with friends and relatives at home, Chaozhou Opera, Chaozhou music groups, however, in the use of new media for dissemination and marketing of little action (Liu, & Liu, 2018).

In recent years, Chaozhou music has been managed by some old musicians. To a certain extent, the old musicians can maintain the purity of Chaozhou music in the process of spreading, but over time, problems will appear, such as the style of repertoire remains unchanged, the way of playing is too old, and so on. Therefore, in the process of spreading Chaozhou music, some senior musicians tampered with the repertoire according to their own wishes, destroying the original flavor of Chaozhou music. It is precisely because of these musicians' lack of respect for Chaozhou music that the development of Chaozhou music is plagued with problems. Worse still, the modified Chaozhou music makes it impossible for subsequent learners to feel the unique charm of Chaozhou music in the process of learning. Chaozhou music, as an important symbol of Chaozhou culture, is seldom promoted by the government through documents or TV media, so that Chaozhou music cannot really entered the homes of the common people. To pass on Chaozhou music, we must carry out innovative development. Specifically, it can include: 1. Strengthening the innovative consciousness of Chaozhou music, adding modern music elements appropriately, and innovating; 2. In the process of spreading Chaozhou music, focusing on the innovation of its operation mode, and attracting the audience's attention to the maximum extent. Chaozhou music can hardly stay in the music industry for a long time if it is purely disseminated as a kind of culture and art. We need to inject this ancient music into a continuous power, so we can combine Chaozhou music with the market. The performance of the orchestra will lead to the sale of music recordings, and in another way, it will also promote Chaozhou music (Chen & Su, 2009).

Chaozhou music is an important national intangible cultural heritage in the Lingnan region, and is the richest accumulation of Chinese traditional music. The development and inheritance of Chaozhou music is of great significance to the development of Chinese folk music. Exploring the cultural industry of Chaozhou music is of great significance to the inheritance of Chaozhou culture and the promotion of Chaozhou culture. Chaozhou music is rich in connotation and varieties. However, there are problems such as worrying inheritance situation and lack of professionals. In order to solve these problems, the state can 1. focus on supporting the inheritance of Chaozhou music; 2. establish a scientific and effective inheritance mechanism of Chaozhou music, and raise the importance of society; 3. build music exhibition halls, and use cultural halls to pass on the culture of national music; 4. strengthen the support of all levels of government for the inheritance and development of Chaozhou music in terms of policies and regulations (Yu, 2015).

Research Objectives

This study is devoted to fully revealing the deep historical heritage, unique artistic charm and important value of Chaoshan music culture in modern society. We will deeply analyze how Guangdong ATV Performing Arts Vocational College effectively inherits and innovates Chaoshan music culture, as well as the remarkable results achieved. In addition, the study will also explore how the innovative project of "Tide Song Book" can help Chaoshan music culture to spread and popularize widely inside and outside the campus, and provide new ideas and methods for protecting and inhering local music culture.

Research Methodology

This study will comprehensively analyze the history and current situation of Chaoshan music culture and its development in Guangdong ATV Performing Arts Vocational College by using various methods such as literature research, field investigation and interview. Literature research will help us to fully understand the historical background and theoretical basis of Chaoshan music culture, and provide solid support for subsequent research. The field visit will enable us to personally feel the charm of Chaoshan music culture and gain an in-depth understanding of its actual situation in the local area. The interview will help us to collect first-hand information and understand the real thoughts and feelings of the inheritors of Chaoshan music culture. In addition, the study will also be combined with empirical research to evaluate the actual effect of the construction of "tide song book". By collecting relevant data, this paper analyzes the achievements of the "Tide Song Book" project in the inheritance and innovation of Chaoshan music culture, and provides strong support for the subsequent discussion and suggestions.

Conceptual Framework

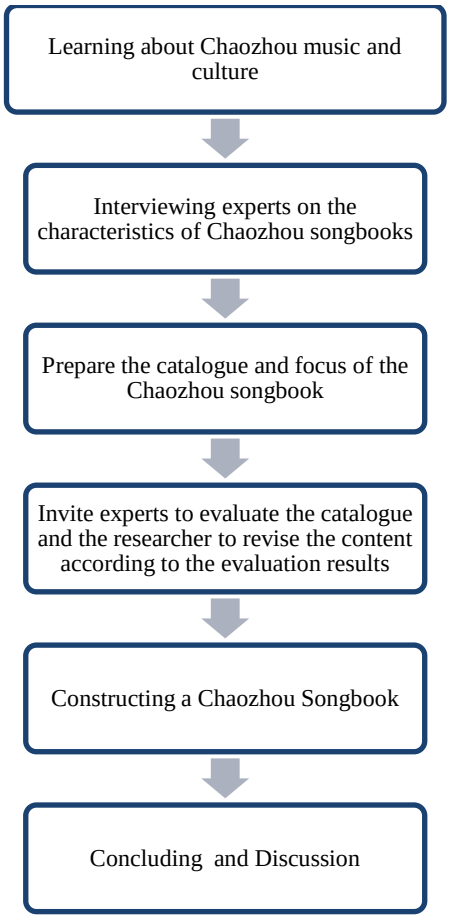

Figure 1 Conceptual Framework

Research Findings

After in-depth and meticulous research, we are pleased to find that Guangdong ATV Performing Arts Vocational College has made remarkable achievements in the construction of Chaoshan music culture "tide Song book". This achievement not only demonstrates the college's emphasis on and inheritance of local music culture, but also injects new vitality into the dissemination and development of Chaoshan music culture. First of all, Guangdong ATV Performing Arts Vocational College has dug deep into the historical connotation and artistic characteristics of Chaoshan music culture. As an important part of the excellent traditional culture of the Chinese nation, Chaoshan music culture carries rich historical information and cultural deposits. The School organized experts and scholars to conduct in-depth research on Chaoshan music culture, systematically sorted out its development context and artistic characteristics, and laid a solid foundation for the inheritance and innovation of Chaoshan music culture. Secondly, the school integrates Chaoshan music culture into daily teaching, and enables students to experience and learn the charm of Chaoshan music culture through various forms such as curriculum setting and practical activities. In terms of curriculum, the College has opened a special Chaoshan music course, inviting senior artists and inheritors to teach, to teach the singing skills and artistic essence of Chaoshan music. At the same time, the College also actively organizes students to participate in various practical activities, such as performances, competitions and exhibitions, so that students can deeply understand and experience Chaoshan music culture in practice. In addition, Guangdong ATV Performing Arts Vocational College also actively promotes the "tide Song book", through various channels and forms, so that more people understand and love Chaoshan music culture. The College regularly organizes Chaoshan music performances and competitions, attracting a large number of audiences and participants. At the same time, the school also makes use of modern scientific and technological means, such as network broadcast, short videos, etc., to spread the charm of Chaoshan music to a wider field. These measures not only improve the popularity and influence of Chaoshan music culture, but also stimulate more people's interest in and love for Chaoshan music culture.

Discussion

Discussion about study Chaoshan music culture mainly includes two parts of the content of Chaoshan culture and Chaoshan music, the semantic background of the music should be discussed in a certain social and cultural context, and different social backgrounds will have different interpretations.

Chaoshan music is one of the rich and colourful local music cultures in China. Chaoshan music has a long history, unique style and is deeply rooted in the history, language and folklore of the Chaoshan region. Chaoshan music is not only a form of artistic expression, but also an important carrier of emotional expression and cultural heritage of Chaoshan people. The purpose of learning Chaoshan music culture is conducive to enhancing cultural identity, preserving and passing on important intangible cultural heritage, and promoting cultural diversity and understanding. Learning about Chaoshan music and culture can also help people to improve their musical aesthetic ability and creativity, as well as gain a deeper understanding of the cultural characteristics of the southern region of Chinac (Meng, 2023).

The creation of a Chaoshan songbook facilitates the development of different approaches and ways of learning about music and culture, in addition to guiding students in other activities, such as attending traditional music workshops, learning songs in the Chaoshan dialect, taking part in Chaoshan music performances, and researching into the playing methods of Chaoshan traditional musical instruments (e.g., the Chaoshan erhu, the moon zither, etc.). It is emphasized that the essence of Chaoshan music culture can be more fully understood and experienced through multiple learning pathways.

Learning about the impact of Chaoshan music culture on individuals and society. This includes how learning and practising Chaoshan music can enhance understanding and respect for Chinese culture, and how this cultural strength can be harnessed to promote social harmony and cultural diversity (Yang, 2021).

Discussion about constructing the "Chaozhou Song Book" for ATV

It is a very valuable and necessary thing for the researcher to construct the Chaozhou Song Book for Guangdong ATV Performing Arts School. Creating a Chaozhou Song Book will help to explore the cultural value of Chaozhou music, recognise the urgency of preserving and transmitting Chaozhou music and the importance of Chaozhou music in understanding China's rich and diverse local cultural heritage, promote the development of Chaozhou music and culture, and provide a resource for the study and research of Chaozhou music.

In this process, the researcher studied Chaoshan culture, Chaoshan music, collected and organised traditional Chaoshan songs, scores and singing guides, and introduced the historical and cultural background of Chaoshan music. The author ensured the accuracy of the information of the creative content and the authority of the content through literature and interviews with experts. The comprehensive and multifaceted nature of the research process is reflected, not only for the preservation of music, but also for educational and promotional purposes. In confronting the challenges that may be encountered in the process of creating a Chaoshan songbook, such as the scarcity of information, understanding and translating local dialects, and ensuring accurate expression and communication of culture. The authors actively addressed these challenges and overcame them to achieve their goals by reviewing literature and conducting interviews.

The possible long-term impacts of the Chaoshan Songbook include its contribution to the heritage and development of Chaoshan music, its help in raising public awareness of Chaoshan culture (Yang, 2021), and how it can serve as a platform for cultural exchange and educational resources. Chaoshan songbooks can stimulate students' interest in traditional music and promote cultural diversity and inclusiveness. Demonstrate its contribution to cultural heritage preservation, education and social development. This is not only a project about preserving traditional music, but also a comprehensive endeavour about cultural heritage, education and social participation.

Recommendation

1. Practical Recommendations

Overall, learning about Chaoshan music culture and creating a Chaoshan songbook are two tasks that are both independent of and closely related to each other, and each task requires specific methods and strategies. In future research it is important to combine the two tasks of learning knowledge about Chaoshan music culture and creating a Chaoshan songbook.

It is important to continue to gain a deeper understanding of the history, genres, characteristics of Chaoshan music and its place in Chaoshan culture. Reading relevant books, scholarly articles, and online resources can provide a solid theoretical foundation. If possible, visit the Chaoshan region to experience live performances of Chaoshan music and interact with local musicians and scholars. Fieldwork allows the researcher to gain first-hand information and inspiration from the source.

Finally, if we want to study Chaoshan music and culture in depth, we must learn the Chaoshan dialect, and learning the Chaoshan dialect can help the researcher to better understand the meaning and emotion of the lyrics, and to teach better

2. Recommendation for future research

This study was limited by the time and place and some reasons that the study was not conducted perfectly. Suggestions for the future development of this study, which the researcher believes require further work and endeavour aimed at promoting continued growth and innovation in this field, include:

1. Digital technology and social media platforms can be actively utilised to promote Chaoshan music culture. For example, creating online tutorials, virtual workshops and interactive courses, as well as posting performance and explainer videos of Chaoshan music on platforms such as YouTube and Bilibili. Attention should be paid to content innovation, exploring innovations in content and form while retaining traditional elements. For example, adding modern Chaoshan music works or combining virtual reality (VR) and augmented reality (AR) technologies to provide readers with an immersive learning experience.

2. Encourage interdisciplinary research, combining knowledge from the fields of musicology, folklore, linguistics and sociology to explore in depth the multi-dimensional value of Chaoshan music culture.

3. to enhance exchanges and cooperation with other parts of the world in the field of traditional music through international music festivals, academic conferences and cultural exchange programmes, so as to increase the international visibility and influence of Chaoshan music culture. Encourage teenagers and young people to participate in the study and creation of Chaoshan music, and stimulate their interest in traditional music and culture and their spirit of innovation by organising activities such as music competitions, creative challenges and youth arts festivals.

4. Seek funding and support from the government, non-profit organisations and the private sector to provide sustained resources for the research, education and dissemination of Chaoshan music culture. An online interactive community centred on Chaoshan songbooks could be established to enable readers, learners and artists to share experiences, discuss issues and showcase their work, forming an ecosystem for continuous learning and exchange.

5. Develop multi-language versions of the Chaoshan Songbook so that non-Chinese speaking readers can also learn and appreciate Chaoshan music and culture conveniently, and expand the international audience of Chaoshan music. Consideration also needs to be given to the long-term sustainability of the Chaoshan Songbook project, including regular updating of the content, maintenance of community vibrancy and continuous exploration of new collaboration opportunities.

6. To strengthen the educational significance and encourage more researchers to participate, the educational impact on students can be enhanced by collaborating with schools and educational institutions to incorporate the Chaoshan Songbook into the curriculum of music education and cultural education. By implementing these recommendations, a solid foundation can be laid for learning about Chaoshan music and culture and creating a Chaoshan songbook for future development, which not only protects and passes on valuable cultural heritage, but also opens new paths for its innovation and popularization.

References

Chen, T.K., & Su, M. (2009). The social function of traditional Chinese music from Teochew music. *Journal of Xinghai Conservatory of Music*, (01), 12-15.

Liu, J., & Liu, T. (2018). Current situation, problems and countermeasures of overseas dissemination of Teochew Opera and Teochew Music. *Journal of Hanshan Normal College*, *39*(04), 50-56.

Meng, W. (2023). *Research on the acoustic morphology of Chaozhou Zheng music*, [Master's thesis]. Sichuan Conservatory of Music.

Shi, Y. (2023). The construction and reflection of the "living teaching" mode of Chinese traditional music--The example of teaching practice in the middle school attached to China Conservatory of Music. *Chinese Music*, (04), 166-172.

Yang, X. (2021). An analysis of the musical style characteristics of the Chaozhou Zither School. *China Ethnic Expo*, (07), 136-138.

Yu, S.-Y. (2015). Research on teacher training of teacher education in colleges and universities by implanting Teochew rap music. *Ethnomusicology*, *(05)*, 120-122.

Yu, S.-Y. (2023). An investigation on the inheritance of Chao music culture in music teaching in colleges and universities. *Times Report (Benliu)*, (09), 89-91.

ความท้าทายและโอกาส วิเคราะห์การกระจายตัว ของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์

Challenges and Opportunities Analysis of the Distribution of International Students in Buddhist Universities

พระมหาปัญญา ปณฺญาสิริ,
ศิริ สุดสังข์ และ พระสมุห์ประจิรักษ์ มหาปณฺโญ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Phramaha Panya Panyasiri,
Siri Sudsang and Phrasamu Prajirak Mahapanyo
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, Email : panya.lak@mcu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษานานาชาติได้กลายเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและความก้าวหน้า มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย ไม่เพียงแต่เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ระดับนานาชาติที่ดึงดูดนักศึกษาจากทั่วโลก การศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณชวิทยาลัยในฐานะมหาวิทยาลัยสงฆ์ชั้นนำของไทย มีบทบาทสำคัญในการดึงดูดและให้การศึกษาแก่นิสิตต่างชาติจากทั่วโลก การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ความท้าทาย และโอกาส จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเป็นเลิศในการศึกษานานาชาติ และเสริมสร้างบทบาทของมหาวิทยาลัยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมในระดับโลกต่อไป

คำสำคัญ : ความท้าทาย; โอกาส; การกระจายตัวของนิสิตต่างชาติ; มหาวิทยาลัยสงฆ์.

Abstract

International education has become a key to development and progress. Buddhist universities in Thailand are not only places for Buddhist studies, but also centers of international learning that attract students from all over the world. International education in Buddhist universities is an interesting and important phenomenon in the era of globalization. As a leading Buddhist university in Thailand, Mahachulalongkornrajavidyalaya University plays an important role in attracting and educating international students from all over the world. The analysis of the current situation, challenges and opportunities will be useful for policy formulation and strategy development to create excellence in international education

* วันที่รับบทความ : 29 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 3 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 6 ตุลาคม 2567
Received: September 29 2024; Revised: October 3 2024; Accepted: October 6 2024

and further enhance the role of universities in propagating Buddhism and fostering better understanding between cultures on a global scale.

Keywords: Challenges, Opportunities, Distribution of International Students, Buddhist Universities.

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ก้าวข้ามพรมแดนของประเทศและวัฒนธรรม กลายเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญในระดับโลก ประเทศไทย ในฐานะหนึ่งในศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติจากทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเปิดกว้างทางการศึกษาของไทยไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันการศึกษาในประเทศเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการรับมือกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Knight, J., 2008)

ข้อมูลจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) แสดงให้เห็นว่า ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 มีนักศึกษาต่างชาติที่เข้าเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 34,202 คน ซึ่งนับเป็นจำนวนนักศึกษาที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและรูปแบบการจัดการศึกษาทั่วโลก ข้อมูลนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของประเทศต้นทางของนักศึกษา โดยมีนักศึกษาจากประเทศจีนเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด ตามมาด้วยนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน เช่น เมียนมา กัมพูชา และเวียดนาม

ในบริบทของการศึกษานานาชาติในประเทศไทย มหาวิทยาลัยสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีบทบาทที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในฐานะสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ควบคู่กันไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญสำหรับนักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สนใจในการศึกษาพระพุทธศาสนาเชิงวิชาการและการประยุกต์ใช้หลักธรรมในบริบทของโลกสมัยใหม่ (วิกิพีเดีย สารานุกรม, 2567)

ความสำคัญของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในบริบทการศึกษานานาชาติสามารถพิจารณาได้จากหลายมิติ ประการแรก มหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาที่มีความลึกซึ้งและครอบคลุม ซึ่งดึงดูดนักศึกษาและนักวิชาการจากทั่วโลกที่ต้องการศึกษาพระพุทธศาสนาจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือและมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ประการที่สอง มหาวิทยาลัยสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทาง

วัฒนธรรมและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก ประการที่สาม มหาวิทยาลัยสงฆ์มีส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้นำทางศาสนาและสังคมที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีความเข้าใจในบริบทโลก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการรับมือกับความท้าทายของโลกยุคปัจจุบัน

แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยระยะ 13 (พ.ศ.2566-2570) ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษา พัฒนาบัณฑิตให้มีสติปัญญาและคุณธรรรมพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตรให้บูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ รวมถึงสนับสนุนให้พัฒนาหลักสูตรนานาชาติ และหลักสูตรออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริม สนับสนุน หลักสูตรให้นำองค์ความรู้ หรือพุทธนวัตกรรมไปใช้เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566 : 17)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทชัดเจนในการเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบในการดึงดูดผู้สนใจไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ แม่ชี หรือฆราวาสจากทั่วโลก นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะรองรับนิสิตต่างชาติทั้งด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยมีจุดแข็งในเรื่องการตระหนักและสร้างความเข้าใจถึงความแตกต่างทางศาสนาวัฒนธรรม และร่วมสร้างความกลมกลืนในทุกมิติ รวมไปถึงสนับสนุนให้นิสิตต่างชาติได้มีโอกาสทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนในโรงเรียนใกล้วัดพร้อมสนับสนุนและผลักดันให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ (กลุ่มสื่อสารองค์กร กองกลาง, 2564)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในการเปิดรับนิสิตต่างชาติ โดยในปีการศึกษา 2567 มีนิสิตต่างชาติจำนวนทั้งสิ้น 2,333 รูป/คน จาก 27 ประเทศทั่วโลก ซึ่งนับเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากปีก่อนหน้า สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการขยายบทบาทสู่เวทีนานาชาติ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของจำนวนนิสิตต่างชาตินี้ย่อมนำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายที่มหาวิทยาลัยต้องเผชิญ

การศึกษาการกระจายตัวของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน วิเคราะห์แนวโน้ม และนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม การวิเคราะห์ในประเด็นนี้ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังมีนัยสำคัญต่อการกำหนดนโยบายการศึกษาระดับชาติและการวางแผนยุทธศาสตร์การศึกษานานาชาติของประเทศไทยในภาพรวม

สถานการณ์ปัจจุบันของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นก้าวสำคัญในการทำความเข้าใจพลวัตของการศึกษานานาชาติในบริบทของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ข้อมูลที่นำเสนอในส่วนนี้อ้างอิงจากสถิติที่รวบรวมโดยสำนักทะเบียนและวัดผลของมหาวิทยาลัย ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2567 ซึ่งให้ภาพรวมที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันที่สุด

1. สถิติจำนวนนิสิตต่างชาติ

ในปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีนิสิตต่างชาติทั้งสิ้น 2,333 รูป/คน ซึ่งนับว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีการศึกษาก่อนหน้า โดยเพิ่มขึ้น 557 รูป/คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.36 จากปีการศึกษา 2566 การเพิ่มขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของมหาวิทยาลัยในการดึงดูดนิสิตต่างชาติ และอาจเป็นผลมาจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ทำให้การเดินทางระหว่างประเทศสะดวกมากขึ้น

2.การกระจายตัวตามระดับการศึกษา

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของนิสิตต่างชาติตามระดับการศึกษา พบว่ามีการกระจายตัวดังนี้

1. ระดับปริญญาตรี 1,503 รูป/คน (ร้อยละ 64.42)
2. ระดับปริญญาโท 619 รูป/คน (ร้อยละ 26.53)
3. ระดับปริญญาเอก 211 รูป/คน (ร้อยละ 9.05)

จากข้อมูลนี้ สามารถสังเกตได้ว่านิสิตต่างชาติส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งอาจสะท้อนถึงความนิยมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในกลุ่มนิสิตต่างชาติ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอกรวมกัน) ที่ร้อยละ 35.58 ก็นับว่าเป็นสัดส่วนที่น่าสนใจ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาระดับสูง

ที่น่าสังเกตคือ ไม่พบข้อมูลของนิสิตในระดับประกาศนียบัตรหรือหลักสูตรระยะสั้นอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยควรพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้นในอนาคต

3. การกระจายตัวตามสถานภาพ

การวิเคราะห์การกระจายตัวตามสถานภาพของนิสิตต่างชาติให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยสงฆ์ โดยพบการกระจายตัวดังนี้

1. พระภิกษุ 1,622 รูป (ร้อยละ 69.52)
2. สามเณร 83 รูป (ร้อยละ 3.56)
3. ภิกษุณี 73 รูป (ร้อยละ 3.13)

4. คฤหัสถ์ชาย 298 คน (ร้อยละ 12.77)

5. คฤหัสถ์หญิง 257 คน (ร้อยละ 11.02)

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของนิสิตคฤหัสถ์ที่รวมกันคิดเป็นร้อยละ 23.79 ก็นับว่ามีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงการขยายขอบเขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ไม่จำกัดเฉพาะในกลุ่มพระภิกษุสามเณรเท่านั้น

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การมีนิสิตต่างชาติที่มีสถานภาพเป็นภิกษุณี ซึ่งแม้จะมีสัดส่วนไม่มากนัก แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและการเปิดกว้างของมหาวิทยาลัยต่อผู้เรียนจากทุกภูมิหลัง

4. การกระจายตัวตามประเทศต้นทาง

การวิเคราะห์การกระจายตัวของนิสิตต่างชาติตามประเทศต้นทางให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิภาคที่มหาวิทยาลัยมีอิทธิพล โดยพบว่านิสิตต่างชาติมาจาก 27 ประเทศทั่วโลก โดย 5 อันดับแรก (สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2567) ได้แก่

1. เมียนมา 1,514 รูป/คน (ร้อยละ 64.89)

2. ลาว 237 รูป/คน (ร้อยละ 10.16)

3. เวียดนาม 164 รูป/คน (ร้อยละ 7.03)

4. จีน 154 รูป/คน (ร้อยละ 6.60)

5. บังกลาเทศ 85 รูป/คน (ร้อยละ 3.64)

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มาจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศเมียนมาซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงเกือบสองในสามของนิสิตต่างชาติทั้งหมด ปรากฏการณ์นี้อาจเป็นผลมาจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนา รวมถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

อย่างไรก็ตาม การมีนิสิตจากประเทศอื่นๆ นอกภูมิภาค เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศในยุโรป แม้จะมีจำนวนไม่มาก แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงการขยายขอบเขตอิทธิพลทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสู่ระดับโลก

5. การกระจายตัวตามส่วนงานในมหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์การกระจายตัวของนิสิตต่างชาติตามส่วนงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย โดยพบว่านิสิตต่างชาติกระจายอยู่ใน 26 ส่วนจัดการศึกษาทั่วประเทศ โดย 5 อันดับแรกที่มีนิสิตต่างชาติมากที่สุดได้แก่

1. ส่วนกลาง 1,691 รูป/คน (ร้อยละ 72.48)

2. วิทยาเขตเชียงใหม่ 381 รูป/คน (ร้อยละ 16.33)

3. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี 48 รูป/คน (ร้อยละ 2.06)

4. วิทยาเขตขอนแก่น 38 รูป/คน (ร้อยละ 1.63)

5. วิทยาลัยสงฆ์นครพนม 24 รูป/คน (ร้อยละ 1.03)

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตต่างชาติส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในส่วนกลางและวิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งรวมกันแล้วมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 88.81 ของนิสิตต่างชาติทั้งหมด ปรากฏการณ์นี้อาจเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ความหลากหลายของหลักสูตร และความมีชื่อเสียงของสถาบัน

อย่างไรก็ตาม การกระจุกตัวในลักษณะนี้อาจนำไปสู่ความท้าทายในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนกลางและวิทยาเขตเชียงใหม่ ในขณะเดียวกัน การที่มีนิสิตต่างชาติกระจายอยู่ในส่วนงานอื่นๆ แม้จะมีจำนวนไม่มาก ก็อาจเป็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของวิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์เหล่านั้นให้มีความเป็นนานาชาติมากขึ้นในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับ นายสาคร ธระที และ พระมหาศักดิ์ชาย โกวิโท ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตชาวต่างประเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตชาวต่างประเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พบว่า นิสิตต่างประเทศมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , 2567)

6. แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 ถึง 2567 พบว่าจำนวนนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีหลัง (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2567) ดังนี้

- ปีการศึกษา 2563 1,294 รูป/คน
- ปีการศึกษา 2564 1,195 รูป/คน
- ปีการศึกษา 2565 1,383 รูป/คน
- ปีการศึกษา 2566 1,776 รูป/คน
- ปีการศึกษา 2567 2,333 รูป/คน

แนวโน้มนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของมหาวิทยาลัยในการดึงดูดนิสิตต่างชาติ แม้ว่าจะมีความผันผวนบ้างในบางปี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

นอกจากนี้ ยังพบการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในด้านความหลากหลายของประเทศต้นทาง โดยในปีการศึกษา 2567 มีนิสิตจาก 27 ประเทศ เพิ่มขึ้นจาก 20 ประเทศในปีก่อนหน้า แสดงให้เห็นถึงการขยายขอบเขตความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย

7. การเปรียบเทียบกับสถานการณ์ระดับประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลนักศึกษาต่างชาติในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยโดยรวม ซึ่งมีจำนวน 34,202 คนในปีการศึกษา 2565 พบว่านิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 6.8 ของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมดในประเทศไทย (คำนวณจากข้อมูลปี 2567) ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประเทศต้นทางของนักศึกษา พบความแตกต่างที่น่าสนใจ โดยในภาพรวมของประเทศไทย นักศึกษาจากประเทศจีนมีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 62.62) ตามด้วยเมียนมา (ร้อยละ 10.84) และกัมพูชา (ร้อยละ 4.22) ในขณะที่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นิสิตจากประเทศเมียนมามีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 64.89) ตามด้วยลาว (ร้อยละ 10.16) และเวียดนาม (ร้อยละ 7.03) ความแตกต่างนี้อาจสะท้อนถึงความเชื่อมโยงทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากข้อมูลที่นำเสนอข้างต้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การเติบโตอย่างต่อเนื่อง จำนวนนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงความสำเร็จในการดึงดูดผู้เรียนจากต่างประเทศและการขยายบทบาทในเวทีนานาชาติ

2. ความไม่สมดุลในการกระจายตัว ทั้งในแง่ของประเทศต้นทางและส่วนงานในมหาวิทยาลัย พบการกระจุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจนำไปสู่ความท้าทายในการบริหารจัดการและการสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3. ความเชื่อมโยงกับภูมิภาค สัดส่วนที่สูงของนิสิตจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัยในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาของภูมิภาค

4. โอกาสในการพัฒนา การมีนิสิตจากหลากหลายประเทศและภูมิภาค แม้จะมีจำนวนไม่มาก เปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยพัฒนาความเป็นนานาชาติในมิติที่กว้างขึ้น

5. ความท้าทายในการจัดการศึกษา ความหลากหลายของสถานภาพนิสิต (พระภิกษุ สามเณร ภิกษุณี และคฤหัสถ์) นำมาซึ่งความท้าทายในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม

สถานการณ์ปัจจุบันของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสะท้อนให้เห็นทั้งความสำเร็จและความท้าทาย การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้อย่างลึกซึ้งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยต่อไปในอนาคต

วิเคราะห์ความท้าทายและโอกาส วิเคราะห์การกระจายตัวของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์

1. ความท้าทาย

1. ความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม

1) ภาษา มหาวิทยาลัยสงฆ์ส่วนใหญ่มักใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับนิสิตต่างชาติในการทำความเข้าใจเนื้อหาและสื่อสารกับอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น

2) วัฒนธรรม วัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของศาสนาพุทธ อาจแตกต่างจากวัฒนธรรมของนิสิตต่างชาติอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนหรือความรู้สึกไม่คุ้นเคยในการปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตและกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยสงฆ์

2. การเข้าถึงและการปรับตัวเข้ากับระบบการศึกษา

1) ระบบการศึกษา ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์อาจแตกต่างจากระบบที่นิสิตต่างชาติคุ้นเคย ทั้งในด้านวิธีการสอน การประเมินผล และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และปรับตัว

2) การเข้าถึงข้อมูลและบริการ นิสิตต่างชาติอาจประสบปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลและบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ทุนการศึกษา กิจกรรมต่างๆ หรือบริการให้คำปรึกษา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

3. ข้อจำกัดด้านการเงินและการใช้ชีวิต

1) ค่าใช้จ่าย การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์อาจมีค่าใช้จ่ายที่สูงสำหรับนิสิตต่างชาติ ทั้งในด้านค่าเล่าเรียน ค่าที่พัก ค่าครองชีพ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการทำงานระหว่างเรียน นิสิตต่างชาติอาจมีข้อจำกัดในการทำงานระหว่างเรียน ซึ่งอาจส่งผลต่อสถานะทางการเงินและความสามารถในการจัดการค่าใช้จ่าย (พระระพิน พุทธิสาโร, 2567)

2. โอกาส

1. การเรียนรู้และเข้าใจพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง

1) การศึกษาพระไตรปิฎกและหลักธรรม มหาวิทยาลัยสงฆ์เปิดโอกาสให้นิสิตต่างชาติได้ศึกษาพระไตรปิฎกและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในเชิงลึก ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่หาได้ยากในสถาบันการศึกษาอื่นๆ

2) การปฏิบัติธรรมและการฝึกสมาธิ นิสิตต่างชาติมีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติธรรม รวมถึงการฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจิตใจและการสร้างสันติสุขภายใน

2. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการสร้างเครือข่าย

1) การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและพุทธศาสนา นิสิตต่างชาติมีโอกาสได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยและพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีค่าและน่าจดจำ

2) การสร้างเครือข่ายกับนิสิตจากทั่วโลก มหาวิทยาลัยสงฆ์ดึงดูดนิสิตจากหลากหลายประเทศ ทำให้นิสิตต่างชาติมีโอกาสสร้างเครือข่ายและมิตรภาพกับผู้คนจากทั่วโลก

3. การพัฒนาตนเองและการเติบโตทางจิตวิญญาณ

1) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์เน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตที่ดีและมีความสุข

2) การค้นพบความหมายและเป้าหมายในชีวิต การเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าช่วยให้นิสิตต่างชาติค้นพบความหมายและเป้าหมายในชีวิต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการเติบโตทางจิตวิญญาณ

3. ข้อเสนอแนะ

1) มหาวิทยาลัยสงฆ์ควรมีโครงการสนับสนุนนิสิตต่างชาติ เช่น การจัดหลักสูตรภาษาไทย การให้คำปรึกษา และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการปรับตัวและการเข้าสังคม

2) มหาวิทยาลัยสงฆ์ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้นิสิตไทยและต่างชาติได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

3) มหาวิทยาลัยสงฆ์ควรสร้างความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายในหมู่บุคลากรและนิสิต เพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นมิตรและเปิดกว้างสำหรับนิสิตทุกคน

4) นิสิตต่างชาติควรเตรียมความพร้อมด้านภาษาไทยและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและพุทธศาสนาก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์

5) นิสิตต่างชาติควรมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ รวมถึงการเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยสงฆ์

การเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นประสบการณ์ที่ท้าทายแต่ก็เต็มไปด้วยโอกาสสำหรับนิสิตต่างชาติ การเตรียมความพร้อมที่ดี ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ จะช่วยให้นิสิตต่างชาติสามารถเอาชนะความท้าทายและได้รับประโยชน์สูงสุดจากโอกาสที่มหาวิทยาลัยสงฆ์มอบให้ ท้ายที่สุด ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษานานาชาติของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะไม่เพียงแต่ยกระดับชื่อเสียงและคุณภาพของมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรม การส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน และการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่าต่อการแก้ปัญหาของมนุษยชาติในยุคปัจจุบัน การเดินทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาสถาบันการศึกษา แต่ยังเป็นการสร้างสรรค์คุณูปการที่มีความหมายต่อสังคมโลกในวงกว้าง

สรุป

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การศึกษาไร้พรมแดน มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ก้าวขึ้นมามีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ระดับนานาชาติ บทความนี้จะวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งนำเสนอความท้าทาย โอกาส และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

สถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2567 ชี้ให้เห็นถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องของจำนวนนิสิตต่างชาติ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 2,333 รูป/คน จาก 27 ประเทศทั่วโลก ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 31.36% จากปีการศึกษาก่อนหน้า ส่วนใหญ่นิสิตต่างชาติศึกษาในระดับปริญญาตรี (64.42%) รองลงมาคือปริญญาโท (26.53%) และปริญญาเอก (9.05%) ตามลำดับ ในด้านสถานภาพ ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ (69.52%) ขณะที่คฤหัสถ์ชายและหญิงรวมกันมีสัดส่วน 23.79% สะท้อนถึงความหลากหลายของผู้เรียน

ประเทศต้นทางของนิสิตส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ โดยเมียนมามีจำนวนมากที่สุด (64.89%) ตามด้วยลาว (10.16%) และเวียดนาม (7.03%) ส่วนการกระจายตัวภายในมหาวิทยาลัย พบว่าส่วนกลางและวิทยาเขตเชียงใหม่มีนิสิตต่างชาติรวมกันถึง 88.81%

ความท้าทาย ความท้าทายหลักในการจัดการศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม ภาษาไทยที่ใช้เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอนอาจเป็นอุปสรรคสำคัญ ขณะที่วัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตในมหาวิทยาลัยสงฆ์อาจแตกต่างจากที่นิสิตต่างชาติคุ้นเคย นอกจากนี้ การเข้าถึง

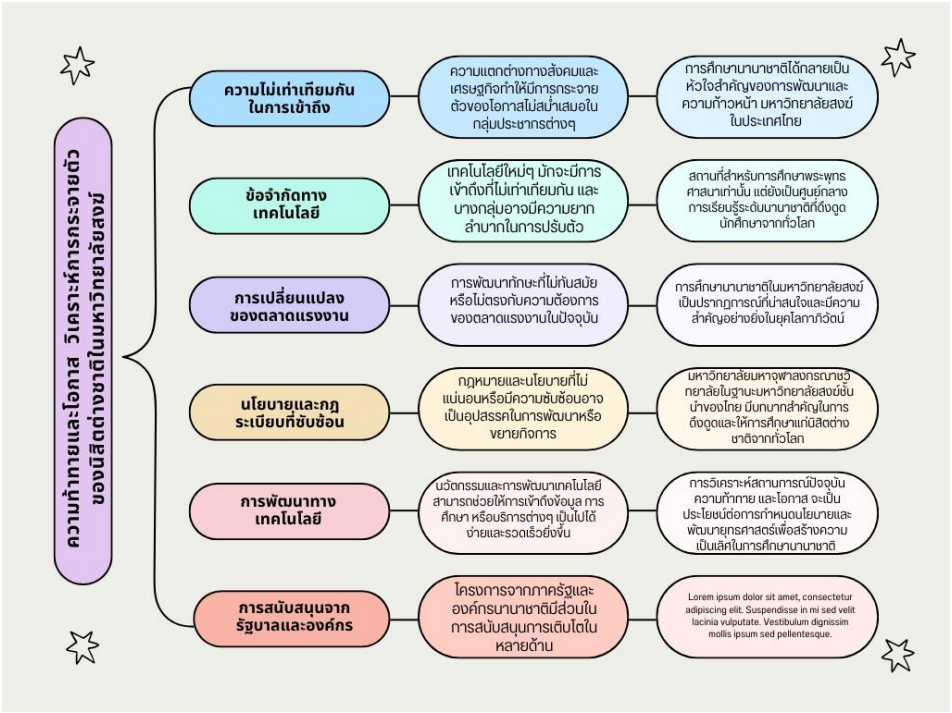
และปรับตัวเข้ากับระบบการศึกษา รวมถึงข้อจำกัดด้านการเงินและการใช้ชีวิต ก็เป็นความท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไข

โอกาส ในทางกลับกัน มหาวิทยาลัยสงฆ์ก็มอบโอกาสอันมีค่าแก่นิสิตต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้และเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างเครือข่ายกับผู้คนจากทั่วโลก รวมถึงการพัฒนาตนเองและเติบโตทางจิตวิญญาณ ซึ่งล้วนเป็นประสบการณ์ที่หาไม่ได้ง่ายในสถาบันการศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยสงฆ์ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการดำเนินงานในหลายด้าน มหาวิทยาลัยควรมีโครงการสนับสนุนนิสิตต่างชาติ ทั้งในด้านภาษา การปรับตัว และการเข้าถึงข้อมูลและบริการต่างๆ ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างความตระหนักรู้เรื่องความหลากหลายในชุมชนมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกัน นิสิตต่างชาติก็ควรเตรียมความพร้อมด้านภาษาและทำความเข้าใจวัฒนธรรมไทยก่อนเข้าศึกษา

อนาคต สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มการเติบโตของจำนวนนิสิตต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการเป็นผู้นำด้านการศึกษานานาชาติด้านพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องมีความพยายามในการแก้ไขความท้าทายและสร้างโอกาสอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นิสิตต่างชาติได้รับประสบการณ์การศึกษาที่มีคุณค่าและนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคมโลกในอนาคต

องค์ความรู้

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มสื่อสารองค์กร กองกลาง. (2564). ที่ปรึกษา รมว.อว. พบนิสิตต่างชาติ มจร พร้อมสนับสนุนและผลักดันเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://reg.mcu.ac.th/?page_id=4947

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2566). แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณาชวิทยาลัยระยะ 13 (พ.ศ.2566-2570). พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระระพิน พุทธิสาโร. (2567). แนวทางการอยู่ร่วมกันของนิสิตพม่าภายใต้สำนึกของชาติพันธุ์ที่หลากหลายในมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://gps.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2016/09/Myanmar-in-Buddhist-University1-1.pdf

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2567). การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตชาวต่างประเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://www.mcu.ac.th/article/detail/14375

วิกิพีเดีย สารานุกรม. (2567). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/

สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2567). สถิตินิสิตต่างชาติ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://reg.mcu.ac.th/?page_id=4947

Knight, J. (2008). *Higher education in turmoil: The changing world of internationalization.* Rotterdam: Sense Publishers.

การประยุกต์ใช้องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ชุมชนปาเกอะญอ ตำบลป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี

The Applying of Local Elements to Create the Creative Community Tourism Activities: A Case Study of Pakoeyo Community in Pa Deng Sub-district, Phetchaburi province

วรพงศ์ แสงผัด[1], บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ[2], ธนสิน จันทรเดช[3], ชวนพิศ จตุรภุช[4], เจมส์ แลนแคสเตอร์[5] และ อรวรรณ เอี่ยมศรีวรรณ[6]

[1,2,3,4,5] มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

[6] นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

[1,2,3,4,5] Stamford International University, Thailand

[6] Practical Public Health Academic
Prachuap Khiri Khan Provincial Public Health Office

Corresponding Author, E-mail: Worophong.sangpud@stamford.edu

****

บทคัดย่อ

ปัญหารายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของกลุ่มชาติพันธุ์ปาเกอะญอ จุดประกายให้ผู้ศึกษาเห็นว่าชุมชนควรใช้ทุนทางธรรมชาติ และเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของชาวปาเกอะญอ เป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างรายได้ โดยไม่ทำลายธรรมชาติ และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชุมชน บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ชุมชนปาเกอะญอ ตำบลป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี ภายใต้พื้นฐานของการใช้ทุนชุมชน และวิถีชุมชนเป็นจุดขาย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า จุดขายที่สำคัญของชุมชน ปาเกอะญอในพื้นที่ดังกล่าว คือ ทุนทางธรรมชาติที่สวยงาม เอกลักษณ์ของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับผืนป่า ตลอดจนเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกาย และอาหารพื้นถิ่น ที่สามารถนำไปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมเพื่อศึกษาวิถีชุมชน บทความนี้จึงเป็นการแนะแนวทางการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวดังนี้ 1. ใช้การอนุรักษ์ผืนป่า สร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวปาเกอะญอ 2. ใช้เอกลักษณ์ของสินค้า ได้แก่ ผ้าทอมือ เป็นส่วนในการสร้างกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้ลองทำ ลองปฏิบัติ และมุ่งสู่การอุดหนุนสินค้าจากชาวปาเกอะญอในพื้นที่ 3. ใช้อาหารพื้นถิ่นเป็นการตอนรับและสร้างความแปลกใหม่ในการลิ้มรสอาหารของพื้นถิ่น ทั้ง 3 กิจกรรมนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นทางความคิดที่ผู้ศึกษาเห็นว่าชุมชนฯ ควรนำไปต่อยอดเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดความนิยม และสร้างรายได้กลับคืนสู่ชุมชนในระยะยาว

[*] วันที่รับบทความ : 17 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 31 มีนาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 7 เมษายน 2567

Received: March 17 2024; Revised: March 31 2024; Accepted: April 7 2024

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้องค์ประกอบท้องถิ่น; กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างสร้างสรรค์; ชุมชนปาเกอะญอ

Abstract

This article aims to present the application of local elements to create creative community tourism activities. A case study of the pakoeyo community, Pa Deng Subdistrict, Phetchaburi Province. Under the basis of community capital and the community way of life is a selling point which the researcher saw that Important selling points of the pakoeyo community in area is a beautiful natural capital. The identity of the community that has a relationship with the forest as well as the uniqueness of the clothing and local food That can be used to create activities for tourists who like environmental tourism to study community ways. This article therefore provides guidelines for creating tourism activities as follows: 1. Use forest conservation. Create joint activities between the community and the Paqueño people. 2. Use the uniqueness of the product, namely hand-woven fabric, as part of creating activities for tourists to try and practice and aim to support products from the Paqueño people. in the area 3. Use local food to welcome and create newness in the taste of local food. These 3 activities are only the beginning of the idea that the researcher sees that the community It should be further developed to create popular tourism activities. and generate income back to the community in the long run

Keywords: Application of Local Elements; Creative Community Tourism Activities; Pakoeyo Community

บทนำ

หลังจากสถานการณ์โรคระบาด Covid 19 ได้คลี่คลายหลายประเทศจำเป็นต้องหาหนทางให้เกิดการขับเคลื่อนของระบบเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการออกมาตรการทางด้านดอกเบี้ย การลดหย่อนภาษี การสนับสนุนให้เกิดการใช้จ่าย เพื่อกระตุ้นให้มีเม็ดเงินเข้าสู่ระบบ นั้นเพราะว่าเมื่อมีการจับจ่ายใช้สอย เม็ดเงินจะถูกกระจายไปยังภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ขยายตัว สำหรับประเทศไทยหลังจากผ่านพ้นสถานการณ์โรคระบาดมานั้น ได้เกิดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างคึกคัก และหลายพื้นที่ในท้องถิ่นต่างจัดกิจกรรมขึ้นอย่างมากมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าจังหวัดของตนเองสร้างรายได้กลับสู่ชาวบ้านและชุมชนในพื้นที่ เป็นที่น่าสังเกตต่อว่าในช่วงระยะ1-2 ปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวในประเทศค่อนข้างมีความคึกคักโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นที่เน้นเอกลักษณ์ และการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีข้อมูลจาก brandage (2565) ในบทความเรื่อง ททท. รับเทรนด์ท่องเที่ยวใหม่ ส่งโครงการ “ชุมชนธรรมดา...น่าเที่ยว” เสริมแกร่งเศรษฐกิจ ฟื้นกระแสท่องเที่ยววิถีไทย ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่มิติใหม่ เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยววิถีไทย

และการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น กลายเป็นเทรนด์การท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น (Story-Telling) และแสวงหาคุณค่ารวมถึงความหมายในการออกเดินทาง (Meaningful Travel) ทำให้พื้นที่ชุมชนกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับการโฆษณาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่อาศัยนักท่องเที่ยวเป็นผู้สร้างเรื่องราวการท่องเที่ยวให้น่าสนใจไปในตัว กล่าวคือ ปัจจุบันกระแสการบันทึกเรื่องราวผ่านวีดีโอหรือที่เรียกกันว่า Volg เป็นอีกเทรนด์หนึ่งของสังคมที่เกิดการทำขึ้นมากมาย โดยเฉพาะการทำเรื่องราวการท่องเที่ยวในที่ๆแปลกใหม่ เพื่อกระจายสิ่งที่ตนเองไปตนเองทำไป สู่สายตาผู้คนในโลกอินเตอร์เน็ต ซึ่งมักพบว่าเกิดการโฆษณาเชิญชวน หรือ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวตามชุมชนท้องถิ่น จากการไปท่องเที่ยวและถ่ายคลิปลงในสื่อโซเชียลอย่างมากมาย สถานที่หลายแห่งของชุมชนเริ่มได้รับกระแสความนิยมจากการโฆษณาของนักท่องเที่ยวอย่างไม่ตั้งใจ มีการวิเคราะห์ที่น่าสนใจว่า กระแสนิยมที่กลับมาให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในประเทศ และมักเกิดความนิยมในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน ปราถนาต้องการความใกล้ชิดธรรมชาติ นั้นเพราะนักท่องเที่ยวต้องการกลับไปใกล้ชิดกับธรรมชาติเพื่อบำบัดความเครียด และเป็นช่วงที่ธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูในช่วงที่การท่องเที่ยวหยุดชะงักลงไป ซึ่งสร้างความดึงดูดใจให้ผู้คนกลับไปดื่มด่ำธรรมชาติอีกครั้ง (นันท์ธิรัตน์ คล้ายคลึง, 2567: ออนไลน์) จึงเป็นโจทย์สำคัญที่ชุมชนท้องถิ่นจะต้องใช้ช่วงระยะเวลาที่กระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ยังคงได้รับความนิยมสร้างสรรค์กิจกรรมในพื้นที่ ที่สะท้อนอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของชุมชน ดึงดูนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ เพราะจะทำให้ชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้ จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทั้งการขายของที่ระลึก สินค้าพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ไปจนกระทั้งการใช้พื้นที่เป็นโฮมสเตย์หรือเปิดลานกางเต็นท์ให้หับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และนิกร กาเจริญ (2561, หน้า105) กล่าวถึงการปรับตัวของชุมชนในกระแสทุนนิยม ที่ยกกรณีศึกษาของชุมชนท่าสะอ้าง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการปรับตัวเองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ประเพณี และอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างกิจกรรมในรูปแบบ “ลานค้าชุมชน” ดึงดูดให้คนภายนอกชุมชนเข้ามาบริโภคอาหารหรือสินค้าของชุมชน และสร้างคุณค่าด้วยการร้อยเรียงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้กับสินค้าหรือบริการ ทำให้ชุมชน ท่าสะอ้างกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเริ่มเป็นที่รู้จักกับคนหมู่มาก ผู้ศึกษาเห็นว่าหากแต่ละพื้นที่ชุมชนมีการสกัดหาจุดแข็งของชุมชนและเชื่อมโยงอัตลักษณ์ไปสู่กิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความน่าสนใจกับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวจะเป็นส่วนเสริมสร้างให้เกิดความน่าสนใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมากขึ้น อย่างไรก็ดีสิ่งสำคัญคือการพิจารณาจากจุดเริ่มต้นของ “วิถีชุมชน” เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ที่จะนำไปสู่จุดขายสังคมภายนอกอย่างน่าสนใจ จากที่กล่าวมานั้นชุมชนปาเกอะญอเอง ถือว่าเป็นชุมชนที่มีวิถี และเอกลักษณ์ชุมชนที่น่าสนใจ ขาดแต่การสร้างสรรค์ให้เกิดกิจกรรมการสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ซึ่งผู้ศึกษาจึงเห็นว่าหากชุมชน สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจใช้เอกลักษณ์และทุนทางธรรมชาติเป็นจุดขาย โดยเน้นการ

ท่องเที่ยวแบบสัมผัสวิถีชุมชน ไม่ทำลายธรรมชาติ และช่วยอุดหนุนผลิตภัณฑ์จากชาวปาเกอะญอ จะเป็นการสร้างรายได้เข้าสู่ครัวเรือนในชุมชนปาเกอะญอ

การท่องเที่ยวเชิงวิถีคือจุดขายของชุมชนท้องถิ่น

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ในอดีตมนุษย์มักเดินทางด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาที่อยู่อาศัยใหม่หรือเพื่อการติดต่อ ค้าขาย รวมทั้งเดินทางเพื่อเชื่อมความสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ แต่ปัจจุบันการเดินทางเกิดขึ้นหลายวัตถุประสงค์ หนึ่งในนั้นคือการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว เป้าหมายสำคัญของการเดินทางคือ ผู้เดินทางมีความต้องการที่จะไปพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการคลายเครียดและความเพลิดเพลินใจ หลายประเทศการท่องเที่ยวถือเป็นดัชนีชี้วัดระบบเศรษฐกิจของตนเอง และหลายประเทศการท่องเที่ยวคือรายได้หลักที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนได้ ทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นเรื่องสำคัญที่ถูกวางแผนทางเศรษฐกิจในหลายประเทศ เพราะการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้จากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ซึ่งปัจจุบันการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็นหลายหลายประเภท

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันพบว่า เทรนด์การท่องเที่ยวประเภทที่ผนวกเอาการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ชาติพันธุ์ต่าง ๆ (Ethnic Tourism) ที่แสดงออกทางขนมธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนแบบแผนการใช้ชีวิตของบุคคลต่างชาติพันธุ์ การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ ค่อนข้างได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ซึ่งเป็นการเดินทางสัมผัสกับการใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ได้สูญหายไป กลับมาสร้างสีสันดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยมักจะผนวกเรื่องของการจัดเทศกาลอาหารพื้นบ้าน การแต่งกายตามประเพณี การรำพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ และหัตกรรมโบราณ ไว้ให้บริการด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) ที่คล้ายคลึงกับ การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ชาติพันธุ์ คือ มีการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากที่อื่นหรือต่างแดน เข้ามาโดยมีจุดสนใจที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติหรือทุนทางธรรมชาติ มากกว่าที่จะเน้นเรื่องเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ การท่องเที่ยวแบบนี้มักรวมถึงการถ่ายภาพและการเดินทางไกล การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการตั้งแคมป์ เป็นต้น

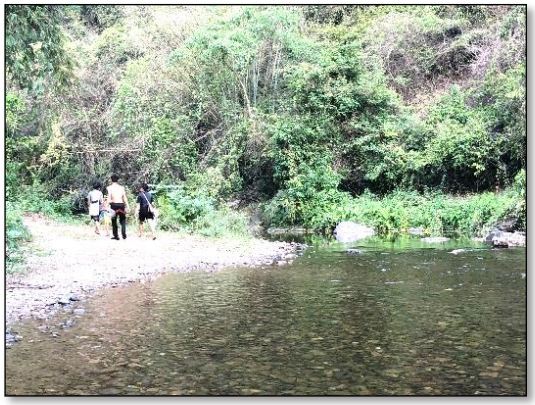
ในมุมมองของผู้ศึกษาเห็นว่า การท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบ มักปะปนอยู่ในสังคมชุมชนท้องถิ่นของประเทศไทย หลายพื้นที่นักท่องเที่ยวสามารถได้รับทั้ง การท่องเที่ยวเรียนรู้ชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม ไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ปัจจุบัน เทคโนโลยี ยังช่วยเชื่อมโยงข้อมูลการท่องเที่ยว ข่าวสาร และการสร้างความน่าสนใจของพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนสู่การรับรู้กับสังคมภายนอก หลายพื้นที่สร้างความน่าสนใจด้วยการใช้ แพลตฟอร์มออนไลน์ สร้างจุดเด่นทางการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งถือเป็น

จุดหนึ่งของการกระจายข้อมูลพื้นที่ท้องถิ่นของชุมชนสู่กลุ่มคนที่มีความรักในการท่องเที่ยวในรูปแบบที่กล่าวมาข้าวต้น ดังเช่น การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตในหมู่บ้านชาวอาข่า จังหวัดเชียงราย ที่มุ่งเน้นในด้านคุณค่าเดิมที่ชุมชนมี ซึ่งจะช่วยยกระดับการพัฒนาของชุมชนทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และการสร้างรายได้ เช่น การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวบนแพลตฟอร์มออนไลน์ของ Local Alike ที่ได้สร้างความร่วมมือระหว่างแพลตฟอร์มออนไลน์กับคนในชุมชนโดยตรง มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด (นายอานันท์ ไชยธรรม, นางสาวพัณณิกา นนท์ธีรกร, และนางสาวสุพิชญา บรรเจิดเวหา, 2564: ออนไลน์) ในมุมของผู้ศึกษาจึงเห็นว่ากระแสนิยมการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อาจเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมเพื่อสัมผัสวิถีชุมชน เนื่องจากหลายพื้นที่มีการผนวกร่วมระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรมชาติที่มีขึ้นจากบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การเป็นอยู่ ที่สะท้อนความเป็น “วิถี” ของชุมชน สิ่งสำคัญ คือ การท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวมักสร้างรายได้สู่ครัวเรือนในท้องถิ่นในลักษณะของการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชนของครัวเรือนในพื้นที่ การขายอาหารประจำถิ่น ตลอดจนครัวเรือนใดที่มีศักยภาพมากพอที่จะทำที่พักอาศัยให้กลายเป็น โฮมสเตย์ก็สามารถสร้างรายได้จากรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว ดังนั้นการประสานความร่วมมือกันภายในชุมชนเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ ในลักษณะของฐานกิจกรรมครัวเรือน จึงเป็นการสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ตามความเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มุ่งเน้นการใช้ชุมชนเป็นจุดขาย และอาศัยความเป็น “วิถีชุมชน” เป็นอัตลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว ประเด็นสำคัญ คือ ชุมชนท้องถิ่นต้องค้นหาความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อนำสิ่งนั้นมาเป็นจุดขายจูงใจให้คนภายนอกอยากเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ ผ่านการโฆษณาในช่องทางต่าง ๆ

องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน (ปาเกอะญอ บ้านป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี)

พื้นที่หนึ่งที่ผู้ศึกษาเห็นว่าความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และธรรมชาติของชุมชนสามารถเป็นจุดขายที่ดีให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมเพื่อสัมผัสวิถีชุมชน ได้เข้าไปท่องเที่ยว และสร้างรายได้กลับไปยังตัวชุมชนได้ คือ ชุมชนชาวปาเกอะญอ ตำบลป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี ด้วยวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักสงบ นอบน้อม อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และอัตลักษณ์สำคัญคือความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ ชาวปาเกอะญอ จะมีลักษณะของความเป็นผู้รักษา และดูแลป่าไม้ เนื่องจากพวกเขาพึ่งป่าพึ่งน้ำ นั้นหมายความว่าป่าไม้ และธรรมชาติ คือสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิตของพวกเขา สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณภูมิ รตินที เรื่อง วิถีชีวิตของชาวปาเกอะญอในงานเขียนประเภทสารคดี: กลวิธีทางวรรณศิลป์กับการนำเสนอแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์กับสิ่งแวดล้อม (2565, หน้า 189) ได้ทำการศึกษาวิถีชีวิตของชาวปาเกอะญอ ซึ่งพบว่าในทุกมิติของชีวิตชาว

ปาเกอะญอ ล้วนสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างสมดุลและลงตัว ด้วยการใช้สอยธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและพอเพียง ชาวปาเกอะญอมีมุมมองต่อตนเองว่า ตนนั้น คือ“คนอยู่กับป่า ใช้และดูแลป่า” ดังนั้น ภาพที่แสดงถึงความโดดเด่นของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนชาวปาเกอะญอ คือมุมมองความสวยงามที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ ซึ่งสำหรับผู้ศึกษา เห็นว่าความน่าสนใจของการท่องเที่ยวในชุมชนชาวปาเกอะญอนั้น สามารถสร้างมุมมองสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบรูปแบบการท่องเที่ยวที่ใกล้ชิดธรรมชาติในหลากหลายมิติ 1. สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าแท้จริงแล้ว ชาวปาเกอะญอ ไม่ใช่ผู้ทำลายธรรมชาติ แต่กลับใช้ธรรมชาติ ให้กลายเป็นบ้านที่มีคุณค่า และรู้จักที่จะอยู่ร่วมกัน พึ่งพากัน ซึ่งในสายตาของคนทั่วไปมักมองว่า ชาวปาเกอะญอ คือ ผู้ทำลายป่า ด้วยการทำไร่เลื่อยลอย วาทกรรมนั้นส่วนหนึ่งส่งผลถึงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวปาเกอะญอ เช่น ในอดีตชาวปาเกอะญอมักหาของป่าเพื่อมาบริโภคในครัวเรือน แต่เนื่องจากกระแสสังคมที่มองกลับมายังชาวปาเกอะญอในมุมลบ ทำให้ตัวชาวปาเกอะญอต้องปรับตัวเองในบางมุมเพื่อการยอมรับการอยู่ร่วมกัน การดำเนินชีวิตด้วยการหาของป่าบริโภคจึงหายไปในปัจจุบัน แต่ยังพบการทำไร่หมุนเวียนที่เป็นตัวแทนสำคัญของวัฒนธรรมที่หล่อรวมและผสมผสานวิถีชีวิตของชาวปาเกอะญอ ที่ยังสามารถพบเห็นได้ ดังนั้น การสร้างการรับรู้วิถีชีวิตของชาวปาเกอะญอ ผ่านนักท่องเที่ยว จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ คุณค่าของชุมชนปาเกอะญอ ได้รับการยอมในการดำเนินชีวิตตามวิถีชุมชน

ภาพที่ 1 สิ่งแวดล้อมในพื้นที่บ้านปาเกอะญอ
ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 2 บ้านเรือนของชาวปาเกอะญอ

2. การดำเนินชีวิตของกลุ่มปาเกอะญอ มีเอกลักษณ์สำคัญ คือ การทอผ้าพื้นเมืองและเครื่องมือจักสานไว้ใช้งาน โดยเฉพาะการทอผ้าพื้นถิ่นของชาวปาเกอะญอนั้นมีลวดลายและการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ โดยการใช้เครื่องทอแบบ กี่เอว ในมุมผู้ศึกษาเห็นว่าหากมีการพัฒนาสิ่งนี้สู่การผลิตเพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ครัวเรือน โดยจัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว จะเป็นการเพิ่มรายได้ทางหนึ่งให้กับครัวเรือนของชาวปาเกอะญอได้ 3.

เอกลักษณ์บ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชาวปาเกอะญอมักสร้างจากไม้ไผ่หรือไม้ในพื้นที่ โดยทุกหลังมีลักษณะเป็นบ้าน ยกเสา จะมีการสร้างเตาผิงเพื่อให้ความอบอุ่นและไล่แมลงในตอนกลางคืน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีของชาวปาเกอะญอที่สร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เวียนเข้าไปเยี่ยมชม

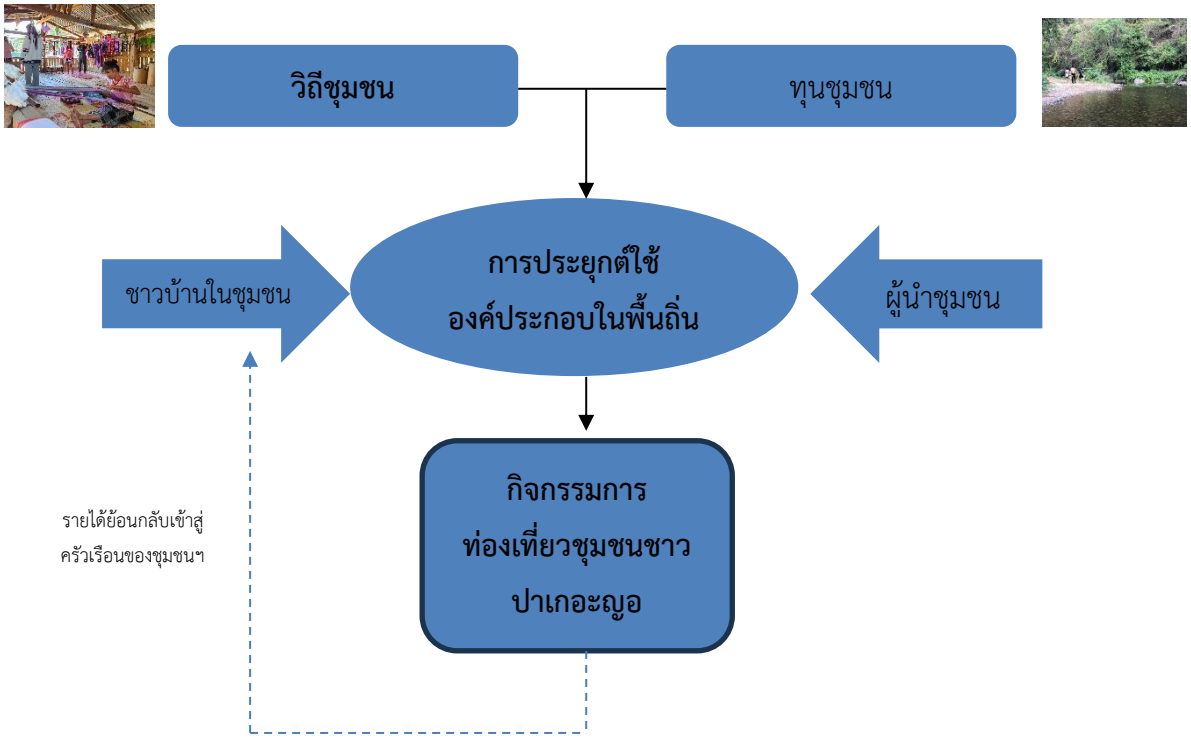
จากที่กล่าวมานั้น ทำให้เกิดการสังเคราะห์ได้ว่า ทุนทางธรรมชาติที่มีความโดดเด่นสามารถเป็นสิ่งสนับสนุน การท่องเที่ยวของชุมชนปาเกอะญอได้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาเห็นว่าหากชุมชน มีการสร้างกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวภายใต้เอกลักษณะที่กล่าวข้างต้น ได้แก่ 1. การอาศัยซึ่งกันและกันกับป่าและชุมชนถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชาวปาเกอะญอ ดังนั้น ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างป่ากับคนผ่านกิจกรรมการปลูกป่ากับปาเกอะญอ ให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดภาพจำที่ดีร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวปาเกอะญอ 2. เอกลักษณ์ของผ้าทอมือ การใช้กี่เอว ควรนำมาเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมศึกษาวิธีการทำ และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้านั้น ๆ ไปในตัว ถือเป็นการสร้างรายได้ และ3. การหาผักพื้นถิ่นเพื่อประกอบอาหารพื้นบ้านของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้ลิ้มลอง ฉะนั้นทั้ง 3 กิจกรรมนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าชุมชนควรพิจารณาสร้างเป็นกิจกรรมเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่ ส่วนหนึ่งเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในวิถีของชาวปาเกอะญอ และสัมผัสวิถีชีวิต นอกจากนี้ในทุกกิจกรรมจะก่อให้เกิดรายได้กับครัวเรือนของชาวปาเกอะญอที่ยินดีเข้าร่วมเป็นส่วนส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่ ชุมชนชาวปาเกอะญอ บ้านป่าเด็ง จังหวัดเพชรบุรี

สรุป

การท่องเที่ยวถือเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างปฏิเสธไม่ได้ เป้าหมายสำคัญของรัฐ และหลาย ๆ หน่วยงาน คือ ความต้องการให้รายได้จากการท่องเที่ยวลงสู่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่ง ณ ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวในประเทศเกิดความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น และแสวงหาคุณค่ารวมถึงความหมายในการออกเดินทาง

นอกจากนี้สื่อออนไลน์ยังเป็นจุดกระตุ้นที่ให้ผู้คนได้รับรู้ รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น สิ่งสำคัญคือชุมชนท้องถิ่น ต้องเตรียมพร้อม และใช้โอกาสที่มีในปัจจุบันจากความนิยมการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างรายได้เข้าสู่ครัวเรือน เช่น การประยุกต์เอาวิถีของชุมชน ทุนของชุมชนมาเป็นกิจกรรมสำหรับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งจากข้อมูลของการศึกษา ทรัพยากรป่าไม้ที่สวยงาม ร่วมกับการเสนออาหารพื้นถิ่น และกิจกรรมการทอผ้าพื้นถิ่น สามารถสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวปาเกอะญอได้ และรวมถึงก่อให้เกิดมุมมองที่ดีระหว่าง สังคมภายนอก กับ กลุ่มชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตามประเด็นเกี่ยวข้องที่เห็นว่ามีความสำคัญเช่นกันคือ แรงจูงใจต่อการสร้างสรรค์กิจกรรม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนต้องมี ผู้นำชุมชนที่มีความริเริ่ม พัฒนาไปพร้อมกันกับชุมชน และสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้สังคม

ภายนอกเข้าถึงง่าย ผู้ศึกษาจึงขอสรุปการเชื่อมโยงที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในประเด็นของการประยุกต์ใช้องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน

ภาพที่ 3: การเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้องค์ประกอบในพื้นถิ่นเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
ที่มา: ผู้ศึกษา

จากภาพการเชื่อมโยงที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นแนวทางให้ชุมชนชาวปาเกอะญอหรือชุมชนที่มีบริบทใกล้เคียง ได้นำไปปรับใช้เพื่อสร้างกิจกรรมพัฒนารายได้เข้าสู่ครัวเรือนของตนเอง สิ่งสำคัญคือ การประยุกต์เอาสิ่งที่มีมาสร้างสรรค์กิจกรรมจะต้องพิจารณาจุดแข็ง และเอกลักษณ์ของพื้นที่ตนเองให้ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาของ ณัฐธิดา จุมปา และธีรวัชร แก้วเปี้ย (2563 : 32) ที่ทำการศึกษา การขับเคลื่อนการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่พบว่าในพื้นที่นั้นมีจุดแข็งที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ และทุนธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์เป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้ไปท่องเที่ยวยังชุมชนทั้งในด้านวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม งานหัตถกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากทุนมนุษย์ หรือ ทุนธรรมชาติ ที่มีความโดดเด่นและเป็นสิ่งสนับสนุน การท่องเที่ยวของชุมชน เช่น ไร่ชาที่เป็นที่นิยม ไร่ชาดอยหมอกดอกไม้และมีไร่ชาอื่น ๆ อีกในชุมชน เป็นต้น รวมถึงงานวิจัยของ มณฑณ ศรีสุข และวารัชต์ มัธยมบุรุษ (2563 : 79)

ทำการศึกษาเรื่อง กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ ตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนตำบลนางพญา สามารถพัฒนาเพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนตำบลนางพญาได้ โดย สามารถพัฒนาได้ถึง 13 กิจกรรม เช่น กิจกรรมการเดินป่ายอดดอยภูพญาพ่อสันแปเมือง (Hiking/Trekking) กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหารพื้นบ้าน (Gastronomy) กิจกรรมล่องแก่งบ้านท่าเรือ (White Water Rafting) เป็นต้น

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าหากชุมชนชาวปาเกอะญอ และชุมชนท้องถิ่นในบริบทใกล้เคียงกันนี้สามารถรวมตัวและสร้างสรรค์กิจกรรมโดยเอาองค์ประกอบจาก ทุนชุมชน วิถีชุมชน เข้ามาเป็นหน่วยวิเคราะห์และสกัดออกมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ความแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเหล่านั้น อาจมีผลให้เกิดความสนใจกับผู้คนที่ชอบการท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมเข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิต และนำเรื่องราวเหล่านี้บอกต่อสู่การรับรู้ของสังคมภายนอกอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

คณภูมิ รตินที. (2565). รายงานวิจัยวิถีชีวิตของชาวปกาเกอะญอในงานเขียนประเภทสารคดี: กลวิธีทางวรรณศิลป์กับการนำเสนอแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และนิกร กาเจริญ. (2561). กระบวนการปรับตัวของชุมชนท่าสะอ้านในกระแสระบบทุนนิยม. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*. 21 (1), 99-106.

นันท์ธิรัตน์ คล้ายคลึง. (2567). ท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ จากยุค New Normal สู่ยุค Next Normal. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.dtn.go.th/th

ณัฐธิดา จุมปา และ ธีรวัชร แก้วเปี้ย. (2563). การขับเคลื่อนการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. 23 (1), 20-38

มณฑณ ศรีสุข และวารัชต์ มัธยมบุรุษ. (2563). กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ ตำบลนางพญาอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์. 3 (3), 78-93

อานันท์ ไชยธรรม, พัณณิกา นนท์ธีรกร และสุพิชญา บรรเจิดเวหา. (2564). ท่องเที่ยววิถีชุมชนอย่างยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำในยุคดิจิทัล. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2567. แหล่งที่มา: https://workpointtoday.com/rural-tourism-in-digital-world/

Brandage. (2565). ททท. รับเทรนด์ท่องเที่ยวใหม่ ส่งโครงการ “ชุมชนธรรมดา...น่าเที่ยว” เสริมแกร่งเศรษฐกิจ ฟื้นกระแสท่องเที่ยววิถีไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.brandage.com/article/32916

ศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย : การสังเคราะห์หนังสือตำรา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย

The Art and Method of Learning Thai Poetic Composition : Synthesis of Textbook on Poetic Words

บุณยเสนอ ตรีวิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
Bunsanoe Triwiset
Buriram Rajabhat University
The Poets Association of Thailand
E-mail: bunsanoe.tw@bru.ac.th

****

บทคัดย่อ

คำประพันธ์หรือร้อยกรอง หมายถึงถ้อยคำที่เรียบเรียงประกอบขึ้นให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ มีสัมผัสที่คล้องจองกัน และมีความไพเราะแตกต่างจากถ้อยคำธรรมดา แบ่งเป็น 5 ชนิดใหญ่ ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย โดยแต่ละชนิดมีการกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ แตกต่างกัน เป็นภูมิปัญญาทางภาษาที่มีมาแต่โบราณ แม้ในปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนอ่านเขียนคำประพันธ์ในทุกช่วงชั้น แต่ก็ปรากฏว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะในการแต่งคำประพันธ์ บทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์ศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทยจากหนังสือตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย โดยใช้หลักการสังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน ของ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2562) เป็นแนวทางในการศึกษา ผลการศึกษาพบศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย 4 ประการ ได้แก่ 1. ศิลปวิธีเรียนรู้พินิจบทกลอนต้นแบบ 2. ศิลปวิธีเรียนรู้แบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ 3. ศิลปวิธีเรียนรู้ปริศนาร้อยกรอง และ 4. ศิลปวิธีเรียนรู้เกมกลอน โดยศิลปวิธีที่พบทั้ง 4 ประการนี้ เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าร้อยกรองของไทยมีวิธีวิทยาในการเรียนรู้ที่ชัดเจนและมีความสำคัญยิ่ง ควรแก่การศึกษาเรียนรู้ ทั้งในแง่ของการบำรุงรักษาไว้ให้คงอยู่ไปตราบนาน และในแง่ของการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาปัญญาและขัดเกลาเยาวชน

คำสำคัญ : ศิลปวิธีเรียนรู้คำประพันธ์ไทย; ร้อยกรองไทย; การสังเคราะห์

* วันที่รับบทความ : 29 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 21 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: March 29 2024; Revised: April 21 2024; Accepted: April 27 2024

Abstract

Poetry or poetry referred to words that have been arranged and put together in order according to the rules of prosody. It has a rhyme and melodiousness that was different from ordinary words. It was divided into 5 main types: khlong, Chan, Kap, Klon, and Rai. Each type had different rules and regulations. This was the wisdom of language that had existed since ancient times. Even at present, the Thai basic education curriculum stipulated that reading and writing instruction be taught in every level. However, it appeared that most Thai students still lacked in knowledge and skills in composing poetry. This article, therefore, aimed to synthesize the art and methods of learning Thai poetry composition from textbooks that contained a content about Thai poetry by using the principles of synthesis of knowledge from reading by Ruenruthai Sujjapun (2019) as a guideline for the study. The results of the study found that there were 4 art and method to learning how to compose Thai poetry: 1. The art and method of learning to analyze prototype poems, 2. The art and method of learning exercises to develop skills, 3. The art and method of learning poetry riddles, and 4. The art and method of learning poetry games. By these 4 arts and methods being found, it was confirmed that Thai poetry had a clear and important learning method. It should be worth studying and learning both in terms of maintaining it to last a long time and in terms of using it as a tool for developing wisdom and refining youth.

Keywords : Art and method; learning to know Thai poetic composition; Thai Poetry; Synthesis

บทนำ

“คำประพันธ์” มีชื่อเรียกหลายคำ บ้างเรียกว่า “ร้อยกรอง” บ้างเรียกว่า “กวีนิพนธ์” มีไม่น้อยเรียกว่า “กาพย์กลอน” หรือ “กลอน” เพียงพยางค์เดียว ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ไม่ได้ให้ความหมายของ “คำประพันธ์” ไว้ แต่ให้ความหมายของคำ “ร้อยกรอง” หมายถึง คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ (หน้า 976) ให้ความหมายของ “กวีนิพนธ์” ว่าเป็นคำประพันธ์ที่กวีแต่งอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ (หน้า 96) ให้ความหมาย “กาพย์กลอน” หมายถึง ร้อยกรอง (หน้า 113) ให้ความหมายของ “กลอน” หมายถึงคำประพันธ์ซึ่งแต่เดิมเรียกคำเรียงที่มีสัมผัสทั่วไป จะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ หรือร่าย ก็ตาม (หน้า 77) จะเห็นได้ว่า การมีชื่อเรียกที่หลากหลายนั้นอาจสะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญของคนไทยแต่โบราณต่อการมีอยู่และดำรงวิถี “คำประพันธ์” อันเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่เป็นมรดกตกทอดมาจนปัจจุบัน

ช่อประยงค์ (ม.ป.ป) เขียนหนังสือ **กลอนและวิธีเขียนกลอน** ในส่วนต้นของหนังสือ ได้ยกคำกล่าวของจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งของไทยที่กล่าวว่า *“คนไทย เป็นนักกลอนมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว การเล่นกลอนเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในชีวิตสังคมของประชาชน ความสามารถเชิงกลอนของไทยประจักษ์อยู่สืบมา”* ป. มหาขันธ์ (2544 : 17) กล่าวว่า *“คนไทยมีความเจ้าบทเจ้ากลอนอยู่ในสายเลือดแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว จะเห็นได้จากการใช้ถ้อยคำในภาษาพูดที่ใช้อยู่เป็นปกติในชีวิตประจำวันก็มีความคล้องจองกัน*

ก่อให้เกิดความไพเราะ เกิดความซาบซึ้งตรึงใจ" ยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร (2552) เขียนหนังสือชื่อ **คู่มือเรียนเขียนกลอน** ในส่วนคำนำสำนักพิมพ์ ได้กล่าวว่า *"คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนมาแต่โบราณ"* ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติ์ขจร (2546) เขียนหนังสือชื่อ **คำคล้องจอง : เสน่ห์ของภาษาไทย** ได้เขียนคำนำในหนังสือของตนว่า *"ภาษาไทยเป็นอีกภาษาหนึ่งในโลก ที่เปล่งเสียงพูดได้ไพเราะราบรื่นด้วยคำที่คล้องจองกัน ด้วยสำนวนโวหารที่คมคาย งดงามแพรวพราว จนเป็นที่มาของคำว่า 'เจ้าบทเจ้ากลอน' ซึ่งหมายถึงผู้ที่ชอบพูดเป็นโคลงกลอน หรือถ้อยคำที่คล้องจองกัน"*

ผู้ศึกษาเป็นผู้สอนบัณฑิตศึกษาทางศึกษาศาสตร์ ในรายวิชาวิจัยทางภาษาไทย และเป็นผู้สนใจอ่านและเขียนกาพย์กลอนอยู่เสมอ และมักจะชี้ชวนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมให้เยาวชนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ทั้งนี้เพราะเห็นว่านักเรียนไทยโดยมากมักจะขาดทักษะในด้านการเขียนคำประพันธ์ แม้ว่าคนไทยจะได้ชื่อว่าเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนก็ตาม แต่ก็พบว่า เมื่อนักศึกษาจะต้องหาแนวคิดทฤษฎีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ กลับเกิดคำถามว่า วิถีการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ไทย มีแนวคิดหรือไม่ มีการบันทึกและเขียนไว้อย่างเป็นขั้นตอนหรือไม่ เมื่อสืบค้นงานวิจัยที่มีผู้ศึกษามาก่อน พบว่ามักจะใช้การแต่งคำประพันธ์ในเชิงเนื้อหา แต่ต้องอิงอาศัยแนวคิดต่างประเทศเสียส่วนใหญ่ เช่น งานวิทยานิพนธ์ของ ชลธิชา เลิศวิสุทธินันท์ (2562) การพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเกม KAHOOT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือ งานศึกษาค้นคว้าอิสระของ นันทนา ไชยแสง (2553) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเทศไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นชาตินักกลอน *"เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน"* เราไม่มีวิธีสอนเป็นของเราจริงหรือ แม้จะพบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแต่งกลอน ของ วิษณุ พุ่มสว่าง (2560) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคล วิชาการเขียนร้อยกรอง เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้เทคนิคสี่คู่พิฆาต สาหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกระทุ่มแพ้ววิทยา จังหวัดปราจีนบุรี แต่ก็เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาเด็กโตที่มีพื้นฐานกลอนดีแล้ว และเพื่อพัฒนาต่อยอดให้การแต่งมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และก็ยังไม่พบแนวทางการเรียนรู้คำประพันธ์ที่เป็นระบบและชัดเจน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา เรื่อง ศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย : การสังเคราะห์หนังสือตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย โดยใช้แนวคิดการสังเคราะห์ความรู้จากการอ่านของ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2562 : 15-36) ที่ได้กล่าวถึงหลักการสังเคราะห์ไว้ว่า เป็นการสกัดเนื้อหาความรู้จากสิ่งที่อ่านตามประเด็นที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยการอ่านแบบต่างๆ ได้แก่ การอ่านจับใจความ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์ การอ่านสรุปความ เพื่อย่อยข้อมูลจากสิ่งที่อ่านซึ่งมีความหลากหลายและมีจำนวนมาก มาหลวมรวมเพื่อนำไปสร้างหรือไปใช้ตามที่ต้องการ

หนังสือตำราที่นำมาศึกษาสังเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาคัดเลือกจากประสบการณ์การอ่านและการสอนภาษาไทยมากกว่า 30 ปี ของผู้ศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ จะคัดเลือกจำเพาะหนังสือตำราที่มุ่งเน้นเนื้อหาด้านการแต่งคำประพันธ์โดยผู้แต่งที่เป็นกวี หรือนักกลอน คือผู้ที่มีใจรักกาพย์กลอนและพัฒนาตนเองจนเด่นชัดในทางกาพย์กลอน และมีหนังสือตำราเผยแพร่เป็นที่รู้จักกว้างขวาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้แต่งที่สนใจด้านการศึกษา มีจุดมุ่งหมายของการแต่งหนังสือทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อสื่อสารให้เด็กเยาวชนเรียนรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย ทั้งนี้ รวมถึงหน่วยงานที่จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทยที่มีมุ่งหมายเพื่อการศึกษาส่งต่อภูมิปัญญาทางภาษาถึงเด็กและเยาวชนด้วย มีกรมศิลปากร เป็นต้น

หนังสือตำราที่ผู้ศึกษาเจาะจงคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าว มี 11 รายการ ดังนี้ 1. **กลอนและวิธีเขียนกลอน** (ช่อประยงค์, ม.ป.ป.) 2. **กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนบทกวี** (ศิวกานท์ ปทุมสูติ, 2548) 3. **มาเรียนเขียนกลอนกันเถิด** (วาสนา บุญสม, 2546) 4. **คู่มือเรียนเขียนกลอน** (ยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร, 2552) 5. **สอนเด็กให้เป็นกวี** (ป. มหาขันธ์, 2544) 6. **สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น** (สำลี, 2554) 7. **เกมปริศนา เล่นภาษา เล่นคำ** (เตือน พรหมเมศ, 2549) 8. **พะหมี ปริศนาคำทาย** (กรมศิลปากร, 2557) 9. **เกมไต่บันได้กลอน** (มะนอง ดาว, 2551) 10. **ปริศนาร้อยกรอง เล่ม 1** (สามารถ ศักดิ์เจริญ, 2543) และ 11. **ปริศนาร้อยกรอง เล่ม 2** (สามารถ ศักดิ์เจริญ, 2543)

การสังเคราะห์ความรู้จากการอ่านหนังสือทั้ง 11 รายการ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับต่อไปนี้ 1. อ่านศึกษาหนังสือตำราอย่างสำรวจ 1 รอบ 2. อ่านศึกษาหนังสือตำราอย่างละเอียด รอบที่ 2 และจดบันทึกเฉพาะประเด็นสาระที่เป็นศิลปะการประพันธ์และวิธีสอนการแต่งคำประพันธ์ในแบบบันทึกวิเคราะห์ศิลปวิธีเรียนการแต่งคำประพันธ์ 3. นำข้อมูลจากการบันทึกในข้อ 2 นำไปสังเคราะห์หลอมรวมเนื้อหาที่สอดคล้องกันเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งประเด็นย่อยต่าง ๆ ที่สำคัญผนวกเข้าสมทบกับข้อมูลที่สังเคราะห์แล้ว และ 4. นำเสนอผลการศึกษาตามแบบพรรณนาวิเคราะห์

สังเขปหนังสือตำราที่ว่าด้วยศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย

จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยพบว่า หนังสือตำรา ทั้ง 11 รายการ กล่าวถึงศิลปวิธีเรียนรู้คำประพันธ์มากน้อยต่างกัน กล่าวคือ **กลอนและวิธีเขียนกลอน** ของ ช่อประยงค์ และ **มาเรียนเขียนกลอนกันเถิด** ของ วาสนา บุญสม เน้นกลุ่มเป้าหมายภาพกว้าง เน้นสื่อสารหลักการและศิลปะการแต่งสำหรับคนทั่วไป ไม่ได้มุ่งเน้นสื่อสารกับเด็กเยาวชนเป็นการเฉพาะ อย่างเข้มข้นและรอบด้าน ให้ตัวอย่างมาก และชี้ให้เห็นความงามข้อเด่น ข้อด้อย ให้เห็นชัดเจน ผู้อ่านต้องสังเกตด้วยตนเองจากสิ่งที่ผู้เรียบเรียงนำเสนอ **กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนบทกวี** ของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ มุ่งสื่อสารกับครูที่จะปลูกหัวใจกวีลงในเด็ก แต่ก็พบว่า ผู้เขียนหนังสือเข้าถึงหัวใจเด็กได้ลึกซึ้ง **สอนเด็กให้เป็นกวี** ของ ป. มหาขันธ์ และ**สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น** ของ สำลี รักสุทธี 2 เล่มนี้ มุ่งให้เป็นสื่อการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา กล่าวถึงหลักการ

เล็กน้อย แต่เน้นนำเสนอแบบฝึกให้เด็กลองฝึกอย่างหลากหลาย เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยให้เริ่มจากการ *“คุ้นเคยกับคำคล้องจอง แคล่วคล่องท่องคำสัมผัส”* ก่อนไปสู่กิจกรรมเลือกคำไปเติม เลือกข้อความ เลือกวรรคไปเติมให้สมบูรณ์ กิจกรรมฝึกเขียนกลอนสี่ กาพย์ยานี กลอนหก กลอนแปด ส่วน **คู่มือเรียนเขียนกลอน** ของ ยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร เมื่อสังเกตชื่อเรื่องเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน แต่น่าจะเหมาะกับเด็กมัธยมปลายขึ้นไป เน้นการสื่อสารการใช้ภาษาให้ถูกหลัก มีกิจกรรมฝึกไม่มาก มีแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ภาษาไทย และลักษณะคำประพันธ์

ส่วน **เกมปริศนา เล่นภาษา เล่นคำ** ของ เตือน พรหมเมศ มุ่งนำเสนอปริศนาทายคำจำนวน 112 สำนวน **เกมไต่บันได้กลอน** ของ มะนอง ดาว นำเสนอเกมฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ (กลอนแปด กลอนหัวเดียว กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง16 โคลงสี่สุภาพ) ในคำนำหนังสือกล่าวไว้ชัดเจนว่า มุ่งให้เป็นหนังสือให้เด็กไทยได้ฝึกเชาวน์ปัญญาทางภาษา **ปริศนาร้อยกรอง เล่ม 1 และ เล่ม 2** ของ สามารถ ศักดิ์เจริญ นำเสนอปริศนาร้อยกรอง 500 สำนวน **พะหมี ปริศนาคำทาย** ของ กรมศิลปากร นำเสนอปริศนาพะหมี 144 สำนวน ทั้ง 2 เล่มนี้ ไม่ได้ระบุเป้าหมายคือใคร แต่ยืนยันด้วยภาษาที่เรียบเรียงเป็นร้อยกรองเพื่อทายปัญหาปริศนาต่างๆ ที่ปรากฏในเล่ม ช่วยเพิ่มทักษะทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้จะเดินเส้นทางแห่งนักกลอน

จากการศึกษาหนังสือ ตำรา ในขอบเขตวิจัย สามารถประมวลบูรณาภาพศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย เป็น 4 ประการ ได้แก่ 1. ศิลปวิธีเรียนรู้พินิจบทกลอนต้นแบบ 2. ศิลปวิธีเรียนรู้แบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ 3. ศิลปวิธีเรียนรู้ปริศนาร้อยกรอง และ 4. ศิลปวิธีเรียนรู้เกมกลอน ดังนี้

ศิลปวิธีเรียนรู้พินิจบทกลอนต้นแบบ

สำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจการแต่งคำประพันธ์ หนังสือตำราในขอบเขตการศึกษาต่างนำเสนอไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการเขียนคำประพันธ์ *“เป็นสื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกอันสุนทรีย์แก่ผู้อ่าน”* (วาสนา บุญสม, 2546 : 72) การเรียนรู้การเขียนคำประพันธ์ที่ดี คือการสังเกต และพินิจเทคนิคจากบทกลอนต้นแบบ หรือ “บทครู” บทครูที่ยกตัวอย่าง มักเป็นวรรคทอง หรือบทเด่น ๆ หรือตอนเด่น ๆ เช่นบทเด่นจากวรรณคดีขุนช้างขุนแผน เป็นต้น กลอนจากวรรณคดีของกวีสำคัญ ๆ ป. มหาขันธ์ เน้นให้สังเกตตัวอย่างจากวรรณคดีต้นแบบ ช่อประยงค์ ใช้ตัวอย่างจากวรรณคดีและบทร้อยกรองร่วมสมัย วาสนา บุญสม ศิวกานท์ ปทุมสูติ ยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร และ สำลี รักสุทธี เน้นตัวอย่างจากบทร้อยกรองร่วมสมัย และบทที่ตนประพันธ์ด้วย โดยบทกลอนดังกล่าวจะสะท้อนแสดงศิลปะในการแต่งตามทฤษฎีรสทางอลังการศาสตร์ อันประกอบด้วย **1.เสียง จังหวะ คำ ความหมาย** (tone, word, rhythm, meaning) 2. **การใช้ภาพพจน์ จินตภาพ และสัญลักษณ์** (figure of speech, image, symbol) 3. **การใช้สำนวนและโวหาร** (idiom, eloquence) 4. **รสแห่งภาษา** (taste of language) 5. **ลีลาสุนทรีย์** (action)

นอกจากนี้ ผู้เรียบเรียงได้เน้นเรื่องการใช้คำสัมผัสและการใช้เสียงวรรณยุกต์ในวรรคท้ายของกลอนด้วย กล่าวคือ เรื่องคำสัมผัส ให้ระวังเรื่องสัมผัสในกลอนมากที่สุด ช่อประยงค์ (ม.ป.ป. : 24-29) ได้สรุปข้อควรคำนึงในการใช้สัมผัสแบ่งเป็น 6 ข้อ ได้แก่ ได้แก่ 1) สัมผัสเลือน (สัมผัสที่อยู่ใกล้กันหลายคำเกินไป) 2) สัมผัสซ้ำ (คำที่เหมือนกันซ้ำกันในบทกลอนเดียวกัน) 3) สัมผัสเกิน (ใช้คำที่มีเสียงสระหรืออักษรชิดกันในวรรค) 4) สัมผัสแย่ง-แย่งสัมผัส (คำที่มีสระตัวเดียวกันมาตัดหน้าชิงสัมผัสก่อนถึงตำแหน่งสัมผัส) 5) สัมผัสเผลอ (ใช้สระสั้น-ยาวมาสัมผัสกัน) และ 6) สัมผัสเพี้ยน (นำคำต่างรูปมาสัมผัสกัน เช่น กำ-กัน) เรื่องเสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรคกลอน ช่อประยงค์ วาสนา บุญสม และยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร ได้เน้นย้ำเรื่องเสียงวรรณยุกต์ท้ายของฉันทลักษณ์กลอน อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อให้กลอนไพเราะและอ่านได้ราบรื่น ดังคำกลอนของยุทธ โตอดิเทพย์ - สุธีร์ พุ่มกุมาร (2552, หน้า 56) เขียนไว้เป็นสรุปการใช้เสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรคว่า

“เสียงสามัญ ห้ามใช้ในวรรคหนึ่ง ต่อพอถึงวรรคสองเสียงต้องห้าม
คือสามัญ กับตรี นี้ไม่งาม พอวรรคสามและสี่ ตรี-สามัญ”

การแต่งคำประพันธ์ให้ได้รสของวรรณคดีครบถ้วน ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้น ผู้ที่จะแต่ง หรือจะเป็นนักกลอนต้องเป็นผู้รอบรู้ในเทคนิคการแต่ง ดังนั้นประการสำคัญของการที่จะเป็นผู้รอบรู้ *“ต้องอ่านหนังสือให้มาก”* (ช่อประยงค์ , ม.ป.ป. : 55) ซึ่ง ยุทธ โตอดิเทพย์-สุธีร์ พุ่มกุมาร (2552 : 15-17) ก็กล่าวถึงสอดคล้องกันว่า ผู้จะเป็นนักกลอน จำเป็นต้องอ่านเพื่อให้ได้รู้สิ่งที่ยังไม่รู้ ทำให้เกิดทัศนะความคิดเห็นได้ขยายกว้างขวางยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประสบการณ์และทักษะ และที่สำคัญ ทำให้เห็นแบบแผนที่ดี

สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษานั้น ยังด้อยความรู้และประสบการณ์ การส่งเสริมให้เรียนรู้เกี่ยวกับการประพันธ์ต้องมีครูที่เป็นแรงบันดาลใจ หรือผลักดันให้เกิดความอยากรู้อยากเรียนอยากเขียนร้อยกรอง ครูจึงควรต้องเริ่มผลักดันที่ตัวครูเองก่อน เพราะสาเหตุหลักที่นักเรียนแต่งคำประพันธ์ไม่ได้ก็เนื่องมาจากครูเองก็ไม่สันทัด แม้จะอยากให้นักเรียนแต่งได้ แต่ไม่อาจนำนักเรียนไปในที่ทิศทางที่เหมาะสมได้ ดังนั้น ครูพึงตระหนักเสียก่อนว่า การเรียนรู้/การฝึกฝน เป็นสิ่งที่นำไปสู่คุณค่าและประโยชน์ *“การแต่งคำประพันธ์ช่วยให้ผู้แต่งเกิดจินตนการและความคิดสร้างสรรค์ ได้แสดงความสามารถถ่ายทอดความรู้สึก ทัศนคติของชีวิตความเป็นอยู่ และประโยชน์ในด้านวัฒนธรรมและประเพณี”* (สำลี รักสุทธี, 2552 : 20-21)

สำหรับแนวทางในเตรียมเด็กสู่หัวใจกวีนั้น ศิวกานท์ ปทุมสูติ และ ป. มหาขันธ์ กล่าวไว้สอดคล้องกัน คือครูต้องเป็นผู้นำพาเด็กสู่หัวใจกวี ทั้งนี้เพราะเด็กชั้นประถมศึกษายังไม่สามารถจะเลือกอ่าน หรืออ่านบทกลอนที่เป็นต้นแบบได้ด้วยตัวเอง ครูควรเป็นผู้นำและผู้ชี้แนะ และพาอ่านพาคิดอย่างเข้าใจวัยเด็ก อย่างอดทนและรอยคอยได้ ค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป โดยเริ่มจากการอ่านและท่องบทกวี “ต้นแบบ” ศิวกานท์ ปทุมสูติ เรียกว่า “กินครูเป็นอาหาร” (อ่านบทครูหรือท่องบทกวีให้ขึ้นใจ) บทครู อาจเป็นบทร้องเล่น เพลงพื้นบ้าน

บทร้อยกรองสำหรับเด็ก คำล้อ คำเลียน สำนวนไทยที่เป็นคำคล้องจอง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ทอดอารมณ์ดื่มด่ำไปกับความงามของเสียง ความหมาย ความรู้สึก แก่นสารปัญญา ตลอดจนท่วงทำนองจังหวะ ซึ่งจะต้องเลือกบทกลอนที่ดี มีพลังทางปัญญา ภาษาวรรณศิลป์ และเป็นต้นแบบของบทกลอนที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาจิตวิญญาณ นอกจากอ่าน-เล่นบทครูที่เป็นเพลงพื้นบ้าน หรือบทร้อยกรองแล้ว ก็มาเล่นล้อกับบทเพลงทั่ว ๆ ไปด้วย แต่งล้อและร้องไปด้วยโดยไม่คำนึงถึงฉันทลักษณ์ ให้การพัฒนาทักษะเป็นโดยตามธรรมชาติ เพื่อให้เด็กเป็นอิสระ ไม่มีความกังวล แล้วค่อยฝึกเขียนให้มีความแปลกใหม่ ลุ่มลึก แหลมคม ครูควรแนะนำให้เด็กมีสมุดบันทึกประจำวัน จะได้เขียนบันทึก หรือพบเจอคำ ความคิดที่แปลกใหม่จะได้บันทึกไว้ให้เกิดแรงบันดาลใจ ข้อที่ควรระวังคือ *“เราไม่พึงทอดบันไดกวีขั้นแรกให้แก่เด็กๆ ด้วยการสอนฉันทลักษณ์โดยเด็ดขาด เพราะเด็กจะเบื่อและมีทัศนคติไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ ตราบใดที่พวกเขายังไม่ได้ฝึกคิดและฝึกเล่าเรื่องอย่างอิสระจนมีความมั่นใจในตนเองเสียก่อน”* (ศิวกานท์ ปทุมสูติ, 2548 : 20) นอกจากนี้ ศิวกานท์ ยังเสนอแนะว่า ครูต้องสอนให้เด็กฝึกคิดด้วย การคิด ในที่นี้ คือความคิดในเชิงเปรียบเทียบ หรือคิดคำนึงถึงเรื่องอื่นๆ ก็ได้ ที่สามารถแสดงความคิดนั้นออกมา ที่สามารถแสดงความคิดได้ ออกมาเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนตามลำดับ อาจเริ่มด้วยประโยคสั้นๆ พอได้ใจความ เช่น เมื่อให้เด็กคิดเกี่ยวกับ “คนชรา” ซึ่งเด็กอาจตอบว่า *“คนชราก็เหมือนไม้ผุที่รอวันล้มลง”* เป็นต้น “ที่สำคัญที่สุดก็คือ ต้องยั่วยุให้เด็กๆ คิดและเขียน ด้วยความรู้สึกเป็นอิสระและสนุกสนาน ไม่ใช่การบังคับหรือเคี่ยวเข็ญ” (ศิวกานท์ ปทุมสูติ, 2548 : 20) ซึ่งครูต้องพาเด็กคิดอย่างสม่ำเสมอราวกับว่าเป็นวิถีในชีวิตประจำวัน

ศิลปวิธีเรียนรู้แบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ

จากการศึกษาพบว่า ผู้เขียนหนังสือตำราในขอบเขตศึกษา ได้ออกออกแบบกิจกรรมแบบฝึกเพื่อการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์จำนวนมาก โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอกิจกรรมแบบฝึกเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายากที่มีความซับซ้อนขึ้น ดังนี้

1. กิจกรรมเล่นทางภาษาให้คุ้นเคยกับจังหวะและคล้องจอง

การสอนคำประพันธ์สำหรับเด็กประถมศึกษา ครูควรเริ่มกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้มีความคุ้นเคยกับคำหรือข้อความที่มีความคล้องจองกันเป็นเบื้องต้น กิจกรรมที่เน้นการอ่านออกเสียง-เล่น ที่เกี่ยวกับคำคล้องจองมีดังนี้

1.1 เล่นภาษาสำนวนไทย เช่น สำนวนแบบ 4 คำ (น้ำใจไมตรี น้ำไหลไฟดับ นิสัยใจคอ น้ำใสใจจริง) สำนวนแบบ 6 คำ (เลือกที่รักมักที่ชัง สวยแต่รูปจูบไม่หอม ทรัพย์ในดินสินในน้ำ น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า) สำนวนแบบ 8 คำ (ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด กำแพงมีหูประตูมีช่อง รู้หลบเป็นปีรู้หลีกเป็นหาง รักดีหามจั่วรักชั่วหามเสา) ฯลฯ

1.2 เล่นภาษาเพลงกล่อมเด็ก เช่น “ไอ้แมวเหมียวเอย แยกเขี้ยวยิงฟัน เสือปลาหน้าสั้น กัดกันกับแมวเหมียวเอย ฯ” ฯลฯ

1.3 เล่นภาษาคำล้อเลียน เช่น “หัวโล้นโกนใหม่ ๆ จับขี้ไก่มาใส่หัวโล้น” ฯลฯ

1.4 เล่นภาษาคำทาย เช่น “อะไรเอ่ย? สูงเทียมฟ้าแต่ต่ำกว่าหญ้านิดเดียว” ฯลฯ

2. กิจกรรมค้นหาคำคล้องจอง

การสอนคำประพันธ์สำหรับเด็กประถมศึกษา ครูจะข้ามเรื่องของคำคล้องจองไม่ได้ เพราะ *“หัวใจคำประพันธ์คือการสัมผัส”* ผู้เริ่มเรียนรู้คำประพันธ์จะต้องคุ้นเคยกับคำสัมผัสก่อน ต่อไปนี้จะนำเสนอกิจกรรมค้นหาคำคล้องจองที่พบในหนังสือตำราในขอบเขตศึกษา

2.1 ค้นหาคำคล้องจอง 1 พยางค์

2.1.1 ค้นคำคล้องจองไม่มีตัวสะกด (มาตรา ก กา) เป็นกิจกรรมที่ให้อ่านเขียนคำคล้องจองด้วยสระกับคำที่กำหนดให้ ตัวอย่างเช่น **ตา** คล้องจองกับ (อา มา ป่า ข้า จำ ฆ่า ล่า น่า หา ค่า) ฯลฯ

2.1.2 ให้จัดคำคล้องจองให้เข้าพวก เป็นการกำหนดคำขึ้นมาหลายคำ (30-60 คำ) แล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มแยกเป็นสระต่าง ๆ เช่น กลุ่มสระอา, กลุ่มสระเอ ฯลฯ มีคำอะไรบ้าง

2.1.3 ขีดเส้นโยงคำคล้องจองกับคำที่กำหนดให้ โดยวางคำตั้งไว้ซ้ายมือ และวางคำที่ให้เลือกแล้วให้โยงเส้นกับคู่กับทางขวามือ

2.1.4 ให้นำคำคล้องจองที่กำหนดให้มาต่อกันไปเรื่อย ๆ จนหมดคำ อาจอยู่ในรูปตู้รถไฟหรือรูปปูที่แบ่งเป็นปล้องๆ ไว้ให้เขียน

2.1.5 ให้อ่านเขียนคำคล้องจองที่มีตัวสะกด (มาตรา กง กน กม เกย เกอว กก กด กบ) กิจกรรมในข้อนี้ หมายถึง คำที่สะกดตรงตัว ไม่ตรงตัว รวมทั้งคำควบกล้ำด้วย

2.1.6 กิจกรรมจัดคำคล้องให้เข้าพวก (กำหนดคำให้ 50 คำ)

2.2 ค้นคำคล้องจอง 2 พยางค์

2.2.1 ค้นหาคำคล้อง 2 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ยาก<u>เย็น</u> <u>เข็ญ</u>ใจ ใคร<u>ทำ</u> <u>จำ</u>เป็น

2.2.2 ค้นหาคำคล้อง 2 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์หลังของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ระ<u>เบียบ</u> ตะ<u>เกียบ</u> ทำ<u>เนียบ</u> เย็น<u>เฉียบ</u>

2.3 ค้นหาคำคล้องจอง 3 พยางค์

2.3.1 ค้นหาคำคล้อง 3 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ทรัพย์ใน<u>ดิน</u> <u>สิน</u>ใน<u>น้ำ</u> <u>ถ้ำ</u>ค้าง<u>คาว</u> <u>ดาว</u>บนฟ้า

2.3.2 ค้นหาคำคล้อง 3 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 2 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ตาไม่ดู แต่รู้ดี, ใจเข้มแข็ง แต่แรงด้อย

2.3.3 คำคล้อง 3 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 3 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น คนใจดำ ก่อแต่กรรม, กินอาหาร จนหมดจาน

2.4 ค้นหาคำคล้องจอง 4 พยางค์

2.4.1 คำคล้อง 4 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 1 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ฟังเสียงเพลงไทย ไพเราะจริงจริง

2.4.2 คำคล้อง 4 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 2 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น วันเข้าพรรษา เรามาทำบุญ

2.4.3 คำคล้อง 4 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 3 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น ทำงานชอบเกี่ยง และหลบเลี่ยงไป

2.4.4 คำคล้อง 4 พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ 4 ของคำหลัง ตัวอย่างเช่น รีบไปโรงเรียน หัดอ่านหัดเขียน

2.5 เกมต่อคำคล้องจองทั้งวรรค

2.5.1 ให้เลือกคำทางขวาที่เสียงของพยางค์ที่ 2 มีความคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของคำทางด้านซ้ายมือ) ตัวอย่างเช่น เล่าเรียนเขียนอ่าน ก) ความชำนาญมี ข) งานจะได้มี ค) เบิกบานหัวใจ ง) อย่ามัวเกียจคร้าน

2.5.2 ให้เลือกคำทางขวาที่เสียงของพยางค์ที่ 3 มีความคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของคำทางด้านซ้ายมือ) ตัวอย่างเช่น ขับรถหวาดเสียว ก) เฉี่ยวกับคนอื่น ข) จนหมดเรี่ยวแรง ค) ไปในทางเปลี่ยว ง) หนีเที่ยวกลางคืน

2.5.3 กำหนดคำให้ แล้วให้เขียนคำ 4 พยางค์ ลงในช่องว่างโดยให้พยางค์ที่ 2 มีเสียงคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของคำแรก ตัวอย่างเช่น ถ้าฉันบินได้ (คงไปอย่างนก), คืนนี้ฉันฝัน (เห็นจันทร์เต็มดวง)

2.5.4 กำหนดคำให้ แล้วให้เขียนคำ 4 พยางค์ ลงในช่องว่างโดยให้พยางค์ที่ 3 มีเสียงคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของคำแรก ตัวอย่างเช่น ถ้าใครทำผิด (ก็อย่าคิดหนี), กุหลาบแสนหอม (ฉันดมดอมกลิ่น)

2.5.5 ให้เขียนคำ 3 พยางค์ ที่มีเสียงคล้องจองกับคำที่กำหนดให้ตัวอย่างเช่น ฟังเสียงเพลง (บรรเลงเพราะ), ดอกไม้สวย (ด้วยสีสัน)

2.5.6 ให้เรียงคำให้มีความคล้องจองกัน โดยมีข้อความกำหนดให้

ศิลปวิธีเรียนรู้ปริศนาร้อยกรอง

ปริศนาร้อยกรอง ในที่นี้หมายถึง กิจกรรมฝึกเชาว์ไวไหวพริบทางภาษา โดยการคิดเรียบเรียงปัญหาเป็นบทร้อยกรองให้ดูคล้องจอง จำง่าย ท้าทายปัญญา กิจกรรมดังกล่าวช่วยกระตุ้นความอยากเรียนรู้นักเรียนได้ เพราะนอกจากได้ใช้ความคิดแล้ว ยังสนุกเพลิดเพลินด้วย หนังสือตำราในขอบเขตวิจัยยังพบกิจกรรมทางภาษาปริศนาร้อยกรองปรากฏมากถึง 743 บท แบ่งได้เป็น 13 ประเภท เรียงลำดับที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปริศนาผวน (139 สำนวน) ปริศนาผัน (124 สำนวน) ปริศนาดอกสร้อย (120 สำนวน) ปริศนาสักวา (120 สำนวน) ปริศนาลูกโซ่ (120 สำนวน) ปริศนาประเภทคำตอบใช้คำขึ้นต้นเหมือนกัน โดยบอกล่วงหน้า (45 สำนวน) ปริศนาผูกสำนวน (21 สำนวน) ปริศนาสำนวนไทย (20 สำนวน) ปริศนาคำตอบเดียว (15 สำนวน) 8.ปริศนาไม่บอกคำตอบล่วงหน้า (9 สำนวน) ปริศนาประเภทคำตอบ (6 สำนวน) และปริศนาอักขรวิธี (4 สำนวน) ขอยกตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง ปริศนาคำผวน

ผม ระบายจากท้อง แล้วสบาย (ผมลาย ผันเป็น ผายลม)
ผม แม่พร้อมลูกวาย ชีพม้วย (ผมตายทั้งกลี ผวนเป็น ผีตายทั้งกลม)
ผม คละปะปนหลาย สรรพสิ่ง (ผมสะ ผวนเป็น ผสม)
ผม บอกใครก้มหน้าด้วย พากย์พื้นอีสาน (ผมไก้ ผวนเป็น ไผก้ม)

(กรมศิลปากร, 2557 : 107)

ตัวอย่าง ปริศนาผัน นักอะไรเอ่ย?

นัก หนึ่งชอบขีดเขียนเรียนหนังสือ (นักเรียน)
นัก หนึ่งใช้เครื่องมือประสานเสียง (นักดนตรี)
นัก หนึ่งชอบเปล่งถ้อยร้อยสำเนียง (นักร้อง)
นัก หนึ่งเคียงเทียบคู่ต่อสู้กัน (นักมวย)

(เตือน พรหมเมศ, 2549 : 31)

ศิลปวิธีเรียนรู้เกมกลอน

เกมกลอน ในที่นี้ หมายถึง การละเล่นเกี่ยวกับกลอน หรือกิจกรรมทางภาษาที่วงการนักกลอนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ เป็นกิจกรรมการฝึกสมองประลองปัญญาที่ได้ความสนุกเพลิดเพลินด้วย ผู้วิจัยได้แบ่งเกมกลอนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การเล่นกลอนมืด การเล่นกลอนจอหงวน และเกมไต่บันไดกลอน ดังนี้

1. การเล่นกลอนมืด เป็นการผลัดกันต่อกลอนคนละวรรค แต่ผู้เล่นแต่ละคนจะไม่บอกว่าจะแต่งเป็นเรื่องอะไร เพียงแต่บอกคำท้ายวรรค เพื่อให้มือต่อไปรับสัมผัสถูกเท่านั้น มือที่อยู่รองลงมารู้คำสุดท้ายคำเดียว ต้องพยายามนึกเดาใจเอาว่า มือต้นจะเขียนไปในทำนองไหนแล้วจึงคิดเขียนต่อ

ตัวอย่าง การเล่นกลอนมืด กำหนดให้คำท้ายวรรค 1 (นี้) คำท้ายวรรค 2 (ดับ) คำท้ายวรรค 3 (ครับ) คำท้ายวรรค 4 (รี) คำท้ายวรรค 5 (ถาม) คำท้ายวรรค 6 (หนี) คำท้ายวรรค 7 (กวี) และคำท้ายวรรค 8 (เอย) ผลงานกลอน มีดังนี้

*สักวามาประชุมกันวัน**นี้** (สถิตย์ เสมานิล)* *เสียงอึงมี่ฟังเสียงหู**ดับ** (เปลื้อง ณ นคร)*
*เล่นกลอนมืดอย่างนี้ไม่ดี**ครับ** (นิรันดร์ นวมารค)* *กิตติศัพท์จะกระเดื่องเลื่องบุ**รี** (มนตรี ตราโมท)*
*ถ้าหากน้องข้องใจเชิญไต่**ถาม** (พิสุทธิ์ ภักดีภูวนาท) จะตอบความทันใดไม่หน่าย**หนี** (เรืองอุไร กุศลาสัย)*
*เพื่อเสริมสร้างทางอักษรกลอน**กวี** (สมประสงค์ สถาปิตานนท์) คนยุคนี้เล่นกลอนเป็นเด่นจริง**เอย** (เจือ สตะเวทิน)*

(ช่อประยงค์. ม.ป.ป. : 238-240)

2. การเล่นกลอนจอหงวน เป็นการเล่นทางภาษาแบบหนึ่งในแวดวงนักกลอน เล่ากันสืบมาว่าเป็นการเล่นปฏิภาณกลอนที่ประยุกต์มาจากการทดสอบความรู้ของขุนนางจีนหรือจอหงวน (ศิวกานท์ ปทุมสูติ, 2552) คือการทดสอบบุคคลเข้ารับราชการในประเทศจีนในอดีต หรือการสอบจอหงวนนั้น ผู้เข้าสอบต้องแต่งคำโคลงกลอนตามคำที่กำหนด

สำหรับวิธีการเล่นกลอนจองหวน เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ชมหรือผู้ร่วมเล่นช่วยกันกำหนดคำที่ใช้ในการแต่งจำนวน 8 คำ โดยทุกคำต้องไม่เกี่ยวข้องกัน จากนั้นให้ผู้เล่นนำคำไปแต่งการประพันธ์ตามฉันทลักษ์และความยาวที่กำหนดไว้ เช่น แต่งเป็นกลอนสุภาพ 2 บท ภายในเวลา 8 นาที ดังตัวอย่าง หรืออาจมีข้อกำหนดให้ใช้คำที่กำหนดแต่งให้จบภายในบทเดียว ดังตัวอย่าง

โจทย์ : ตุ๊ด สุด จ๊าบ ขี้เหร่ สวย แซ้ด ลิเก บ้าจี้ ผลงานกลอน ดังนี้

จ๊าบบ้าจี้ขี้เหร่ลิเกเก่า *สวยเศร้าเศร้าแซ้ดสุดสุดตุ๊ดรุ่นใหม่*
เดินกระตุ้งกระติ้งแต่จริงใจ *ขาโจ๋ใดได้อึ๊บกึ๊บข้ามปี*

(วาสนา บุญสม, 2546 : 279)

3. เกมไต่บันไดกลอน

มะนอง ดาว (2551) ได้ออกแบบกิจกรรมชุดเกมไต่บันไดกลอน โดยมุ่งให้คนที่สนใจพัฒนาตนเรื่องกาพย์กลอนได้ฝึกทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ก็สามารถนำไปประกอบการสอนได้ด้วย แบ่งกิจกรรมเป็น 6 ประเภท

3.1 เกมคำคล้องจอง แบ่งเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่

3.1.1 เกมต่อภาพด้วยคำคล้องจอง เกมนี้ โจทย์จะกำหนดกลอนมาให้ กลอนแปด 1 บท หรือกาพย์ยานี 1 บท หรือ กาพย์ฉบัง 1 บท หรือ กลอนสี่ 1 บท แล้วจะนำคำคล้องจองเป้าหมายไปวางกระจายร่วมกับคำอื่น ๆ พร้อมกำหนดจุดของแต่ละคำ ซึ่งผู้เล่นจะต้องโยงเส้นเป็นคำคล้องจองให้เป็นรูปต่างๆ ตามที่โจทย์กำหนด

3.1.2 เกมเล่นคำคล้องจองแบบกลอนหัวเดียว ดังตัวอย่าง

โจทย์: ให้หาข้อความมาเติมให้สมบูรณ์

การออกกำลังกาย	*คุณมากมายบังเกิดมี*
จิตใจก็เข้มแข็ง	*กายแข็งแรงสุขภาพดี*
ทุกวันอยู่สบาย	*(เพราะร่างกายไม่อ้วนพี)*
สุขกายสบายใจ	*(แถมโรคร้ายก็ไม่มี)*
เร็วไวอย่าผัดวัน	*(มาเริ่มกันแต่วันนี้)*

3.2 เกมครุ-ลหุ

3.2.1 เกมเก็บชื่อใส่ตะกร้า กติกาการเล่น : กำหนดชื่อเพื่อนในห้องเรียน โดยแต่ละชื่อ มี 3 พยางค์ พยางค์ที่เป็นครุ ใช้สัญลักษณ์ ค พยางค์ที่เป็นลหุ ใช้สัญลักษณ์ ล แบ่งเป็น 5 ตะกร้า ได้แก่ ตะกร้า 1 [ล-ค-ค] ตะกร้า 2 [ล-ล-ค] ตะกร้า 3 [ค-ล-ค] ตะกร้า 4 [ค-ล-ล] ตะกร้า 5 [ค-ค-ค] ผู้เล่นพิจารณาชื่อแต่ละคนใส่ลงในตารางจนหมด จึงจบเกม (ถ้าชื่อ “วรวรรธน์” (วอ-ระ-วัด) มี 3 พยางค์ ก็จัดเข้าไปในตะกร้าที่ 3 [ค-ล-ค]

3.2.2 เกมวัวใครเข้าคอกคนนั้น กติการการเล่น : กำหนดวลีถ้อยให้เลือก อาจเป็นข้อความ 5 พยางค์ อ่านถ้อยวลีแล้วสังเกตคำครุ-ลหุ พยางค์ที่เป็นครุ ใช้สัญลักษณ์ ค พยางค์ที่เป็นลหุ ใช้สัญลักษณ์ ล กำหนด เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 [ล-ค-ล-ค-ค] กลุ่ม 2 [ค-ล-ค-ล-ค] กลุ่ม 3 [ค-ค-ล-ค-ค] เล่นจนหมดวลีจึงจะจบเกม (ถ้ากำหนดวลีถ้อยให้เลือก 3 ข้อความ เช่น “สารานุกรมรัก” จะอยู่กลุ่ม 3 [ค-ค-ล-ค-ค] “วลัยอลงกรณ์” จะอยู่กลุ่ม 1 [ล-ค-ล-ค-ค] “เริ่มฤดูวสันต์” จะอยู่กลุ่ม 2 [ค-ล-ค-ล-ค]

3.3 เกมรูปแบบบทกวี

เกมนางฟ้าจำแลง กำหนดคำกลอนมาให้แต่เขียนในรูปร้อยแก้วโดยเรียงต่อกันจบ ให้ผู้เล่นพิจารณาว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด แล้วให้จัดรูปแบบตามฉันทลักษณ์ เรียกขั้นตอนนี้ว่า “แปลงโฉมกลับเป็นนางฟ้า”

3.4 เกมเสียงเสนาะ

3.4.1 เกมเสียงเสนาะท้ายวรรคกลอน เกมนี้เป็นฝึกอ่านออกเสียงเพื่อการสังเกตเสียงท้ายวรรคกลอน ควรอ่านเสียงดัง ๆ ชัดถ้อยชัดคำ เพื่อให้เกิดความไพเราะทางเสียง จะได้วิเคราะห์เสียงที่ถูกต้อง ทั้งจะได้ฟังเสียงเสนาะของกลอนที่อ่านด้วย

3.4.2 เกมเสียงเสนาะไทยวรรคโคลง เกมนี้เป็นฝึกอ่านออกเสียงเพื่อการสังเกตเสียงท้ายวรรคโคลง ควรอ่านเสียงดัง ๆ ชัดถ้อยชัดคำ เพื่อให้เกิดความไพเราะทางเสียง จะได้วิเคราะห์เสียงที่ถูกต้อง ทั้งจะได้ฟังเสียงเสนาะของโคลงที่อ่านด้วย

3.5 เกมไวพจน์

3.5.1 ไวพจน์ซ่อนหา กำหนดคำไวพจน์ ให้อยู่ในภาพการ์ตูนต่างๆ แล้วกำหนดให้หาคำไวพจน์ที่มีความหมายเดียวกัน เมื่อพบแล้วให้ระบายสี

3.5.2 เกมตารางซ่อนใจไวพจน์ กำหนดคำไวพจน์ในรูปตาราง แล้วลากเส้นคำไวพจน์ที่มีความหมายเดียวกัน

3.6 เกมบันไดกลอน

3.6.1 เกมบันไดกลอนจัดวรรค กำหนดวรรคแรกตั้งให้ และกำหนดวรรคเลือกให้แต่ไม่ได้ลำดับให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ผู้เล่นต้องอ่านกลอนวรรคตั้งให้เข้าใจ แล้วเลือกแต่ละวรรคที่คละกันอยู่นำไปต่อกลอนให้ต่อเนื่องจนจบ

3.6.2 เกมบันไดกลอนจัดบท กำหนดกลอนบทที่ 1 ให้ แล้วกำหนดบทกลอนอีก 6 ถึง 12 บทอยู่คละไม่เรียงลำดับกัน ผู้เล่นต้องอ่านกลอน 1 บท ที่ตั้งให้ให้เข้าใจ แล้วไปเลือกแต่ละบทที่คละกันอยู่ไปต่อกลอนให้ต่อเนื่องจนจบ

สรุป

ผลจากการสังเคราะห์ศิลปวิธีเรียนรู้การประพันธ์ร้อยกรองไทย ประมวลการเรียนรู้ได้ 4 ประการ ได้แก่ 1. ศิลปวิธีเรียนรู้พินิจบทกลอนต้นแบบ 2. ศิลปวิธีเรียนรู้แบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ 3. ศิลปวิธีเรียนรู้ปริศนาร้อยกรอง และ 4. ศิลปวิธีเรียนรู้เกมกลอน

ผลการสังเคราะห์ประการที่ 1 ศิลปวิธีเรียนรู้พินิจบทกลอนต้นแบบ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (2556 : 453) ให้ความหมายของคำ “ต้นแบบ”ว่า แบบดั้งเดิม, แบบที่มีมาแต่แรก, แบบที่ทำขึ้นไว้แต่แรก, สิ่งที่สร้างขึ้นเป็นแบบฉบับ ใช้เป็นต้นเค้าสำหรับสร้างสิ่งอื่นให้มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน หนังสือตำราในขอบเขตการศึกษา ไม่มีเล่มใดปฏิเสธคำประพันธ์ฉันทลักษณ์ที่เป็นมรดกทางภาษาอันมีค่าที่ควรรักษาไว้ การมุ่งเน้นที่การให้ผู้อ่านได้เรียนรู้สังเกตจากบทกลอนต้นแบบ ประการหนึ่ง มุ่งให้ผู้อ่านภูมิใจกับศิลปะทางภาษาที่

ล้ำเลิศ ประการที่ 2 มุ่งให้เรียนรู้และทำตามแบบนั้น ไม่ให้เฉไฉออกนอกจากแนวทางที่มีอยู่แล้ว เมื่อมาพิจารณาในแง่ของการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนรักในกานท์กวี ผู้ศึกษากลับเห็นว่า บทกลอนต้นแบบที่ผู้เรียบเรียงยกตัวอย่างมามากมายนั้น มีนัยประหวัดมาถึงครูที่สอนภาษาไทยในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา กล่าวคือ เด็กนักเรียนเป็นชีวิตเล็กๆ ที่ต้องการความรู้และประสบการณ์เพื่อจะได้ใช้เป็นพาหนะเพื่อดำเนินชีวิต และเดินไปข้างหน้า ดังนั้น นอกจากเด็กจะได้รับการชี้นำให้อ่าน ร้อง เล่น กับบทกลอนต้นแบบในขณะเดียวกันกระบวนการที่ครูกำลังทำกับนักเรียนนั้น ก็พลอยขัดเกลาให้ครูได้รู้ชัดจากกระบวนการเรียนรู้นั้นด้วย การเรียนรู้จากต้นแบบเป็นการเรียนรู้ที่เป็นสากล ไม่ว่าคนชาติไหนต่างก็เรียนรู้จากแบบทั้งสิ้น เช่น ทารกเรียนรู้ภาษาของแม่ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เพราะได้ยินได้รับรู้เรียนรู้ปฏิกิริยาของแม่ เมื่อคลอดออกมาถึงวัยที่พูดได้โดยมีแม่เป็นแบบ เด็กๆ มีวิถีชีวิตครอบครัวแบบใด ย่อมเกิดการเรียนรู้และเป็นแบบที่พ่อแม่เป็นหรือครอบครัวเป็น ซึ่งสอดคล้องกับบทกวี “แบบยาย” ของ จันทร วรลักษณ (2550 : 49) ที่ว่า *“ยายสานเสื่อลำแพนด้วยไม้ไผ่ หลานช่วยยายจัดไม้อยู่ไม่ห่าง เสียงยายชมยายด่าตอกหนาบาง หัดให้หลานสานบ้างเป็นรางวัล”* ที่สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้จากต้นแบบที่เป็นหนึ่งเดียวกับชีวิต และให้ความสำคัญที่ผู้เรียน ในเรื่องการเรียนรู้จาก “ต้นแบบ” นี้ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต) กล่าวว่า ต้นแบบมี 2 นัย คือ *“นัยแรกคือต้นแบบในฐานะเป็นแม่แบบ เพื่อให้ผู้ดูแบบได้เอาอย่าง ศึกษาตามพฤติกรรมต้นแบบ แล้วทำตามแบบเลียนแบบ ต่อมาก็อาจประยุกต์แบบ นัยที่สองคือ ต้นแบบในฐานะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นกำลังใจแก่ผู้ดูแล กระตุ้นให้ผู้ดูแบบสร้างสรรค์สิ่งดีงาม”* (บรรเจอดพร รัตนพันธุ์, 2555)

ผลการสังเคราะห์ประการที่ 2 ศิลปวิธีเรียนรู้แบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ ภาษาเป็นเรื่องของทักษะ การพัฒนาการแต่งคำประพันธ์เป็นเรื่องของทักษะภาษา ดังนั้น ผู้ที่จะเป็นนักกลอนต้องฝึกอ่าน เขียน เล่น บันทึกภาษาอยู่เสมอ ๆ แล้วทักษะภาษาจะงอกงามขึ้นเรื่อย ๆ การปรากฏแบบฝึกมากมายในผลการศึกษาสอดคล้องกับหลักการของแบบฝึกตามแนวคิดของ ธอร์นไดค์ (Thorndike 1976 : 81 อ้างถึงใน วัฒนา เสนนอก, 2550 : 38) มีหลักการ 3 ข้อ ได้แก่ 1. กฎแห่งผล คือการที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ ถ้าได้ผลที่พึงใจ 2. กฎแห่งการฝึกหัด คือการได้มีโอกาสกระทำซ้ำบ่อย ๆ ในพฤติกรรมหนึ่งๆ ทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ 3. กฎแห่งความพร้อม คือ ถ้าบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำมีหลักการว่าเมื่อบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำจะเกิดความพอใจ ในทำนองเดียวกัน สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 53) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า *“แบบฝึกมีความสำคัญต่อผู้เรียนมาก ในการที่จะช่วยส่งเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ”*

ผลการสังเคราะห์ประการที่ 3 ศิลปวิธีเรียนรู้ปริศนาร้อยกรอง และ ประการที่ 4 ศิลปวิธีเรียนรู้เกมกลอน ผลการสังเคราะห์ทั้ง 2 ประการนี้ มีความสำคัญต่อการฝึกการเขียนคำประพันธ์อย่างมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ชวิน พงษ์ผจญ (2560 : 35) ที่ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง **เกมกลอน : กิจกรรมการเรียนรู้**

ร้อยกรองที่มากกว่าความสนุก ได้ให้ความเห็นว่า ครูผู้สอนอาจใช้กิจกรรมการละเล่นทางภาษาที่ประกอบด้วยปริศนาร้อยกรอง เกมกลอนมือ เกมกลอนจอหงวน มาประยุกต์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้คำประพันธ์เพื่อฝึกทักษะการเขียนคำประพันธ์ได้ดี แต่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกมกลอนดังกล่าวให้ชัดเจน นอกจากนั้น ชวิน ได้เสนอแนะขั้นตอนการสอนคำประพันธ์ เป็น 7 ขั้น ดังนี้ 1. ศึกษาฉันทลักษณ์ 2. รู้จักเกมกลอน 3. เลือกก่อนรังสรรค์ 4. ประพันธ์ผลงาน 5. วิจารณ์ปรับแก้ 6. สนุกแท้เล่นกัน 7. แบ่งปันประสบการณ์ โดยได้ประยุกต์เกมกลอนเข้าในขั้นตอนสอนที่ 2 ด้วย จะเห็นได้ว่า การกำหนดขั้นที่ 1 เริ่มต้นที่การศึกษาฉันทลักษณ์ ไม่ได้ผิดอะไร และน่าจะเหมาะสำหรับบุคคลทั่วไป หรือเด็กนักเรียนที่โตแล้ว แต่สำหรับเด็กประถมศึกษาแล้ว ความเห็นของชวิน ขัดแย้งกับผลการศึกษาของผู้ศึกษา อีกทั้ง ความเห็นของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548 : 20) ได้ยืนยันหนักแน่นว่า *“เราไม่พึงทอดบันไดกวีขั้นแรกให้แก่เด็กๆ ด้วยการสอนฉันทลักษณ์โดยเด็ดขาด เด็กจะเบื่อและมีทัศนคติไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ ตราบใดที่พวกเขายังไม่ได้ฝึกคิดและฝึกเล่าเรื่องอย่างอิสระจนมีความมั่นใจในตนเองเสียก่อน”*

เมื่อสังเกตน้ำเสียงของผู้เรียบเรียงหนังสือตำราในขอบเขตการศึกษา อาจขมวดประเด็นหลักการวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้คำประพันธ์ ได้ดังนี้ 1. เนื่องจากการเขียนคำประพันธ์เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการของเด็ก ทั้งยังต้องอาศัยความรอบรู้ ทักษะการใช้ภาษาในระดับที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น ครูผู้สอนต้องมีวิธีการที่ละเมียดละไม แยบยลในการพาเด็กอ่าน-ท่องจำร้อยกรองหรือให้อ่านบทกวีที่มีความไพเราะด้วยการอ่านออกเสียงให้การสอนเป็นธรรมชาติไม่จำเป็นต้องบอกว่ากำลังสอนเนื้อหาอะไรอยู่ 2. ครูพึงมีสมุดสำหรับบันทึก พร้อมชวนนักเรียนมีสมุดบันทึกด้วย เพื่อจดบันทึกคำศัพท์ หรือจดบันทึกถ้อยคำ ข้อความใหม่ ๆ ร้อยกรองใหม่ ๆ 3. การเรียนรู้ไม่ควรจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียน ครูควรพานักเรียนออกไปนอกห้องเรียนบ่อย ๆ พาไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น ทะเล ภูเขา ตลาดนัด งานวัด เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้มีบรรยากาศใหม่ ๆ อันเป็นการกระตุ้นให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพื่อเด็กจะได้เกิดความกระตือรือร้นเมื่อได้พบสิ่งใหม่ๆ และแปลกบรรยากาศใหม่ๆ 4. ในการสอนเขียนคำประพันธ์ระยะแรก ๆ ยังไม่ควรเคร่งครัดในเรื่องความไพเราะหรือความถูกต้องในแบบแผนหรือกฎเกณฑ์บทร้อยกรองนั้นมากนัก เพียงแค่เด็กสามารถแสดงออกเป็นบทร้อยกรองให้ตรงตามความต้องการของเด็กเป็นที่พึงพอแล้ว ต่อเมื่อเด็กมีความชำนาญจึงค่อยพัฒนาการเขียนให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น 5. ฝึกให้เด็กแต่งคำประพันธ์ด้วยการให้เด็กเติมคำ หรือข้อความในช่องว่างที่ผู้สอนแต่งไว้ให้ เพื่อจะได้ไม่ต้องใช้ความพยายามมากในระยะแรกจะได้ไม่เบื่อหน่าย เมื่อเด็กคุ้นเคยแล้วจึงค่อยเริ่มกิจกรรมแปลงข้อความที่เป็นร้อยแก้วให้เป็นร้อยกรอง โดยผู้สอนต้องจัดเตรียมข้อความง่าย ๆ ไว้ เมื่อเด็กทำสำเร็จก็จะมีกำลังใจและอยากเขียนร้อยกรอง 6. เมื่อเด็กเขียนได้สำเร็จ ควรให้คำยกย่องชมเชย หากเมื่อเด็กประสบปัญหาควรให้กำลังใจ ไม่ตำหนิติเตียนเด็ก 7. ควรให้เด็กมีความรู้คุ้นเคยกับคำคล้องจองหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ เมื่อไปพบถ้อยคำที่มีความคล้องจองที่ใดไม่ว่าในหนังสือพิมพ์ วิทยุ

โทรทัศน์ ป้าย หรือ ชื่อห้างร้านต่างๆ พยายามให้เด็กอ่าน ชี้ให้เด็กดู พร้อมทั้งอธิบายให้เข้าใจความหมายไพเราะของข้อความนั้นด้วย และ 8. ฝึกให้เด็กกล่าวคำคล้องจองในทุกโอกาสเมื่อเด็กได้พบเห็น หรืออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในการกล่าวคำอวยพร ในการกล่าวคำขอบคุณ ในการบรรยายเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2557). *พะหมี ปริศนาคำทาย.* กรุงเทพมหานคร: พระราม ครีเอชั่น.

จันทร วรลักษณ. (2550). *ไม้ตะปูและหัวใจ.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: นวสาส์นการพิมพ์.

ชลธิชา เลิศวิสุทธินันท์. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเกม KAHOOT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ชวิน พงษ์ผจญ. (2560). เกมกลอน: กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยกรองที่มากกว่าความสนุก. *วารสารไทยศึกษา*. 13 (2) , 15-50.

ช่อประยงค์. (ม.ป.ป.). *กลอนและวิธีเขียนกลอน (ชนะประกวด).* กรุงเทพมหานคร: บุรินทร์การพิมพ์.

เตือน พรหมเมศ. (2549). *เกมปริศนา เล่นภาษา เล่นคำ.* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

นันทนา ไชยแสง. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ป. มหาขันธ์. (2544). *สอนเด็กให้เป็นกวี.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

มะนอง ดาว. (2551). *เกมไต่บันไดกลอน.* กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.

ยุทธ โตอดิเทพย์ และ สุธีร์ พุ่มกุมาร. (2552). *คู่มือเรียนเขียนกลอน (ครั้งที่ 4).* กรุงเทพมหานคร: แม่คำผาง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนา อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2562). การสังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, *เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 15-1 – 15-75). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วัฒนา เสนนอก. (2550). *การใช้แบบฝึกเสริมทักษะทางภาษา เรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดแม่กด.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาสนา บุญสม. (2546). *มาเรียนเขียนกลอนกันเถิด.* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วิษณุ พุ่มสว่าง. (2560). *การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคล วิชาการเขียนร้อยกรอง เรื่องการแต่งกลอนสุภาพโดยใช้เทคนิคสี่คู่พิฆาต สาหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกระทุ่มแพ้ววิทยา จังหวัดปราจีนบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2552). กลอน “จอหงวน”. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.gotoknow.org/posts/257080,

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). *กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนบทกวี.* กรุงเทพมหานคร: นวสาส์นการพิมพ์.

บรรเจอดพร รัตนพันธุ์. (2555). ต้นแบบแห่งการเรียนรู้. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2567 แหล่งที่มา https://www.gotoknow.org/posts/468419

สำลี รักสุทธี. (2554). *สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น.* กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

สามารถ ศักดิ์เจริญ. (2543ก). *ปริศนาร้อยกรอง 1.* นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สามารถ ศักดิ์เจริญ. (2543ข). *ปริศนาร้อยกรอง 2.* นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *การพัฒนาผลงานทางวชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ.* กรุงเทพมหานคร: อี เค บุ๊คส์.

การเล่นบทบาทสมมติกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
Pretend Play and Children's Language Development

ณัฐวิภา วาณิชย์เจริญ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Natwipa Wanicharoen
Chiang Mai University, Thailand
E-mail: natwipa.w@cmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเล่นบทบาทสมมติกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กการเล่นบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการเล่นที่พบได้บ่อยที่สุดในเด็กเล็กโดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งถือเป็นช่วงวัยทองของการเล่นบทบาทสมมติ โดยทั่วไปพัฒนาการนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงอายุ 3-5 ปี การเล่นรูปแบบนี้เป็นการเล่นที่เด็กใช้วัตถุและสิ่งของชนิดหนึ่งแทนวัตถุหรือสิ่งของอีกชนิดหนึ่ง รวมถึงอาจมีการสวมบทบาทและแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและสังคม รวมทั้งพัฒนาการทางภาษาซึ่งการเล่นบทบาทสมมติและภาษาถือเป็นระบบสัญลักษณ์ที่เด็กจะมีการพัฒนาทั้งความสามารถในด้านความเข้าใจและการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ผ่านทางการเล่นบทบาทสมมติและภาษาโดยการพัฒนาการนั้นจะเกิดขึ้นขนานกันไป จากการรวบรวมและวิเคราะห์วรรณกรรมส่วนใหญ่นั้นพบว่าการเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็กทั้งด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษา ดังนั้นการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญการเล่นของการเล่นบทบาทสมมติแก่บุคคลการทางการศึกษา ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะในหลักสูตรปฐมวัยศึกษาและผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

คำสำคัญ: การเล่นบทบาทสมมติ; พัฒนาการทางภาษา; เด็ก

* วันที่รับบทความ : 14 กุมภาพันธ์ 2567; วันแก้ไขบทความ 3 มีนาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 5 มีนาคม 2567
Received: February 14 2024; Revised: March 3 2024; Accepted: March 5 2024

Abstract

This article aims to study pretend play and children's language development. Pretend play is the most prevalent play activity among young children, particularly in early childhood, which is the golden period of pretend play. This development typically occurs gradually between the ages of 3 and 5 years. In this type of play, children substitute one type of object for another. There may also be pretend play and acting out various stories, which is important for cognitive and social development, including language development. Pretend play and language are considered symbolic systems in which children will develop both the ability to understand and use various symbols through pretend play and language, with this development occurring concurrently. A review and analysis of the research revealed that pretend play was associated with children's language development. Therefore, educators, administrators who are involved in policymaking, particularly in the early childhood education curriculum, and parents must be educated about the value of pretend play in supporting children's development.

Keywords: Pretend Play; Language Development; Children

บทนำ

การเล่น (Play) เป็นการกระทำกิจกรรมทางร่างกาย การได้รับประสบการณ์ซ้ำ การแสดงออกซึ่งความเพ้อฝัน การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม และการเตรียมพร้อมสำหรับชีวิต (Lowenfeld, 1935) การเล่นถือกิจกรรมหลักในชีวิตของเด็กที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (หรรษา นิลวิเชียร, 2534) นอกจากนี้การเล่นยังเปรียบเสมือนการทำงานของเด็กที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและความพึงพอใจ รวมทั้งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของเด็ก (เชริษา ใจแผ้ว, 2532) การเล่นถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับความเป็นอยู่ที่ดี การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญาของเด็ก รวมทั้งทำให้เกิดโอกาสที่ดีสำหรับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับเด็กได้อย่างเต็มที่ การเล่นควรเป็นส่วนหนึ่งในกิจวัตรประจำวันที่เกิดขึ้นและถือเป็นสิทธิสำหรับเด็กทุกคนที่สมควรได้รับโอกาสในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ศักยภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง รวมทั้งการมีโอกาสในการเล่นนั้นทำให้เด็กไปถึงศักยภาพนั้นได้ (Ginsburg & Committee on Psychosocial Aspects of Child and Family Health, 2007)

ความสำคัญของการเล่นทำให้เกิดเป็นการเสริมสร้างพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ซึ่งเป็นช่วงความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกับการช่วยเหลือที่เหมาะสมจากผู้ดูแล ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือคนรอบข้าง โดยพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนั้นเป็นแนวคิดของ เลฟ ไวก็อตสกี้ (Lev Vygotsky) ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมในพัฒนาการของเด็ก (Berk, 1994) ไวก็อตสกี้จะเน้นไปที่การที่ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์การเรียนรู้ของเด็กหรือเปรียบเทียบว่าเป็น “นั่งร้าน (Scaffold)” ที่เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตาม

สภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น ๆ เพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหานั้นได้ด้วยตนเอง (Wood, Bruner & Ross, 1976) นอกจากนี้ไวก็อตสกี้ยังสนับสนุนแนวคิดที่ว่าผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการเสริมต่อการเรียนรู้การเล่นของเด็กในระหว่างการเลี้ยงดูซึ่งทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตลอดช่วงปฐมวัย (Berk, 1994)

พัฒนาการทางการเล่นตามแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) แบ่งออกเป็น 3 ลำดับขั้น (Piaget, 1962) ดังนี้

1. การเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Play) เป็นการเล่นจากการลงมือทำผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ การเล่นลำดับขั้นนี้เด็กจะมีการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ แบบซ้ำ ๆ และเริ่มมีพฤติกรรมเลียนแบบเกิดขึ้น

2. การเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Play) เป็นการเล่นที่เด็กใช้วัตถุและสิ่งของชนิดหนึ่งแทนวัตถุหรือสิ่งของอีกชนิดหนึ่ง การเล่นลำดับขั้นนี้ถือเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีความซับซ้อนที่สุดในช่วงวัยอนุบาล ซึ่งส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ความสามารถทางวิชาการ ทักษะการเรียนรู้หนังสือขั้นต้น และการควบคุมตนเอง

3. การเล่นที่มีกฎกติกา (Games With Rules) เป็นการเล่นที่มีการกำหนดกฎกติตาให้เด็กปฏิบัติตาม การเล่นลำดับขั้นนี้เด็กต้องมีความสามารถทางสติปัญญาทั้งในด้านความเข้าใจและการจดจำกฎกติกา นอกจากนี้เด็กต้องมีความสามารถในการควบคุมตนเองเพื่อให้สามารถทำตามกฎกติกาได้

นอกจากนี้พฤติกรรมการเล่นตามแนวคิดพฤติกรรมการเข้าสังคมของ มิลเดร็ด พาร์เทน (Mildred Parten) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ (Parten, 1932) ดังนี้

1) พฤติกรรมไม่ครอบครอง (Unoccupied Behavior) เกิดขึ้นในช่วงแรกเกิด – 3 เดือนแรก เป็นพฤติกรรมที่เด็กนิ่งเฉย ไม่เล่นกับใคร และไม่เล่นกับของเล่น แต่มีการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส เช่นเด็กหยิบจับ เขย่า แล้วทิ้งสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว หรือเด็กตีโมบายแขวนเปลและหัวเราะคิกคักกับของ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้ยังขาดความสามารถในการคงความสนใจ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการใช้ภาษา

2) การเล่นลำพัง (Solitary Play) เกิดขึ้นในช่วง 3 เดือน – 2½ ปี เป็นพฤติกรรมที่เด็กจะเล่นตามลำพังหรือเป็นอิสระจากบุคคลรอบข้าง อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้เป็นการเล่นที่ไม่ซับซ้อนและเด็กเริ่มมีความสามารถในการคงความสนใจอยู่กับการเล่นของเล่นเพิ่มขึ้น

3) พฤติกรรมมองดูคนอื่น (Onlooker Behavior) เกิดขึ้นในช่วง 2½ - 3½ ปี เป็นพฤติกรรมที่เด็กจะมองดูขณะที่เด็กคนอื่นกำลังเล่นโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนใหญ่เด็กมักจะนั่งในระยะที่ได้ยินการพูดคุยกันของเด็กคนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้จะเริ่มมีความสนใจการเล่นของเด็กคนอื่นเพิ่มขึ้น

4) การเล่นคู่ขนาน (Parallel Play) เกิดขึ้นในช่วง 3½ - 4 ปี เป็นพฤติกรรมที่เด็กจะนั่งเล่นอยู่ใกล้ ๆ กันแต่ต่างคนต่างเล่น อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้เด็กอาจจะมีการแบ่งของเล่น มีการเลียนแบบการเล่นของกันและกัน มีการมองดูขณะที่เด็กคนอื่นกำลังเล่น และมีการพูดคุยกับเด็กคนอื่นบ้างเล็กน้อย แต่มีเป้าหมายและความสนใจขณะเล่นที่แตกต่างกัน

5) การเล่นเชื่อมโยง (Associative Play) เกิดขึ้นในช่วง 4 - 4½ ปี เป็นพฤติกรรมที่เด็กเริ่มรับรู้ซึ่งกันและกัน มีการเล่นในกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันแต่อาจไม่ใช่กิจกรรมเดียวกัน พฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้เด็กจะเริ่มมีการแบ่งของเล่น มีการเลียนแบบการเล่นของกันและกัน มีการเล่นพร้อมกันกับเด็กคนอื่น นอกจากนี้เด็กจะเริ่มตระหนักได้ว่ามีทรัพยากรหรือของเล่นจำกัดในพื้นที่เล่นจึงต้องใช้การเจรจากัน รวมทั้งมีการพูดคุยกับเด็กคนอื่นขณะเล่น

6) การเล่นร่วมกัน (Cooperative Play) เกิดขึ้นในช่วง 4½ ปี เป็นพฤติกรรมที่เด็กมีการเล่นเชิงสังคมที่มีความซับซ้อนมากที่สุด มีการเล่นร่วมกันเป็นกลุ่ม พฤติกรรมการเล่นของเด็กในระดับนี้เด็กจะมีการเล่นด้วยกันและแบ่งปันเกมโดยมีเป้าหมายเดียวกัน มีการมอบหมายบทบาทต่าง ๆ ให้กันและกันในเกม การปฏิบัติตามกติกาการเล่น และมีการร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเล่นเกมที่ตั้งไว้ พฤติกรรมการเล่นนี้แสดงให้ถึงความสำเร็จของการมีปฏิสัมพันธ์หรือกิจกรรมทางสังคมกับบุคคลอื่น อย่างไรก็ตามทักษะทางสังคมของเด็กยังคงมีการพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ โดยที่ยังจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน การฝึกปฏิบัติที่ได้รับคำแนะนำ และการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์การเรียนรู้ของเด็กหรือเปรียบเทียบว่าเป็นนั่งร้านที่เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคมเชิงบวก เช่น การแบ่งปัน การประนีประนอม และการสลับสับเปลี่ยนบทบาท เป็นต้น

นอกจากนี้กิจกรรมการเล่นตามแนวคิดของเดวิด ไวท์เบรด (David Whitebread) แบ่งออกเป็น 5 กิจกรรม (Whitebread et al., 2012) ดังนี้

รูปที่ 1 เด็กเล่นกับวัตถุ
ที่มา ภาพถ่ายโดยณัฐวิภา วาณิชย์เจริญ

1) การเล่นทางกายภาพ (Physical Play) เป็นการเล่นแบบออกกำลังกายเอง (Active Exercise Play) กิจกรรมการเล่นรูปแบบนี้เป็นการร่วมกิจกรรมทางกายของเด็กในลักษณะการเล่นที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น กระโดด ปีนเขา เต้นรำ กระโดดเชือก ขี่จักรยาน และเล่นบอล เป็นต้น และใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น การเย็บปักถักร้อย การระบายสี และการเล่นก่อสร้าง เป็นต้น รวมถึงการเล่นแบบล้มลุกคลุกคลาน (Rough and Tumble Play)

2) เล่นกับวัตถุ (Play with Objects) เป็นการเล่นแบบสำรวจเปรียบเด็กเสมือนเป็น “นักวิทยาศาสตร์อายุน้อย” ของโลกและวัตถุที่พบภายใน กิจกรรมการเล่นรูปแบบนี้เกิดขึ้นในช่วงวัยทารกที่เริ่มสามารถจับและถือสิ่งของได้รวมถึงพฤติกรรมการสำรวจ เช่น การอม การกัด การตี เป็นต้น การเล่นกับวัตถุถือเป็นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส (รูปที่ 1)

3) การเล่นเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Play) มนุษย์มีการใช้งานระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ภาษาพูด การอ่าน การเขียน ตัวเลข ภาพวาด เพลงและอื่น ๆ เป็นต้น ในช่วง 5 ขวบปีแรกของชีวิต เด็กจะมีการพัฒนาการเรียนรู้ระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในพัฒนาการทางการเล่นเชิงสัญลักษณ์ กิจกรรมการเล่นรูปแบบนี้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถในการแสดงและสะท้อนประสบการณ์ ความคิดและอารมณ์ รวมทั้งพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะด้านสัทวิทยา (Phonological Awareness) ที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้หนังสือขั้นต้น (Early Literacy Skills) ของเด็กเล็กต่อไปได้ (Christie and Roskos, 2006) แม้กระทั่งการเล่นดนตรีถือเป็นรูปแบบการเล่นเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญในทุกวัฒนธรรมของมนุษย์ เด็กมีการร้องเล่นเต้นรำและเพลิดเพลินในการสำรวจและสร้างเสียงไม่ว่าจะด้วยร่างกายของตนเองหรือด้วยวัตถุ

ต่าง ๆ การเล่นดนตรีส่งเสริมทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อสาร การรับรู้อารมณ์ ความจำ การควบคุมตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก (Pound, 2010)

4) การเล่นบทบทสมมติ/การแสดงละครบทบาทสมมติ (Pretense/Socio-dramatic Play) เป็นกิจกรรมการเล่นที่พบได้บ่อยที่สุดในเด็กเล็ก ในวัยทารกเป็นช่วงวัยที่ยังคงมีการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวรวมทั้งเริ่มมีการเล่นเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เป็นความจริง การเล่นบทบาทสมมติเปรียบเสมือนกับภาษาถือเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการเชิงสัญลักษณ์ของเด็ก ในเด็กเล็กเริ่มแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมนุษย์ทั้งความสามารถในด้านความเข้าใจและการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ผ่านทางการเล่นบทบาทสมมติและภาษา (Vasc & Lillard, 2019) กิจกรรมการเล่นรูปแบบนี้มีลักษณะเฉพาะเป็นแบบการเล่นอิสระ (Free Play) นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการพูดกับตนเอง (Private Speech) ของเด็ก (Berk, Mann & Ogan, 2006) การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาและสังคม เช่น การคิดเชิงสัญลักษณ์ ทฤษฎีจิตใจ และใช้เหตุผลเชิงโต้แย้ง (Weisberg, 2015) รวมถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย (Ungerer & Sigman, 1984; Lyytinen, Poikkeus, & Laakso, 1997; Lyytinen et al., 1999; Lewis et al., 2000; Kirkham, Stewart, & Kidd, 2013; Ogura, 1991)

5) เกมที่มีกฎกติกา (Games with Rules) เป็นการเล่นที่ทำให้เด็กได้รับแรงบันดาลใจในการทำความเข้าใจโลกของตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งเหล่านี้ รวมทั้งเกิดความสนใจในกฎเกณฑ์จึงทำให้เด็กเล็กสนุกกับเกมที่มีกฎเกณฑ์และมักคิดค้นขึ้นด้วยตนเอง ในขณะที่เด็กเล่นเกมที่มีกฎกติกากับบุคคลอื่นนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งปัน การสลับสับเปลี่ยนบทบาท และการทำความเข้าใจมุมมองของผู้อื่น (DeVries, 2006)

กล่าวโดยสรุปการเล่นของเด็กนั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การแบ่งตามแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดพฤติกรรมการเข้าสังคม หรือกิจกรรมการเล่น เป็นต้น อย่างไรก็ตามในบทความวิชาการนี้จะกล่าวถึงการเล่นบทบทสมมติเท่านั้น เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

การเล่นบทบาทสมมติ

การเล่นบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการเล่นที่พบได้บ่อยที่สุดในเด็กเล็กสามารถสังเกตได้ก่อนช่วงอายุ 12-18 เดือน ซึ่งเป็นช่วงเด็กมีการเชื่อมโยงประสบการณ์กับและความรู้ภายในตนเอง (Weisberg, 2015) ในช่วงปฐมวัยนี้ถือเป็นช่วงวัยทองของการเล่นบทบาทสมมติ โดยทั่วไปพัฒนาการนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงอายุ 3-5 ปี และลดลงในช่วงอายุ 6 ปี (Piaget, 1962) อย่างไรก็ตามพัฒนาการนี้อาจแสดงให้เห็นต่อเนื่องในช่วงเด็กวัยเรียน (Middle Childhood) (Smith & Lillard, 2012)

การเล่นบทบาทสมมติเป็นรูปแบบการเล่นที่เด็กสามารถกำหนดการกระทำให้กับวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ได้ โดยเด็กจะมีการสวมบทบาท กำหนดความหมายให้กับวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ และเปลี่ยนโลกแห่งความจริงให้กลายเป็นโลกแห่งจินตนาการของตนเอง การเล่นบทบาทสมมติเปรียบเสมือนการสร้างโลกที่เด็กสามารถแสดงความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตของตนเองได้ ไม่ว่าจะด้วยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นที่เล่นร่วมกับเด็ก (Hammer, 2011) (รูปที่ 2)

รูปที่ 2 เด็กเล่นบทบาทสมมติ
ที่มา ภาพถ่ายโดยวาทิตา ศรีวิโรจน์

การเล่นบทบาทสมมติทำให้เด็กได้สำรวจสภาพแวดล้อมรวมทั้งทำให้เกิดโลกแห่งจินตนาการ (Melzer & Palermo, 2016) ซึ่งมักจะเห็นได้ง่ายที่สุดจากการที่เด็กใช้วัตถุและสิ่งของชนิดหนึ่งแทนวัตถุหรือสิ่งของอีกชนิดหนึ่ง เช่น สมมติให้กล้วยเป็นโทรศัพท์ (รูปที่ 3) สมมุติให้ตุ๊กตาเป็นเด็กทารก เป็นต้น โดยการเล่นบทบาทสมมติดังกล่าวนี้ไม่มีผลกระทบใดต่อวัตถุหรือสิ่งของนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพียงแต่เกิดขึ้นภายในบริบทของกรอบแนวคิดการเล่นบทบาทสมมติหรือโลกแห่งจินตนาการซึ่งแยกออกจากความเป็นจริง (Bateson, 1972; Bretherton, 1989; Walton, 1993; Liao & Gendler, 2011; Skolnick & Bloom, 2006)

รูปที่ 3 เด็กเล่นบทบาทสมมติโดยใช้อาหาร (กล้วย) แทนสิ่งของ (โทรศัพท์)
ที่มา ภาพถ่ายโดยวาทิตา ศรีวิโรจน์

การเล่นบทบาทสมมติเป็นการที่เด็กสวมบทบาทและแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับทักษะสติปัญญาและสังคม อาทิเช่น การคิดเชิงสัญลักษณ์ ทฤษฎีจิตใจ และใช้เหตุผลเชิงโต้แย้ง (Weisberg, 2015) กระบวนการทางสติปัญญาไม่ว่าจะเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและเชาวน์ปัญญามีความเกี่ยวข้องกับการเล่นบทบาทสมมติ หากเด็กสามารถเล่นบทบาทสมมติที่ซับซ้อนมากขึ้นมากเท่าไหร่ ยิ่งหมายถึงเด็กมีระดับสติปัญญาในระดับสูงซึ่งมีการพัฒนาผ่านความคิดเชิงนามธรรม (Bergen, 2002; Brėdikytė, Brandišauskienė & Sujetaitė-Volungevičienė, 2015; Fiorelli, 2011) รวมถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย (Ungerer & Sigman, 1984; Lyytinen, Poikkeus, & Laakso, 1997; Lyytinen et al., 1999; Lewis et al., 2000; Kirkham, Stewart, & Kidd, 2013; Ogura, 1991)

การเล่นบทบาทสมมติกับพัฒนาการทางภาษา

นักวิจัยหลายท่านเชื่อว่าการเล่นบทบาทสมมติกับพัฒนาการทางภาษานั้นมีความสัมพันธ์กันเนื่องจากการเล่นบทบาทสมมติกับภาษาล้วนเป็นสัญลักษณ์ (Miller & Almon, 2009) รวมทั้งถือเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการเชิงสัญลักษณ์ทั้งความสามารถในด้านความเข้าใจและการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ผ่านทางการเล่นบทบาทสมมติและภาษาของเด็ก (Vasc & Lillard, 2019) การเล่นบทบาทสมมติเป็นการที่เด็กมีการสวมบทบาทโดยกำหนดการกระทำให้กับวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์หรือการใช้ท่าทาง เพื่อแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจไม่ได้อยู่ในโลกแห่งความจริง (Smith, 2010; Stone, 2007; McCune, 2010) ในขณะที่ภาษาเป็นระบบของสัญลักษณ์ (ถ้อยคำที่ใช้พูด) ที่มนุษย์ใช้เพื่อเรียกวัตถุ แสดงอารมณ์ และความคิด (Bates, 2003) และเพื่อแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่ในโลกแห่งความจริง (McCune, 2010)

งานวิจัยหลายฉบับได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นบทบาทสมมุติกับพัฒนาการทางภาษา อาทิ งานวิจัยของ Ungerer & Sigman (1984) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นและพฤติกรรมการใช้ประสาทสัมผัสต่อพัฒนาการทางภาษาในเด็กอายุ 13½ เดือน และ 22 เดือนที่คลอดก่อนกำหนดจำนวน 19 คน และเด็กคลอดครบกำหนดจำนวน 20 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาในเด็กอายุ 22 เดือน โดยจำนวนพฤติกรรมที่มีความหมายในแง่สัญลักษณ์ (Symbolic Acts) ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพัฒนาการทางภาษาทั้งด้านความเข้าใจภาษา การแสดงออกทางภาษา และพัฒนาการทางภาษาโดยรวม

งานวิจัยของ Lyytinen, Poikkeus, & Laakso (1997) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเชิงสัญลักษณ์กับพัฒนาการทางภาษาในเด็กอายุ 18 เดือนจำนวน 110 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาในทั้งด้านจำนวนคำศัพท์เพื่อใช้การ ความยาวของคำพูด และการใช้ Suffix นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่าเด็กพูดเร็วมีการเล่นเชิงสัญลักษณ์มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับเด็กพูดช้า ซึ่งเด็กพูดช้าจะมีจำนวนคำศัพท์เพื่อใช้การน้อย ไม่มีการนำคำมารวมกันเป็นประโยคและการใช้ Suffix

งานวิจัยของ Lyytinen et al. (1999) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นกับพัฒนาการทางภาษาในเด็กเมื่ออายุ 14 และ 18 เดือนจำนวน 171 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติของเด็กอายุ 14 และ 18 เดือน สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญกับพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนคำศัพท์เพื่อใช้การ เมื่ออายุ 2 ปี นอกจากนี้งานวิจัยพบว่าเพศไม่ส่งผลต่อการพยากรณ์ทักษะของเด็ก ในขณะที่การศึกษาของมารดามีความสำคัญในการพยากรณ์ความยาวของประโยคสูงสุดในเด็กอายุ 2 ปี รวมถึงพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยของ Lewis et al. (2000) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเชิงสัญลักษณ์ การเล่นจำลอง (Functional Play) ความสามารถด้านอวัจนภาษา กับความสามารถด้านวัจนภาษาทั้งความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษาในเด็กทั่วไปอายุ 1-6 ปี พบว่า การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพัฒนาการทางภาษาทั้งด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษาในเด็กทั่วไปอายุ 1-6 ปี แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเล่นจำลองและความสามารถด้านอวัจนภาษา นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่าการเล่นจำลองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพัฒนาการทางภาษาด้านการแสดงออกทางภาษาเท่านั้น

งานวิจัยของ Kirkham, Stewart, & Kidd (2013) ศึกษาการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษา ภาพสัญลักษณ์ (Graphic Symbolism) และการเล่นเชิงสัญลักษณ์ทั้งแบบเกิดพร้อมกันและในระยะยาวในเด็กอายุตั้งแต่ 4 ปีถึง 5 ปี จำนวน 60 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาในเด็กอายุ 4 ปี นอกจากนี้งานวิจัยพบว่าในช่วงระหว่างอายุ 4 ปีถึง 5 ปี มีเพียงพัฒนาการทางภาษาเท่านั้นที่มีความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่การไกล่เกลี่ยการ

พูดในใจกับตนเอง (Verbal Mediation) ในการเล่นเชิงสัญลักษณ์และภาพสัญลักษณ์ รวมทั้งพัฒนาการทางภาษาได้เกิดขึ้นภายในตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยของ Ogura (1991) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นกับพัฒนาการทางภาษาในเด็กญี่ปุ่นจำนวน 4 คน พบว่า การเล่นบทบาทสมมติพัฒนาขึ้นก่อนพัฒนาการทางภาษา โดยการเล่นแบบสัญลักษณ์เชิงผสมผสาน (Combinatorial Symbolic Play) ที่มีหนึ่งแก่นเรื่อง (Theme) พัฒนาขึ้นก่อนมีการรวมคำในช่วงแรกเริ่ม (คำอุทานและคำอิสระ) ประมาณ 3 สัปดาห์ นอกจากนี้การเล่นตามแผน (Planned Play) พัฒนาขึ้นก่อนมีการพูดที่มีความยาวสองคำติดกันประมาณ 3–11 สัปดาห์ อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Ogura (1991) เสนอแนะว่าพัฒนาการทางภาษามีการพัฒนาขนานไปกับการเล่นบทบาทสมมติในช่วงที่มีการพูดคำเดี่ยว หลังจากนั้นจะมีการพัฒนาแบบพึ่งพิงกัน เด็กทุกคนจะมีพัฒนาการไปตามลำดับขั้นเหมือนกันแต่อัตราการพัฒนาของพัฒนาการนั้นจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

งานวิจัยของ Nowell (2018) ศึกษาพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ของการเล่นบทบาทสมมติและการเล่นเชิงสัญลักษณ์ที่มีผลต่อพัฒนาการทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษา รวมถึงศึกษาการพยากรณ์การเล่นบทบาทสมมติต่อพัฒนาการทางภาษาในเด็กอายุ 3 ปี – 5 ปี จำนวน 50 คน พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ของการเล่นบทบาทสมมติและการเล่นเชิงสัญลักษณ์ไม่สามารถพยากรณ์พัฒนาการทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษาได้ อย่างไรก็ตามการเล่นบทบาทสมมติสามารถพยากรณ์พัฒนาการทางภาษาด้านการแสดงออกทางภาษาได้ นอกจากนี้งานวิจัยได้เสนอแนะว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญการเล่นของการเล่นบทบาทสมมติแก่บุคคลการทางการศึกษาและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะในหลักสูตรปฐมวัยศึกษา (Early Years Foundation Stage) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้การเล่นนั้นรวมเข้ากับการเรียนรู้ในทุกรูปแบบได้ นอกจากนี้การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญการเล่นของการเล่นบทบาทสมมติแก่ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เนื่องจากเป็นบุคคลที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ดีขึ้นได้

สรุปได้ว่าจากการรวบรวมและวิเคราะห์วรรณกรรม พบว่า การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็กทั้งด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษา

สรุป

การเล่นถือกิจกรรมหลักในชีวิตของเด็กที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การเล่นบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการเล่นที่พบได้บ่อยที่สุดในเด็กเล็ก การเล่นรูปแบบนี้ทำให้เด็กได้สำรวจสภาพแวดล้อมรวมทั้งทำให้เกิดโลกแห่งจินตนาการซึ่งมักจะเห็นได้ง่ายที่สุดจากการที่เด็กใช้วัตถุและสิ่งของชนิดหนึ่งแทนวัตถุหรือสิ่งของอีกชนิดหนึ่ง รวมถึงอาจมี

การสวมบทบาทและแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก หากเด็กสามารถเล่นบทบาทสมมติที่ซับซ้อนมากขึ้นมากเท่าไหร่ ยิ่งหมายถึงเด็กมีระดับสติปัญญาในระดับสูงซึ่งมีการพัฒนาผ่านความคิดเชิงนามธรรม นอกจากนี้การเล่นบทบาทสมมติมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็กทั้งด้านความเข้าใจภาษาและการแสดงออกทางภาษา การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญการเล่นของการเล่นบทบาทสมมติแก่บุคคลการทางการศึกษา ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะในหลักสูตรปฐมวัยศึกษาและผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

เอกสารอ้างอิง

เชริษา ใจแผ้ว. (2532). *สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย.* ยะลา: ภาควิชาอนุบาลศึกษา.

หรรษา นิลวิเชียร. (2534). *ปฐมศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Bates, E. (2003). On the nature and nurture of language. In R. Levi-Montalcini, D. Baltimore, R. Dulbecco, & F. Jacob Series (Eds.), *Frontiers of biology: The brain of homo sapiens* (pp. 241–265). Istituto della Enciclopedia Italiana fondata da Giovanni Trecanni.

Bateson, G. (1972). *A theory of play and fantasy* (pp. 177-93). MIT Press. Boston, MA.

Bergen, D. (2002). The role of pretend play in children's cognitive development. *Early Childhood Research & Practice*, 4 (1), n1.

Berk, L. E. (1994). Vygotsky's theory: The importance of make-believe play. *Young children*, *50*(1), 30-39.

Berk, L. E., Mann, T. D., & Ogan, A. T. (2006). Make-believe play: Wellspring for development of self-regulation. *Play= learning: How play motivates and enhances children's cognitive and social-emotional growth*, 74-100.

Brėdikytė, M., Brandišauskienė, A., & Sujetaitė-Volungevičienė, G. (2015). The dynamics of pretend play development in early childhood. *Pedagogika*, 118 (2), 174-187.

Bretherton, I. (1989). Pretense: The form and function of make-believe play. *Developmental Review*, 9 (4), 383-401.

Christie, J. F., & Roskos, K. A. (2006). Standards, science, and the role of play in early literacy education. *Play= learning: How play motivates and enhances children's cognitive and social-emotional growth*, 57-73.

Devries, R. (2006). The Developmental Context of Group Games. *Play from Birth to Twelve: Contexts, Perspectives, and Meanings*, 119.

Fiorelli, J. A. (2011). *Pretend play, coping, and subjective well-being in children: A follow-up study* (Doctoral dissertation, Case Western Reserve University).

Ginsburg, K. R., & Committee on Psychosocial Aspects of Child and Family Health. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119 (1), 182-191.

Hammer, T.R. (2011). Pretend Play. In: Goldstein, S., Naglieri, J.A. (eds) Encyclopedia of Child Behavior and Development. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-387-79061-9_2232

Kirkham, J., Stewart, A., & Kidd, E. (2013). Concurrent and longitudinal relationships between development in graphic, language and symbolic play domains from the fourth to the fifth year. *Infant and Child Development,* 22 (3), 297-319.

Lewis, Jill Boucher, Laura Lupton, Samantha Watson, V. (2000). Relationships between symbolic play, functional play, verbal and non-verbal ability in young children. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 35 (1), 117-127.

Liao, S. Y., & Gendler, T. (2011). Imagination. [online] Available at: https://plato.stanford.edu/Entries/imagination/. [2024, January 22].

Lowenfeld, M. (1935). *Play in Childhood*. London: Gollancz.

Lyytinen, P., Laakso, M. L., Poikkeus, A. M., & Rita, N. (1999). The development and predictive relations of play and language across the second year. Scandinavian *Journal of Psychology,* 40 (3), 177-186.

Lyytinen, P., Poikkeus, A. M., & Laakso, M. L. (1997). Language and symbolic play in toddlers. *International Journal of Behavioral Development,* 21 (2), 289-302.

McCune, L. (2010). Developing symbolic abilities. In B. Wagoner (Ed.), Symbolic transformation: *The mind in movement through culture and society* (pp.173–192). London: Routledge Press.

Melzer, D. K., & Palermo, C. A. (2016). 'Mommy, You are the Princess and I am the Queen': How Preschool Children's Initiation and Language Use During Pretend Play Relate to Complexity. *Infant and Child Development,* 25 (2), 221-230.

Miller, E., & Almon, J. (2009). *Crisis in the kindergarten: Why children need to play in school*. Alliance for Childhood.

Nowell, R. (2018). *The relationship between pretend play skills and language development in children aged three to five*. (Master's thesis) University of Chester, United Kingdom.

Ogura, T. (1991). A longitudinal study of the relationship between early language development and play development. *Journal of child language*, 18 (2), 273-294.

Parten, M. B. (1932). Social participation among pre-school children. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 27 (3), 243.

Piaget, J. (1962). *Play, dreams, and imitation in childhood* (G. Gattegno & F. M. Hodgson, Trans.). New York, NY: Norton.

Pound, L. (2010). Playing music. *The excellence of play*, 139-153.

Skolnick, D., & Bloom, P. (2006). *The intuitive cosmology of fictional worlds. The architecture of the imagination: New essays on pretence, possibility, and fiction, 73*.

Smith, P. K. (2010). *Children and play: Understanding children's worlds*. Wiley-Blackwell.

Smith, E. D., & Lillard, A. S. (2012). Play on: Retrospective reports of the persistence of pretend play into middle childhood. *Journal of Cognition and Development,* 13 (4), 524-549.

Stone, S. J. (2007). *An analysis of mixed-age children's scaffolding during symbolic play transformations.* Paper presented at AERA April, 2007, Chicago, IL.

Ungerer, J. A., & Sigman, M. (1984). The relation of play and sensorimotor behavior to language in the second year. *Child development*, 1448-1455.

Vasc, D., & Lillard, A. (2019). Pretend and sociodramatic play. *The encyclopedia of child and adolescent development*, 1-9.

Walton, K. L. (1993). *Mimesis as make-believe: On the foundations of the representational arts*. Harvard University Press.

Weisberg, D. S. (2015). Pretend play. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Cognitive Science*, 6 (3), 249-261.

Whitebread, D., Basilio, M., Kuvalja, M., & Verma, M. (2012). The importance of play. *Brussels: Toy Industries of Europe*.

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of child psychology and psychiatry*, 17 (2), 89-100.

การพัฒนาบุคลากรภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล
Personnel Development Under Digital Transformation

เอกลักษณ์ บดีรัฐ,
ศรชัย ท้าวมิตร และ โชติ บดีรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Ekkaluk Bordeerat,
Sornchai Taomitr and Chot Bodeerat
Pibulsongkram Rajabhat University,Thailand
Corresponding Author, E-mail: ekkaluk0409@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ องค์กรจะก้าวไปได้ไกลอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากบุคลากรที่มีศักยภาพ ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลจึงมีกระบวนการพัฒนา 3 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน 2) การศึกษา เป็นการพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความสามารถในการปรับตัว และ 3) การพัฒนา เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้มุ่งตัวงาน แต่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่องค์กรต้องการ

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัลเพื่อก้าวทันความทันสมัยของเทคโนโลยี นอกจากจะเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการทำงานแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการงานด้านบุคคลร่วมด้วย เพื่อให้องค์กรมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การพัฒนาบุคลากร; การเปลี่ยนแปลง; ยุคดิจิทัล

Abstract

Personnel development is a process which focuses on transformation or increasing work efficiency as skills, knowledge, abilities, and attitudes of personal personnel at all levels to be in the same direction and be able to work efficiently. In order that, the organization is able to move forward effectively, it must be personnel with potential. Therefore, personnel development under digital transformation is 3 types of development processes: 1) Training is a learning activity for focusing on current work, 2) Education is personnel development for

* วันที่รับบทความ : 9 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 28 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 30 กันยายน 2567
Received: September 9 2024; Revised: September 28 2024; Accepted: September 30 2024

focusing on increasing knowledge, skills, attitudes, and adaptability, and 3) Development is a learning activity which does not focus on work but focuses on creating changes as the organization desires.

However, personnel development in the digital era to keep up with the technology modernization, in addition to focus on the application of digital technology in work, also focusing on the use of data to manage personnel with together that the organization has quality personnel who are truly ready to work in the digital era.

Keywords: Personnel Development; Transformation; Digital Era

บทนำ

“ยุคดิจิทัล” เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานและดำรงชีวิตของคนจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการทำงานจะพบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงาน และการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้เกิดการทำงานในรูปแบบใหม่แทนการทำงานแบบเดิม ตั้งแต่การวางรากฐาน เป้าหมาย ไปจนถึงการดำเนินกิจกรรม และส่งต่อคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการ ไม่เพียงแต่ภาคการปฏิบัติการที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เท่านั้น แต่ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง นั่นคือ ทรัพยากรบุคคล หรือบุคลากรภายในองค์กร ตั้งแต่ระดับผู้บริหารไปจนถึงผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับที่จะต้องมีส่วนร่วมในการปรับตัวไปสู่ยุคดิจิทัลนี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กรในการพัฒนาสู่ความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้น (วิชุดา สร้อยสุด และคณะ, 2564)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ที่ยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ฉบับที่ 12 โดยจัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ที่เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต และการปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัยและพร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีที่เกิดขึ้นในทุกระดับอันจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กรสมัยใหม่ ซึ่งก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ในองค์กรอย่างมากมาย การดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากรจึงต้องมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมบุคลากรทุกประเภทและทุกระดับในองค์กรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล เพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการที่เพิ่มพูนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในด้านความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ ตลอดจนการให้แนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคลากรมีคุณภาพที่ดีขึ้น และมีผลสะท้อนทำให้หน่วยงานหรือองค์กร ที่ปฏิบัติงานอยู่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (ศรีวรรณ แก้วทองดี, 2562)

ชุติกาญจน์ สลาหลง (2563) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงผลงานภายในองค์กร สะท้อนความสำคัญกับบุคคลเท่าเทียมกับผูกมัดที่ยึดปรัชญาในการพัฒนาคนภายในองค์กรสู่ความเป็นมืออาชีพ โดยการพัฒนาบุคคลด้านอาชีพ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาองค์กร

จุฑารัตน์ เพ็ชรสุวรรณ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลได้พัฒนา เพื่อให้เกิดทัศนคติ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ทั้งงานในปัจจุบันและงานในอนาคต รวมทั้งเป็นการผสมผสานกันระหว่างการพัฒนาบุคคล การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาองค์กร เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพ ผลผลิต โอกาส และการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์การและเป้าหมายของตัวบุคคล ซึ่งการปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เป็นผลทำให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะส่งผลให้องค์การมีประสิทธิภาพด้วย

Jackson, Schuler and Werner (2009) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง ความพยายามขององค์การที่มีเป้าหมายปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้บุคลากรได้รับทักษะ ความรู้และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการแข่งขัน

Mondy, Noe and Premeaux (2002) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง หน้าที่หลักของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย การฝึกอบรม การพัฒนา การวางแผน การประกอบอาชีพ การพัฒนากิจกรรม และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากความหมายดังข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้การพัฒนาบุคลากรในองค์กรสามารถทำได้หลายวิธีหรือหลายกระบวนการตั้งแต่การฝึกอบรม การสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ ไปจนถึงการถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

แนวคิดของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรแบบเดิม องค์ต่างๆ จะใช้กิจกรรมการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารบุคคลในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของพนักงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน แต่ปรากฏว่า เมื่อพนักงานได้รับการฝึกอบรมแล้วกลับไปยังสถานที่การทำงานเดิมมีการใช้แนวปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงาน หัวหน้า เครื่องจักรและอุปกรณ์การทำงานเดิม จึงไม่สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ปรับปรุงหรือประยุกต์การปฏิบัติงานได้ การฝึกอบรมบุคคลเฉพาะเรื่องจึงกลายเป็นอุปสรรคของการบริหารบุคคล นอกจากนี้องค์กรยังเผชิญกับสภาพแวดล้อมของการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นแรงผลักดันให้แต่ละองค์กรต้องการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เร็วขึ้น (จิระพงค์ เรืองกุน, 2559)

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาบุคลากรที่ยั่งยืนต้องการกำลังคนที่มีความรู้และทักษะการทำงานหลายด้าน บุคลากรในองค์กรนั้น ต้องใช้ความรู้และการตัดสินใจที่ยืดหยุ่น มากกว่าการตัดสินใจตามขั้นตอนและระเบียบวิธีการปฏิบัติงานแบบเดิม มีความทุ่มเทการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร การพัฒนาบุคลากรจึงเพิ่มความรับผิดชอบและได้กลายเป็นแผนกงานหลักขององค์กร ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเกิดแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความคิดริเริ่มด้วยการได้ลงมือปฏิบัติและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้มากผ่านทางระบบการจัดการความรู้ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวสนับสนุน เทคโนโลยีไม่ได้หมายถึงเพียงแค่อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์หรือซอฟท์แวร์เพียงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้หมายรวมถึงความสำคัญของคนเป้าหมายที่คนวางหรือกำหนดในการใช้เทคโนโลยีนั้นๆ คุณค่าในการเลือกใช้เทคโนโลยี ตลอดจนเกณฑ์ในการประเมินที่ใช้ในการตัดสินใจในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในงานต่าง ๆ ทั้งนี้ การจะใช้เทคโนโลยีใดในการพัฒนาบุคลากรขึ้นอยู่กับเป้าหมายจะต้องให้บุคลากรนั้นมีใจรักที่จะพัฒนา คิดแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม และมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งตนเอง หมู่คณะ และองค์กร จึงเป็นการพัฒนาบุคลากรที่พึงประสงค์ขององค์กร

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

มนุษย์นับเป็นบุคลากรสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งขององค์กร ซึ่งในการบริหารองค์กรจะต้องใช้บุคลากรจำนวนมากในหลากหลายหน้าที่และกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลตามเป้าหมาย ดังที่ เอกสิทธิ์ สนามทอง (2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร ถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบทางธุรกิจ ซึ่งก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูงในประชาคมโลก ซึ่งการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในองค์กร รวมทั้งสร้างให้แต่ละบุคคลเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตลอดจนเกิดความตระหนักถึงการเห็นคุณค่า ในตนเอง เพื่อนร่วมงานและองค์การ ซึ่งมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่สอดคล้องกับงานที่ทำ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและผลลัพธ์ขององค์กร

2. สร้างศักยภาพการแข่งขัน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ทันสมัย จะช่วยสร้างศักยภาพการแข่งขันให้กับองค์กร

3. รักษาพนักงาน การพัฒนาบุคลากรให้เติบโตและก้าวหน้าในองค์กร จะช่วยรักษาพนักงานที่มีความสามารถไว้กับองค์กร และลดอัตราการลาออก ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายจากการสรรหาคนใหม่ที่ยังต้องฝึกให้เข้าที่ และอาจกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินธุรกิจได้ในอนาคต

4. สร้างวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และยึดมั่นในวัฒนธรรมองค์กร จะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง และช่วยสร้างเป้าหมายที่ดีให้กับองค์กร เพื่อผลักดันให้องค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จที่ดียิ่งขึ้น

5. ละลายพฤติกรรม โดยปกติบุคลากรแต่ละคนจะมีทัศนคติที่แตกต่างกันไป การพัฒนาบุคลากรสามารถใช้เป็นเครื่องมือละลายพฤติกรรมบุคลากรที่เข้ามาทำงานร่วมกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6. พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกองค์กร เช่น สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะ จะทำให้บุคลากรมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอยู่ตลอดเวลา

7. พนักงานสามารถค้นพบการแก้ปัญหาต่างๆ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจค้นพบความสามารถในการทำงานของตัวเองได้มากขึ้นอีกด้วย

8. ลดการสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีแล้วย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งจะมีผลทำให้องค์กรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ลงได้

9. ลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย

10. องค์กรสามารถเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับพนักงาน ตลอดจนการพัฒนาองค์กรในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาบุคลากรในอนาคตได้

จากความสำคัญดังข้างต้น สามารถสรุปว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการในการบริหารงานบุคคล สามารถทำให้บุคคลได้รับความรู้ความชำนาญ และทักษะเพิ่มขึ้น สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ทันเวลา นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพให้แก่บุคคลอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

หลักการในการพัฒนาบุคลากร

พรชัย เจดามาน (2563) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร มีหลักการสำคัญที่ครอบคลุมปัจจัยที่เรียกย่อ ๆ ว่า “KUSAB Model” ประกอบด้วย

1. ความรู้ (Knowledge) การพัฒนาบุคลากรจะต้องครอบคลุมปัจจัยทำให้ผู้รับการพัฒนาและฝึกอบรม มีความรู้ในหัวข้อ เนื้อหาสาระหรือหลักสูตรที่เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม และสามารถที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

2. ความเข้าใจ (Understanding) การพัฒนาบุคลากรจะต้องครอบคลุมปัจจัยที่ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรมมีความเข้าใจว่าความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาและฝึกอบรม มีความจำเป็นอย่างไร ทำไมหรือปฏิบัติเช่นนั้น สามารถนำไปใช้ได้อย่างไร กล่าวได้ว่า นอกจากจะรู้ในเรื่องนั้นๆ แล้ว จะต้องมีความเข้าใจเรื่องนั้นๆ ด้วย

3. ทักษะ (Skill) การพัฒนาบุคลากรจะต้องครอบคลุมปัจจัยที่จะทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม มีทักษะ มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างถูกหลัก ถูกวิธี และถูกต้อง จะเป็นการลดความสูญเสียและปัญหาต่างๆ ขององค์การ เพื่อจะทำให้เกิดผลจากการปฏิบัติงานที่ดีและประสิทธิภาพต่อองค์การมากที่สุด

4. ทัศนคติ (Attitude) การพัฒนาบุคลากรจะต้องครอบคลุมปัจจัยที่จะทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรมมีความเข้าใจในองค์การ หน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน และการปฏิบัติงานมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อบุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่องาน เพื่อนร่วมงาน หน่วยงาน และองค์การแล้ว จะทำให้ปัญหาต่างๆ ในองค์การลดน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้ง ระบบการทำงาน การบริหารจัดการ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากการกำหนดนโยบายขององค์การต่างๆ เหล่านี้ ก็จะลดลงไปได้ในที่สุด

5. พฤติกรรม (Behavior) การพัฒนาบุคลากรจะต้องครอบคลุมปัจจัยที่จะทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม มีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เป็นไปตามความต้องการขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมที่เกิดจากวัฒนธรรมองค์การ เมื่อมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การแล้ว จะทำให้ผู้รับการพัฒนาและฝึกอบรม มีพฤติกรรมที่ถูก ที่ควร ถูกต้องเหมาะสม และในที่สุดก็จะเป็นวัฒนธรรมขององค์การและเอกลักษณ์ขององค์การต่อไป

เอกสิทธิ์ สนามทอง (2562) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนา 5 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เพราะการรวบรวมและสะสมความรู้จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และพัฒนาทักษะเพิ่มเติม

2. ความเข้าใจ (Understanding) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งความเข้าใจในเรื่องต่างๆ จะช่วยให้เราเข้าใจสิ่งที่ต้องการทำและวิเคราะห์ได้ถูกต้อง

3. ทักษะ (Skill) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมจะช่วยให้เรามีความสามารถในการทำงานและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทัศนคติ (Attitude) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่เหมาะสม ซึ่งทัศนคติที่เชิงบวก เช่น การมีทัศนคติที่เป็นกลางและเป็นสิ่งที่ดี จะช่วยสร้างการทำงานที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาทักษะเพิ่มเติม

5. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดี (Behavior) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนการกระทำของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ดีให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและดีต่อตนเองและสังคมโดยรวม

นอกจากนี้ เอกสิทธิ์ สนามทอง ยังกล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรควรมุ่งเน้นไปที่เรื่องของการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและเตรียมความพร้อมให้กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กร โดยใช้เทคโนโลยีและแนวทางการเรียนรู้ใหม่ๆ เช่น E-Learning, Blended Learning, Flipped Classroom และอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์การ (เอกสิทธิ์ สนามทอง, 2562)

ทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรจะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน และมีความพร้อมในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการทำงานขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานและเติบโตอย่างมีคุณภาพตามความต้องการขององค์กร ทำให้องค์กรสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตอย่างยั่งยืน

บทบาทของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร ถือเป็นภาระกิจสำคัญของแทบทุกองค์กรไปแล้ว เพราะบุคลากรนั้นคือหัวใจสำคัญที่สุดที่จะทำให้แต่ละองค์กร์มีศักยภาพที่ดีขึ้นได้หรือไม่ ซึ่งองค์กรจะมีบทบาทดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2567)

1. ประเมินสถานการณ์และความต้องการของบุคลากร (Real Situations and Needs Assessments)

การพัฒนาบุคลากร ควรทำการศึกษาความต้องการของบุคลากรที่แท้จริง อาทิ ปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับการทำงานในขณะนั้นตามสถานการณ์นั้นๆ หรือ ทักษะไหนที่จำเป็นเร่งด่วนที่สุดสำหรับการทำงานในตอนนี้ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง และวางแผนการพัฒนาบุคลากรได้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ โดยการสำรวจและประเมินผลความต้องการที่แท้จริงนั้นอาจทำได้จากการสร้างแบบสอบถาม การเรียกพนักงานมาสัมภาษณ์ การทำโฟกัสกรุ๊ปของแผนกหรือฝ่ายต่างๆ ไปจนถึงการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อนำไปออกแบบแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ดีที่สุดเช่นกัน ตลอดจนสามารถประเมินความสามารถในการทำงานปัจจุบันกับความสามารถที่องค์กรคาดหวังว่าตรงกันหรือไม่ หรือควรวางแผนพัฒนาอย่างไรให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม

2. ออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากร (Development Programs Design)

กระบวนการออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากร เป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องวางแผนออกแบบอย่างถูกต้อง เช่น หากรู้ว่าปัญหาของฝ่ายสารสนเทศ คือการใช้โปรแกรมที่ไม่ทันสมัย องค์กรก็ควรจัดคอร์สอบรมเพิ่มเติมในการเรียนรู้โปรแกรมให้ทันตามโลกด้วย ไม่ใช่เลือกอบรมในโปรแกรมเดิมซ้ำไปซ้ำมา หรือเลือกโปรแกรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมถึงเลือกคอร์สเรียนที่ราคาถูกแต่โปรแกรมนั้นไม่ได้เป็นประโยชน์ตลอดจนไม่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์กร เป็นต้น ซึ่งก่อนที่จะออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากรในแต่ละอย่างนั้น ควรจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ก่อน แล้วจึงค่อยลงรายละเอียดไปที่วิธีการต่างๆ ควรรู้ว่าควรจะพัฒนาทักษะที่มีอยู่ให้เข้มข้นขึ้น หรือควรจะพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพิ่มเติม หรือแม้แต่พัฒนาในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องมาก่อน แต่เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานในเวลานี้ เป็นต้น รวมถึงการออกแบบโปรแกรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับพนักงานด้วย

3. การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญขององค์กร การประเมินผลนั้นควรทำทั้งในส่วนของโปรแกรมการพัฒนาต่างๆ ไปจนถึงพนักงาน และควรเริ่มประเมินผลตั้งแต่วันแรกที่เริ่มโปรแกรมไปจนกระทั่งวันสุดท้ายที่สิ้นสุดการอบรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด และดีที่สุด เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาศักยภาพพนักงานและองค์กรต่อไป

4. สรุปและแจ้งผล (Conclusion and Feedback)

การแจ้งผลสรุป เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในแต่ละครั้ง ตั้งแต่ผู้เข้ารับการฝึกฝน หัวหน้างาน หรือแม้กระทั่งผู้บริหารองค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรู้ความก้าวหน้าและศักยภาพของแต่ละคน รวมถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นว่ามีคุณค่าต่อองค์กรหรือไม่ การสรุปและแจ้งผลนี้ไม่ใช่การจับผิดหรือตำหนิติเตียนแต่เพื่อเป็นการรู้แนวทางในการพัฒนาตนเอง และต่อยอดหรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมต่อไป

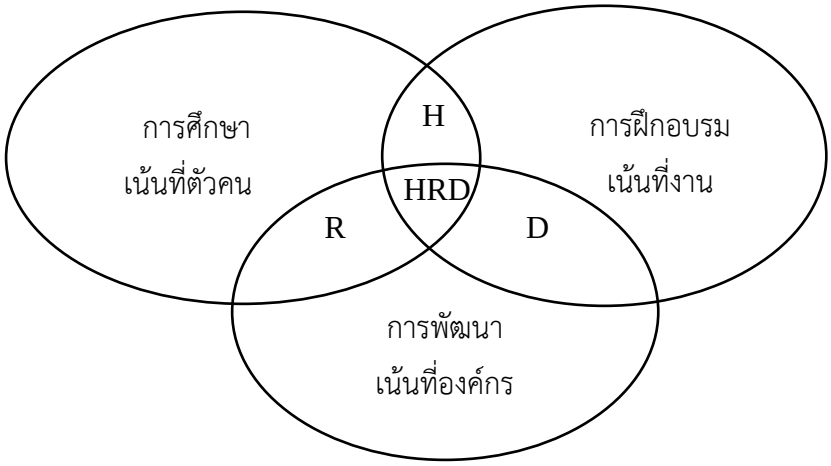
ประเภทของการพัฒนาบุคลากร

เนตรชนก ดวนใหญ่ (2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development: HRD) เป็นกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรให้สูงขึ้นและเป็นการดำเนินการ เพื่อให้บุคลากรได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และนำไปปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยขอบเขตของการพัฒนาบุคลากรครอบคลุม 3 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรม (Training) เป็นกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรที่จะทำให้เกิดความรู้โดยการเรียนรู้ได้ถูกออกแบบมา เพื่อให้บุคลากรปัจจุบันที่กำลังปฏิบัติงานอยู่หรือมีภาระหน้าที่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในภายภาคหน้า มีความสามารถในการทำงานได้ดีขึ้น โดยมีจุดประสงค์คือ การยกระดับความรู้ความสามารถทักษะของบุคลากรในตอนนั้นให้มีความสามารถในการทำงานในตำแหน่งนั้นได้ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างรวดเร็วหรือมีพฤติกรรมการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์การฝึกอบรมที่หน่วยงานได้วางเอาไว้

2. การศึกษา (Education) เป็นกระบวนการที่ถูกออกแบบขึ้นเพื่อให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นตลอดจนทักษะ ทัศนคติ และการเสริมสร้างให้มีความสามารถในปรับตัวในหลายๆ ด้านให้กับตัวบุคลากรเอง โดยอาจจะมีการขอลาเพื่อศึกษาต่อทั้งในเวลาและนอกเวลา เพื่อเตรียมตัวให้มีความพร้อมสำหรับความต้องการของหน่วยงานในภายภาคหน้าต่อไป ทั้งนี้ การศึกษาจะแตกต่างไปจากการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นการเตรียมเรื่องงานในอนาค ที่แตกต่างไปจากงานปัจจุบัน การศึกษาจึงเป็นการเตรียมบุคลากรเพื่อการเลื่อนขั้นตำแหน่ง หรือให้ทำงานในหน้าที่ใหม่

3. การพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์แก่บุคลากรขององค์กร เป็นการช่วยเตรียมความพร้อมของบุคลากรสำหรับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยไม่ได้มีจุดเน้นสำคัญที่ตัวของเนื้องาน แต่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามความต้องขององค์กรนั้นๆ นอกจากนี้ การพัฒนายังมีจุดหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์กรได้เพิ่มพูนความรู้ ได้แสดงขีดความสามารถของตน ได้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในออกมา แสดงดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 ขอบเขตของการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล

1. การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น จะต้องมีการทำงานกันเป็นทีม ในหน่วยงานจะต้องมีการประชุมเพื่อวางแผน หรือกำหนดขั้นตอนในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการทำงานเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ต้องมีการพัฒนาในหลายๆ ด้านให้มีความเหมาะสม บุคลากรในการปฏิบัติงานต้องมีอย่างเพียงพอ งบประมาณในการพัฒนาบุคลากรต้องมีอย่างเพียงพอ และบุคลากรในหน่วยงานก็ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

3. ต้องสร้างค่านิยมที่ดีให้บุคลากรในองค์กรมีคุณธรรม/จริยธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะในยุคดิจิทัลนั้น การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วจะต้องมาพร้อมกับการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะที่รวดเร็วตามมาด้วย

4. ต้องพัฒนาตัวบุคคลของแต่ละคนให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาตนเอง หรือการสร้างแรงจูงด้วยวิธีต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การเพิ่มค่าตอบแทน การประเมินเลื่อนเงินเดือนที่มีความเป็นธรรม การเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงานที่สูงขึ้น

5. ต้องมีการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพราะเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มทักษะในการทำงาน เนื่องจากในการอบรมนั้นมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ มาถ่ายทอดองค์ความรู้หรือประสบการณ์ในการทำงาน โดยผู้ปฏิบัติงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมได้

6. มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นซึ่งใช้ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วยกระบวนการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

7. ฝึกทักษะในการติดต่อประสานงานกันทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน มีงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เพิ่มความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวของแต่ละบุคคล และสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน (กชกร กรีรัตน์, 2566)

ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาบุคลากร จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จะขาดเสียมิได้ และในการพัฒนาบุคลากรนั้นจะต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คุณลักษณะของบุคลากรในยุคดิจิทัล

คุณลักษณะสำคัญของบุคลากรที่องค์กรต้องการในยุคดิจิทัล เพื่อให้องค์กรสามารถดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถไว้ได้ ดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2562)

1. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งสำหรับบุคลากร บุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้องค์กรสามารถคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ที่แตกต่างและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว

โลกดิจิทัลเป็นโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคลากรที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วจะเป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับองค์กร เนื่องจากจะช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที

3. ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ในยุคดิจิทัล การมีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานซอฟต์แวร์ต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการพัฒนาแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ เป็นต้น บุคลากรที่มีทักษะเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกดิจิทัล

4. ความสามารถในการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคลากรในทุกองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่การสื่อสารมีความสำคัญมากขึ้น บุคลากรที่มีความสามารถในการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้องค์กรสามารถสื่อสารและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร

5. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา

ในโลกที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากร บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ และหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม

ทั้งความเป็นผู้นำและความสามารถในการทำงานเป็นทีมล้วนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับบุคลากรในองค์กรยุคดิจิทัล บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรสามารถบริหารจัดการโครงการต่างๆ และสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้

7. ความอยากรู้อยากเห็นและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีความอยากรู้อยากเห็นและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับบุคลากร เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างทันท่วงที บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

8. ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

ในโลกดิจิทัลที่มีการแข่งขันสูง ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นคุณลักษณะที่มีค่าสำหรับบุคลากร เพราะจะช่วยให้องค์กรสามารถคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ที่แตกต่างและโดดเด่นจากคู่แข่งได้

9. ความซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณ

ความซื่อสัตย์และการมีจรรยาบรรณเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับบุคลากรในทุกองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่มีการเข้าถึงข้อมูลและความเป็นส่วนตัวได้ง่ายขึ้น บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับองค์กร

10. ความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคม

ในปัจจุบัน ความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคมกลายเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับองค์กรต่างๆ บุคลากรที่มีจิตสำนึกด้านความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล รูปแบบการทำงานขององค์กรต่างๆ ในปัจจุบัน จึงมีการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมขององค์กรในอนาคต โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการทำงาน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่งผลให้การทำงานของบุคลากรไม่จำกัดอยู่แต่ภายในองค์กรดังที่เคยเป็นมา แต่ยังช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ดังนั้น บุคลากรที่มีคุณลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นสิ่งที่องค์กรต้องการในยุคดิจิทัล เพื่อให้สามารถแข่งขันและเติบโตได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การมีบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถทางเทคโนโลยี จะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งสร้างสรรค์นวัตกรรมและคุณค่าให้กับองค์กรในระยะยาว

แนวทางการพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาบุคลากร เป็นการกำหนดการพัฒนาบุคลากรรายบุคคลให้มีทักษะดิจิทัลด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานเพื่อปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนสู่องค์กรดิจิทัล ดังนี้ (กชกร กรีรัตน์, 2566)

1. การฝึกอบรม/สัมมนาผ่านระบบออนไลน์ เช่น ZOOM, Google Meet ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการการทำงานในยุคดิจิทัล กระบวนการดังกล่าวเป็นการเพิ่มความรู้ของบุคลากรที่มีอยู่เดิมในการปฏิบัติงาน ให้มีความรู้และมีศักยภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมโดยการส่งบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานเข้าอมรม สัมมนา ในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ในการไปอบรมบุคลากรจะได้ไปเรียนรู้วิธีการหรือความรู้ใหม่ๆ ที่ใช้ในการทำงาน นอกจากนั้นการอบรมยังช่วยให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ในการทำงานระหว่างกันเพื่อที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. การหมุนเปลี่ยนงานกันทำ ทั้งในระยะยาวและระยะสั้น เป็นการแลกเปลี่ยนงานหรือให้บุคลากรได้สลับมาเรียนรู้งานในด้านอื่นบ้าง เพราะจะทำให้มีความรู้และมีทักษะในการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนั้นเมื่อผู้รับผิดชอบงานคนใดคนหนึ่งไม่อยู่ ก็สามารถที่จะมีผู้ปฏิบัติงานคนอื่นมาทำงานแทนกันได้โดยงานขององค์กรยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. การสอนงานระหว่างบุคลากร เป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการทำงานในยุคดิจิทัลอย่างหนึ่ง เช่น การสอนงานโดยหัวหน้างานของแต่ละงานโดยการถ่ายทอดความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับมาจากการอบรม สัมมนา หรือศึกษาโดยวิธีการอื่น ซึ่งจะนำมาสอนหรือถ่ายทอดให้แก่ผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของตน นอกจากนั้น ยังมีการสอนงานโดยการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันของผู้ปฏิบัติงานที่ได้มีการสลับงานกันทำ

4. การประชุม ผ่านระบบออนไลน์ เช่น ZOOM, Google Meet, Facebook Live เพื่อวางแผน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละงานนั้นมี ความพร้อมในการทำงาน เพื่อให้งานที่ออกมานั้นถูกต้องเป็นไปตามที่องค์กรกำหนด

5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้ปฏิบัติงานสามารถเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อจะได้เรียนรู้วิธีการ และแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันสามารถที่จะเรียนรู้ได้จาก หลากหลายช่องทาง เช่น เอกสารออนไลน์ สื่อโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

6. การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ยังเปิดให้มีการศึกษาผ่านระบบ ออนไลน์ ทั้งในระยะสั้น เป็นคอร์สรายสัปดาห์/รายเดือน และในระยะยาว เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรี/ ปริญญาโท/ปริญญาเอก

7. การนำบุคลากรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อศึกษาเรียนรู้วิธีการทำงานในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกัน และนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

8. การมอบหมายภารกิจงานเพิ่มเติม เพื่อให้บุคลากรได้ศึกษาและฝึกเรียนรู้งานในส่วนอื่นๆ ที่ไม่เคย ทำมาก่อน เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ของตนเอง และสามารถทำงานได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลให้การทำงานของบุคลากรต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งใน การพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนั้น องค์กรอาจต้องมีการลงทุนสูงในเรื่องการ พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับลักษณะของงานที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่แต่จะแทนที่คนด้วยเครื่องจักร เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะทักษะเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ที่ทำให้คนแตกต่างไปจากเครื่องจักร และเครื่องจักรไม่สามารถมาแทนที่ได้ ดังนั้น องค์กรจึงต้องมีแนวทางพัฒนาบุคลากรให้สามารถปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในเรื่องการฝึกอบรม การสัมมนา ศึกษาดูงาน หรือแม้กระทั่งการศึกษาเรียนรู้ด้วย ตนเอง เพื่อให้บุคลากรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่มีประสิทธิภาพสามารถรองรับการทำงานยุคการ เปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล และสามารถอยู่กับองค์กรได้อย่างมีความสุขและยาวนาน

สรุป

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและถูกนำมาพัฒนาต่อยอดเพื่อลดบทบาทของมนุษย์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ในการใช้ความคิดเพื่อข้ามขีดจำกัด สร้างสรรค์พัฒนาสิ่งใหม่ๆ แนวโน้มการทำงานในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งที่คนทำงานทุกคนไม่อาจมองข้าม ต้องมีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ปรับตัว และเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เพราะเทคโนโลยีสามารถช่วยให้การทำงานยุคใหม่ มีความสะดวก รวดเร็ว เชื่อมโยงถึงกันได้มากขึ้น และเพิ่มโอกาสในความสำเร็จมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้ ในยุคดิจิทัลที่มีความท้าทาย และเต็มไปการด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เปลี่ยนไปจากเดิม องค์กรต่างๆ จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จและสามารถแข่งขันได้ในยุคดิจิทัลนี้ คือ บุคลากร ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นในองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน ที่เน้นในการพัฒนา สร้างสรรค์นวัตกรรม และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี การศึกษา และการบริหารบุคคล อย่างรวดเร็ว

การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นพันธกิจสำคัญที่จะต้องใส่ใจ องค์กรต้องดึงศักยภาพของบุคคล ผสมผสานกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เกิดผลดีต่อการทำงาน โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ อาทิเช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ เพื่อช่วยให้การทำงานมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดขีดจำกัดในการทำงานให้ลดลง สามารถนำข้อมูลที่มีมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการบริหารงาน และที่สำคัญการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ในการทำงานยังทำให้การทำงานสะดวกมากยิ่งขึ้น ประสานงานได้รวดเร็ว และตรวจสอบได้ทุกเวลา นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัลที่เติบโตอย่างรวดเร็วยังช่วยเพิ่มศักยภาพและช่วยรักษาบุคลากรที่ดีมีศักยภาพให้ทำงานร่วมกับองค์กรได้ระยะยาว รวมถึงช่วยสร้างความภักดีให้กับองค์กร ตลอดจนร่วมพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้น ถึงแม้ว่า การพัฒนาบุคลากร จะสามารถช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ แต่การพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัลยังเป็นกระบวนการที่ท้าทายและสำคัญอย่างมาก ซึ่งองค์กรต้องมีการวางแผนและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาที่สนับสนุนการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กชกร กรีรัตน์. (2566). *การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการทำงานในยุคดิจิทัลของ ที่ทำการปกครองอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี.* การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิระพงศ์ เรืองกุน. (2559). การเปลี่ยนแปลงองค์การ: แนวคิด กระบวนการ และบทบาทของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 5 (1), 194–203.

จุฑารัตน์ เพ็ชรสุวรรณ. (2560). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมบางกอกเซ็นเตอร์*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ชุติกาญจน์ สลาหลง. (2563). *ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เนตรชนก ดวนใหญ่. (2562). *การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในศาลอาญายุคดิจิทัล ประจำปี 2562.* การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรชัย เจดามาน. (2563). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2567. แหล่งที่มา : https://www.oknation.net/post/detail/634f6b415c273f3c8d1802ca.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). ***Soft Skills to Master.*** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชุดา สร้อยสุด, เมธินี อินทร์บัว, จีรภา มิ่งเชื้อ, ยุวดี เคน้ำอ่าง และโชติ บดีรัฐ. (2564). การจัดการทรัพยากรมนุษย์หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน. ***Journal of Modern Learning Development***. 6 (5), 340-352.

ศรีวรรณ แก้วทองดี. (2562). *แนวทางการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตบึงสามพันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2567). *แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2566 – 2570*. นนทบุรี:

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เอกสิทธิ์ สนามทอง. (2562). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: แนวทางพัฒนาสู่ความสำเร็จขององค์การ. *วารสารเกษมบัณฑิต*. 20 (1), 64-77.

Jackson, S. E., Schuler, R. S. & Werner, S. (2009). *Managing Human Resources*. (11th ed.). New York: South-Western, Cengage Learning.

Mondy, R. W., Noe, R. M., & Premeaux, S. R. (2002). *Human resource management*. (8th ed.). New Jersey: Pearson Education.

The Teaching of Ying Ge Dance in China

Huang Ying,
Thanyawat Sondhiratna and Warudh Samansap
Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com

****

Abstract

The history of Ying Ge can be traced back to the middle of the Ming Dynasty (1368-1644), when folk songs and dances were already very active and were used for rituals and entertainment, and as a means of self-entertainment for the people. The emergence of Ying Ge can be traced back to the middle of the Ming Dynasty. In the year 1761, Chaozhou governor Wu Shuo Xun's Chaozhou Fu Zhi Volume XII "customs" contained: "farmers spring dozens of generations, rice planting in the field, the order of the drums, each drum a patrol, the group song actually made, even the day without end, the name of the rice-planting song. "Yang (秧)" of the Chaozhou dialect pronunciation and "Ying (英)" is quite similar, may be in the folk passed on, and changed over time to "Ying Ge". Originally, it was a form of performance involving both singing and dancing, hence the name singing Ying Ge. The complete performance consists of three parts: the front stage, middle stage , and back stage. Over time, the singing part was gradually abandoned, making the stick dance in the front stage the main performance, leading to the term Ying Ge dance.Due to the rather long history, the social and human factors that gave rise to the Ying Ge are very complex, and the lack of documentary records at that time, resulting in the origin of the Ying Ge has been subject to a wide range of opinions.

Keywords: Teaching; Ying Ge; Dance; China

Introduction

China is a land of long history and multi-ethnic coexistence. Thousands of years of history have left behind a rich and colourful intangible cultural heritage, such as traditional opera, music, dance, handicrafts and festive customs (Wang & Dong, 2007). The Chaoshan region, located in the eastern part of China's Guangdong province, has historically been a prosperous region. Chaoshan area is at the crossroads of the ancient Silk Road and the Maritime Silk Road, and thus has a rich history of cultural exchange and fusion (Fei, 2007). In this historical context, Chaoshan Ying Ge, as one of the important forms of entertainment and cultural exchange among the local people, has a unique artistic style and cultural connotation by integrating elements of the Central Plains and overseas cultures. Ying Ge is usually presented as a mass artistic performance, mostly on important occasions such as traditional festivals, weddings and temple fairs (Yang, 2011; Liu, 2022). Dressed in traditional costumes and accompanied by melodious songs and beautiful dance movements, the performers show the unique cultural style of the Chaoshan area.

* Received: April 12 2024; Revised: April 29 2024; Accepted: April 30 2024

With the rapid development of globalisation and modernisation, traditional intangible cultural heritage is facing serious challenges; in 2003, UNESCO adopted the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, encouraging countries to safeguard and transmit their intangible cultural heritage. In China, the government and society have also gradually realised the importance of safeguarding and transmitting intangible cultural heritage, and have begun to strengthen the relevant safeguarding and research work (Jiang & Ai, 2001). As the first batch of national intangible cultural heritage, the study of Chaoshan Ying Ge has become particularly important in this context. Through in-depth research on the history, performance forms, inheritance status and social influence of Ying Ge, we can better understand and recognise this important intangible cultural heritage. At the same time, the research also helps to explore the inheritance and innovation paths suitable for the development of contemporary society, to protect and pass on the valuable cultural heritage of Chaoshan Ying Ge, so that it can continue to give full play to its unique artistic charms and cultural values in the modern society (Li, 2019).

However, the situation and problems faced by the transmission of Ying Ge in the campus environment may be different. With the development of modern society and the impact of cultural diversification, traditional culture is facing the challenge of transmission on campus. As a local traditional art, Chaoshan Ying Ge may face problems such as insufficient inheritance and lack of student interest on campus. Students are more inclined to contact new popular culture and art forms, which makes Chaoshan Ying Ge gradually marginalised on campus. Therefore, the inheritance and innovation of Ying Ge on campus has become a topic worthy of in-depth study. By studying the history and intangible cultural heritage of Chaoshan Ying Ge, we can gain a deeper understanding of its cultural connotation and traditional value, and provide theoretical support for its campus inheritance. At the same time, it is necessary to pay attention to the current situation of the inheritance of Ying Ge on campus and to understand the students' knowledge and interest level in traditional culture (Wu, 2022). Through in-depth investigation and interviews, the problems and dilemmas of inheritance can be found, providing the basis for finding the entry point of inheritance and development.In addition, studying the heritage and innovation of Ying Ge on campus also requires exploring the possibilities of innovation (Li, 2019).

Historical origins of Ying Ge

At present, there are seven hypotheses about the origin of Ying Ge that have been documented:

1. Evolution from the Confucius Ceremony: The origin of the Ying Ge in the Chaoshan area has deep historical roots, and one of the hypotheses is closely related to the cultural background of the Confucius Ceremony. In the Confucius Temple of Chaoyang County, At the Confucius Ceremony held on the 27th day of the 8th month of the lunar calendar every year, a complete set of music and dance is displayed, in which dancers holding short mallets perform in a manner very similar to that of Ying Ge. On the 25th day of the 8th month of the lunar calendar, a large-scale Confucius Festival is held, in which the dance team expresses its respect for Confucius with a full set of music and a parade dance (Jiang & Ai, 2001).

It can be seen in Chao Yang County Records that the Dance System Chapter describes a dance procession for the Kong Festival, in which 36 people march in two columns, holding bamboo and wooden sacrificial vessels, at a steady and slow pace. This scene bears a striking resemblance to the slow-playing Ying Ge of Chaoyang's Mindan City seen today. The dance team of the Chaoyang Mindan City slow-boarding Ying Ge usually consists of 36 people holding long and thin Ying Ge mallets, dancing at a steady pace in the slow rhythm of gongs and drums, and presenting a solemn and heavy atmosphere through powerful blows, as if continuing the traces of the Confucius Festival of the olden days.

2. Influence of Opera: The second view is that the Ying Ge was inspired by the Waijiang Opera (a genre of Han opera). About 300 years ago, the Waijiang Opera performed the story of the heroes of Liangshanpo who attacked Daimingfu in disguise and rescued Lu Junyi during the Song Dynasty, which included both singing and dancing, and the performances were so moving that they were very popular with the local farmers. These operatic performances gradually spread in the Chaoshan area, where the peasants learnt to perform them and gradually cancelled the singing part and retained the main dance element, forming the stick dance, which is the main part of the Ying Ge.

As stated in the Report on the Survey of the Situation of the Ethnic Folk Art of Puning in 1986, the folk masses of Puning and Chaoyang counties generally believed that the Ying Ge originated from the opera, and that they developed from the interception of certain contents and performance scenes from the opera. Against this background, the Ying Ge team in Chaoshan area takes the story of the heroic heroes of Liang Shan Po attacking Da Ming Fu as its theme. The intervention of this story gave birth to the Ying Ge, whose attire and movements are related to this traditional opera story. Taking inspiration from the opera, the peasants learnt to play the story of the heroes of Liang Shan Po and developed it into a form of folk dance in the Yushen Race.

With the flourishing of opera activities in Guangdong during the Qing Dynasty (1636-1912), the Waijiang Opera (Han Opera genre) became popular in the Chaoshan area. Hundreds of performances by the Waijiang troupe prompted locals to form a Waijiang theatre troupe, which led to the rooting of Waijiang opera in the eastern part of Guangdong. In the Chaoshan area, especially in Chaoyang, Chenghai and Puning, the performance activities of Waigang Opera reached its peak. This historical fact justifies the influence of opera on Ying Ge. In Puning area, in the 1930s and 1940s, there were still some old Ying Ge classes, such as Zhenghexing class, Heshunxing class, Xinshunxing class, etc., whose names were very similar to those of the Waijiang Opera classes, which further proved that the origins of the Ying Ge had been far-reachingly influenced by the opera (Huang, 2020).

3. Farmers' martial arts training against oppression: The origin of the Ying Ge is related to the history of farmers' martial arts training against official oppression. During the Ming and Qing dynasties, rural villages in the Chaoshan area had martial arts schools, but after they were banned, the peasants formed a dance-like activity by cutting long sticks short and combining them with the Nanquan horse stance. According to legend, the founder of Ying Ge, Cheng Zhi Skim, was a peasant who rebelled against the oppression of feudal landlords.

4. The theory of importation from the provinces: the Ying Ge and dances may have been imported from the provinces, and may be related to the drums and rice-planting songs of Shandong, and are also thought to be related to the flower drums of Hunan and the Fengyang flower drums of Anhui. This hypothesis emphasises the diversity of Ying Ge that may have been influenced by foreign cultures.

5. Evolution of traditional rural festivals: The evolution of the Ying Ge is linked to traditional rural festivals and festivals, especially the expression of prayers for good luck and good fortune through a variety of coloured paintings and artefacts. This suggests that Ying Ge may have their origins in the richness of traditional rural culture and celebrations (Li , 2019).

6. Nuo dance remains: proposed by Professor Kui Fu, stressed that Ying Ge is the remains of the ancient Nuo dance. Nuo dance is an ancient Chinese religious ritual, that Ying Ge may have evolved under the influence of this tradition, retaining elements of the ancient Nuo dance.

7. The rain-praying masquerade theory: The Ying Ge may have been inspired by the Shaoxing rain-praying masquerade, in particular the use of the good omen of Song Jiang, the "timely rain", to pray for rain. This theory attempts to link the origins of the yinggong to the rain-praying ceremony by citing a description in Zhang Dai's Taoan Mengyi (Memory of Taoan Dreams).

Basic Performance Forms of Ying Ge

The dance theme of Ying Ge is derived from the Water Margin (see figure 2.1), depicting the legendary story of the Liang Shan heroes who captured the civil Da Mingfu and rescued the imprisoned Lu Junyi. Its performance form consists of three parts: the front shed, the middle shed and the back shed, and incorporates various elements of martial arts, dance, music, singing and theatre. This art form has unique footwork, bodywork, legwork and formations, presenting the qualities of both earth style and martial dance. Its style is ancient, simple and majestic, rough and bold, mighty and warm, with deep artistic characteristics (Ling, 2021).

Chaoshan Ying Ge mainly interprets the theme story in which the heroes of the Water Margin make-up and sell their skills to attack Da Mingfu and rescue Lu Junyi. The original dancers 108 people, Ying Ge divided into the front in the back of the shed, generally the first 8 dancers dressed as Li Kui, Yang Zhi, Lu Zhishen, Wu Sung, Guan Sheng, Hu Yanzhuo, Lei Heng, Sun Erniang, with accurate names and corresponding image of the costumes; the back of the dancers do not necessarily correspond to one by one. Each dancer holds a colourful wooden stick about 1'4" long and 4cm in diameter, and with the sound of gongs and drums, conch horns and yells, the two sticks hit each other and turn over, dancing as they go. The dancers at the back are dressed up as various kinds of jugglers, beating gongs and drums to accompany the singing, and some of them are also dressed up as tu opera, or added into the martial arts performance. There are a total of 18 sets of formation changes, such as Pink Butterfly Picking Flowers, Long Snake Advancing, Four Tigers Driving Together, Two Dragons Coming out of the Sea, Peacock Opening Screen, etc., which are rough and bold, robust and powerful.however, most performances of Ying Ge have been simplified, focusing mainly on the forecourt section, gradually abandoning the singing element and using mallets and drums as the main props. The most distinctive feature of the performance is that the dancers hold a foot-long mallet in each hand and perform the dance by knocking, hence the name "Ying Ge". This is a typical group dance of Han men with southern characteristics.

Traditional Ying Ge and dances are accompanied by percussion instruments. The percussion instruments commonly used by Ying Ge singing groups include big drums, medium drums, gongs, gongs (also known as moon gongs), cymbals (also known as small cymbals), Chin Tsai, and conch horns or Ngau Kok horns. The gongs and drums of the Ying Ge are divided into slow, medium and fast, and the most representative and popular one is the "Long Dong Guan", which is repeated with the strong and weak beats of the "Strong Competition" as the main rhythmic form. Formation of alternating weak and strong, rhythmic, strong, continuous characteristics, which is a kind of courageous movement rhythm (Zhu & Huang, 2023).

Educational Significance of Chaoshan Ying Ge

Chaoshan Ying Ge, as the most representative folk culture in Chaoshan, is hailed as the "Typical Dance of Chinese Manhood." This square dance integrates elements of drama, dance, martial arts, and more. In the social inheritance of Chaoshan Ying Ge, students play a crucial role in cultural preservation. Only by continuously promoting cultural development on campus can the culture be passed down. It can be said that the campus inheritance of Chaoshan Ying Ge aligns with the contemporary aspirations of student development (Li , 2019).

Schools are the main carrier of inheriting culture and progress, and have the function of helping the inheritance and future development of Chaoshan Ying Ge. On the one hand, the article studies the inheritance of Chaoshan Ying Ge in schools, and on the other hand, it analyses the current situation of the inheritance of Chaoshan Ying Ge in schools in accordance with the new national policy. On the other hand, it analyses the current situation of school inheritance of Chaoshan Ying Ge in the light of the new national policy, finds out the shortcomings and takes measures to deal with them, and provides some suggestions for the inheritance of Chaoshan schools. It is also to enrich the teaching resources of art education and training, and to introduce new forces. Art education is beneficial to promoting students' healthy and happy growth, enriching after-school activities, enhancing ethnic cohesion and pride, and improving the quality of life of students. It also strengthens students' sense of trust and confidence, lays a solid foundation for the inheritance of songs on campus, and ultimately better protects the inheritance of regional songs in Chaoshan. The songs of the Chaoshan region will be better preserved and passed on (Li & Huang, 2021).

Teaching Ying Ge- Module Basic Movements

Teaching Focus:

1. Fundamental movements and technical essentials for gripping and striking with the Ying Ge hammer.

2. The five basic step patterns of Ying Ge and their corresponding technical essentials.

3. Key technical points for coordinating basic movements frequently used in Ying Ge, involving the synchronization of hands, feet, head, and eye expressions.

The basic movements for hammer striking in Ying Ge fall into three categories: "Solid Strike," where the performer firmly holds the Ying Ge hammer without releasing or rotating, also known as the "Dead Strike"; "Dynamic Strike," where the performer continuously rotates the Ying Ge hammer with finger movements during the dance, requiring flexibility for controlling the hammer's rotation, hence referred to as the "Dynamic Strike" (see figure2.5); and "Semi-Dynamic Strike," an intermediate style that involves wrist rotation without full

finger rotation or maintaining the grip of the thumb and forefinger while releasing other fingers, such as the middle, ring, and little fingers, with a quick grip at the end – hence the term "Semi-Dynamic Strike" (Wu, 2022).

Representative Movements of Ying Ge: Left and Right Tipping Steps.Preparatory Position: Stand with both feet open, shoulder-width apart, and toes slightly turned outward.

The first beat: Left hand grasps the hammer and swings it from bottom to top to the upper left side of the head; right hand grasps the right hammer and swings it from bottom to top, left hand grasps the left hammer and swings it from top to bottom. The right hammer strikes in front of the chest and follows the left hammer to lift upward until the hammerhead goes backward, and the hammer tail goes forward (experienced performers can smoothly perform an internal rotation hammer). Stamp the left foot on the ground and raise the right leg naturally, bending the knee to approximately 90°.

The second beat: Slightly lower the left knee and complete the right tidying step.

The third beat: Left hand grasps the left hammer from bottom to top, right hand grasps the right hammer from top to bottom. The left hammer strikes in front of the chest after the right hammer, following the right hammer to lift upward until the hammerhead goes backward, and the hammer tail goes forward (experienced performers can smoothly perform an internal rotation hammer). Stamp the right foot on the ground and raise the left leg naturally, bending the knee to approximately 90°.

The fourth beat: Slightly lower the right knee and complete the left tidying step.

Musical Accompaniment

Ying Ge is accompanied by percussion instruments. Commonly used percussion instruments in Ying Ge teams include large drums, medium drums, Su gongs, Yun gongs, cymbals, Qinzi (a type of small cymbal), conch shells, or ox-horn trumpets. The drumbeats of Ying Ge are divided into slow, medium, and fast beats. The terms slow, medium, and fast refer to three aspects: the type of beat, the name of the beat, and the speed. Slow beats have two variations: three beats and four beats, characterized by a slow speed and deep sound. Medium beats have three variations: seven beats, eight beats, and ten beats, played at a moderate speed. The playing style of fast beats varies more, depending on the performance style and changes in formations. In both medium and fast beats, conch shells are often added.

There is a saying: "Music is the soul of dance." Generally speaking, it is advantageous to choose music that aligns with the style and thematic content of the dance piece for choreography. Especially when dealing with stage creations based on traditional culture, handling folk music that has been consistently used in traditional culture should involve both inheritance and development. It is necessary to walk the path of development while inheriting, and even more crucial to return to the roots after development (Lin , 2018).

Due to the long history and extensive inheritance of the Ying Ge, folk artists from all over the world have given it different characteristics and genres in their creations. Analysing the basic hitting method of the mallet, we can divide the Ying Ge into three different hitting characteristics, such as vertical hitting, oblique hitting and double throwing hitting. Based on the rhythmic pattern of the music, the songs are divided into three main genres: slow, medium and fast.

Slow-paced Ying Ge: Represented by the cotton city of Chaoyang and Pingdong, this genre is distinguished by its unhurried musical rhythm (see figure2.7).The sound of the drum is "隆(long), 隆冬(long dong) "; the small cymbals sound like "查(cha)"; the gong sounds like "匡(kuang)".In slow-paced Ying Ge, slightly longer mallets are employed, with each strike consisting of three or four beats, colloquially known as "three strikes" or "four strikes," and sometimes referred to as "intoxicated strikes." During the dance, performers skillfully use the undulation and force of the waist to propel the upper body, creating a steady forward movement. Performances often feature teams moving in a single or double column or in circular formations, maintaining coordination with the relatively simple and slow-paced musical rhythm and melody. The music reflects a majestic and solemn ambiance, reminiscent of the stability and grandeur of Mount Tai. Due to its simple and ancient dance form, it is generally considered one of the earliest forms of Ying Ge (Li & Huang, 2021).

The musical rhythm of slow-paced Ying Ge is characterized by a slow tempo in the beats of the drum and a deep resonance.

Represented by regions such as Jinpu, Chengjiao, Wulian Township, Heping, and Feigang, Middle-paced Ying Ge showcases distinctive musical characteristics. The sound of the drum is 隆冬(long dong)or 冬(dong) ; the cymbals sound like "仓(cang)".In comparison to Slow-paced Ying Ge, Middle-paced Ying Ge has a slightly faster rhythm, typically involving sets of 5, 7, 8, 10, 11, and 13 strikes. This results in a more varied and flexible mallet striking technique. The performers in this genre often take on the role of emulating the character of Song Jiang, dressing accordingly and assuming the role of drum conductors within the percussion ensemble. Coordination is achieved through head gestures, directing the team's progression and adjusting the formations of the choreographed movements. The choreography is rooted in elements like the "Big War Horse" from Southern Fist, maintaining stable yet powerful mallet strikes and showcasing a vigorous and agile style. Diverging from the simplicity of Slow-paced Ying Ge, Middle-paced Ying Ge features more elaborate and colorful formations, adding layers to its musical expression (Liu, 2018; Huang, 2020).

The drum tempo in Middle-paced Ying Ge is moderate, with strong and resonant beats.

Fast-paced Ying Ge:Represented by regions such as Puning Nanshan and Chaoyang Xiqi, the musical style of Fast-paced Ying Ge primarily revolves around rapid drum beats that are quick yet maintain a sense of orderly precision. The gong and cymbals are played together 壮 争争(zhuang zhengzheng).The wooden mallets used in this style are shorter and thinner, providing a versatile and dynamic striking technique. The choreography includes a variety of patterns, incorporating changes such as dual and quadruple mallet strikes, resulting in a vibrant array of formations within the entire performance ensemble. Occasionally, the performance may feature the Qianzhi Snake Dance, seamlessly integrating both as a guiding element in the forefront and as an interlude within the ensemble, adding a dynamic dimension to the overall presentation. Fast-paced Ying Ge seeks a balance between dynamic movement and static poise, with precise hand-eye coordination, powerful mallet strikes, and the impressive combination of swift strikes and rapid recoveries. This style vividly portrays the heroic scenes of sacrificing oneself in battle, capturing a magnificent aura and stirring the hearts of the audience (Zhang, 2022).

Conclusion

Ying Ge performers are all characterised by their faces, which are not only inspired by opera, but also unique, with each face showing a distinctive personality, different from each other. Some of the faces highlight some of the famous and distinctive characters in Water Margin, such as Li Kui, Guan Sheng, Qin Ming, Lu Zhishen, Wu Song, and Shi Qian. Other faces do not clearly refer to a particular hero, but vividly show the character's personality through the image, some of them are powerful and righteous, some of them are resourceful and humorous. There are also some faces that are as exaggerated as ghost faces, like the ghosts in the opera Zhong Kui Marrying Sisters, which are twisted, ugly, and hideous, and although they are very exaggerated, they do not look horrible.

References

Fei, X. T. (2007). *On Culture and Cultural Self-Consciousness*. Qunyan Publishing House.

Huang, S. (2020). From Tradition to Modernity in Ying Ge Dance. *Chinese Ethnic Expo*, (4), 140-142.

Jiang, F. & Ai, C. H. (2001). *Chinese Temple Music of the Ages*. China International Broadcasting House.

Li, L. N., & Huang, S. (2021). Guangdong non-heritage dance Ying Ge and casting Chinese national community consciousness. *Culture Industry*, (12), 143-144.

Li, Y. Q. (2019). *Research on inheritance and development of chaoshan Hero song and dancing campus*, [Master dissertation]. Hunan University of Technology.

Lin, X. (2018). *An Exploration of the Creation of Puning Ying Ge Stage*, [Master dissertation]. Guangzhou University.

Ling, W. Z. (2021). Research on the Artistic Characteristics of Ying Ge Dance in Chaoyang, Shantou, Guangdong. *Theatre House*, (5), 135-136.

Liu, J. W.(2022). *Ying Ge Dance Tutorial*. People's Sports Publishing House.

Wang, T. J., & Dong, Y. (2007). Ethnic Cultural Inheritance and Education. Beijing: Central University for Nationalities Press.

Wu, J. L. (2022). Creative elaboration of the documentary film "The Soul of Young Ying Ge" (Master,dissertation, Guangxi University).

Yang, M. J. (2011). *Heroic Tribute – Chaoshan Ying Ge*. Guangdong Education Publishing House.

Zhang, Q. (2022). Research on the construction of folk dance culture of Lingnan characteristics under the guidance of national spirit--The example of "Ying Ge Dance" in Chaoshan, Guangdong. *Shang Dance*, (20), 144-146.

Zhu, L. Y., & Huang, T. (2023)." Fire out of the Circle" of Chaoshan Ying Ge. *Guangdong Second Classroom*, (12), 36-37.

Children Piano Teaching Methods and Characteristics of Children's in Learning

Zhang Jie,
Thanyawat Sondhiratna and Bhannavichaya Vadhanasiriphongs
Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com

****

Abstract

With the vigorous implementation of quality education, piano education, as one of the important forms of music education, has gradually attracted great attention from all walks of life. In such a large educational environment, many schools have set up piano teaching courses, and social schools have also incorporated piano teaching into their own educational content.Piano was introduced into China in the late Qing Dynasty and the early Republic of China. With the continuous development of China's politics, economy and culture, the learning and popularization of piano also increased. First, since the 1980s, there has been a piano craze in many big cities in China, living in that era, many parents train their children to learn the piano, and it is seen as a very fashionable thing. Now almost all cities and even rural areas in China are filled with piano children, it can be seen that the popularity and learning of piano has entered an unprecedented climax period. Nowadays, there are so many piano learners and lovers in China, which pose a challenge to piano education.

Keywords: Children; Piano Teaching Methods; Characteristics; Learning

Introduction

As an elegant instrument, piano has always played an important role in music education. Piano is not only a musical art form, but also a tool of enlightenment education, which has a profound impact on children's physical and mental development. Letting children learn the piano can promote their physical and mental development. Piano playing requires children to have good finger flexibility, music perception and sense of rhythm, so learning the piano can exercise children's hand-eye coordination, brain memory ability and concentration, and help improve children's learning and thinking ability (Xu, 2018).

In the growing process of children, learning piano cannot only cultivate their musical talent, but also promote their intellectual development, emotional expression ability and social skills. Therefore, the importance of piano in enlightenment education cannot be ignored. First of all, learning piano can promote children's intellectual development. Piano playing requires children to master musical elements such as notes, rhythms and chords, which require complex thinking activities in the brain.By learning piano, children can cultivate their musical perception ability and musical expression ability, improve their auditory and tactile coordination ability, and promote the coordinated development of the left and right brain. In addition, piano playing also requires the flexible movement of children's fingers, which is also a good exercise for their hand-eye coordination and fine motor ability. Learning the piano can promote children's emotional expression. Music is an expression of emotions, learning piano can help children learn to use music to express their feelings. In piano playing, children can

* Received: March 26 2024; Revised: April 9 2024; Accepted: April 11 2024

express their emotions through music, so that they learn to use music to vent emotions and relieve pressure. This has a positive impact on children's emotional management and emotional regulation, which helps them grow up healthily (Ma, 2020).

Learning the piano can also improve children's social skills. Piano playing usually needs to be done in public, which can help children overcome shyness and develop their self-confidence. At the same time, learning piano also requires cooperation with teachers and classmates, which can help children learn teamwork and communication, and cultivate their social skills and interpersonal skills. The piano is a musical instrument that can be learned by various organs. When students play, they need to look at the music with their eyes and play with their hands. While looking at the music with their eyes, they also need to look at the keyboard. Therefore, piano playing can develop the left and right brain, develop intelligence, expand thinking, and play a crucial role in the development of limb coordination. Change character, temper will music is an abstract art, indirect use of piano to achieve abstract music, can touch the students' deep feelings. By playing and singing beautiful music, students will gradually become cheerful and lively. Students dressed for the stage can also build student confidence (Xu, 2022).

Piano learning is a persistent course. Students are required to bear hardships and stand hard work. The study of musical instruments requires students to practice the piano hard after class. With the increase of the difficulty of learning the piano, the practice time will gradually increase, which can hone the development of students' will and endurance. Piano playing also needs children to have perseverance and patience, through repeated practice and constantly breaking through their own technical barriers, children can cultivate their own perseverance and will quality, enhance self-confidence, and cultivate good personality (Ma, 2020).

To improve students' cultural literacy and artistic literacy, every piece of music needs to be carefully interpreted by students to interpret the era of composition, creation background, and life of the author. In the process of interpretation, students will be influenced by cultural literacy, so as to enhance the comprehensive artistic aesthetic ability and students' music appreciation ability. To sum up, learning piano is of great significance to children's achievement education. It cannot only promote children's intellectual development, but also cultivate their emotional expression and social skills. Therefore, in children's achievement education, parents and teachers should attach importance to piano education, give children more opportunities to learn piano, so that they can thrive in the world of music (Zhao, 2020).

Children Piano Teaching Methods

With the improvement of living standards,and the overall level of teachers is uneven. Therefore, in order to ensure the overall quality of students' piano learning, it is necessary to improve the overall quality of piano teachers, enhance the overall strength of teachers, organize teachers to go out to study, and increase some opportunities for exchange activities.For teachers of different levels,schools can learn from each other, and teachers and students can hold piano recitals together to exchange ideas. Piano teachers should change the inherent traditional education concept,and combine the modern innovative concept with the traditional concept. Children have rich imagination and creativity, in education should stimulate children's creativity, tap children's learning interest, so as to lay a solid foundation for future piano learning.

With the development of the network era, education is also upgrading, changing the traditional cramming teaching, combining innovative teaching with traditional teaching. The classroom not only adopts the way of combining teaching and practice, but also adopts the mode of combining online and offline teaching. The teacher should make clear the goal of each student, and formulate a small concert or family concert according to the learning content to increase the learning interest. Piano, as a special instrument, expresses emotions and transmits thoughts and feelings through performance. Each song can cultivate the temperament and enrich the inner world of children and children. With the improvement of piano teaching concept and teaching methods, children and children's aesthetic and emotional attention. Under the impact of "exam-oriented education", piano education is particularly important. It can express people's truest emotions through music,using music to delight and art to educate people, and achieving the role of edutainment.

For children to learn the basic skills of piano training piano performance skills are very strong, the learning process needs to carry out a large number of long-term pure technical training, the most basic part is called basic skills exercise. Basic skills practice is very important for children to learn the piano, it can improve the children's hand and finger function, while allowing the brain to be perfect control. When learning the piano, many children do not pay attention to the training of basic skills, but only practice music under the urging of their parents and catch up with the progress, which is wrong and unscientific. Music is important, but we should not rush to the immediate achievement and neglect the future development. The correct way should be to practice music under the premise of having a solid basic skill. In this way, the training of basic skills can be consolidated in the music, and the training of basic skills can also focus on the difficult points in the music, and the two complement each other. The training of basic skills includes staccato training, legato training, syllable arpeggio training and rhythm training. Etude training, piano etude is a combination of piano performance in a variety of playing methods, a variety of skills, a variety of difficult comprehensive repertoire, to exercise technology, is a very technical, special piano music. Typical etudes contain several types of techniques: scales (including chromatic scale, triple sixth scale) and arpeggios (belonging to the seventh and diminished seventh chord arpeggios), chords, double tones, octaves, legato, staccato, grace note, long distance dancing, double voice, homophonic rotation and other playing techniques, there are many kinds, key and difficult points. In the ordinary training of children, they can complete the training of a certain or certain playing techniques. Through the practice of etudes, the shortcomings and weaknesses of children in piano learning can be sorted out one by one, and the comprehensive ability of children's piano level can be improved comprehensively.

Piano teaching in step by step, many children in learning the piano, cannot bear the patience, starting from the basic skills, little by little, step by step to learn the piano; In addition, some parents also see that their children do not progress on the piano repertoire, and they force them to practice some larger piano repertoire that is beyond their current level. These have led to children in learning the piano, ignoring the basic skills of training, in the level, skills are far from reached, fingers, wrists, etc. have not developed a correct habit of playing in the case of practice some relatively large repertoire, in order to meet the wishes of children and parents. I do not know that this is harmful and beneficial, only for the large repertoire at hand and ignore a series of basic skills training such as fingerings training, finger training, rhythm training, etc., thus forming a lot of bad habits and bad habits that are difficult to change, so that children's piano learning in a certain stage because some basic problems cannot be solved, so that piano

learning stagnates. There is a learning bottleneck. Therefore, children must pay attention to step by step when learning the piano.

Etudes include many kinds, there are simply exercise finger flexibility and control ability, suitable for children beginners etudes, such as "Hanong Etude"; There are comprehensive training piano skills, suitable for the intermediate level of etudes, such as Czerny series of etudes "Piano Preliminary Course 599", "piano Fluency Etude 849", "Piano speed Etude 299", "Piano Etude 50 740"; There are etudes suitable for a certain level of difficult practice, such as Chopin, Liszt etudes. The correct use of "Hanong Piano fingering", "Hanong piano fingering" is a very good basic skills training material, it focuses on improving the independent ability and flexibility of each finger, is conducive to the balanced development of the five fingers, and enhances the independence and flexibility of the metacarpophalangeal joint. It plays an important role in piano teaching. However, its practice method for the etudes in the book only mentions "raising the finger high and correctly, and playing each note very clearly." This leads to different children have different understandings of "Hanong fingering", so there are many wrong ways to play "Hanong". Some of these methods strain the child's wrists; some make the child's fingers stiff, these are not right.（Zhang，2020）Put on a score from Hanon's practice book.

In practice, it can be trained in a variety of playing methods. Below, here are some common order of learning piano. The primary stage: The use of Byer's "Basic Piano Lessons", Thompson's "Modern Piano Lessons" volume 1 and other textbooks: this stage is mainly to learn to play with arm weight, learn to support the weight of the arm with fingers. Running the basic five-tone position of hand training and initial learning of scales, arpeggios, and broken chord playing: the main material is small music and practice some basic exercises. Then you can learn Czerny's "Preliminary Piano Lessons" (599), "Simple Piano Etudes" (Op.139), "Piano Fluency Etudes" (Op. 849); Bach's "Elementary Piano Pieces", "Preludes and Fugues", "Minor Sonatas", Burgmuller's "25 Piano Steps" (Op.100), Tang Jin Sen's "Modern Piano Lessons" Volume 2, etc., are also available. The content of this stage of learning is that children on the basis of the previous stage, step by step expansion of the technical scope in speed, strength, endurance and other requirements have been improved. The training of polyphony in Bach's works is a new subject for children. Playing small sonatas and exposure to various Chinese and foreign music can enrich children's ability of musical expression. Intermediate stage: The commonly used etudes are Czerny's "Fast Etudes for Piano" (Op.299), "Piano Etudes 50" (Op. 740), and Kramer's "60 Piano Etudes". The polyphonic works can be used in Bach's two or three creative works, the French Suite, and some of the easier works in the Twelve Equal Temperament Piano Collection. Large works can be selected from the sonatas of Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert and other composers to learn some of the less advanced works. In terms of music, it can be selected from Grieg's "Lyric Pieces for Piano", Mendelssohn's "Song without Words", Tchaikovsky's "Four Seasons", Chopin's "Waltz", "polonaise", "Nocturne" and other works. Advanced stage: In terms of etudes commonly used are: Clementi's "Piano Etudes Selected 29",Moszkowski's "Piano Skill Etudes 15" (No. 72), Chopin, Liszt's "Etudes". In terms of polyphonic works, It mainly studied Bach's "Twelve Equal Temperament Piano Pieces", "English Suite", "Ancient Suite" and so on. The range of sonatas, concertos and music is even wider, in addition to the selection of Viennese classical composers, romantic period composers such as Schubert, Schumann, Brahms, Chopin, Liszt, Tchaikovsky, Rachmaninoff and Impressionist composers Debussy, Ravel and modern composers can be selected.

Children's piano learning is a long and personalized process, and every child will encounter their own problems when learning piano. For example, some knuckles have no strength and cannot be supported: some palms are stiff and their movements are not agile; Some curved bullets are rough and not fine; The impatient rhythm of some curved bullets is unstable. In the actual teaching, teachers need to observe carefully and help children solve the actual problems (Zong, 2019).

Characteristics of children's in learning

Children are in the process of development, and the skeletal development of their hands is gradually perfected. The developmental sequence of children's physiology extends from big muscles to small muscles, and the learning of fine movements of small muscles lags behind that of big muscles. Children learn the skill of the piano movement is an automatic, rapid, correct, gentle movement, it is not a single movement, but a series of hundreds of muscles and nerves coordinated action.Therefore, it can be seen that, due to the relatively slow development of small hand muscles in children's piano learning, teachers should give guidance according to the age characteristics of children, and avoid improper practice leading to hand injury. In addition, children's fingers are softer and more flexible than adults', but the disadvantage is that the hand shape is easy to deform, and teachers need to remind them often, and they should often consider arranging the practice works of the hand shape. Children relative to adults, although the purpose of learning the piano is also very clear, but the purpose and motivation of learning is mostly the external force of parents, the real internal need to learn the piano is not ten points obvious. The body of children and children is still in the development period, the bones of their bodies and hands have not yet formed, and the sports muscles have strong plasticity, and the bones of their hands are small, and the fingers are soft and flexible. Therefore, the earlier the learning, the more conducive to the development of children and children. In piano education, teachers should avoid improper finger exercises to avoid finger injury. Because children and children have a strong memory, they can quickly memorize the position of the keyboard and improve their ability to understand the staff. Because of his young age, his goal was not very clear. Lack of self-consciousness, learning motivation mostly rely on external forces to complete, the real internal learning motivation is not obvious. Poor understanding, for more difficult songs, their confidence in overcoming difficulties is relatively insufficient. Because of its strong plasticity, piano teachers can use correct piano learning methods to carry out correct piano education according to this characteristic, in order to achieve the effect of twice the result with half the effort.

Due to the physical and psychological development stage, children's understanding ability is poor, the confidence to overcome difficulties is relatively insufficient, and the attention was relatively short compared with adults; However, children are not yet mature, all aspects are not stereotyped, their plasticity is extremely strong, as long as the teacher can grasp this characteristic, scientific education, so that students master the correct method of playing, will lay a solid foundation for its future development, play a multiplier effect. In the learning process of children, teachers should first pay attention to the healthy physical and mental development of children, use scientific methods to inspire children's brain awareness, and stimulate children's internal energy. Since most children in this age group live and study in kindergarten, this period was called early childhood. Early childhood can be divided into three stages according to age: The psychological characteristics of early children (3-4 years old), middle children (4-5 years old), and early school (5-6 years old). In early children's stage, the

rapid development of language enables them to express their own will and be full of curiosity about the world around them, especially for some novel things. At this stage, the main way of learning for children is imitation, and they learn how to deal with new things by imitating the behaviors of others. Children in this period also like to continue to repeat their favorite activities, not only to meet their own emotional needs, but also to promote memory and action. At the same time, children need parents to give children enough sense of security, at this stage, children have a greater dependence on adults, so adults should pay more attention to have a good demonstration on the behavior style, and help children form good behavior habits in the early stage. Psychological characteristics of the middle stage of children, in the middle stage of children, children will become more active than the early stage, the amount of activity and activity time have increased, but children's self-control is not enough. The main characteristic of thinking mode in early childhood is concrete image thinking. Children can carry out activities according to the behavior mode that has been impressed in the mind and carry out thinking activities according to the surface phenomenon of things, so their thinking was image and concrete. However, it was difficult for children to understand things they are not familiar with, so adults can choose things that children are familiar with in daily life, use specific images for example, and tell children the characteristics of things, so as to facilitate children to understand and learn. In the middle stage of children, with the active thinking, intentional behavior also begins to develop, and you can consciously listen to and remember the tasks assigned by parents. Children can imagine according to certain requirements, at this time, children's imagination has improved, and they can consciously imagine. Children in this period can abide by a certain standard of life, in the process of learning can cultivate children's good learning habits; Can also abide by the simple rules of the game, can cultivate children's spirit of cooperation in the game. The psychological characteristics of the early school stage, in the early school stage, with the growth of children, the desire for knowledge of unknown things will increase, early school children are good at asking, sometimes because they do not know and ask questions, sometimes they want to ask others with the answer to the question they know. At the same time, children's personal thoughts and emotions are not easy to be disturbed by the outside world, but some of their own behavior will produce tension and anxiety. Therefore, although the thinking of children in this period is still concrete, we can find that causality has been included in the questions asked by children, indicating that children in the early school have initially formed basic logical thinking and have the ability to develop cognition and generalization of things. Children dig into the things and phenomena they like, and for the understanding of conceptual knowledge, they have begun to notice the internal connections between things. Children in the pre-school stage can probably transition from surface understanding to deeper concepts, and can make simple causal judgments on things. They get a sense of achievement from the process of exploring things, which helps children establish self-confidence. Through the above analysis of the characteristics of children's piano learning at different ages, piano teachers should continuously accumulate teaching and learning experience according to the psychological characteristics of children at different ages, so that children can exercise their physical functions in the process of learning the piano, so that children can grow up healthily. Piano teachers use scientific and effective teaching methods to ensure that children are full of interest and curiosity in music learning in the early stage of piano learning, promote the establishment of children's self-confidence, and lay a solid foundation for children to persist in learning piano for a long time (Li, 2020)..

Infant piano learning does not last long. Piano performance is rich in techniques, which requires a scientific, systematic and relatively long learning process, and short learning is of little significance to piano performance. Secondly, there are more passive learners. Many children are reluctant to learn the piano, only forced by the requirements of parents, passively accept the piano learning, which is also an important reason for children to die in the middle of learning the piano; Third, you are eager to achieve success and enjoy success. Many parents and teachers are eager to succeed, do not proceed from reality, violate the rules of learning, resulting in children playing the piano is irregular, or even wrong performance, to the students in the piano playing learning caused a lifetime of adverse impact; In addition, many children who have just learned the piano pay attention to the learning of piano playing skills, but ignore the synchronous learning of music theory knowledge. This kind of suspended building education has greatly limited the piano education for children. The first step should be to cultivate children's interest in piano playing. For any learning, interest is the best teacher, is the most important motivation and guarantee for human long-term learning. Due to the psychological reasons of children, when learning the piano is still more interested, with the further strengthening of the difficulty of learning, the interest in learning the piano gradually weakened, and even appeared tired of learning, giving up the phenomenon. Therefore, in the piano education of children, we should first cultivate interest in piano learning, gain happiness in learning, and make them accept and like piano learning, which is an important premise for children to carry out long-term piano learning. How to cultivate children's interest in piano? First of all, it is necessary for the piano teacher to guide the children with some melodic piano music when they are learning the piano, so that they can determine the piano is "beautiful" from the sound, so that young children like the piano for beginners, so that they can love to learn the piano. Children's piano learning should pay attention to basic training, method training, any subject should pay attention to the training of basic ability, which is the premise of subsequent learning, but also an important guarantee that learners can learn to what extent, piano learning is no exception. For children's piano learning, especially for children who have just learned the piano, the basic training is extremely important, which affects the process and depth of children's piano learning. At present, some teachers and parents are overambitious, do not follow the objective laws of learning, are eager to achieve, are affected by various grades and competitions, do not pay attention to the training of basic ability, and often directly carry out the difficulty coefficient is large, children cannot handle it, and are not suitable for children to play piano works. These phenomena often cause a large number of errors in the performance process, and even the phenomenon of malformation of performance, which seriously affects the physical and mental development of children. Therefore, we should follow the law of the development of things, pay attention to the basic training, remember to aim high, at the same time, but also pay special attention to the training methods of beginners. Young beginners are too young, and their ability to learn and understand and persist is relatively weak, which is particularly important for the training method of beginners. Too specialized training methods are more monotonous and boring, and long-term use in children can easily cause children to hate learning, which is also one of the important reasons for many children to die in the middle of piano learning. Therefore, children's piano learning, especially children who are just learning the piano, should pay special attention to the fun of piano learning, so that they can maintain a strong interest in piano learning. In addition, children's piano learning must be from simple to difficult, so that young children can build self-confidence in piano learning (Gao, 2018).

Conclusion

The teachers should strengthen the cultivation of the comprehensive quality of music. Any discipline, a technology is not isolated, in the learning of the piano is also like this, other related disciplines, knowledge learning and accumulation of the learning of the steel piano have one way or another to help. However, many learners of the steel piano nowadays only train their piano skills and do not know any other relevant knowledge of performance. They often "lose all three things" in piano performance, and only the pitch and rhythm of the works are played. They ignore other changes in strength and speed, let alone emotional experience. Cannot express the original content of the work itself. Therefore, in addition to piano learning, for piano learners, especially for children with shallow social cognition, it is necessary to strengthen the cultivation of their comprehensive musical quality, such as basic music theory knowledge, strength, speed signs and some related emotion-related terms, solfeggio and ear training. In addition, it is also necessary to understand the creation of some works and the author's life in a story-oriented way to increase children's interest in learning piano. Only by taking interest as guidance, paying attention to its basic training, and talking about methods in the training process, and strengthening the cultivation of the overall comprehensive quality at the same time, can we better make continuous progress and move forward in children's piano learning.

References

Gao, L. (2018). Thoughts and Suggestions on Improving interest in Piano learning. *Popular Literature and Art*, (14), 233-234.

Li, F. (2020). *Questions and Answers on Piano Teaching for Children*. Beijing. People's Music Publishing House.

Ma, L. (2020). *Psychological Analysis of Children's Learning Music*. People's Music Publishing House.

Xu, Y. (2018). On the cultivation of children's interest in piano learning and the use of piano teaching materials -- A study on teaching methods based on John Thompson's Modern Piano Course. *Nanjing University of the Arts*, (08), 65-69.

Xu, Z. (2022) *Music Education for Preschool children*. Beijing: People's Music Publishing House.

Zhao, S. (2020). *Introduction to the Psychology of Music Education*. Shanghai. Shanghai Music Publishing House.

Zong, Y. (2019). On the Cultivation of Children's learning interest in piano. *Talents,* (13), 253-254.

The Saxophone Curriculum for high school students in China

Zhao Hongrui,
Thanyawat Sondhiratna and Kuakul Deachmee
Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com

****

Abstract

The saxophone is a woodwind instrument, but its tube body is usually made of metal and has a unique timbre and expression. It belongs to the clarinet class of woodwind instruments, and the oboe, flute and other instruments belong to a family. The history of the saxophone can be traced back to the middle of the 19th century, the Belgian instrument maker Adolphe Saxophone improved on the basis of the clarinet, designed the saxophone this new instrument, its tone is softer, deeper, with stronger expression and musical appeal. The saxophone has a very unique tone and can play a very soft, deep tone, but also a high, bright tone. Its expression is very rich, can play a variety of different musical styles, such as jazz, rock, pop music and so on. In jazz, the saxophone is one of the very important instruments that can play a very infectious melody and rhythm. Saxophone is also often used in rock and pop music to add a romantic and sensual touch to the music

Keywords: Saxophone; Curriculum; High School Students; China

Introduction

Musical Instruments have a long history of development and evolution, and many of them are difficult to trace back to the inventor, but the saxophone is not, its development history is very short. In the early 1840s, the Belgian instrument maker, Antoine-Joseph "Adolphe" Sax, designed and manufactured a new instrument with a steel pipe conical body, a woodwind enforcement system and a clarinet whistle, and named it after himself, and the saxophone was born.

The development of saxophone has attracted the attention and improvement of many musicians. Initially, it was mostly used in marching bands, but soon found its way into various forms of music. Saxophone became popular in jazz and stage bands in the late 19th and early 20th centuries. In the mid-20th century, it became one of the main instruments used in saxophone quartets, saxophone quintets, and large jazz bands (Gao, 2022).

Saxophone is widely used in improvisation. Improvisation requires players to have rich knowledge of music theory and creative ability. By mastering the knowledge of scales, chords and musical forms, players can improvise and display their personal style during performance.

Fantaisie sur un theme orifinal This is a very famous saxophone piece of the 19th century, which received wide attention at the beginning of its composition and was also favored in the later period. This piece of music mainly includes part A, part B and part C, which has relatively high requirements for saxophone performance. The theme of Part A begins in bar 15, which has a high requirement for the performance of saxophone, so it is necessary to strictly control the performance of saxophone. At the same time, part A has a high requirement for the softness of the timbre, so it is necessary to deal with this part scientifically when playing, and

* Received: March 26 2024; Revised: April 9 2024; Accepted: April 11 2024

highlight the hazy sense of the music. When playing the B part of the music, it is necessary to do a good job of grouping and controlling the strength to enhance the accuracy of the performance. The style and rhythm of the C part of the music have changed to some extent, that is, the minuet style and 3/4 time are adopted. When playing, we should do a good job of transforming the style and controlling the rhythm more slowly. However, in the performance of bars 74 to 81 of Part C, the tempo had to be accelerated, and the minuet style had to be changed to a more intense Spanish style

Variations sur un theme espagnol Variations sur UN theme Espagnol The variations sur UN theme Espagnol, by a French composer, has a strong Spanish style and a relatively fast rhythm. At the same time, the performance of this music is performed jointly by the piano and saxophone, that is, the first 8 bars are played through the piano, and then the subsequent content is played jointly by the piano and saxophone. When playing the music, it is necessary to enhance the tension and elasticity of the rhythm and scientifically adjust the rhythm of the piano and saxophone. For example, when playing bars 16 to 20, the piano should be kept in line with the rhythm of the saxophone, and the second half of the line should be highlighted. Playing section 32, the theme should be combined with fixed bass and highlight the theme, and through the left and right thumb continuous open closed harmonic control key and good play mouth, thereby playing the high accurate into joint sound of the bass. From the actual situation, the melody of this music is relatively simple, and the variation technique is not too difficult, but it has high requirements for the basic skills of saxophone players, so the players need to constantly practice the basic technical skills of playing mouth, breath, trill and so on to enhance the rationality of playing.

As a multifunctional wind instrument, saxophone has rich timbre and expressiveness. Its origin and development have undergone a long period of evolution and improvement. Famous saxophonists such as Charlie Parker, John Coltraine, and Ornette Coleman were important influences on the development of saxophone technique and musical style. Saxophone playing skills include proper posture and breathing, mouth and lip control, rhythm and technique, good intonation and timbre control, and improvisation. Through continuous practice and exploration, players can improve their skill level and show their unique musical personality and expression ability (Zhang, 2024).

The spread of saxophone in China is not smooth sailing, due to the war in China at the beginning of the 20th century, the novel western musical instrument imported from China has not been widely popularized and in-depth development, until the reform and opening up period at the end of the 20th century, saxophone in China ushered in considerable development. With more and more international culture and Western Musical Instruments entering China in large numbers. It is blended with traditional Chinese Musical Instruments. Experienced the development of The Times and the performance of many artists. Western Musical Instruments entered the public eye. This earned Sacks a promotion. Saxophone is favored by more and more people because of its unique playing technique and simple fingering operation.In 1935, the government of the then Republic of China sent a group of students to study in the West. Among them was Hong Pan, later known as the "father of Chinese orchestral music". In 1941, Hong Pan Xuecheng returned to China and formed China's first regular wind band, saxophone was also in this band, it can be said that saxophone was introduced into China in the real sense, from this time. Saxophone has been introduced into China for more than half a century, but from 1840 to 1949, China was in war for years, the social system underwent major changes,

and any cultural and artistic undertakings would not have any significant development. Therefore, Saxophone really developed in China during the 30 years of reform and opening up.

After the reform and opening up, the material and spiritual life of the Chinese people has gradually improved and developed greatly. In the market, there are more and more audio and video materials of various Musical Instruments, and saxophone also appears frequently in various entertainment venues and performance activities. Because Saxophone is beautiful in appearance, beautiful in sound, and relatively easy to get started, coupled with a famous American saxophonist, Kenny G, his song "Going Home" was very popular in China. Saxophone began to be known and sought after in China with astonishing speed. With the increase of saxophone learners, in recent years, more colleges and universities have begun to enroll students majoring in saxophone. This fully demonstrates that saxophone in China's development is widespread and the market is rapid and vigorous (Liu, 2019).

Because in the specific teaching process of saxophone, teachers often encounter such problems, many students have the same or very similar problems in performance techniques. This workbook can solve these problems at the same time. Saxophone teachers can be asked to group students who have the same technical deficiencies, or who have similar technical problems in playing. In a practice class, focus on a specific technical difficulty or problem for targeted guidance and solution. While guiding students, other students observe, so that students can stand on the same objective perspective to face their own problems, understand their own problems, think about their own problems, and maximize the mobilization of learning subjective initiative, under the guidance of teachers more initiative to solve their own problems. In Saxophone teaching, to a large extent, students will be in a state of "confusion", which is obviously a relatively clear and simple problem, but it often takes teachers a lot of energy to solve, and the main reason is that students are in an absolutely passive position most of the time, and the passive position naturally leads to passive mentality and passive thinking. This is especially true for saxophone players who are in great need of artistic personality and initiative. It is unfavorable for them to be in this state of learning for a long time. Therefore, on the basis of strict and clear requirements and guidance from teachers, students can have the opportunity to look at their own problems from the perspective of "onlookers", which can often achieve twice the result with half the effort. At the same time, it also indirectly enables students to learn the teaching skills of teachers.

The Saxophone Curriculum for high school students in China

Basic skills of saxophone playing

The structure of the instrument: the saxophone uses the whistle mouth of the clarinet as its pronunciation part, and the horn body of the brass instrument as its resonance tube, which is composed of some parts such as the flute head, the bend pipe, the whistle piece, the whistle and the sling. The fingering of the saxophone is almost the same as the fingering of the oboe. (He, 2024).

Playing posture: There are two kinds of saxophone playing posture, namely standing posture and sitting posture. In general, in the process of teaching, teachers will recommend that beginners use sitting posture, because sitting posture is easier to balance the instrument. But compared to the standing position, the disadvantage is that the air is not deep and smooth when playing. Standing posture is not as easy as sitting posture to master the instrument. Therefore, we see that those actors who are more experienced on the stage will adjust the height and left

and right handling of the saxophone in the process of playing according to the change of the rhythm of the music, in order to enhance the performance of the whole stage. However, when teaching beginners, teachers should make strict requirements on the playing posture of beginners. Only with the correct standard playing posture, so as to lay a good foundation.

Mouth shape: Using the correct mouth shape to play the saxophone has a very important role in whether you can play a beautiful tone. Generally speaking, the mouth shape of the saxophone is to hold 1/3 of the flute head, and the upper teeth and upper lips are naturally placed on the flute head, while the lower lips are rolled in and the lower teeth are pressed. It's like a smile. Don't let air out of your mouth. In fact, as long as the player holds the flute head in the mouth when it feels very comfortable, but also can play a beautiful sound is OK (Yang, 2020).

Breathing: The saxophone player's breathing method will directly affect the whole process of playing. Therefore, the quality of breathing is the most important part of the saxophone playing process. If the beginner is not trained, his breath is only at the top of the chest, and very shallow, the lungs will be easily tired, the tone of the wind will feel dry, and there is no luster. We say that the use of some good hardware facilities and playing methods can account for 20% of the saxophone, and good breathing methods can account for 80%. In the process of teaching, the professor must let the beginners breathe correctly in the process of playing, that is, the chest and abdomen should breathe together, and the lower abdomen and chest should be opened at the same time when breathing. This will be a great help for beginners to master the playing skills well. Beginners should practice slowly when they first start, and inhale deeply, and the deeper the inhalation, the better. Among the exhaled and inhaled breath, the exhaled breath is more important, because the exhaled breath is to be controlled smoothly when playing, and the amount of exhaled air is to be controlled according to different musical emotions. Only through continuous practice under the continuous guidance of the teacher can you gradually master the breathing well (Qiu, 2020).

Tongue playing: Tongue playing is called enunciation, which refers to the breath of the tongue to the whistle a momentary movement, and tongue playing is also a common technique in playing. When practicing pronunciation, it is necessary to first relax the base of the tongue and the tongue naturally, and touch the front end of the whistle with the tip of the tongue, but the tongue can not be extended too long, and the sound should be cut off with breath, and it should be clean and sharp. Tongue playing also needs repeated practice, in order to spit naturally and easily, to achieve the desired effect.

High school saxophone quartet course

"Saxoph ne" (Saxoph ne means "the sound of saxophone") was invented by Belgian Adolf Sax in 1839. Saxophone is a variety of genres, can interpret different musical styles in classical music, pop music, Gothic music has a place in the field. Its performance forms are also relatively rich: solo, ensemble, ensemble can be, of which saxophone quartet is a more common and more important one.

A form. It is generally believed that the saxophone quartet began in 1928, when French saxophonist Marcel Mule formed the first saxophone quartet, which marked the basic establishment of this form of playing. The saxophone quartet consists mainly of Soprano, Alto, Tenor, and Bariton. Early composer Jean Baptiste Singelee (1812-1875) wrote many works for the Saxophone quartet.

As a woodwind instrument, saxophone has a rich timbre. The high register is between the clarinet and the French horn, the middle register is like the timbre of the human voice and the cello, and the low register is like the tuba and the double bass. The exceptionally rich and charming timbre makes it a very good cooperative wind instrument. The combination of four instruments, high, middle, middle and upper bass, increases the range of saxophone performance, from large word group C to small word group three e, and can form rich harmony, so the sound expression can be greatly enhanced.

In saxophone art education in colleges and universities, students' individual performance level has been established and improved after years of learning and practice. At this time, colleges and universities have launched saxophone quartet clubs, which not only enriches the teaching method, but also strengthens the coordination and cooperation among students, giving art education more significance. In addition, ensemble teaching can better promote art practice and cultivate all-round applied artistic talents (Lu, 2023).

Develop effective rhythm training courses for Saxophone students

Saxophone teaching is an educational process designed to develop students into skilled and expressive saxophone players by providing a structured and well-rounded learning experience. The teaching includes the following aspects: Technical Foundation: The saxophone teacher guides the students to master the basic saxophone techniques of playing. This includes breath control, mouth development, articulation, and range extension, all tailored to the needs of saxophone performance. Theory and Harmony: In Saxophone instruction, students learn the theoretical foundations of saxophone, including chord structure, scales, modes, and harmonic progression. Understanding these concepts is essential for improvisation and interpretation of the saxophone repertoire. Improvisation development: Saxophone teachers develop students' creative and fluent improvisation skills. This includes teaching students to navigate chord changes, develop melodic ideas, and cultivate a personal improvisational style. Transcription and Analysis: An integral part of Saxophone teaching is to guide students through the process of transcribing and analyzing the solo performances of Saxophone legends. This helps students internalize Sax's language and gain insights into the nuances of phrasing, pronunciation, and rhythm. Repertoire exploration: Saxophone teachers introduce students to different saxophone repertoire, spanning different eras and styles. Students study classical Saxophone standards, contemporary works and original works. Ensemble performance: Saxophone teaching includes ensemble experience. Students learn how to interact with other musicians, understand ensemble dynamics, and contribute effectively to the jazz ensemble. Style Awareness: Saxe teachers develop students' appreciation for the stylistic nuances and historical context of each style. Performance preparation: Teaching saxophone includes preparing students for live performances and recordings. This includes stage presence, communication with other musicians, and the ability to adapt to different performance environments. Personal Art: While adhering to basic techniques and principles, Saxe teachers encourage students to develop their personal artistic voice. This includes fostering creativity, encouraging experimentation, and guiding students toward their unique musical identities. Historical background: Teaching saxophone also includes the historical evolution of saxophone performance and the contributions of influential saxophonists. This background helps students understand the evolution of Musical Instruments within genres. Critical listening: Sax emphasizes positivity and critical thinking. This can develop students' listening skills, expose them to different styles of teaching and playing, and improve their ability to imitate and innovate. Teaching

Adaptation: Effective Saxophone teaching requires the ability to adapt teaching methods to meet students' individual strengths, weaknesses, and learning preferences. Teachers will tailor their approach to nurture the growth of each student (Wang, 2023).

Sax course flow

1. Saxophone fundamentals

This course is designed to help students build a solid foundation in saxophone playing. The course includes the study of basic playing techniques, music theory and score reading.

2. Saxophone playing skills course

This course aims to further improve students' playing skills and performance abilities. The course content includes the cultivation of timbre control, skill training, music style interpretation and so on.

3. Saxophone music Theory course

This course is designed to help students gain an in-depth understanding of saxophone music theory and improve their knowledge and understanding of music. Course content includes the study of acoustics, musical analysis and musical form structure.

4. Saxophone orchestra

Students will have the opportunity to participate in the school's saxophone orchestra, playing and performing with other students. This will provide practical opportunities to develop students' collaborative skills and stage presence.

How is the saxophone different from other instruments

1. Different timbre from other instruments. Saxophone sound is rich and melodious, with strong expression and appeal, suitable for playing various types of music, including classical, pop, rock, etc., with high clarity and penetration, suitable for playing popular, electronic and other types of music (Cai, 2018).

2. Playing skills are different from other instruments. The saxophone needs to be played by blowing through the mouth, and it needs to master certain breathing skills and mouth movements, and it needs to use fingers and tongue flexibly when playing. Critical skills and breath control are required. Therefore, in playing skills, is also different.

3. Saxophone can not only play classical music, but also better at playing jazz music, light music, when people mention jazz, the first instrument that comes to mind is the saxophone. The biggest characteristic of jazz is improvisation, in which the strong and weak beats are inverted and continuous syncopation is adopted, the rhythm is infinite and the timbre is dramatic. It's fierce and manic and deep, funny and sad.

Conclusion

With the development of social culture and art, higher requirements are also put forward for our teaching. The traditional teaching method of saxophone teaching can no longer meet the actual needs of the current society for saxophone music talents. Therefore, we must innovate the teaching concept, enrich the teaching methods and means, and actively explore and carry out the practical teaching mode from the perspective of the development of the times.

References

Cai, J. (2018). *Research on Saxophone Performance Techniques and Teaching*. Beijing Daily Publishing House.

Gao, S. (2022). Brief analysis of saxophone performance and teaching. *Northern Music*, (6), 31-33.

He, D. (2024). Analysis of basic skills training in the process of saxophone learning. *Northern Music*, (4), 29-31.

Liu, Y. (2019). On the practical teaching mode of saxophone higher education teaching. *The New Voice of Yue-Fu (The Academic Periodical of Shen yang Conservatory of Music)*, (12), 18-22.

Lu, X. (2023). Talking about improvisation in saxophone teaching. *Northern Music*, (9), 19-21.

Qiu, Y. (2020). *Research on Western Wind Music Art*. Changchun Jilin People's Publishing House.

Wang, J. (2023). A brief analysis of the current situation of saxophone education in China. *Popular Literature and Art*, (10), 30-34.

Yang, J. (2020). *Research on Saxophone Performance and Music Art Techniques*. China International Broadcasting Press.

Zhang, L. (2024). Discussion on saxophone performance techniques. *Cultural Corridor*, (3), 12-14.

บทวิจารณ์หนังสือ : BOOK REVIEW

เรื่อง : รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก

ผู้เขียน : สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต)
ปีที่พิมพ์ : 2561
สำนักพิมพ์ : วัดญาณเวศกวัน
จำนวนหน้า : 81 หน้า
ISBN: 978-616-7053-46-2

พระครูนิมิตสาธุวัฒน์ (บุญเมือง ชวโน)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
Phrakrunimitsathuvat (Boonmueng Javano)
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nongkhai Campus, Thailand
E-mail : pmnatsila2525@gmail.com

****

บทนำ

หนังสือ“**รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก**” ผู้ประพันธ์คือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ท่านเป็นพระนักวิชาการ นักคิด นักเขียน มีผลงานทางพระพุทธศาสนาได้รับการยกย่องจากทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างมาก และในปี พ.ศ. 2549 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่ง ตั้งเป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เป็นศาสตราจารย์พิเศษ ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และจำพรรษาอยู่ที่วัด ญาณเวศกวัน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

เนื้อหาของหนังสือ “**รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก**” เป็นการรวบรวมคำปาฐกถาของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) เมื่อครั้งท่านได้รับนิมนต์ไปปาฐกถา เมื่อวันอาสาฬหบูชา พ.ศ. 2561 ที่โดยวัดญาณเวศกวัน ตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการเสริมปาฐกถาของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) พิมพ์ครั้งแรกในเดือน กรกฎาคม 2561 จำนวน 13,000 เล่ม จำนวนหน้า 81 หน้า เป็นการอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างของพระไตรปิฎก จึงแปลว่าคัมภีร์ที่บรรจุพุทธพจน์ (และ

* วันที่รับบทความ : 30 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 17 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 20 พฤษภาคม 2567
Received: April 30 2024; Revised: May 17 2024; Accepted: May 20 2024

เรื่องราวชั้นเดิมของพระพุทธศาสนา) 3 ชุด หรือประมวล แห่งคัมภีร์ที่รวบรวมพระธรรมวินัย 3 หมวด กล่าวคือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก และอภิธรรมปิฎก โดยเฉพาะเรื่องพระธรรมวินัยในพระไตรปิฎกนี้ มีความสำคัญในขั้นเป็นแก่นเป็นแกนของพระพุทธศาสนา เป็นหลักใหญ่ที่ทั้งพระและญาติโยมชาวพุทธ จะต้องใส่ใจศึกษาปฏิบัติและรักษาสืบทอดอย่างเอาจริงเอาจังตลอดทุกกาล ไม่ว่าเหตุการณ์สถานการณ์ทั้งหลายจะเป็นจะไปอย่างไร เรื่องพระธรรมวินัยนี้ จะต้องรู้กันให้ชัดเจน ทำกันให้ได้จริงไม่ง่อนแง่น ไม่คลอนแคลน ไม่หวั่นไหว

โครงสร้างหนังสือ

เนื้อหาในหนังสือ “**รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก**” แบ่งออกเป็นทั้งหมด 4หัวข้อ ได้แก่ 1) รู้จักบ้านของตัว 2) พระวินัยปิฎก 3) พระสุตตันตปิฎก และ 4) พระอภิธรรมปิฎก มีรายละเอียด ดังนี้

1) รู้จักบ้านของตัว

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึง พระไตรปิฎกที่เป็นหลักยึดถือปฏิบัติเรารู้กันอยู่ว่า ธรรมวินัยนี้เป็นที่รองรับ เป็นที่เกิดของเราเราทั้งหมดเกิดจากพระวินัย ที่เปรียบ ธรรมวินัยเป็นบ้านที่เราได้อาศัย เราก็ต้องรู้จักบ้านของตัว คนอยู่บ้านแล้วไม่รู้จักบ้านของตน คงไม่ดีแน่ อย่างน้อยก็ควรรู้ว่ามีอะไรอยู่ตรงไหนในบ้าน และรู้ว่าอะไรเป็นอะไร บ้านแห่งพระธรรมวินัยของเรา ว่าโดยที่เก็บรักษาไว้ พระเณรอย่างน้อยก็ควรต้องรู้จักพระไตรปิฎก ซึ่งในประเทศพุทธศาสนาเถรวาทก็มีเหมือนๆ กัน เนื้อหนังสือหรือความในคัมภีร์ก็เหมือนกัน แต่เวลาจัดชุด ก็แล้วแต่ประเทศนั้นๆ ซึ่งจัดไม่ค่อยเท่ากัน และเรียงลำดับไม่เหมือนกัน สำหรับเมืองไทยนี้ เราจัดตามพุทธกิจ 45 พรรษา จึงแบ่งเป็น 45 เล่ม พระไตรปิฎก ก็คือ “ปิฎก 3” (ไตร=3 + ปิฎก= ตะกร้า คือที่ใส่รวมตำราหรือคัมภีร์ไว้, ปริยัติ) ได้แก่ คัมภีร์ที่บรรจุพุทธพจน์รวมทั้งเรื่องราวประกอบ ซึ่งแสดงหลักพระพุทธศาสนา จัดเป็น 3 ปิฎก ได้แก่ 1) วินัยปิฎก บรรจุวินัยของพระสงฆ์ มีจำนวน 8 เล่ม 2) สุตตันตปิฎก บรรจุพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าที่เรียกสั้นๆ ว่าพระสูตร มีจำนวน 25 เล่ม และ 3) อภิธรรมปิฎก บรรจุธรรมที่เป็น นื้อธรรมแท้ๆ ไม่เกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์เป็นต้นมีจำนวน 12 เล่ม

2) พระวินัยปิฎก

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึงโครงสร้างของวินัยปิฎก ที่ว่า มี 8 เล่มนั้น คือที่จริงมี 3 คัมภีร์ใหญ่ได้แก่ วิภังค์ ขันธกะ และ ปริวาร แล้วแบ่งซอยจาก 3 คัมภีร์ ใหญ่นั้นแยกออกไป จึงเป็น 8 เล่ม วินัยของพระนั้นแยกออกเป็นสิกขาบทแต่ละข้อๆ ทีนี้ สิกขาบท 227 เรียกให้เต็มว่า “ภิกขุปาติโมกข์” ส่วนสิกขาบทของภิกษุณี วันนี้ไม่ได้สวด เพราะเป็นเรื่องของภิกษุณีที่จะสวด สิกขาบทของภิกษุณีมี 311 ข้อ ก็เรียกว่า“ภิกขุนีปาติโมกข์”อยู่ในคัมภีร์ใหญ่ ที่เรียกว่า วิภังค์ มิใช่มีเฉพาะตัวสิกขาบท แต่มีวิภังค์ไว้ด้วย หมายความว่า มิใช่มีเฉพาะตัวสิกขาบทที่เป็นพระบัญญัติว่า ภิกษุทำอย่างนั้น มีความผิดอย่างนั้น มิใช่แค่นั้นแต่

มี **วิภังค์** คืออธิบายสิกขาบทนั้นๆ แจกแจงรายละเอียดไว้ด้วย เริ่มตั้งแต่ต้นบัญญัติที่บอกเล่าว่า เรื่องราวเป็นมาอย่างไรเพราะเหตุปรารภอะไร พระพุทธเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติสิกขาบทนั้น คือมีภิกษุรูปนั้นไปทำอะไรไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ ชาวบ้านมาโพนทะนาว่าบอกแก่พระสงฆ์ๆ จึงนำเรื่องมากราบทูล แล้วพระพุทธเจ้าก็ทรงให้ประชุมสงฆ์ ตรัสชี้แจงต่างๆ แล้วก็ทรงบัญญัติสิกขาบทนั้นนี้ขึ้นมา โดยความเห็นชอบของสงฆ์เมื่อมีต้นบัญญัติมา และทรงบัญญัติสิกขาบทเสร็จ มีตัวสิกขาบทออกมาแล้ว ก็ต้องแจกแจงอธิบายความกัน เริ่มตั้งแต่ให้คำจำกัดความของคำต่างๆ ในสิกขาบทนั้น เช่นว่า“ภิกขุ/ภิกษุ” หมายถึงใคร ฯลฯ แล้วก็ชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ให้ชัด เพราะวินัยเป็นเรื่องกฎหมายที่ต้องระบุแน่ชัด

ส่วนสิกขาบทนอกปาติโมกข์นั้นมีวิธีจัดพวกจัดหมู่ต่างออกไปไม่เป็นแบบวิภังค์ แต่จัดเป็น “**ขันธกะ**” ซึ่งแปลง่ายๆ ว่าหมวดนั่นเอง ทั้งหมด 22 ขันธกะ สิบขันธกะแรกเป็นขันธกะใหญ่ๆ ที่สำคัญมาก และมีเรื่องราวยืดยาวหนาเหลือเกิน กินที่มาก เรียกว่า**มหาวรรค** เมื่อทำเป็นหนังสือ ต้องใช้เนื้อที่ 2 เล่ม คือเป็นพระไตรปิฎก เล่ม 4 และเล่ม 5 เรื่องราวที่จัดเป็นหมวดเป็นตอนนี้ เวลาครบจำนวน 10 ท่านเรียกว่า “วรรค” อย่างในกรณีนี้ มีขันธกะต่างๆ พอครบ 10 ขันธกะ ก็เป็นวรรคหนึ่ง ขันธกะชุดแรกครบ 10 ขันธกะ ก็รวมเป็นมหาวรรค กินเนื้อที่ 2 เล่ม ได้แก่เล่ม 4 และเล่ม 5 มหาวรรควินัยตอนนี้มีสิกขาบทเป็นข้อบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องอุโบสถว่า เรื่องเป็นมาอย่างนี้ๆ จึงทรงบัญญัติให้พระสงฆ์ทำอุโบสถและในการทำอุโบสถนั้น จะต้องปฏิบัติอย่างไรๆ จนจบเรื่อง รวมเรียกว่าอุโบสถขันธกะ คือขันธกะหรือหมวดที่ว่าด้วยอุโบสถในทำนองเดียวกัน พุทธบัญญัติและเรื่องราวของการทำสังฆกรรมปวารณา ก็เป็นจัดเป็นหมวดหนึ่ง เรียกว่าปวารณาขันธกะ พุทธบัญญัติและเรื่องราวของการทำสังฆกรรมกฐิน ก็จัดเป็นกฐินขันธกะ พุทธบัญญัติและเรื่องราวว่าด้วยเรื่องจีวรก็จัดเป็นจีวรขันธกะ ดังนี้เป็นต้น

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึง**ปริวาร** จัดเป็นพระไตรปิฎก เล่ม 8ปริวารก็คือบริวาร คือเป็นเครื่องประกอบ หรือเป็นส่วนพ่วง จะเรียกว่าเป็นคู่มือพระวินัย ก็ได้ ใช้สำหรับทบทวน หรือซักซ้อมความรู้พระวินัย เช่น ถามว่าอย่างนี้ ตอบได้ไหม จะตอบว่าอย่างไร ก็คือวินัยที่เรียนมาใน 7 เล่มต้นนั่นแหละ เอามาซักซ้อม เอามาทบทวนความรู้กัน เรียกว่าปริวาร เป็นเล่มที่ 8 ก็เป็นอันจบแล้ววินัยปิฎก 8 เล่ม

ในส่วนของ “**อรรถกถา**” เป็นเนื้อหาที่คนที่จะอ่านบาลีพระไตรปิฎกให้เข้าใจยาก จึงมีพระอาจารย์ที่ชำนาญได้รจนา คือแต่งคัมภีร์อธิบายความในพระไตรปิฎกขึ้นมา เรียกว่า “**อรรถกถา**” ซึ่งก็จะคู่เคียงไปกับพระไตรปิฎก คืออธิบายไปตามลำดับถ้อยคำและข้อความในพระไตรปิฎกนั้น

3. พระสุตตันตปิฎก

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึงโครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เรียกกันสั้นๆ ง่ายๆ ว่า “พระสูตร” คือพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า หมายความว่า พระพุทธเจ้าเสด็จเดินทางไป ทรงจาริกไป ทรงพบคนนั้นคนนี้เมื่อเป็นโอกาสเหมาะ ก็ทรงแสดงธรรมแก่เขา หรือเขาทูลถามข้อสงสัย หรือบางคน

มาเฝ้าทูลถามเรื่องราวอะไรๆ พระองค์ก็ทรงตอบ ทรงอธิบาย ทรงแสดงธรรมหรือเทศน์ให้ฟัง สิ่งที่ทรงเทศน์ เนื้อความที่ทรงตอบทรงแสดงคราวนั้นๆ ก็เป็นพระสูตรหนึ่งๆ ทีนี้ พระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า ที่เรียกว่าพระสูตรนั้น มีมากเหลือเกิน รวมทั้งหมดไว้ในพระไตรปิฎก ได้ 25 เล่ม เรียกว่าพระสุตตันตปิฎก เป็นปิฎกที่ใหญ่ที่สุดพระสุตตันตปิฎกนั้น จัดแบ่งเป็นนิกาย “นิกาย” แปลว่าชุมนุม พวก หมู่ หรือหมวด ในที่นี้คือชุมนุมพระสูตร ท่านก็จัดเป็น 5 ชุมนุม คือ 5 นิกาย ได้แก่ **ทีฆนิกาย** แปลว่าชุมนุมพระสูตรที่ยาวๆ หรือขนาดยาว ต่อมาพระสูตรที่ยาวปานกลาง ไม่ยาวนัก แต่ก็ไม่สั้น ก็จัดเป็นนิกายหนึ่ง เรียกว่า**มัชฌิมนิกาย** แปลว่า ชุมนุมพระสูตรที่ยาวปานกลาง หรือพระสูตรขนาดกลางคราวนี้ก็มาถึงลำดับที่ 3 ปรากฏว่าเป็นพระสูตรสั้นๆ มีเรื่องน้อย ประเภทนี้มีมากมายเหลือเกิน ต้องมีวิธีจัดพิเศษ เพื่อให้เป็นพวกเป็นประเภทอย่างเป็นระบบ มิฉะนั้นจะเป็นพระสูตรเล็กๆ น้อยๆ ที่สุมกันปนเปสับสนค้นยากศึกษาลำบาก ยุ่งไปหมดทีนี้ก็มาดูวิธีจัดที่แยบคายของท่าน เริ่มด้วยกลุ่มแรก จับเอาเป้าเอาประเด็นอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาตั้งเป็นแกน เช่น เอาบุคคล สถานที่ ข้อธรรม หลักการ อันใดอันหนึ่ง อย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งเป็นแกน เป็นจุดรวมเป็นศูนย์รวมของเรื่องที่เกี่ยวข้องแล้วนำเอาพระสูตรที่เกี่ยวข้องหรือว่าด้วยประเด็นนั้นเป้านั้น มาไว้ด้วยกัน โดยตั้งชื่อรวมว่าเกี่ยวกับประเด็นนั้นเป้านั้น คำว่าเกี่ยวกับ หรือว่าด้วยนี้ ภาษาบาลีเรียกว่า “สังยุตต” จึงเรียกว่า **สังยุตตนิกาย** คือชุมนุมพระสูตรที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น สิ่งนั้น ที่นั้น หรือธรรมข้อนั้นๆ สังยุตตนิกายนี้มี 5 เล่ม นับเป็นพระไตรปิฎก เล่มที่ 15 ถึงเล่ม 19 เป็นอันว่าจบสังยุตตนิกาย เหลือจากนี้ พระสูตรขนาดสั้นๆ เล็กๆ น้อยๆ ยังมีอีกมากมายนัก จะจัดอย่างไร คราวนี้เอาใหม่ ท่านจัดตามตัวเลขคือตามจำนวนข้อธรรม หลักธรรมที่มีธรรมข้อย่อยข้อเดียว ก็เอามารวมไว้พวกเดียวกัน เป็น เอกนิบาต คือหมวด 1 หลักธรรมที่มีธรรม 2 ข้อย่อย ก็เอามารวมไว้ด้วยกัน เป็นทุกนิบาต (หมวด 2)หลักธรรมที่มีธรรม 3 ข้อย่อย ก็มารวมเป็นติกนิบาต (หมวด 3)แล้วก็เป็น จตุกกนิบาต (หมวด 4) แล้วก็เป็น ปัญจกนิบาต (หมวด 5)แล้วก็เป็น ฉักกนิบาต (หมวด 6) แล้วก็เป็น สัตตกนิบาต (หมวด 7)แล้วก็เป็น อัฏฐกนิบาต (หมวด 8) แล้วก็เป็น นวกนิบาต (หมวด 9)แล้วก็ ทสกนิบาต (หมวด 10) แล้วก็ เอกาทสกนิบาต (หมวด 11)เป็นอันจบ แล้วเรียกชื่อรวมทั้งหมดว่า **อังคุตตรนิกาย** และ**ขุททกนิกาย** หมายถึง ชุมนุมพระสูตร คาถาภาษิต คำอธิบาย เรื่องเบ็ดเตล็ด ที่จัดเข้าในสี่นิกายแรกไม่ได้ จำนวน 9 เล่ม

4. พระอภิธรรมปิฎก

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึงโครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎกจำนวน 12 เล่ม เริ่มตั้งแต่พระไตรปิฎก เล่ม 34 เป็นต้นไป มีมาติกาแปลว่า แม่บท ซึ่งแยกเป็น อภิธัมมมาติกาแม่บทแบบอภิธรรม กับ สุตตันตมาติกา แม่บทแบบพระสูตร ที่ว่าเป็นมาติกาคือแม่บทนี้ ก็คือว่าต่อจากนี้ไป คัมภีร์พระอภิธรรมก็จะอธิบายมาติกาเหล่านี้แล้วให้สังเกตว่า ในเมืองไทย เวลามีงานพิธีอวมงคล ก็เอามาติกาคือแม่บทนั้นมาสวด เรียกว่าสวดมาติกา ก็คือสวดแม่บทของอภิธรรม ที่ท่านตั้งไว้ต้นก่อนที่จะเริ่มคัมภีร์ แต่เราเอามาใช้

สวดเฉพาะติกมาติกา ที่เป็นชุดแรก คือสวดเป็นตัวอย่างไว้มาติกาคือแม่บทนี้ ซึ่งพระไตรปิฎก เล่ม 34 เป็นอภิธรรมปิฎกเล่มแรก ชื่อว่าธัมมสังคณี แปลว่า นับรวม ก็คือยกมาติกาแรกใน 164 มาติกาที่ให้ดูตัวอย่างเมื่อกี้นั้น เอามาอธิบาย และได้แค่มาติกาเดียวใน 164 มาติกานั้น ก็เป็นอภิธรรมเล่มแรก คือธัมมสังคณี นี้ทั้งเล่ม โดยจัดเป็น 2 กัณฑ์คือ **1. นิกเขปกัณฑ์** ในคัมภีร์ส่วนนี้ นำมาติกาทั้ง 164 นั้นมาแสดงไขหรือจำกัดความไปตามลำดับจนหมดครบ 22 แล้ว ก็แสดงไข 100 ทุกมาติกาเช่นว่า “สงฺขตา ธมฺมา, อสงฺขตา ธมฺมา” (สังขตธรรม-อสังขตธรรม)“รูปิโน ธมฺมา, อรูปิโน ธมฺมา” (รูปธรรม-อรูปธรรม) “โลกิยา ธมฺมา,โลกุตฺตรา ธมฺมา” (โลกิยธรรม-โลกุตรธรรม) ฯลฯ ไปจนหมด **2. อัตถุทธารกัณฑ์** ในคัมภีร์ส่วนนี้ นำมาติกาทั้งหลายมาแสดงไขหรือจำกัดความต่างออกไปอีกแบบหนึ่ง แต่แสดงจบแค่ 122 อภิธัมมมาติกา ไม่กล่าวถึงสุตตันตมาติกา **ต่อมา พระไตรปิฎก เล่ม 35** เป็นอภิธรรมเล่ม 2 เรียกว่า **วิภังค์** ซึ่งเป็นเล่มหนากว่าธัมมสังคณีมาก แล้วก็เป็นการอธิบายธรรมที่ต่างไกลไปอีกแบบหนึ่ง **พระไตรปิฎก เล่ม 36ธาตุกถา** กถาว่าด้วย ขันธ์ ธาตุ อายตนะ ไม่ใช่ว่าด้วยธาตุอย่างเดียว ที่ใส่ไว้ในชื่อนั้นให้เป็นทำนองตัวอย่างที่จะให้เรียกชื่อได้ง่ายๆ สั้นๆ สาระของธาตุกถานี้ก็คือ เป็นการนำข้อธรรมมากมายในมาติกาทั้งหลาย และข้อธรรมอื่นๆ อีก 125 อย่างมาจัดเข้าในขันธ์ 5 อายตนะ 12 และธาตุ 18 ว่าลงในธาตุไหนลงไหนขันธ์ไหน ลงในอายตนะไหน ลงได้ หรือลงไม่ได้ อย่างไรรวมจบแล้วก็เป็นคัมภีร์เล่มไม่ใหญ่ **พระไตรปิฎก เล่ม 37** ชื่อว่า กถาวัตถุ ซึ่งแปลตามตัวอักษรว่า เรื่องที่เอามาโต้แย้งถกกัน **พระไตรปิฎก เล่ม 38–39** เรียกว่า **ยมก** ที่เรียกชื่ออย่างนี้ก็เพราะเป็นการอธิบายหลักธรรมสำคัญให้เห็นความหมายและขอบเขตอย่างชัดเจนและทดสอบความรู้อย่างลึกซึ้ง ด้วยวิธีตั้งคำถามย้อนกันเป็นคู่ๆ **พระไตรปิฎก เล่ม 40-45** ชื่อว่า **ปัฏฐาน** พูดให้ง่ายคือ ว่าด้วยปัจจัย 24 ประการ เป็นการอธิบายระบบความสัมพันธ์ในการเป็นปัจจัยแก่กันของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งโยงไปถึงหลักปฏิจจสมุปบาท ที่เป็นปัจจยาการ หลักการในเรื่องนี้เป็นความสัมพันธ์ในเชิงปัจจัย 24 ประการ ว่าอะไรเกิดขึ้นอย่างนี้ มาจากปัจจัยอะไร เป็นปัจจัยชนิดไหน เรียกชื่อว่าอย่างไร ตามที่ท่านตั้งเป็นหัวข้อ ที่นำมาสวดกันว่า “เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย อธิปติปจฺจโย อนนฺตรปจฺจโย”ไปจนถึง “วิคตปจฺจโย อวิคตปจฺจโย” คัมภีร์ปัฏฐานอธิบายปัจจัย 24 นี้ โดยพิสดาร แสดงความสัมพันธ์อิงอาศัยเป็นปัจจัยแก่กันแห่งธรรมทั้งหลายในแง่ด้านต่างๆ ธรรมที่นำมาอธิบายก็คือข้อธรรมที่มีในมาติกา คือแม่บทซึ่งแสดงไว้ในธัมมสังคณีนั่นเอง แต่อธิบายเฉพาะ 122 มาติกาแรก ที่เรียกว่าอภิธัมมมาติกา พระไตรปิฎกมีเนื้อความ

ทั้งหมด 84,000 พระธรรมขันธ์ แบ่งเป็น พระวินัยปิฎก 21,000 พระธรรมขันธ์ พระสุตตันตปิฎก 21,000 พระธรรมขันธ์ และพระอภิธรรมปิฎก 42,000 พระธรรมขันธ์ และนี่ก็คือที่สถิตแห่งพระธรรมวินัย ที่ว่าเป็นวัดเป็นบ้านของเรา

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายถึงฎีกาอีกคัมภีร์หนึ่งที่อยู่ในรายการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย คือ ปรมัตถมัญชุสา ซึ่งเป็นฎีกาของวิสุทธิมรรค วิสุทธิมรรคนั้นมิใช่เจาะจงอธิบายพระไตรปิฎกส่วนไหนโดยตรง จึงไม่เป็นอรรถกถา แต่เป็นคัมภีร์ในระดับอรรถกถา เป็นหลักที่อ้างอิงสำคัญอย่างอรรถกถา

ทัศนวิจารณ์

1. จุดเด่นของหนังสือ

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ จุดเด่นที่สำคัญคือวิธีการนำเสนอเป็นการอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างของพระไตรปิฎก จึงแปลว่าคัมภีร์ที่บรรจุพุทธพจน์ ได้ดังนี้

หนังสือ “รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก” ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) มีการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายๆ เนื่องจากเป็นการนำเสนอตอนแรกเป็นการปาฐกถา พระไตรปิฎก เป็นคัมภีร์ที่บรรจุพุทธพจน์และเรื่องราวชั้นเดิมของพระพุทธศาสนา 3 ชุด หรือประมวลแห่งคัมภีร์ที่รวบรวมพระธรรมวินัย 3 หมวด กล่าวคือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก และ อภิธรรมปิฎก ทั้งนี้หลักคาสอนของพระพุทธเจ้าและพระสาวกที่ได้ทรงแสดงและกล่าวไว้ในครั้งพุทธกาลได้มีการนำมารวบรวมเรียบเรียงจัดเป็นหมวดหมู่ในการทาสังคายนานับตั้งแต่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระวินัยปิฎกเป็นประมวลพระพุทธพจน์ หมวดพระวินัย คือ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับความประพฤติ ความเป็นอยู่ ขนมธรรมเนียมและการดาเนินกิจการต่าง ๆ ของภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ พระสุตตันตปิฎกเป็นประมวลพุทธพจน์ หมวดพระสูตร คือพระธรรมเทศนา คาบรรยายธรรมต่าง ๆ ที่ตรัสยักเยื้องให้เหมาะกับบุคคลและโอกาส ตลอดจนบทประพันธ์ เรื่องเล่า และเรื่องราวทั้งหลายที่เป็นชั้นเดิมในพระพุทธศาสนา และพระอภิธรรมปิฎกเป็นประมวลพุทธพจน์ หมวดพระอภิธรรม คือ หลักธรรมและคาอธิบายที่เป็นหลักวิชาล้วน ๆ ไม่เกี่ยวด้วยบุคคลหรือเหตุการณ์

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) ชี้ให้ถึงความสำคัญของพระไตรปิฎกซึ่งนอกจากจะเป็นคัมภีร์ทางศาสนาแล้ว ยังถือได้ว่าพระไตรปิฎกเป็นภูมิปัญญาเป็นความรู้และความคิดของมนุษย์ ซึ่งได้รับการถ่ายทอด สั่งสม ปรับปรุง ดัดแปลง และสืบทอดกันมาหลายชั่วบรรพบุรุษ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีคุณค่าละเอียด ประณีต มีลักษณะแสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของกลุ่มชนหรือชนชาตินั้น ๆ ภูมิปัญญาในพระไตรปิฎก เป็นองค์ความรู้ที่เกิดมาจากพระปัญญาคือการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ทรงตรัสรู้แล้วนำมาตรัสสอนแก่พระสาวกให้รู้ตามและได้นาไปประพฤติปฏิบัติ ดังนั้น ในพระไตรปิฎกจึงได้บรรจุหลักคำสอนที่เป็นภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ไว้แทบทุกเรื่อง เพราะหลักคำสอนแต่ละเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น ได้ให้ข้อคิด ข้อปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เมื่อได้ศึกษาให้เข้าใจและรู้ชัดแล้วก็จะเกิดเป็นภูมิปัญญาคือเป็นความรู้ ความสามารถเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง แล้วนำมาเป็นแนวทางดำเนิน

ชีวิตของตนเอง ภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ในพระไตรปิฎกที่นำมากล่าวไว้ในที่ นี้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์และบุคคลทั่วไป

พระไตรปิฎกถือว่าเป็นคัมภีร์ที่ประชาชนทั่วโลกให้ความสนใจศึกษาในหลายองค์ความรู้ ในวงการสมัยใหม่พระไตรปิฎกถือว่าเป็นแหล่งภูมิปัญญาได้เป็นอย่างยิ่ง เพราะคุณลักษณะพิเศษที่โดดเด่นอย่างยิ่งคือพระพุทธธรรมในพระไตรปิฎกเป็นปัญญาที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับมนุษย์ ธรรมชาติ และสังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้และวิธีการคิดทำให้เกิดความรู้ตามความเป็นจริง มองเห็นประโยชน์หลายระดับ มีการสืบค้นเหตุปัจจัยมีการวิเคราะห์แยกแยะ และมีวิธีการคิดแบบมองหาคุณโทษและทางออก เป็นรากฐานแห่งภูมิปัญญาทั้งหลายที่มีอยู่ในสังคมมนุษย์ เป็นสิ่งที่หมายรวมถึงทุกอย่างที่มนุษย์ได้กระทำ รู้สึก นึกคิด จินตนาการ สร้างสรรค์ นวัตถกรรม เพื่อความดี ความงาม ในการดำรงรักษาเผ่าพันธุ์มนุษยชาติได้อย่างมีคุณค่าแก่โลก มี 4 เรื่องด้วยกัน ได้แก่

1) ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นขุมทรัพย์ทางปัญญาของภาษาไทย ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารสื่อความหมายร่วมกันอย่างมีแบบแผน มีระเบียบวิธีการใช้ มีโครงสร้างทางไวยากรณ์และวรรรณกรรม ทำให้การสื่อภาษามีพลังในการถ่ายทอดความรู้คิด

2) ภูมิปัญญาด้านการจัดระเบียบสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักปฏิบัติของมนุษย์ในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ในพระวินัยปิฎกได้แสดงถึงศีลที่เป็นข้อห้ามมิให้พระภิกษุล่วงละเมิด อันเป็นเกราะในการครองตน พระวินัยเป็นกฎข้อบังคับ ที่มีลักษณะเป็นกฎหมายของสังคมสงฆ์ ให้งดเว้นการกระทาและอนุญาตการกระทาสาหรับบริหารหมู่ใหญ่คณะ พระวินัยเป็นกฎข้อบังคับที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติขึ้นจากธรรมชาติของสิ่งทั้งปวง มีตั้งแต่อนาคาริยวินัย ได้แก่ วินัยของบรรพชิต คือ ภิกษุ ภิกษุณี สามเณร สามเณรี และอาคารวินัย ได้แก่ วินัยของคฤหัสถ์ คืออุบาสก อุบาสิกา ได้แก่ศีล 5 และศีล 8 หรืออุโบสถศีล ตลอดถึงการเว้นจากอบายมุขต่าง ๆ

3) ภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ในเรื่องนี้กล่าวถึงภูมิปัญญาที่มนุษย์ต้องเรียนรู้และศึกษาหลักธรรมไปในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ได้ทรงแสดงถึงหลักธรรมที่เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตไว้ เช่น แสดงถึงหลักความสุขของคฤหัสถ์หรือผู้ครองเรือน ผู้ครองเรือนที่ถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือตามหลักกฎหมายบ้านเมือง

4) พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดของความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมต่อสังคมมนุษย์หลายอย่าง เพราะวิถีชีวิตของคนนั้นได้เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเราที่แสดงออกมาเป็นความเชื่อ และประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ และความเชื่อประเพณี และพิธีกรรมนั้น ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในองค์ประกอบของพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนามีความเชื่อหรือศรัทธาเป็นตัวนำ มีประเพณีและพิธีกรรมเป็นตัวสนับสนุน ในคัมภีร์

พระไตรปิฎกได้แสดงเรื่องราวต่าง ๆ ไว้จนกลายมาเป็นความเชื่อ เป็นประเพณีและพิธีกรรมให้คนรุ่นหลังได้ประพฤติปฏิบัติและเกิดเป็นภูมิปัญญาในการดำรงชีพของคนในปัจจุบัน

3. จุดอ่อนของหนังสือ

หนังสือ“**รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก**” เป็นการรวบรวมคำปาฐกถามาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม จึงมีความบกพร่องอยู่บ้าง เพราะการปาฐกถาเป็นเวลาเกือบ 4 ชั่วโมง เนื้อหาการบรรยายจึงมีมากเมื่อรวบรวมเป็นรูปเล่ม โดยจุดที่น่าสังเกตของหนังสือของหนังสือพอสรุปได้ดังนี้

1. หนังสือไม่มีบทที่ 1 หรือส่วนที่ 1 เนื้อหาของหนังสือกำหนดขึ้นมาลอยๆ โดยใช้หัวข้อเรื่องแทนในแต่ละบทไป ทำให้มีปัญหาในการโยงความสัมพันธ์ในแต่ละบทแต่ละเรื่อง

2. เนื้อหาของแต่ละส่วน บางครั้งเหมือนมีความซ้ำซ้อน แทนที่จะบอกเนื้อหาหลักเนื้อหาย่อยให้จบไปในแต่ละส่วนแต่กลับมาอธิบายอีกในบทต่อไปจึงเกิดความสับสนในการเชื่อมโยงเนื้อหาหลักเนื้อหาย่อย

3. หนังสือเล่มนี้ใช้ภาษาและศัพท์เฉพาะทางทางพุทธศาสนา ค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะทำให้ผู้อ่านบางกลุ่ม ที่ไม่มีพื้นฐาน หรือความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนามาก่อน เข้าใจเนื้อหาได้ยาก

4. หนังสือเล่มนี้ เน้นนำเสนอภาพรวม และเนื้อหาหลักๆ ของพระพุทธศาสนา โดยไม่ได้มีการวิเคราะห์ หรือวิพากษ์วิจารณ์ ประเด็นต่างๆ ในเชิงลึกในแง่ประเด็นทางสังคมใหม่

5. หนังสือเล่มนี้ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาพุทธศาสนาทั้งหมด ซึ่งยังมีหัวข้ออีกมากมายที่ไม่ได้กล่าวถึง มุ่งเน้นเฉพาะอธิบายแค่บางเรื่องราวในพระพุทธศาสนาผู้อ่านจึงควรศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว การที่หนังสือหรือลำดับข้อในการปาฐกถาอาจจะเป็นเจตนา ของผู้ปาฐกถาเองที่ต้องการนำเสนอในรูปแบบนี้โดยเฉพาะการขึ้นหัวข้อในแต่ละหัวข้อจะเป็นเหมือนวลี หรือคำคมไม่ออกแนววิชาการนี่คือ เอกลักษณ์ของท่านที่ยากที่ใครจะลอกเลียนแบบได้ของสมเด็จพระ พุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

สรุป

พระไตรปิฎก เป็นแหล่งบรรจุความรู้ทุกศาสตร์ที่ควรแก่การเรียนรู้ เป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าจนมาถึงปัจจุบัน โดยเป็นภูมิปัญญาที่แสดงถึงความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรม ความรู้ด้านการจัดระเบียบสังคม ความรู้ด้านการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องและแสดงถึงวิถีชีวิตของพระสงฆ์และฆราวาสด้านความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ กล่าวได้ว่าพระไตรปิฎกจึงเป็นภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไป ที่ควรแก่การศึกษาเล่าเรียนและนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตและพัฒนาสังคม การได้ศึกษาพระไตรปิฎกจึงเป็นการสร้างภูมิปัญญาให้เกิดแก่ตนเองและถ่ายทอดความรู้ไปสู่คนอื่น

ทั้งจะเป็นการได้ศึกษาหลักธรรมคาสอนทางพระพุทธศาสนา การเผยแผ่หลักคาสอนและการสืบทอดพระพุทธศาสนาในเจริญมั่นคงตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2561). *รู้จักบ้านของตัว -เที่ยวทั่วพระไตรปิฎก.* นครปฐม : วัดญาณเวศกวัน

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2550). *พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน.* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฎราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2542). *เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่าง เข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

1.4 บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้เขียนมาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ เปรียบเทียบ

1.5 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความ ทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

2. การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Modern Learning Development ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดยสามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.1.3 Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Modern Learning Development โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้งบทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้วต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/user/register (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่งบทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สั้นขนาดเอ 4 (A4) ระยะ ขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สั้น โดย นับรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งใต้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย

3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิดผลสัมฤทธิ์ของบทความ

4) บทสรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt)

1. นิ้ว

1 นิ้ว **ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt)** 1 นิ้ว

Articles English (14 pt)

ชื่อ – นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt)
หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt)
Name - Surname of Article author (12 pt)
Agency (12 pt)
E-mail (12 pt)

****

บทคัดย่อ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน 350 คำ) .....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ **(16 pt)**

Abstract (14 pt)

(12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....

.....

Keywords : 3-5 words (12 pt)

บทนำ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

สรุป (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

1 นิ้ว

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียนบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างถึงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างถึง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ชวลิต ประภาวนนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็นคณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (http://www.apastyle.org)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง.* (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2543). *2475 การปฏิวัติสยาม.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏบทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสารปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง.* ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1 สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Eeonomy* . Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url

เช่น

พีรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา http://www.buddhismth.com/index.hp?y.

BBC New. (2016). Etnical Alzheimers or Social Advocates solution. *Online.* Retrieved May 3, 2017. from : http://www.bbc.com/2016/ WORLD

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม.* วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิดตาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ.*เอกสารประกอบการประชุมการประสานงานชุมชน.* 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมนภานิมิต. กรุงเทพมหานคร: พิสุดการพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). The Besuty of Wonmen in Theravada Philosopy. *Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation.* 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.* (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) **และส่วนตาราง** (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Modern Learning Development เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190
https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index
E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม
(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก

Journal of Modern Learning Development

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

.....

E-Mail : .....โทรศัพท์ ..... โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Modern Learning Development

( ) สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

( ) เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

( ) เงินสด

( ) อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Modern Learning Development

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ ..... มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail : .....

ลงชื่อ.....

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ค่าบำรุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Modern Learning Development

เรียน บรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development

ตามที่ ข้าพเจ้า.....

ได้ส่งบทความเรื่อง.....

.....

.....

.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Modern Learning Development

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมา (ถ้ามี)นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ **ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่** หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development ตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้นิพนธ์ออกจาก Journal of Modern Learning Development ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า และผู้นิพนธ์ทุกท่านขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)

.....

(.....)

ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)

.....

(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook : .....

ID : Line .....

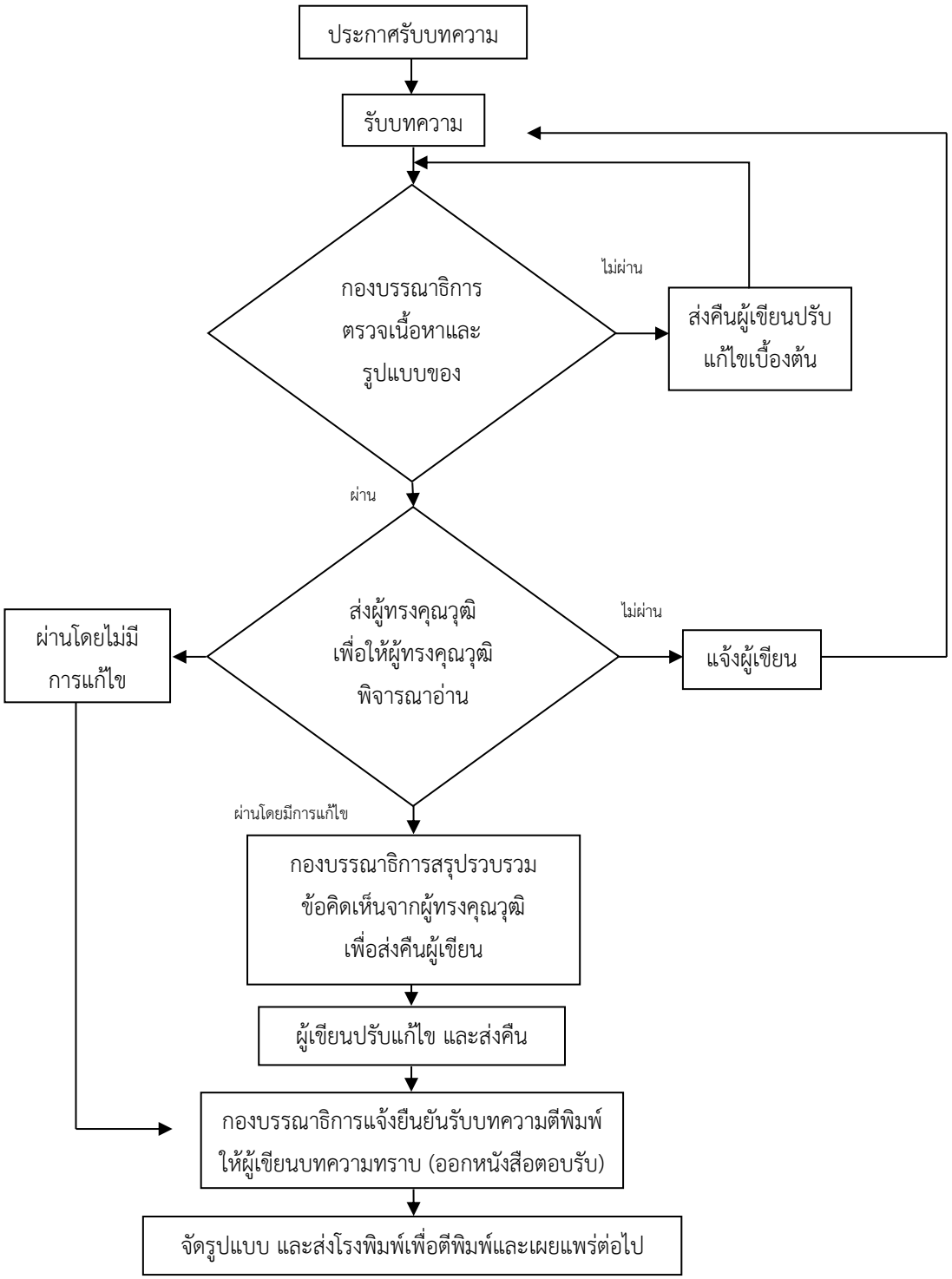
E : mail .....

เบอร์โทร .....

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2 ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์

Journal of Modern Learning Development

จริยธรรมในการตีพิมพ์

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักบริหารที่ตนรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหากับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ

3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ

4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน

5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้นำว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น

2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”

4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย

5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)

6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป

7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as 'the revoked article'.

Duties of Reviewers

1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper's author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper's contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index
E-mail : journal1990jmsd@gmail.com